BIBLIA SACRA

IUXTA LATINAM VULGATAM VERSIONEM

I

GENESIS

BIBLIA SACRA

IUXTA LATINAM VULGATAM VERSIONEM

AD CODICUM FIDEM

IUSSU

PII PP. XI

CURA ET STUDIO
MONACHORUM SANCTI BENEDICTI
COMMISSIONIS PONTIFICIAE A PIO PP. X INSTITUTAE SODALIUM
PRAESIDE
AIDANO GASQUET S. R. E. CARDINALE
EDITA

LIBRUM GENESIS

EX INTERPRETATIONE SANCTI HIERONYMI
CUM PROLOGIS VARIISQUE CAPITULORUM SERIEBUS
ADIECTIS PROLEGOMENIS
RECENSUIT
D. HENRICUS QUENTIN
MONACHUS SOLESMENSIS

ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MDCCCCXXVI

BS
75
1926
v. 1

PIO PP. XI

PONTIFICI MAXIMO

QUAM DIVINORUM LIBRORUM

VULGATAM LATINAM EDITIONEM

PATRES CONCILII TRIDENTINI

AD FIDEM VETUSTISSIMORUM EXEMPLARIUM

EMENDATISSIME FORE DECREVERE

EAMQUE PONTIFICES ROMANI

IN AEDIBUS S. CALISTI PERFICIENDAM CURARUNT

S. BENEDICTI ALUMNI AD TANTUM OPUS VOCATI

PRAESIDE EMO CARDINALI AIDANO GASQUET O. S. B.

DEO OPTIMO MAXIMO

GRATIAS REFERENTES

DEVOTI GRATI SANCTITATI SUAE

LIBRUM GENESEOS

D. D. D.

IN HOC PRIMO SS. BIBLIORUM VOLUMINE REPERIES LECTOR

PAG.

Prolegomena XI

Totius divinae Bibliothecae Prologos 1

I. *Epistolam LIII S. Hieronymi ad Paulinum presbyterum* . . 3
II. *Excerpta e libro VI Etymologiarum S. Isidori* 38
III. *Duplicem prologum Alcuini abbatis* 44
IV. *Prologum Theodulphi episcopi* 52

S. Hieronymi presbyteri praefationem in Pentateuchum 61
Capitula sive titulos aut breves libri Genesis 71

I. *Capitula ex antiquis versionibus desumpta* 75
II. *Capitula ex textu Vulgato desumpta* 102

GENESIM 135

Orthographica 391

ERRATA CORRIGE

QUAE IN TEXTU NOSTRO GENESIS IRREPSERUNT:

16, 14,	*pro*	proptera	*lege*	propterea.
24, 68,	»	in tabernaculo	»	in tabernaculum.
26, 19,	»	repererunt	»	reppererunt.
30, 25,	»	et revertar	»	ut revertar.
34, 9,	»	connubia	»	conubia.

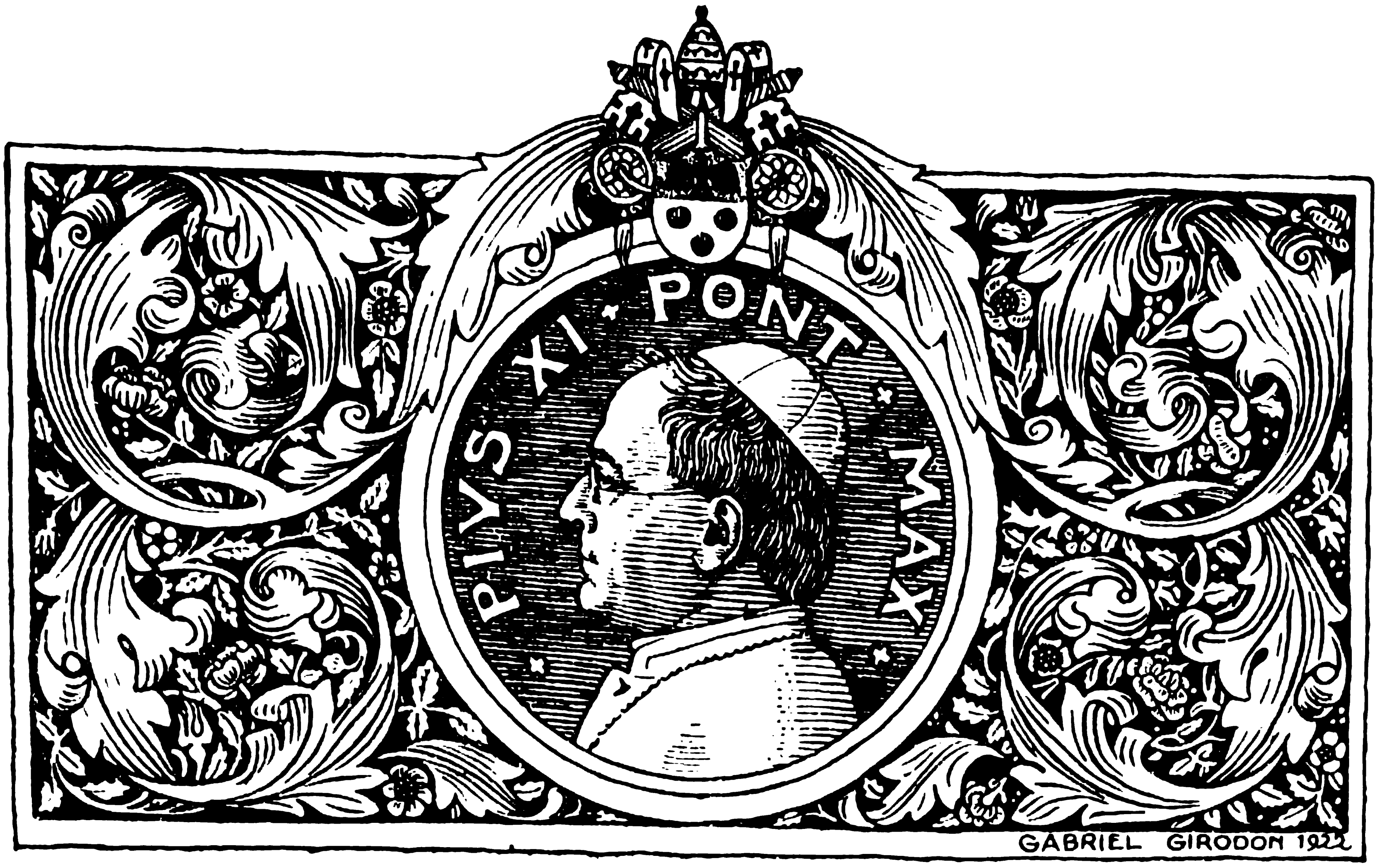

PROLEGOMENA

Vetus ac vulgata divinarum Scripturarum editio quam longo saeculorum usu in Ecclesia probatam, Sacra Synodus Tridentina authenticam declaravit, libris constat partim ex sancti Hieronymi interpretatione vel emendatione susceptis, partim ex antiquiori latina editione retentis, quos innumerabilium paene codicum traditio nobis servavit.

Saeculo iam sexto decimo, Summis Pontificibus Pio IV et Pio V in votis fuit « veterem ac vulgatam hanc editionem a mendis librariorum, necnon pravarum emendationum repurgatam, suae pristinae integritati ac puritati quantum fieri poterat restituere ». Inde, virorum doctissimorum ope curata fuit celebris illa Bibliorum Sacrorum editio Sixti V Pont. Max. nomine insignita, et Clementis VIII auctoritate, anno Domini MDXCII pervulgata, quae, in Ecclesia, ab omnibus tanquam publicum divinarum Litterarum instrumentum adhibetur.

Cum vero, aetate nostra studiis criticis historicisque apprime dedita, codices Bibliorum magis ac magis innotuerint, Papa Pius X, venerandae recordationis, prudentissime censuit rem se facturum summae utilitatis, si editionem Vulgatae Bibliorum latinae versionis fieri iuberet ad artis criticae leges confectam, apparatu variarum lectionum adornatam, omnibusque numeris absolutam, non quidem ut eius textus in libris eccle-

siasticis subito invalesceret, sed ad adipiscendam pleniorem clarioremque hieronymianae interpretationis notitiam, et ut votis satisfieret eruditorum.

Inde ortum habuit Commissio Pontificia Vulgatae versioni Bibliorum emendandae praeposita, quam s. m. Pius X e Monachis Benedictinis unice constare voluit, cuique, postquam ei normas motu proprio dedit b. m. Benedictus XV, summa benevolentia insignique munificentia usque hodie favet Summus Pontifex Pius XI, laborum eius ab initio testis aestimatorque peritissimus. Huic collegio iam ab anno salutis MCMVII, *quo institutum fuit, praeest Eminentissimus doctissimusque Cardinalis Franciscus Aidanus Gasquet, tum Congregationis Anglo-Benedictinae Praeses, nunc vero S. R. E. Bibliothecarius et Archivista, eiusque sodales ita indefesso labore codicum perquisitioni et collationi studuerunt, ut post decem et octo annorum spatium, quod quidem tantae molis operi perficiendo breve reputandum est, variae lectiones collectae fuerint amplius quam centum codicum quorum, magnam partem, imagines lucis opera expressae fuerunt et Romae in aedibus transtiberinis sancti Calisti accurate servantur.*

Perfectis itaque praeviis studiis, inter varios Commissionis Pontificiae socios partitum est onus recensendi textum singulorum librorum, atque iussus sum Octateuchum, consociatis sodalium optimorum curis, in lucem edere. Quo in munere exercendo, a normis quas veras esse mihi persuasi, quasque nuper in mea Commentatione de constituendo Vulgatae textu (Mémoire sur l'établissement du texte de la Vulgate, Rome, 1922) *exposui, minime deflectendum putavi.*

Archetypum igitur codicum nostrorum restituere imprimis curavi, eumque tam religiose expressi, ut nullum adsit in textu verbum quod Marte meo contra leges elegerim. Ea tantummodo loca quae in archetypo certo certius mendosa fuisse compertum est corrigenda duxi, sed ubique, adpositis signis, de mutatis verbis, te, lector, monitum volui.

Codices vero qui, ex plurimis quos vidimus, retenti fuerunt ad constituendum libri Genesis textum ii sunt, de quibus hic non repetenda duximus quae apud Sam. Berger summae utilitatis opus, Histoire de la Vulgate (Paris, 1893), *aliosque invenire est:*

G Codex Parisinus, inter latinos noviter adquisitos N° 2334, *saeculi* VI *exeuntis, vel potius* VII, *foliorum 142 (37 × 32), binis columnis linearum 28, 29 vel 30 scriptus, litteris uncialibus. Liber est decem et novem magnis*

eximiisque picturis adornatus. Fuit olim ecclesiae cathedralis sancti Gatiani Turonensis, deinde Bibliothecae civitatis, e qua, anno 1842, furto sublatus a G. Libri, falsaque originis nota auctus, in Angliam, ad museum Ashburnianum migravit. Comprobata autem vera codicis origine, comes Ashburnham tandem, anno 1888, eum a Bibliotheca Nationali Parisiensi redimi permisit. Inde fit ut sub vocabulis Pentateuchi Turonensis *et* Pentateuchi Ashburnham *ab eruditis indifferenter citetur. Temporis hominumque iniuriis multa passus est codex perinsignis; plures enim in fine quaterniones amisit, et, ex iis qui hodie servantur, folia 80 perierunt, picturaeque circiter 44. Antiquam vero esse iacturae saltem partem aliquam ex hoc comprobatur quod iam saeculo* IX *refecta fuerint folia 13, et ipsa litteris uncialibus scripta, a librario qui in corpore codicis multa insuper correxit vel addidit.*

Inc. *fol. 2.*

In hoc corpore conti ·
nentur · libri quinque idest
bresith · quam nos genesim dicimus ·
hellesmoth qui exodus appellatur
valecra · id est leviticus
vaieddabber quem numeros vocamus
elladdabbarim qui · deutheron
prenuntiamus

fol. 3. Genesis; fol 49v in fine Genesis: Contuli ut potui *additum, ut videtur, prima manu; fol. 51, Capitula libri Exodi:* Iacob introibit in Aegyptum; *fol. 91, Leviticus; fol. 115, post Leviticum, prima manu iterum, ut videtur:* contuli ut potui; *fol. 115v, Capitula libri Numerorum:* Numerus filiorum Israel; *fol. 116v post titulum libri Numerorum, addidit G. Libri falsarius notam:* μον. κρῦπτοφέρρ.; *fol. 141v in verbis* et haec lex *(Num. 36, 6) desinit textus biblicus; fol. 142 pars capitulorum libri Deuteronomii:* LXXI, maledictum dicit; *fol. 142v in fine quaternionis vigesimi sexti, post titulum libri Deuteronomii, explicit codex. Librum totum contuli Parisiis anno 1910.*

De origine picturarum Pentateuchi Turonensis multa scripta sunt, e quibus ea praesertim notanda sunt quae Sam. Berger (Histoire de la Vulgate, p. 11) *et W. Neuss* (Die Katalanische Bibelillustration, Bonn 1922, p. 59) *edisseruerunt. Plura in picturis apparent quae ad Africam septentrionalem spectant, inde ambo viri docti codicem Hispania meri-*

dionali oriundum putaverunt; mihi autem visum est res africanas tam perfecte in picturis delineari ut necesse fuerit pictorem ea prae oculis habuisse et inter ea vixisse, unde pro africana codicis origine me ferre non dubitavi. Aliunde certum est typum a quo pendet codex noster hispanicae traditioni praefuisse.

G^c *E foliis quae perierunt in codice G, tredecim ut diximus, a librario saeculi IX suppleta sunt, qui insuper multa in corpore codicis correxit, sed maiori quam debuisset audacia.*

C Codex abbatiae Cavensis 14 (1), *saeculi IX, foliorum 300 seu potius 303 (32×26), ternis columnis linearum 54 scriptus, wisigothicis litteris, subtilissimis, nitidissimisque. Qui codicem transcripsit,* Danila scriptor, *nomen suum libro Ezechielis praemisit: cetera de codicis origine ignoramus.*

Inc. *fol. 2, sine titulo, neque praefatione, neque capitulis, liber Genesis; fol. 14, Exodus; fol. 24, Leviticus; fol. 30^v, Numeri; fol. 39^v, Deuteronomium; fol. 46^v,* Explicit liber deuteronomium. Incipit prefatio sancti iheronimi de insequentibus libris. Sic tandem finita pentateuco mose ...; *fol. 47, Iosue; fol. 51^v, Iudices; fol. 56^v, Ruth. Sequuntur utriusque Testamenti libri e quibus ille qui Baruch inscribitur, iuxta antiquam versionem inseritur; psalterium vero bis datur, mozarabicum, ut videtur, in corpore, et iuxta hebraicam veritatem in fine codicis. Pentateuchum et libros Iosue et Iudicum usque ad cap. III pro nobis benigne contulit D. Leo Mattei-Cerasoli, monachus Cavensis, cetera D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.*

Codicis Cavensis orthographia singularissima est, praesertim in adhibenda littera h, *eademque omittenda; adsunt praeterea in eo formae antiquae ut* formonsus, thensaurus, prodeesse etc.; *sed haec omnia de antiquiori archetypo non fluxisse quasi certum est, nam eaedem formae adhibentur in notis marginalibus textui Apostoli adpositis, quae ipsius librarii esse manifestum est.*

Λ^L Codex ecclesiae collegialis Sancti Isidori Legionensis *qui* Gothicus *dicitur, anno 960, foll. 517 (47×34), binis columnis linearum 51 scriptus, litteris wisigothicis. Biblia continet liber insignis, multis barbarisque picturis ornatus, eiusque librarius, Sanctio presbyter, de seipso in variis inscriptionibus mentionem fecit, quarum prima, ff. 10 et 11, Genesi prae-*

mittitur, binaque disticha refert quae etiam in prologo Theodulphi Aurelianensis leguntur (vv. 141-144):

Hec tuba terribilis mugit per competa mundi
Mittit terrigenum ad celica regna genus.
Hic paradisigeno veniens de gurgite potus,
Quem quo plus quis adit, plus sitit omne bonum.

Quisquis anelanter
hic lecturus accesseris,
pro me sanctio presbitero
orare dignes forsan
devitis caream et ad om
nium redemtorem sine con
fusione perveniam. Amen.

Incipit Genesis folio 13ᵛ, post praefationem Desiderii mei *et capitula:* De die primo; *fol. 32, capitula libri Exodi:* De infantibus hebreorum; *fol. 49ᵛ, capitula libri Levitici:* Locutus est Dominus ad Moysen; *fol. 60, capitula libri Numeri:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 73ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est; *fol. 87ᵛ capitula libri Iosue:* Promittit Dominus Iosue, *post quae:* Prefatio sancti iheronimi de insequentibus libris sic. Tandem finita pentatheuco Moysi ...; *fol. 97, capitula libri Iudicum:* Iudas ligitur dux belli; *fol. 107ᵛ, liber Ruth.*

Alia reperitur inscriptio in fine libri Apocalypsis (ff. 515ᵛ-516) quae partim de antiquiori libro transcripta videtur:

Conscribtus est hic codex a notario sanctioni presbitero XIII Kalendas iulias era DCCCCLXVIII a. Obtinente glorioso ac serenissimo principe ordonio oveto sublimis apicem regni. Consulque eius fredenando gundesalbiz ęgregius comes in castella comitatui gerenti.

Obsecro te quisquis es lector ut dum horum proęlia agonistarum huius recensendo uoluminis hucusque adtigeris portum mis quoque sanctii misserrimi apud hos eosdem supplex sis intercessor et ipse sanctę manipulos retributionis tui a domino consequaris laboris · quia qui pro quemlibet orat se ipsum deo commendat.

Item

Scribenti xp̄s uos nempe orantes coronam̄ inplodat legentibusque bone sermonis dulcedine farsciat simulque scribenti ac legenti ęternę uite ditet remunerando sue extremi die aminiculo suo iubante sine culpa exibeat simulque sanctis coniungat · amen · et peregrini f̄. o karissimi memento.

Refertae sunt margines huius codicis, praeterquam in libro Ruth, testimoniis de antiquioribus latinis versionibus desumptis, frequenterque, sed non pleniter, cum Pentateucho Lugdunensi fragmentisque Wirceburgensibus concordantibus; sigla iis praemittuntur LXX *aut* GR *et, pro geminatis textibus:* T *vel* AL; *quae omnia editoris adhuc curis indigent. Octateuchum codicis Legionensis contulit D. Adrianus Coughlin, monachus Woolhamptoniensis. Collatione vero saeculo* XVI *confecta, et ab episcopo legionensi Francisco Trugillo Romam missa, ubi in Bibliotheca Vaticana inter codices latinos asservatur sub numero 4859, non usi sumus.*

Λ^{H} Codex II-III Academiae Historiae Matritensis, *saeculi* XII (non vero saeculi X, ut erronee impressum est infra, p. 137), *foll. 362 et 351 (49×35) binis columnis linearum 40 scripti, litteris francigenis. Biblia integra sunt picturis pluribus ornata. Librarius codicis Λ^{H} codicem Λ^{L} certissime non transcripsit, sed uterque fontem communem habuit, et inde notas marginales ambo sumpserunt quas communes cum codice Vallis Venariae habent, eademque capitula. Addit insuper codex Λ^{H} praefationem generalem Bibliorum:* Frater Ambrosius. *Pentateuchum contulit Emus Cardinalis Gasquet, libros vero Iosue, Iudicum et Ruth b. mem. D. Gregorius Campeis, monachus Prataleensis.*

X Codex 31 Universitatis Centralis Matritensis, *saeculi* X *(notam exhibet anni 927), foll. 339 (49×36), tribus et aliquoties quattuor columnis, linearum 64-66 scriptus, litteris wisigothicis. Biblia integra continet. Inc. fol. 1,* Beati Isidori incipit praefatio totius bibliotece. Vetus testamentum ideo dicitur...; *fol. 3, liber Genesis; fol. 15v, capitula libri Exodi:* Ingressio Iacob in egiptum; *fol. 36v, prologus libri Levitici:* In levitico continetur, *et capitula eiusdem libri:* De hostiis bobum vel obium; *fol. 45, prologus libri Numeri:* In numeris vero egresse de egypto, *et capitula eiusdem libri:* Discriptio populi a viginti annis; *fol. 56, capitula libri Deuteronomii:* Explanatio legis a moyse; *fol. 66,* Incipit prefatio beati iheronimi in libris ihesu nabe et iudicum. In sequentibus libris tandem fuit pentateucum moysi; *fol. 66v capitula libri Iosue:* De duobus exploratoribus et raab; *fol. 73, capitula libri Iudicum:* Ubi loquitur angelus ad plebem; *fol. 80v prologus libri Ruth:* Liber ruth eiusdem moabitidis. *Sequitur liber Ruth, iuxta versionem antiquam in cuius capite legitur:* O lector, si vis liquidius storiam ruth intelligere, in finem huius

bibliotece inquire et plus quam emendata repperies. *Adest reapse Vulgatus libri textus in fine codicis, fol. 339.*

Margines codicis Complutensis numerosissimas praebent nominum hebraicorum interpretationes, plures quoque liturgicas adnotationes, et aliquas notulas lingua arabica scriptas. Fuit olim Cardinalis Ximenes qui folia deperdita (sc. 44, 47, 48, 197 et 338) instaurare fecit, litteris antiquis tam fideliter expressis, ut facile lector in errorem induci posset. Pauca vero ex eo pro sua editione polyglotta Bibliorum desumpsit. Codicis Complutensis Octateuchum pro nobis benigne contulerunt Reverendae Moniales monasterii S. Scholasticae de Maredret O. S. B. et D. Gaetanus Fornari, monachus Casinensis.

Codex 531 A Abbatiae Casinensis, *saeculi x, foll. 199 (36 × 27), binis columnis linearum 31, litteris casinensibus seu beneventanis scriptus. Octateuchum continuit cuius textus in libro Iudicum, cap. 21, 13, hodie desinit his verbis:* miseruntque nuntios ad filios beniamin qui erant ... *Incipit vero liber a praefatione S. Hieronymi in Pentateuchum:* Desiderii mei *quam sequuntur, fol. 2, capitula libri Genesis:* De die primo; *fol. 85, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *fol. 147, capitula libri Levitici:* Locutus est Dominus; *fol. 190, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 253, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est; *fol. 315,* Incipit prologus in libro Iosue beati hieronymi presbyteri. Tandem finito pentateucho mosi ...; *capitula libri Iosue:* Promittit Dominus iosue; *fol. 357, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli. *Codicem contulerunt D. Maurus Inguanez, monachus Casinensis et D. Petrus Blanchard, monachus Solesmensis.* ΠC

Codex 520 B Abbatiae Casinensis, *saeculi xi: fol. 334 (47 × 27), binis columnis linearum 33, litteris casinensibus scriptus, sub regimine abbatis Desiderii. Liber litteris initialibus miniatis deauratisque decoratur et summo studio exaratus est. Eadem ac Casinensis 531 continet, addito libro Ruth. Eum pro nobis contulit D. Andreas Cabassut, monachus Farnburgensis.* ΠD

Codex Toletanus 2. 1 (Vitr. 4) Bibliothecae Nationalis Matritensis, *saeculi x, ff. 375 (44 × 33), ternis columnis linearum 63, 64 et 65 scriptus, litteris wisigothicis. Hispali confici coepit liber iste Bibliorum iussu Servandi presbyteri, qui Bastigitanae ecclesiae factus episcopus, eum Iohanni* ΣT

sodali suo reliquit. Cum vero et ipse Iohannes Carthaginensi prius et dein Cordubensi ecclesiae praefectus fuisset, codicem compte perfectum Hispalensi sedi dono contulit, anno Domini DCCCCLXXXVIII, *ut patet ex sequenti nota in fine codicis, fol. 375ᵛ, descripta:*

IN NM̃E DÑI SALVATORIS
nostri ihesu christi auctor
possessorque huius libri
in quo vetus novumque
omne sacrum testamentum
continetur servandus
dive memorie fuit.
Qui enimvero natus
eruditusque in beata
spalensis sede postea
catedram bastigitane
meruit tenere.
A quo inclito viro con
cessus est hic codex
iohanni sodali intimoque
suo. Qui etiam postea
quam in hanc eximiorem
sedem spalensis nutritus
et a patruo suo beate
memorie stefano sapien
tissimo loculentissimoque
asidonensis æpiscopo eruditus
ac sacerdotii ordine dedi
*ca*tus. ad cartagi*n*em
sedem missus est aepiscopus
Et item *in*de translatus
cordube magne regieque
sedis presul electus
Ex qua sede egregie
*in*colomis corpore
ac mente; decrevit
hunc codicem compte
perfectum; dño deo
offerre in suprafata
spalensis sede penes
memoriam sancte semperque
virginis marie.

DECIMO KL̅D̅S IANUARIAS
era millesima XXVIa
cum tali *dic*ione (*ut*) *nullus*
cleric*orum* aud*eat*
hunc codicem *auferre*
aut mutare *ab hac*
suprafata sede *et*
si quis quod absit
fecerit sit a deo et
angelis *suis* sanctisque
om*nibus* condemnatus

Cum vero nota ista ipsius librarii sit qui in corpore libri titulos praefationesque scripsit, totus codex saeculo decimo certe adscribendus est.

Incipit acephalus fol. 1, multiplicamini et replete aquas maris *(Genes. 1, 22); fol. 15, capitula libri Exodi:* De rege qui opprimebat; *fol. 26, capitula libri Levitici:* De decem generibus oblationum; *fol. 33ᵛ, capitula libri Numerorum:* Precepit dominus moysi; *fol. 44ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* De gestis que moyses recolet; *fol. 55,* Incipit prefatio beati iheronimi. Tandem finita pentatheuco moysi; *sequuntur capitula libri Iosue:* De verbis Dei ad iosue; *fol. 62, capitula libri Iudicum:* De iude et simeonis tribu; *fol. 69ᵛ, liber Ruth.*

Codex Toletanus aliquando additiones ex antiqua versione desumptas praebet, in marginibus vero notulas lingua arabica scriptas. Saepe quoque lacunis laborat quarum multae per homoeoteleuton acciderunt; ex eis facile apparet librum antiquiorem, a quo descriptus est, lineas habuisse quindecim circiter litterarum et unciali caractere exaratum fuisse. Eius Octateuchum pro nobis benigne contulerunt Reverendae moniales abbatiae S. Scholasticae de Maredret O. S. B., D. Adrianus Coughlin monachus Woolhamptoniensis et D. Gaetanus Fornari Casinensis. Collatione vero Christophori Palomares, Romam saeculo XVI missa, hodieque in Bibliotheca Vaticana inter codices latinos servata, sub numero 9508, non usi sumus.

Codex 485 Musei Archaeologici Matritensis, *saeculi XII, foll. 347 (53 × 36), binis columnis linearum 50 scriptus, litteris francigenis. Biblia continet et fuit olim capituli ecclesiae cathedralis Oscensis, ut patet ex multis documentis in libro insertis.* Σᵒ

Inc. fol. 5, praefatio sancti Hieronymi: Desiderii mei, *quam sequuntur capitula libri Genesis:* De lucis exordio; *fol. 17ᵛ, capitula libri Exodi:* De rege qui opprimebat; *fol. 27ᵛ, capitula libri Levitici:* De decem generibus oblationum; *fol. 34ᵛ, capitula libri Numerorum:* Precepit dominus moysi; *fol. 44ᵛ,* item capitula in prescripto libro numeri prenotata: De nominibus principum et numeris tribuum; *fol. 45, capitula libri Deuteronomii:* De gestis quę moises; *fol. 54,* Incipit prologus beati iheronimi in iosue. Sic tandem finita pentateuco moysi; *sequuntur capitula libri Iosue:* De verbis dei ad iosue; *fol. 60ᵛ, capitula libri Iudicum:* De iudę et simeonis tribu; *fol. 67, liber Ruth.*

Codicis Oscensis Octateuchum contulerunt Em̃us Cardinalis Aidanus Gasquet et D. Adrianus Coughlin monachus Woolhamptoniensis.

Σ^{M} Codex A. 2 Bibliothecae Nationalis Matritensis, *saeculi* XI, *foll. 194 (55×38), ternis columnis linearum 60 scriptus, litteris wisigothicis. Bibliorum partem priorem tantum continet, a Genesi ad Ecclesiasticum. Fuit olim monasterii S. Ioannis Penensis iuxta civitatem Caesaraugustanam.*

Inc. fol. 1, Genealogia patriarcharum; fol. 4, prologus sancti Hieronymi in Pentateuchum: Desideri mei; *fol. 4, capitula libri Genesis:* De lucis exordio; *fol. 17, capitula libri Exodi:* De rege qui opprimebat; *fol. 28, capitula libri Levitici:* De decem generibus oblationum; *fol. 36, capitula libri Numerorum:* Precepit dominus moisi; *fol. 47*^{v}, *capitula libri Deuteronomii:* De gestis que moises recolit; *fol. 58, capitula libri Iosue:* De verbis dei ad iosue; *et sequitur praefatio:* Incipit prefatio beati iheronimi in libro iosue. Tandem finito penthateuco moisi; *fol. 65, capitula libri Iudicum:* De iude et simeonis tribu; *fol. 72*^{v}, *liber Ruth.*

Octateuchum huius codicis contulit Rmus D. Laurentius Salvi, Abbas Ordinarius monasterii Sublacensis.

B Codex Seminarii maioris Burgensis, *saeculi* X, *fol. 397 (47×33), binis columnis linearum 52 scriptus, litteris wisigothicis, Biblia integra praebet, demptis tamen ultimis foliis; desinit enim in Apoc., 12, 6:* mille ducentos sexaginta. *Fuit olim, teste P. Berganza, monasterii Caradignensis.*

Inc. fol. 1, capitula libri Genesis. Ubi invenitur saluterium; *fol. 17*^{v}, *capitula libri Exodi:* Ubi iacob ad ioseph introibit; *fol. 30*^{v}, *capitula libri Levitici:* Ubi aaron obtulit sacrificium; *fol. 38*^{v}, *capitula libri Numerorum:* Numerus filiorum Israhel; *fol. 51: capitula libri Deuteronomii:* Ubi vetat dominus pugnare; *fol. 63,* Incipit prologus sancti iheronimi presbyteri in libro iosue filii naue. Tandem finita pentatheuco moysi; *sequuntur capitula:* Ubi exploratores mittit iosue; *fol. 71, capitula libri Iudicum;* Ubi angelus ad plebem loquitur; *fol. 79, liber Ruth.*

Octateuchum Codicis Burgensis contulit D. A. Andrès, monachus Silensis, qui totum librum docte descripsit in Boletin de la real Academia de la Historia, Madrid, 1912.

A Codex Amiatinus Bibliothecae Laurentianae sive Mediceae Florentinae, *saeculi* VIII *incipientis vel* VII *desinentis, foll. 1030 (50×34), binis columnis linearum 44 per cola et commata scriptus, litteris uncia-*

libus. Iussu Ceolfridi abbatis, in Viuraemudensi monasterio vel in Gyrvensi exaratus est liber perinsignis, cum duobus aliis Bibliis integris, seu Pandectis, eius simillimis, quae fere perierunt; hunc vero ipse Ceolfridus Romam, ad sanctum Petrum deferre statuerat, cum, Lingonis in Gallia, incoepto itinere, morte praeventus est, die 29 Septembris DCCXVI. *De his testatur coaevus Beda, in* Historia Abbatum (lib. II), *ubi inter alia:* Bibliothecam, *ait,* utriusque monasterii, quam Benedictus abbas magna coepit instantia, ipse (Ceolfridus) non minori geminavit industria; ita ut tres pandectes novae translationis (Hieronymianae scilicet) ad unum vetustae translationis, quem de Roma adtulerat, ipse superadiungeret; quorum unum senex Romam rediens secum inter alia pro munere sumpsit, duos utrique monasterio reliquit. *Codex, saeculo sexto decimo inventus est in monasterio Amiatino Sanctissimi Salvatoris, ordinis Cisterciensis, cui ab abbate Petro, Langobardorum regione oriundo, dono donatum fuerat, saeculo nono exeunte. Romam iubente Sixto V Pontifice Maximo adlatus, prae ceteris ad Carafianum codicem conficiendum usurpatus est. Denique, anno 1786, iussu Petri Leopoldi, magni ducis Etruriae, Florentiam translatus est et in Bibliotheca Laurentiana inter primaria cimelia collocatus.*

Turbatus hodie primorum foliorum codicis ordo ita restitui debet: Incipiebat liber (fol. IV recto hodierno) a prologo:

Prologus

Si diuino, ut dignum est, amore flammati ad ueram cupimus sapientiam peruenire et in hac uita fragili aeterni saeculi desideramus imaginem contueri, Patrem luminum deprecemur ut nobis cor mundum tribuat, actionem bonae uoluntatis inpertiat, perseuerantiam sua uirtute concedat, ut Scripturarum diuinarum palatia, ipsius misericordia largiente, possimus fiducialiter introire, ne nobis dicatur: quare tu enarras iustitias meas et adsumis testamentum meum per os tuum. Sed inuitati illud potius audiamus, uenite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego uos reficiam. Magnum munus, inaestimabile beneficium, audire hominem secreta Dei, et quemadmodum ad ipsum ueniatur institui. Festinemus itaque fratres ad animarum fontem uiuum, salutaria remedia iussionum. Quisquis enim in terris scripturis talibus occupatur, paene caelestis iam regni suauitate perfruitur.

Nec uos moueat quod pater Augustinus in septuaginta unum libros testamentum uetus nouumque diuisit, doctissimus autem Hieronymus idem uetus nouumque testamentum XLVIIII sectionibus comprehendit, in hoc autem corpore utrumque testamentum septuagenario numero probatur

impletum, in illa palmarum quantitate forsitan praesagatus, quas in mansione helim inuenit populus hebraeorum; nam licet haec calculo disparia uideantur, doctrina tamen patrum ad instructionem caelestis ecclesiae concorditer uniuersa perducunt. Amen.

Sequebatur (fol. IV verso) ordo librorum tam antiqui quam novi Testamenti:

In hoc codice continentur ueteris et noui testamenti libri N LXXI

Genesis exodus leuiticus numeri deuteronomium iosue iudicum ruth Samuhel malachim paralypomenon

Liber psalmorum prouerbia ecclesiastes cantica canticorum Liber sapientiae ecclesiasticumticum

Esaias hieremias hiezechiel danihel osee iohel amos abdias ionas michas naum habacuc soffonias aggeus zacharias malachias iob thobias iudith hester ezras machabeorum libri duo

Evangelium secundum matheum secundum marcum secundum lucam secundum iohannem

Actus apostolorum

Epistulae pauli apostoli

ad romanos I	ad corintheos II	ad galatas I
ad ephesios I	ad philippenses I	ad colosenses I
ad thessalon. II	ad timotheum II	ad titum I
ad philimon I	ad hebreos I	

Epistola iacobi I petri I iohannis III iudae I

Apocalypsis iohannis amen.

Dein legebatur (fol. I recto hodierno) dedicatio:

† Ce*nobium* ad eximii merito
uenerabile *salvatoris*
quem caput ecclesiae
dedicat alta fides
petrus langobardorum
extremis de finibus abbas
deuoti affectus
pignora mitto mei
meque meosque optans
tanti inter gaudia patris
in caelis memorem
semper habere locum

Quae in principio huius dedicationis a Petro Langobardorum abbate

mutata fuerant, ita restitui debere eximia divinatione monstravit Iohannes Baptista De Rossi cui plene suffragat Ceolfridi Vita anonyma:

Corpus ad eximii merito uenerabile Petri
quem caput ecclesiae dedicat alta fides
Ceolfridus Anglorum extremis de finibus abbas

Post haec aderat (fol. V recto) pictura Esdram repraesentans. In huius folii parte superiori leguntur versus:

Codicibus sacris hostili clade perustis
Esdra deo feruens hoc reparauit opus

quos et in fine prologi Alcuini abbatis in Bibliis Radonis (Cod. Viennensis 1190) videre est, mutato tamen nomine Esdrae.

Denique, tres exhibebantur Sacrae Scripturae divisiones, iuxta Cassiodori Institutionem divinarum litterarum, *ordine quo ipse Cassiodorus eas distribuit; quae hodie leguntur:*

1) Secundum sanctum Hieronymum, fol. VI recto:

Auctoritas diuina continetur in testamenta duo id est
in uetus
in lege: genesi exodum leuiticum numerorum deuteronomium
in prophetis: ihu naue iudicum et ruth samuhel malachim (*corr. in* malachiam) esaias hieremias hiezecihel liber duodecim prophetarum
in agiographis: iob dauid salomon prouerbia ecclesiastes cantica canticorum danihel uerba dierum id est paralipomenon ezras hester
et in nouum
in euangeliis: matheus marcus lucas iohannes
epist. apost.: pauli apostoli xiiii petri apost. ii iohann. apost. iii iacobi ap. i iudae ap. i
act. apost.: actus apostolorum liber unus
apocalypsi: apocalypsin liber unus.

Sic fiunt ueteris **nouique testamenti secundum hieronymum libri quadraginta nouem quibus adde dn̄m xp̄m de quo et per quem ista conscripta sunt fit quinquagenarius numerus qui ad instar iobelei anni debita remittit et paenitentium peccata dissoluit ☧

2) Secundum sanctum Augustinum, fol. 8 recto.

Scriptura sancta diuiditur
in uetus
in historiam libri n̄ xxii id est mosi lib. v ihu naue lib. i iudic. lib. i ruth lib. i reg. lib. iiii paral. lib. ii iob. lib. i tobi lib. i hester lib. i iudith lib. i esdrae lib. ii machabeor. lib. ii

in prophetiam libri ñ XXII id est dauid psalm. lib. I sal. lib. III iesu filii sirach lib. II prophetarum id est osee iohel amos abdiae ionae micheae naum habacuc sofon. zach. agg. mal. esaiae hier. dan. et hez. libri ñ XVI

et in nouum

in euangelia quattuor secundum matheum secundum marcum secundum lucam secundum iohannem

in epistulas apostolorum XXI id est pauli apost. ad rom. I ad cor. II ad gal. I ad efes. I ad phil. I ad thessal. II ad col. I ad tim. II ad tit. I ad fil. I ad heb. I petri duae ioh. III iudae I iac. I

in actus apostolorum lib. I

in apocalypsin iohan. lib. I

Sic fiunt ueteris noui que testamenti sicut pater augustinus in libris de doctrina xp̄iana complexus est simul libri ñ LXXI* quibus adde unitatem diuinam per quam ista completa sunt. Fit totius librae competens et gloriosa perfectio ipsa est enim rerum conditrix et uitalis omnium plenitudo uirtutum

3) Secundum sanctum Hilarium, fol. VII (6) recto.

Scriptura diuina diuiditur in testamenta duo id est

in uetus

genesi exodum leuiticum numerorum deuteronomium iesu naue iudicum ruth regum libri IIII paralipomenon libri II psalmorum lib. V salom. lib. V id est prouerbia sapientia ecclesiasticum ecclesiastes cantica canticorum prophetae id est esaias hieremias ezecihel danihel osee amos micheas iohel abdias ionas naum ambacum sofonias aggeus zacharias malachim qui et angelus iob tobis hester iudith esdrae libri duo machabeorum libri duo

et in nouum

euangelia IIII id est matheus marcus lucas iohannes actus apostolorum epist. petri ad gentes iacobi iohannis ad parthos epist. pauli apost. id est ad rom. I ad corint. II ad galatas I ad philipp. I ad colos. I ad ephesios I ad thessalonicenses II ad timotheum II ad titum I ad philemonem I apocalypsin iohannis euangelistae

Sic fiunt ueteris noui que testamenti sicut diuidit sc̄s hilar*us romanae urbis antistes et epiphanius cyprius quem latino fecimus sermone transferri libri. LXX. In illo palmarum numero fortasse praesagati quas in mansione helim inuenit populus hebreorum

Haec omnia ex exemplari vetustae translationis quod de Roma adtulerat *Ceolfridus, quodque a Cassiodoro pependisse compertum est,*

transcripta fuerunt. Quae vero sequuntur ad textum hieronymianum proprie pertinent:

Fol. VII verso, prologus Pentateuchi ex epistola sancti Hieronymi ad Paulinum presbyterum desumptus:

Manifestissima est genesis in qua de creatura mundi de exordio humani generis et gente usque ad aegyptum scribitur hebreorum

Patet exodus cum decem plagis decalogo cum mysticis scripturis diuinisque praeceptis

In promtu est leuiticus lib. in quo singula sacrificia et uestes aaron et totus ordo leuiticus spirant caelestia sacramenta

Numeri uero nonne totius arithmeticae et mensura terrae et XL duarum per heremum mansionum mysteria continent

Deuteronomium quoque secunda lex et euangelicae legis praefiguratio nonne sic ea habet quae propria sunt ut tamen noua sint omnia de ueteris

Imago tabernaculi quae hodie foll. 2 et III adest, olim extra primum quaternionem reponebatur, sive in capite libri, sive in ipso textu, prope locum quem illustrat.

Fol. 9, incipit sine titulo praefatio sancti Hieronymi: Desiderii mei, *quam sequuntur, fol. 9ᵛ, capitula libri Genesis:* Opus deificum: *fol. 50, capitula libri Exodi:* Numerus eorum; *fol. 51:* expliciunt capitula. Incipit ipse liber feliciter; *fol. 86, capitula libri Levitici:* Ubi lex holocaustorum; *fol. 86ᵛ:* expliciunt capitula. Incipit liber leuiticus qui hebraice dicitur vaiecra. Lege feliciter. ΟΚΥRIC CEPBANΔOC ΑΙ ΠΟΙΗCEN; *fol. 110ᵛ, capitula libri Numerorum:* Ubi praecepit dominus mosi; *fol. 111ᵛ:* expliciunt capitula. Incipit liber numerorum qui appellatur hebraice uaieddaber. Gloria individuae trinitati. Amen; *fol. 145, incipiunt sine titulo capitula libri Deuteronomii:* Trans iordanen populo; *fol. 146:* expliciunt capitula. Incipit liber deuteronomium qui hebraice dicitur helleaddabarim. Deo laudes. Lege feliciter. Amen. Ora pro me; *fol. 174, praefatio sancti Hieronymi in Iosue incipit sine titulo:* Tandem finita pentatheucu mosi; *fol. 174ᵛ, capitula libri Iosue:* Post mortem mosi; *fol. 194, capitula libri Iudicum:* Ubi post mortem iosue; *fol. 215ᵛ, incipit liber Ruth, quem sequuntur libri Regum etc.*

Codex Amiatinus tanta cura descriptus est, ut quasi nullae in eo inveniantur lectiones quae sint eius omnino propriae. Quod vero textus quem exhibet recensionem nobis servaverit pandectis quem Cassiodorus

summo studio in quaternionibus quinquaginta tribus minutiori manu conscribendum aestimavit (Inst. div. litt., cap. 12), *nullo modo probatur.*

Librum Genesim contulit Em̃us Cardinalis Gasquet, caeteros Octateuchi libros D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.

T Codex 10 Bibliothecae Civitatis Turonensis, *saeculi* VIII *exeuntis, vel* IX *ineuntis, foll. 351 (35×26), binis columnis linearum 50, per cola et commata scriptus, Turonis, ut videtur. Scripturam tempore Caroli Magni usurpatam exhibet et inter prima eiusdem specimina iure habetur. Octateuchum continet.*

Inc. fol. 1v, praefatio sancti Hieronymi: Desiderii mei; *fol. 3, capitula libri Genesis, altera manu, sed antiqua, minutioribus litteris descripta:* De die primo; *fol. 4, liber Genesis; fol. 73, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *fol. 127v, capitula libri Levitici:* Loquutus est Dominus ad moysen; *fol. 165, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 220, capitula libri Deuteronomii:* Uerba quae locutus est.

Libros Genesis et Exodi huius codicis contulit D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.

M Codices 6 et 7 Bibliothecae Civitatis Ambianensis, *ante annum 781, foll. 250 (38×25) et 128 (30×20), binis columnis 24 linearum et unica columna 20 linearum scripti, scriptura carolingica, cuius et ipsi specimina antiquiora praebent. Pentateuchum alter, alter vero libros Iosue, Iudicum et Ruth exhibent, et quamvis forma sint inter se dissimiles, ad eadem tamen Biblia pertinent, quae codicibus 6, 7, 8, 9, 10, 12 et 11 Bibliothecae Ambianensis constant, et iussu Maurdramni, Corbeiensis abbatis, descripta sunt, ut patet ex inscriptione in fine libri secundi Machabaeorum, cod. 11, fol. 96, adposita:*

Ego maur dramnus abbas
propter dei amorem et prop
ter conpendium legent
ium hoc uolumen fieri
iussi. Quicumque hunc
librum legerit dñi mise
ricordiam pro me exoret.

Codex 6 incipit fol. 1v, a capitulis libri Genesis, posteriori manu descriptis, saeculo XI: De primo die in quo lux facta est; *fol. 3, prae-*

fatio sancti Hieronymi, et ipsa saec. XI *descripta:* Desiderii mei; *fol. 72, capitula libri Exodi:* Et de infantibus numerus hebreorum quos precepit pharao in flumine proici; *fol. 122, capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 156, capitula libri Numerorum:* Recognitio XII tribuum; *fol. 205ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est moyses.

Codex 7 incipit fol. 1ᵛ: Incipit prefatio iesu naue et iudicum. Tandem finito pentateuco moysi; *fol. 3ᵛ, capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue; *fol. 59ᵛ, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 120ᵛ, liber Ruth.*

Bibliorum Maurdramni Octateuchum contulit b. mem. D. Henricus Vautier, monachus Fontanellensis.

Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis latinus 3, *ante annum 841, foll. 409 (48×37), binis columnis linearum 52 scriptus, litteris carolingicis. Fuit olim monasterii S. Mauri Fossatensis et antea S. Mauri Glannafoliensis, cui dono datus est a comite pagi Cenomanensis Rorigone, ut patet ex nota fol. 408 inserta:* Φ^{R}

Omnes qui hunc librum libenter legitis, horate pro hanima Rorigonis comitis quis (?) illum donauit s[ub] ... abbate.

Codex lat. 3 seriem exhibet capitulorum in Bibliis alcuinianis inveniri solitorum. Eius Genesim et Exodum contulit D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.

Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis lat. 11514, *saeculi* IX *incipientis, (49×35), binis columnis linearum 50 scriptus, scriptura carolingica. Priorem partem Bibliorum continet liber in schola turonensi, ut videtur, descriptus.* Φ^{A}

Incipit mancus, fol. 2, in epistola sancti Hieronymi ad Paulinum: dum prudenter interrogat *(cf. infra, p. 12, l. 4); fol. 4, praefatio sancti Hieronymi:* Desiderii mei; *fol. 4ᵛ, capitula libri Genesis:* De die primo; *fol. 22ᵛ, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *fol. 37, capitula libri Levitici:* Loquutus est dominus ad moysen; *fol. 47, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 61ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est moyses; *fol. 74:* Incipit praefatio iesu naue et iudicum. Tandem finito pentatheuco moysi; *fol. 74ᵛ, capi-*

tula libri Iosue: Promittit deus iosue; *fol. 82ᵛ, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur iudex belli; *fol. 90ᵛ, capitula libri Ruth:* Facta fama (sic) in terra iudeae.

Pentateuchum huius codicis contulerunt D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis et b. mem. D. Maximilianus Bataillet, monachus Solesmensis.

ΦZ Codex Turicensis Carolinus C. 1, *saeculi IX, foll. 421 (48×37), binis columnis linearum 50 scriptus, litteris carolingicis. Biblia integra continet, magnis initialibus ornata, liber accuratissime confectus iuxta stylum scholae turonensis.*

Incipit fol. a, epistola sancti Hieronymi ad Paulinum: Frater ambrosius; *fol. dᵛ, prologus Alcuini poeticus:* In hoc quinque libri; *fol. e, praefatio sancti Hieronymi:* Desiderii mei; *sequitur Genesis, praemissis capitulis:* De die primo *etc., ut in codice praecedenti; fol. 70ᵛ:* Incipit prefatio iesu naue et iudicum. Tandem finito penthatheuco moysi, *quam sequuntur libri Iosue, Iudicum et Ruth, cum capitulis, ut supra.*

Octateuchum codicis Turicensis pro nobis contulit vir doctus Iacobus Werner, Bibliothecae Cantonalis praefectus.

ΦC Codex Londinensis, Musaei Britannici, inter noviter additos 10546, *saeculi IX, foll. 449 (50×36), binis columnis linearum 50 scriptus, litteris carolingicis. Biblia integra continet liber insignis, summa cura exaratus et ornatus, qui fuit olim monasterii Grandivallensis in partibus Iurensium. Eius Genesim et Exodum contulit D. Adrianus Weld-Blundell, monachus Fortaugustanus.*

ΦV Codex Romanus B. 6 Bibliothecae Vallicellianae, *saeculi IX, foll. 343 (34-36 × 30), tribus columnis linearum 50 scriptus, litteris carolingicis. Olim Achillis Statii fuit, qui doctis viris Commissionis Sixti V eius copiam fecit, postea vero Patrum Oratorii S. Philippi. Biblia integra praebet.*

Incipit fol. 1, liber Genesis: In principio creauit deus; *fol. 14, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *fol. 24ᵛ, capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 32, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 42ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* Uerba quae locutus est; *fol. 53ᵛ,* Incipit prae (*sic*) iesum naue

et iudicum. Tandem finito pentatheuco moysi, *in cuius fine legitur:* Explicit praefatio. Incipitulatio (*sic*) libri iesum naue. I Promittit deus iosue; *fol. 61, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 68, liber Ruth.*

Codicis Vallicelliani Octateuchum pro nobis benigne contulit R. P. Bellasis, Oratorii S. Philippi e sodalibus.

Codex Romanus Basilicae S. Pauli extra Muros *saeculi IX, foll. 334 (45×35), binis columnis linearum 59 scriptus, litteris carolingicis. Biblia integra continet liber admirandae pulchritudinis, initialibus picturisque eximiis adornatus, cuius* scriba fidelis *Ingobertus quidam fuisse videtur, de quo in obscuro prologo qui infra datur.* ΦP

Conglutinatus fuit et in hodiernam formam redactus codex anno 1646, curante D. Iovita Roscio, Romano, abbate.

Incipit fol. 1v, Prologus totius libri:

Omnipotentis opus quod continet iste libellus,
O lector reverens intellectuque probandus,
Si sapias vitae calles hoc rite notabis
Et poteris causam tibimet rescire salutis.
Hic cataractarum vox est qua clamat abyssus
Alarum plausu et strepitu compellat abyssum.
Hinc spes atque timor iunguntur foedere ducto
Et clemens iudex addiscitur •omine certo.
Hic videas quod non sine labe dies recoluntur
Sed quare cum labe dies merito peraguntur.
Hic cernas Adam factum libra pietatis
A se defectum sed non sine lege relictum.
Hic Xerub geminum diffuso corde videbis
Propitiumque deum manifesta luce notabis:
Tempore diverso diffudit spiritus idem
Hanc pietatis opem sed Christo iudice finem.
Spiritus almificus hic pandit iura rotarum
Atque volubilitas hic promitur ordine sacro
Testamentorum per tempora quippe duorum,
Et sex aetates pro munere nempe dierum
Hic describuntur quin septima facta quietis,
Hic Moyses legem cornuta luce ministrat
Atque prophetarum nobis oracula clangunt:
Emicat hoc iubar in toto diffusius orbe.

Hic psalmista potens David Domino cytharizans
Et docuit laudes et scripsit iura precantum.
Hic cibus est dulcis, hic vero pignore manna.
Hic actus hominum merita de sorte notantur:
Quid caveas lector, vel quid secteris in omni
Hoc poteris certe redimito codice nosse.
Ista lucerna parata viam per saecula monstrat;
Tempora nam scribens aeternum vivere pandit,
Unde novum sidus sequitur de virgine natus
Atque novi Testamenti fit ianua Christus,
Qui reserans veteres umbras caligine tectas
Vera de hinc populis et praemia certa retexit.
Hoc et apostolicis dictavit famine scriptis,
Hisque prophetarum firmavit dicta priorum.
His dapibus lector reficique fruique memento
Quisque fidem Christi baptismate iam tetigisti.
Has nec Plato suis potuit reperire labore
Id eis miro ingenio cum preditus esset,
Sed nec Pythagorasque matheseos studiosus,
Nec Maro Meonius, nec vates rite probatus,
Veras delicias quiverunt tangere corde.
Christus ad haec nobis consultu et voce magistra
Prospexit votumque dedit iam velle paternum
Quaerere pulsando vitaque in saecla fruendo.
Hac lector mensa fruere ac de famine vive;
Hac mel atque oleum de petra suge salutis;
Rubra falerna bibas quibus hinc per saecula vivas,
Propositoque Dei conscriptus in arce tonantis
Sis membrum Christi pretio de sanguinis emptus.
Haec namque invenies praesenti pascua libro,
Quem tibi quemque tuis rex Karolus ore serenus
Offert, Christe, tuusque cliens et corde fidelis
Eius ad imperium devoti pectoris artus
Ingobertus eram referens et scriba fidelis,
Graphidas ausonios aequans superansve tenore
Mentis aut auricomum decus illi crescat in aevum
Quem fecit priscos Christus transire monarchos,
Et sibi cognovit duce Christo sceptra tenere
Vota quibus coram te (te) flagravit adimplens
Actibus ex priscis quibus est translatio sena

Impenso studio Ptholomei bibliothecae
Aeolicis eius transmissae tempore libris:
Extitit hinc Origenis acer studioque notandus
Praecluis expositor graeculi famine promptus,
Nec modico sumptu pendebat pagina dives
Quam variare stilis instabat Graecia tantis.
Hieronimus tamen haud potuit hunc ferre laborem:
Contulit ergo suis compendia magna latinis,
Dum nemus auricomum fulgenti stringit ab ore
Iudaico panditque iubar stellaque veruque.
Possidet ergo decus merito venerabile semper
Hieronimus pollens latiari stemmate multum;
Eius namque labor scriptis dictisque probatur
Esse probus veroque in saecula iure probandus,
Eloquio clarus, sensus quoque munere cautus:
Exemplum cuius nobis concede Redemptor
Quo tibi vivorum simus regione placentes,
Cum sanctis tibimet laudem sine fine canentes.

Inc. fol. 3, epistola sancti Hieronymi: Frater ambrosius; *fol.* 5^{v}, *praefatio eiusdem in Pentateuchum:* Desiderii mei; *fol. 8, capitula libri Genesis:* De die primo; *fol. 19, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *fol.* 29^{v} *capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 38, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 48, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est moyses; *fol.* 57^{v}*:* Incipit praefatio librorum iesu naue et iudicum. Tandem finita pentatheuco moysi; *sequuntur capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue; *fol.* 64^{v}, *capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 68* bis^{v}, *capitula libri Ruth:* Facta fame in terra Iudae.

Codex Paulinus saeculo xvi a monachis Casinensibus collatus est in usum variarum Commissionum quae, post Concilium Tridentinum, Bibliorum correctioni studuerunt, et consultoribus Sixti V prae manibus fuit. Eius Octateuchum pro nobis contulerunt D. Basilius Trifone monachus Casinensis S. Pauli et D. Marcellus Havard monachus Farnburgensis.

Codex Ottobonianus latinus 66 Biiothecae Vaticanae, *saeculi vii ex. vel viii, foliorum 296 (33 × 28), binis columnis linearum 31 scriptus, litteris uncialibus. Fuit olim cardinalis Cervini et correctoribus saeculi xvi notus fuit sub nomine* Codicis Cerviniani. *In Italia superiori descriptus* O

fuisse, forte in monasteris Bobiensi, videtur. Octateuchum prius continuit liber barbaris figuris ornatus, hodie vero textus eius in libro Iudicum, cap. 14, v. 20, deficit.

Incipit fol. 1 liber Genesis; fol. 61ᵛ, liber Exodi; fol. 112ᵛ: explicit ellesmoth id est exodus

orate
pro me
dominico
pr[es]bitero
scripto
re

fol. 114, inc. liber Levitici; fol. 144, liber Numerorum; fol. 196ᵛ, liber Deuteronomii; fol. 343ᵛ: incipit prologus. Tandem finita pentateucho; *fol. 244:* explicit prephatio incipit ihesu naue. Ihesus naue in typum non solum in gestis ... spiritualia regna describit. Incipit ihesu naue liber sextus; *fol. 244ᵛ, liber Iosue; fol. 275ᵛ, liber Iudicum.*

Codex Ottobonianus lectiones aliquando sibi omnino proprias exhibet saepissimeque antiquae versioni adhaeret, contra textum vulgatum; immo, in nonnullis locis versionem antiquam integre recipit. Certe ab antiquissimo exemplari descriptus est, ut testantur lectiones: hi est amecum, *pro* hic sta mecum *(Deut. 5, 31);* uidis eas *pro* ut discas *(14, 23);* dolor est immolatus *pro* dolore stimulatus *(19,6) et alia huiusmodi. Divisiones textus minutiores in eo notantur, non ubique tamen per cola et commata. Eum contulit Eñus Cardinalis Gasquet.*

ΘH Codex Londinensis Musaei Britannici, inter latinos noviter additos 24142, *saeculi IX ineuntis, foll. 248 (32×24), tribus columnis linearum 62 scriptus, litteris carolingicis. Biblia continet liber mancus in capite et in fine; desinit in prima Petri ep. 4, 3. Fuit olim abbatiae Sancti Huberti in Arduenna.*

Incipit fol. 1: in consilio eorum non ueniat anima mea *(Gen. 49, 6); item fol. 1, capitula Exodi:* Numerus eorum qui ingressi sunt; *fol. 9, capitula Levitici:* Praecepit dominus quod offeratur; *fol. 15ᵛ capitula Numerorum:* Precepit dominus moysi; *fol. 24, capitula Deuteronomii:* Trans iordanen populo legem explanat; *fol. 31ᵛ:* incipit secundus ordo prophetarum. Incipit praefatio de libro iosue. Tandem finita pantatheucho; *sequuntur, fol. 32, capitula libri Iosue:* Post mortem mosi iosue; *fol. 36ᵛ, capitula Iudicum:* Post mortem iosue; *fol. 42, incipit liber Ruth.*

Codicis S. Huberti Octateuchum contulit D. Adrianus Weld Blundell monachus Fortaugustanus.

Codex capituli Aniciensis, *saeculi* IX *ineuntis, foll. 348 (32-23),* Θ^{A}
binis columnis linearum 62 scriptus, litteris carolingicis minutissimis. In thesauro ecclesiae cathedralis Aniciensis a remotissimis temporibus asservatur liber pretiosissimus et sequenti Parisino simillimus. Biblia integra continet iuxta Theodulphi, Aurelianensis episcopi, recensionem.

Incipit fol. 1^v, *prologus Theodulphi* Quicquid ab hebraeo *(cf. infra p. 52); fol. 3, praefatio ex sancto Isidoro:* Vetus Testamentum ideo dicitur *(cf. p. 38); fol.* 3^v, Breues ordinum omnium librorum. Veteris et Noui testamenti *(cf. p. 40); fol. 4, praefatio sancti Hieronymi:* Desiderii mei; *ibidem, capitula libri Genesis:* De creatione mundi; *fol.* 15^v, *capitula libri Exodi:* Numerus eorum qui ingressi sunt aegyptum; *fol. 24, capitula libri Levitici:* Ubi lex holocaustorum; *fol. 60, capitula libri Numerorum:* Praecepit dominus moysi; *fol.* 38^v, *capitula libri Deuteronomii:* Tunc iordanen populo; *fol. 46,* Incipit secundus ordo prophetes *(sic) ibidem:* incipit praefatio de libro iosue: Tandem finita pentatheucho; *quam sequitur brevis prologus:* Iesus filius naue in typo domini ... spiritalia regna descripsit; *ibidem, capitula libri Iosue:* Post mortem moysi; *fol.* 52^v, *capitula libri Iudicum:* Post mortem iosue; *fol. 58, incipit liber Ruth.*

Codicis Aniciensis Octateuchum contulerunt D. Petrus Blanchard monachus Solesmensis et D. Andreas Cabassut monachus Farnburgensis.

Codex Parisinus Bibl. Nationalis lat. 9380, *saeculi* IX *ineuntis, foll. 349* Θ^{M}
(32 × 23) binis columnis linearum 62 scriptus, litteris carolingicis minutissimis. Biblia integra praebet, quibus iunguntur varii tractatus: fol. scil. 319^v, Breves temporum per generationes et regna; *fol.* 321^v, De nominibus hebręicis; *fol.* 325^v, Caput domini ipsa divinitas ... *(Pseudo-Melitonis Clavis); fol. 338,* Incipiunt capitula in speculum domni augustini. *Quae omnia et in Codice Aniciensi inveniuntur, excepto quod* Speculum *sancti Augustini recensione diversa in utroque codice datur, iuxta Vulgatam scilicet in Parisiensi et iuxta antiquam versionem in Aniciensi. Fuit olim Codex Parisinus ecclesiae cathedralis Aurelianensis, dein nobilis familiae Mesmianae, sub cuius nomine saeculo* XVIII *noscebatur, tempore quo D. Martianaeus eo usus est ad edenda Biblia latina quae inter opera sancti Hieronymi inseruit. Multas in marginibus variantes lectiones exhibet codex accuratissime correctus curis Theodulphi, episcopi Aurelianensis.*

Incipit fol. 1^{v} *prologus Theodulphi:* Quicquid ab hebraeo *(cf. p. 52); fol. 3, praefatio ex sancto Isidoro:* Vetus testamentum ideo dicitur *(cf. p. 38); fol.* 3^{v}*:* Ordo librorum Veteris ac Noui testamenti *(cf. p. 40); fol. 4, praefatio sancti Hieronymi:* Desiderii mei; *quam sequuntur capitula libri Generis:* De creatione mundi; *fol.* 15^{v}*, capitula libri Exodi:* Numerus eorum qui ingressi sunt; *fol. 24, capitula libri Levitici:* Ubi lex holocaustorum; *fol. 30, capitula libri Numerorum:* Praecepit dominus moysi; *fol.* 38^{v}*, capitula libri Deuteronomii:* Trans iordanen populo; *fol.* 46^{v}*:* Incipit secundus ordo propheticus; *post quae:* Incipit praefatio hieronimi in libro iosue bennun: Tandem finita pentatheuco; *sequitur prologus:* Iesus filius naue... spiritalia regna descripsit; *ibidem ponuntur capitula libri Iosue:* Post mortem moysi; *fol.* 52^{v}*, capitula libri Iudicum:* Post mortem iosue; *denique fol. 58 incipit liber Ruth.*

Octateuchum Codicis Parisini 9380 contulerunt D. Yvo Laurent monachus Parisiensis et D. Henricus Cottineau, Farnburgensis.

Θa Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis lat. 11937, *saeculi* IX *incipientis, fol. 179 (27×22), binis columnis linearum 61-64 scriptus, litteris carolingicis. Easdem litterarum formas exhibet ac Aniciensis et Parisinus 9380, aliquantulum tamen crassiores, et in marginibus multis ornatur notis ab Hebraeo quodam coaevo additis, ad corrigendum D. Hieronymi textum; eas D. Martianaeus in editione sua accurate transcripsit. Liber iam saeculo* XVI *Roberto Stephano notus, ab eoque sub nomine* Sangermanensis parvi *seu* Gep, *designatus, Biblia integra continet, acephala tamen, cum in Genesis capite* XVIII *initium sumant.*

Incipit fol. 1: sodomorum et gomorraeorum *(Gen. 18, 20); fol. 10, capitula libri Exodi:* Numerus eorum qui ingressi sunt aegyptum; *fol.* 20^{v}*, capitula libri Levitici:* Ubi lex holocaustorum; *fol.* 28^{v}*, capitula libri Numerorum:* Praecepit dominus moysi; *fol.* 39^{v}*, capitula libri Deuteronomii:* Trans iordanen populo; *fol. 49:* Incipit secundus ordo propheticus. Incipit pręfatio hieronymi in libro iosue bennun: Tandem finita pentatheuco; *deinde prologus:* Iesus filius naue ... spiritalia regna descripsit; *sequuntur capitula eiusdem libri Iosue:* Post mortem mosi; *fol. 55, capitula libri Iudicum:* Post mortem iosue; *fol. 61, incipit liber Ruth.*

Codicis Parisini 11937 Genesis quae extant et Exodum contulit D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.

Codices Parisini Bibliothecae Nationalis 11504-11505, *anni 822, foll. 199 et 215 (52×34), binis columnis linearum 54-56 scripti, litteris carolingicis. Biblia integra continet liber celeberrimus, e quo fluxerunt exemplaria libri quarti Esdrae fere omnia, quemque adhibuit saeculo* XVI *Robertus Stephanus sub nomine* Sangermanensis oblongi, *seu* Geo. *E monasterio Centulensi oriundus videtur, saepissimeque ad textum codicum recensionis theodulphianae a correctore coaevo accommodatus est.* P

Incipit fol. 1, epistola sancti Hieronymi: Frater ambrosius; *fol. 3ᵛ, prologus Alcuini brevior:* In hoc quoque libri *(cf. infra, p. 51); fol. 4, incipit liber Genesis; fol. 21, liber Exodi; fol. 34, liber Leviticus; fol. 43ᵛ, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 58ᵛ. capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est moyses; *fol. 71:* Incipit praefatio iesu naue et iudicum. Tandem finito pentatheuco moysi; *fol. 71ᵛ, capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue dicens; *inter fol. 75 et fol. 76 deperditus est quaternio qui continuit finem libri Iosue principiumque libri Iudicum; fol. 79ᵛ, incipit liber Ruth.*

Octateuchum codicis 11504 contulit D. H. Cottineau, monachus Farnburgensis.

Codex Vaticanus latinus 10510, *saeculi* XII, *foll. 376 (55×38), binis columnis linearum 64 scriptus, litteris italicis. Biblia sunt integra, magnis initialibus depictis ornata, quae ecclesiae cathedralis Bovinensis iam a saeculo* XII *desinente fuerunt. Ea, simul cum codice sequenti, descripsit b. m. Marcus Vattasso in* Studi e testi della Biblioteca Vaticana, *tom. 2, Romae 1900.* ψB

Incipit fol. 1, epistola sancti Hieronymi ad Paulinum: Frater ambrosius, *secunda manu descripta; fol. 2, eiusdem prologus in Pentateuchum:* Desiderii mei, *item altera manu; sequuntur capitula libri Genesis:* De lucis exordio; *fol. 16ᵛ, capitula libri Exodi:* De infantibus hebraeorum; *cap. 29ᵛ, capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 38, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 49ᵛ, capitula libri Deuteronomii:* Verba quae locutus est moyses; *fol. 63, praefatio sancti Hieronymi:* Tandem finito pentatheuco; *sequuntur capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue dicens; *fol. 71ᵛ, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 79ᵛ incipit liber Ruth.*

Codicis Vaticani 10510 Genesim et Exodum contulit D. Henricus Cottineau, monachus Farnburgensis.

ΨD Codex Vaticanus latinus 10511, *saeculi XII, foll. 353 (55 × 38), binis columnis linearum 55 scriptus, litteris italicis.*

Incipit fol. 1, epistola sancti Hieronymi: Frater ambrosius; *fol. 2ᵛ, praefatio eiusdem in Pentateuchum:* Desiderii mei, *cum capitulis Genesis:* De lucis exordio; *fol. 18, capitula libri Exodi:* De rege qui opprimebat; *fol. 30, capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 36ᵛ, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 49, incipit liber Deuteronomii (capitula desunt); fol. 60, praefatio sancti Hieronymi:* Tandem finito pentatheuco, *quam sequuntur capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue dicens; *fol. 68, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *denique fol. 75ᵛ, incipit liber Ruth.*

Genesim et Exodum Codicis 10511 contulit D. Urbanus Butler monachus sancti Gregorii de Downside.

ΨF Codex Vaticanus latinus 12958, *saeculi XII, foll. 357, binis columnis linearum 54 scriptus, litteris italicis. Biblia integra continet liber picturis ornatus initialibusque eximiis. Fuit olim ecclesiae romanae Sanctae Mariae ad Martyres, deinde cardinalis Lambruschini et postea Patrum Barnabitarum, tuncque a clarissimo viro Carolo Vercellone adhibitus est ad concinnandum opus suum* Variae lectiones Vulgatae latinae *(cod. F).*

Incipit fol. 1, epistola sancti Hieronymi: Frater ambrosius; *fol. 3ᵛ, eiusdem prologus in Pentateuchum:* Desiderii mei; *fol. 4, capitula libri Genesis:* De lucis exordio; *fol. 18, capitula libri Exodi:* De rege qui opprimebat filios israhel; *fol. 29ᵛ, capitula libri Levitici:* De decem generibus oblationum; *fol. 38, capitula libri Numerorum:* De nominibus principum; *fol. 50, incipit liber Deuteronomii (desunt capitula); fol. 61:* Incipit prephatio sancti ieronimi presbyteri in libro iosue be num. Tandem finito pentatheuco moysi; *ibidem capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue; *fol. 69, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 77, incipit liber Ruth.*

Codicis Vaticani 12958 Pentateuchum contulit D. Henricus Bérard, monachus Solesmensis.

ΨM Codex Mediolanensis Bibliothecae Ambrosianae B. 47 Inf., *saeculi XII, (58 × 38), binis columnis linearum 65 scriptus, litteris italicis. Priorem partem Bibliorum, Octateuchum scilicet, libros Regum et Prophetas continet liber initialibus depictis ornatus, qui olim ad usum ecclesiae*

Mediolanensis fuit, et ad lectiones liturgicas adhibitus, quarum index in principio Genesis exhibetur.

Incipit fol. 1, epistola sancti Hieronymi: Frater ambrosius; *fol. 3v, prologus eiusdem in Pentateuchum:* Desiderii mei; *ibidem, capitula libri Genesis:* De lucis exordio; *fol. 18, capitula libri Exodi:* De infantibus hebreorum; *fol. 29v, capitula libri Levitici:* Locutus est dominus ad moysen; *fol. 38, capitula libri Numerorum:* Recognitio duodecim tribuum; *fol. 49v, incipit liber Deuteronomii (desunt capitula); fol. 59v:* Incipit prephatio sancti ieronimi presbiteri in libro iosue benun. Tandem finito pentatheuco moysi; *sequuntur capitula libri Iosue:* Promittit deus iosue dicens; *fol. 66, capitula libri Iudicum:* Iudas eligitur dux belli; *fol. 73v, incipit liber Ruth.*

Genesim et Exodum huius codicis contulit D. Adrianus Weld Blundell, monachus Fortaugustanus.

Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis lat. 15467, *saeculi* XIII, Ω^S
foll. 624 (30×12), binis columnis linearum 42 scriptus, litteris gothicis francigenis. Biblia continet quae olim inclitae domus Sorbonicae fuerunt. Integra ea pro nobis benigne contulerunt Rev. Moniales O. S. B. monasterii Templi Parisiensis.

Codices Parisini Bibliothecae Nationalis latini 16719, 16720, 16721, Ω^J
16722, *saeculi* XIII, *foll. 220, 242, 246 et 220 (55×38), binis columnis linearum 32 scripti, litteris gothicis francigenis. Biblia sunt integra, initialibus depictis eximie ornata, notisque marginalibus et interlinearibus adaucta, quae Correctorium exhibent sub nomine Fratrum Praedicatorum Sancti Iacobi notissimum. Fuerunt enim olim monasterii Sancti Iacobi Parisiensis.*

Incipit Cod. 16719 fol. 1, epistola sancti Hieronymi ad Paulinum: Frater ambrosius; *fol. 6v, prologus eiusdem:* Desiderii mei; *fol. 7v, liber Genesis; fol. 50v, liber Exodi; fol. 85v, liber Levitici; fol. 109v, liber Numerorum; fol. 143v, liber Deuteronomii, fol. 174:* Incipit praefatio in iesu naue et iudicum. Tandem finito pentateuco: *fol. 175, liber Iosue; fol. 195v, liber Iudicum; fol. 217v, liber Ruth.*

Biblia Sancti Iacobi integra pro nobis benigne contulerunt Rev. Moniales O. S. B. monasterii Templi Parisiensis.

ΩM Codex Parisinus Bibliothecae Mazarineae latinus 5, *saeculi XIV, foll. 334 (35×25), binis columnis linearum 56 scriptus, litteris gothicis francigenis. Biblia integra continet.*

Incipit fol. 1 epistola sancti Hieronymi: Frater Ambrosius; *fol. 2v praefatio eiusdem:* Desiderii mei; *fol. 4, liber Genesis; fol. 17, liber Exodi; fol. 27v, liber Levitici; fol. 35, liber Numerorum; fol. 45, liber Deuteronomii; fol. 54, praefatio in libros Iosue et Iudicum:* Tandem finito pentateuco; *fol. 54v, liber Iosue; fol. 61, liber Iudicum; fol. 67, liber Ruth.*

Codicis Mazarinaei Octateuchum contulit D. Adrianus Coughlin, monachus Woolhamptoniensis.

Editiones impressae vero quarum varias lectiones integre dedimus hae sunt:

a Editio omnium princeps, linearum 42 dicta, *quae a plerisque Moguntiae, ipso Gutenberg moderante, impressa reputatur circa annum 1452. Sine titulo.*

g Editio Coloniensis Eucherii Cervicorni, anni 1530, *impressa procurante Godefrido Hittorpio, curanteque doctissimo viro Gobelino Laridio. Optima est et cum codicibus antiquis saepissime concordat. Auctorem eius Gobelinum Laridium monachum Cartusianum fuisse et priorem Moguntinum nuper acute monstravit P. Albertus Vaccari S. I. in* Biblica, *Iun. 1912, p. 211 et seq. Eius titulum accipe:* Biblia | iuxta divi Hieronymi | Stridonensis translationem, post multas hactenus edi|tiones, non modo ad Hebraeorum, Graecorumque | fontem, verum etiam multorum vetustissi|morum codicum Latinorum consen|sum accuratissime castigata, ea | quidem fide et diligen|tia, ut illa D. Hie|ronymi edi|tio in hac plane | renata videri possit | Confer iudica et fruere || Adiecta chronographia ex Eusebio aliisque nonnullis vete|rum monumentis selecta, summa brevitate complectens annos a | mundi exordio usque ad Christi nativitatem || Coloniae ex officina Eucharii Cervicorni, Anno 1530.

r Editio Parisina Roberti Stephani secunda, anni 1532, *in qua codices magni momenti editor adhibuit, nimis vero textui hebraico adhaesit:* Biblia | breves in eadem an|notationes, ex doctiss. interpretationi|bus, et Hebraeorum commentariis. | Interpretatio propriorum nominum Hebraicorum. | Index copiosissimus rerum et sententiarum vtriusque testamenti. | Parisiis, ex officina Roberti Stephani M. D. XXXII. | cum priuilegio Regis.

Editio Parisina Roberti Stephani quarta, anni 1540, *iuxta sententiam* 𝔢
Theologorum Universitatis correcta: Biblia | Hebraea, Chaldaea, Graeca
et Latina nomina virorum, mulierum, populorum, idolo|rum, vrbium,
fluuiorum, montium, caeterorumque locorum quae in Bibliis leguntur,
re|stituta, cum Latina interpretatione. | Locorum descriptio e Cosmogra-
phis. | Index praeterea rerum et sententiarum quae in iisdem Bibliis con-
tinentur. | His accesserunt schemata Tabernaculi Mosaici, et Templi Salo-
monis, quae praeeunte Fran|cisco Vatablo Hebraicarum literarum Regio
professore doctissimo, summa arte et fide | expressa sunt. | Parisiis | ex
officina Roberti Stephani typographi regii. | M. D. XL | cum priuilegio Regis.

Editio Antverpiana Theologorum Lovaniensium, anni 1583, *Luca* 𝔩
*Brugensi textum Iohannis Hentenii retractante. A Stephanicis procedit et
Sixtinae fons principalis fuit:* Biblia sacra. | Qvid in hac | editione | a
Theologis | Lovaniensibus | praestitum sit, | eorvm | praefatio | indicat |
Antverpiae, | ex officina Christophori Plantini | M. D. LXXXIII.

Codex Carafianus (*hodiernus* Cod. Vat. Lat. 12959-12960) *exemplar* 𝔳
*est editionis Theologorum Lovaniensium anni 1583, in cuius textu mar-
ginibusque Cardinalis Antonius Caraffa inscribi iussit correctiones quas
proposuerat Congregatio doctorum cui praeerat, quasque Sixtus V ali-
quando admisit, saepius vero reiecit. Notam* 𝔳 *adhibuimus ubi consultores
Congregationis Carafianae textum Lovaniensium intactum reliquerunt;
littera* 𝔴, *e contra, signavimus novas lectiones quas proposuerunt, sive* 𝔴
mutando, sive omittendo, sive adiungendo.

Editio Romana Sixti V Papae, anni 1590, *paulo post suppressa:* 𝔰
Biblia sacra | vvlgatae editionis | ad | Concilii Tridentini | praescriptum
emendata | et | a Sixto V. P. M. | recognita et approbata. || Biblia | sacra |
vvlgatae | editionis | tribus tomis | distincta | Romae | Ex Typographia
Apostolica Vaticana | M D X C. *Hanc editionem paucis mutatis iteravit
sequens.*

Editio Romana typica Clementis VIII Papae, anni 1592, *cuius titulus* 𝔠
est: Biblia | sacra | vvulgatae | editionis | Romae | Ex Typographia Apo-
stolica Vaticana | M D XCII. || Biblia sacra | vvlgatae editionis | Sixti Quinti |
Pont. Max. | iussu | recognita atque edita.

De codicum divisione in classes, pauca hic addemus his quae iam in Commentatione nostra de constituendo Vulgatae textu (Mémoire *etc.*) *supra citata exposuimus.*

a) *Codices universos quos novimus ab unico eodemque archetypo pendere ex hoc comprobatur quod omnes in sequentibus manifestis erroribus concordant:*

GEN. *10, 9,* ab hoc exivit proverbium, *pro* ob hoc exivit proverbium.
24, 32, aquam ad lavandos pedes camelorum, *pro* aquam ad lavandos pedes eius
32, 22, et transivit vadum Iacob, *pro* et transivit vadum Iaboc
EXOD. *38, 24-25, omittuntur verba:* Numerus autem argenti de donariis populi, centum talentorum et mille septingentorum septuaginta quinque siclorum, ad mensuram sanctuarii, medium sicli per capita singulorum.

Verba haec Exodi quae S. Hieronymi vertendi modum omnino sapiunt, in margine tantum paucorum codicum ad nos pervenerunt.

Huiusmodi errores archetypum ab originali iam dissimilem fuisse plane demonstrant.

b) *Codices* Φ^RAZGVP *inter se cohaerere familiamque constituere nemo est qui dubitet. Ex historia horum librorum, plerumque eximie ornatorum, in usum regum et imperatorum, atque ex variis versibus in textu eorum insertis, facile deducitur eos recensionem repraesentare de qua Alcuinus, eius auctor et Sancti Martini Turonensis abbas doctissimus, ad Giselam Caroli Magni imperatoris sororem, anno 800, his verbis scribebat:*

> Totius forsitan Evangelii expositionem direxerim vobis, si me non occupasset domni regis praeceptum in emendatione Veteris Novique Testamenti.

Prologus Alcuini duplex infra datur *p. 44 et seq.*

c) *Similiter concedunt omnes recensionem Theodulphi, Aurelianensis episcopi, eodem tempore, maiori quidem studio scientiaque, minori tamen fortuna curatam, in codicibus* Θ^HAMG *haberi. Theodulphi prologum versibus conscriptum infra adeas,* *p. 52 et seq.*

d) *De codicibus recensionem saeculo* XIII *Parisiis usitatam exprimentibus, scilicet* Ω^SJM, *res liquida est. Origo librorum notissima dubitandi locum omnino tollit; lectiones insuper quas Rogerus Bacon in exemplari*

Parisiensi corruptissimo invenisse se testatur cum nostro praesertim Ω^{M} *aliisque plerumque concordant.*

e) *Item textum in Italia saeculo* XII *probatum iam v. cl. Sam. Berger in familia nostrorum* ψ^{BDFM} *exhiberi optime vidit. Huius classis codices etiam forma externa prodit.*

f) *De modo quo inter se cohaerent codices* $C\Lambda X\Sigma B$, *ex Hispania oriundi, quaestio aliquantulum intricatior est. Attamen* Σ^{TOM} *et* Λ^{LH} *classes minores constituere ex innumeris eorum concordiis facile deducitur, et aliunde loci non desunt in quibus codices hispanici, simul cum Casinensibus* Π^{CD}, *lectiones sibi proprias exhibent. Accipe v. g. exempla ex solis novem prioribus Genesis capitulis desumpta:*

1, 21, mutabilem $G^{C}C^{*}\Lambda^{L*}X\Pi^{CD2}\Sigma^{M}A$.
26, universae (que *om.*) $CX\Pi\Sigma^{TOM}O\psi^{F*}$.
2, 12, bidellium $C^{2}\Lambda X\psi^{M}$.
19, ipsut $C\Lambda^{L}XB$.
24, derelinquet $X\Sigma^{T}B$.
5, 8, nungentorum $G\Lambda^{L*}X^{*}B$.
22, Deo + et vixit Enoch $C\Lambda^{LH}X\Sigma^{TOM}B\Omega^{SJ}$.
31, genuit + tres filios $C^{*}X$.
6, 1, filios $CX\Sigma^{TOM}\psi^{DF2}$.
8, noae $C\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{O}$.
9, noae $C\Pi^{C}\Sigma^{O}B$.
13, dixitque CX.
17, et interficiam $C\Sigma^{TO}B\Omega^{S*J}$.
7, 8, et *om.* $C\Lambda^{H}\Sigma^{TM}$.
19, operti sunt (que *om.*) $C^{*}X$.
8, 9, in arc(h)a $GCXB$.
9, adprehendens + eam $C\Lambda^{LH}P^{*}$.
10, ex arcam $G^{*}X\Pi^{C*}$.
11, ad vesperum $\Lambda^{L*}X\Sigma^{TO}BT^{*}$.
13, ex(s)iccasset $G^{*}C\Sigma^{TM}$.
17, cunctaque $G^{C}\Lambda^{H}X\Sigma^{TOM}\Omega^{S}$.
9, 15, omne $\Pi^{CD*}\Sigma^{T}P^{*}$.
19, omne *om.* $C\Lambda^{LH}X\Sigma^{TOM}BAP^{*}$.
21, nudatus iacuit $C^{2}\Lambda^{L}X\Sigma^{TOM}B$.
29, nungentorum $GX\Pi^{C}\Sigma^{T}B$.

g) *Haec de codicibus descriptis tempore Caroli Magni et postea, saeculis videlicet quibus doctorum virorum curae variis Bibliorum recensionibus distinctas affingunt formas et quasi ora agnitu faciliora.*

*Quid vero de libris antiquioribus? Tres praecipui sunt GA et O, Pentateuchus Turonensis scilicet, Amiatinus et Ottobonianus. Eos in Commentatione supra citata satis inter se vicinos esse demonstravi, et Turonensem Hispanicis, Amiatinum Alcuinianis, Ottobonianum Theodulphianis praeesse. Qui enim cum Hispanicis saepius concordat Turonensis est, et Cavensis, qui ipsi propinquior est, medius simul apparet inter eum et sequentem Complutensem (*Mémoire, *p. 309). Simili argumento codices T et M medios esse inter Amiatinum et Alcuinianos probavi (*Ibid. *p. 280); item* Θ^{H} *interponi inter Ottobonianum et Theodulphianos (*Ibid. *p. 257).*

h) *De Ottoboniani connexione cum Theodulphianis non desunt aliunde indicia ex communibus erroribus desumpta:*

18, 16, dixerunt (*pro* direxerunt) $O\Theta^{M*}$.
19, 30, filiae eius + cum eo $O\Theta^{A2M2}\Omega^{S}$.
22, 13, filio + suo $O\Theta^{AM*G2}$.
23, 12, coram + domino et $O\Theta^{AM*P2}\Omega^{S}$.
24, 5, egressus est $O\Theta^{A}$.
19, quin + etiam $O\Theta^{AMG2}$.
47, manibus + eius $\Pi^{D}O\Theta^{AMP2}\Omega$.
50, responderuntque $\Pi^{D}O\Theta^{AMGP2}$.
63, oculos + suos $O\Theta^{MG2}$.
65, ei *om.* $O\Theta^{A*M}$.
25, 17, deficiensque $O\Theta^{AMP2}$.
18, respicit + ad $O\Theta^{M}$ (?).
24, venerat + ei $O\Theta^{AM2P}$.
33, ergo *om.* $O\Theta^{A}$.
26, 9, mentitus es + eam $G^{C}O\Theta^{AMGP2}$.

i) *Rara equidem sunt loca in quibus ATM et Φ soli testes sunt alicuius lectionis; familia enim alcuiniana talem habuit in alias influxum, ut difficile sit variantem invenire in quam codices aliarum classium cum eius libris aliquocumque modo non conveniant. Attamen aliqua inveniuntur huius generis loca non spernanda, ut, verbi gratia:*

16, 6, utere eam $\Pi^{C}A{*}T{*}\Phi^{RA*Z*GVP}$.
31, 52, aut tu praeteriens $ATM{*}\Phi^{RAZ*GVP}$.

32, 7, oves boves (et *om.*) ATM.
50, 3, septuaginta dies $A\Phi^{RAZGVP\Psi^{M}\Omega^{M}}$.

Sed hi errores sunt qui facillime corriguntur et ideo difficillime perseverare possunt. Si vero adeamus in apparatu nostro loca ubi universa codicum traditio exhibetur, facile notabimus alcuinianos semper aut fere semper in eadem parte versari ac A et TM, classemque Φ ubique ab aliquo saltem eorum initium sumere. Accipe v. g., ex solis quinque prioribus Genesis capitulis, omnia loca in quibus apparatum positivum seu universorum codicum lectiones dedimus:

1, 4, ac tenebras $AM\Phi^{A*}$; a tenebris $T\Phi^{RA2ZGVP}P^{2}$.
14, ut dividant $ATM\Phi^{RAZG}$.
15, et luceant $TM\Phi^{RAZGVP}$.
21, motabilem $TM\Phi^{RAZGVP}$.
21, produxerant $AT^{2}M^{2}\Phi^{RAZGVP}$.
2, 4, creatae sunt $A^{*}TM\Phi^{RAZGVP}$.
11, evilat $TM\Phi^{RAZGVP}$.
12, onichinus $T\Phi^{RAZGVP}$.
14, euphrates $TM\Phi^{RZGVP}$.
18, adiutorium $ATM\Phi^{RAZGVP}$.
18, similem $AT^{*}M^{*}\Phi^{A*Z*GV}$.
18, sui $ATM\Phi^{RAZGVP}$.
20, adam $ATM\Phi^{RAZGVP}$.
25, erat $AM\Phi^{VP2}$; erant $T\Phi^{RAZGP*}$.
25, nudus $AM\Phi^{VP2}$; nudi $T\Phi^{RAZGP*}$.
3, 2, edemus A; vescemur $T^{*}M$; vescimur $T^{2}\Phi^{RAZGVP}$.
15, ipsa $AT^{2}M\Phi^{RAZGVP}$.
17, adae $TM\Phi^{RAZGVP}$.
17, comedes eam $AT\Phi^{RAZGVP}$.
20, eva $T\Phi^{RAZGVP}$.
21, adam $AT\Phi^{RAZGP}$.
4, 1, evam $T\Phi^{RAZGVP}$.
15, cain signum ATM; cain in signum Φ^{RAZGVP}.
18, maviahel $ATM\Phi^{RAZGVP}$.
18, matusahel (1) $A^{\dagger}T\Phi^{RAZGVP}$.
18, matusahel (2) $T\Phi^{RAZGVP}$.
20, iabel $T^{*}\Phi^{VP}$; iabal $T^{2}M^{2}\Phi^{A\dagger ZG}$.

5, 21, mathusalam *AMΦ*^{RZGVP}.
27, mathusalae *ATMΦ*^{RA2ZGVP}.
31, sem et *ATΦ*^{GV}; sem (et *om.*) *MΦ*^{RAZP}.
31, cham *TMΦ*^{RAZGVP}.

Haec exempla, et alia eiusdem generis fere innumerabilia, de intima relatione codicum Φ^{RAZGVP} *cum TM et A omne dubium certissime tollunt.*

k) *Quae cum ita sint, divisionem testium in tres primarias classes, quam in Commentatione nostra saepe citata exposuimus, servandam esse credimus. Tenemus insuper codices praecipuos antiquioresque GAO separatim a communi archetypo pendere (*Mémoire, *p. 453).*

l) *Lex igitur quam in constituendo textu secuti sumus haec est:*

Lectionem codicum GAO recipimus ubicumque inter se concordant; ipsis vero in partes euntibus, lectionem duorum GO, vel GA, vel AO, contra tertium discordantem. Ubi autem G deficit, vel O, ad internam criticen recurrimus, ratione tamen habita codicum CΛΠ qui G supplere aliquomodo possunt, vocatisque aliquando in testimonium T et M.

m) *Textus ideo quem restituere intendimus is est qui in archetypo codicum GAO, totius traditionis nostrae fonte, testeque hieronymiani originalis omnium qui attingi possunt remotissimo, legebatur. Hunc religiosissime expressimus et ea tantummodo loca in eo correximus, duplicique cruce ad eruditionem lectoris signavimus, quae certissime corrupta esse compertum est. Vocabula vero hominum, vel urbium, aut nationum quae in codicibus saepissime variant, non ad formam quae in unoquoque loco e testium divisione erui posset, sed ad eam quae, universis locis inter se collatis, probabilior veraciorque apparet reduximus.*

Nunc ad formam editionis nostrae veniamus. Textum in paginarum superiori parte per cola et commata *disposuimus, eumque, in inferiori earumdem parte, triplici apparatu ornavimus.*

Sanctum Hieronymum textum Prophetarum per cola et commata *ordinasse omnes norunt. Ipse in praefatione quam praemisit translationi Isaiae ex hebraica veritate declarat:*

> Nemo cum prophetas versibus viderit esse descriptos, metro eos existimet apud Hebraeos ligari, et aliquid simile habere de Psalmis vel operibus Salomonis; sed quod in Demosthene et Tullio solet fieri, ut *per cola scribantur et commata,* qui utique prosa, et non versibus con-

scripserunt: nos quoque utilitati legentium providentes, interpretationem novam, novo scribendi genere distinximus.

Similiter in Ezechielis praefatione:

Legite igitur et hunc iuxta translationem nostram, qui *per cola scriptus et commata* manifestiorem sensum legentibus tribuit.

Quod vero pro legentium utilitate in prioribus translationibus suis agendum censuit, hoc et in ultimis se fecisse testatur, cum in praefatione libri Iosue (404-405) scribit:

Monemusque lectorem ut silvam hebraicorum nominum *et distinctiones per membra divisas* diligens scriptor conservet, ne et noster labor et illius studium pereat.

Recte igitur asserit Cassiodorus (De institutione divinarum litterarum, cap. XII) *Hieronymum,* propter simplicitatem fratrum, omnem translationem suam colis et commatibus ordinasse, *et nos divisiones quas in codicibus nostris antiquioribus invenimus ipsi Hieronymo tribuimus. Eas igitur ad codicum fidem expressimus, omni alia omissa verborum interpunctione.*

Primus noster notarum apparatus de constituto textu archetypi rationem reddit in omnibus locis ubi codices GAO inter se non concordant, dummodo qui variat solus non evadat, sed alii e recentioribus aliqui ei suffragentur. Modus igitur hic indicatur quo legi paulo supra enunciatae obtemperatum fuit.

Secundus apparatus ad historiam textus spectat et omnium codicum et editionum varias lectiones refert exceptis mere orthographicis, de quibus in fine libri diffusius agetur. Fontes hic varietatum, ut fieri potuit, indicavimus, concordiamque cum hebraeo et LXX ubi utilitatem aliquam afferre visa est. Scriptorum vero ecclesiasticorum qui pro aliqua lectione citantur non solum nomina, sed et opera, capitulaque notantur. Ex Correctoriis *plura transcripsimus quae usitatas medio aevo lectiones illustrant. Codicibus citatis usi sumus, aliisque qui passim indicantur. Notas quoque ad haec digerenda Correctoriorum excerpta prae manibus habuimus quas e libris antiquis eruit Carolus Vercellone, Barnabita, vir doctissimus, studiorumque ad Vulgatum textum pertinentium optime meritus.*

Tertius denique apparatus divisiones textus exhibet, maiores quidem, id est numeros capitulorum, ex codicibus omnibus; medias vero, id est paragrapha et minores seu cola et commata ex GCATO.

Prologos, veteresque titulos qui in codicibus Bibliorum variis libris praemittuntur, post Carum, Ven. Thomasium, Vezzosium, Martianaeum, Sabaterium et Tischendorfium dedimus, ope suffulti collectionis quam sub titulo Sommaires *et* Préfaces de la Bible latine *e manuscriptis eruit et in usum Pontificiae Commissionis praelo privatim submisit D. Donatianus De Bruyne. Sed codices a praedecessoribus meis adhibitos iterum vidi, novosque plurimos addidi, necnon varias textuum formas quae hic primum eduntur.*

Prologi quorum textus in principio libri datur, ii sunt qui in pluribus inveniuntur codicibus Bibliorum: epistolam scilicet LIII sancti Hieronymi, ad Paulinum, Frater Ambrosius, *quae a saeculo* IX, *praesertim in alcuinianis codicibus adest; excerpta e libro VI Etymologiarum sancti Isidori:* Vetus testamentum *etc. ... quae theodulphianorum sunt; prologos quoque Alcuini et Theodulphi poeticos. De epistola LIII sancti Hieronymi notandum est nos non eius textum originalem dedisse, sed recensionem iam multis in locis corruptam quae in codicibus nostris Bibliorum adest. Duplex enim invenitur in libris epistolarum sancti Hieronymi huius epistolae traditio, altera in codicibus Petropolitano* I, *15 (Λ) et Monacensi lat. 6299 (H), utroque saec.* VIII-IX; *altera in codicibus Cenomanensi 126 (P) saec.* IX, *Turicensi Augiensi 41 (Σ) saec.* IX, *Vaticano lat. 355-356 (D), saec.* IX-X, *Vindobonensi lat. 746 (S) saec.* XIII. *Accipe exempla lectionum utriusque classis ex editione Is. Hilberg (Vindobonae, 1910):*

3, 1, tua *ΛH;* tua mihi *PΣDS.*
2, allocutionis *ΛH;* amicitiarum *PΣDS.*
4, 1, est *ΛH;* est et *PΣDS.*
2, corporum tantum *ΛH;* tantum corporum *PΣDS.*
4, legimus enim *ΛH;* legimus *PΣDS.*
4, populos adisse *ΛH;* adisse populos *PΣDS.*
7, incognita graecis *ΛH;* magna graecia *PΣDS.*
7, dicebantur *ΛH;* dicebatur *PΣDS.*
9, magister erat *Λ(H);* magister erat et potens *PΣDS.*

Codices nostri Bibliorum semper partes tenent codicum PΣDS et ideo, pessimas lectiones exhibent ut sequentes: Ad Titum Livium lacteo eloquentiae fonte manantem, de ultimis Hispaniarum Galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus *pro:* de ultimo Hispaniae vel

terrarum orbe venisse Gaditanum quendam legimus; *aut:* Malachias propheta, immo per Malachiam Dominus interrogavit sacerdotes legem, *pro:* interroga ait sacerdotes legem. *In his et similibus locis traditionem codicum nostrorum, non vero primigenium textum exprimere intendimus.*

De praefatione sancti Hieronymi in Pentateuchum: Desiderii mei *et de Capitulis, sive Titulis aut Brevibus qui in codicibus libro Genesis praemittuntur, pauca hic dicemus. In apparatu critico praefationis* Desiderii mei, *sicut in aliis prologorum, farraginem variarum lectionum universam exhibuimus ad demonstrandam indolem codicum nostrorum. Inter alia, ex immani errorum multitudine in transcribendis linguae graecae vocabulis, facile apparet librarios saeculi* IX *fere omnes, etiam in schola turonensi, hanc linguam ignorasse.*

*Capitula in duas dividuntur maiores classes: ea quae desumpta fuere ex antiquis versionibus et ea quae a textu vulgato procedunt. E priori classe, series quam littera Γ signavimus testem olim habuit Pentateuchum Turonensem (G) hodie acephalum. Divisiones re vera textus maiores, numerique capitulorum qui in huius codicis Genesi inveniuntur cum hac serie plane concordant; capitula, insuper, librorum Exodi, Numerorum et Deuteronomii, in eo inserta ad eam quoque pertinent. Titulos istos seu Breves, cum antiqua versione, in Commentatione iam citata (*Mémoire, *p. 347), contuli. Ibidem (p. 287, 346) monstravi seriem Λ ex antiqua versione et ipsam fluxisse, codicesque* Λ^{L} *et* Π^{CD} *communi fonte viciniores esse quam* Φ^{RAZOP}. *De serie Δ quoque res patet:*

Δ	Lugd.	Vulg.
CXVI. *Ubi Iacob* lapidem ad caput posuit.	*28, 11, accepit* lapidem ... *et* posuit ad capud *suum* ...	*28, 11, tulit de lapidibus ... et supponens capiti suo ...*
CXX. *De* mala mandragora.	*30, 14, et invenit* mala mandra(g)ora.	*30, 14, repperit mandragoras.*

Attamen et Vulgatus textus interdum in ea usurpatus est:

Δ	Lugd.	Vulg.
CXXXVIII. *Ioseph somnium vidit unde fratribus* invidiae fomitem subministravit.	*37, 8, et adiecerunt magis odisse eum propter somnia eius et propter verba eius.*	*37, 8, haec ergo causa somniorum atque sermonum* invidiae *et odii* fomitem ministravit.

Sed haec satis sint de provincia quam hic nostri non est explorare. Textus manibus subdimus doctorum; ipsi eis ad conficiendam sacri voluminis historiam utantur.

Superest ut viris humanissimis qui me in hoc volumine conficiendo adiuverunt gratias agam et in primis Emo Cardinali Aidano Gasquet, praesidi, et Rmo Abbati Ambrosio Amelli vice-praesidi Pontificiae Commissionis, quorum doctissimis consiliis saepe usus sum. Optimis quoque confratribus: D. Anselmo Manser, Beuronensi; D. Adriano Weld Blundell, Fortaugustano, et tot laborum socio D. Albino Brunet, Solesmensi, Commissionis sodalibus; D. Anselmo Albareda, Monteserratino: D. Petro Blanchard et D. Carolo Taillefer, Solesmensibus, D. Vedasto Godu, Farnburgensi, eiusdem coadiutoribus electis, qui omnes summa erga me benevolentia et, in operis profectum, ingenio, doctrina, assiduitate nunquam satis laudandis, improbo saepe labori, per plures annos, alacri religiosoque animo se dederunt, gratias debitissimas persolvo. Et Deum ut incoeptum opus ad felicem exitum gratiae suae donis perducere dignetur, grati supplicesque deprecamur.

H. Q.

TOTIUS DIVINAE BIBLIOTHECAE

PROLOGI

ELENCHUS CODICUM

I. Epistolae S. Hieronymi ad Paulinum presbyterum.

a) *Codices prioris familiae.* (*Epistolarum*)

λ Petropolitanus I, 15 quarto. S. VIII–IX.
H Monacensis lat. 6299. S. VIII–IX.

b) *Codices alterius familiae.*

1. *Epistolarum*

P Cenomanensis 126. S. IX.
Σ Turicensis Augiensis 41. S. IX.
D Vaticanus lat. 355. S. IX.
S Vindobonensis lat. 746. S. IX.

2. *Biblici*

ΦR Parisinus lat. 3. S. IX.
ΦA Parisinus lat. 11514. S. IX.
ΦZ Turicensis Carolinus C. 1. S. IX.
ΦG Londinensis Add. 10546. S. IX.
ΦP Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
ΛH Matritensis, Acad. Hist. 2. S. XII.
P Parisinus lat. 11504. S. IX.
ΨF Vaticanus lat. 12958. S. XI–XII.
ΨM Mediolanensis, Ambros. B. 47. Inf. S. XII.
ΩJ Parisinus lat. 16719. S. XIII.
ΩM Parisinus, Mazarinaeus 5. S. XIV.
C Parisinus lat. 1. S. IX.
V Parisinus lat. 2. S. IX.
R Parisinus lat. 6. S. X.
G Parisinus lat. 7. S. XI.
D Parisinus lat. 10. S. XII–XIII.
E Parisinus lat. 12. S. XII.
F Parisinus lat. 17. S. XII.
H Parisinus lat. 48. S. XII.
n Parisinus lat. 50. S. XI.
K Parisinus lat. 53. S. XII.
L Parisinus lat. 57. S. XII.
N Parisinus lat. 60. S. XV.
O Parisinus lat. 10431. S. XII.
h Parisinus lat. 11511. S. XII.
S Parisinus lat. 11539. S. XIII.
W Parisinus lat. 15176. S. XII.
X Parisinus lat. 15177. S. XII.
Y Parisinus lat. 15478. S. XII.
B Parisinus lat. 16267. S. XII.
I Turonensis 5. S. XIII.
𝔞 Editio princeps (a. 1452?), 42 lin. dicta.
𝔤 Editio Gobelini Laridii, a. 1530.

II. Excerptorum e libro VI Etymologiarum S. Isidori episcopi.

a) *Recensio codd. Theodulfianorum.*

ΘA Aniciensis, Capituli. S. IX.
ΘM Parisinus lat. 9380. S. IX.
W Parisinus lat. 15176. S. XI.
Ar. Editio Faustini Arevalo (P. L. 82, 229).
Li. Editio W. M. Lindsay, Oxonii 1911.

b) *Recensio interpolata cod. Complut.*

X Matritensis, Univ. 31. S. X.

III. Duplicis prologi Alcuini abbatis.

a) *Forma longior.*

V Vindobonensis lat. 1190. S. IX.
W Parisinus lat. 15176. S. XI.

b) *Forma brevior.*

ΦZ Turicensis Carolinus C. 1. S. IX.
P Parisinus lat. 11504. S. IX.
W Parisinus lat. 15176. S. XI.
H Londinensis Harleianus 1023. S. XIII.

IV. Prologi Theodulfi episcopi.

ΘA Aniciensis, Capituli. S. IX.
ΘM Parisinus lat. 9380. S. IX.
V Parisinus lat. 2. S. IX.
K Parisinus lat. 53. S. XII.
L Parisinus lat. 57. S. XII.
N Parisinus lat. 60. S. XV.
X Parisinus lat. 15177. S. XII.
Y Rothomagensis 7. S. XII.

I

EPISTOLA LIII SANCTI HIERONYMI AD PAULINUM PRESBYTERUM

IUXTA RECENSIONEM CODICUM BIBLICORUM QUI OMNES LECTIONI CODICUM ALTERIUS CLASSIS EPISTOLARUM ADHAERENT (cf. PROLEGOMENA).

Frater Ambrosius tua mihi munuscula perferens detulit et suavissimas litteras quae, a principio amicitiarum, fidem probatae iam fidei et veteris ami-

---

Codices prioris familiae.

Tit. In nomine dei summi incipit aepistola hironimi ad pulinum (*sic*) hironimus in opido stridonis hanc aepistolam sub theodosio imperatore scripsit λ — Incipit epistula hieronimi de cano ad paulinum. haec inscriptione hiero de can. sed aliquid auctoribus esse traditur. auctorum enim mos est quandocumque suam personam demonstrant initīs demonstrare librorum et non scriptionibus ut paulum servus xpi ihesu et cetera. hieronimum enim hanc epistolam scripsisse non dubitamus. nunc vero certum difinimus locum H.

1. mihi *om.* λH | adferens H | detullit λ | et] simul λ; *om.* H | 2. a] in λH | amicitiarum] alloquutionis λ; allocutionis H | iam *om.* H | fidei et veteris *om.* λH.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A} *et* S (*usque ad* 2, principio).

Tit. Item ad paulinum presbyterum de studio scripturarum *P* — incipit hieronimi ad paulinum pbr de omnibus divinae hystoriae libris *Σ* — item epla sancti hieronimi secunda ad paulinum presbyterum de omnibus divine historie libris. scripsi ego manu *D* — item iermi epla secunda ad paulinum pbrm de de (*sic*) omnibus divinis istorie libris *S* — incipit epistola sancti (beati h, *om.* Φ^{Z}) hieronimi (iheronimi EF, ieronimi $\Psi^{M}\Omega^{J}$GnKLOhXBI) presbyteri (presbiteri Ψ^{F}GNI, *om.* Φ^{ZG}PΩ^{J}CFKLW) ad paulinum presbyterum (presbiterum $\Psi^{F}\Omega^{J}$GKLNW, episcopum F, *om.* OXBI) de omnibus divinis (divinae L, divine Ω^{J}E FKNOhXBI) historiae (historie $\Psi^{F}\Omega^{J}$EFN OB, hystorie KhX, hystorie I) libris Φ^{ZG} P$\Psi^{FM}\Omega^{J}$CGEFnKLNOhWXBI — ... divinis historiae libris R (*initio lacerato*) — incipit epistola sancti (beati Φ^{P}) hieronimi ad paulinum presbyterum de omnibus divinis novi et (ac Φ^{P}) veteris testamenti libris Φ^{RP} — hieronimus ad paulinum presbyterum de omnibus divinae historiae libris V — in nomine domini incipit epistola iheronimi presbiteri ad paulinum presbyterum de omnibus divinis ystorie libris D — in nomine domini nostri ihesu christi incipit prologus sancti iheronimi presbyteri ad paulinum episcopum de omnibus divinis historie libris H — hieronymus paulino g — *sine titulo* $\Lambda^{H}\Omega^{M}$Yɑ.

1. michi $\Psi^{FM}\Omega^{J}$GDnLOhYɑ | ∾ mi(h)i tua Ω^{M}OI | praeferens HO; proferens V | perferens + simul O | detulit + simul Ω^{J}*FNhIɑ | et *om.* $\Lambda^{H}\Omega^{M}$Y | 2. literas D | que Ψ^{M}KLO hYBIɑ | a] in *P*, Φ^{RP} Ψ^{FM}RGDHnY | amiciciarum Λ^{H}GDFHK NOhSWBɑ; allocutionis Ω^{M} (*et in mg.* amiciciarum) Y | probate $\Phi^{P}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$ VGFHKNOhSYBɑ | iam *om.* *DS*, n² | ∾ iam probatę L | iam fidei *om.* h | fidei] n*; fide n²; *om.* *P*, P | fidei et] tunc Y | et *om.* Φ^{P}Pn² | amicicię RGH; amicitie Ω^{J}YI; amicicie $\Lambda^{H}\Omega^{M}$F KNOhSBɑ | amicitiae + nova Ω^{J}FI.

citiae praeferebant; vera enim illa necessitudo est, et Christi glutino copulata, quam non utilitas rei familiaris non praesentia tantum corporum, non subdola et palpans adulatio sed Dei timor et divinarum Scripturarum studia conciliant. Legimus in veteribus historiis quosdam lustrasse provincias, novos adisse populos, maria transisse, ut eos quos ex libris noverant coram quoque viderent. Sic Pythagoras memphiticos vates, sic Plato Aegyptum et Arcitam tarentinum eademque oram Italiae quae quondam magna Graecia dicebatur laboriosissime peragravit, ut qui Athenis magister erat et potens, cuiusque doctrinas academiae

---

Codices prioris familiae.

1. amicitiae + tunc λ; + iam tunc H | perferebant λ | nequesitudo H | et *om.* λH | gluttino λH copulata + est H | 2. familiaris + ut H | ∾ corporum tantum λH | 3. palpitans λ | timor domini λH | concitant λH | 4. legimus + enim λH | lustrare H | novas novosquae H | ∾ populos adisse λH | 5. maria] metre H | 6. pithagoras λ; phitacoras H | memphitico H | archytam λH | terrentium λH | 7. etiamque λ; eumque H | hora H | quandam λ*; quanqam λ^{2} | magna graecia] incognita grecis λ; grecis incognita H | dicebantur λH | 8. erat] fuit H | et potens *om.* λH | doctrina λ; doctrinam H | achadimie λ.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A} *et* S (*a* 7, laboriosissime).

1. preferebant Ψ^{M}Ω^{J}DELOI; perferebant Hh | vera] C*; vere Σ, V; vetera Φ^{RZGP}C^{2}RH | necessitudo] caritas X | et] in Φ^{RZP}RHnN (*et int. lin.* vel et) W | ∾ et est X* | et + in Φ^{G}D n* KLS | christo Φ^{G} | 2. presentia Ψ^{M}Ω^{J}Dn OY; presencia h | corporis L | 3. et] atque I | adulacio Ω^{M}; adolatio Φ^{RG}PΨ^{F*M}CV | set Ω^{J}| dei] domini *P*, Φ^{P}Ph | ∾ timor domini h | consciliant I; concilient Σ, W* | 4. hystoriis Φ^{Z}EKOhX; istoriis H; ystoriis G | provintias Φ^{ZGP}PΩ^{J}VREOXY | novas I* | adiisse a | 5. mare Ω^{M} | transsisse h*Y | noverat Ψ^{M} | quoram R | (co)ram + se R; + eis I^{2} | 6. sic] sicut O | pytagoras EFn^{2}NSWB; pithagoras *P*, Ω^{J}V; pitagoras CΩ^{M}R*HKOhXYIa; pitagora*Σ*; pictagoras Λ^{H}R^{2}L; phytagoras Ψ^{F}Gn*; phitagoras *DS*, D; phitagora*Σ^{2}; phytagoris Ψ^{M} | memphyticos Φ^{ZP}R*; menphiticos Ω^{J}DEO; memfiticos C; menfiticos LB; memphiticus PG; memphyticus R^{2}; menphiticus Ψ^{M} | vatis P | egyptum Ψ^{F}Ω^{J}F KOhSXYB; ęgiptum H; egiptum Λ^{H}Ω^{M} GLNa; egyptuΨ^{M} | arcitam] Φ^{Z*}W*B*; architam Φ^{Z2}Ω^{JM}GDEFHKSW^{2}XB^{2}ag; architham Y; arcitan Λ^{H}; arcytam h; arcita P; archita *S;* architem NI; architen O | tharentinum I; tarantinum *Σ^{2}D*, Φ^{G} Ψ^{M}VRGDn*; tarentitinum Y; tarrantinum h; taratinum Σ* | 7. eademque] C* R*L*; eandemque Ω^{M}n^{2}OXI; eamdemque K; easdemque L^{2}N; ea idemque R^{2}; eaque P; eamque *P*, C^{2}Ω^{J}EFn^{2}YBag | ora *DS*, Λ^{H}V^{2}L*; oras L^{2}N; horam Φ^{F} Ψ^{F}Ω^{M}CFO*XI; hora Σ, Φ^{RZGP}Ψ^{M}V*RGD Hn*S | italie Λ^{H}Ψ^{F}Ω^{M}FNSY; ytalie Ω^{J}O hBa | ithalię D; italiam H | italiae + in die n*; + in dieque n^{2} | que Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{J} GHKOhSYBa | condam RGDH | magne Σ* | magna graecia] a grecis incognita Y | grecia Ψ^{FM}PΩ^{J}GDEFHnKLNOhSW Ba; gretia Φ^{Z2}Λ^{H}VX; grecie Σ*; gratia Φ^{RZ*G}C*; graecia****** R^{2} (cia *sup. ras.*) | dicebantur Φ^{P}; videbatur et dicebatur H | laboriosissimae C; laboriossissime Y; laborisissime B | 8. paragravit h | peragravit + et NOIa | ut qui] atque *S* | atenis Φ^{P}Λ^{H}; athenas *ΣD**; apud athenas *D^{2}* | ∾ et potens erat h | cuius (que *om.*) H; cuiuscumque Φ^{Z*} | doctrinam Ψ^{F*} Ω^{M}R^{2}FNYg; doctrina *S*, Ψ^{F2}; doctrinae *P;* doctrinis Φ^{ZP}CR*HLW | academie Λ^{H}; acadimiae P; acadamię D* | achademiae Φ^{RZGP}Ψ^{M}CVEnLWX; achademie Ψ^{F} Ω^{JM}RFHKNOhYBIa; achadamiae D^{2}G*; achadamie G^{2}; academia et *D*, achademia et Σ*.

gymnasia personabant, fieret peregrinus atque discipulus, malens aliena verecunde discere quam sua impudenter ingerere. Denique cum litteras quasi toto fugientes orbe persequitur, captus a piratis et venundatus, etiam tyranno crudelissimo paruit, captivus, vinctus et servus, tamen, quia philosophus, maior emente se fuit. Ad Titum Livium lacteo eloquentiae fonte manantem, de ultimis Hispaniae Galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus, et quos ad contemplationem sui Roma non traxerat unius hominis fama perduxit. Habuit illa aetas inauditum omnibus saeculis celebrandumque miraculum, ut urbem tantam ingressi, aliud extra urbem quaererent. Apollonius, sive ille magus, ut vulgus

5. Cf. Quintil. Inst. orat. x, 1, 32; Plin. epist. ii, 3(8).

Codices prioris familiae.

1. geminassia λ | mallens λH | ∾ verecunde aliena H | 2. sua + alis λ | ing. inprudenter H; prudenter ing. λ | deinde H | dum λH | 3. fugiens λ; confugientis H | ∾ orbe fugiens λ | etiam *om.* λ | crudelissimus H | 4. paravit H | captius λ*; captus λ²; *om.* H | victus H | quia *om.* λH | mente λ; semente H | 5. se *om.* H | ad *om.* λH | libdium λ; lippeum H | manentem λ*; manante H | (manantem) + visendum H; + vis senno λ | de ultimo hispaniae vel terrarum orbe venisse tatianum quendam legimus λ; de ultimo spaniae vel terrorum orbe venisse ad thaianum quendam legimus H. *Cf. Plin. Epist. ii, 3 (8):* Numquamne legisti Gaditanum quendam Titi Livii nomine gloriaque commotum ad visendum eum ab ultimo terrarum orbe venisse statimque ut viderat abisse? | 6. quos] quem λH | 7. traxerat + vel H | 8. orbem H | totam λH | 9. ingressus alium λH | quereret λH | apollonus autem λ | maius H | vulgo H.

Codd. alterius familiae. Desunt $Φ^{A}$ *et* S (*usque ad* 3, crudelissimo).

1. gimnasia $Φ^{P}Λ^{H}$CRDHnLWXY; ginnasia $Ω^{J}$; gynnasia B; gimpnasia K; gimgnasia I²; gymnisia h; gignasia $Ω^{M}$F OI*𝔞; gimmasia $Ψ^{F}$; ginnasiae *S* | fierent I*; fieret* n | peregrinus + auditor EX | ∾ discipulus atque peregrinus E | mallens $Φ^{RZ*G}$P*$Ψ^{M}$C*RHn*W | verecundae $Ψ^{F}$; verecundie $Ω^{M*}$ | 2. dicere *Σ* | inpudenter $Ψ^{FM}$RVDFnO²; imprudenter $Ω^{M*}$ O* | gerere *Σ** | cum] n*; dum *P*, P$Ω^{J}$ n²Y𝔤 | literas D𝔤 | 3. fugiente $Ψ^{M}$; fugiens $Φ^{RZG}$C*RHW*; surgentes GD | ∾ orbe fugientes $Ω^{M}$OI𝔞 | prosequitur Dh | pyratis $Φ^{Z}Ω^{JM}$GEN | venundatur $Λ^{H}$ | ętiam R; *om.* $Ω^{M}$OI𝔞 | tiranno $Λ^{H}Ω^{M}$VGFHK; thiranno D | crudelissime R | 4. paruit + ductus $Ω^{J}$F²I𝔞 | captivis *S* | captivus + ductus $Λ^{H}$O | vinctus + ductus F* | servus + et I | quia *om.* *Σ** | phylosophus $Φ^{Z}Ψ^{M}Ω^{JM}$EKNOh; filosophus $Λ^{H}$ | maiore mente *ΣD*, $Ψ^{FM}$RHn*OW; maior e mente DNY; maiorem mente *S;* maiori mente $Φ^{P}$Ph; maior mente G | 5. se *om.* *ΣD*, $Ω^{M}$n*hB | se + se N* | se fuit] servivit W² (rvivit *sup. ras.*) | at *P* | ad titum] adtrum W* | tytum $Ω^{J}$FXB𝔞 | libium *ΣD*, $Λ^{H}Ψ^{M}$h; libię G | lacteo] n*; lactęo V; lacteę D; lacte $Ψ^{FM}$R*Gn²; late R²H | eloquentie $Λ^{H}Ω^{J}$FHKNOSB𝔞; eloquencię D; eloquencie h; aeloq: R; eloquentem Y | eloquentiae + et GD | manentem *P*ΣD** | manantem + visendum Y | de] ex I | hispanie $Ψ^{M}Ω^{J}$FSYB𝔞; hyspaniae $Φ^{Z}$; hyspanie $Ω^{M}$KNOh; ispaniae V; yspanię G; spaniae *ΣD;* spanie $Λ^{H}$H; hispaniarum X | 6. galliarum (que *om.*) SB | quosdam] quondam *S* | ∾ legimus nobiles F | contemplacionem RG | 7. taxerat $Φ^{P}$ | ∾ hominis unius $Ω^{M}$ | perduxerat *Σ* | abuit RO | illic H | 8. etas $Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}$FKNOhSXYB𝔞 | seculis $Ω^{J}$RDELSY𝔞𝔤; *om.* h | caelebrandum $Φ^{ZP}Ψ^{F}$RGHW | tantum *Σ*, PR* | 9. aliut $Λ^{H}$G | quererent $Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{J}$RGDEHnKOWXY𝔞 | apolonius I; appollonius *Σ*, $Λ^{H}Ω^{M}$NO𝔞; appolonius Y; apollinius h | magus] magnus $Φ^{P}$.

loquitur, sive philosophus, ut pythagorici tradunt, intravit Persas, transivit Caucasum, Albanos, Scythas, Massagetas, opulentissima Indiae regna penetravit, et, ad extremum, latissimo Phison amne transmisso, pervenit ad Bragmanas ut Hiarcam in throno sedentem aureo et de Tantali fonte potantem, inter paucos discipulos, de natura, de moribus ac siderum cursu audiret docentem. Inde per Elamitas, Babylonios, Chaldaeos, Medos, Assyrios, Parthos, Syros, Phoenices, Arabes, Palestinos reversus Alexandriam, perrexit Aethiopiam ut gymno-

---

Codices prioris familiae.

1. phitagorici λ; phitacorici H | caucassum λ; cauasum H | 2. massagitas λ | aepulentissima λ; epolentis ima H | india H | 3. finson λ*; fisonλ^2 | 4. hiiarcham H | 5. ac + de λ | edocentem H | 6. hilamithos λ; elimitas H | babilonios λ; babilloneos H | caldeos λH | assiros λ | siros λ | phinices λ; penices H | 7. palistinam λ; palastinam H | aethiopiam + audivit λ*; + adivit λ^2; + ad H.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^A *et* S (*a* 2, penetravit, *usque ad* 6, Syros).

1. sive + ille N | phylosophus Φ^{ZG}Ω^J CnKNhW; filosophus Λ^H | pytagorici Φ^Z GE*NSWB; pithagorici Ψ^{M}n; pitagorici Ψ^{F}Ω^{JM}DFHKOXYα; pictagorici Λ^{H}L; pythagorei P; pitagorei *Σ*; phytagorei h; phithagoraei *P*; phytagora *S;* phitarei *D;* propria R*; pytagoria R^2 | transivit] *PΣD,* Λ^{H}h; pertransivit Φ^{RZGP}Ψ^{FM}Ω^{JM}CV RGDEFHnKLNOSWXYBIα; pertransivitque *S* | 2. caucasum + montem *S* | scytas Ω^{J}GSY; scithas Ψ^{F}Ω^{M}Ohα; scitas Λ^H Ψ^{M}CRDEFHnKNW | mas. segetas Φ^P; masagetas Ψ^M; massagethas *Σ*; messagetas D*; massagetes *S,* Ω^M | indie Φ^{P}Λ^{H}Ψ^{FM} Ω^{JM}VDFHKNOSBα; yndie h; in die Y; inde G | penitravit P; peragravit Ψ^{MG} | et *om. Σ*DS,* DhY | 3. ad extr.] ad ultimum Y | extremum + vero *S* | physon Φ^{RZGP}PΨ^{M}Ω^{J}VEnKNWXαg; fison *ΣD,* fyson CL; phson Y | amnę L | bragmanas] n*K*; bracmanas *D,* PΩ^J; brachmanas *P,* SBIg; braemanas h; bragmana n^2; bragmanos K^2 | uti* yarcham H; uti arcam *ΣD,* Ψ^F*; uti archam G | 4. hiarcham PKLg; hyarcam OWα; hyarcham EYB; iarcam *S,* Ψ^{M}Vn*h; yarcam Λ^{H}D; harcam R | in *om.* RH | trono Λ^{H}Ω^{M}RGH KX | trono + que R | ∾ sedentem trono H | aureo] anexo H | potanteΛ^H | 5. motibus g | ac siderum cursu] PΨ^{F}Gn^{2}h (syd.); ac siderum cursus Ψ^{M}n*; ac dierum siderum cursu Φ^Z; ac dierum siderum cursus Φ^{RG}C*; ac dierum si... (*cet. non leguntur*) R; ac dierum cursu et siderum Λ^H; ac dierum siderumque (syd. KXY) cursu EKLXY; ac dierum siderumque (syd. W) cursus HW; ac dierum siderumve cursu N; ac dierum ac siderum cursu F; ac de dierum et siderum cursus C^2; ac de dierum siderumque cursu V; ac de dierum syderumque cursus *Σ*^{2}; ac de cursu dierum et siderum (syd. I) Ω^{M}OIα; ac de siderum cursu (cursus *D**) *PDS;* et dierum siderumque cursu D; et dierum siderumque cursus B; de cursu dierum et syderum Ω^J; siderum ac dierum cursu g; siderum cursus Φ^P | dicentem Ψ^M | 6. aelamitas *PΣ,* Wg; helamitas Ψ^F; ilamitas *D*^{2} | babilonios *P*^{2}, Ψ^{M}Ω^{M}RGDF^{2}HLNOhWYBα; babillonios *P**; babyllonios Ψ^{F}n*; babiloneos K; babilonicos *S*^{2}, F*; babilonias *S**; babylones *Σ**; babilones *Σ*^{2}; babilonas *D* | chaldaeos] *Σ*^{2}; chaldeos *DS,* Φ^{ZP}PΨ^{FM} Ω^{JM}REFnKLNOhWYBα; caldeos *P,* Λ^H GDHX | moedos *PD* | assirios *DS,* Λ^H Ψ^{M}Ω^{M}RGFHh; ac sirios *P* | partos *D,* GDFH | syros phoenices] syrophenices n* | syros] n^2; siros *PΣ,* Λ^{H}Ψ^{M}HOh; syrios *D,* Ω^M | phenices Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}GVEFH nKLNhSWα; fenices *Σ,* COYB; foenices *D,* RD; phenicis *P;* fenicas *S* | 7. arabas *PΣDS,* Λ^{H}Ψ^{FM}Dn*B | palaestinos Λ^{H}Ig; pallestinos O | reversus + ad Ω^M

sophistas et famosissimam solis mensam videret in sabulo. Invenit ille vir ubique quod disceret et semper proficiens semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus Philostratus.

Quid loquar de saeculi hominibus, cum apostolus Paulus vas electionis et magister gentium qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur: *An experimentum quaeritis eius qui in me loquitur Christus,* post Damascum Arabiamque lustratam, ascenderit Hierosolymam ut videret Petrum et manserit apud eum diebus quindecim, hoc enim mysterio hebdomadis et ogdoadis futurus gentium praedicator instruendus erat, rursumque, post annos quattuor-

3. Philostr. Vit. Apollonii, I, 18; II, 4; III, 15, 16, 25 etc....; V, 43 sqq. 5. II Cor. 13, 3.

Codices prioris familiae.

1. gymnosiphitas H; geymnosophistas λ | et — videret] videret ad famosissimam mensam solis H | ∾ solis mensam λ | in subul (sabul?) invenit λ; invenerit in sublum H | vir] visu λH | 2. et] ut λH | proficiens + et H | se *om.* λH | scripsit | 3. philostratus] et scripsit philostratus octo voluminibus plenissime λ | 4. de] die λ*; *om.* H | cum *om.* H | ∾ paulus apostolus λ | 5. quid H | in se *om.* λ | loquitur λH | 6. christi λ | 7. ascendere λ; ascenditque H | hierusolimam λH | ∾ petr. vid. λ | mansit λ | 8. apud H | eum] illum λ | misterio H; magisterio λ | ogduadis H; ogdnaths λ | 9. praedicatur λ | quattuordecim *om.* H.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A} *et* S (*a* 9, futurus).

F²OIa; + ab h | Alexandria h | perrexit] pergit Ω^{M} | perrexit + ad I | ethiopiam $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$EFHKLOhSXYBIa; aethyopiam Φ^{Z}W; ethyopiam Ψ^{F}nN.

1. gimnosophistas *Σ**, $\Psi^{FM}\Omega^{J}$R*GDnLW²; gimnosofistas Λ^{H}C; gimnosophystas P; gimnossophistas H; ginnosophistas *S*, SY; ginnosophistas Ω^{M}; gignosophistas FOIa; gimnophistas W*; gymnosophystas Φ^{ZP}; gymnosofistas E; gymnosophitas *P**, K; gymnososystas *D;* geminos sophistas R² | et] ut W | mensam] R*; mensas (?) R² | ∾ mensam solis $\Phi^{RGP}\Psi^{FM}$PVRGDFHnSXa | sabolo P; salbulo O | 2. quod] quid h | et] R*; ut R²Y | et + ut F | semper] sem *S* | semper proficiens *om.* G | semper + que n² | se *om.* RH | scribit *P* | 3. super + se R | hoc] hec Λ^{H}B | plenissimae Φ^{P}; *om.* P | volumina Λ^{H} | phylostratus $\Phi^{RGP}\Omega^{J}$CVEnKNOha; phylostratos Φ^{Z}; *ΦΙΛΟCΤΡΑΤVC* (*int. lin.* filostratus) Y | 4. I. Quid a; II. Quid Ω^{JM}FNOW²YI; *divisio sine numero* h | seculi ENhYa | ∾ paulus apostolus Ω^{J}F | 5. gencium Hh | consciencia Fh; constantia EX | ospitis RH | loquebatur + dicens NOIa | 6. queritis $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{J}$GDEHnKLOhXYa | ∾ eius qu. *DS*, OB | damaschum H; damasco arabiaque lustrata Y | 7. lustratas *P*, PF | ascenderit] R*; ascendit $\Lambda^{H}\Omega^{M}$R²OI | hierosolimam *PΣ²*, $\Phi^{P}\Psi^{FM}$EnN; hierosolomam W; hierusolymam *D*, Φ^{G}CV; hierusolimam *Σ**, ierosolymam g; ierosolimam Ω^{JM}FKLOhXYB; iherosolimam *S*, Λ^{H}RGD*HSa; iherusolimam D² | ut videret] videre *DS*, LB | manserit] n*; mansit *ΣD*, $\Phi^{RZGP}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{M}$CVRGDHn²KLNOSWYBI; maneret P | 8. aput *DS*, H | quindecim] decem *Σ** | misterio *P*, $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RDEFHnKLNOhYBa; ministerio *S*, GS | ebdomadis $\Phi^{RZGP}\Lambda^{H}$P$\Psi^{FM}\Omega^{M}$CVRGDEFHnKLShWYa; ebdoadis Ω^{J}OBI; eptomadis X | et ogdoadis *om.* G | ocdoadis *D*, Λ^{H}FB; octoadis *Σ**, R*h | 9. futuris R* | predicator $\Psi^{M}\Omega^{J}$EnLhYa — struendus *ΣD* | post] per I* | amos Ψ^{F*} | quatuordecim LhXYBIag.

decim, adsumpto Barnaba et Tito, exposuerit Apostolis evangelium, ne forte in vacuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio quid latentis energiae viva vox actus et in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortius sonat. Unde et Aeschines, cum Rhodi exularet et legeretur illa Demosthenis oratio quam adversus eum habuerat, mirantibus cunctis atque laudantibus, suspirans ait: Quid si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem?

Nec hoc dico quod sit aliquid in me tale quod vel possis vel velis discere, sed quo ardor tuus et discendi studium etiam absque nobis, per se probari debeat. Ingenium docile, et sine doctore laudabile est. Non quid invenias sed

---

Codices prioris familiae.

1. exposuerat H | 2. currerent λ | currisset H; cucurrissent λ | habet nescio] abethenis λ; ab athenis H | inergiae λ; inertiae H | 3. et *om.* H | autoris λ | ori tranfusa H | insonat λ | 4. ascenes λ; ascinis H | cum *om.* λ | rodi λH | exultaret λH | et *om.* H | demonstenis H | quam] que H | 5. laudent λ; ludent H | 6. audistis λ | ∾ bestiam audissetis H | ∾ verba suae H | resonentem λ | 7. ∾ in me aliquid H | tali H | vellis λH | 8. quod λH | et *om.* H | etiam *om.* λH | se *om.* Ḥ | 9. docibile λ; docibiles H | et] ut H | non quid] num quid H.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A} *et* S (*usque ad* 4, exularet).

1. assumpto Φ^{RZGP} $P\Psi^{FM}$ Ω^{JM2} CVR^{2} (*sup. ras.*) GDEFHnKLNOhWXYB ag; assumptio Ω^{M*} | barnaba R^{2} (*sup. ras.*) | tyto Ω^{J}OYB a; thitho D | exposuerint R*; exposuerat Σ; exposuit $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FKN OIa | exposu(eri)t + cum $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FNOYIa | apostolus Φ^{P}; *om.* P | 2. curreret] currerem *S;* cucurrerit R | habet + enim Ω^{J}N | quid] n^{2} (uid *sup. ras.*) | energie $\Phi^{Z}\Lambda^{H}\Psi^{F}\Omega^{JM2}$FnKNOhXBIa; henergię D; energine Ω^{M*}; enargiae G; inergiae Φ^{R*GP}P; inergie HY; inerciae Φ^{R2}; inercia R*; ἐνεργείας g; ЄNPTIAI *P* | viva vox] C*; vivae vocis C^{2}; vive vocis Ω^{JM}FNOIa | viva vox actus] viva utl etus (*et in mg.* 2 *m.* viva vox vel actus) R | 3. actus] X*; catus (*et in mg.* al. actus) Σ; *om.* PEhX^{2} YBg | aure *S* | actoris Ω^{J}EB | orae W; hore Ψ^{M*}; voce O; *om.* Φ^{P*} | forcius Rh | sonant $\Phi^{RZGP}\Omega^{M}$CVRDHn*KNOhWX*B | 4. et *om.* I* | aeschines] *P;* aeschynes g; eschines Φ^{P}P$\Omega^{J}n^{2}$ (hines *sup. ras.*) OYBa; eschinis Ω^{M}; eschinus $\Lambda^{H}F^{2}H^{2}$; eschenes N; eschenis C^{2}; eschenus R^{2}; eschime I*; eschimus I^{2}; heschines K; escines *DS;* escenes ELX; escenis $\Phi^{RZG}\Psi^{FM}$R*GD^{2}h; escenus D*; esscines *Σ;* echinus F*; scenis W; schenus H* | rodi *P*Σ*DS,* Φ^{RZG} $\Lambda^{H}\Psi^{F}\Omega^{JM}$CVRDEFHnKLNOhWXYBa; hrodi Ψ^{M} | exsularet Φ^{RZG}CRHnLI; exsuleret V; exlularet P | et] ut V | demostenis *Σ*DS,* $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$VRD^{2}EFHnKNOh W*YBa; demonstenis D* | 5. eam KN | habuerant n* | cunctis *om.* G | cunctis + que (atque *om.*) Y | 6. ∾ bestiam audissetis Ψ^{M}G | 7. II. Nec hoc O a; III. Nec hoc Ω^{J}FNW^{2}YI; *divisio sine num.* h | hoc] haec g | quod (*post* dico)] quo *PD*,* Λ^{H} | ∾ haec non dico quod sit in me aliquid g | ∾ in me aliquid *PDS,* N | ∾ in me tale aliquid Y | possit Ψ^{M}; *om.* *Σ** | possis + a me N; + a me audire $F^{2}\Omega^{J}$Ia; + me audire Ω^{M} | vel] nec W | velis *om.* F^{2} | velis + a me audire vel O | dicere Σ^{2}, WI* | ∾ dicere velis Σ^{2} | 8. set Ω^{J}H | quo] Σ^{2}*D**, X*; quod Σ*D^{2}, LhX^{2}g | quo + senior es K | et] ac Φ^{O}D; ad RH; est O | dicendi I | studam Λ^{H} | ∾ studium discendi Y | eciam h; aetiam R | per] pro *S* | 9. debeant Ω^{J} ingentium Φ^{P*} | docibile R | et] etiam OI | doctore] doctrina G | non quid] numquid Ψ^{M}WI* quid] quod G | invenies DW; queras Y | set Ω^{M}.

quid quaeras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis etiam si artificis et plastae cesset manus, tamen virtuti totum est quicquid esse potest. Paulus apostolus ad pedes Gamalielis legem Moysi et prophetas didicisse se gloriatur, ut armatus spiritualibus telis postea diceret confidenter: *Arma enim militiae nostrae non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, cogitationes destruentes, et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei, et captivantes omnem intellectum ad oboediendum Christo, et parati subiugare cunctam inoboedientiam.* Timotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum et hortatur ad studium lectionis, ne neglegat gratiam quae data sit ei per inpo-

4. II Cor. 10, 4-6.

Codices prioris familiae.

1. cere H | et *om.* λ | facilis + est H | 2. artificis manus et plaste caera cesset H | manus + et cer λ | tamen — esse potest *om.* λH | 3. apost. + et H | gamaliel λH | moysi *om.* λH | 4. glorificatur et ut H | ∿ spir. tel. armatus H | poste H | confitenter armae enim miliae H | 5. non carnalia — omnem inoboedientiam] non sunt carnalia sed spiritalia et cetera (et aeterna H) λH | 8. ad timotheum H | scribit] scripsit H; instruit λ | 9. ortatum H | ad *om.* λH | lectionis] dictionis H | ne] $λ^{*}$; non $λ^{2}$; *om.* H | data est λH.

Codd. alterius familiae. Desunt $Φ^{A}$ *et* S (*a* 4, confidenter).

1. quid] quod G | queras $Λ^{H}Ψ^{F}$RDEFHnKLOhWXB𝔞; querat $Ψ^{M}$; gratias *S;* inveniebas Y | mollis + est P | caera *Σ*, $Ψ^{F}$ | facilis + est I* | eciam h | 2. plaste $Φ^{P}Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}$RGDFHnNOhSY𝔞; plastes K | cessent $Φ^{RZGP}$P$Ψ^{FM}Ω^{JM}$CVRGDFHnK*LNOSWXYBI𝔞𝔤 | ∿ manus cessent Y | cessent + intus Y | tamen + intus M; + eorum G; + tua yncones I*; + *YNMNCY* O; + dinamis id est $Ω^{J}$; *THAINACI* $Φ^{P}$ | virtuti] $Φ^{P2}$ (*sup. ras.*); apud se n*; virtutis GDEKLNSYB; virtute $Λ^{H}Ω^{JM}$FOI𝔞𝔤; *IΔY NAMЄI P; om. ΣDS* | virtutis + eorum D^{2} | ∿ est totum $Ω^{M}$O | quidquid NI; quiquid H | 3. gammalielis C; gamalihelis $Φ^{R2GP}$PVDENW; gamalieli $Λ^{H}$; gamalihel *P;* gamahelis $Φ^{R*Z}$ | lege $Λ^{H}$ | moisi G; mosi 𝔤 | se *om. PΣ*S* | 4. ∿ gloriatur se RH | spiritualibus $Ω^{J}$GDHXB𝔞 | telis] tales G* | diceret] K*; doceret $Φ^{RZG}Ψ^{F*M}Ω^{M}$CRGDEFHn*K^{2}NOSWXBI𝔞 | ∿ diceret post h | enim *om.* F*X𝔤 | 5. militie NYI𝔞; milicię EL; milicie $Λ^{H}Ω^{JM}$FHKOhB; miliae *P** | nostre $Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}$nKNOhYBI𝔞 | ∿ nostre mili(tiae) $Ω^{JM}$OI𝔞 | sunt *om. DS* | set $Ω^{M}$O Y | potenti a deo $Λ^{H}$ | potencia $Ω^{M}$DOh; potenta n* | dei $Φ^{RZG}Ψ^{F*M}$C*RGDHn*K^{2}LO*WY; in deo n^{2} | munitionum + et I | destruendum G | destructionem + et h | municionum $Ω^{M}$O; *om.* $Ψ^{M}$G | 6. cogitationes] K†; cogitaciones $Ω^{M}$O; cogitationis *ΣS*, hY; consilia VK^{1}𝔤 | cogitationes + que $Ψ^{F}$n | destruentium $Λ^{H}$; destruentia N; destruendas $Ψ^{F}$; *om. ΣDS*, Y | omne Y | scienciam h | 7. et cap.] et in captivitatem redigentes V | captivantis *Σ**; captivantem 𝔤; captivantia N | ad obediendum christo] in obsequium christi V | obędiendum RG; obediendum *Σ*S*, $Φ^{G}Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}$DEFHnKLNOhXYB𝔞𝔤 | et *om.* Y | paratos D, parata NO | parati + os G | 8. cunctam] omnem OI; *om. Σ* | inobędientiam RG; inobedientiam *Σ*S*, $Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{J}$EFnKLNOXYB𝔤; inobedienciam $Ω^{M}$DHh | inob. + ad $Ω^{M}$NI^{2}𝔤 | tymothm $Ψ^{M}$; tymotheum $Ω^{JM}$OB; thimotheum h𝔞 timotheo *D^{2}S* | infancia $Ω^{M}$DHh | literis O𝔤 | erudito *D^{2}S* | 9. et hortatur *om.* F* | ortatur $Φ^{P*}Λ^{H}$RDH | leccionis $Λ^{H}$G | ne *om. S**, $Φ^{P*}$W† | neglegat] n*; negligat $Λ^{H}Ω^{JM}$DEFnL^{2}KNOhXYB𝔤𝔞 | que $Λ^{H}Ω^{JM}$hYB𝔞 | data est DEFX | ei] illi *S; om.* I | inpositionem] $Φ^{R*}$; impositionem $Φ^{R2ZGP}$P$Ψ^{FM}Ω^{J}$CRGEFHLOhXY𝔞𝔤.

sitionem manus presbyterii. Tito praecipit ut inter ceteras virtutes episcopi, quem brevi sermone depinxit, scientiam quoque in eo eligat Scripturarum, *obtinentem*, inquit, *eum qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana et contradicentes revincere.* Sancta quippe rusticitas solum sibi prodest, et quantum aedificat ex vitae merito ecclesiam Christi, tantum nocet si destruentibus non resistat. Malachias propheta, immo per Malachiam Dominus, interrogavit sacerdotes legem; in tantum sacerdotis officium est interrogatum respondere de lege. In Deuteronomio legimus: *Interroga patrem tuum et adnuntiabit tibi, seniores tuos et dicent tibi;* in psalmo quoque centesimo octavo decimo: *Cantabiles mihi erant iustificationes tuae in loco peregrinationis meae;* et in descriptione iusti viri, cum eum arbori vitae David,

3. Tit. 1, 9. 7. Cf. Agg. 2, 12. 8. Deut. 32, 7. 10. Ps. 118, 54.

Codices prioris familiae.

1. praespiteri λ; prb̄is H | ut *om.* H | 2. elegit H | 3. obtinentem] continentem λH | inquit *om.* λ | 4. exortari λ; exortare H | 5. sibi soli λH | 6. destruentibus] contradicentibus λH | resistit λH | profeta λ | propheta + angelus domini interpretatur H | 7. interrogat λH | 8. lege + et λH | deuternomio λ | 9. adnuntiavit H; adnuntiavi λ | seniores — tibi *om.* λ | seniores] prb̄os H | 10. centessimo λ | CXVIIII H | iustificationis H | 11. discriptione λH | arbor H | ∾ arbori david quae est vitae λ.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A}S.

1. manum Ψ^{M} | presbiterii PΨ^{M}Ω^{J}V R^{2}EHnKLOX*BI*𝔞; praesbyterii Φ^{Z}C; praesbiterii Φ^{R}OW; presbiteri R*I^{2}X^{2} | praesbiterii + et O | tyto Ω^{JM}OXYB𝔞 | precipit Ω^{J}DEKLX𝔞; praecepit *ΣD*, G; precepit Ψ^{M}n*Oh | ut *om.* R^{2} | inter] in *Σ** | cęteras Ψ^{FM}E; caeteras 𝔤; cunctas G | 2. quem] que Ψ^{M}Ω^{M}; quę H; quas Y | sermonem Φ^{G} | depincxit RH | scienciam Dh | eos C^{2} | ∾ in eo quoque *P* | in eo eligat] non negligat Y𝔞; non neglegat H | elegat K; legat *Σ*, Φ^{RZG}Ψ^{F} C*n*W; legit Ψ^{M}; negligat F*; laudat R^{2} (*sup. ras.*); colligit G | 3. optinentem *S*, PΨ^{FM}Ω^{J}REF; optinentem* n^{2} (em *sup. ras.*); obtinente h; obtinentie O; obtinente P; continentem Y | inquid Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{M} RHKOW | est] N^{2} (st *sup. ras.*); et Ψ^{M} | fidelium Y | sermonem + et *DS*, Ψ^{M}Gn* h | 4. sit + et *P* | exortari *ΣD*, Λ^{H}Ψ^{M}CR GDHn*NhW | III. sancta O𝔞; IV. sancta Ω^{J}FNW^{2}YI; *divisio sine num.* h | sancta] secunda Ω^{M}* | 5. solum] R^{2} (um *sup. ras.*); solummodo *S* | sibi *om.* B | edificat Λ^{HM}Ω^{JM}FHKLNOhXYB𝔞 | vite Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM} FHKNOhXYB𝔞 | aecclesiam Ψ^{F}RGEnW X; ecclesia Λ^{H} | 6. destruentibus] contradicentibus h | ressistat H; resistit *ΣS*, G | imo 𝔤 | 7. malechiam W | malachiam + prophetam I | dominus *om.* G | interrogavit] Ω^{M}*; interrogat Ω^{M2}h; interroga ait *P*, Φ^{P}PΩ^{J} | ∾ interrogavit dominus *DS*, NY | sacerdotem *D* | legem + nam N | in tantum + ut P | 8. lege + et *P*, Ω^{M}FNOI𝔞𝔤 | deuteronomium Φ^{Z}* | 9. annuntiabit Φ^{ZG}PΩ^{JM}RGFnKWXY𝔤; anuntiabit B; adnunciabit E; annunciabit Λ^{H} Ω^{M}DHLNOh𝔞; adnuntiavit *DΣ** | tibi *om.* B* | tibi + et n* | senes *P;* maiores *Σ*, DFK (*et int. lin.* al. seniores) hI𝔞 | seniores + sermones K* | dicent] indicent W; indicabunt P | 10. octa decimo n* | ∾ decimo octavo 𝔞𝔤 | michi Ψ^{FM}Ω^{J}DnL𝔞 | ∾ erant mihi *D*, Λ^{H} | iustific.] iustitie *D;* iusticie Λ^{H} | tue Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}KNOhYB𝔞 | 11. mee Λ^{H}Ω^{JM}FKNOhYB𝔞 | in *om.* h | descripcione Ω^{M}OD | cum eo Φ^{P} | arbor *D* | vite Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}HnKNOhYB𝔞 | ∾ david arbori vitae 𝔤.

quae est in paradiso, compararet, inter ceteras virtutes etiam hoc intulit: *In lege Domini voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte.* Danihel, in fine sacratissimae visionis, iustos ait fulgere quasi stellas et intellegentes, id est doctos, quasi firmamentum. Vides quantum inter se distent iusta rusticitas et docta iustitia. Alii stellis, alii caelo comparantur, quamquam iuxta hebraicam veritatem utrumque de eruditis possit intellegi, ita enim apud eos legimus: *Qui autem docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui ad iustitiam erudiunt multos quasi stellae in perpetuas aeternitates.* Cur Paulus apostolus vas electionis? Nempe quia vas legis et Scripturarum sanctarum armarium. Pharisaei stupent in doctrina Domini et mirantur in Petro et Iohanne quomodo

1. Ps. 1, 2. 6. Dan. 12, 3.

Codices prioris familiae.

1. paradisso λ; paradyso H | hoc *om.* H | intullit λ | 2. domini + fuit λH | et in lege eius *om.* H | die] di H | daniel λ | 3. iustus H | quassi λ | et intellegentes id est *om.* λ | 4. inter distant H | ∾ distent inter se λ | et docta] edocta H | 5. caeli H | ebraicam H; ebreicam λ | 6. de eruditis *om.* λH | intellegi *om.* λ | 7. non docti H* | fulgebant H | ∾ firmamenti splendore H | 8. stellas inter H | aeternitatis H | 9. nimppe λ; ē nimphe H | et *om.* H | stributurarum H | ∾ sanctarum scripturarum λ | 10. dei H.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A}S.

1. que $\Lambda^{H}\Omega^{J}$RHKOhYB𝔞 | paradyso *P*Σ^{2}*D*, Φ^{RZG}PVXY | conpararet G; comparet *S*, B | compararet + que est K* | cęteras RDEW; caeteras 𝔤 | aetiam R; eciam h; et 𝔤; *om.* Ω^{M}W | hec Λ^{H} | ∾ hoc etiam OI | 2. domini + fuit h | die *om.* Φ^{P*} | hac H | Daniel *P***S*, $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RGEFKOh YB𝔞𝔤 | 3. sacratissime $\Phi^{ZP}\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RGV DFHnKOhWYB𝔞 | iusti *ΣD*, Λ^{H}EhYB | ait] agit Ψ^{M}; *om.* Ω^{M*}I | fulgent *ΣD*, Λ^{H}Eh; fulgebunt B | quasi] sicut G𝔤 | stelle *D*, Λ^{H}hYB; stellę E | ∾ fulgere quasi stellas ait I | intelligentes $\Phi^{RZG}\Lambda^{H}\Omega^{JM}$CVDEFH KLNOhXYB𝔞𝔤 | id] hoc *DS*, Λ^{H}EYB𝔤 | est *om.* B | 4. docti *D*, Λ^{H}EYB | ∾ fulgere quasi stellas et int. i. e. d. q. firmamentum ait O | distant $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FOh𝔞 | iusta* N | 5. iusticia $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$REFKLNOhWXB𝔞 | stellas PC*; tellis Λ^{H} | celo $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FHKNO hYB𝔞 | conparantur Λ^{H}RHWI | quamquam] V*; quanquam Φ^{P}PV²𝔞𝔤; quanvis H | iusta *P* | hebraycam O; hebraicham H; ebraicam R; ebraycam Λ^{H} | 6. utrunque 𝔤 | heruditis Ψ^{M} | intelligi $\Phi^{RZG}\Lambda^{H}$ Ω^{JM}CVGDEFHKLNOhWXYB𝔞𝔤 | aput H | eum h | 7. docto *P** | fulgebant *P** | ad *om.* *Σ**, Ω^{M}I | iusticiam $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$GDEF KLNOhWXYBI𝔞 | 8. stelle $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RF HKNOhYB𝔞 | eternitates $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FKNOh YB𝔞 | cur + dicitur *S*, FO𝔞𝔤; + est h | apostolus *om.* *S* | ∾ apostolus paulus L | apostolus + fertur N | 9. eleccionis H | ∾ electionis vas *PΣ*, Λ^{H}h | vas (*post* quia) *om.* 𝔤 | scripturarum* K | sanctarum] sacrarum *Σ* | ∾ sanctarum scripturarum *PDS*, NhY | sanctarum + erat Ω^{J}OI𝔞𝔤 | scripturarum + erat *S*, N | arma** rium R; armarum *D** | armarium + est Φ^{P}P $\Psi^{FM}\Omega^{M2}$GDEn*Y; + erat F | 10. 11. Pharisaei Ω^{M} | pharisei $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$RGEFHKLN OhXYB𝔞 | in doctrina] ad doctrinam *PΣDS*, Λ^{H}KLhSYB | ∾ in domini doctrina Ω^{M}OI𝔞 | et *om.* *PΣDS*, Λ^{H}hY | iohanne + et Ψ^{M}G.

legem sciant, cum litteras non didicerint. Quicquid enim aliis exercitatio et cotidiana in lege meditatio tribuere solet, illis Spiritus Sanctus suggerebat et erant, iuxta quod scriptum est, θεοδίδακτοι. Duodecim annos Salvator inpleverat et in templo sedens, de quaestionibus legis interrogans, magis docet, dum prudenter interrogat.

Nisi forte rusticum Petrum, rusticum dicimus Iohannem, quorum uterque dicere poterat: *Etsi inperitus sermone non tamen scientia.* Iohannes rusticus, piscator, indoctus? et unde illa vox obsecro: *In principio erat Verbum et*

7. II Cor. 11, 6. 8. Ioh. 1, 1.

Codices prioris familiae.

1. cottidiana H | 3. θεοδίδακτοι] deo docibiles λ; dei docibiles H | 4. questione H; quessione λ | magos H | 6. ioannem dicimus λ*; et io. dic. λ^{2} | dicimus + et H | 7. dicere — iohannes rusticus] dicatur H; *om.* λ | 8. et unde est H; unde et λ | vox] iohannis oratio H; *om.* λ.

Codd. alterius familiae. Desunt Φ^{A} (*usque ad* 4, dum) *et* S.

1. litteras] Φ^{Z} (a *sup. ras.*); literas DOg; litteris R* | didicerint] n^{2} (int *sup. ras.*) didiscerint D | quidquid *Σ*D,* Ψ^{F}NI | exercitacio Ω^{J}G | cottidiana *Σ,* Ψ^{M}Fnh; quotidiana Nag | 2. illi Λ^{H} | illis + hoc ag | sanctus spiritus *P,* $\Lambda^{H}\Omega^{J}$N | sanctus + hoc O | sugge**rebat Ω^{M} | et *om.* Ψ^{M} | 3. iusta n; *om. S,* G | scriptum est + docibiles deo $\Phi^{RZGP}\Psi^{FM}$CVRGDHnLWYa; + docibiles dei E; + deo docibiles P; + dei docibiles h | θεοδίδακτοι] g; eteodidAKtui *P;* ettuaktoi *Σ;* *ЄTυAAKTOI D;* *ΘЄOAYAO KATOI S;* *ΘЄTOUAKTOI* $\Phi^{R}\Psi^{FM}$C; *ΘЄ TOUAKTOΓ* Φ^{Z}; *ΘЄTOUAKTOT* Φ^{G}; *ΘЄOΔIΛAKTOI* Φ^{P}; *ΘЄOAIAARTOI* Λ^{H}; theodocti (*et in mg.* theodidaktoi) Ω^{J}; theodilactri Ω^{M}; *ΘЄΓOUAKTOI* VG; *ΘH ΘOCΛKΘOY* R; Θetuuaktoi (*et int. lin.* tetuuactu) E; theodociatri (*et in mg.* al. didastitheum) F; *ΘHΘOOΛKHΘOY* (*et int. lin.* tetualetui) H; *ΘЄTOUAKTOI* (*et int. lin.* thetoulitoi) n; *ΘKOAAKTOI* (*et int. lin.* teodidasti) K; *ΘHωAYΛAKΘY* (*et int. lin.* theodidacthi) L; oronatytim theodocti lactri N; theodocti ilactri O; *ΘЄ TUUAΛKTOT* W; *ΘHωΛIΛAKΘωI* (*et int. lin.* teodidactoi) X; *ΘЄTOVΛITOI* (*et int. lin.* tetoulitoi) Y; theodilactis etuaaktoi B; theodikathai I; *om.* PDha | (*θεοδίδακτοι*) + docibiles deo Ω^{JM}; + id est docibiles deo Ω^{J}K; + id est docibiles dei Λ^{H}F; + id est dei docibiles X; + id est docibiles deo et machon N; + docibiles deo *RONACORTM* et viatoy (?) O; + id est docibiles deo *ΘR*Onatoztine et viatorum (?) I | impleverat $\Phi^{RGP}\Lambda^{H}\Psi^{FM}$C VRGDEFHnKLOhWXYBg | 4. sedens] n*X*; senes *PS,* PEn^{2}OhX^{2}g | questionibus $\Phi^{GP}\Lambda^{H}\Psi^{FM}$VRGDEHnKLOXYa; questione h | 6. rusticum (*post* forte) + et R*H | rusticum (*post* petrum) + cum Λ^{H} | dicimus] R*; dicamus *Σ,* R^{2}HhY | dicimus + et R^{2}GDFnY | ∾ iohannem dicimus a | 7. imperitus Φ^{P2}P$\Psi^{FM}C^{2}$RGDF HnLNhWXYBag; imperitis C*; inperiti* Φ^{A2}; imperiti OI; imperius Φ^{P*} | inperitus + sum HN | sciencia DFHKh; scientiae W; scientiam *P**; iohannis *P,* Φ^{A} | iohannes + si Y | rusticus + si Y; + et X | 8. spicator Y | et] fuit Y.

Verbum erat apud Deum et Deus erat Verbum? Λόγος graece multa significat; nam et verbum est, et ratio, et supputatio, et causa uniuscuiusque rei per quam sunt singula quae subsistunt, quae universa recte intellegimus in Christo. Hoc doctus Plato nescivit, hoc Demosthenes eloquens ignoravit. *Perdam,* inquit, *sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo.* Vera sapientia perdet falsam sapientiam, et quamquam stultitia praedicationis in cruce sit, tamen Paulus *sapientiam* loquitur *inter perfectos: Sapientiam autem non saeculi huius nec principum saeculi istius qui destruuntur, sed loquimur Dei*

4. I Cor. 1, 19. 7. I Cor. 2, 6-7.

Codices prioris familiae.

1. logus λ; locus H | 2. et oratio est et H | subputatio H | cuiusque (unius *om.*) H | 3. quam] quae λ; que H | subiungunt H | recta λ | in domino christo H; *om.* λ | 4. doctus *om.* λH | dimostinis λ; demonstenis H | 5. reprobabo + perdam inquid λ* | 6. perdit λH | stultitiam H | 7. sit] sic H | inter] in H | autem *om.* λ | 8. nec principium λ; neque principum H | distruuntur λH | loquitur λH.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. aput H | ΛΟΓΟC (*int. lin.* logos) Φ^{A}EH; ΛѠΓѠC (*int. lin.* logos) RKLX; LѠΓѠC (*int. lin.* logos) D; ΛOGOC n^{2}; ΛΟΤΟC Ψ^{M}; ΛΟΤΟC (*int. lin.* logos) Ψ^{F} Ω^{M}n*; ΑΟΤΟC Λ^{H}; ΑΟΤΟC (*int. lin.* logos) OYI; ΛΙΟC G; logos Ω^{J}FNhBa; logus P | (λόγος) + enim g; + id est logos Λ^{H} | grece Φ^{AZ}Λ^{H}PΨ^{F}Ω^{JM}CVRGD EFHnKLNOhWXYBa; grecę Ψ^{M}; grecae n | multu Ψ^{M*} | significat + est et ratio et supputatio (subputatio Φ^{A}RK) et cura uniuscuiusque Φ^{RAZG}C*RE*K*L; + et ratio et supputatio Ψ^{F} | 2. nam et verbum *om.* W | est *om.* *S* | et (*post* est) *om.* OI | ratio] oratio *S*, GB | subputatio *Σ*, Φ^{AG} RGDnhW; subputacio Ω^{M}; suppositatio *D* | causa] cura W | rei] regi Ψ^{M} | 3. quam] quem W; quae *Σ*; qua *D* | sunt *om.* Φ^{A*} | que Λ^{H}EHKOXYBa | que (*post subs.*) Λ^{H}Ω^{J}EHKOhYBa | rectę V; rectae Φ^{A}; recta Gn | intelligimus Φ^{RZG}Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM} CGDEFHnKLNOhWXYBag | 4. V. hoc doctus Ω^{J}FNOW^{2}YIa; *divisio sine numero* h | docto G | scivit Φ^{Z*} | hic R* | demostones Ω^{M*}; demostenes Φ^{AZ}Λ^{H2}Ψ^{M}Ω^{JM2} CVRDEHnKLNOhWYBa | demosthenis *P; demonstenes D;* demostetenes Λ^{H*} | eloquentissimus *P* | 5. inquid Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{M}G FHW | sapienciam sapiencium Hh; sapiencium sapientium Ω^{M}; sap. sapiencium Ω^{M}D; sap. sapientum *S*, L | sapientium + inquid *Σ** | prudenciam prudencium Ω^{M} H; prudentium (*bis*) Ψ^{F}; intellectum prudentium P | 6. sapiencia DHh | perdet] n*; perdat R*H; perdit *P*, R^{2}n^{2}h | sapienciam Ω^{M}Dh; *om.* Λ^{H} | quanquam Φ^{P}Ω^{M} PHng | stulticia Λ^{H}Ω^{JM}REFKLNOhWX YBa | predicationis Ψ^{M}nKLY; praedicacionis Ω^{M} | ∾ praed. stult. sit in cruce *S* | 7. paulus + apostolus Y | sapienciam DHh | sapientiam + dei Y | inter perf.] interfectos Λ^{H} | sapienciam DHh; sapientia *S* | 8. saeculi huius nec principum saeculi istius qui destruuntur] *S*^{2}, Λ^{H}P Ψ^{FM}Ω^{J}E^{2}nBIg; saec. h. nec pr. saec. ist. quae distruuntur *Σ** (destruuntur *Σ*^{2}); saec. h. nec pr. saec. ist. qui destruunt *PD;* sec. h. n. pr. sec. ist. qui destruentur Y; saeculi huius nec principium saeculi istius qui destruuntur *S**, GE*; saeculi huius neque principum saeculi istius qui destruuntur X; sec. h. neque principum sec. huius qui destruuntur h; saeculi huius qui destruuntur nec principum saeculi

sapientiam in mysterio absconditam, quam praedestinavit Deus ante saecula. Dei sapientia Christus est; *Christus* enim *Dei virtus et Dei sapientia.* Haec sapientia in mysterio abscondita est de qua et noni psalmi titulus praenotatur: *pro occultis filii,* in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae Dei absconditi, et qui in mysterio absconditus erat praedestinatus est ante saecula; praedestinatus autem et praefiguratus in lege et prophetis, unde et prophetae appellabantur videntes quia videbant eum quem ceteri non videbant: *Abraham vidit diem* eius *et laetatus est.* Aperiebantur caeli Ezechieli qui populo peccatori

2. Cf. I Cor. 1, 24. 7. Cf. Ioh. 8, 56.

Codices prioris familiae.

1. sapientia H | sapientiam + quae λ^{2} *sup. lin.* | misterio λ; ministerio H | absconditam — sapientia in mysterio *om.* λ | abscondita H | quam] quia H | praedistinavit H | 2. et] est et H | haec sapientia *om.* H | 3. misterio H | et *om.* λH | pronuntiatur λ; notatur H | 4. dei *om.* λH | 5. erat] et H; *om.* λ | praedestinatus est ante saecula *om.* λ | praedestinatus autem *om.* H | 6. praefiguratus + est H | apellantur λ | 7. videntes *om.* λ | ∾ non ceteri H | 8. laetatus est] gavissus est λH | aperiebatur λ* | qui populo *om.* H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

istius V; saeculi huius nec principum qui destruentur N; saeculi istius nec principum huius saeculi qui destruuntur KL; saeculi istius nec principum (principium D*) saeculi istius qui destruuntur D; saeculi (seculi a) istius quae (que R a) destruitur nec principum (principium Ω^{M*}) Ω^{M} R^{2}HOa; saeculi istius qui destruitur nec principum I; saeculi istius qui destruuntur nec principum Φ^{RAZGP}CR*W; non huius saeculi quae destruitur nec principum saeculi istius qui destruuntur F | loquitur *PS*, PΩ^{J}KLOhXYBIag | loquimur + ait n^{2}.

1. sapienciam DHh | ∾ sapientiam dei N | misterio Λ^{H}P$\Psi^{FM}\Omega^{JM}$ RDFHNO WYa | ministerio *S*, Ψ^{MG} | quam] quia Ψ^{M} | predestinavit $\Psi^{FM}\Omega^{J}$DEHnLh | praedistinavit*Σ* | secula LNhYag | 2. sapiencia DHh | virtus + est P | et *om. S* | sapiencia DHh | ∾ dei sap. et dei virtus Φ^{Z} | sapientia + est Ω^{J} | hec $\Lambda^{H}\Omega^{J}$FHKNOhY Ba | sapiencia DHh | 3. misterio $\Phi^{P}\Lambda^{H}$P $\Psi^{F}\Omega^{JM}$RFHnKLNOWYa; ministerio *S*, Ψ^{M}GD | et *om.* Ψ^{M}GD | noni] novi hl | psalmi + dicitur I* | tytulus Ω^{M}I; titulis R* | prenotatur $\Psi^{M}\Omega^{J}$DEHnKLOhY | 4. ocultis RY | filiis D* | in quos D | sapientie $\Lambda^{H}\Omega^{J}$FKNOBa; sapiencię D; sapiencie h | scientie $\Lambda^{H}\Omega^{J}$FKNOYBa; sciencię DH; sciencie h | dei *om. P*, P | ∾ absconditi dei R | absconditi et qui in mysterio *om. S* | 5. misterio $\Lambda^{H}\Psi^{F}\Omega^{JM}$ RFHn^{2}KLNOhWYa; ministerio Ψ^{M}GD n* | predestinatus $\Phi^{Z}\Psi^{M}$DEHnKLOhY | est *om.* G | pr. est + deus Ψ^{F} | secula KLhYag | predestinatus Λ^{H}P$\Psi^{FM}\Omega^{J}$DE HnKLOhYBa | 6. autem *om. D*, N | prefiguratus $\Psi^{FM}\Omega^{J}$EnKLh | et (*post* lege) + in Φ^{RAG}V | prophętis W | prophete $\Lambda^{H}\Omega^{J}$ RGFKNOXYa | apellabantur RGHW; appellantur Y; adpellantur *D**; apellantur $D^{2}S$ | 7. ∾ videntes appellabantur B | quia] qui *S* | videbantur Ψ^{M}; previdebant Y | cęteri Ψ^{F}RDng; caeteri W | videbant] *add.* vel viderunt N *1 m. int. lin.* | abraam PΩ^{M}; abraha F | 8. dies Ω^{M*}OI | letatus est $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RGDFHnK NOWYBa; gavisus est h | celi $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$F HKNOhYB | ezechiheli *Σ*, $\Phi^{RAZG}\Omega^{M}$Cn; iezechieli Ω^{J*}KLg; ihezechieli Gh; hiezechiheli *P*, P; ezechięli W.

clausi erant. *Revela,* inquit David, *oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua;* lex enim spiritalis est et revelatione opus est ut intellegatur ac revelata facie Dei gloriam contemplemur. Liber in Apocalypsi septem sigillis signatus ostenditur, quem si dederis homini scienti litteras ut legat, respondebit tibi: non possum, signatus est enim. Quanti hodie putant se nosse litteras: tenent signatum librum, nec aperire possunt nisi ille reseraverit *qui habet clavem David, qui aperit et nemo claudit, qui claudit et nemo aperit.* In Actibus Apostolorum sanctus eunuchus, immo vir, sic enim eum Scriptura cognominat, cum legeret Esaiam prophetam, interrogatur a Philippo: *Putasne intellegis quae legis?* responditque: *Quomodo possum nisi me aliquis docuerit.* Ego, ut de me

1. Ps. 118, 18. 6. Apoc. 3, 7. 9. Act. 8, 30-31.

Codices prioris familiae.

1. clausi erant] clauserat eos H | david *om.* H | 2. est *om.* λ | opus est] indeget H; indiget λ | 3. in *om.* λ | apocalipsi λ; apocalypsin H | 4. respondit λ | 5. possum + aperire H | signatum λ | 6. reseraverit] revelaverit H | 7. qui claudit et nemo aperit qui aperit et nemo claudit H | 8. iunuchus λ* | vir + sanctus H | 9. legerit H | isaiam H | interrogatus λH | philipo λ | putas λ* | 10. respondit λH | possum + intellegere H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. claudi Λ^{H*} | inquid Ω^{M}Ψ^{M}RGHW | david *om. S* | occulos Ω^{M}DH | ∾ oculos meos david RH | 2. spiritualis Ω^{J}GDHN XBI𝔞𝔤 | et *om.* KL | revelationem R | revelatione + nobis H; + que KL | opus est] opus habet Φ^{Z}; indiget h | est] eius Ω^{M} | intellegatur] n*; intelligatur Φ^{RZG} Λ^{H}Ω^{JM}CVGDEFn^{2}KLNOhXYB𝔞𝔤; intellega*tur Φ^{A} | hac Φ^{ZA}CW | 3. dei] domini Φ^{RAZGP}PΨ^{FM}CVRGDEFHnKLWX | gloriam + domini W | contempletur Φ^{Z}; contemplamur Ψ^{F*} | liber + dei Σ | in *om.* Ψ^{M}RG | apocalipsi *S*, Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}VGDEFn KLNOhYB𝔞; appocalipsy W; apocalypsis P; apocalypsin Σ^{2}; apocalipsin Σ*, H*; apochalipsin H^{2} | sigillis] signaculis h | signatur h | 4. hostenditur R | hominis Ψ^{M} | literas DO𝔤; litterat R*; litteris Ψ^{M} | respondit h | tibi *om.* Ω^{M}FOI | 5. possum** Φ^{A} | est *om. P* | enim *om.* Φ^{P} | putantes *P*, P | ∾ se putant OY | literas DO𝔤 | literas + et F𝔤 | 6. apperire Ω^{M} | ille + qui n* | reser*averit Ψ^{F}; reserarit *P*, h; reseraret Σ*; reseravit *D**, Ψ^{M} | abet Ψ^{M} | 7. davit O | cludit *P* | claudit + qui aperit et nemo claudit n* | qui] et *ΣK; om. DS*, PΩ^{JM}RDHLOYB𝔞𝔤 | cludit *P* | ∾ qui claudit et nemo ap. qui ap. et n. cl. h | 8. sanctus + vir Ω^{M2} | eunucus Λ^{H}G | imo 𝔤 | immo + sanctus FOXY | enim *om. PS*, P | eum + sancta Ω^{JM}I; + sacra 𝔞 | scriptura + sancta F | cognominat] commemorat RD; comemorat H | ∾ cognominat scriptura Y | 9. legerit Ψ^{M}Gn* | esayam Ψ^{F}D*; isaiam Φ^{AZG}CW𝔤; isayam D^{2}; ysaiam *S*, Ψ^{M}Ω^{JM}GEFHnKLOhXYB𝔞; ysayam Λ^{H}; hesiam P | prophetam]$_{a}$K*; *om. PDS*, K^{2}hY | interrogatus *P*, Φ^{RZG} Λ^{H}PΨ^{FM}VGDEFhXBI𝔞𝔤; interrogatus est Y | phylippo Φ^{ZP}Ψ^{M}Ω^{J}CnKW; philipo HB | putas (ne *om.*) *P* | intelligis Φ^{RZG}Λ^{H}Ω^{JM}C GEFKLNOhXYB𝔞𝔤 | que Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}RKNO hYB𝔞; quod *P* | 10. responditque] Φ^{Z*}K*; respondit (que *om.*) *P*, Φ^{Z2}Λ^{H}PΩ^{M}EK^{2}LO hXYBI𝔞𝔤; et respondit DF | responditque + et F; + ei et Y | possum + intelligere EX | nisi] si non *D* | me aliq. me I* | ∾ aliquis me *DS*, Λ^{H}Ω^{JM}RHKOY𝔞𝔤 | ∾ de me ut Ψ^{M}.

interim loquar, nec sanctior sum hoc eunucho, nec studiosior, qui de Aethiopia, id est qui de extremis mundi finibus venit ad templum, reliquit aulam regiam, et tantus amator legis divinae scientiae fuit, ut etiam in vehiculo sacras litteras legeret, et tamen cum librum teneret et verba Domini cogitatione conciperet, lingua volveret, labiis personaret, ignorabat eum quem in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus, ostendit ei Iesum qui clausus latebat in littera, et, o mira doctoris virtus! eadem hora credidit eunuchus, baptizatur, fidelis et sanctus est ac, magister de discipulo, plus in deserto fonte Ecclesiae quam in aurato Synagogae templo repperit.

Codices prioris familiae.

1. interim] ipso iterum H | scentior λ^2 | iunucho λ | 2. extremis (de *om.*) H | mundi *om.* H | venit — reliquit] relinquerit venit ad templum querit H | relinquit λ | 3. amator legis] amor λH | divina H | fuit + in eo λ^2 | vechiculo λ* | 4. verbum H | cogitationi H | 5. lingua volveret] et H; *om.* λ | 6. piluphus λ | et *om.* λH | 7. eunuchus *om.* λH | baptizabatur H | 8. est *om.* λ | magister + efficitur λ | 9. aurato templo repperit synagogae λH.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. ∽ loquar interim Ω^{M}OIag | santior *Σ*, $\Phi^{P}\Lambda^{H}\Psi^{M}$; sancior R | hoc] huic *D**; *om.* Ω^{M} | hoc + es I* | eunuco Λ^{H}; enucho Ψ^{F}; iunucho *P** | nec] non B | ethiopia Λ^{H}; Ω^{JM}EFHNOhXYa; aethyopia Φ^{Z}; ethyopia Ψ^{F}nKB | 2. id est n^2 *sup. ras.*; vere *Σ* | qui *om.* $\Lambda^{H}\Omega^{J}$DLNXYag | qui de *om.* Ω^{M}OhBI | extremi P | ∽ finibus mundi Ω^{M}OIa | templum + et E | reliquid $\Psi^{FM}\Omega^{M}$RGHW | 3. amor *S*, Y | amator + fuit I | legis *om.* *P*, $R\Phi^{P}\Lambda^{H}\Psi^{F2}\Omega^{J}$ | ∽ legis amator X | legis am. + et X | divine $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$FHKNOhXYBIa; divino P | ∽ divine legis N | divinae + que g | div. leg. + et N | scientie $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FKOXYBa; scienciȩ D; sciencie HNh; sententie *S* | ∽ fuit legis divine scien. I | ∽ fuit divine scientie Ω^{M}Oa | fuit + in eo Y | fuit ut *om.* Ψ^{M} | eciam h; aetiam W | in *om.* Ψ^{F*} | in vehiculo] cū F*, *add. in mg.* F^2 | vehyculo K; veiculo *Σ*D*, $\Phi^{A}\Lambda^{H}$RDH | vehiculo + suo Y | literas Dg; scripturas B; *om.* G | 4. ∽ litteras legeret sacras Ω^{M}OIa; ∽ legeret sacras literas g | et (*post* legeret) *om.* *ΣDS*, Λ^{H} | et (*post* teneret) *om.* *Σ** | verbum W | domini] dei *Σ* | domini + in Ω^{M}I | cogitacione GO; cogitationem Ω^{M} | conciperet] perciperet *DS*, Ψ^{FM}Gn*N (*int. lin.* vel conciperet) hY | inciperet H | 5. linguam *Σ* | volverit G*; solveret h | verabatur D* | 6. philipus Λ^{H}B; phylippus $\Phi^{Z}\Omega^{J}$RnKhW | philippus + et F^2 | hostendit R | ihesum $\Phi^{RAZGP}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDEFHnKLNOhWXYBa; dominum P | ∽ ihesum ei G | latebat *om.* B | litera Dg | ∽ in littera claus latebat Y | et *om.* *ΣD*, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FNOhYIag | 7. ∽ virtus doctoris FY | ora Ψ^{M} | credit *PΣD*, RYg | eunucus Λ^{H}G | eunuchus + et Y | baptizatus $\Phi^{ZP}P\Psi^{M}$RVGha | (baptizatur) + et Ψ^{M}Gg | 8. sanctus est ac magister de discipulo] *PΣD*, $\Phi^{AZ*GP}\Lambda^{H}P\Psi^{FM}$CRGEHnKLhWYB; sanctus est et mag. de disc. Φ^{R}VDX; sanctus est et fit mag. e disc. *S*; sanctus factus est ac de discipulo mag. g | sanctus ac mag. de disc. Ω^{J}; sanctus ac mag. est de disc. Ω^{M}OI; sanctus ac mag. de disc. efficitur N; sanctus mag. efficitur de disc. a; factus mag. de disc. Φ^{Z2} | ecclesie $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FHKNOhYBa; ȩcclesiȩ GEnL; aecclesiae RW | 9. auro G† | synagoge Ω^{JM}EFnKNOBa; sinagogȩ LW; sinagoge $\Lambda^{H}\Psi^{FM}$GHhY | reperit ROI^2ag; reppererit G; repperitur H; rciperit I*.

Haec a me perstricta sunt breviter, neque enim epistolaris angustia evagari longius patiebatur, ut intellegeres te in Scripturis sanctis sine praevio et monstrante semitam non posse ingredi. Taceo de grammaticis, rhetoribus, philosophis, geometricis, dialecticis, musicis, astronomis, astrologis, medicis quorum scientia mortalibus satis vel utilissima est, et in tres partes scinditur: in doctri-

---

Codices prioris familiae.

1. perstrinta λ; scripta H | nec H | aepistularis angussia λ | 3. gramaticis λ | grammaticis + et H | rethoribus λH | philosophis geometricis *om.* H | philopis λ*; philophis $λ^2$ | 4. geumetricis λ | dialectis dualis dictio dialixis dualis dictio proponit sumit formam testimoniis atque cludit H | mussicis λ | astronomis *om.* λH | 5. velud H | in todocmaten metontoten perien λ; in to dogma ten disciplina metototen experimentum perian peritia H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. IV. Hec Ω^{M}; V. Hec Ω^{J}; VI. Hec FNa; *divisio sine num.* h | hec $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FH KNOhYBa | perstrincta *Σ*D*, Ψ^{M}; praestricta P^2; praestrincta P^*; perscripta Φ^{Z} $\Psi^{F}\Omega^{M}$V; scripta I | ∿ breviter sunt *D* | VI. Neque OW^2Y | enim *om.* *S* | epistularis *PΣDS*, Φ^{RG}; aepistolaris nW; epistolares *P;* epularis Y | angustiae *P*, P; angusta Ψ^{M}Gn* | evagari* G; vagari *P* | 2. paciebatur $\Phi^{A}\Omega^{JM}$RGFHO; patiebantur *P*, PnI | intelligeres $\Phi^{RZG}\Lambda^{H}\Omega^{JM}$CVRD EFHKLNOhXYBag; intelligere vel intelligas I | in *om.* Φ^{A} | sanctis] sacris $\Phi^{G}\Omega^{JM}$ OSa | previo PΨ^{M}nKh | mostrante h; praemonstrante E | 3. semittam h | gramaticis *S*, $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$GDHhOYa; grammatticis g | rethoribus *DS*, Φ^{RAZGP}PΨ^{FM}CV DEHnKLOhWXYB; retoribus R; hrethoribus *Σ;* retroribus G; rectoribus Λ^{H}; rethoricis $\Omega^{JM}F^2$Ia; *om.* F* | phylosophis $\Phi^{AZ}\Omega^{J}$KNW; filosophis Λ^{H} | 4. geometricis] R^2 (o *sup. ras.*); geametricis Ψ^{M}G; geumetricis $\Phi^{RAZ*G}\Lambda^{H}$C; geometris *P*, Ω^{M}F*Bg | dialecticis *S*, $\Lambda^{H}\Omega^{J}$Hnh; dyaleticis Na | musticis Y | astronomiis Λ^{H} VR; austronomis W; astronomicis *ΣS*, $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDF*KLNOhBIa; astromicis dialeticis musicis astromicis n* *ante corr.* | astrologis] K*; astrologiis $\Psi^{FM}G^2$n*; astrologicis G*O; austrologis W; *om.* K^2 | quarum *S* | 5. sciencia DHh | ∿ mortalibus scientia F | satis *om.* Λ^{H}VEhB | ∿ satis mortalibus O | mortalibus + necessaria O | satis + necessaria F | vel] n *sup. ras.; om.* PDHB | utile G | est + vel necessaria N | et] ut V | in *om.* Y | in doctrina *ΤΟΔΟΓΝΩΤΗΝΜΕ* ratione *ΘΟΔΟΝΤΗΝΜΙΤΙΠΟΝ* et usu *S;* in doctrinam *ΕΡΕΑΤΜΑΝΝΜΕΟΛΕΝ* rationem *ΙΗΝΖΑΡΙΝΡΑΝ* et usum *ΣD;* in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΔΕΝ* id est rationem *ΤΗΝΖΑΡΙΝΡΟΝ* et usum Φ^{ZG}; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΛΕΝ* id est rationem *ΤΝΝΖΑΡΙΝΡΩΝ* et usum Φ^{R}C; in doctrinam *ΜΝΗΜΘΟΑΕΝ* id est rationem *ΤΝΝΑΡΙΝΡΩΝ* et usum V; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΛΕΝ* id est rationem *ΤΗΝΖΑΡΙΝΡΩΝ* et usum Ψ^{FM}; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΛΕΝ* (*int. lin.* manentolen) id est rationem *ΤΗΝΤΑΡΙΝΡΙΝΡΩΝ* (*int. lin.* tenzarinzan) et usum n; in doctrinam *ΜΑΝΝΜΘΟΔΕΝ* (*int. lin.* manemtglen) id est rationem *ΤΝΝΖΑΡΤVΡΑΝ* (*int. lin.* tenzarturam) et usum Y; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟCΘΟΔΗΝ* (*int. lin.* manemtostolen) id est rationem ten*ΖΑΝΡΥΝΡΟΝ* (*int. lin.* anrinron) et usum H; in doctrinam *ΜΑΝVΗΝΘVΛΗΝ* (*int. lin.* manuentulen id est) rationem *ΘΗΝΖΑΡΥΝΡΗΝ* (*int. lin.* tenzarinton) et usum D; in doctrinam *Μ.....ΜΘΟΛΗΝ* id est ..... et usum (*cetera non leguntur*) R; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΛΕΝ* id est racionem *ΓΗΝΖΑΡΙΝΡΩΝ* et usum G; in doctrinam *ΜΑΝΗΜΘΟΛΕΝ* rationem *ΤΗΝΖΑΡΙΝΡΟΝ* et usum W; in doctrinam *ΕΚΘΑCΑΑΑΝΗΑΑΘΟΑCΗ* rationem *ΤΗΝΤΑΚΙΝΡΑΝ* et usum N; in doctrinam et usum

nam τὸ δόγμα, rationem τὴν μέθοδον et usum τὴν ἐμπειρίαν. Ad minores artes veniam, et quae non tam λόγῳ quam manu administrantur. Agricolae, caementarii, fabri metallorum, lignorumque caesores, lanarii quoque et fullones, et ceteri qui variam suppellectilem et vilia opuscula fabricantur, absque doctore non possunt esse quod cupiunt. *Quod medicorum est*

Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.

5. Horat. Epist. II, 1, 115.

Codices prioris familiae.

1. ∾ veniam artes λ | 2. et *om.* λ | logo λ; logo verbo H | agriculae λH | cementari λ*; cementarii λ^{2}; cimentarii H | 3. cessores λ | lanari λ | follones H | 4. supellectilem H; supplectilem λ | doctorem H | 5. quod cupiunt] qui cupium H | 6. medicorum est] in iecore medicorum est H; *om.* λ*; in iecore λ^{2} *in mg.* | 7. tranctant λ; tractant + in H | fabri + philosophi geometrici H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

MANNMΘΟΛΘΝ (*int. lin. 2 m.* ethicam) rationem (*int. lin. 2 m.* logicam) *THNZARINPΩN* (*int. lin. 2 m.* phisicam *et in mg. 2 m.* tenzarinrom) Φ^{A}; in doctrinam *ΔYΔACKAΛYAN* (*int. lin.* didascalian) rationem *ΛΩΓΩV* (*int. lin.* logon) et usum *KPHVCIN* (*int. lin.* creusin) L; in doctrinam *ΔYΔACHMYAN* (*int. lin.* didascaliam) rationem *ΛΩΓΩN* (*int. lin.* logon) et usum *XPHYCIN* (*int. lin.* creusin) K; in doctrinam tholomaten *MANNAACdAΘN* logmate rationem *ΓNNZAKINdAAA* methlonete et usum eminram O; in doctrinam *ΔOKATΘKHNΩΘOΔIKNΘMTIPIKIN* Φ^{P}; in doctrinam thologmaten rationem metholocten et usum emitrata F; in doctrinam tologmaten rationem metholoneten et usumemitram Ω^{M}; in doctrinam thologiaten rationem metholonethen (*et in mg. 1 m.* et usum) I; in doctrinam rationem et usum Λ^{H}a; in doctrina in ratione et in usu h; in *OΛOΛMATHNMΘOOΔONTNNΘMTIOPIAn P;* in thodocma id est in doctrinam (*p. m.* et) cathichesin eislogon id est in rationem centhecrian id est in usum E; scinditur *TOΛOKMA* (*int. lin.* todocma) id est in doctrinam *KATIXΘSINΘISLOGON* id est in rationem *TΘNTΘCRIAN* id est in usum X; scinditur *TOΛOKXA* id est doctrinam *ΘROATAAANNAAΘAΘN* id est in rationem *TNNZARINPUN* id est in usum B; scinditur tologmaten (*int. lin.* in doctrinam) metoloneten (*int. lin.* rationem) emitran (*int. lin.* et usum) (*et in mg.* dogma logon praxyn *omnia 1 m.*) Ω^{J}; scinditur pilotmaten metoonten impirian P; scinditur τὸ δόγμα τὴν μέθοδον τὴν ἐμπειρίαν g.

1. (ἐμπειρίαν) + et ut *S*, D^{2}H | artes] partes *Σ*, P | 2. et *om.* P | que Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{J}HKOhXYBa | *ΛOΓO* Φ^{P}; *LΩΓΩ* (*et int. lin.* logo X; logo PΨ^{F}EnKLN; longo Φ^{RAZG}Ψ^{M}CGY; loco Σ^{2}; lingua *Σ** *D² sup. ras.*, Λ^{H}Ω^{JM} (*et int. lin.* vel logo) RYFHOWBlag; linga D; lingalogo h | amministrantur RH; administratur G | agricole Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{J}RGFHnKLN'OhYBa; agriculae *Σ**; agrigulae P^{2}; acrigulae *P** | cementarii Φ^{RG}Λ^{H}Ψ^{F}Ω^{JM}CVRGDEFHnKLNOhXBa; cimentarii P; cymentarii Φ^{P}; ementarii Y | 3. metallarum D* | lighorumve Σ^{1}*D*, NhB; et lignorum *S; om.* *Σ*† | cesores Φ$^{A^{2}G^{2}}$Λ^{H}Ψ^{F}Ω^{JM}CVDEFHnKLNOhXBa; cessores Φ^{RA*G*}RYI | lanarum P | fulones G | caeteri Ψ^{M}GEWg | 4. variam] vanam Ω^{M} | supellectilem *D*, Λ^{H}Ω^{M}EFnNBg; suppelectilem Y; suppellectibilem I*; supplectilem *PΣ* | vilia] alia Ψ^{M} | fabricantur] K*; fabricant D^{2}, Φ^{P}PΩ^{JM}FHK^{2}NOha; operantur X; *om.* G | doctore + esse G | non *om.* *S* | 5. ∾ esse non possunt Ω^{M}Oa | 6. est *om.* *Σ**. | 7. tranctant *P*.

Sola Scripturarum ars est quam sibi omnes passim vindicant:

Scribimus indocti doctique poemata passim.

Hanc garrula anus, hanc delerus senex, hanc sophista verbosus, hanc universi praesumunt, lacerant, docent antequam discant. Alii, adducto supercilio, grandia verba trutinantes, inter mulierculas de sacris litteris philosophantur. Alii discunt, pro pudor, a feminis quod viros doceant; et ne parum hoc sit, quadam facilitate verborum, immo audacia, edisserunt aliis quod ipsi non intellegunt. Taceo de meis similibus qui, si forte ad Scripturas sanctas post saeculares litteras venerint, et sermone composito aurem populi mulserint, quicquid dixerint hoc legem deputant, nec scire dignantur quid prophetae, quid apostoli

2. Ibid. 117.

Codices prioris familiae.

1. scirturarum λ | est *om.* H | quam] que H | omnes + homines H | vindicent H; discent λ | 2. indocti] docti λ | 3. anus ac H | senis λ | senex ac H | sophista] solicista λH | verbosus + questiones H | 4. antequam discant dolent H | alia ducto H | super concilio λ | 5. trudinantes H | 6. discunt + quod λ^{2} | ∾ a feminis pro pudor H | pudor + est λ^{2} *in mg.* | docent H | parvum λH | sit] sicut H | 7. quadam *om.* λH | audacia] cum audacia magna it λ | deserunt λH | alis λ; alii H | 9. venirent λ; venerent H | sermonem H | mulcerint λ; mulcirent H | 10. dicerent λ | hoc *om.* H | deputant] dei putant λH.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. ars] scientia Φ^{P}P | passim** Φ^{A}; passum Φ^{P}; *om. S* | ∾ passim omnes Ω^{M}hOIag | vindicant] Φ^{R*}n*; vendicant $\Phi^{R^2 Z*}\Lambda^{H}\Omega^{J}$DFHn^{2}KLNOhXYBIag; vindicent *P*, Φ^{P}P″ | 2. doctique *om.* Φ^{Z*} | poaemata W; poematha K | 3. garula Ω^{M} | anus] avis *S** | hanc] an Λ^{H} | delerus] *D**, Φ^{Z*}C*n*; delirus *PSD*^{2}, $\Phi^{Z^2}\Lambda^{H}$PΨ^{F} Ω^{JM}C^{2}DEFn^{2}KNOhWYBIag; delyrus LX | senes *ΣD* | ∾ senex delirus D | sophysta Φ^{Z}K; soloegista *P;* sillogista P | universa G | 4. presumunt $\Psi^{M}\Omega^{J}$EHLhYa; p̄summunt Λ^{H} | docet Ψ^{M}; *om. ΣD* | adducti G; abducto Ω^{JM}OIa; obducto F | 5. trutinantur *S;* trutinant *D* | literis Dg; scripturis Ω^{M} | phylosophantur Φ^{Z} Ω^{J}nKNh | 6. pro] n*; proh Ω^{J}EFn^{2}NS BIg; proch a | prudor Φ^{G} | pudor e feminis D^{2}; pudore feminis D*; pudore a fęminis W | a *om.* $\Psi^{F*}\Omega^{J*}$ | a feminis *om.* h* | ∾ a feminis pro pudor h^{2} | fęminis G; foeminis g | docent Ψ^{M} | ne + ut *Σ** | ∾ hoc parum Y | 7. quadam + felicitate Y* (*exp.*) | facillitate $\Phi^{R^2 Z^2}\Psi^{M}$C*VRGn*W; facillitatem Φ^{R*Z*G*} | ∾ facilitate quadam Φ^{G} | ∾ verborum facilitate Y | imo g | audatia $\Psi^{M}\Omega^{J}$VEKLX; audaciae *P*, Φ^{RA}W; audacie *Σ**; audaci *D*, RH | aedisserunt Ψ^{F}; et disserunt Ψ^{M}G; disserunt *PΣ*, Φ^{RA}W | non *om.* F* | intellegunt] n*; intelligunt $\Phi^{RZG}\Lambda^{H}\Omega^{JM}$CVRDEFn^{2}KLNO hXYBag | 8. meis] X*; mei Λ^{H}X^{2}Bg; + al. mei (*int. lin.*) F^{2} | sanctas] sacras *Σ*, $\Psi^{F}\Omega^{J}$GFn; *om.* Ψ^{M} | seculares P$\Psi^{F}\Omega^{JM}$EF HnKLhWYBag; seculatores Ψ^{M} | 9. literas Dg | conposito Φ^{A}G | aures *P*, P Ω^{JM}FOIag | mulcerint *ΣD*, Vh | quidquid NI | 10. hoc *om.* Ω^{J^2} | deputant] C*; dei putant *P*, Φ^{P}PΩ^{JM}C^{2}EFNOhXBIag | nec sc.] nescire *Σ*, $\Phi^{P}\Lambda^{H}$Y | prophete Λ^{H} Ω^{JM}GFHKNOhXYBa | ∾ quid ap. quid prophetae *P*.

senserint, sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia, quasi grande sit et non vitiosissimum dicendi genus, depravare sententias et ad voluntatem suam Scripturam trahere repugnantem. Quasi non legerimus Homerocentonas et Virgiliocentonas, ac non sic etiam Maronem sine Christo possimus dicere christianum, quia scripserit:

Iam redit et virgo, redeunt Saturnia regna,
Iam nova progenies caelo demittitur alto,

et Patrem loquentem ad Filium:

Nate, meae vires, mea magna potentia solus,

et post verba Salvatoris in cruce:

Talia perstabat memorans, fixusque manebat.

6. Virgil. Bucol. IV, 6 sqq. 9. Virgil. Aeneid. I, 664. 11. Virgil. Aeneid. II, 650.

Codices prioris familiae.

1. ad *om.* H | ∾ suum sensum H | quasi + non H | 2. viciosissime H; vitiosum λ | discendi H | 3. scripturarum H | retrachere λ | humero centonas H | et virgilio centonas λH | 4. possum H | 5. scripsit λ | 6. redit et] ridet λH | redeunt] et rideunt λ; rident et H | 7. dimittitur λ | alto dimittit H | 9. o mi nate λ; o mi nante H | 10. post haec H | 11. praestabat H | fixsusque λ.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. set Ω^{J} | ad *om.* Σ^{*} | 2. non + nisi Ω^{M*} | viciosissimum $\Lambda^{H}\Phi^{A}\Omega^{JM}$RGDFHnKLNOhXBαg | dicendi] R*; discendi Φ^{G}Y; docendi R^{2}h | sentencias Ω^{M}GDHNOh | suam + sacram Oα; + sacras Ω^{M} | 3. scripturas Ω^{M}; scripturarum Φ^{R*AZG}R* | scripturam + sanctam Λ^{H}; + sacram F | traere G | repugnante Ψ^{M}; repugnantes Ω^{M}; pugnantem Φ^{Z*}; puritatem Φ^{Z2} | ∾ repugnantem trahere O | legissemus Φ^{P}P | legerimus homerocentonas] legerimus aliter quasi non legerimus omericicentenas et virgilii centenas omerocentenas Y | homerocentonas] *PΣD*, $\Phi^{P}\Lambda^{H}$PΩ^{J}D*Ng; homerocentenas WXI; homerocenteonas Ω^{M}; omerocentonas $\Psi^{F2}C^{1}$FOα; omerocentenas *S*, $\Phi^{RAZG}\Psi^{F*M}$C†VR*G; omerocentenes n*; omerocentones Hh; homericentonas E*B; homericentenas D^{2}; homericentones E^{2}; omericentonas K; omericentenas R^{2}; omericentones n^{2}L | et virgiliocentonas] *ΣD*, Φ^{P}P$\Omega^{J}\Psi^{F2}$FNOhα; et vergiliocentonas *P*, g; et virgiliocentenas *S*, $\Phi^{F*M}\Omega^{M}$VGD*n*I; et virgiliocentenas voces fuisse X; et virgiliicentonas E*KB; et virgiliicentenas D^{2}Y; et virgiliicentones $E^{2}n^{2}$L; ac non ... centonas Λ^{H*}; ***** ... centonas Λ^{H2}; *om.* Φ^{RAZG}CRHW | 4. sic] sit Y; si Ω^{J} | ∾ si non Ω^{J} | ętiam GDE; eciam h | etiam + et Nα | marronem Ψ^{M} | ∾ maronem eciam h | possumus Ψ^{FM}RGDEHn*NOh; possum *ΣDS* | 6. reddit N; rediit R | reddeunt G | 7. celo $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FHKNOhXYBα | demittitur] n* N (em *sup. ras.*); dimittitur *ΣDSP**, $\Phi^{RAZ*GP}\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$VRDFH$n^{2}$Y; mittitur G | 8. ∾ ad filium loquentem B | 9. natae $\Phi^{RAZGP}\Psi^{FM}$CD | mee $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$GFKNOhXYBα; męę H | mea] meae *D*, W | potencia DOh; *om.* Ω^{M*} | 10. crucę Ψ^{M} | 11. perstabant I; praestabat *ΣDS*, W; prestabat Ψ^{M}V; praestabant Φ^{RA*Z*G}C*; stabat Λ^{H} | ∾ perstabat talia R | fixuque *P**.

Puerilia sunt haec et circulatorum ludo similia, docere quod ignores, immo, ut cum stomacho loquar, nec hoc quidem scire quod nescias.

Videlicet manifestissima est Genesis, in qua de creatura mundi, de exordio generis humani, de divisione terrae, de confusione linguarum et gente usque ad Aegyptum scribitur Hebraeorum. Patet Exodus cum decem plagis, cum decalogo, cum mysticis divinisque praeceptis. In promptu est Leviticus liber in quo singula sacrificia, immo singulae paene syllabae et vestes Aaron et totus ordo leviticus inspirant caelestia sacramenta. Numeri vero nonne totius arithmeticae et prophetiae Balaam et quadraginta duarum per heremum mansionum mysteria

---

Codices prioris familiae.

1. hae sunt H | scire quidam H | quod] quia H | 2. stomacho] λH (*legendum vero* Clitomacho *cum Is. Hilberg*) | nescios + stultum est H | 3. de *om.* H | 4. ∾ humani generis H | et + de λ | 5. aegiptum λ | hebraeorum + et λ | cum (*ante* decalogo) *om.* λH | 6. prumtu λ; prumptus H | 8. spirant H; spirat λ | nonne totius *om.* λ | arthimeticae λ; archimedici H | 9. profetia λ | balam λ; palaam H | mansiorum H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. haec] Φ^{G†}; hec Ω^{JM}GEKNOhBa; autem Φ^{ZG1}C*RHL | ∾ hec sunt Ω^{M} | ludos Ψ^{M} | quod] quid Ψ^{M*} | ignoras Ψ^{FM}Gn* | imo g | 2. ut + et Ω^{J} | stomaco Λ^{H}Ω^{JM}GH | ne *P*, PBg | oc G† | ∾ scire quidem G | 3. V. Videlicet Ω^{M}; VII. (Videlicet) Ω^{J}FNOW^{2}Ia; *divisio sine num.* h | videlicet] fidelis I | videlicet + et Λ^{H} | manifestisima Φ^{G}; manifestissime *Σ* | est *om.* G | ∾ genesis est W | creatura] C*; cratura G*; creatione C^{2} | 4. terre Λ^{H}Ω^{JM}EKNOhYBa | terrae + et *Σ* | confusione] divisione *Σ*, Λ^{H}; variatione *DS*, N | lingarum D | et — hebreorum E^{2} *sup. ras.* | et gente] et gentis *Σ;* et gentem Φ^{RAZG}CR; et gentium *DS*, Λ^{H}Ψ^{F}Ω^{M}DNag; et de gente H; et descensione C^{2}E^{2}XB; gentium Ψ^{M}Gn*; de descensione Ω^{J}FO; decensione I | (gente) + de descensione N | 5. ad *om.* *P** | aegyptum] C*; egyptum Ω^{J}E^{2}n^{2} (gyptum *sup. ras.*) KNOhXYI; egiptum FHLB; exitum *ΣDS*, Λ^{H}Ψ^{F}Ω^{M}C^{2} (*inter lin.*) VG Dag; exitus Ψ^{M} | egiptum + gentis B | hebreorum PΨ^{FM}Ω^{JM}DE^{2}FHnKLNOhXYBa; haebreorum R; haebraeorum W; ebreorum Λ^{H}; iudeorum G | decim C* | decalago Ψ^{F*}H; decaligo Ψ^{M}; decalogi D | 6. cum *om.* Φ^{RAZG}RDHWY | cum + de I* | misticis Φ^{A}Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}CRGDFHnKLNOhWYIa | preceptis Ψ^{M}nLhY | promtu H; promptus *P**, Φ^{GP}; promtus Ψ^{M}; promtum *Σ** | est *om.* n* | ∾ leviticus liber est Ψ^{M}G | ∾ liber leviticus Φ^{Z} | sigula Φ^{A} | 7. imo g | singule Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}GFKNOhYBa | paene] Φ^{A*}; pene Φ^{RA2ZG}Λ^{H}PΨ^{FM}Ω^{JM}CEFnKNOhXYBag; penae Φ^{P}VDHL; pęnę G; poene R | ∾ p(ae)ne singul(ae) GnB* | syllabe X; sillabae Ψ^{FM}DHEnW; sillabe Λ^{H}Ω^{JM}RGFKNOhYBa | vestis P | 8. inspirant] Ψ^{F*}E*; spirant *PS*, Φ^{P}PΨ^{F2}E^{2}FKXag; spirat h | celestia Λ^{H}Ω^{JM}FHKNOhXYBa | ∾ sacramenta celestia Ω^{J} | numeri ** F; numerorum E | tocius Λ^{H}Ω^{JM}RDFOhY | arithmetice Φ^{Z}Ψ^{M}Ω^{J}KNhXY; aritmetice Λ^{H}; arimetice B; arismetice FOI; arismetrice a; arismecice Ω^{M}; rithmeticae Φ^{A} | ∾ arithmeticę totius E | 9. prophetie Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{J}C^{2}FKNOhYBa; prophaetiae W; prophecie Ω^{M}; propheticae *P*, C*; prophetae (?) R* | balaham *S*, Ψ^{M}n; ballaam Φ^{R*}; baalam Φ^{A}; baalaam a | duarum + misteria continent R* | eremum Ig; heremo *D** | ∾ mansionum per (h)eremum COIa | misteria Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}RGDEFHNOhWYa; *om.* B.

continent? Deuteronomium quoque, secunda lex, et evangelicae legis praefiguratio, nonne sic ea habet quae priora sunt, ut tamen nova sint omnia de veteribus. Hucusque Moyses, hucusque πέντε τεύχη, quibus quinque verbis loqui se velle Apostolus in Ecclesia gloriatur. Iob, exemplar patientiae, quae non mysteria suo sermone complectitur? Prosa incipit, versu labitur, pedestri sermone finitur, omnisque legis dialecticae, propositione, adsumptione, confirmatione, conclusione

4. Cf. I Cor. 14, 19.

Codices prioris familiae.

1. deuteronomius λ; deuteronomio H | 2. habet ea H | ut] et H | nova *om.* λ | ∾ de veteribus omnia H | 3. hucusque (ante πέντε τεύχη) *om.* H | pentatheucus λ; pentateuchus H | quibus] his H | ∾ velle se loqui λH | 4. ∾ in eclesia gloriatur apostolus H | apostolus *om.* λ* | in ecclesia *om.* λ | exemplare sapientiae H | quae non mysteria] mysteriaque non H | 5. prosa] sententialem adloquitur a medio libri quae metro finitur quae praemittitur (?) prosa H | vorsu λ | labit λ; *om.* H | 6. omnis dialecticae λ; dialectice proponit prolismata legis H.

Codd. alterius familiae. Deest S (*usque ad* 6, confirmatione).

1. continet H; continentur F | deutronomium *S;* deuteronominum Ψ^{M} | quoque] vero OIa | lex] rex Ψ^{M} | et *om.* W | evangelice Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{M}GHKLNOhYBa; ewangelice F; ęvangelicae nX; euuangelicae W | prefiguratio Ψ^{M}Ω^{J}KLOh | 2. nonne *om. ΣDS,* Λ^{H} | ea *om.* X | ∾ habet ea GI | que Λ^{H}Ω^{J}KOhYB | tamen *om.* a | nova sunt G*; omnia *om.* S | 3. huncusque I | moises H; moses g | hucusque (*post* moyses)] usque huc G; huncusque I; *om.* Φ^{R}VH | πέντε τεύχη] *ITENEΛE COYKE* Φ^{RAZGP}Ψ^{FM}; *ITENEΛECOYKE* W; *ITENECOYKE* G; *ITENEΛEOCURE Σ*; *ITENEΛEYKE* (*int. lin.* pentatheucus) n; *ITENEASOOYKE* Y; *YΘHNHΛHCOYKH* (*int. lin.* itenelesoike) H; *YΘHNΛHOωY KH* (*int. lin.* itenelesoice) R; *YΘNHΛHC ωYKN* (*int. lin.* pentateucus) D; *ΠENTA TEYXOC P; ΠENΘAΘEOYKOC S; ΠEN ΘAΘEOYKE* VB; *ΠeNΘatercoc* (*int. lin.* pentateucos) id est quinque libri X; *ΠeNΘatecoyae* (*int. lin.* pentateucus) id est quinque libri B; *ΠHNΘaΘHuKH* (*int. lin.* pentateuke) L; *ΠHNΘaΘYKH* (*int. lin.* pentateuche) K; *ΠENEAECOyke D; ΠeΠeaecoyke* (*int. lin.* pentateucum) Ω^{M}; Pentatheoicen (*int. lin.* id est quinque libri) E; idem eueatocie penthateucus *ΠENΘaΘokos* N; idem eneactorie O; pentatheucos I; pentatheucus Fh; pentateuchus g; pentateucus Λ^{H}PΩ^{J}; penthateucus a; *om.* C | quibus] civibus Ψ^{M}; *om.* h | verbis] libris Λ^{H} | loqui *om.* R | 4. ∾ velle se loqui h | velle.+ paulus D | apostolus + paulus Ψ^{M}Gn | aecclesia Ψ^{F}nLW; eclesia Λ^{H} | ∾ in ecclesia apostolus h | ecclesia + se D* | patientie KNYB; patiencie Hha | pacientiae Φ^{RAGP}VGEL; pacientie Λ^{H}Ω^{J}X; paciencię D; paciencie Ω^{M}FO | que *D*^{2}, Λ^{H} KOhXYB; qui *D** | non *om.* Φ^{A2} | misteria Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}R^{2}GD^{2}FHKLNOhYa; misterio R*; ministeria D* | 5. conplectitur Φ^{A}Ψ^{M}RGD | conpletitur $\tilde{\Lambda}^{H}$; c̄plectur Φ^{F} | prosam O | 6. omnisque] C*; omnesque Ω^{J}C^{2}DFnLNOWXIag; omnique Λ^{H}; omnis quippe (que *om.*) G | legis] C*n*; leges Ω^{J}C^{2}DEFn^{2}LN OXIag | dialectice Ω^{M2}GXYB; dyalectice Na; dialetice Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM*}FHnKOh | proposicione G; prpposicione g | assumptione Φ^{RAZGP}Λ^{H}PΨ^{F}Ω^{J}CVRGEFHnKNL NhWXYBag; assumpcione Ω^{M}DO; asumptione Ψ^{M} | adsumptione + et I | confirmacione O.

determinatur. Singula in eo verba plena sunt sensibus et, ut de ceteris sileam, resurrectionem corporum sic prophetat ut nullus de ea vel manifestius vel cautius scripserit: *Scio, inquit, quod redemptor meus vivat et in novissimo de terra surrecturus sim, et rursum circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo Deum, quem visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non alius, reposita est haec spes mea in sinu meo.* Veniam ad Iesum Nave, typum Domini, non solum in gestis, verum et in nomine: transit Iordanen, hostium regna subvertit, dividit terram victori populo et per singulas urbes, viculos, montes, flumina, torrentes atque confinia, Ecclesiae caelestisque Hierusalem spiritalia regna describit. In Iudicum libro, quot principes populi tot figurae sunt. Ruth

3. Iob 19, 25-27.

Codices prioris familiae.

1. determinat λH | ∾ verba in eo H | eo] ea λ | plana H | 2. de ea] dea λH | vel] velut H | 3. scripserit] loquitur sumpsit H | ille inquid scio λ | vivat] veniat H | 4. sum λ | 5. alium H | 6. ihu H | nave + qui λH | 7. verum et] verum etiam λ; verum etiam et H | nomine + portat λH | transivit H | regnum λ | 8. divisit H | terram repromissionis H | viculosque λ | 9. caelestis (que *om.*) H | 10. discripsit H; discribit λ | iudicium H | quod H.

Codd. alterius familiae.

1. determinatur] n*; determinat *P*, $\Phi^{RAZGP}\Lambda^{H}P\Omega^{J}$CR*FHn²LNOSWIag | in eo] mea Ψ^{M}G | caeteris Ψ^{F}RWg | resileam Λ^{H}* | 2. ressurreccionem GH | corpore B; mortuorum h | de ea *om.* Ψ^{M} | vel *om.* OhXIa | manifestus S | vel] set P; et Fa | 3. caucius $\Phi^{A}\Omega^{J}$RKO | inquid Ψ^{M}GHS; enim W | vivit *S*, $\Phi^{RAZGP}P\Psi^{FM}\Omega^{JM}$CVRGDEFHnKLNOhSWXYBIag | novissimo + die $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$VGDEFnKLNOhSWXYBIag | 4. resurrecturus *ΣD*, $\Lambda^{H}\Psi^{F}$g | sum *S*, Ω^{J}VFN*OhYa | rursus $\Lambda^{H}\Omega^{M}$GD | circundabor D; circumdabo Φ^{P}RI | 5. deum] dominum *ΣDS;* salvatorem meum I | deum + salvatorem meum FOB | occuli DH | ∾ et non al. et o. m. conspecturi sunt R | 6. hec Ω^{J}GFKNOhSa | haec + et D* | ih(esu)m $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDFHnKLOhSWXYBa; hiesum E | nave] mane O*; nane O² | nave + qui *D*, Ω^{JM}D²FOhIag | tipum $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FH; thipum D; typus g | typum + nave I* | domini + gestans H | 7. non solum *om.* D* | in *om.* g | integestis I* | verum et in nomine] *PΣDS*, Λ^{H}PV; ver. etiam nomine g; ver. etiam (eciam Ω^{J}h) in nomine Ω^{J}Oh Ia; ver. etiam (aetiam W) et in nomine (etinomine G; et inmine Y) $\Phi^{RAZGP}\Psi^{FM}\Omega^{M}$CRGDFHnKLNWYB; ver. etiam habentem et in nomine EX; ver. etiam gerentem et in nomine S | nomine + portat h; + portans Ω^{M}; + praefert FIa; + prefert Ω^{J}O; preferentem N | transiit Φ^{Z}G* | transit + in S | iordanem *P*, $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$CVRGDEFHnKLNOhWXYIag | ostium Λ^{H} | 8. divisit *Σ* | per] super Ψ^{M}G | vinculos G* | 9. flumina torrentes *om. ΣDS* | ecclesie $\Psi^{M}\Omega^{JM}$FKOhSYBa; aecclesiae Ψ^{F}RDELnX; eclesie Λ^{H}NS; aecclesia W | caelestique *Σ*, R; celestisque $\Phi^{A}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FHKLOhYBa; celestis (que *om.*) Λ^{H}N | iherusalem Λ^{H}RDEHhWXa; ierusalem $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$FnKLOSYBg; iherlm X; hierlm N; ierlm OSB | spiritualia Ω^{J}DFHNXBIag | 10. descripsit *ΣDS*, $\Phi^{RAZG}\Lambda^{H}\Psi^{M}$CVRGDFHOWYIa; distribuit $\Phi^{P}P\Psi^{F2}$S | librum *Σ**; *om. S* | quod *PD*, $\Phi^{AP}\Lambda^{H}\Psi^{M}$W | figure $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RFHKNLOhSYBa.

moabitis Esaiae explet vaticinium dicentis: *Emitte agnum dominatorem terrae de petra deserti ad montem filiae Sion.* Samuhel, in Heli mortuo et in occisione Saul, veterem legem abolitam monstrat. Porro in Sadoch atque David, novi sacerdotii novique imperii sacramenta testatur. Malachim, id est tertius et quartus Regum liber, a Salomone usque ad Iechoniam et ab Hieroboam filio Nabath usque ad Osee, qui ductus est in Assyrios, regnum Iuda et regnum describit Israhel. Si historiam respicias verba simplicia sunt, si in litteris sensum latentem, Ecclesiae paucitas et hereticorum contra Ecclesiam bella narrantur. Duodecim

1. Isai. 16, 1.

Codices prioris familiae.

1. moabditis λ^*H; moabiditis λ^2 | isaiam H; *om.* λ | emittet λ | agnum + domine H | 2. a monte H | sion id de turitia H | samuel λ | in (*ante* Heli) *om.* H | 3. saulis H; su(a?)lis λ | oblitam H | ∾ in david atque in sadoc λ | 4. sacerdoti λ^*; sacerdotis H | imperi λ^* | testatur λ^*; testantur λ^2H | iii. iiii. lib. (*om.* regum) H | 5. salamomone λ; salamo H | et ab hieroboam *om.* λ^* | hierobo(u?)am λ^2; ciroboam H | naba(u?)th λ; nabuth H | 6. osee] manasses λ; manasse H | ∾ israhel discripsi H; discribit λ | 7. respicies H | littera H | 8. heredicorum H | ∾ bella narrantur contra eclesiam H; bella contra aecclesiam narrantur λ.

Codd. alterius familiae.

1. moabites Λ^{H}X*; moabitidis *Σ*, $\Phi^{RAG}\Psi^{F*M}$CVRGH*; moabitides *S*, h; mohabitidis Φ^{Z}; mohabitide *D* | esaiae] *PDΣ*², Φ^{R2}VRI; esaie N; esayę DH; hesaię P; isaiae *Σ*S*, $\Phi^{R*AZG}\Psi^{F}$CWg; isaye Λ^{H}; ysaię Ψ^{M}GEnLX; ysaie Ω^{JM}FKOhSYBa | explet] implet S | dicentes Φ^{P} | emite Ψ^{M} | agnum + domine *Σ**, $\Phi^{G}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDEF²HnKLNOWXIag; + đ *S* | terre $\Phi^{P}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$FKNOhSYBa | 2. filie $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$FKNOhSYBag | syon $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$DEFnKLOhSWXYBa | samuel $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FKOhYBag | in heli *om.* Φ^{A*} | hely Ω^{J}DSXBa; eli Ψ^{M}; ely O | in *om.* Ψ^{F*}hW | occisionem Λ^{H}; occiso g | 3. saulis Nh | vetherem H; vetere Ψ^{M} | abholitam H; aboletam P | monstra K*; demonstrat GDnN; *om. PΣ*, Φ^{RAZG}PCVREHSWXY | ∾ monstrat vet. leg. abolitam I | saddoch P; sadoc *P*, $\Phi^{A}\Lambda^{H}\Psi^{M}$CRIg; sadoth h | atque + in Φ^{Z}n* | 4. sacerdocii $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$RGDHNOW | imperii] misterii G | testantur Ψ^{F*}Rn*W*; estantur Y | tercius Ω^{J}RGFHLNOhSWXBa | ∾ regum tertius et quartus liber g; tertius liber et quartus regum Y | 5. salamone Σ, Ω^{M} | ieconiam $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$GNY; hiechoniam *D*, Φ^{R}E; ihechoniam *S;* ihechoniam HW; choniam P* | ab] a DFHXag; ad *D;* a* R; *om.* Ω^{M}I | ieroboam $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$GLNOSXYag; iheroboam RDHhWB; ieroban *S*, Λ^{H}; ierobaam F | filium G | filio nabath *om.* Φ^{Z} | nabat *PDS*, Λ^{H}RIg | 6. ad + ****** usque ad Φ^{Z} | oseae Ψ^{FM}RnW; ossee Y; ose H; iosue Φ^{Z} | assirios $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{M}$RGFHhYBa | regum n* | descripsit *Σ*, Ω^{M}RH | describit + in Φ^{P} | 7. israel g; isrl $\Phi^{RA}\Lambda^{H}$P$\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDFHKLNOSWXYB | hystoriam $\Phi^{Z}\Omega^{J}$GnKNOX; istoriam $\Lambda^{H}\Psi^{M}$RH | respicis *S;* respicies Φ^{P}; respiciens W | sunt + set H | si in] sint *D**; si *D*² | literis Dg | sensum + inspexeris Λ^{H} | latentem + inspexeris *Σ*²*DS*, Ψ^{FM}GFnKNOhXBag | 8. ecclesie Ω^{JM}FNOhSYBa; aecclesiae Ψ^{F}GDEHnLWX; eclesie Λ^{H} | haereticorum Ω^{M}Ig | aecclesiam Ψ^{F}RDEnLW; ęclesiam X; eclesiam Λ^{H}; ęcclesia G; ecclesia Φ^{P} | narratur Ψ^{FM}G | VI. Duodecim Ω^{M}.

prophetae, in unius voluminis angustias coartati, multo aliud quam sonat in littera praefigurant. Osee crebro nominat Ephraim, Samariam, Ioseph, Iezrahel et uxorem fornicariam et fornicationis filios et adulteram cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam et sub veste lugubri viri ad se reditum praestolari. Iohel, filius Fatuhel, describit terram duodecim tribuum eruca, brucho, locusta, rubigine vastante consumptam, et post eversionem prioris populi effusum iri Spiritum Sanctum super servos Dei et ancillas, id est super centum viginti credentium nomina, et effusum iri in cenaculo Sion, qui centum viginti

---

Codices prioris familiae.

1. in] inter λ | quam] qui H | sonant λ | 2. praefigurantur λH | osse λH | iesztrachel λ; ezechiel isral H | 3. ∾ filios fornicationis H | mariti que λ; mariteque H | 4. sederit λ; sederit recesserit H | vidua λH | lugubre H | viri *om.* λH | praestulari λ; praestulare H | 5. ioel λ | fatuel λ; bathuel H | discripsit H | erucha λ | brucha H | 6. rubinae λ | effussum iri λ | 7. servus H | ancellas λ | 8. credentium — viginti *om.* λ | ∾ nomina credentium H | iri *om.* H.

Codd. alterius familiae. Deest S.

1. prophete $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RFNOhSYBa; prophaetae W | in *om.* Φ^{Z}C*G | angustias] Φ^{Z*}; angustia* Ψ^{F}; angustia Φ^{Z2}Gn*XY; angustiis P; angustas B; augustia h | cohartati OW; quoartati RH; coartari GB | aliut Λ^{H}GHW | sonat] *Σ**; sonant *Σ²PDS*, $\Psi^{FM}\Omega^{M}$VGDFnKNOhSXBag | litera Dg | 2. prefigurant PΨ^{M}VEnKLha | oseae Ψ^{FM}RDnW; ossee I; ose H | nominant Ψ^{M} | ephraim] Φ^{RAZGP}P$\Psi^{FM}\Omega^{M}$VGEFHnKLNWXIg; effraim *P²ΣDS*, Λ^{H}COYBa; efraim *P**, D; effraym Ω^{J}RhS | samarriam Ω^{M} | ioseph + et Ω^{M} | iezrael *S*, Ω^{J}RS Bag; iezarael Y; iesrahel F; hiezrahel P; ihezrahel Dh | iezrahel + israhel *P;* + isrl hX | et *om.* h | 3. uzorem P | uxorem + eius n* | fornicariam + et adulteram Y | clausam] causam Φ^{P} | marito Ψ^{M*} | 4. sedere *om. Σ** | ∾ viduam sedere Ω^{M} | et] e Φ^{A*} | lucubri Φ^{RA} | viri] mariti a | viri — praestolari *om.* h | prestolari Ψ^{M}VGEHnLOXYa | ∾ ad se reditum viri praestolari Φ^{Z}; ad se v. red. prestolari Ω^{J} | 5. ioel Σ, Ig | iohel + autem Ω^{M} | fatuel *Σ*, $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{J}$CLOSa; fathuel K; phatuhel *P*, Φ^{P}PGDEHNWX; phatuel $\Phi^{P}\Omega^{M}$FhYBIg | descripbit n²; descripsit $\Phi^{RAZG}\Psi^{FM}\Omega^{M}$VRGDHn*WI | terra G | duodecim] duarum Ω^{J} | erucha HKOW | bruco *P*DS*, Λ^{H}PΩ^{JM}RGFnNSXYB; bruca h | 6. consumtam Ψ^{M}; corruptam *ΣDS*, Λ^{H}EXg | versionem G; reversionem H | effusum iri] effusum */P/* Y*; effusuri *ΣD*, $\Phi^{RAZ*GP}\Psi^{M}$G; effusurum PΨ^{F} (*int. lin. 2m.* effusum iri) DHnW; effundendum Φ^{Z2}KL; effusum Λ^{H}C*VRF*NOSI | 7. dei] domini Σ | id est] et O; *om.* I | centum + et h | 8. vinginti h | credencium DHh | ∾ nomina credentium *DS*, LB | et *om.* Xg | effusum iri] effusum irī N; effusum yrim O; effusum itim I; effusuri *ΣD*, Φ^{P}PΨ^{M}G; effusurum Ψ^{F} (*int. lin. 2 m.* effusum iri) Dn; effundendum KL; effusum Λ^{H}; effusum viri Φ^{RAZ*G}C*RW; fuerunt viri SYB; qui effundendus erat X²; qui effundendus erat et effusus X*; *om.* g | caenaculo Φ^{Z}CVGEW; coenaculo Ω^{JM}Ig; caenacula Φ^{P} | syon $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$DEFnKLNOhSWXYBa | ∾ centum viginti qui OSB.

ab uno usque ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes, quindecim graduum numerum efficiunt, qui in psalterio mystice continentur. Amos, pastor et rusticus et ruborum mora distringens, paucis verbis explicari non potest. Quis enim digne exprimat tria et quattuor scelera Damasci, Gazae et Tyri et Idumeae et filiorum Ammon et Moab et in septimo octavoque gradu Iudae et Israhel. Hic loquitur ad vaccas pingues, quae sunt in monte Samariae, et ruituram domum maiorem minoremque testatur. Ipse cernit fictorem locustae et stantem Dominum super murum litum vel adamantinum et uncinum pomorum adtrahentem supplicia peccatoribus et famem in terra: non famem panis neque sitim aquae, sed audiendi verbum Dei. Abdias, qui interpretatur servus Domini,

---

Codices prioris familiae.

1. ad *om.* H | 2. qui + numerus H | continetur H | amos + propheta H | 3. et (*post* rusticus) *om.* λH | mu(a?)ras λ; murus murus H | distinguens H | explicare H | 4. enim] eum H | exprimat] explicat H | et *om.* H | gezae H | turi λ; thiri H | et (*ante* idume) *om.* λ | 5. et (ante *filiorum*) *om.* λ | ammon *om.* H | et moab *om.* λH | septem H | octavoque — vaccas *om.* H | 6. ∼ samariae in monte H | et *om.* H | 8. adamantium λ | 9. in terram λH | non *om.* H | famam H | 10. dei] domini λ | domini *om.* λ*; dei H.

Codd. alterius familiae.

1. ad] a Σ* | quindecim] Φ^{G*}E*; quindecimum E^2; quinto decimum Φ^{Z*G^2}; quintum decimum $\Phi^{Z^2P}\Omega^{M}$CWX | paulatim — quindecim *om.* P | per *om.* F* | surgens *S* | quindecim] quintum decimum $\Phi^{P}\Psi^{FM}\Omega^{M}$C*RGDHnWY; decimum quintum S | 2. gradum GH | effitiunt DL | qui + numerus h | mistice $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDFHnNOhSYBa; mysticae Φ^{P}; misticae RW; mysterio *S* | continetur *PΣ**, Ψ^{FM}h | 3. et (*post* rusticus) *om.* h | roborum $\Phi^{RAZ}P\Omega^{M}$CRHhWY | more E*; moros h; nemora D | destringens *P*, RHX; distingens Ψ^{M}D*; distinguens *S*, Λ^{H}GFOYIa | paucitas G | explicare *Σ**, W | potes W | 4. exprimit *Σ*, G; explicat h | exprimat + et O | quatuor $\Lambda^{H}\Omega^{J}$GDHLNOhSXYBag | ∼ tria et q. exprimat Ω^{M*} | scęlera R | damasci + et $\Phi^{GP}\Psi^{F}$n*OSYIag | gaze $\Phi^{Z}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDHKNOhSWXYBa; *om.* F* | et (*post* gazae) *om.* *P*, $\Phi^{RAG*P}\Lambda^{H}P\Psi^{FM}\Omega^{J}$GEFLX | tiri $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FY; thyri W; thiri D | et] ex V; *om.* *P*, $\Lambda^{H}P\Omega^{J}$C | idumaeae Hg; idumee $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FKNX; ydumeae Ψ^{F}; ydumee Ω^{J}GOhSYBIag; idumea *D* | 5. et (*post* idum.) *om.* *P*, $\Lambda^{H}P\Omega^{J}$I | amon *PDS*, $\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{M}$RDFHnKOhYa | octavoque] octavo W; et octavo OIag | iude $\Lambda^{H}\Omega^{M}$GFn²KhSXYB; iuda Ω^{J}NOI; iudeae *D*, Ψ^{M}n*; iudee *S*, a | israel Ω^{J}Lg; isrl $\Phi^{RAZG}\Lambda^{H}P\Psi^{FM}\Omega^{M}$RGDEFHnKNOSWXBIa; ierusalem Y; hierusalem *D* | 6. vacas B | que $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{M}$KOhYBa; qui G | montę H | samarie $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FKNOhSYBIa | ∼ samari(ae) monte OIag | 7. locuste $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}R^2$GFKNOhSXYBa; *om.* R* | stante Ψ^{M} | 8. dominum] D*; deum D^2 | lutum D*; luteum P; latum *D* | vel] et *DS*, KNhB | adamantium Φ^{AZ*} | amantinum *D*, Ψ^{M*}Oh | umcinum D* | adtraentem Ψ^{M}; attrahentem $P\Omega^{JM}$GDEHKLNOSYBag; trahentem X; et trahentem h | 9. peccatorum Φ^{R}GXY | famem + et sitim F | terram *ΣDS*, $\Lambda^{H}\Omega^{M}$KNhYBg | famen Ω^{J*} | neque] nec Bag | sitim + panis Ω^{M*} | 10. aque $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RnKOhSYBIa | set HO | audiendium Φ^{P} | verbi Φ^{RG}VE | dei] domini *PΣDS*, Λ^{H}KNhB | interpraetatur Φ^{O}C | interpr. + verbum G* | domini] dei Φ^{OP}Lg.

pertonat contra Edom, et sanguineum terrenumque, fratris quoque Iacob semper aemulum, hasta percutit spiritali. Ionas, columba pulcherrima, naufragio suo passionem Domini praefigurans, mundum ad paenitentiam revocat et sub nomine Ninive salutem gentibus nuntiat. Micheas de Morasthi, coheres Christi, vastationem adnuntiat filiae latronis et obsidionem ponit contra eam, quia maxillam percusserit iudicis Israhel. Naum, consolator orbis, increpat civitatem sanguinum et post eversionem illius loquitur: *Ecce super montes pedes evangelizantis et adnuntiantis pacem.* Abacuc, luctator fortis et rigidus, stat super custodiam suam et figit gradum super munitionem, ut Christum in cruce con-

7. Naum 1, 15.

Codices prioris familiae.

1. personat λH | edu(a?) λ | et *om.* λ | 2. asta λH | ∾ spiritali percussit λ | spiritalibus H | 4. ninuen λ; unive H | michia λ | morastite λ; morastides H | coheredes H | 5. nuntiat λ | latronis *om.* H | obsessionem λ | 6. nauum λ | orbis *om.* H | sanguineam H | 7. adversionem H | illius + eius H | ecce + sunt λH | 8. ambacuc λ | luctatur λ | ridus H | 9. fingit λ | mutionem λ | munit. + suam H | ut] et λ | contemplemur λ*.

Codd. alterius familiae.

1. personat *D*, PN; retonat Σ*; resonat Σ^{2}*S* | ędom R; aeodem Ψ^{F} | et *om.* *S*, $\Phi^{A^{2}z^{2}}$Bg | sanguinem Σ**D*, Ψ^{M}Gn*; sanguine Ψ^{F}* | terrenum (que *om.*) Ψ^{F}* | terrenumque + fratrem Ω^{J}C²FNOI; + hominem g | fratris] D*; fratres Φ^{RAZ}C*; fratrem D²LSXB | iacob] ioseph Φ^{Z} | super Φ^{R}GD | 2. aemulum] Φ^{A}*D*; emulum $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$GD²EFHnKLNOhSXYBIa; aemule $\Phi^{A^{2}}$ | asta Σ*S*, Λ^{H}RGHW | spiritali] $\Omega^{J^{2}}$ *sup. ras.*; spirituali Ω^{M}DNIa; spiritale W | onas C | pulcerrima Na | ∾ pulc(h)errima columba OIa | nauffragio H | 3. prefigurans $\Psi^{M}\Omega^{J}$DKLh | mundus Ω^{M}I | ad paen.] appenitentiam Ψ^{M} | poenitentiam Rg; penitentiam $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$E FnKLNSXYBIa; penitenciam DHh | revocans G | ∾ revocat ad penit. Ω^{M} | 4. ninive] Σ*; ninivę Ψ^{F}*; ninnive Λ^{H} H; nineve *P*Σ^{2}, Φ^{RZGP}CV; ninives N; ninnevę $\Psi^{F^{2}}$ | gentium Λ^{H}; timentibus Φ^{ZG}C*S | nunciat Ω^{JM}GDHNOhBIa | ∾ gentibus sal. nuntiat g | micheas] n*; michaeas g; michas n²; micha *PDS* | morasti *P*Σ*S*, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$DE²hBa; morasthim Φ^{RZGP}CVR²KLWY; morasthin Φ^{A}; morastim R*E*HOXI; mosratim G*; mosrathim G²; molasthi P | cohaeres g; choeres LI; quoheres R | cristi a | 5. vastacionem Ω^{M}G | annuntiat Λ^{H}PΨ^{FM}RGFnLSXYg; annunciat Ω^{JM}DHNOBa; denunciat h; enuntiat I | filie $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FnKNOhSYB Ia | ∾ filie latronis annunciat N | obsodionem Λ^{H}* | maxilam X; maxilla Σ | 6. percusserat Σ; percussit WB | iudices Σ, P; iudies *P** | israel g; isrl $\Phi^{RZ}\Lambda^{H}$P $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDEFHnKLNOhSWXYBI; hierusalem *D* | ∾ isrl iudicis O | nahum g | urbis Ω^{M}Y*; urbes Σ* | civitatum Ψ^{M} | 7. supra Ψ^{M} | evangelizantes $\Phi^{R}\Lambda^{H}$ G*Y | 8. annuntiantis P$\Psi^{FM}\Omega^{J}$CREFn KLSXY BI g; annunciantis Ω^{M}GDHNOh a; annuntiantes Λ^{H} | abacuc] Σ*, $\Phi^{RAP}\Lambda^{H}\Psi^{F}\Omega^{J}$ EFn*NOhSXBa; abacuch RK; abachuc YI; abachuch DH; abbacuc *D*, $\Phi^{ZG}\Psi^{M}$ Ω^{M}CVGn²LW; abbacuch *S*; ambacuc Σ^{2}, P; habacuc *P*, g | 9. figet Σ*, G; fugiet Ψ^{M} | gradus I | super munitionem *om.* h | municionem Ω^{M}HO | munitionem + suam I* | crucę H; crucem n*.

templetur et dicat: *Operuit caelos gloria eius et laudis eius plena est terra, splendor eius ut lux erit; cornua in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo eius.* Sophonias, speculator et arcanorum Domini cognitor, audit clamorem a porta piscium et eiulatum a secunda et contritionem a collibus, indicit quoque ululatum habitatoribus Pilae, quia conticuit omnis populus Chanaan, disperierunt universi qui involuti erant argento. Aggeus, festivus et laetus, qui seminavit in lacrimis ut in gaudio meteret, destructum templum aedificat, Deumque Patrem inducit loquentem: *Adhuc unum modicumque; et ego commovebo caelum et terram et mare et aridam, et movebo omnes gentes; et veniet desideratus cunctis gentibus.* Zacharias, memor Domini sui, multiplex in prophetia, Iesum vestibus sordidis,

1. Hab. 3, 3-4. 8. Agg. 2, 7-8.

Codices prioris familiae.

1. gloria] virtus λ; maiestas H | eius] dei λ | laude H | terra + et λH | 2. ut] in λ | erit + et λ | cornua + sunt H | 3. soffonias λH | archanorum H | domini] dei H | audivit λH | 4. eiulatum] ulatum λ†; ululatum λ^{1}; hululatum H | indicat λH | quoque *om.* H | habitantibus H; habitationibus λ | channan λ | 6. festus λH | festus + est H | 7. distructum λH | aedificavit H | dominique H | 8. ∾ inducit patrem λ | loquentem + ad filium λ | unum + sermonem H | et (*ante* ego) *om.* λ | 9. et (*post* terram) *om.* H | arida H | veniat H | cuntis λ | 10. sui *om.* λ | hiesum H | sordidis + indutum λ.

Codd. alterius familiae.

1. et] ut G | celos $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FHKNOhSYBIɑ | laudes Φ^{A^2Z*}GW; laude *S*, RE; laus C | 2. erat *P** | manu *Σ* | eius *om.* Ψ^{M} | 3. eius] illius D | eius + ante faciem eius ibit mors P | soffonas *D* | archanorum *Σ*DS*, Φ^{RAZGP}P$\Psi^{FM}\Omega^{JM}$CVRGDEFHnKLOhSWXYBIɑ | domini] dei hg | conditor W; agnitor Ω^{M}; auditor H | audi P | a porta] aperta V | 4. heiulatum *P*, Φ^{RAZ*GP}PCEn*; hęiulatum Ψ^{F} | a + porta *Σ** | contricionem Ω^{M}GOWI; contrictionem Ψ^{FM}RD*; contritonem h | codibus I* | indidit *ΣDS*, Λ^{H}N (*1 m. sup. lin.* vel cit); inducit Ψ^{M}GI*; incidit Ψ^{F*} | quoque *om.* Λ^{H} | 5. ullulatum *Σ*; eiulatum H | pile Ω^{JM}FHKhSYBɑ; pylae $\Phi^{RAG}\Psi^{FM}$CVEn; pyle OXI; phyle Φ^{Z}; philee Λ^{H} | quia] n^{2} (a *sup. ras.*) | chanahan H; chanaam Ω^{J}; canaan G*$\Lambda^{H}\Omega^{M}$XI; canahan D | disperierunt] N (*add. sup. lin.* spersi sunt); desperierunt Λ^{H}; dispersi sunt $\Phi^{RAZG}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$CVRGHnKLOSYIɑ | disperierunt — argento *om.* W | 6. universi] omnes Λ^{H} | erant] sunt F | aggaeus Ω^{M}; haggaeus g; ageus *S* | letus $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$GFHnKNOhSXYBIɑ | seminat W | 7. lachrymis g | metent O; mitteret Φ^{A*} | edificat $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$FHKNOhSXYBIɑ; hedificat Ψ^{M} | dominumque *DS* | 8. indicit G | modicum (que *om.*) Gg | ∾ modicumque unum Y | comovebo D; ammovebo Φ^{P}; movebo *DS*, Hh | celum $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FHKNOhSYBIɑ | 9. et (*post* terram) *om.* *Σ*, Λ^{H}PΩ^{J}GOI | et (*post* mare) *om.* K | veniet + et Ψ^{M} | cuntis *P** | 10. zacarias Λ^{H}; sacharias Ψ^{M} | prophecia D; prophetę R | ihesū Ω^{J}ɑ; ihm $\Phi^{RAZGP}\Lambda^{H}$P$\Psi^{FM}\Omega^{M}$CVRGDEFHnKLNOhSWXYBI | ihm + in D^{2}h; + cum n; + indutum EX; + sacerdotem magnum F* | vestitum Ψ^{F} | ∾ sordidis vestibus Ω^{J} | sordidis + indutum $\Lambda^{H}\Omega^{M}$FOBIɑ; + inducit N | s. vest. + indutum Ω^{J}.

et lapidem oculorum septem candelabrumque aureum cum totidem lucernis quot oculis, duas quoque olivas a sinistris lampadis cernit et dextris, ut post equos rufos, varios, albos, et dissipatas quadrigas ex Ephraim, et equum de Hierusalem, pauperem regem vaticinetur et praedicet sedentem super pullum filium asinae subiugalis. Malachias aperte, et in fine omnium prophetarum, de abiectione Israhel et vocatione gentium: *Non est mihi,* ait, *voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, et munus non suscipiam de manu vestra; ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda.* Esaiam, Hieremiam, Ezechiel et

6. Mal. 1, 10-11.

Codices prioris familiae.

1. ∾ septem oculorum H | candellabrum H | que aureum *om.* λH | totidem + idem H | quod H | 2. lampades H | et] a λ; et ad H | dextris + et H | aequos rufos varios albos et nigros λ; nigros aequos rubros varios albas H | 3. ex] et H | efraim λ; effraim H | aequum λ; equm H | ierusalem λ* | 4. regem *om.* λ | praedicit H | 6. ait *om.* λ*H | 7. dominus *in t.* deus *in mg. 2 m.* H | exercitum λ | accipiam λ | enim *om.* H | 8. ad + solis H | ∾ nomen magnum est H | et — sacrif. *om.* H | 9. nomini] in nomine H | munda + in omni loco sacrificatur H | essaiam λ; isaiam H | heremiam λ.

Codd. alterius familiae.

1. lapide *Σ*D | occulorum DH | ∾ septem oculorum X | cadelabrumque Y | candelabrum (que *om.*) D*hI | aureorum D*; *om.* h | lucernis + et G | quod Ψ^{M}R | 2. occulis DH; oculos G* | duasque (quoque *om.*) GNh | lampidis C*; lampades Λ^{H} | a dextris OhIa; a dextribus N | ut] *Σ**; et *Σ*², PW | equos (ęquos n) rufos (ruffos I, ruphos Y) varios albos] *P*, Φ^{RAZGP}PΨ^{FM}CRGDEHn*KLSWYI; equos rufos varios et albos hX; equos rufos (ruffos *Σ*, Ω^{M}) et varios et albos *Σ*, $\Lambda^{H}\Omega^{M}$V; equos rufos varios nigros et albos a; equos rufos nigros varios albos Ω^{J}F; equos nigros rufos varios albos n²; equos nigros rufos albos et varios g; equos varios et rufos et albos *DS*, B; equos varios et rufos nigros et albos N | 3. dissipatas + et Φ^{Z} | ex *om.* *S* | ephrahim *P;* effraim $\Lambda^{H}\Omega^{M}$CHSBIa; efraim *D;* effraym Ω^{J}RKOh | et equum] et qum Y | equm Ω^{M}; aequum RnL W | ierusalem LYg; iherusalem *S*, h; ierlm $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$FnKOSBI; ihrlm Λ^{H}RDE Ha; iherlm GX; hierlm N; hierlem W; hirlm P | 4. paup. — filium *om.* *Σ** | pauperum *Σ*² | vaticinatur W | predicet $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{J}$DEKLhSa; praedicit W; precidet Y | praedicet + regem OIa | filium *om.* PRH | 5. asine $\Phi^{Z}\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RFKNOhSYB Ia; *om.* G | ∾ super pul. fil. as. subiugalis sedentem KL | malchias Y | et *om.* Λ^{H}W | abieccione GH | 6. israel g; isrl $\Phi^{RAZ}\Lambda^{H}$P$\Psi^{FM}\Omega^{JM}$CRDGEFHnKLNOhSW XBI | vocacione Ω^{M}O | gencium Oh | michi Ψ^{FM}DEnOhYa | ait] agit Ψ^{M}; *om.* EOhI | ∾ voluntas ait D | dicit] ait *DS*, NB | 7. dominus + deus Λ^{H}D; + omnipotens Y | ∾ dicit dominus exerc. in vobis E | solus W* | 8. hoccasum I | occasum + eius *Σ** | meum *om.* Ω^{M} | 9. affertur *P* | nomine Φ^{A} | oblacio HO | hesaiam P; isaiam $\Phi^{RAZGP}\Psi^{M}$CEWg; isayam *S*, $\Lambda^{H}\Psi^{F}$DFnKSB; ysaiam Ω^{JM}RLOhXYIa; ysiam G | ieremiam Ω^{M}GOYIg; iheremiam *S*, $\Lambda^{H}\Omega^{J}$RDFHKLhXBa | ezechiel] X*; ezechihel *Σ*, Φ^{AZGP}CNW; iezechiel Ψ^{M}GELX²; iezechihel D; ihezechiel h; hiezechiel Ψ^{F}; hiezechihel *P*², Pn; hiezechehel *P**; ezechielem FI; iezechielem Kg | et *om.* *PΣDS*, Ψ^{M}KLh.

Danihel quis possit vel intellegere vel exponere, quorum primus non prophetiam mihi videtur texere, sed evangelium; secundus virgam nuceam, et ollam succensam a facie Aquilonis, et pardum spoliatum suis coloribus, et quadruplex diversis metris nectit alphabetum; tertius principia et finem tantis habet obscuritatibus involuta, ut apud Hebraeos ipsae partes cum exordio Geneseos ante annos triginta non legantur. Quartus vero, qui et extremus, inter quattuor prophetas temporum conscius et totius mundi philohistoricus, lapidem praecisum de monte sine manibus et regna omnia subvertentem, claro sermone pronuntiat. David, Simonides noster, Pindarus et Alcaeus, Flaccus quoque, Catullus et Serenus, Christum lyra personat et in decacordo psalterio ab inferis excitat

---

Codices prioris familiae. Deest H (*a* 2, secundus).

1. daniel λ | qui H | vel (*post* possit) *om.* H | 2. ∼ videtur mihi λ | evangelium. explicit (*reliqua parte epistolae omissa*) H | 3. quadriplex λ | 4. albabetum λ | 6. p̄fe λ | 7. philoistor λ | 9. symodines λ | pu(a?)ndanus λ | altheus λ | catulus λ | 10. decacorda λ* | psaltyrio λ | exercitat λ.

Codd. alterius familiae.

1. daniel *ΣS*, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}\Psi^{M}$EHJLMOS YQa; daniele F; danielem Ig; danihelem K | qui Φ^{R} | potest $\Phi^{ZG}\Omega^{J}$CRDHK LOhYIag | pr. vel *om.* *ΣS*, O | intelligere $\Phi^{RZG}\Lambda^{H}\Omega^{J}$CGDEFHKLNOhSXYBIag | vel exponere *om.* P | quo N | ∼ non primus I | 2. michi Ψ^{M}DnLha | ∼ videtur mi(ch)i PΩ^{J}OIa | ęvangelium n | nuceam] nucleam G; linceam O | accensam Oa | 3. affacie H; a fatie Y; a facię n | acquilonis a | partum Φ^{RAZG}W; pavum *ΣDS*, PΨ^{M}Gn* | expoliatum Φ^{RAZGP}PΨ^{FM}VRG HnSXB; exspoliatum EF; *om.* W | quadruples D; quadrupes Λ^{H} | 4. metris *om.* G* | metris + suum B | alfabetum *Σ*, $\Phi^{RAZGP}\Lambda^{H}$P$\Psi^{FM}\Omega^{M}$CVDFHnhSWX; alfavetum *D* | tercius $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$RGDEFHLNh WIa | principium RDH; principii *S* | et in fine *S* | habent Λ^{H}; habens *ΣD* | 5. aput *DS*, Ψ^{M}H | haebraeos W; hebreos Φ^{P}P$\Psi^{FM}\Omega^{JM}$RGDEFHn KLNOhSXYBIa; ebreos Λ^{H} | ipse $\Phi^{AZ}\Lambda^{H}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$VRGDF HnKLNOhSWXYBIa; istae g | exhordio I | 6. ∼ triginta annos h | non *om.* G | legatur G* | vero *om.* Ω^{M} | et *om.* *ΣDS*, Ψ^{M}VRGNO | extremis n* | extremus + est N | in W | quatuor Ω^{J}GHKLNhSX Yag | 7. concius Ω^{M}h | tocius $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$RG DFKOhWI | philohistoricus] Φ^{RAGP}PΩ^{M} CEF^{2}; philohystoricus Ψ^{F}Xa; philoistoricus F*HO; philoystoricus Gn; philostoricus *D*, Λ^{H}VDLh; philosthoricus S; philostoricos *Σ*; philostoicus R; philistoros g; philosophistor *P*; philosogus et historicus B; phylohystoricus $\Phi^{Z}\Psi^{M}$I; phyloistoricus *S*; phyloystoricus Ω^{J}; phylostoricus K; phylosophistoricus N; φιλοηγστοριχυς (*int. lin.* filohistoricus) Y; historicus W | precisum $\Phi^{M}\Omega^{J}$DEnKLhSa; p̄ciosum Φ^{A}* | 8. ∼ omnia regna Ω^{J} | pronunciat $\Lambda^{H}\Omega^{J}$GDFHNOhBIa | 9. symonides $\Phi^{RAZGP}\Psi^{F}$CGDEnKLhWXBa; simeonides P; simphonides Ω^{JM}OI; symphonides N; simodines Y | noster] inter *D* | noster + et Ψ^{F2M}Gn | pindarius *ΣD*, n* | alceus $\Phi^{RAGP}\Lambda^{H}\Psi^{F*M}$CVRGD*EFnK hXYB; alcheus Φ^{Z}P$\Psi^{F2}\Omega^{JM}$$D^{2}$HLNOS WIa | flacus Λ^{H}O; flachus I | quoque + et GD^{2}F*Y | catullus] Ψ^{F}*; catulus *PΣD*, $\Lambda^{H}\Psi^{F2}$GOhWIa; chatullus H | et serenus *om.* h | et] atque OIa | 10. cristum a | lira *P*ΣDS*, $\Phi^{RAG}\Lambda^{H}$P$\Psi^{M}\Omega^{JM}$CVRDFHKLhW YBI; lingua (*sup. lin.* vel lira) N | personat] p̄dicat OI; predicat a | et *om.* Ω^{M} | et + de G | decachordo PC^{2}EWg; dechacordo H; decacorda *D*, Φ^{A}R; decachorda Φ^{RZG}C*.

resurgentem. Salomon, pacificus et amabilis Domini, mores corrigit, naturam docet, Ecclesiam iungit et Christum, sanctarumque nuptiarum dulce canit epithalamium. Hester, in Ecclesiae typo, populum liberat de periculo, et interfecto Aman, qui interpretatur iniquitas, partes convivii et diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber, id est instrumenti veteris ἐπιτομή, tantus ac talis est, ut absque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit adrogare, seipsum inrideat; per singula quippe nomina iuncturasque verborum, et praetermissae in Regum libris tanguntur historiae, et innumerabiles explicantur evan-

---

Codices prioris familiae. Deest H.

1. surgentem λ | salamon λ | corrigit + et λ | 2. iugit λ | et] ad λ | eputhalamion λ*; epythalamion λ^{2} | 3. ester λ | 4. amon λ* | convivi λ | 5. paralipiminon λ | ∼ instrum. id est λ | epitomen λ | 6. est *om.* λ | 7. re ipsum λ | et praet.] ea praetermissa λ | 8. in regum libris *om.* λ | innumere λ | evangeli λ.

Codd. alterius familiae.

1. ressurgentem H | salamon *Σ* | domino *Σ*S* | ∼ domino et amabilis *S* | 2. aecclesiam Ψ^{F}RGDEnLX | et christum] christo h | cristum ɑ | sanctorumque *ΣD;* sacrumque h | nupciarum D | epitalamium *Σ**, Ψ^{M}DFH^{2}NY; epitalamum H*; epythalamium Ω^{M}W; epytalamium $\Phi^{RAZG}\Omega^{J}$CVRGEn; epitolamium P; ephitalamium Λ^{H}h; ępitalamium Ψ^{F}; ępythalamium X; ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΝ *P* | 3. hesther Ω^{M}; haester RW; esther g; aester Φ^{P}; ester G | in *om.* G | ecclesie Λ^{H} $\Psi^{M}\Omega^{JM}$FKNOhSYBIɑ; eclesie Ω^{J}; aecclesiae Ψ^{F}RGDEHX | tipo $\Lambda^{H}\Psi^{M}$CVRFHB*; tippo D; typum *PΣ**, G; tipum Λ^{H} | ∼ typo ecclesie B | liberabat Ψ^{M}; *om.* B | et *om.* h | 4. naaman G | interpraetatur Φ^{G} CG | partes] per tres dies O | cęlebrem Ψ^{F}RG | mittat *D* | 5. in post.] posteris h | postero O | paralippomenon *S*, Ψ^{F}n; paralipemenon H | paralypomenon *P*, Φ^{AP}PC EX; paralypominon Φ^{RZG}; paralipenon *Σ**; paralypenon Σ^{2} | id est] unus Ω^{J}; est et Ω^{M}; *om.* FOIɑ | instrumentis *D* | veteris] litteris Φ^{Z} | veteris + et (*spatio* pro ἐπιτομή *reservato*) Φ^{P}C; + et novi V; + et H | ἐπιτομή] *PDS*, g; ЄΠΙΤΟΜЄ (*int. lin.* epitome) Y; ЄΠΙΤΟΜЄΝ (*int. lin.* epitomen) N; ЄPITHOMєN (*int. lin.* epithomen) n; ЄPHTHOMЄN G; ΗΠΙΘѠΜΗΝ (*int. lin.* epitomen) X; ειτομε Λ^{H}; epitome Ω^{J}Kh; epitomę D; epitoma F; epitomen Ψ^{M} Ω^{M}HB; epithome S; epithomen Ψ^{F}; epytome R; epytomę P; epytomen I; epythome W; epythomae V; epythoma E*; epythomen E^{2}; ephitome ɑ; ephythomae Φ^{RG}; aepithomae Φ^{A}; ephytome Φ^{Z}; et uzaoae O; et novi *Σ; om.* Φ^{P}C (cf. *supra*) | 6. est] es *D; om. S* | scienciam DHh | sibi *om. Σ** | arrogare Φ^{RAZGP}P $\Psi^{F}\Omega^{JM}$CVRGDEFHn^{2}KLNOhSWXYIɑg; arogare Ψ^{M}n*; erogare B | ∼ voluerit arrogare sibi KL | 7. irrideat $\Phi^{GP}\Lambda^{H}$PΨ^{FM} Ω^{JM}CRGDEFHnKLNhSWXYBIɑg; irredeat O | irrideat + et Ω^{M} | singulos Ψ^{M} Gn* | nomina] omnia I | et *om.* E | praetermisse Φ^{A}GF; pretermissae Ψ^{F}nL; pretermisse Ψ^{M}RDHKhXB; p̄termisse $\Lambda^{H}\Phi^{Z}$ Ω^{JM}NOSYIɑ | 8. historie $\Psi^{M}\Omega^{M}$RFOBɑ; hystoriae $\Phi^{Z}\Psi^{F}$L; hystorie Ω^{J}KNhSXYI; istorie Λ^{H}; ystorię G | innumerabile Ψ^{M} | explicantur *om.* G | explic. ev. quaest. *om.* Ψ^{M} | aevangelii Ψ^{F}; ewangelii F | aeuuangelii W | ∼ evangelii explicantur *S.*

gelii quaestiones. Esdras et Neemias, adiutor videlicet et consolator a Domino, in unum volumen artantur, instaurant templum, muros extruunt civitatis, omnisque illa turba populi redeuntis in patriam et descriptio sacerdotum, levitarum, Israhelis proselitorum, ac per singulas familias murorum et turrium opera divisa, aliud in cortice praeferunt, aliud retinent in medulla.

Cernis me Scripturarum amore raptum excessisse modum epistolae et tamen non inplesse quod volui. Audivimus tantum quid nosse, quid cupere debeamus ut et nos quoque possimus dicere: _Concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore._ Ceterum Socraticum illud inpletur in nobis: Hoc tantum scio quod nescio. Tangam et Novum breviter Testamentum. Mattheus,

8. Ps. 118, 20.

Codices prioris familiae. Deest H.

1. aestras vero λ | nemias λ | auditor λ | 2. uno volumine λ | artantur] narrantur λ | 3. ∾ turba illa λ | discriptio λ | levitarum + que λ | 4. israhel λ | prosiltorum λ | 5. aliud cortice aliud λ | medula λ | 6. epistulae λ | excisse λ | 7. inplevisse λ | debemus λ | 8. ut _om._ λ | desiderare _om._ λ | 10. matheus λ.

Codd. alterius familiae.

1. questiones Φ^{ZP}Λ^{H}PΨ^{F}Ω^{J}VRGDE HnKLhXY𝔞 | aesdras Φ^{P}; hesdras Φ^{RAG} Λ^{H}PΨ^{FM}Ω^{M}CVEFnOhW; hezdras G; ezras _P_, Φ^{Z}RLS𝔤 | neaemias Ψ^{F2}W; nehemias D𝔤; nemias Φ^{A*}; neaemas Ψ^{F*} | ∾ videlicet adiutor h | consolatur Ψ^{F*} | a domino _om._ Λ^{H} | 2. uno volumine Φ^{RAZG} Ψ^{FM}Ω^{JM}CVRGDEFHnKLOhSWXYI𝔞 | coartantur _Σ_, Φ^{Z}PFN𝔤; cohartantur Φ^{P}; quo artantur H; artatur _S_; narrantur _P*_, h | instaurent Λ^{H*}I | templus Ψ^{M} | exstruunt Φ^{G}Ω^{M}CEhI𝔞 | civitates Φ^{G*P} | 3. illa _om._ _DS_ | ∾ turba illa BI | reddeuntis G; redeundis Φ^{A*} | descriptio] distributio P | sacerdotis G | sacerdotum + et _Σ_ | 4. israhelis] _P_, Φ^{P}PΨ^{F2}ELN𝔞; israelis Ω^{J}S𝔤; isrlis nKOXI; israel h; isrl Ω^{M}F; isrlitis RD; israhelitis _ΣDS_, Φ^{RAZG} Ψ^{F*}VGHYB; hisraelitis Ψ^{M}; hisrahelitis W; israelitum Λ^{H} | proselytorum Φ^{G2}C EX𝔤; prosilitorum Ψ^{F}R; prosilytorum Φ^{RAG*}; proselitarum VW | ac per sing. _om._ _ΣD_, Λ^{H} | hac Ψ^{M} | familia V | et] ac Φ^{G}Ω^{M}𝔤 | 5. visa _ΣD_ | aliut Λ^{H}H | in _om._ W | corticę R | preferunt Ψ^{M}Ω^{J}DHnKLh Y; proferunt G; p̄ferant Λ^{H} | aliut Λ^{H}H | retinet G | medula Ψ^{M} | ∾ in medulla retinent Ω^{M}OI𝔞𝔤 | 6. ∾ amore scripturarum B | raptum + et _P_ | epistole Λ^{H} Ω^{JM}FKNOhSYBI𝔞; aepistolae Ψ^{M}DHn WX; ępistole R; epistulae _PΣDS_ | tamen] tunc _Σ*_ | 7. inplesse] _D*_; implesse Φ^{RAZP}Λ^{H}PΨ^{FM}Ω^{JM}CVDEFHnKLO hSWXYBI𝔞𝔤; inplevisse _D_^{2}; complesse G | tantum] tamen OI | quod nosse quod cup. _S_ | cupire Φ^{RA*ZG}C*RH | debemus Ω^{M} | 8. et _om._ _S_, Λ^{H*}N$_{1}$ | possemus V | ∾ dicere possimus Ω^{M}B* | mea + domine h | desiderare _om._ Φ^{P}Ψ^{F2} | iustificaciones Ω^{M} | ∾ iustif. tuas desiderare L | 9. temporę R | caeterum Ψ^{F}RW𝔤; coeterum n* | sacraticum Ψ^{M}GI | illut H | ∾ illud s(o)craticum Ω^{J}OI𝔞𝔤 | impletur Φ^{RAZP}Λ^{H}P Ψ^{FM}Ω^{J}CVRGDEFHnKLOhSWXYB𝔞𝔤 | ∾ tantum hoc _Σ_ | 10. VI. tangam Ω^{M} | pangam O; tanquam Λ^{H} | ∾ breviter novum 𝔤 | testam.] sacramentum Ω^{M} (_int. lin. 2 m._ testamentum) | matthaeus 𝔤; matheus _ΣDS_, Φ^{AP}Λ^{H}Ψ^{FM}Ω^{JM}VRDEFHn KLNOhSWXYBI𝔞.

Marcus, Lucas et Iohannes, quadriga Domini et verum Cherubin, quod interpretatur scientiae multitudo, per totum corpus oculati sunt, scintillae micant, discurrunt fulgura, pedes habent rectos et in sublime tendentes, terga pennata et ubique volantia; tenent se mutuo sibique perplexi sunt, et quasi rota in rotam volvuntur, et pergunt quocumque eos flatus Sancti Spiritus duxerit. Paulus apostolus ad septem scribit ecclesias, octava enim ad Hebraeos a plerisque extra numerum ponitur; Timotheum instruit ac Titum; Philemonem pro fugitivo famulo deprecatur; super quo tacere melius puto quam pauca scribere. Actus Apostolorum nudam quidem sonare videntur historiam et nascentis Ecclesiae infantiam texere, sed, si noverimus scriptorem eorum Lucam esse medicum, *cuius laus est in evangelio,* animadvertimus pariter omnia verba illius animae

11. II Cor. 8, 18.

Codices prioris familiae. Deest H. .

1. iohannis λ | hirubin λ | qui λ | micant λ | 3. fulgora λ | 4. ubicumque λ | mutuo] motu (*sup.* o *scr.* or) λ | ibique λ | rota in rota λ | 6. apostolos λ | scripsit λ | hebraeos + quae λ | 7. ac] a λ | filomonem λ | 8. scribere] dicere λ | 9. videtur λ | 10. si *om.* λ*.

Codd. alterius familiae. Deest Λ^{H} (*a* 3, tendentes).

1. marchus $\Lambda^{H}\Omega^{J}$DHKS | luchas Λ^{H}RH | et *om.* *DS*, h | quadrigam GI; quadrige *S*, H | et + curus Ψ^{F*}; + currus Ψ^{F2} | et verum] everum W*; verus Ψ^{F} | cherubim Ψ^{F}VDEg; cherubym P; cherub *S;* cerubym *Σ;* kerubin H | interpraetatur Φ^{G}CG; interpretabatur S | 2. scientie $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$FKNOSXYBIa; scienciȩ D; sciencie Hh | mult.] plenitudo Ω^{J}Ia | corpus + in sublime tendentes F* | occulati H; oculata P; osculati Ψ^{M} | sunt *om.* *P* | sunt + scientie Y | scintille $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RFHnKNOhSBIa; scintillas *P;* sintille Y | aemicant Ψ^{F}; micant *PΣDS*, Λ^{H}F*hI | 3. discurunt K | fulgora *P*, Φ^{AZ*G}PΨ^{F}VGn*; figura I | ∾ fulgura discurrunt F | poedes R | ∾ rectos habent h | sublimae W; suline Y | terga — perplexi sunt Φ^{R2} *sup. ras.* | 4. ubicumque hY; ubi *Σ* | volancia DOh; volitantia *PΣDS*, Ω^{M}ENIg; volitancia Ω^{J}; volitantantia B | proplexi sunt *Σ*, h | rota *om.* W | in rotam Φ^{Z*}; in rota *PΣS*, g | 5. unolvuntur I; volitantur *S* | quocunque Ω^{J}g | eos *om.* n* | sp̄c X | ∾ spiritus sancti *Σ*, Ψ^{M}GLOhIa | spiritus + eos Y | perduxerit *ΣDS*, $\Psi^{FM}\Omega^{M}$GEFnKNOhBag; perduxit I; dixerit VD* | 6. septem ** (tem *sup. ras.*) Φ^{R} | aecclesias RGEHnLX | octavam O | hebreos P$\Psi^{F}\Omega^{JM}$RGDEFHnKLNOhSXYBIa; ebreos Ψ^{M} | 7. timoteum H; tymotheum Ω^{J}KO; thimotheum Ω^{M}h; thimoteum a | ac] et I | titum] D*; tithum D²; tytum Ω^{J}OXYBa | t(i)tum + et OIag | philimonem PR; philomonem *P;* phylemonem Φ^{Z}KN; phylimonem Φ^{P}; filemonem Ψ^{FM}VFnSX; filimonem *D*, Φ^{RAG}C; filomenem *S* | 8. depraecatur Φ^{G} | tacem F* | ∾ melius tacere Ω^{JM}COIag | scribere] dicere Ψ^{M}GN (*sup. lin.* vel scribere) | 9. nuda Φ^{G} | videtur *Σ*DS*, P | ∾ vide(n)tur sonare *S*, OhXIag | historia Ψ^{M}; hystoriam Φ^{Z}nKNOhSXY; ystoriam G | ecclesie Ω^{JM}FNOhSYBa; aecclesiae RGDEHnLWX | 10. infanciam DHLOhI | set Ω^{J}H | si *om.* G | lucham RDH | ȩssȩ H | ∾ medicum esse KL | 11. est *om.* *Σ** | aevangelio Ψ^{F}n | anim* advertimus Φ^{Z}; animadvertemus PΩ^{M}g; advertimus Φ^{A} | pariter *om.* *S* | anime $\Psi^{M}\Omega^{JM}$FnKNOhSYBIa.

languentis esse medicinam. Iacobus, Petrus, Iohannes, Iudas septem epistolas ediderunt tam mysticas quam succinctas, et breves pariter et longas: breves in verbis, longas in sententiis, ut rarus sit qui non in earum lectione caecutiat. Apocalypsis Iohannis tot habet sacramenta quot verba; parum dixi, et pro merito voluminis laus omnis inferior est: in verbis singulis multiplices latent intellegentiae.

Oro te, frater carissime, inter haec vivere, ista meditari, nihil aliud nosse, nihil quaerere. Nonne tibi videtur iam hic in terris regni caelestis habitaculum? Nolo offendaris, in Scripturis sanctis, simplicitate et quasi vilitate verborum, quae vel vitio interpretum, vel de industria, sic prolata sunt ut rusticam contio-

---

Codices prioris familiae. Deest H.

1. ∾ languentis animae λ | iohannis λ | epistulas λ | 2. quam *om.* λ | lungas *utr. loco* λ | 3. sententis λ | sit] inveniatur λ | cecutiat λ | 4. parvum λ | pro *om.* λ | 8. quaere λ | tibi *om.* λ* | videtur *om.* λ | 10. interpretatur λ | prolatae λ.

Codd. alterius familiae. Deest Λ^{H}.

1. ∾ languentis anime h | esse *om.* R | medicamina *PD* | petrus + et Ψ^{M}G | iudas + apostoli P | aepistolas W; epistulas *PΣDS* | 2. aediderunt Ψ^{F}W | ∾ ediderunt epistolas KL | misticas $\Psi^{FM}\Omega^{M}$VRGDFHnKNOhWYIa; mististicas Ω^{J} | quam] tam *ΣD*, P | succintas $\Phi^{A2}\Psi^{F}\Omega^{M}$; suctintas Φ^{A*} | et *om.* hY | et] ac *P*, Φ^{RAZGP}P$\Psi^{F}\Omega^{JM}$CVRGDEFHnOSWYIg; hac Ψ^{M} | 3. sentenciis Ω^{M}DLOhI; sententias N^{2} *int. lin.* | ut rarus] utrarum Φ^{Z*} | rarus sit qui non earum] *ΣDS*, $\Psi^{Z2}G^{2}$PΨ^{FM}CVGEFn*KLhWXYB; rarus sit qui non eorum R; rarus sit qui non in earum $\Phi^{Z3}\Omega^{J}n^{2}$NOIag; rarus sit qui earum DHS; rarus sit qui eas Ω^{M}; rarus sit (s *sup. ras.* Φ^{A2}) non earum Φ^{RA2}G*; rarus non in earum P; rarus non in eorum *P* | lectionem Ψ^{M}E; leccionem GH | caecutiat] *P**; caecuciat P^{2}; cecutiat $\Phi^{Z2}\Omega^{J}C^{2}$ (ce *sup. ras.*) EFNhXa; *cecutiat n^{2} (ce *sup. ras.*); cecuciat Φ^{P*}OI; cęcutitet P; cecuciet *S;* cecus fiat B; discutiat $\Phi^{RAZ*G}\Omega^{M}$RDSW; discuciat Φ^{P2}H; discutias Ψ^{M}G; discutiatur Ψ^{F}Y; concutiatur Σ^{2} *sup. ras.* *D;* proficiat KL | ∾ c(a)ecutiat lectione Oag | 4. apocalipsis $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDFnKLNOhSYBa; apochalypsis X; apochalipsis RHI | iohannes W* | habent G | quod Ψ^{M}R | et *om.* *ΣD*, Ω^{M}hg | 5. laux I | multiplicae *Σ* | latent *om.* W | 6. intellegentiae] n*; intelligentiae Φ^{RZG}VRGEn^{2}LXBg; intelligentie Ω^{JM}FHKNSYIa; intelligencie Oh | 7. VIII. Oro te Ω^{M}; *divis. sine numero in* W | oro te] precor D | oro — carissime] orate fratres karissimi P | carissimae V; charissime g; karissime $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDEFHnKLOhSWXYBI; karissimę R | hęc RGDX; hec Ω^{J}EHKNhSBa | meditare *Σ***D*, $\Phi^{RAZ*G}\Psi^{F*M}$CVRGW | nichil $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDEFHnKLNhSWXYB; nil OIa | aliut GH | nosse] nosce Ω^{M}; esse Φ^{P}n* | 8. nichil $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDEFHnKLNOhSWXYBIa | ni(ch)il + que Ω^{J2}; + quę R; + que aliud Ω^{J*}FOIa | quęręrę H; querere $\Psi^{M}\Omega^{M}$GDEnKLhSWXYBa | ∾ videtur tibi OIa | hic] hinc *D;* mihi RH | celestis Ω^{JM}FKNOhSYBa | habitare *P** | habitaculum + possidere EX 9. nolo] non G | nolo + ut $\Omega^{M}F^{2}$NOa scripture sancte B | simplicitatem Φ^{RAZ*G}C*RHW | et *om.* *ΣD* | vilitatem Φ^{RAZ*G}C*RHW; utilitate I* | 10. que P$\Psi^{M}\Omega^{JM}$EHKLOhSXYBIa | vicio Ω^{JM}EFHNOhBa | interpraetum CR | de *om.* *P*, W | prolata] E*; prolatae *P*, Φ^{RAGP}PCVLW^{2}X; prolate

nem facilius instruerent, et in una eademque sententia, aliter doctus, aliter audiret indoctus. Non sum tam petulans et hebes ut haec me nosse pollicear et eorum fructus capere quorum radices in caelo fixae sunt; sed velle fateor, sedenti me praefero, magistrum rennuens, comitem spondeo; petenti datur, pulsanti aperitur, quaerens invenit. Discamus in terris quorum nobis scientia perseveret in caelo. Obviis te manibus excipiam et, ut inepte aliquid ac de Hermagorae tumiditate effundam, quicquid quaesieris tecum scire conabor. Habes hic amantissimum tui fratrem Eusebium qui litterarum tuarum mihi gratiam duplicavit, referens honestatem morum tuorum, contemptum saeculi, fidem amicitiae, amorem Christi, nam prudentiam et eloquii venustatem etiam

---

Codices prioris familiae. Deest H.

1. instruent λ | 2. audiret *om.* λ | doctus λ* | tam *om.* λ | 3. fructus + in terra λ | 4. praefero] proferri λ*; proferre λ^2 | magistro λ | renuens λ | dabitur λ | 5. aperitur] dabitur λ*; aperietur λ^2 | 6. perseverit λ | obviis te] obistē λ | ut *om.* λ | 7. armagore λ | effugiam λ | 8. hīc λ | amantis λ | 9. reverens λ | 10. eloqui λ.

Codd. alterius familiae. Deest Λ^{H}.

$\Phi^{Z}\Psi^{F*M}\Omega^{JM}$RGDE^{2}FKNOhSYIa; probatę W* | rustica G | concionem Ω^{M}CD^{2}EFHOBI^{2}g; conscionem D*I*; contentionem *ΣD*, Ψ^{F*M}n^{2} (ten *sup. ras.*) S; contentione G.

1. institueurent *S* | sentencia DNOh | *alt.* aliter + que X | 2. audiret] C*; audiret (*sup. lin.* vel sentiret) N; audit H; audit et R; auderet n*; sentiret Ω^{JM}C^{2}FOIa | ∼ indoctus audiret h | non** n | et] aet Ψ^{F}; aut *Σ*, PLg | ebes RK; habes *D* | hec Ω^{JM}EHKhSBa | nosce Ω^{M} | polliceas W; polliceor Φ^{Z*} | pollicear + set eniti me profero Ω^{J*} | 3. et + in Φ^{P} | carpere FKLNOBIag | c(ap)ere + in terra Ω^{JM}FNOhIa | celo Ω^{JM}FHNOhSYBIa | fixe $\Phi^{M}\Omega^{JM}$RGDFHnKnOhSXYBIa | set Ω^{JM}O; et H | vellem H | velle + me F | 4. sedenti me praefero (prefero Ψ^{M}CDEnKLhSYa, preffero H)] *ΣD*, $\Phi^{RAZGP}\Psi^{FM}$CVRGDEHnKLhSWXYBag; sedenti me praeferre O; sed eniti prae (pre P) me fero *P*, P; sed eniti me fero *S*; sed eniti me profiteor Ω^{JM}; sed eniti me profiteor sedenti me praefero FI; sed en. me prof. et sed. me praefero N | magistro I | magistrum + me Ω^{M}; + me esse Ω^{M2} | renuens Ω^{JM}VRDEKLNOSXYIag | 5. quaerens invenit] R^{2} *sup. ras.* | querens $\Psi^{M}\Omega^{JM}$GDEHnKLhSWXYBIa | nobiscum *Σ*; *om.* W | sciencia Dh | ∼ scientia nobis Oag | 6. celo Ω^{JM}FHKLNOhSYBIa | obviis te] obliviscite G | obvius *DS*, $\Psi^{Z2P*}\Psi^{M}$W | te] de O | aliquid + loquar P | ac] quod sit I; *om.* *S*, h | ac + quod sit O | 7. hermagore P$^{2}\Omega^{J}$SX; hermagori Φ^{RAZG}V; hermagora W; ermagore Φ^{P}P*Ω^{M}C^{2}DEFHKLNOhBIa; ermagori *Σ*, Ψ^{M}C*RGnY; armagori *D* | tumiditatem Φ^{RZ*GP}C*W | effundam] effutiam g; effuttiam *P*; effuciam *S*; etiam P | quidquid *PΣDS*, N | quesieris Ψ^{M}DEHKLOXYBIa | ∼ scire tecum O | 8. VIII. Habes Ω^{J}FNOW^{2}Ia; *divisio sine num.* h | amatissimum Φ^{A*} | tui *om.* $\Phi^{RAZG2}\Omega^{M}$C*GLSWY | ∼ fratrem tui N | literarum DOg | michi $\Psi^{FM}\Omega^{M}$GDHnLhSa | 9. graciam H | ∼ gratiam mi(ch)i KL | dupplicavit $\Psi^{M}\Omega^{JM}$YI | ∼ duplicavit gratiam h | refferens H | morum tuorum] mortuorum Ψ^{M} | contemptus Ψ^{M}G; contentum *S* | seculi NYag | 10. fidem] quidem RH | amicicię RGD; amicicie Ω^{JM}FHKNOhSYBIa | prudenciam DOh; prudentia PG | ęloquii Ψ^{F}n | venustate P | eciam h.

absque illo ipsa epistola praeferebat. Festina, quaeso te, et haerentis in salo naviculae funem magis praecide quam solve. Nemo renuntiaturus saeculo bene potest vendere quae contempsit ut venderet. Quicquid in sumptus de tuo tuleris pro lucro computa. Antiquum dictum est: *Avaro tam deest quod habet quam quod non habet. Credenti totus mundus divitiarum est, infidelis autem etiam obolo indiget.* Sic vivamus *quasi nihil habentes et omnia possidentes;* victus atque vestitus divitiae christianorum. Si habes in potestate rem tuam vende; si non habes proice: tollenti tunicam, et pallium relinquendum est; scilicet nisi tu semper recrastinans et diem de die trahens, caute et pedetentim tuas possessiunculas vendideris, non habet Christus unde alat pauperes suos? Totum Deo

4. Publii Syri Epigr. 628. 5. Cf. Prov. 17, 6 ex ant. vers.
6. II Cor. 6, 10.

Codices prioris familiae. Deest H.

1. epistula λ | praeferebat *om.* λ | 2. solvere λ | 3. vendere] videre λ | de tuo *om.* λ | tulleris λ — 5. etiam] uno λ | obelo λ | 6. viv*** (*in mg. 1 m.* amus) λ | 7. festitus λ | christianorum + sunt λ | potestatem λ | 8. tonicam λ | et *om.* λ | relinqu.] proiecendum λ | 9. crastinans λ | de] di λ | peditemptim (edi *sup. ras.*) λ^2 | 10. non] nonne λ.

Codd. alterius familiae. Deest Λ^{H}.

1. ullo P*R | ipsa *om.* *ΣDS,* h | epistula *PΣDS* | preferebat $\Phi^{A}\Omega^{J}$DKLhS; proferebat *Σ,* $\Phi^{RZ}\Psi^{FM}$CVHnW; pro*ferebat Φ^{G2} (o *sup. ras.*) | festino *S* | queso $P\Omega^{JM}$GEHnKLhSWXYBa | herentis Φ^{APP} Ψ^{FM}GDn; herenti *ΣD*S,* $\Phi^{RZG}\Omega^{JM}$CVRE FKLNOhSWXYBIa; herentem D^2; erenti H | solo G* | 2. navicule Ω^{JM}FHKNOhS BIa | precide $\Psi^{M}\Omega^{J}$VDEnKLhX; prescide O | nemmo R | nemo + igitur h | renunciaturus Ω^{JM}GDENOha; renuntians KLW | seculo NhYBag | 3. vindere Φ^{RG*}; videre Φ^{ZG2} (*in mg. 2 m.* al. potest vendere — ut venderet) Φ^{G2}C* | que $\Psi^{M}\Omega^{JM}$EKOh SYBIa | ut *om.* H | vinderet Φ^{RG*}; videret Φ^{ZG2}C* | quidquid *PΣDS,* N | sumtus Ω^{M}; sumptis W | ∾ de tuo in sumptus Ψ^{M}Gn | 4. conputa Φ^{A}GW | antique I; antiquo Φ^{Z}G; anticuum R | ∾ tam avaro F | deesse Ω^{M} | ∾ deest tam Ω^{J}Ia | quod (*post* deest)] quam V | quod (*post* quam) *om.* *Σ** | 5. non *om.* *D** | ∾ tam quod h. quam quod n. h. deest S | n. habet + quam quod n. habet (*bis rep.*) Φ^{Z*} | credendi Φ^{P2} | totius Φ^{A} | diviciarum FOhWI | divitiarum + plenus Y | est *om.* *P* | est + plenus Ω^{M} | autem *om.* X | ętiam D; ęciam RG; eciam h | oboelo P; obelo Φ^{R} | 6. quasi] tamquam *DS;* tanquam Bg | nichil $\Psi^{FM}\Omega^{JM}$GDFH nKLNhSWXYBI; nil Oa | possidetes h | adque *Σ**; et *DS,* NYBg | 7. divitie Ψ^{M} Ω^{JM}HnKNSYBa; divicie FOhI; divitia*** P | diviti(ae) + sunt EXY | christianorum + sunt VH | si] sibi Φ^{A*} | potestatem Ψ^{M}GHn* | ∾ tuam rem in potestate Ω^{M} | vende + et Ω^{M}I | 8. proiice g | tonicam *PΣ* | nisi] ut *S* | ∾ nisi scilicet FOIa | 9. et + tibi X | diem de die] de die in diem n^2 *sup. ras.* h | de] ex F; *om.* PW | cautae Φ^{G}C | caute + et pede trahens caute Φ^{Z} | et *om.* *Σ** | pedetemtim *P*S;* pedetemptim *P^2ΣD,* $\Phi^{RAGP}P\Psi^{FM}\Omega^{M}$ CVREFnWXa | 10. vindideris Φ^{R*} | en totum X.

dedit qui seipsum obtulit. Apostoli navem tantum et retia reliquerunt, vidua duo aera misit in gazophylacium et praefertur Croesi divitiis. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat esse moriturum.

Codices prioris familiae. Deest H.

1. obtullit deo λ | ∾ tantum navem λ | relinquerunt λ | 2. aerea λ | gasofilocium λ*; gazofilocium λ^2 | crassi λ | divitis λ | contempnit λ.

Codd. alterius familiae. Deest Λ^{H}.

1. seipsum] se *PΣ**, $\Phi^{RAZGP}P\Omega^{J}$CVR DHOSWXYIa | optulit *DS*, $P\Psi^{FM}$CEHn | apostoli + autem P | navim DXB; naves h | ∾ tantum navem Ω^{J}Oa | et *om.* F* | recia RDFHOh | relinquerunt R*GOa | ∾ naves t. et r. rel. apostoli h | 2. duo] Φ^{Z2} *sup. ras.*; deo C | era *S*, $\Omega^{JM}F^2$HKNOhS YBIa; erea Φ^{Z} (*in mg. 2 m.* era); hera *D;* eraria F* | era + minuta Y | mittit *PDS*, $\Phi^{Z}P\Omega^{JM}$Vha | aerea misit] vere amittit C*; vere era mittit C^2 | gazophylatium K; gazophilacium $\Phi^{AGP}P\Omega^{M}$CNI; gazophilatium *ΣS*, $\Psi^{M}\Omega^{J}$RGDEFHnLhSWXYBa; gazophilatum O; gazofilacium D^2, Φ^{R}V; gazofilatium $\Phi^{Z}\Psi^{F}$; gazoticilacium *D** | prefertur $P\Psi^{FM}\Omega^{J}$DnKLhWY | croesi] n^2 (oesi *sup. ras.*); croesii Φ^{RA*ZGP}W*; crohesi H; chroesi *S*, P; chresi B; cręsi X; cresi Ω^{JM}EFKLNOSYIa; cresci Ψ^{M}G; credi D | diviciis Ω^{M}REOh | contempnit *S*, $\Phi^{RAZP}P\Psi^{FM}\Omega^{JM}$VRGDEHnKLOhSWXYB Ia | 3. ∾ qui semper cogitat se esse D | morturum *P** | *addunt* explicit epistola (aep. Ψ^{M}) Ψ^{FM}RGnhW — explicit epistola beati hieronimi (ieronimi Ω^{M2}) Φ^{P} Ω^{M2} — explicit epistola sancti (*om.* D) hieronimi (iheronimi D, ieronimi Y) presbyteri (praesby. Φ^{Z}, presbi. Y) Φ^{Z}DY — explicit epistola ad paulinum presbyterum X — explicit epistola sancti hieronimi praesbiteri ad paulinum praesbyterum Φ^{G} — explicit epistola sancti hieronimi presbyteri (*om.* C) de omnibus divinis historiae libris Φ^{R}C — explicit epistola sancti ieronimi presbiteri ad paulinum de omnibus divine historie libris B — explicit epistola sancti hieronimi presbyteri de omnibus divinis historiae libris deo gratias ΑΜΗΝ Φ^{A} — explicit epistola hieronimi ad paulinum presbiteterum de omnibus divinae historiae libris deo gratias amen E — finit prologus H.

II

EXCERPTA EX LIBRO VI ETYMOLOGIARUM SANCTI ISIDORI HISPALENSIS EPISCOPI: DE LIBRIS ECCLESIASTICIS

---

a) *Cap. 1, ex Codd. recensionis theodulfianae.*

Vetus Testamentum ideo dicitur quia, veniente Novo, cessavit, de quo Apostolus meminit dicens: *vetera transierunt, ecce facta sunt nova.* Testamentum autem Novum ideo nuncupatur quia innovat; non enim illud discunt, nisi homines renovati ex vetustate per gratiam et pertinentes iam ad Testamentum Novum, quod est regnum caelorum. Hebraei autem Vetus Testamentum, Ezra auctore, iuxta numerum litterarum suarum in viginti duos libros accipiunt, dividentes eos in tres ordines: Legis scilicet, Prophetarum et Agiograforum.

Primus ordo, Legis, in quinque libris accipitur, quorum primus est Bresith, quod est Genesis; secundus Ellesmoth quod est Exodus; tertius Vagicra, quod est Leviticus; quartus Vagedaber, quod est Numerus; quintus Elleaddebarim, quod est Deuteronomium. Hi sunt quinque libri Moysi quos Hebraei Torath, latini Legem appellant, proprie autem lex appellatur quae per Moysen data est.

Secundus ordo est Prophetarum, quo continentur libri octo, quorum primus Iosue Bennun, qui latine Iesu Nave dicitur; secundus Soptim, quod est Iudicum; tertius Samuhel, qui est Regum primus; quartus Malachim, qui est Regum secundus; quintus Esaias; sextus Hieremias; septimus Iezechihel; octavus Taresra, qui dicitur duodecim Prophetarum, qui libri, quia sibi pro brevitate adiuncti sunt, pro uno accipiuntur.

2. II Cor. 5, 17.

Codd. $\Theta^{AM}W$.

2. transierunt + et W *Ar Li* | 3. illum $\Theta^{AM}W$ | 5. hębrei Θ^{M}; haebraei W | veteris testamenti *Ar* | hesdra W; esdra *Ar Li* | 6. auctorem W | in *om.* W *Ar* | 7. scilicet + et Θ^{M} *Ar* | hagiographorum *Ar Li* | 8. bresit Θ^{M}; beresith *Ar* | 9. elesmoth W; veelle semoth *Ar Li* | tercius W | vagigra Θ^{A}; vagecra W; vaiacra *Ar;* vaiicra *Li* | 10. leviticum *Li* | vajedabber *Ar;* vaiedabber *Li* | numeri *Ar* | elleaddabarim $\Theta^{M}W$ | 11. ebraei Θ^{A}; hębrei Θ^{M}; haebraei W | thora *Ar Li* | 12. propriae W | que Θ^{M} | 13. prophetarum + in *Ar Li* | 14. iosuae W *Li;* josue *Ar* | benun *Li* | latinę Θ^{M} | optim Θ^{AM}; sophtin *Ar Li* | 15. tercius W | samuel *Ar Li* | qui] quod W | malachi Θ^{A}; melachim *Ar* | 16. isaias $\Theta^{M}W$ *Ar* | jeremias *Ar Li* | hiezechihel Θ^{A}; ezechiel *Ar Li* | 17. thereasra W; thereazar *Ar Li* | brevitati Θ^{M}.

Tertius est ordo Agiograforum, id est sancta scribentium, in quo sunt libri novem quorum primus Iob; secundus Nabla, quod est Psalterium; tertius Masloth, quod est Proverbia Salomonis; quartus Coeleth, quod est Ecclesiastes; quintus Sirasirim, quod est Cantica Canticorum; sextus Danihel; septimus Dabreiamin, quod est Verba dierum, hoc est Paralipomenon; octavus Ezras; nonus Esther. Qui simul omnes: quinque, octo et novem, fiunt viginti et duo, sicut superius comprehensi sunt. Quidam autem Ruth et Cynoth, quod latine dicitur Lamentatio Hieremiae, Agiografis adiciunt et viginti quattuor volumina Testamenti Veteris faciunt, iuxta viginti quattuor seniores qui ante conspectum Dei adsistunt.

Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti, eorum librorum qui in canone hebraico non sunt, quorum primus Sapientiae liber est; secundus Ecclesiasticum; tertius Tobi; quartus Iudith; quintus et sextus Macchabeorum: quos libros Iudaei inter apocrifa separant, Ecclesia tamen Christi inter divinas Scripturas et honorat et praedicat.

In Novo autem Testamento duo sunt ordines: primus evangelicus, in quo sunt Mattheus, Marcus, Lucas et Iohannes; secundus apostolicus, in quo sunt Paulus in quattuordecim epistolis, Petrus in duabus, Iohannes in tribus, Iacobus et Iudas in singulis, Actus Apostolorum et Apocalypsis.

Summa autem utriusque Testamenti divisio, trifarie distinguitur; id est, in historia, in moribus, in allegoria. Rursus ista tria multifarie dividuntur; id est, quid a Deo, quid ab angelis vel hominibus gestum dictumque sit; quid a prophetis praenuntiatum de Christo et corpore eius; quid de diabolo et

---

Codd. Θ^{AM}W.

1. tercius W | agyographorum W; hagiographorum *Ar Li* | 2. job *Ar* | nabla quod est *om. Ar Li* | nabia W | tercius W | 3. masloth] misse *Ar* | coelet Θ^{AM}; meleth W; coheleth *Ar Li* | 4. sirasirin Θ^{AM}; syrasirim W; sir hassirim *Ar Li* | cantica] canticum *Li* | daniel *Ar Li* | 5. dabreaiomim Θ^{A}; dibrehajamim *Ar;* dibreaiamim *Li* | hesdras W; esdras *Ar Li* | 6. hester Θ^{A} *Li;* ester Θ^{M} | viginti duo *Ar Li* | 7. cinoth Θ^{M} *Ar Li* | latinę Θ^{M} | 8. lamentacio W | jeremiae *Ar;* ieremiae *Li* | agyographis W; hagiographis Θ^{M} *Ar Li* | adjiciunt *Ar* | 9. saeniores Θ^{M} | 10. dei] domini *Ar* | assistunt W *Ar* | 11. est + autem W | canonae W | haebraico Θ^{M}; hebraico W | 12. aecclesiasticum W; ecclesiasticus *Ar Li* | tercius W | 13. tobias *Ar Li* | macchabaeorum *Li;* machabaeorum *Ar* | quos libros] quos licet *Li* | 14. iudei Θ^{A} | apochripha W; apocrypha *Ar Li* | separent *Ar* | divinas scripturas] divinos libros *Ar* | 15. predicat Θ^{M} W | 17. matheus W; matthaeus *Ar Li* | joannes *Ar* | sunt] est W | 18. paulus in] pauli Θ^{A} | quatuordecim *Ar* | joannes *Ar* | 19. apocalypsin *Li* | apoc. + joannis *Ar;* + iohannis *Li* | 20. divisio *om. Ar Li* | trifarię Θ^{M}; triphariae W | 21. alligoria Θ^{AM} | multifaria Θ^{A}; multifariae Θ^{M}; multiphariae W | 22. vel + ab *Li* | hominibus] nominibus W | 23. prenuntiatum Θ^{A}; pronuntiatum W; nuntiatum *Li.*

membris ipsius; quid de veteri et novo populo; quid de praesenti saeculo et futuro regno atque iudicio.

Libros autem sanctarum Scripturarum, quos praesens bibliotheca continet, subsequens breviculus ordine pandit.

BREVES ORDINUM OMNIUM LIBRORUM VETERIS AC NOVI TESTAMENTI QUI AB ECCLESIA RECIPIUNTUR ET IN HOC CORPORE GENERALITER CONTINENTUR.

PRIMUS ORDO: LEGIS

in quo sunt libri:

Genesis
Exodus
Leviticus
Numeri
Deuteronomium

SECUNDUS ORDO: PROPHETARUM

in quo sunt libri:

Iesu Naue
Iudicum
Samuhel
Malachim
Esaias
Hieremias
Iezechihel
Duodecim Prophetarum

TERTIUS ORDO: AGIOGRAFORUM

in quo sunt libri:

Iob
Psalterium
Proverbiorum
Ecclesiastes
Cantica Canticorum
Danihel
Paralipomenon
Ezras
Esther

QUARTUS ORDO: EORUM LIBRORUM QUI IN HEBRAEORUM CANONE NON HABENTUR

Sapientia
Ecclesiasticum
Tobi
Iudith
Macchabeorum libri II

ORDO EVANGELICUS

in quo sunt libri:

Mattheus
Marcus
Lucas
Iohannes

ORDO APOSTOLICUS

in quo sunt libri:

Pauli apostoli epistolae:
Ad Romanos I

Codd. ΘAM. *Cod.* W *deest* (*a* 5, Breves, *usque ad finem*).

1. presenti seculo ΘA | 2. adque iuditio W | iudicio] *Hic desinit textus S. Isidori.* | 3. presens ΘAM | biblioteca ΘAM; bibliotecha W | 5. breves ordinum omnium] ordo ΘM | 6. eclesia ΘA | 37. ebraeorum ΘA | 40–41 ∾ iudith toby ΘA | 52. prima ΘA.

Ad Corinthios I
Ad Corinthios II
Ad Galatas I
Ad Ephesios I
Ad Philippenses I
Ad Colosenses I
Ad Thessalonicenses I
Ad Thessalonicenses II
Ad Timotheum I
Ad Timotheum II
Ad Titum I
Ad Philemonem I
Ad Hebraeos I
Petri I
Petri II
Iacobi I
Iohannis I
Iohannis II
Iohannis III
Iudae I
Actus Apostolorum
Apocalypsis

LEGE FELIX

Codd. ΘAM. *Deest* W.

22. apocalipsis ΘA; apocalypsim ΘM.

b) *Capp. 1 et 2. Recensio interpolata codicis Complutensis.*

BEATI ISIDORI INCIPIT PREFATIO TOTIUS BIBLIOTECE.

Vetus Testamentum ideo dicitur quia, veniente Novo, cessavit. Unde Apostolus dicit: *vetera transierunt* [*ecce facta sunt*] *nova.* Testamentum autem Novum ideo nuncupatur quia innovat mentes hominum; non enim illud discunt, [nisi homines] renovati in vitam per baptismi sacramentum.

Vetus enim Testamentum apud Hebraeos in tres dividitur ordines, id est: Legis, Prophetarum et Agiograforum.

Primus ordo, Legis, in quinque libris Moysi accipitur, id est: Genesis, Exodum, Leviticum, Numerum sive Deuteronomium.

Secundus ordo, Prophetarum, octo libris continetur, id est: Iosue, Iudicum, Regnorum primus et secundus, qui apud nos in quattuor dividitur partibus. Esaias quoque et Hieremias sive Ezechiel et Teresra, id est, liber duodecim Prophetarum qui pro brevitate sui pro uno accipiuntur volumine.

Tertius ordo est Agiograforum, id est, sancta scribentium, in quo sunt libri novem, id est: Iob, Psalterium, Proverbia Salomonis, Ecclesiastes et Can-

3. II. Cor. 5, 17.

Cod. X.

2. nobo | cessabit | 3. [ecce — sunt] *Verba inter uncinos posita evanuerunt in codice* | noba (*mut.* b *pro* v *deinceps non notatur*) | 5. babtismi | 6. ęnim | illum | aput | ebreos | 7. agyograforum | 8. libri | 10. profetarum | 11. aput | 12. ysaias | iheremias | ezeciel | 13. brebitatem | 14. tercius | agyograforum.

tica Canticorum, Daniel quoque et Paralipomenon sive Esdrae vel Esther. Omnes quoque hii libri, Legis scilicet et Prophetarum et Agiograforum, fiunt simul viginti duo; sed et quidam Hebraeorum Ruth et Cynoth, id est Lamentationem Hieremiae, Agiografis adiciunt, et viginti quattuor volumina faciunt Veteris Testamenti.

Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti, eorum librorum qui in canone hebraico non sunt, quos tamen Ecclesia Christi inter divinos libros honorat et praedicat, id est: librum Sapientiae atque Ecclesiasticum, Tobi quoque et Iudith sive Machabaeorum libri duo.

Hii sunt libri et plenitudo Veteris Testamenti.

In Novo autem Testamento duo sunt ordines: primus quattuor Evangeliorum; secundus vero quattuordecim Epistolarum Pauli apostoli, et septem quae canonicae nuncupantur, Actus enim Apostolorum et Apocalypsin Iohannis.

Summa autem totius Novi et Veteris Testamenti trifarie distinguitur, id est: historialiter, moraliter et allegorice. Et haec rursus tria multifarie dividuntur, id est: quid a Deo, quid ab angelis vel hominibus gestum dictumque sit; vel quid a prophetis praenuntiatum; quid de Christo et eius corpore; quid de veteri et novo populo; quid de diabolo et membris ipsius; quid etiam de praesenti saeculo et futuro regno atque iudicio.

Scriptores autem auctorum Novi et Veteris Testamenti hii sunt. Primus Moyses divinae historiae cosmographiam in quinque voluminibus edidit, id est: Genesis, Exodum, Leviticum, Numerum sive Deuteronomium quod Pentateuchum nominatur. Pentateuchus a quinque voluminibus dicitur; *penta* enim graece quinque, *teucos* vero volumen vocatur.

Genesis liber inde appellatur eo quod exordium mundi et generatio saeculi in eo continentur. Exodum vero exitum ab Aegypto vel egressum populi Israhel digerit et ex ea causa nomen accepit. Leviticum appellatur eo quod levitarum ministeria et diversitatem victimarum exequitur, totusque in eo ordo leviticus adnotatur. Numerorum liber vocatur eo quod in eo egressae de Aegypto tribus enumerantur, et quadraginta duarum per eremum mansionum in eo descriptio continetur. Deuteronomium graeco sermone appellatur quod latine interpretatur secunda lex, id est, repetitio et evangelicae legis praefiguratio. Librum

---

Cod. X.

1. canticorum [....]el esdre | ester. | 2. agyograforum | 3. ebreorum | cynot | 4. iheremie | agyografis | 6. aput | qui] que | 7. ebrayco | ęclesia | inter divinis libris | 8. predicat | sapientie | eclesiasticum | adque | 9. iud[***] | macabeorum | 13. que canonice | nunccupantur | hactus ęnim | apocalipsin | 14. totius] toth | 15. storialiter | hec | 17. profetis | pronuntiatum | 18. ętiam | 19. presenti | adque | 20. scriptores — sunt] *litt. maiusc.* | 21. divine storie | quos mografiam | 22. pentaticum | 23. pentaticus | ęnim | grece | 26. contineatur | egypto | srhl | 28. leviticus | 29. egresse | egypto | 30. eremo | discriptio 31. greco | 32. evangelice | prefiguratio.

Iosue ipse Iesus scripsit filius Nave. Librum Iudicum edidit Samuel. Librum Samuelis qui est Regnorum primus, scripsit ipse Samuel; secundum vero scripsit David. Tertium vero et quartum qui Malacym appellatur, Hieremias propheta in unum volumen coegit. Libri Paralipomenon scriptor aperte nescitur. Librum Iob, alii Moysen, alii unum ex prophetis, nonnulli vero eundem Iob post plagam suae passionis adserunt scripsisse. Psalmorum liber graece Psalterium, hebraice Nabla, latine vero organum dicitur. Vocatus autem Psalmorum quod, uno propheta canente, ad psalterium chorus consonando responderet. Decem enim prophetae sunt qui psalmos diverso tempore scripserunt, id est: Moyses, David, Salomon, Asaph, Eman, Etan, Yditun et filii Core sive Esdras. Salomon tria volumina edidit et scripsit, id est: Proverbiorum, Ecclesiastes et Cantica Canticorum. Librum vero Sapientiae et Ecclesiasticum, Iesus filius Syrac hierosolimita, nepos Iesu sacerdotis magni, edidit et scripsit. Esaias et Hieremias proprios ediderunt libros. Ezechiel vero et Daniel a viris quibusdam sapientissimis scripti esse perhibentur. Duodecim prophetae minores, suorum voluminum auditores et scriptores esse monstrantur; qui ideo minores dicuntur quia breves sunt eorum sermones. Esdras libri sui auctor et scriptor habetur. Esther librum Esdra creditur scripsisse. Iudith vero et Tobi sive Machabaeorum libri, quibus auctoribus scripti sunt minime constat. Habent autem vocabula ex eorum nominibus quorum gesta scribunt.

Quattuor Evangeliorum libros, quattuor evangelistae singulariter scripserunt; id est: Matthaeus, Marcus, Lucas atque Iohannes. Evangelium autem interpretatur bona adnuntiatio. Graece enim *eu* bonum, *angelium* enim adnuntiatio dicitur, unde et Angelus nuntius interpretatur. Paulus apostolus quattuordecim suas scripsit epistolas. Similiter quoque et Petrus, Iacobus et Iohannes et Iudas suas scripserunt epistolas quae ideo canonicae nuncupantur quia non uni tantum populo vel civitati, sed universis gentibus generaliter scripserunt. Actus Apostolorum, qui primordia fidei christianae in gentibus et nascentis Ecclesiae historiam digerunt, Lucas evangelista scripsit. Apocalypsin librum Iohannes evangelista scripsit eo tempore quo ob Evangelii praedicatione in insula Pathmos traditur religatus. Apocalypsin autem de graeco in latinum

---

Cod. X.

1. yosue | ihs | 3. iheremias | 5. profetis | 6. sue | grece | 7. ebrayce | 8. profeta | corus | 9. ęnim | prophete | 11. ęclesiastes | 12. sapientie | heclesiasticum | ihs | 13. iherosolimita | nepus | ihu | esayas | iheremias | 14. ezeciel | 15. peribentur | prophęte | 17. brebes | ester | 18. iudit | maccabeorum | 21. evangeliste | 22. matteus | adque | 23. grece | ęnim | evangelium | ęnim | 26. que | canonice] *Sic cod.* X. *S. Isidorus scripsit* catholicae *ut ex contextu apparet.* | 28. hactus | que | xp̄iane | 29. heclesie | storiam | digerit | apocalipsin | 30. predicatione | ynsula | 31. apocalipsin | gręco.

revelatio interpretatur; revelatio enim dicitur manifestatio eorum quae abscondita erant.

Hii sunt scriptores sacrorum librorum qui per Spiritum Sanctum loquentes ad eruditionem nostram et praecepta vivendi et credendi regulam tradiderunt. Praeter haec enim omnia volumina apocrypha nuncupantur; apocrypha autem dicta, id est, secreta quia in dubium veniunt. Est enim earum occulta origo nec patuit Patribus, a quibus usque ad nos auctoritas veracium Scripturarum certissima et notissima successione pervenit. Finit.

Cod. X.

1. °que | 4. precepta vibendi | 5. preter | apocrifa.

III

ALBINI FLACCI ALCUINI S. MARTINI TURONENSIS ABBATIS PROLOGUS DUPLEX

I.

Dum primus pulchro fuerat homo pulsus ab horto
in hanc, pro, miseram morte dolore diem
Infandi et gemuit condigna piacula facti,
cum tota pariter prole salutis inops.
Non tamen omnipotens bonitas dimiserat omne
in miseros magnae iam pietatis opus,
Plurima sed mitis lacrimis solatia nostris
attulit e caelis, in bonitate sua.
Illius ut semper pietas laudetur, ametur,
cunctorum pariter pectore, mente, manu.
Quicquid habere boni poterit mens conscia recti,
illius hoc totum gratia summa dedit.

Codd. VW.

I. 1. *Praecedit in cod.* W *prologus alter:* In hoc quinque libri... | orto W | 2. praemiseram W | dolere W | 6. in miseris W | 7. solacia V | 8. suae V.

Inter quae siquidem sunt maxima dona librorum,
qui series rerum et tempora cuncta canunt,
Et dictante Deo retinent primordia mundi,
et Christum saeclis praececinere pium,
In quibus et homini ratio est data certa colendi
ipsa Deum, vera est quae via, vita, salus.
Hos legat et teneat, placeat cui pectore puro
vivere cum Christo perpes in arce poli.
Sunt numero pariter deni duo septies atque
de quibus et nulli iam dubitare licet.
In Christi nobis numerus venerabilis iste
mystice discipulis namque sacratus adest.
His etiam libris vere est caelestis origo,
hos quia dictavit Spiritus ipse Deus.
Continet iste uno sanctus sub corpore codex
hic simul hos totos, munera magna Dei;
Omnia namque novae ac veteris pia famina Legis
hic te non dubites, lector, habere, pius.
Hic vitae fons est, haec est sapientia vera,
hae sunt perpetuae namque salutis opes.
Qui cupit inveniet Scripturas discere sacras,
sanctorum dicta hic veneranda patrum,
Legifer ille pius quicquid iam scripserat olim
de mundi ac rerum principio, siquidem
Qualiter Omnipotens naturas conderet omnes,
ingenio quantum scire licet hominis.
Hic etiam legitur hominis factura creati,
qualiter aut fugerit exul ab ore sacro,
Impius aut frater sceleratam sanguine dextram
fraterno impleret cur pietatis inops.
Post etiam retinet numeros et nomina patrum,
saeclorum per quos ordo cucurrit ovans.
Inde Noe, requies mundi, iam nascitur almus,
tempore sub cuius iam cataclysmus erat,

Codd. VW.

16. praecinere W | 21. atque] atti V | 23. tu christi W | 24. mistice V | 25. vere est] videant V*; inest V² | 27. sancto V | 28. his V | 29. nove W; nova V | 30. hic te] hicce V | 31. hinc V | vera] omnis V | 32. haec sunt perpetua W | 33. invenire W | 35. quicquam V* | 36. ac] et W | 37. concederet W | 38. ingenium W | 39. laegiter V | 40. ab orbe W | 44. seclorum W | 45. almi V | 46. cataclismus cerat V.

Dum natat arca Dei pelago, spes altera mundi,
totius et saecli prole repleta simul.
Extruit inmensam damnanda superbia turrem,
pro qua dividitur consona vox hominum.
Tum pater Abraham, caeli bene doctus in astris,
cui promissus erat filius ipse Dei.
Exilia hinc Isaac, Iacob quoque longa leguntur,
perque patres bis sex gentis origo sacrae.
Venditur hinc fratrum scelere et puer inclytus atro
Ioseph in Aegyptum, patre dolente pio;
Qui regni est subito factus de carcere rector,
et cum prole patrem duxit in arva Gesen.
Continet haec Genesis pariter liber omnia primus,
usque fuit Ioseph mortis amara dies,
Post cuius mortem Pharao rex impius alter
imposuit famulis vincula dura Dei.
Post Exodus habet praeclari tempora Moysis,
qui mandante Deo dux fuit in populo,
Fortiter educens Aegypti e gente maligna
perque decem plagas agmina sancta Dei.
Egit iter populus siccis super aequora plantis,
cantantes Domino carmina laetitiae.
Hinc data lex fuerat Synai de vertice celso
in tabulis sancto scripta Dei digito,
Quam turbis retulit descendens vertice montis
cornuta facie legifer ipse pius:
Longa quidem populum vix per deserta vagantem
condere praecipiens atria sancta Deo,
Cum mensis, vasis, tabulis simul atque lucernis,
sanctaque sanctorum, quo fuit arca Dei.
Inde sacerdotum describit in ordine cultus
ac Levitarum tertius ipse liber,

Codd. VW.

47. arga V | pelagos V | 48. toties V | 49. dampnanda W | 50. didviditur V | 51. abraam V | 53. exsilia W | 54. sacre W | 55. vinditur V | fratri W | inclitus W; incli V | 56. in aegypto W | 58. gosen V | 59. haec et W | 62. inposuit W | 65. aegyptiae gente W; aegypti haec gente V | 66. decim V | 67. inter populos W | aecora W | 68. laeticiae W | 69. verticae V | 71. quartus bis W | 72. faciae VW | 73. populis V | 78. hac W.

Tempora sanctorum currentia festa dierum,
et vestes Aaron progeniemque sacram.
Scribitur in quarto Numerorum mysticus ordo,
per tribus et turmas summa Dei populo,
Mystica sed Balaam senioris verba prophetae,
vera cadens quinam plurima praececinit.
Quattuor hinc decies per vasta silentia mundi,
erravit sitiens plebs malefida Deo.
Dux renovat legem dictis mordacibus almam,
dumque diem mortis sensit adesse sibi;
Hoc tenet egregio quintus sermone libellus,
in mentem revocans dona Dei populo.
Per deserta negans Dominum perit improba turba,
ac mandante Deo legifer almus obit.
Iosue surrexit, turbas dux inclytus armis
inducens patriam, quam Deus ipse dedit,
Plurima qui gessit praeclaris bella triumphis,
disperdens gentes chananeas gladio,
Per tribus et sortes, per nomina clara parentum,
inclyta distribuens regna Dei populo.
Huius gesta tenet iam sextus in ordine thomus,
praetitulatus enim nomine namque suo.
Post mortem cuius populus tum tempore multo
usque dies Sauli Iudicibus regitur,
Quorum gesta, genus, tempus, loca, bella, triumphos,
nomina namque refert septimus ille liber.
Eptateuchus enim librum decurrit in istum,
quem Ruth consequitur femina clara satis.
Hinc Iob intrepidus fidei bellator in armis,
praesignans Christi tempora sacra Dei.
Hinc scribuntur enim Samuhelis gesta prophetae,
Saulque philistaeo qui perit ense fero.

Codd. VW.

80. proieniemque W | 81. misti cordo V | 82. suma W | 83. mistica V | senioribus W | prophęta W | 84. precęcinit W | 86. siciens W | 87. lux renovet W | 89. egregium W | 91. per desertum W | 92. hac W | 93. iosuae V | inclitus W | 95. praeclara W | 96. cananeas V; chananeus W | 98. inclita W | 99. cuius V | 101. cum V | tempora multum W | 102. sauli] saeculi W | 104. nominamque refere V | septima W | libri V | 105. eptaticus V | 107-108. *om.* W | 108. presignans V | 109. samuelis V | 110. saul quae V | phylistaeo V; philisteum W | ensae W.

Israhelita potens, primis electus ab annis,
post quem detenuit regna beata David,
Ymnica qui cecinit psalmorum carmina vates,
praetitulans Christi tempora, gesta, diem,
Semine de cuius regali stemmate felix
alma Dei genitrix virgo Maria fuit.
Pacificus post quem Salomon rex regna regebat,
qui construxit ovans templa sacrata Deo:
In nato cuius finduntur viscera regni,
et Iudam tantum rex Roboam tenuit;
Induit Hieroboam Samariae stemmata pravus,
qui regum primus excoluit vitulos.
Hinc sibi regna duo fuerunt contraria semper,
et fratres inter bella fuere rei.
Sic regum series per tempora longa cucurrit,
prae multis scelerum noxia criminibus,
Donec in externas populus cum principe gentes
ductus erat, poenas iamque luere suas.
Quattuor haec libris clauduntur tempora Regum;
urbs perit usque sacra, rex simul et populus.
Inde Prophetarum praeclara volumina constant,
venturos Christi quae cecinere dies,
Nominibus propriis qui sunt bis octo libelli.
Hieremiae hinc gemitus pro Iosia et populo.
Ymnica Psalterii constat per carmina thomus,
quae cecinit Christi rex pater ipse David.
Tres Salomon libros mirabilis edidit auctor;
his duo iunguntur per paradigma libri,
Quorum quippe prior Sapientia dicitur alma,
notatur Iesus nomine posterior.

Codd. VW.

111. primus V* | 112. postquam V | 113. (y)mniqua W | cęcinit W | vatis V | 115. stemnate V*; stemate W | 117. rex *om.* V | 118. construxerat W | secreta W | 119. funduntur W | 121. stemate W; stemenate V | parvus V | 122. regnum V | 124. rea V; reti W | 126. premultis V | 127. exteras W | 128. paenas V | 131. prophaetarum W | preclara V | constant venturos W *qui vv. 131–134 pessimis sectionibus perturbat* | 132. caecinere W | 133. bis *om.* V* | 134. genitus W | iosua V | 135. hymnica W | psalterum V | 136. caecinit W | christus W | 137. mirabili sedidit V; mirabiles aedidit W | 140. ihesus W.

Hinc Paralipomenonis adest sacer ille libellus,
qui veteris legis dicitur aepitomen.
Hinc Ezrae, Nemiae, Iudith, Hesterque libelli,
tum Tobiae pietas, angelus, actus, iter.
Inclyta nam binis Machabea bella libellis
scribuntur, victis gentibus et populis.
Haec est sancta quidem legis scriptura vetustae,
divinis tota quae titulis redolet.
Tempora Baptistae decurrens usque Iohannis
sanctus Evangelii hinc celebratur honor,
In quo tecta diu sacrorum gesta librorum,
in Christi adventu iam reserata patent,
Et veniente die praeclara lucis in orbem
umbrarum tenebrae mox abiere procul.
Hinc quadriga Dei, cherubin comitante, refulget,
quae Christi in mundum tempora sacra sonat,
Matthaeus, Marcus, Lucas simul atque Iohannes
scribentes Christi gesta sacrata Dei.
Sanctus apostolicos Lucas descripserat Actus,
dogmata, sudores atque laboris iter.
Bis septem Paulus rescripsit in ordine cartas
discipulis, necnon urbibus et populis,
A Domino electus specialis in orbe magister,
gentibus innumeris dogmata sacra serens.
Hinc Iacobus, Petrus, Iudas simul atque Iohannes
scripserunt titulis mystica verba sacris.
Hinc etiam recubus divini pectoris almus
exul ab humano pellitur orbe pius,
Plurima qua cernens saeclis ventura futuris,
quae sit poena malis, gloria quaeve bonis.

Codd. VW.

141. paralypomenonis V | libell V | 142. aepithomon W†; aepithomen W^{1}; epitomen V | 143. esdrae neaemiae W | haesterque libellis W | 144. tunc V | 145. inclita W | machabaea V | 147. legem V* | vetuste V | 150. aeuuangelii W | caelebratur VW | 151. testa W | 152. iam serata patrent W | 153. die] deo V | preclare V | 154. tenebre V | nox W | 155. dei] diu W | caerubin V^{2} *sup. ras.* | 157. matheus VW | 159. apostolicus V | 160. doxmata V | 161–163. *om.* W | 166. scripsere V | mistica V; mistyca W | satis V | 167. hic aetiam recubans W | 168. expellitur V | 169. quae V | seclis V | 170. paena VW | gloriaquae vae bonis W; gloria quae vae bonis V.

Hic liber extremus Scripturae inscribitur almae
    divinis totus mysteriis redolens.
Haec sunt dona Dei caelestibus inclyta gazis,
    in his vita, salus, gloria, divitiae.
His sine nemo Deum poterit cognoscere sensu,
    vel praecepta Dei, aut regna beata poli.
In his vera quidem fulget sapientia tantum,
    in his laus, merces, vita, salus hominum.
His sine seducit male falsa scientia mentem,
    discere non curans verba sacrata Dei,
In quibus aeternae vere est sapientia vitae,
    gloria, lux, pietas, notus et ipse Deus.
Quisque legat huius sacrato in corpore libri,
    lector in ecclesia, verba superna Dei,
Distinguat sensus, titulos, cola, commata voce,
    discat ut accentus ore sonare sciat.
Auribus Ecclesiae resonet vox vinnula longe,
    omnis ut auditor laudet ab ore Deum.
Regnorum regi Christo et Domino dominorum
    gloria, lux, virtus, laus, honor atque salus,
Qui regit imperio terram pelagusque polumque,
    qui voluit sciri nomen in orbe suum,
Et genus humanum clementer ab hoste maligno
    in cruce iam moriens carne redemit ovans,
Qui solita Karolum regem pietate gubernet,
    semper in aeternum protegat atque regat.
Dicat et omnis amen populorum turba per orbem,
    hoc tribuat caeli Christus ab arce pius,
Ut multis vivat felix feliciter annis,
    post haec et teneat regna beata Dei.

Codd. VW.

171. scribitur W | alme V | 173. inclita W | 176. aut] ut W | 179. mala W | scientiam W | 181. sapientiae W | 184. aecclesia W | 185. distinguaet W; distinguens V | comate W | 186. dicat V | orae W | 187. aecclesiae W | vinula V | vinnula + in W | 188. laude labore V; laudet ab orae W | 192. scire V | in arbre V | 193. et hienus V | 194. carne] cartae V | 196. eternum V.

II.

In hoc quinque libri retinentur codice Moysis,
Bella ducis Iosue, Seniorum et tempora patrum,
Ruth, Iob et Regum bis bini namque libelli,
Atque Prophetarum sancti bis octo libelli,
Carmina praeclari Christi patris ymnica David,
Et tria pacifici Salomonis opuscula regis.
Iungitur his Sophiae Iesu simul atque libellus
Et Paralipomenonis enim duo nempe libelli.
Hinc Ezrae, Neemiae, Hester, Iudith atque libelli
Et duo nempe libri Machabea bella tenentes.
Matthaei et Marci, Lucae liber atque Iohannis
Inclyta gesta tenens salvantis saecula Christi.
Sanctus apostolicos Lucas conscripserat Actus:
Bis septem sancti per cartas dogmata Pauli,
Iacobi, Petri, Iudae et pia dicta Iohannis:
Scribitur extremo Iohannis in ordine thomus,
Hos lege tu, lector felix, feliciter omnes,
Ad laudem Christi propriamque in saecla salutem.

Codd. Φ^zPWH.

II. 1. quoque P | moysi H | 2. iosuae W | 3. et *om.* Φ^z | 5. praeclara WH | pastoris H | hymnica Φ^zW | 6. tria] patri ac P | salamonis H | 7. iungiter H | hiesu Φ^z; ihesu PW | libellos H* | 8. paralypomenonis Φ^zP | 9. eyre Φ^z; esdrae W; hesdrę P; estrę H | neemie Φ^z; noemi H | 10. nempe] iamque PWH | *Inter 10 et 11 addit* H: Isti sunt libri novi testamenti | 11. matthei Φ^zP; mathei WH | libri H | 12. inclita H | secula H | 13. conscribserat H; conscripsit et P | 14. sancti] doctoris Φ^zH | carta W | 15. iude H | 16. extrema H; extremus P | iohannes W | 18. secla Φ^zH; secula P.

IV

THEODULPHI AURELIANENSIS EPISCOPI PROLOGUS

Quicquid ab hebraeo stilus atticus atque latinus
sumpsit, in hoc totum codice, lector, habes.
Quo loca prima tenet Genesis, primordia mundi
diluviumque canens, gestaque magna patrum.
Exodus Aegyptum spoliat, secat aequora rubra,
pandit iter heremi, lympha ibi, lexque datur.
Inde sacerdotum gentem Leviticus ornat,
et typica exponit dona sacris typicis.
Bella virosque liber Numeri describit et actus
quis Moyses fregit idola, stupra, duces.
Post repetit legem, populo benedicit, et alma
iura dat, ac, dicto carmine, victor obit.
Dividit hinc proprio terram Navegius heros
libro, deletis urbibus atque locis.
Pridem Iudicibus quis et ordo cucurrit et actus,
continuante stilo concinit inde sequens.
Moxque sedent quae Ruth moabitis femina gessit,
clara piis meritis, clara nepote pio.
Psalmicanique actus et iniqui gesta Saulis,
prime sequensque liber, hinc, Samuhelis, habes.

Codd. Θ^{AM}VKLNXY.

Praefatio bibliothecae exametris ac pentametris versibus composita V; — omnes divinae historiae (hystorie X) veteris ac novi testamenti libros subsequens metrica prefatio (praefacio X, ab aratore edita *add.* Y^2 *int. lin.*) paucis honestissime concludit sermonibus XY; *titulum omittunt* Θ^{AM}KLN.

1. quidquid N; quiquid L | hebreo KLNXY | 5. egyptum KLX; egiptum N | equora KLNXY | 6. limpha KLNY | 8. typice Θ^{M} | sacra L | tipicis L | 11. repperit L | 13. naveius KLX | aeros V | 15. et (*ante* ordo) *om.* KLN | 16. concinante L | 17. sedent que KLX | moabitidis NY | 20. prima V | hic X | samuelis K | habe KLN.

Tertius et quartus, Malachim quis nomen inhaesit,
regum Hebraeorum ex ordine gesta canunt.
Hinc sedet Esaias, Christum de virgine nasci
qui canit, et gentes ad pia iura vocat.
Hunc prope, Hieremias, qui virgam ollamque tuetur,
ordine quadruplici flebile texit opus.
Partibus Ezechihel summis obscurus et imis
hinc est, stirps qui hominis more vocatur eri.
Post, duodenus inest vatum pius ordo minorum,
longe aliud signans quam sua verba sonent.
Nam moecham et prolem et Ioseph creber intonat Ose,
Samariam, Effraim, Gezdrahel et viduam.
Hinc Iohel eversum prius atris cladibus orbem,
Flaminis adventum concinit inde pii.
Quattuor atque tribus probris regna increpat Amos,
se et vidisse boat mistica plura satis.
Percutit Abdias Edom almi cuspide verbi,
aemulus et fratris illius ore ruit.
Naufragio Ionae signatur passio Christi,
Ninivis et vitam nomine mundus habet.
Filia latronis vastatur famine Michae,
quod ducis Israhel leserit illa genas.
Voce Naum pulsat constanti sanguinis urbem,
pacicanosque boat montis in arce pedes.
Abbacuc interno in cruce Christum spectat ocello:
cornibus his vis est eius operta, tonat.
Promit Sophonias a porta et colle quod audit,
plangorem indigenis fert quoque, Pila, tuis.
Aggeus instaurat templum, celsumque tonantem
moturum recinit aequora, rura, polum.

Codd. Θ^{AM}VKLNXY.

21. tercius LNY | et] ac KLNY | nomine X | inhesit Θ^{AM}KLNY; gessit X | 22. hebreorum Θ^{M}KLNX | 23. isaias Y; ysaias KLX | 25. hinc V | iheremias L; ieremias XY | 27. ezechiel VKLX; iezechihel Y | 28. styrps Y; stipps K | heri VLNXY; hinc Θ^{A} | eri] *Hic versus* 67-68 *inserit* V | 30. sonant KLNY | 31. mecham KLNX | osee KLNX | 32. samaria Θ^{A}; samariamque KL | ephraim VKLNY | gezrahel V; iezrahel KLNXY | 35. quatuor LNX | aeque VY; eque Θ^{AM}NX | 36. mystica KLXY | 38. emulus Θ^{M}KLNXY | 39. naufragie Y | ione KLNX | 41. feminae Θ^{M} | miche KLNXY | 42. isrl KLNX | leserat L | 43. constantis V | 45. abacuc XY | 46. is KL; ut X | vis] ius X; *om.* K^{t} | aperta Y; aperte KLN | 48. clangorem NY; langorem K; languorem L | pira X | 50. equora KLNX | rubra V.

Mistica Zacharias postquam videt ordine plura,
sessorem Dominum dicit, aselle, tuum.
Munera Malachias populi inquit abacta prioris,
agmina cumque suis gentium amata Deo.
Iob quoque verba tenens cum gestis inde libellus
ponitur, hic parvus pondera magna vehit.
Mox dulcis dulcem depromit cantio Christum
Psalmorum, lyrici quos statuere pedes.
Protinus Ididiae resident tres ordine libri,
cui nomen Salomon sive Cohelet inest.
Alloquitur primus sub prolis nomine cunctos,
corrigit et mores, ethica, lege tua.
Omnia vana canit rutilo sub sole secundus,
cui res est phisicas enumerare labor.
Tertius Ecclesiae thalamum Christique perornat,
rebus et in logicis vertitur eius opus.
Inde philostoricus Danihel est totius orbis,
omnia qui lapidem frangere regna canit.
Hinc duo ponuntur, quis nomen Verba dierum est,
promere sive labor gesta genusque Ducum.
Ponitur hinc Hesdras legem templumque reformans,
et reditum Israhel ad sua rura canens.
Ecclesiaeque typum referens mox scribitur Hester,
quae plebi extorri lausque decusque fuit.
Post liber est positus, cui dat Sapientia nomen,
quod Christi adventus morsque patescit ibi.
Protinus aptatur liber Ecclesiasticus isti,
quo pia iura sonant, lausque beata patrum.

Codd. Θ^{AM}VKLNXY.

51. mystica VKLXY | 54. agmimina K | 55. libellis V | 56. venit Θ^{A} | 57. vox N | cantico Y; cantica L* | 58. lirici NY | 59. ididie NY; ydidie X; idide KL | resident] tendent V | 60. quį Y | coheleth V; coeleth LNXY; coeleht K | 62. porrigit V | aethica Θ^{M}VY | 64. qui Y | physicas KY | 65. tercius LNY | ęcclę XY; eccłe KLN | talamum Θ^{M} | 66. in *om.* N | loicis VNY | *Post* 66 *inserunt* VX *vv.* 75–78 | 67–68 *inseruit* V *inter* 28 *et* 29; *om.* X | phylostoricus KNY | daniel KL; danihelem totus orbis Y | tocius K | 71. esdras VN; ezdras KL; eszras X | templum (que *om.*) KL | 72. isrł KLNX | *Post* 72 *inserit* V *vv.* 79–82 | 73–74 *inserit* X *inter* 82 *et* 83 | 73. eclesiaeque Θ^{M}; ecclesieque KLN | 74. que KLN | 75–78 *inseruit* X *inter* 66–69 (67–68 *om.*); V *inter* 68–69 | 75. est positus] empositus Θ^{M} | 76. patescat X | 77. ęcclesiasticus X.

Hinc pia pauperies, pietas et opima, beate
est, Tobi, libro rite notata tuo.
Scribitur insignis Iudith mox femina facti,
incestus cecidit qua feriente furor.
Hinc gemini libri ponuntur Macchabeorum,
gesta quibus fratrum quattuor alma sedent.
Promit aperta novae Christum hinc hinc bucina legis,
tegmine quem typico prompsit operta vetus.
Mattheus, Marcus, Lucas sanctusque Iohannes,
vox tonat hunc horum quattuor una simul:
Primus ab humana quia coepit promere gente,
humani formam sthematis inde vehit.
Avia terribili perstringit voce secundus,
scribitur et species inde leonis ei.
Estque sacerdotii quia rebus tertius orsus,
forma iuvencalis hinc sibi rite datur.
It quia verborum pinnis super aethera quartus,
hinc aquilae specimen celsa petentis habet.
Quattuor atque decem hos Pauli scripta sequuntur,
quae orbi misit ovis, qui lupus ante fuit.
Romulidas revocat a legis pondere prima,
atque evangelicam censet habere fidem.
Arcades inlectos diverso errore secunda
ad veram scriptis convocat alma fidem.
Paenituisse placet, solatur tertia eosdem,
laudansque hortatur ad meliora simul.
Ad fidei Galatas deducit quarta vigorem,
qua spreta pronos grande premebat onus.

Codd. ΘAMVKLNXY.

79-82 *inseruit* V *inter* 72-73 | 79. pauperitas L | beatę X | *Post* 82 *inserit* X *vv.* 73-74 | 83. machabeorum ΘAVKLNXY | 84. quatuor KLNX | 85. nove KLN | *alt.* hinc *om.* ΘAX | buccina N | 86. promsit K | 87. matheus VKLNXY | marchus K | 88. hinc VX | quatuor LNX | 89. ad V | humano ΘM | qua Y | cepit KLNX | 90. stematis X; stemmatis VY; stegmatis KLN^2; stigmatis N* | 91. avia] quia N; et quia KL | 93. tercius KLNY | orsus] marcus L*; *om.* L^2 (*cancel.*) | 94. norma KL | iuvenculi VX | 95. id Y | pennis VKLNXY | ethera KLN | 96. aquile ΘMKLNX | speciem en K | *Post* 96 *inserunt* VX *vv.* 133-134 et 127-132 | 97. quatuor KLNX | decim Y | has VX; mox KL | secuntur LY | 98. que KNX | orbe L* | ouis] opus L^2 (pus *sup. ras.*) | 101. archades LN; archadas VX | illectos $KLNXY^2$ | 103. penituisse KLN | placet] libet KNY | tercia XY; tercio KLN | 104. lausque ΘA | 105. galathas VKLNXY | deduc N* | 106. qua spreta] quas petra V | pro*** L.

Quinta Ephesi populos venerandis laudibus effert,
quod sanctam haudquaquam deseruere fidem.
Sexta Philippenses solatur, laudat et ornat,
constanter fidei quod tenuere decus.
Moxque Colosenses praeventos septima falsis
vatibus, instituit, corrigit atque docet.
Thessala quam genuit favet hinc octava catervae,
tempora quod quum essent nubila, firma stetit.
Extima quis etiam praedicit tempora nona,
quove sit atra lues deicienda modo.
At decimae textus Timotheum informat et aptat
Ecclesiae in rebus ordinibusque sacris.
Temporis undecima supremi probra canuntur,
instruiturque viis omnibus ille bonis.
Instruit inde Titum decimae subiuncta secunda,
quo vitet hereses, presbiter esse queat.
Tertia post decimam pia dat tibi verba, Filemon,
quae Roma vinctus misit ab Urbe pater.
Ultima per legis vatumque oracula Christum
Hebraeis prolem praedicat esse Dei.
His sunt catholicae subiunctae ex ordine septem
Paginae, apostolico quas rapit ore stilus;
Scilicet una pii Iacobi, Petrique gemellae,
sunt tres Iohannis, una ibi, Iuda, tibi est,
Conplent quae Ecclesiam generali dogmate totam,
instituuntque fidem, iusque salutis habent.
Hinc ad apostolicos, quos Lucas protulit, Actus
it stilus, Ecclesiae qui nova gesta canunt.

Codd. Θ^{AM}VKLNXY.

107. offert X | 108. sanctam] secundam X | 109. phylippenses N; philippeses K | 111. voxque K | colossenses X | preventos Θ^{M}KL^{2}; preventas L* | 113. tessala Θ^{A}KLY | quem Θ^{A} | caterve KLN | 114. cum VKLNXY | esset V | 115. extima *om.* N | predicit K | nova V | 116. quodve Y | deiicienda V | 117. ad Θ^{M} | decime Θ^{M}KLNX | thimotheum N | 118. ecclesie Θ^{AM}KLNY | rebus + que Θ^{M}* | 119. suppremi VKL* | 120. omnibus + que Y | 121. tytum XY | decime KLN | 122. vitans KLX | pręsbiter Θ^{M} | 123. tercia KLNY | philemon VLY; phylemon NX | 124. que KLN | 126. hebreis KLNXY; haebraeis Θ^{AM} | predicat KL | 127-132 *inseruerunt* VX (*post vv.* 133-134) *inter vv.* 96-97 | 127. catholice NXY; canonice L; *om.* K | subiuncte NX; coniuncte KL | semptem K* | 128. pagine KLN | quos Θ^{AM}LNY | 129. gemelle KLN | 130. tibi] tua VKLNX | 131. complent VY | que Θ^{M}VKLXY | ęcclesiam LXY | 133-134 *inseruerunt* VX *inter vv.* 96-97 (*ante vv.* 127-132) | 134. id L*; ut K; a Y | ęcclesię LXY; ecclesie KN | que L.

Visio sancta libros, quae sancto visa Iohanni est,
claudit et archano limite signat eos.
Hoc Testamenti Veterisque Novique sub uno
calle patens bivium ducit ad alta poli.
Hic cibus aeterno satiat praecordia pastu,
iustitiaeque famem, quo mage habetur, alit.
Hic paradisigeno veniens de gurgite potus,
quem quo plus quis adit, plus sitit omne bonum.
Haec tuba terribilis mugit per compita mundi,
mittit terrigenum ad caelica regna genus.
Haec lux horrendas errorum decutit umbras,
qua retinent mentis te via recta pedes.
Sunt hic iura Dei tenebris nudantia mundum,
splendidiora astris, candidiora nive.
Iusta iubent, iniusta vetant, mala cuncta recidunt,
virtutes gignunt, probra fugant vitia.
Lex pretiosa Dei est, quid enim pretiosius illa?
quam dat fons vitae, lux et origo boni.
Est doctrina potens, superansque scientia cunctas,
cui valet aequari nulla sub axe poli;
Cui si quam cupias sensu conferre vel arte,
ut caelo tellus, haec ita caedet ei.
Quicquid in ingenuis mundana discitur arte
artibus, hic currit liberiore via.
Quod ratione viget, vel quicquid amatur in illis,
hoc a fonte meat, huius ab amne fluit.
Quumque has in cunctis vincat, fandi ordine vincit,
quod sermone uno multa notanda docet;
Verborum atque unum non mutans tramite callem
sic plures uñus res bene sermo tonat.

Codd. Θ^{AM}KLNY. *Omittit* V *vv.* 159–244. *Desinit* X *v.* 154 (axe poli).

135. que K | viso Y* | iohanne Θ^{AM} | est *om.* K | 139. eterno KN | saciat X | precordia Θ^{M}KL | 140. iusticięque Y; iusticieque KLNX; iustiaeque Θ^{A} | 141. paradysigeno KL | 142. addit KL* | 143. hec KN | competa KL*Y | 144. celica KLN | 145. hec KN | orrendas V | unbras K^2; undas K* | 151. preciosa KLNXY | preciosius KLNXY | 152. vite N | boni] dei N | 153. cuncta VKLNXY | 154. equari KL* N; equa L^2 (ri *sub ras.*) | 156. celo KLN | hec N | cedet Θ^{M}KL; cedit N | 157. quidquid Θ^{A}X; huicquid N | ingeniis VKLN | mandana Θ^{A} | 158. hec N; hęc LY | 159. quidquid N | 161. cumque Θ^{M} KLNY | in cunctis] invictis K | fandi ordine] candidior ne K | 162. nocet N; vehit KL | 164. sic] hic LN.

Sic narrat textum, tamen ut mysteria prodat,
maiora insinuat, dum modo magna canit.
Magnaque sic parvis, conponit parvula magnis,
actum ut per vilem tu pretiose sones.
In re praeterita monstrat narrando futuram,
haec referens, miro praedicat illa modo.
Acta ita describit, ut agendi conferat artem,
in re seu facta, te facienda monet.
Pondere de rerum taceo; quis, singula fando,
expediet decus hoc quis cluit atque viget:
Quae non clausa metum, fastidia non dat aperta,
non hic deterret, non ibi vilis inest?
Hic spes quaerit eam, tenet illic prompta facultas,
quo latet exercet, quo patet ista cibat.
Fortium in obscuris exercet proelia dictis,
te sermone humili, parvula turba, fovet.
Fortibus est panis, pusillis lacteus humor,
hos solidis dapibus, hos ope lactis alit.
Curat more meri, ritu demulcet olivi,
multimodo affatu sic datur una salus.
Haec etiam assiduo fastidia derogat usu,
quoque magis capitur, quaeritur inde magis.
Pluraque quum soleant meditatu horrescere grandi,
huius amor, quo plus haec meditatur, adest.
Adiuvat haec animum humili sermone legentis,
sensibus et celsis ad potiora levat.
Nam se lectorum rudium bene nosse caterva
hanc ratur, at doctis haec nova semper inest.

Codd. Θ^{AM}KLN. *Desinit* Y *v.* 188 (meditatur adest.). *Desunt* VX.

165. sic] hic LN | tamen] tantum LY | mystica L; mistica KN | 167. componit Y | 168. preciose NY; preciosa KL | sonas KL NY | 169. preterita Θ^{M}KL | futura KLNY | 170. hec KN | predicat KL | 171. agendo NY | 172. te facienda] *scripsimus cum ant. edd.;* de facienda Θ^{AM}; deficienda KLNY | 173. tace Y* | singula fando] signa nefando KLNY | 174. expediet] expedit et KLNY | quis cluit *om.* K; quis cluit atque viget *om.* L* | scluit L^2 | atque] arte KL^2 | 175. que N | non] in NY | mecum NY | 177. querit KLY | promta K | 179. obscurris N | prelia L | 180. *Hic omisso versu, titulum* De humili sermone *inserit* N. | te] de K | turba] vita KL; *om.* Y | 181. pupillis K | 183. iurat K; durat L | olivi] ovili KLN | 184. multimoda Y | affatur NY | 185. hec KN | 186. queritur Θ^{M}KLY | ∾ queritur capitur K | 187. cum KLNY | 188. hec KN | 189. hec N | animos K | legentes K | 191. nam] iam KN | 192. retur L; reatur K | ∾ doctis at KL | hec N; *om.* KL.

Quid quod ad aethereas populi vocat agmina sedes,
et vita adsociat non peritura tibi?
Qua mundanus amor refugit crescitque supernus,
vertit et ad melius corda legentis opus.
Adde quod exemplis mundanus instruit actus,
et via consiliis hac tribuente patet:
Scilicet ut quisquam didicit dum gesta priorum,
quid vitare queat, quidve sequatur habet.
Erudit externis proprios sic actibus actus,
nonque suis sua sic dicta vel acta regit.
Singula quis referat? numero transcendit arenam
et pluviae guttas legis opimus honos.
Cui qui lecturum totis te nisibus addis,
quisquis es, intenta poscito mente Deum,
Ut tua clementer cum hoc nectare corda revisat,
cumque hoc inhabitet pectoris antra tui.
Hac veniente tuae pandatur ianua mentis,
qua nitidante omni sorde carere queat,
Hospitium quo praestet ei, qui condidit illam,
cum lege hanc adeat legis et ipse dator.
Non te pervadat fastus, non gloria fallax,
non vanae aut vacuae sit tibi laudis amor.
Spiritus effugiet Sanctus fera pectora ficti,
nec habitator adit corpora pressa malis.
Sit tibi mens humilis, cor prudens, actio munda,
sit florens studium, sit pietatis opus.
Crebra sit in sancta tibimet meditatio lege,
instato monitis nocte dieque suis.
Hanc gere corde, manu, proprio non desit ab ore,
tuque aliorum actus, corrigat illa tuos.

Codd. Θ^{AM}KLN. *Desunt* VXY.

193. quid] que K; quę L | quod] quidem KL | quid quod] quidquid N | ethereas KLN; athereas Θ^{A} | 194. associat LN; assotiat K | 195. supermus N | 198. ac Θ^{A}N | 201. propriis L* | 203. transcendet L*; transcendat KL^2N | harenam KLN | 204. pluvie KLN | opimum KLN | onus KLN | 205. cui] qui K | cui qui] quique N | lectorum L; lector K | addes Θ^{A} | 206. poscite L* | 207. revisat] recusat L* | 209. tue KLN | 210. omni *om.* Θ^{A} | 211. hospicium KL | prestet Θ^{M}L | condidit] credidit K | 213. pervadat] per vada N | fallax] vana N* | 214. vane KLN | vacue KLN | 216. nec] haec Θ^{M} | addit K.

Haec in parte thori sedeat, hanc lumina cernant,
hanc colla, hanc genua, hanc brachia curva vehant.
Ad caput haec sedeat, solito dum tempore stertis,
dumque fugit somnus, te petat illa celer.
Nec solum ut doctus, sed et ut sis iustus amato,
eminet unum alio, cum sit utrumque bonum;
Nam tibi Cunctipotens actus non verba requiret,
illi in utroque tamen ipse placere vales.
Disce legens, assuesce frequens, faciendo doceto,
sitque tibi hic trames legis in arte piae,
Quatenus erudiat mentem tibi lectio crebra,
detque tuis pulchram sensibus illa viam.
Ne cito labatur, vires sibi colligat usu:
lectio crebra tenet mens quod acuta capit.
Semita sic caeso dumosae robore silvae,
dum teritur crebro fit via lata pede.
Sancta ferant sanctis verbis exempla vigorem,
quae canis et facito, quae facis ipse cane.
Non verbis actus, non illis verba repugnent,
nobile par tecum currat utrumque simul.
Quod bene mente capis humili sermone profare,
ne fastu amittas quod studiosus habes.
Plura referre mora est, in paucis collige multa,
lector, cui fulvum mentis acumen inest.
Semine sic messor proviso plurima parvo
grana vehit, voto fertiliore cluens.
Dumque opus id cernis, relegis dum carmina nostra,
Theodulfi clemens sis memor oro. Vale!

Codd. Θ^{AM}KLN. *Desunt* V (*usque ad v.* 244, studiosus habes, *et a v.* 249 *usque ad finem*) X et Y.

223. hec KLN | 224. curva] crura N | 225. hec KN | 226. cumque KL | sonus K | 227. nec] hanc KL | set K | amator N | 228. praeminet N | utrumque L | 231. adsuesce Θ^{M}KL | 232. sitque] hicque N | arce N | pie KN | 233. quatinus KLN | 234. denique K | pulcram N | 237. ceso KLN | dumose KN | silve KN | 238. cum N | 240. que (*ante* canis) KN | que (*ante* facis) KN | ipsa Θ^{M} | 242. par tecum] parte ferat N; par referant KL | 244. ne] de N | 245. pluram N | 246. accumen V | 247. provisa K* | 249. cumque KLN | id *om.* L* | dum] et KLN | *v.* 28 *om.* L | theodulfi] scriptoris KN | clemens *om.* K *et* N *in quo tamen spatium relinquitur vacuum* | oro] ipse N | *add.* N: explicit epistola.

SANCTI HIERONYMI PRESBYTERI

PRAEFATIO

IN PENTATEUCHUM

ELENCHUS CODICUM

Λ^{L} Legionensis, S. Isidori. S. x.

Λ^{H} Matritensis, Acad. Hist. 2. S. xii.

Σ^{O} Matritensis, Mus. Arch. 485. S. xii.

Σ^{M} Matritensis, B. Nat. A. 2. S. xi.

B Burgensis, Seminarii. S. x.

A (*Amiatinus*) Florentinus, Laur. S. viii.

T Turonensis 10. S. viii.

M Ambianensis 6. S. viii (in quo praefatio *Desiderii mei* additur manu saeculi xii).

Φ^{R} Parisinus lat. 3. S. ix.

Φ^{A} Parisinus lat. 11514. S. ix.

Φ^{Z} Turicensis Carolinus C. 1. S. ix.

Φ^{G} Londinensis Add. 10546. S. ix.

Φ^{P} Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. ix.

Θ^{A} Aniciensis, Capituli. S. ix.

Θ^{M} Parisinus lat. 9380. S. ix.

Ψ^{F} Vaticanus lat. 12958. S. xi–xii.

Ψ^{M} Mediolanensis, Ambr. B. 47. Inf. S. xii.

Ω^{J} Parisinus lat. 16719. S. xiii.

Ω^{M} Parisinus, Mazarinaeus 5. S. xiv.

J Ambianensis 15. S. xii.

W Andegavensis 3. S. ix.

m Andegavensis 5. S. ix.

b Bernensis A. 9. S. xi.

e Einsiedlensis 5. S. x.

Q Mediolanensis, Ambros. E. 53. Inf. S. x.

P Modoetianus, Capituli. G. 1. S. ix.

C Parisinus lat. 1. S. ix.

V Parisinus lat. 2. S. ix.

R Parisinus lat. 6. S. x.

G Parisinus lat. 7. S. xi.

D Parisinus lat. 10. S. xii–xiii.

E Parisinus lat. 12. S. xii.

F Parisinus lat. 17. S. xiii.

Z Parisinus lat. 45. S. ix.

H Parisinus lat. 48. S. xii.

n Parisinus lat. 50. S. xi.

K Parisinus lat. 53. S. xii.

L Parisinus lat. 57. S. xii.

p Parisinus lat. 58. S. xii.

N Parisinus lat. 60. S. xv.

O Parisinus lat. 10431. S. xii.

h Parisinus lat. 11511. S. xii.

S Parisinus lat. 11539. S. xiii.

X Parisinus lat. 15177. S. xii.

Y Parisinus lat. 15478. S. xii.

r Remensis 1. S. ix.

s Romanus, Bibl. Nat. Vit. Emm. Sessorianus 38, 9. S. x.

z Vaticanus Barb. lat. 587. S. xii.

v Vaticanus Palat. lat. 14. S. ix.

I Turonensis 5. S. xiii.

𝔞 Editio princeps (a. 1452?) 42 lin. dicta.

𝔤 Editio Gobelini Laridii, a. 1530.

SANCTI HIERONYMI PRESBYTERI
PRAEFATIO
IN PENTATEUCHUM

Desiderii mei desideratas accepi epistolas, qui, quodam praesagio futurorum, cum Danihele sortitus est nomen, obsecrantis ut translatum in latinam linguam de hebraeo sermone pentateuchum nostrorum auribus

---

Codd. $\Lambda\Sigma$ATM$\Phi\Theta\Psi\Omega$ *etc. Desunt* B *qui legi nequit, et* s.

Tit. Incipit praefatio (prefatio Q) sancti hieronimi (ieronimi WQ) presbyteri (praesbyteri Φ^{G}Q; praesbtrii W; presbiteri M) MΦ^{AGP}WQPC — incipit praefatio sancti hieronimi presbiteri in libro geneseos (genesim Φ^{Z}) Φ^{Z}m — incipit praefatio (prefatio Y) sancti hieronimi (ieronimi Y) presbyteri (*om.* Y) in ueteri testamento Φ^{R}Y — incipit prefatio (prephatio L) sancti ieronimi presbiteri (prpi X) in pentateucum LX — incipit prefatio sancti ieronimi episcopi in pentatheucō h — incipit prephacio sancti hieronimi presbiteri in pentateucum moisi p — incipit praephatio sancti hieronimi (ieronimi Ψ^{M}) presbiteri in historia pentatheucum moysi Ψ^{M}n — incipit prephatio sancti ieronimi pbri in libro pentatheuco moysi Ψ^{F} — incipit p̄fatio in pentateucum Ω^{M} — praefatio sancti hieronymi presbyteri in pentateuchum mosi g — incipit prologus hieronimi presbyteri (prȩsbyteri Θ^{A}; prb Θ^{M}) Θ^{AM}V — incipit prologus beati iheronimi presbiteri Λ^{H} — incipit prologus iheronimi ad desiderium Λ^{L} — item prologus sancti iheronimi ad desiderium F — incipit prologus sancti (*om.* e) hieronimi (ieronimi Ω^{J}) presbiteri (*om.* Ω^{J}) in pentatheucum (pentateucum e) Ω^{J} e I — prologus sancti iheronimi de penthateuco ad desiderium Σ^{O} — prologus sancti iheronimi de pentateuco id est liber genesis ad desiderium Σ^{M} — incipit prologus sancti iheronimi de pentateuco (ad desiderium? *scriptura codicis evanuit*) B — incipit prologus sancti ieronimi in pentateuco moysi G — incipit prologus sancti iheronimi prbi in pentatheucum moysi E — incipit prologus hieronimi pbri de libro genesis R — incipit prologus iheronimi pbri in libro genesis D — incipit prologus sancti hieronimi pbri in libro (in librum b[2]) genesis b — incipit prologus sancti hieronimi pbri in libros moysi N — incipit prologus in penthateucum O — incipit prologus in libro geneseos r — incipit prologus in genesi H — incipit prologus (sancti iheronimi Z[2]) in gn̄s Z — sermo beati ieronimi presbiteri S — *sine titulo in* ATKzα.

1. desiderii] O*; desideri O[2] | accȩpi R; accepit M* | epistolas] A* *ceterique, exceptis iis qui sequuntur:* epłas $\Sigma^{O}\Phi^{Z}\Psi^{M}\Omega^{JM}$RGDFnNOhS; ȩpłas EX; epistulas A[2]; litteras Iα | epistolas + et h | quoddam D; quondam $\Sigma^{M}\Psi^{M}$e†O | presagio Σ^{M}BTΨ^{M}DEZHnKLphα | 2. daniele $\Lambda^{LH}\Sigma^{M}\Psi^{M}\Omega^{JM}$WEFHKLOhSYIαg | ∾ sortitus est nomen cum danihele B | obsecrantes Θ^{A}b* | 3. ∾ latinam in Y | lingam Dh* Y | de *om.* r* | hebraeo] Λ^{L}T$\Phi^{RGP}\Theta^{AM}$C Vg; hebre Y; ebreo Σ^{M}R*G; hebreorum X*; hebreo *ceteri* | penthatheucum CHr; pentatheucum Σ^{OM}AM$\Theta^{M}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$JbeQEF nLpOhSzI; pentateucum GD; penthateucum KNα; pentatheuchum Λ^{L}; pentacheucum T | pent. + moysi D.

traderem. Periculosum opus certe, obtrectatorum latratibus patens, qui me adserunt, in Septuaginta interpretum suggillationem, nova pro veteribus cudere, ita ingenium quasi vinum probantes, cum ego saepissime testatus sim me, pro virili portione, in tabernaculum Dei offerre quae possim, nec opes alterius aliorum paupertate foedari. Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit, qui editioni antiquae translationem Theodotionis miscuit, asterisco et obelo, id est stella et veru, opus omne distinguens, dum aut inlucescere facit quae minus ante fuerant, aut superflua quaeque iugulat et confodit, maximeque Evangelistarum et Apostolorum auctoritas, in quibus multa de Veteri Testamento

---

Codd. ΛΣATMΦΘΨΩ *etc. Desunt* B (*usque ad* 4, sim me) *et* s.

1. certe + et Λ^{LH}Σ^{OM}M^{2}Ω^{JM2}Wb^{2}FN OXYɑg | obtrectatorum] M (ob *sup. ras.*); obtrectorum G; octrectatorum r | obtrect. + meorum MΦ^{P}Θ^{M}*mg.*Ψ^{FM}Ω^{J}b^{2}Q^{2}VRFH n*KOrl ɑg | latrantibus R*Y | 2. me *om.* Ψ^{M} | adserunt] AΘ^{AM}; asserunt *ceteri* | interpraetum Λ^{L}TMΘ^{AM} bRv | suggillationem] Φ^{A*Z*}; sugillationem Λ^{L}TΦ^{Z2}Ω^{J}L Nvɑ; sugillacionem Ω^{M}; suggillatione Λ^{H} Φ^{A2}Ψ^{M}JCRhSI; suggillacione O; sugillatione Σ^{O}Ψ^{F}bZHK | nouam Σ^{M} | pro] pre Ψ^{M}GDn* | 3. ita**Θ^{M} | ingentium Y* | probantes] probant ei T | quum Θ^{A} (qu *sup. ras.*) Θ^{M} | ergo M*Φ^{R*}K | 4. testatus sum Λ^{L*} e*O | me *om.* Φ^{Z*} | uirili] Λ^{L}Σ^{M} B*AΘ^{AM}Ω^{M}eR*E*FZ*vn^{2} (*in mg.*) I; uili Λ^{H}Σ^{O}B^{2}TMΦ^{RAZGP}Θ^{M} *mg.*Ψ^{FM}Ω^{J}JWmbQP CVR^{2}GDE^{2}Z^{2}HnKLpNOhSXYrzɑg; uiri F* | porcione Ω^{M}DO | in tabernaculum] Λ^{LH}Σ^{OM}BAΘ^{AM}E*Yv*; in tabernaculo *ceteri* | 5. que Λ^{LH}Σ^{M}Ψ^{M}EKOhSYI | possum Σ^{OM}PF; possem B | aliorum + posse Ψ^{GM} Qz | paupertates Y | foedari] Ψ^{F*}n*; fedari Λ^{LH}Σ^{O}BΦ^{RAZG}Θ^{AM}Ψ^{F2}Ω^{JM}JmQVRFZ*n^{2}K pNOhSXYIɑ; foedare b | II. Quod Ω^{M}; *divisio sine num.* FO | 6. audirem Gn*I | prouocabit B; prouocat e | edicioni RO; aeditioni Φ^{Z}Θ^{A}Ψ^{F}e; aedicicioni b; editione Φ^{A*} | translacionem Ω^{M}O; translationis e | 7. theodocionis e*DO; teodotionis Λ^{H}R*; theudotionis BTv; theodotiones A*; thedotionis F; theodocinis Y | emiscuit Θ^{AM*} Ψ^{F*M}Jen* | asterischo AΘ^{A}; ⋇ ÷ asterisco Φ^{RAZGP}Ω^{M}mQPCVKLXr; ⋇ asterisco Ψ^{F}GO; asterisco ⋇ SY; **asterisco TM; * asterisco n; astherisco he^{2}; asterico Ω^{JM}; astherico e*; ⋇ nasterico I | oboelo Λ^{L}TMmbeZL; obelo ÷ JnY; oboelo ÷ Ψ^{F}; obolo B | id est stella et ueru *om.* F^{2}g | stela F*; stella ⋇ We | ueru ÷ We; uerus Λ^{L*}; uerum Ψ^{FM}ZH*v; uirgula Θ^{AM}; ał. ueru Θ^{M} *mg.*; **ru Θ^{A} *mg.*; asta B | 8. opus] b^{2} *sup. ras.* | ∾ omne opus mF* | totum (opus) F^{2} *mg.* | distingues Tt; distingens Θ^{A*} | inluscescere R; inlucesscere Ψ^{M}n; illucescere Λ^{H}Σ^{O2} BMΦ^{A2G}Ω^{M1}WmGD^{2}EFKLpNOSɑg; illucessere I; illuscescere Ω^{J}X; illuscessere h; inluscere Φ^{A*}; illuscere Σ^{O*}Ω^{M†}; illucere D*; illuseescere Y*; illusescere Y^{2} | que Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{M}Ω^{M}DOYIɑ | ante] Z*; antea Z^{2}HY | 9. quae N | iugulat *om.* V | et *om.* e* | confundit I | confodit + et Λ^{H}F^{2} Oɑ | maxime quae euangelistarum Φ^{A2} *sup. ras.* | maximeque] *dilucide coniunctum in* Σ^{OM}AΘ^{AM}Ψ^{FM}bQR^{2}h; maxime que *dilucide disiunctum in* Λ^{H}Ω^{M}KO Yɑ; maxime quae *dilucide disiunctum in* Λ^{L}MΦ^{Z}Ω^{J}CDEFZNSXg; maximequae *coniunctum vel dubium in* Φ^{RP}VR*GnI; maximęque BT; maximae quae v; maximeque ea quę p | aewangelistarum F | 10. autoritas g | auctoritas + promulgauit Λ^{L2H}Σ^{M}B^{2}A^{2}TMΦ^{RAZGP}Θ^{M} *mg.*Ψ^{FM}Ω^{JM}JW mbe^{2} *mg.* QPCVRGDEFZHnKLpNOhSX YrzIɑg; + contulit e^{2}.

legimus quae in nostris codicibus non habentur, ut est illud: *Ex Aegypto vocavi filium meum*, et: *Quoniam Nazareus vocabitur*, et: *Videbunt in quem conpunxerunt*, et: *Flumina de ventre eius fluent aquae vivae*, et: *Quae nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt quae praeparavit Deus diligentibus se*, et multa alia quae proprium σύνταγμα desiderant. Interrogemus ergo eos ubi haec scripta sint, et cum dicere non potuerint, de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in Osee, secundum in Esaia, tertium in Zacharia, quartum in Proverbiis, quintum aeque in Esaia; quod multi ignorantes apocryphorum deliramenta sectantur et hiberas nenias libris authenticis praeferunt.

1. Matth. 2, 15. 2. Matth. 2, 23; Ioh. 19, 37. 3. Ioh. 7, 38. 4. I Cor. 2, 9. 8. Cf. Os. 11, 1; Isai. 11, 1; Zach. 12, 10. 9. Cf. Prov. 18, 4; Isai. 64, 4.

Codd. ΛΣΒΑΤΜΦΘΨΩ *etc. Desunt* B, *partim laceratus,* (*a* 5, et multa, *usque ad* 11, Iudaei) *et* s.

1. legimus *om.* F* | legimus quę Θ^{A2} *sup. ras.* | que Λ^{H}Σ^{M}Ω^{JM}QKOhSXYIα | non habemus N | hab. + et I | illut G* | egypto Λ^{L}BΩ^{JM}JnKNOhY; aegipto MbHp; egipto Λ^{H}Σ^{OM}QGFLSIα | 2. uocabi B; uocavit G | nazaraeusg; nazarenus Ω^{M}*α | uidebunt] Θ^{A} (b *sup. ras.*) | 3. conpuncxerunt AΘ^{AM} bR; compunxerunt Ω^{M}WEphSXg; transfixerunt M | 4. que Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{M}Ω^{JM}QHKOh Yα; quod WI | nec *om.* WF | occulus DH | oculus + non WFv^{2} | aures v | ascenderunt] H*; ascendit Σ^{M}BΦ^{RAZG}Ψ^{FM}Ω^{JM}W me QPC*VFH^{2}OhYrα | 5. que Λ^{H}Σ^{M}Ω^{JM} KLOYIα | praeparabit B | deus *om.* Ψ^{M}α | que (*post* alia) Λ^{H}Ψ^{M}Ω^{JM}KOhSYα | propriorum Φ^{Z*G*}QP | 6. σύνταγμα] g; *CYNTAΓMA* AΘ^{M}b Gn; *CYNΘAΓMA* Σ^{M}RDH; *CINTAΓMA* Σ^{O}B^{2}Φ^{RZGP}WmPCVKLrz; *CINTACMA* Φ^{A}; *CYNTACMA* Θ^{A}v; *CINTAΓMAЄ* T; *CYNTATMA* Ψ^{FM}J; *CINTATMA* QEY; *CYMATMA* Ω^{J} *in marg.; CINTAYMA* PΩ^{M}, *CINTΓMA* B*; *CUTASMA* e; *et inter lineas seu in margine addunt:* sintagma Σ^{O}BAΩ^{M}WbGRDnKLr; sintacma h; syntagma H; sigtagma J; sintasma Φ^{A}; sintatma E; *codices vero qui sequuntur, in textu exhibent:* syntagma Λ^{H}Z; sintagma MΩ^{J}NFpXα; sinthasma O; singtasma S; scintagma Λ^{L}; cinthasma I | eos *om.* Σ^{M} | scribta Θ^{A}B; dicta J | (scripta)sunt BTM* Φ^{A*}Θ^{A*}Ω^{J}JQDEFn*NOhI α | ∾ scripta sint hec Y | et cum dicere non potuerint G^{2} *sup. ras.* | 7. quum BΘ^{AM} | potuerunt Ψ^{F*}; poterunt Ω^{M} | hebraycis Λ^{H}BRD; hebraeicis AΘ^{AM}; ebraicis Σ^{M}G; ebraycis H | proferamus b (a *2 m. refectum*) | proferamus + testimonia N | 8. est *om.* GF | oseae Σ^{O}Ψ^{FM}QRGDHnv; osęe Wh; osaeae Σ^{M}; ose B; osę Λ^{L} | esaia] M*Φ^{A*}; esaya Λ^{L2}Σ^{O}BRGDH; ęsaya e; esya Λ^{L*}; isaia Σ^{M}ATM^{2}Φ^{RA2G}WmPg; isaya E; ysaia Ω^{JM} JbFnKLpOhSXYzIα; ysaya Λ^{H}; ysaiam Ψ^{FM} | tercium TΩ^{JM}mbeQRGDEFHKLp NOhSXα | zacaria Σ^{M}M*; zaccharia AT Θ^{M}; zaccaria b | 9. aeque] H*; eque Λ^{H} TΩ^{JM}QGFH^{2}KpNOhSYIα; aequae A*Φ^{P}; equae D | esaia] Φ^{A*}; esaya Σ^{O}BGD; aesaia ev; aesaya H; isaia Σ^{M}ATΦ^{RA2G}WmP EKg; isaya b; ysaia Ψ^{FM}Ω^{JM}JFnLpOhSX YzIα; ysaya Λ^{H} | apocriphorum bREFY; appocriphorum Λ^{H}; apocriphorum Λ^{L}TK; apocryforum AΦ^{RAZGP}Θ^{A}PCVZ; apocriforum Σ^{O}MΘ^{M}Ψ^{FM}Ω^{JM}WmQGDHnLpNO hSXzvIα; apochriforum er; apogriforum Σ^{M} | 10. delyramenta Ψ^{M}OX; deleramenta Φ^{P}Z*v | et + per Σ^{O2}Θ^{AM*}v | hiberas] Φ^{A} (a *sup. ras.*); hyberas JKY; hiueras Θ^{M*}; iberas Ψ^{M}; hiberias Φ^{P}Θ^{M2}e*VZ*r*; hiberis T | naenias Φ^{Z}g | in libris e | authenticis] M*; autenticis Λ^{H}Σ^{OM}BM^{2}Φ^{P2}Ψ^{F2}Ω^{JM}RGD FHn^{2}KLpNOhSXYvIαg; auctenticis Ψ^{F*M} QEn*; audendicis T; autenticus Φ^{P*}; *om.* e.

Causas erroris non est meum exponere. Iudaei prudenti factum dicunt esse consilio, ne Ptolomaeus, unius dei cultor, etiam apud Hebraeos duplicem divinitatem deprehenderet, † quos maximi † idcirco faciebat, quia in Platonis dogma cadere videbantur. Denique, ubicumque sacratum aliquid scriptura testatur de Patre et Filio et Spiritu Sancto, aut aliter interpretati sunt, aut omnino tacuerunt, ut et regi satisfacerent, et arcanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas Alexandriae mendacio suo extruxerit, quibus divisi eadem scriptitarint, cum † Aristeas † eiusdem Ptolomaei ὑπερασπιστής, et, multo post tem-

---

Codd. ΛΣΒΑΤΜΦΘΨΩ *etc. Desunt* Q (*a* 7, extruxerit) *et* s.

1. III. Causas ΩM | est *om.* ΦZ* | mecum D* | Iudaei] *divisio sine num.* I | iudei ΛLΣOMBΩJMJbeQRGDEHKLpNOh SXYIa | prudentis p | dicunt **** B | 2. consilium B | ptolomaeus] *codices scribunt* ptolomeus, *exceptis his qui sequuntur:* ptholomeus ΛLΣO2BΘMQ2VRE HKLNYz; ptholomaeus ΘA; ptolemaeus g; ptolemeus ΦZe; ptholemeus m; tholomeus ΣMMJh; pholomeus Q* | dei] diei ΩM | aetiam ΣMRD; eciam ΘJh | aput ΣMBAΨMHv | hebraeos] ΛLATΦRZGPΘAM CVg; ẹbreos G; hebreos *ceteri* | 3. dupplicem ΛLHΣMBΩJEnY | depraehenderet AΦRATΘAMbQRv; comprehenderet e*O Ia | quos maximi] *restituimus* (Cf. *Hier. Praef. libri Quaest. hebr. in Genesim:* cum illi (LXX *scilicet*) Ptolomaeo regi Alexandriae mystica quaeque in Scripturis sanctis prodere noluerint, et maxime ea quae Christi adventum pollicebantur: ne viderentur Iudaei et alterum Deum colere: quos ille, Platonis sectator, magni idcirco faciebat, quia unum Deum colere dicerentur.) — quod maximi g; quod maxime *omnes codices, exceptis* ΦFΨM (quod maximae) | iccirco ΩMELNXY | faciebat] r*; faciebant TMΩMWREFZ*HKLNOX r2Ia | 4. qui in ΘM* | uidebantur] TM* ΦZ*e*RZ*HKSg; uidebatur *ceteri* | ubiquumque ΘA; ubicunque Wmg; *om.* ΦA* | sacratum] z (tum *sup. ras.*); sacrum ΨF (um *sup. ras.*); sacramentum ΛLBD*OI | 5. aliquid + sacra M2 | scriptura] ΘA*; scribtura ΛLΘA2Z | 6. interpraetati sunt ΛLATΘAMmbQG | omnino — uulgarent et] R (*1 m. sup. ras.*) | ut et] E *sup. ras.* | ∾ et ut ΣMGHn*OI | regis I* | satisfaceret n* | archanum ΛHΣOMBΦGPΨFMΩJMJ mbeGDEFZ*HnKLpOhSXYzIa; archanum ΛL | 7. fidei] dei B | fidei + dei F* | non] ΘA *sup. ras.* | uulgarent] e*; diuulgarent ΣMe2 | IV. Et nescio ΩM; *divisio sine num.* I | quid G | autor g | ∾ auctor primus ΨFMJn* | septuagintas a | 8. mendatio ΣOTMΦAΨMΩJMQCRGDEFHnKLp hSXYI | suo *om.* ΨF*h | ∾ suo mendacio J | exstruxerit ΦAG*ΩMVpXr; extruxit D*; struxerit ΨM2eRZHn*; struxerint ΨM*; construxerit ΨF | diuisis N | eadem + scripta ΩM | scriptitarint] ΛL*ΨF*; scriptarint G*; scriptitarent ΛL2H ΣOMΦRZGΨF2ΘA*ΩM mePC*VRD*FZHn pNOSXYrIa; scriptotarent ΦA*; scribtitarent BΘA2; scriptarent h | script. + et J | 9. quum BΘAM | aristeus ΩJMJWbe CDEFHKLpNOhSzIag; aristheus ΛLΣOM BATMΦRAZGPΘAMΨFM m PVRGZnhXYrv; auristheus ΛH | arist. + protector Yv | ptolomaei] ΘA; ptolemaei g; ptolemei m; ptholomei ΣO2BTMΨFePREKLNYzI; tholomei ΣMJh; ptolomei *ceteri* | ptolomei + fidelis F | ὑπερασπιστής] g; *YΠΕΡΑCΠΙCTHC* P; *YΠΕΡΑCΠΙCTHC* AΦRAZGPbC2 VZYr; *YΠΕΡΑCΠΙCTΕC* GK; *YΠΗΡΑCΠYCΘHC* ΣOMHN; *YΠΕΡΑCΠYCTΕC* L; *YΠΕΡΑCΠΙTHC* z; *YΠΕΡΑCΠΙCZHC* ΛL; *YΠΕΡΑΕTΙCTHC* Tm; *YΠΕΡΑSTΙCTHC* ΩM; *YΠΕΡΑCΠΙCTNΕC* protector ΘAM (id est *in marg.*); *YΠΕΡΑCNΙCTΕC* ΨF; *YNΕΡΑCNΙTΕC* ΨM n; *YΠΕΡΑCTΙTHC* O; *YΓΗΡΑCΠYCΘHC* R; *YΠΗΝΑΠYCΘHC* D;

pore, Iosephus nihil tale rettulerint, sed in una basilica congregatos contulisse scribant, non prophetasse. Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem: ibi spiritus ventura praedicit, hic eruditio et verborum copia ea quae intellegit transfert; nisi forte putandus est Tullius *Oeconomicum* Xenophontis, et Platonis *Protagoram*, et Demosthenis *Pro Ctesiphonte* afflatus rhetorico spiritu transtulisse; aut aliter de eisdem libris per Septuaginta interpretes, aliter per Apostolos Spiritus Sanctus testimonia

---

Codd. ΛΣΒΑΤΜΦΘΨΩ *etc. Desunt* B, *partim laceratus* (*a* 7, testimonia), Q (*usque ad* 3, interpretem), s (*usque ad* 6, eisdem).

ΥΠЄΡΑΠΙΟϹ v; *ΥΓЄΡЄΑϹΤΙϹ* e; *Υ*p*ΗΡΑ ϹΙΤЄΙ*d*ΗЄ* B; *ΥΙΤЄΡΑϹΙΤΙϹΤЄϹ* J; *ΗΥΠΗ-ΡΑϹΠΥϹΤΗϹ* W; *et inter lineas seu in margine addunt:* yperaspistes BJY; iperaspistes $\Sigma^{OM}A^{2}\Psi^{F}bn^{2}$GHr; iperaspistes id est interpres fidelis K; yperapistes $\Lambda^{L}\Omega^{M}NO^{2}$; yparapestes O*; iperapistes D; iperaspistaes R; hiperaspistes W; protector e; magister Z; *in textu vero exhibent:* yperaspistes Ω^{J}phX ɑ; iperaspistes $M\Phi^{A}F$ LS; yperapistes E; et perapistel'. t. n. c. I; *om.* Λ^{H} | et] *** et Θ^{M2} (t *2 m. sup. lin.*); nec Θ^{A} | et + non $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega^{JM}$ F*OI ɑ | postempore T*.

1. iosephus] Θ^{M} (iose *sup. ras.*); iosepphus $\Lambda^{L}\Phi^{RG}$*; iosepus MZ*; ioseppus $B\Phi^{Z}P$ | nichil $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}\Phi^{G}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$JWm GDEFHnKLpNOhSXYzI ɑ | nichil + per has Ψ^{F} | rettulerint] $A\Theta^{A}$*; retulerint *ceteri exceptis iis qui sequuntur:* retulerit $\Sigma^{M}\Psi^{FM}C^{+}$; pertulerint z | set z | in *om.* B* | congregatos *om.* W | 2. scribunt B | profetasse H | aliut B | enim] Θ^{A} *sup. ras.* | ∾ enim est O | enim + esse e²* GD² ɑ | vate Ψ^{M} | aliut B | aliud + est $\Lambda^{H}\Psi^{F}$OzI ɑg | aliud esse Θ^{M} *sup. ras.* | esse *om.* $\Omega^{M}GD^{2}$ | 3. interpraetem $\Lambda^{L}A$ $\Phi^{R}\Theta^{AM}$bRv | predicit $\Sigma^{M}BM\Psi^{M}\Omega^{J}$DHKL phS; predicet z | erudicio bRGKOI | ∾ copia uerborum Ω^{M} | 4. ea quae] cum que Ψ^{M} | que Λ^{L} $\Sigma^{M}\Omega^{JM}$KOhSXY ɑ | intellegit] n*; intelligit $\Lambda^{LH}\Sigma^{OM}B\Phi^{RG}\Theta^{AM}\Psi^{M}$ $\Omega^{JM}CGDEFHn^{2}$KLpNOhSXYzI ɑg | tul-l*ius Φ^{A}; tellius V | oeconomicum] Θ^{A} (oe *sup. ras.*) Ψ^{F}*n*; oeconomicum Φ^{F}; economicum $\Lambda^{H}\Sigma^{M}M\Omega^{JM}e^{*}RDEFZHn^{2}K$ LOSI ɑ; ęconomicum b; oechonomicum v; echonomicum e²p; oequonomicum Q; equonomicum Ψ^{M}; ecconomicum Y; eoconomicum A; oecomicon Ψ^{F2}; et honomicum G | 5. xenophontis] Λ^{LH}Fg; xenofontis *ceteri exceptis iis qui sequuntur:* xenofontes Ψ^{M}; xenefontis z | et *om.* Θ^{A}* | protagoram] Xg; prothagoram A; pytagoram $\Lambda^{L}TM\Psi^{F}\Omega^{M}$RGnhSv; pythagoram Θ^{M}e; pitagoram $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}B\Phi^{RAZGP}\Psi^{M}\Omega^{J}$JQ PCVFZHKLNOYr ɑ; pithagoram WbD; pictagoram Iz; phytagoram Θ^{A}mE; phitagoram p | et] e R | demostenis $\Lambda^{H}\Sigma^{O}$ Ω^{JM}JWbe*D*EFZHpNOhSYvI ɑ; demostenes Σ^{M} | pro ctesiphonte] g; prohthesífontem Y; *in sequentibus omittimus* pro *qui aliquando litteris seqq. iungitur ita ut legatur* prothesi fonte, prothesis fonte *etc. sed plerumque dubium est utrum iungatur an non;* cthesiphonte Λ^{L}v; ctesiphontem Λ^{H}; tesifonte RZH; tesifontem Φ^{Z} bDENpS; thesiphonte T; thesifonte $\Sigma^{M}A$ $\Phi^{RG}\Psi^{F}me^{2}$PC*F; thersifonte Q; thesifontem $M\Phi^{AP}\Theta^{AM}\Omega^{JM}JWC^{2}$VGnKLOhXrzI ɑ; thesifonten Σ^{O}; thesifontis B; thesisfonte Ψ^{M}; setiphonte e* | 6. aflatus Λ^{L}A*p; adflatus Θ^{M}er | rhetorico] Ng; retorico Λ^{LH} Σ^{O}*BR*DHp*v; rethorico $\Sigma^{O2}ATM\Phi^{RAZGP}$ $\Theta^{AM}\Psi^{FM}\Omega^{JM}$WmbQPCVR²GEFZnKLp² OhSXYIz ɑ; rectorico Σ^{M} | transtulise Λ^{L}; transtullisse Φ^{R}* | eisdem] $\Sigma^{M}M\Omega^{J}$JbeR GFZ² HpOhSYs²zI ɑg; ** eisdem Θ^{M} (ei *sup. ras.*); isdem T*Ψ^{M}WDZ*LX; hisdem $\Lambda^{LH}\Sigma^{O}BAT^{2}\Phi^{RAZGP}\Theta^{A}\Psi^{F*}\Omega^{M}$mQPCVEnK rs*; iisdem N; his v | 7. interpraetes Λ^{L} $T\Phi^{P}\Theta^{AM}$bv | interpretes + aut C²; + et Ω^{M} | aliter] alii Ψ^{M} | apostolo P | testimonium D*p.

texuit, ut quod illi tacuerunt, hii scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Damnamus veteres? Minime; sed, post priorum studia, in domo Domini quod possumus laboramus; illi interpretati sunt ante adventum Christi, et quod nesciebant dubiis protulere sententiis, nos, post passionem et resurrectionem eius, non tam prophetiam quam historiam scribimus; aliter enim audita, aliter visa narrantur: quod melius intellegimus, melius et proferimus. Audi igitur, aemule, obtrectator ausculta: non damno, non reprehendo Septuaginta, sed confidenter cunctis illis Apostolos praefero. Per istorum os mihi Christus sonat, quos ante prophetas inter spiritalia charismata positos lego, in quibus ultimum paene gradum interpretes tenent. Quid livore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? Sicubi tibi in translatione videor errare, interroga Hebraeos, diversarum urbium magistros consule: quod illi habent de Christo, tui codices

---

Codd. ΛΣΒΑΤΜΦΘΨΩ *etc. Deest* B, *partim laceratus* (*usque ad* 3, nos post).

1. texuit] tenuit I | tacuerint D*n* ps* | hi M*Φ^{RAZGP}Θ^{M2}Ψ^{FM}Ω^{M}JeCVZHnLpNXrsvg; his QP; isti M²S; *om.* Θ^{AM*} | scribtum Θ^{A} | scriptum + est Ω^{M} | mentiti sunt Λ^{H}TM*Φ^{A*Z}Θ^{A*M*}Ψ^{M}Ω^{M}eQPFH n* p*NOSr*s*zvI | V. Quid igitur Ω^{M}; *divisio sine num.* FOI | 2. dampnamus Σ^{O}Θ^{M}Ψ^{FM}Ω^{J}JbQRGDEFHnKLpOhSXYzI | et minime O | set Ω^{J}z | prior z | studio C* | domini] dei m | 3. quid D* | possumus] posuimus O | interpraetati sunt Λ^{L}ATΘ^{AM}v | ante *om.* n*z | 4. nesciebant] Θ^{A} (nes *sup. ras.*); non sciebant E*v; nescierunt a; nascebant + in s* | dubiis] duobus Ψ^{M} | protulerunt a | sentenciis Σ^{M}bDpNSa | et resurrectionem *om.* a | 5. resurreccionem G | eius *om.* W | ∾ eius et resurrec(t)ionem GF | tam] tantum M* | prophaetiam Λ^{L}v; propheciam DKh | hystoriam Ω^{J}JGEnKLNOhSXI; istoriam Λ^{L}Σ^{OM}RFv; ystoriam z; storiam s* | 6. qud T; quid Ψ^{M} | melius — hebraeos diuersarum Θ^{A} *2 m. sup. ras.* | intellegimus] n*; intelligimus Λ^{LH}Σ^{OM}BΦ^{RZG}Θ^{AM}Ω^{JM}bC*GDEFHn²KLpNOhSXYrzIag | 7. proferimus] e*; proferrimus z; proferamus Σ^{O*} e² | VI. Audi Ω^{M}; *divisio sine num.* FOI | igitur] ergo O | emule Λ^{H}Σ^{M}BΩ^{JM}JQGFHKpNOhSYXsa; aemulae Φ^{A}PCv | * obtrector G | asculta Ω^{M}JOY; obsculta v | damno] s*; dampno Σ^{O}Θ^{AM}Ψ^{FM}Ω^{JM}JbQRGDEFHnKLpOhSXYs²zI | 8. repraehendo AT²Θ^{AM}bv; reppraehendo T*; reprehendendo D* | septuaginta + interpretes J | set Ω^{J}z | cuntis I | prefero Λ^{L}Σ^{M}BMΨ^{M}Ω^{J}DZKLhSv²; profero v* | ∾ prefero apostolos Σ^{M} | 9. istorum] historum b*H; historiam v | hos n*s*v | michi Σ^{M}Φ^{G}Ψ^{FM}Ω^{JM}WmGDEHnLphIa | ∾ christus michi Ω^{J} | ∾ sonat xp̄c J | prophaetas Λ^{L}s; prohetas T; prophetias Φ^{R} | spiritualia Σ^{O}Ω^{JM}JWGDFnKLNhYzIag | 10. carismata Λ^{LH}Σ^{OM}BΨ^{M}Ω^{JM}JbeRF²Z*n*KLOSYs*Ia; carismatha v; karismata Ψ^{F}mQGDHN; crismata F* | positus Tes* | ultimum] in omnium s* | paene] Λ^{L}ATsv; poene mQR; pene *ceteri* | interpraetes Λ^{L}AΦ^{R}Θ^{AM}v; interpretaes T | 11. liu*ore K; libore AΘ^{A} | inperitorum Λ^{LH}Σ^{M}TMΦ^{A}PC*VRZ | coscitas I; contacitas Ψ^{M}; incitas J | 12. sicuti (tibi *om.*) in transl. s* | translationem v | ∾ in translatione tibi Iag | uidear Φ^{RAZGP}WmPCVhz | *** errare W | hebraeos] Λ^{L}TΦ^{AZGP}Θ^{AM}CVRg; hębreos E; ebreos Σ^{M}; hebreos *ceteri* | diuisarum v | 13. consulae Ψ^{F}P; * consule Θ^{M} (c *sup. ras.*) | ∾ consule magistros N | quid O | quod + enim Y | ille Z* | ∾ de christo habent Q.

non habent. Aliud est si, contra se, postea, ab Apostolis usurpata testimonia probaverunt, et emendatiora sunt exemplaria latina quam graeca, graeca quam hebraea! Verum haec contra invidos. Nunc te precor, Desideri carissime, ut qui tantum opus me subire fecisti, et a Genesi exordium capere, orationibus iuves, quo possim eodem spiritu quo scripti sunt libri, in latinum eos transferre sermonem.

Codd. ΛΣΒΑΤΜΦΘΨΩ *etc.*

1. aliut B | est + enim H | si *om.* Θ^{M}*; sic O | contra te se ab apostolis postea I | ab] de O | ab apostolis *om.* F*. 2. probaberunt B; probauerint O Yvα | et *om.* e | emendaciora bO; aemendatiora Ψ^{F}; emendatioria m*; emundatiora z | sunt] D*; sint WD^{2} | greca greca *sine* ae *scribunt omnes codices, exceptis* Θ^{AM} Cg *et* Z *secundo loco;* graeca *alt. om.* Y | 3. haebrea bEs; ebrea Σ^{M}Ψ^{M}I; hebraica Ψ^{F} | hec Λ^{H}BΩ^{JM}QGHKNOhSYα | haec **** Ψ^{F} | inuidos + dicta sint e | VII. Nunc Ω^{M}; *divisio sine num.* F | precor] Σ^{O}*v*; praecor Λ^{L}ATbPRZ*; deprecor Σ^{O2M}BΘ^{A}Ψ^{FM}Ω^{J}JQGn*Ohsv^{2}Iαg | desiderii AΦ^{P}*Ψ^{M}Ω^{M}Ph*zv; *om.* s* | 4. carissimae Φ^{P}; charissime g | karissime Λ^{H} Σ^{OM}BΨ^{FM}Ω^{J}mQRGDEFHnLpOSXYrzI | qui] n*; quia TMΦ^{RAZ}Ω^{JM}JWmPCVD* Fn^{2}KLpOhSXYrzIαg | me *om.* v* | ∾ me tantum opus Oα | ∾ me opus p | 5. capare Λ^{L}; caepere s* | orationibus + tuis X | adiuues p; iubes BΘ^{A}*PD* | quod α | scribti sunt Θ^{A}; scriti sunt Λ^{L} | 6. latino s* | tranferre Φ^{R}* | sermonem. *Addunt* explicit z — explicit praefatio (prefatio Bh; prephatio Ψ^{FM}nLp)BM Φ^{ZGP}Θ^{A}Ψ^{FM}QnLph — explicit (explicuit Φ^{R}) praefatio (prefatio X) sancti hieronimi (ieronimi WXY) presbyteri (presbiteri XY; praesbyteri WC; praĕsbiteri Φ^{R}; prasbi P) Φ^{R}WmPCXY — explicit praefatio sancti hieronimi p̄rbi in libro genesis Φ^{A} — explicit prefatio beati hieronimi presbiteri in penthateucum moysi N — explicit prologus Σ^{O}AΘ^{M}Ω^{J}beVR GDEZOrsI — explicit prologus in genesi H — explicit prologus iheronimi Λ^{L} — explicit prologus beati iheronimi p̄spri Λ^{H}.

CAPITULA

SIVE TITULI AUT BREVES

LIBRI GENESIS

ELENCHUS CODICUM

I. Capitula ex antiquis versionibus desumpta.

1

Series Γ

Forma a

B Burgensis, Seminarii. S. x.

Forma b

D Vaticanus Barb. lat. 588. S. xi.

2

Series Δ

Forma a

D Parisinus lat. 25. S. xiv.
E Bruxellensis 1. S. xii.
F Vaticanus lat. 5729. S. xi.
L Vaticanus Ottob. lat. 12. S. xii.
N Vaticanus Palat. lat. 2. S. x.

Forma b

V Romanus, Vallicell. D. 8. S. xi.

3

Series Λ

Forma a

$Λ^L$ Legionensis, S. Isidori. S. x.
$Λ^H$ Matritensis, Acad. Hist. 2. S. xii.
$Π^C$ Casinensis 531. S. xi.
$Π^D$ Casinensis 520. S. xi.
T Turonensis 10. S. viii.
M Ambianensis 6. S. viii (in quo *Capitula* adduntur manu saeculi xii).
$Φ^R$ Parisinus lat. 3. S. ix.
$Φ^A$ Parisinus lat. 11514. S. ix.
$Φ^Z$ Turicensis Carolinus C. 1. S. ix.
$Φ^G$ Londinensis Add. 10546. S. ix.
$Φ^P$ Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. ix.
W Andegavensis 3. S. ix.
m Andegavensis 5. S. ix.
Q Mediolanensis, Ambros. E. 53. Inf. S. x.
P Modoetianus, Capituli. G. 1. S. ix.
C Parisinus lat. 1. S. ix.
V Parisinus lat. 2. S. ix.
U Parisinus lat. 9. S. xii.
L Parisinus lat. 57. S. xii.
S Parisinus lat. 11539. S. xiii.
X Parisinus lat. 15177. S. xii.
Y Parisinus lat. 15478. S. xii.

Forma b

B Casinensis 508. S. xiii.
E Parisinus lat. 12. S. xii.
O Parisinus lat. 10431. S. xii.
I Turonensis 5. S. xiii.

4

Appendix

Notae marginales codicis Vaticani Ottoboniani lat. 66. S. viii.

II. Capitula ex textu Vulgato desumpta.

1

SERIES A

Forma a

Σo Matritensis, Mus. Arch. 485. S. XII.

ΣM Matritensis, B. Nat. A. 2. S. XI.

R Parisinus lat. 6. S. X.

H Parisinus lat. 48. S. XII.

Forma b

Z Parisinus lat. 45. S. IX.

J Ambianensis 15. S. XII.

ψB Vaticanus lat. 10510. S. XI (*Capitula* vero Genesis m. S. XII refecta sunt).

ψD Vaticanus lat. 10511. S. XI.

ψF Vaticanus lat. 12958. S. XI-XII.

ψM Mediolanensis, Ambr. B. 47. Inf. S. XII.

G Parisinus lat. 7. S. XI.

n Parisinus lat. 50. S. XI.

K Vaticanus Barb. lat. 589. S. XII.

P Vaticanus Palat. lat. 3. S. X.

V Vaticanus lat. 4220. S. XI.

2

SERIES B

R Vaticanus Palat. lat. 17. S. XII.

3

SERIES C

J Parisinus lat. 16267. S. XII.

4

SERIES D

F Bruxellensis 36. S. XI.

5

SERIES E

L Florentinus, Laur. Plut. XV, cod. 1. S. XII.

6

SERIES F

Forma a

ΘA Aniciensis, Capituli. S. IX.

ΘM Parisinus lat. 9380. S. IX.

C Romanus, Casanat. 470. S. X-XI.

D Parisinus lat. 10. S. XII-XIII.

Forma b

Q Parisinus, Mazarinaeus 3 (6). S. XII.

7

SERIES G

Forma a

M Parisinus, Mazarinaeus 1. S. XI.

Forma b

A (*Amiatinus*) Florentinus, Laur. S. VIII.

Forma c

z Romanus, Vat. Barb. lat. 587. S. XI (in quo *Capitula* Genesis man. S. XII. adduntur).

I

CAPITULA EX ANTIQUIS VERSIONIBUS DESUMPTA

1

SERIES Γ

Forma a

Cod. B.

I. Ubi invenitur salterium et cithara Iubal.

II. De Noe et arca.

III. Ubi faciunt lateres, aedificant in turrem.

IIII. Generatio Abrae et Loth.

V. Benedictio Abrahe.

VI. Ubi separavit se Loth ab Abraam.

VII. Promissio Abrahae.

VIII. Ubi Loth capitur.

VIIII. Ubi Abraham liberat de captivitate Loth.

X. Ubi promissio Abrahae seminis et iustitia.

XI. Ubi credidit Abraam Deo.

XII. Ubi Saray iubet Abraham intrare ad ancillam suam Agar.

XIII. Ubi angelus iubet Agar subditam esse et reverti ad dominam suam.

XIIII. Ubi apparuit Dominus Abrahae.

XV. Ubi nomen accepit Abraham.

Forma b

Cod. D.

I. Adinvenitur psalterium et cithara Iubal. De Noe.

II. Ubi faciunt lateres ad edificandum turrem.

III. Generatio Abrahe et Loth.

IIII. Benedictio Abraham.

V. Separavit se Loth Abraham.

VI. Promissio Abrahe.

VII. Loth capitur.

VIII. Abraham liberat captivitatem Loth.

VIIII. Promissio seminis Abraham et iustitia.

X. Ubi credidit Abraham Deo.

XI. Ubi Sarra iubet Abrahae intrare ad ancillam suam.

XII. Ubi angelus iubet Agar subditam esse et reverti ad dominam.

XIII. Ubi apparuit Deus Abrahe.

XIIII. Ubi nomen accepit Abraham.

Cod. B (*cuius prima pagina temporis hominumque iniuriis multum passa est*).

Incipiunt capitula de libro genesis | 1. saluterium | cithar[a Iu]bal, *madore perforatur codex* | 3. u[bi faciu]nt | ędificant. ī (?).

Cod. B.

XVI. Ubi Deus loquitur cum Abraam de circumcisione.

XVII. Ubi Saray Sarra nomen accepit.

XVIII. Promissio Abrahae de Ysaac.

XVIIII. Ubi apparuit Deus Abrahae ad ilicem Mambre.

XX. Ubi non perdet iustum cum impiis.

XXI. Ubi Sodoma et Gomorra subvertuntur.

XXII. Ubi uxor Loth facta est columna salis.

XXIII. Ubi Ysaac nascitur.

XXIIII. Ubi iubet offerre Abraham filium suum.

XXV. Ubi mittit Abraham puerum suum ut uxorem accipiat filio suo Ysaac.

XXVI. Ubi Ysaac accepit uxorem suam Rebeccam.

XXVII. Ubi Abraham duxit uxorem aliam Cethuram nomine.

XXVIII. Ubi Abraham vixit annis CLXXV.

XXVIIII. Ubi Hismahel vixit annis CXXXVII.

XXX. Ubi pronuntiatur Rebéccae quod duos populos in utero prefiguratos haberet Esau et Iacob.

XXXI. Ubi Esau accepit uxores duas.

Cod. D.

XV. Ubi loquitur Deus cum Abraham.

XVI. Ubi Sarrai Sarra nomen accepit.

XVII. Ubi est repromissio Abraham de Ysaac.

XVIII. Ubi apparuit Deus Abrahe ad ilicem Mambre.

XVIIII. Ubi non perdit iustum impiis.

XX. Ubi Sodoma et Gomorra vertitur.

XXI. Ubi uxor Loth facta est statua salis.

XXII. Ubi nascitur Ysaac.

XXIII. Ubi offert Abraham filium suum iussus a Deo.

XXIIII. Ubi mittit puerum suum ut acciperet uxorem filio suo.

XXV. Ysaac accepit uxorem Rebeccam.

XXVI. Ubi Abraham ducit uxorem Cetturam.

XXVII. Abraham vixit annis centum septuaginta quinque.

XXVIII. Hismahel vixit annis centum triginta septem.

XXVIIII. Ubi pronuntiatur Rebecce eo quod duos populos in utero praefiguratos haberet Esau et Iacob.

XXX. Esau accepit uxores duas.

Cod. B.

18 de Ysaac] *hic scriptura quasi evanuit* | 25. filio *1 m. add. sup. lin.*

Cod. D.

18. hilicem | 29. in uteros.

Cod. B.

XXXII. Ubi Ysaac senuit et caligaverunt oculi eius.

XXXIII. Benedictio Iacob.

XXXIIII. Ubi Esau accepit tertiam uxorem.

XXXV. Ubi per visum Iacob scalam positam videt.

XXXVI. Ubi Iacob petit Rachel uxorem pro qua servivit annos septem.

XXXVII. Ubi Lia peperit Ruben.

XXXVIII. Ubi ancilla parit ex Iacob Dan.

XXXVIIII. Ubi Rachel parit Ioseph.

XL. Ubi Deus ad Iacob dixit ut reverteretur in patriam suam.

XLI. Ubi angelum Dei loqui sibi Iacob refert.

XLII. Ubi Rachel furata est deos Laban patris sui.

XLIII. Ubi Iacob mittit nuntios ad Esau fratrem suum.

XLIIII. Ubi Iacob mittit munera ad Esau.

XLV. Ubi luctatur Iacob cum angelo et vidit Deum facie ad faciem.

XLVI. Ubi Iacob nomen accepit Israhel.

XLVII. Confessio Iacob dicentis: vidi Deum facie ad faciem.

XLVIII. Ubi vetat manducare nervum qui est in latitudine femoris.

XLVIIII. Ubi Dina filia.....

Cod. D.

XXXI. Factum est autem postquam senuit Ysaac.

XXXII. Benedictio Iacob.

XXXIII. Ubi Esau accepit tertiam uxorem.

XXXIIII. Visus Iacob ubi scalam positam vidit.

XXXV. Iacob petit Rachel uxorem et servivit annis septem pro eam.

XXXVI. Lia parit Ruben.

XXXVII. Ancilla Rachel parit ex Iacob Dan.

XXXVIII. Rachel parit Ioseph.

XXXVIIII. Ubi dicit Dominus ad Iacob ut reverteretur in patriam suam.

XL. Angelus Dei loquitur ad Iacob.

XLI. Rachel furata est ydola patris sui.

XLII. Iacob mittit nuntios ad Esau fratrem suum.

XLIII. Iacob mittit munera fratri suo Esau.

XLIIII. Ubi luctatur Iacob et vidit Deum faciem ad faciem.

XLV. Ubi Iacob nomen accepit Israhel.

XLVI. Confessio Iacob dicentis: vidi Deum faciem ad faciem.

XLVII. Ubi vetat manducari nervum qui est in latere femoris.

XLVIII. Ubi Dina filia Iacob violata est.

Cod. B.

36. racel (?) | pro qua *1 m. add. sup. lin.* | 49. *codex madore perforatur.*

Cod. D.

31. genuit | 35. anni | 39. revertetur | 41. patri | 42. mittet.

Cod. B.

L. Ubi Symeon et Levi.....

LI. Ubi dicit Deus ad Iacob..... Bethel.

LII. Ubi Rachel parit Beniamin et mortua est.

LIII. Ubi Ruben dormivit cum concubina patris sui Bala et sunt filii Iacob duodecim.

LIIII. Ubi vixit Ysaac annos CLXX et mortuus est.

LV. Ubi Ioseph somnium refert fratribus.

LVI. Ubi captus Ioseph a fratribus venditur, in Egyptum ab Ismaelitis ducitur.

LVII. Ubi emitur Ioseph ab spadone in Egypto.

LVIII. Ubi Iudas accepit uxorem quae peperit ei filios.

LVIIII. Ubi Iudas accepit uxorem filio suo.

LX. Ubi Iosep in eg.... domina concupiscitur, quam ob causam...

LXI. Ubi narrant duo...

LXII. Ubi farao somniat.

LXIII. Ubi farao somnium refert.

LXIIII. Ubi Ioseph constituitur...

Cod. D.

XLVIIII. Symeon et Levi fratres Dine interfecerunt Emor et Sichem.

L. Ubi dicit Deus ad Iacob ut habitaret in Bethel.

LI. Rachel parit Beniamin et mortua est.

LII. Ruben dormivit cum concubina patris sui Balla et sunt filii Iacob duodecim.

LIII. Ubi Iacob venit de Mesopothamia ad Esau fratrem suum.

LIIII. Vixit Ysaac annis centum triginta.

LV. Ab hinc captus Ioseph qui in Egyptum.

LVI. Ubi emitur Ioseph ab spadone in Egypto.

LVII. Ubi uxor Iude moritur.

LVIII. Ubi Iudas accepit uxorem filio suo.

LVIIII. Ubi Ioseph mittitur in carcerem.

LX. Ubi narrant duo spadones pharaonis somnia sua.

LXI. Ubi pharao somniat.

LXII. Somnium pharaonis refertur ad Ioseph.

LXIII. Ubi constituitur super Egyptum.

Cod. B.

50-51. *codex madore perforatur* | 54. CLXX] CLXIX (?) | 60-64. *codex laceratur.*

Cod. D.

53. mesopothamiam | 55. catus | 59. carcere | 60. duos | pharaoni | 61. ubi ioseph pharaoni somniat | 62. pharaoni.

Cod. B.

LXV. Ubi Ioseph accipit nomen...

LXVI. Ubi nascuntur Ioseph fili...

LXVII. Ubi recognoscitur Ioseph...

LXVIII. Ubi Iacob intrat in Egyptum.

LXVIIII. Ubi farao interrogat Iacob quot essent anni vite eius, dixit ei cxxx.

LXX. Ubi congregavit Ioseph omnia quae erant Egyptiorum, ipsos quoque in servitutem redigens.

LXXI. Ubi vixit Iacob annis cxlvii.

LXXII. Ubi Iacob benedixit filios Ioseph.

LXXIII. Ubi de Christo dicitur.

LXXIIII. Ubi Ioseph sepelivit patrem suum.

LXXV. Ubi vixit Ioseph annis cx.

Cod. D.

LXIIII. Ubi Ioseph Pharaonem accepit uxorem.

LXV. Ubi nascuntur Ioseph filii duo.

LXVI. Ubi recognoscitur Ioseph a fratribus suis.

LXVII. Ubi Iacob intrat in Egyptum.

LXVIII. Ubi pharao interrogat Iacob quot esset annorum; qui dicit cxxx.

LXVIIII. Ubi congregavit omnia Ioseph quae erant in Egyptiis, ipsos quoque in servitutem et redigit.

LXX. Ubi dicit: vixit Iacob annis cxlvii.

LXXI. Ubi Iacob benedixit filios Ioseph.

LXXII. Ubi de Christo dicit.

LXXIII. Ubi Ioseph sepellit patrem suum.

LXXIIII. Ubi dicit vixit Ioseph annis centum x.

Cod. B.

65-67. *codex laceratur* | 70. que | 74. iosep | 75. annis cx. expliciunt capitula libri genesis.

Cod. D.

64. pharaonem (*sic*) | 68. quod | 69. qui erat in egiptiis | 74. anni.

2

SERIES Δ

Forma a

Codd. DEFLN.

I. Ubi lux primo fieri iubetur.

II. Firmamentum die secunda factum.

III. Ubi aquae ac terrae separatio fieri iubetur.

IIII. Ubi terra germinare iubetur die tertio.

V. Ubi luminaria fieri iubentur.

VI. Luminaria facta die quarto.

VII. Ubi ex aquis animalia iubentur educi die quinto.

VIII. Ubi animalia benedicuntur.

VIIII. De terra animalia produci iubentur die sexto.

X. Ubi Deus hominem fieri iubet.

XI. Ubi Adam factus benedicitur.

XII. Ubi Adam escarum accepit potestatem.

XIII. Orbis consummatio.

Forma b

Cod. V.

(1). Ubi lux fieri iubetur.

(2). Firmamentum die secunda factum.

(3). Ubi aque ac terre separatio fieri iubetur.

(4). Ubi terra germinare iubetur die tertia.

(5). Luminaria fieri iubentur die quarto.

(6). Luminaria magna facta.

(7). Ubi ex aquis animalia iubentur educi.

(8). Ubi volatilibus et omnem animam viventem benedicitur.

(9). De terra animalia produci iubentur die sexto.

(10). Ubi Dominus hominem fieri iubet.

(11). Ubi Adam factus benedicitur.

(12). Ubi Adam escarum accepit potestatem.

(13). Orbis consummatio.

Codd. DEFLN.

Incipiunt capitula E | 1. ∾ iubetur fieri D | 2. secundo FL | facit F | 3. seperacio D; separari F | fieri *om.* F | 5. iubentur + die IIII F | 6. luminare factum (die quarto *om.*) F | 7. aquis] quis D | animalia] *in ras.* F | educi *om.* F | ∾ die quinto educi L | 8. benedicitur F | 9. iubet F | 12. accipit D | 13. urbis FL | consummacio D; consumatio F.

Cod. V (*Numeros capitulorum omittit*).

Incipiunt capitula | 6. de luminaria.

Codd. DEFLN.

XIIII. Recapitulatio creationis.

XV. Adam e limo factus.

XVI. Paradisus factus.

XVII. De fluminibus.

XVIII. Praeceptum Adae in paradiso.

XVIIII. Ubi Adam nomina pecoribus imponit.

XX. De muliere facta.

XXI. De serpente.

XXII. Ubi se nudos viderunt Adam et Eva.

XXIII. Ubi Dominus ad Adam in paradiso loquitur post transgressionem eius.

XXIIII. Sententia in serpentem.

XXV. Ubi Adam de paradiso expellitur.

XXVI. Primogenitus Adae Cain.

XXVII. Abel natus.

XXVIII. Sacrificium Abel et Cain.

XXVIIII. Ubi Cain fratrem occidit.

XXX. Ubi Cain in terra maledicitur.

XXXI. Commoratio Cain a facie Dei et generatio eius.

Cod. V.

(14). Recapitulatio creationis.

(15). Ubi Adam de limo factus est.

(16). De paradyso voluptatis facto.

(17). De fluminibus quattuor egredientibus de paradyso.

(18). Praeceptum Adam accepit in paradyso.

(19). Ubi Adam pecoribus et volatilibus nomen imponit.

(20). Ubi mulier facta legitur.

(21). De serpente qui mulierem decepit.

(22). Ubi Adam et Eva nudos se viderunt.

(23). Ubi Dominus Ade in paradyso post transgressionem loquitur.

(24). Sententia in serpentem.

(25). Ubi Adam de paradyso pellitur.

(26). De primogenito Ade Cain.

(27). Ubi Abel natus legitur.

(28). De sacrificio Cain et Abel.

(29). Ubi Cain Abel fratrem suum occidit.

(30). Ubi Cain dicitur: maledictus eris super terram.

(31). Commoratio Cain a facie Dei et generatio eius.

Codd. DEFLN.

14. recapitulacio creacionis D | 15. e] de EFL | 16. paradysus L | 18. ade F | paradyso EL | 19. peccoribus L | inponit LN | 23. adae L | paradyso L | post tr. eius *om.* F | per transgressionem D | 24. sentencia D | in serpente F | 25. paradyso L | 26. adęę F | kayn F | 28. kain F | 29. kain F | fratrem + suum E | 30. sacrifitium F | kain F | 31. comoratio F; commemoracio DLN | kain F | generacio D.

Cod. V.

19. nom̄ | 24. sententiam in serpente.

Codd. DEFLN.

XXXII. De filiis Lamech qui ostenderunt musicam et artem ferri atque aeramenti.

XXXIII. De vindicta Lamech.

XXXIIII. Ubi Adam rursus filios suscepit.

XXXV. Recapitulatio fabricae Adae.

XXXVI. Ubi Adam moritur.

XXXVII. Ubi Enoch translatus est.

XXXVIII. Ubi filii Dei filias hominum concupierunt.

XXXVIIII. Ubi iratus Dominus vitam hominum illorum centum viginti annis terminavit.

XL. De gigantibus.

XLI. Ubi homines Deus delere minatur.

XLII. Generationes Noe.

XLIII. Ubi Dominus arcam fieri iubet.

XLIIII. Ubi Noe in arcam introivit.

XLV. Ubi diluvium factum est.

XLVI. Ubi corvus dimittitur.

XLVII. Ubi de arca exire iubetur Noe et sacrificat.

XLVIII. Ubi Dominus pollicetur iam non exterminare hominem.

XLVIIII. Ubi Noe cum filiis benedicitur.

L. Quia sanguis anima sit et ideo edi prohibetur.

Cod. V.

(32). De filiis Lamech qui ostenderunt musicam et artem ferri atque eramenti.

(33). De vindicta Lamech.

(34). Ubi Adam rursum filium suscepit.

(35). Recapitulatio generationis Ade.

(36). De morte Ade.

(37). De Enoch translatione.

(38). Ubi filii Dei filias hominum concupierunt.

(39). Ubi iratus Dominus hominum vitam in centum viginti annos terminavit.

(40). De gigantibus.

(41). Ubi Deus homines delere minatur.

(42). Generationes Noe.

(43). Ubi Dominus arcam fieri iubet.

(44). Ubi Noe in arcam introivit.

(45). De diluvio facto.

(46). Ubi corvus de arca dimittitur.

(47). Ubi de arca exire iubetur Noe et sacrificat.

(48). Ubi Dominus pollicetur iam non exterminare hominem.

(49). Ubi Noe cum filiis suis benedicitur.

(50). De sanguine quia anima est, ideo prohibetur manducare.

Codd. DEFLN.

32. musicam-aeramenti] musice artis F | ferri + ad usum L | atque aeramenti *om.* D. | 35. recapitulacio D; de capitulatio F | ade F | 37. ∾ enoch ubi F | 39. ∾ dominus iratus L | uita F | illorum *om.* F | in centum FL | terminat FL | 41. hominem F | 42. generaciones D | noę L | 43. archam EF | 44. noę L | archam EF | introiuit EL | 45. est *om.* DF | 47. archa EF | ∾ noę exire iubetur L | et + filii eius F | sacrificet L; *om.* F | 49. ubi noe filiis (2 *m.* filios) benedicit F | noę L | 50. *totum om.* L | ab esu prohibitur F.

Codd. DEFLN.

LI. De arcu posito in nube in signo testamenti ne ultra diluvium fiat.

LII. Quod Cham sit pater Chananaeorum.

LIII. Ubi Noe vino inebriatur et a filio inridetur.

LIIII. Generationes filiorum Noe.

LV. Initium novarum linguarum.

LVI. De Nebroth gigante qui prior post diluvium regnavit in Babylone.

LVII. Ubi Assur Nineven constituit et cetera.

LVIII. Filii Chanaan Sidonitae et Cethei et ceteri.

LVIIII. Filii Sem.

LX. Habitatio filiorum Sem.

LXI. Consummatio filiorum Noe qui in una lingua aiebant.

LXII. De turre.

LXIII. Ubi Dominus descendit videre civitatem et turrem et linguas confudit.

Cod. V.

(51). De arcu posito in nube in signo testamenti ne ultra diluvium fiat.

(52). Quod Cham pater sit Chananeorum.

(53). Ubi Noe vino inebriatur et a filio irridetur.

(54). Generationes filiorum Noe.

(55). Divisio insularum et linguarum genere.

(56). De Nebro gigante qui prior post diluvium regnavit in Babilone.

(57). Ubi Assur Ninive instituit et cetera.

(58). Filii Chanaan Sidoni, Cetthei et ceteri.

(59). Filii Sem ostenduntur.

(60). Habitatio filiorum Sem.

(61). Consummatio filiorum Noe qui erant labii unius et sermonum eorumdem.

(62). De turre confusionis.

(63). Ubi Dominus descendit videre civitatem et turrem quam edificabant filii Adam, ibique confudit linguas eorum.

Codd. DEFLN.

51. (60 L*; 50 L^2) de archo in nube in signum F | in signum L | ne fiat *om.* D | 52. (61 L*; 51 L^2) kam F | ∿ pater kananeorum sit F | chananeorum DL | 53. (62 L*; 52 L^2) ubi] quod F | noę L | inhebriatur L | irridetur EL; inriditur F | 54. (63 L*; 53 L^2) generaciones D | noę L | 55. (64 L*; 54 L^2) *cum* 54 *coniungit* F | 56. (55 FL^2; 65 L*) nemroth E; nembroth FN | regn. in bab. *om.* D | in bab. *om.* F | babilone E | 57. (56 FL^2; 66 L*) ninneuen L; ninniuem F; niniue D | et cetera *om.* DEF | 58. (57 FL^2; 67 L*) kanaan F | sidonitani N*; sidonii L; sidoni F; sidon E | cęthei L; gethey F; ętheus E | et cęteri L; et cetera N; *om.* EF | 59. (58 FL^2; 68 L*) | 60. (59 FL) habitacio D | 61. (60 FL) consummacio D; consumatio F | noę L | qui — aiebant *om.* F | agebant ELN*; *om.* D | 62. (61 FL^2; 71 L*) turrae D; turrį E | 63. (60 E; 62 FL) et turrem — confudit *om.* D | turrim E | et ling. — confudit *om.* E.

Cod. V.

56. post diluuio | 61. consumatio.

Codd. DEFLN.

LXIIII. Generationes Sem.

LXV. De Sara sterili.

LXVI. Translatio Abrae in Charra.

LXVII. Ubi Abrae de terra exire iubetur.

LXVIII. Ubi Dominus primo Abrae apparuit in Bethel.

LXVIIII. Ubi Abram in Aegyptum propter famem descendit.

LXX. Ubi Sara regi Aegyptiorum introducitur.

LXXI. Contentio inter pastores Abrae et Loth.

LXXII. Ubi Abrae Deus et semini eius totius terrae possessionem promittit.

LXXIII. Ubi Abram ad quercum Mambre reversus est.

LXXIIII. Ubi quattuor reges adversus Sodomorum quinque reges belligeraverunt et Loth praedaverunt.

LXXV. Ubi Abram praedam cum Loth reduxit.

Cod. V.

(64). Generationes Sem dinumerantur.

(65). De Sarra sterili.

(66). Translatio Abrae in Charra.

(67). Ubi Abraam de terra sua exire iubetur.

(68). Ubi Dominus primo Abrae apparuit in Bethel.

(69). Ubi Abraam propter famem in Egipto descendit.

(70). Ubi Sarra regi Egiptiorum introducitur.

(71). Contentio inter pastores Abrae et pastores Loth.

(72). Ubi Dominus Abrae et semini eius totius terre possessionem promittit.

(73). Ubi Abraam tabernaculum movens et habitaculum iuxta convallem Mambre.

(74). Ubi quattuor reges adversus Sodomorum quinque reges pugnaverunt et Loth praedaverunt.

(75). Ubi Abraam praedam et Loth reduxit.

Codd. DEFLN.

64. (63 FL) *tot. om.* E | generaciones D; generatio F; de generatione L | 65. (61 E; 64 FL) sarai F | sterilem F | 66. (65 FL) *tot. om.* E | translacio D | habrae F; abrahae DN | chara D; charam L; carram F | 67. (62 E; 66 FL) abraę E; abrahae DN | 68. (67 FL) *tot. om.* E | primum F | ∾ abrae primo L | habrae F; abrahae DN | in bethel *om.* F | bethel *om.* D | 69. (68 FL) *tot. om.* E | habraam F; abraham DN | egyptum L; aegypto N; egypto F | famen DL | ∾ propter fa. in eg. L | descendit *om.* D | 70. (63 E; 69 FL) sarra N; sarai F | aegypciorum D; egyptiorum L; aegitto F | 71-72. *om.* E *qui eorum loco inserit:* 64. abraham altare ędificat | 71. (70 FL) contencio D | abrahae DN | et loth *om.* D | 72. (71 FL) abrahae DN; habraam F | ∾ deus abrae L | totius — promittit *om.* D | promissionem N*; *om.* F | promittitur F | 73. (72 FL) *tot. om.* DE | abraam F; abraham N | ad *om.* F | mambrę L | 74. (73 DFL; 65 E) quatuor L | aduersus sodomam ueniunt F | ∾ quinque reges sodomorum D | 75. (74 DFL; 66 E) habraam F; abraham D | ∾ loth cum praeda E | reduxit *om.* D.

Codd. DEFLN.

LXXVI. De Melchisedech.

LXXVII. Ubi Deus tertio visus est Abrae et filium promisit.

LXXVIII. Abram credidit Deo et reputatum est illi ad iustitiam.

LXXVIIII. Ubi Abram in signo sacrificat.

LXXX. Testamentum ad Abram.

LXXXI. Ubi Sara ancillam suam Abrae coniunxit.

LXXXII. Ubi Agar fugit.

LXXXIII. Ubi Dominus Abram patrem gentium pollicetur et nomen Abraham accepit.

LXXXIIII. Ubi Deus circumcidi iubet.

LXXXV. Ubi Abraham pro Ismahel rogat.

LXXXVI. Ubi Abraham omnes suos circumcidit.

Cod. V.

(76). De Melchisedech sacerdote Dei summi.

(77). Ubi Deus tertio visus est Abrae et filium ei promittit.

(78). Ubi Abraam credidit Deo et reputatum est illi ad iustitiam.

(79). Ubi Abraam sacrificare iubetur, signumque ei ostenditur futuri eventus.

(80). Ubi pepigit Dominus fedus cum Abraam promittens ei et semini eius omnem terram.

(81). Ubi Sarra ancillam suam Abrae coniunxit.

(82). Ubi Agar affligente eam Sarra fugit in ira.

(83). Nonaginta novem annorum erat Abraam quando cum Deo fedus pepigit.

(84). Ubi Dominus Abraam patrem gentium facturum pollicetur et nomen Abraam accepit.

(85). Ubi Abraam pro Ismahel rogat.

(86). Ubi Abraam omnes suos vernaculos circumcidit.

Codd. DEFLN.

76. (75 DFL; 67 E) | 77. (76 DFL) *tot. om.* E | abrahae DN | promittit FL; *om.* D | 78. (77 DFL; 68 E) ubi abram L | abraam F; abraham DE | deputatum N | illi ad iustitiam *om.* D | ad iustitiam *om.* F | iusticiam L | 79. (78 DFL; 69 E) ubi *om.* F | abraam F; abraham ED | in] per F | signum F | 80. (79 DF; 70 E) *tot. om.* L | ad *om.* F | habraam F; abraham DE | 81. (80 D; 79 L) *tot. om.* EF | abrahae DN; iunxit D | *Inter* 81 et 82 *inserunt:* 71. ubi sarai risit E; 80. ubi sara risit F | 82. (81 DF; 90 L) fugiit D | *Inter* 82 *et* 83 *inserit* L: 91. testamentum ad abram | 83. (82 DF; 72 E; 92 L) abraam F; abraham ED | patrem gen. abram facturum L | et — accepit *om.* EF | 84. (83 DF; 93 L) *tot. om.* E | ubi + eum EF | 85. (84 DF; 94 L) *tot. om.* E | abraam F | hismael F | 86. (85 DF; 73 E; 95 L) abraam F.

Cod. V.

76. sacerdotem | 81. coniuncxit.

Codd. DEFLN.

LXXXVII. Ubi Dominus cum duobus venit ad Abraham sub arbore Mambre.

LXXXVIII. Ubi Abraham de Sodomis interrogat.

LXXXVIIII. Ubi Loth angelos hospitio suscipit.

XC. Loth ad generos loquitur.

XCI. Ubi filiae Loth ad patrem suum intraverunt.

XCII. Ubi Abraham uxorem suam appellat sororem.

XCIII. Abraham filium suscepit.

XCIIII. Ubi Deus ad Agar loquitur.

XCV. Abimelech ad Abraham.

XCVI. Ubi Deus temptat Abraham de filio.

XCVII. Rebeccae genus.

XCVIII. Ubi Sara moritur.

XCVIIII. Ubi Abraham de uxore filii commendat.

C. De Cethura uxore Abrahae.

CI. Ubi mortuus est Abraham.

Cod. V.

(87). Ubi ad ilicem Mambre tres viri apparuerunt.

(88). Ubi Dominum interrogat Abraam de Sodomis.

(89). Ubi Loth angelos hospitio suscepit.

(90). Ubi Loth locutus est ad generos suos qui accepturi erant filias eius; ubi cum eo Sodoma egrediuntur.

(91). Ubi filie Loth ad patrem suum intraverunt.

(92). Ubi Abraam uxorem suam sororem appellat.

(93). Ubi Abraam filium suscipit.

(94). Ubi Deus ad Agar loquitur.

(95). Ubi Abimelech Abraam loquitur, rogans eum ne ei noceat.

(96). Ubi Deus temptat Abraam pro filio.

(97). Rebeccae genus demonstrat.

(98). De morte Sarre.

(99). Ubi Abraam de uxore filii sui Ysaac servum seniorem monet et coniurat.

(100). De Cethura uxore.

(101). De morte Abrae.

Codd. DEFLN.

87. (86 DF; 96 L) *tot. om.* E | ad abraham *om.* F | sub arbore *om.* D | mambre *om.* LN | 88. (87 DF; 74 E; 97 L) habraam F | sodomitis L | 89. (88 DF; 94 L) *tot. om.* E | hospicio DL; ospitio L | suscepit N; recepit L | 90. (89 DF; 75 E; 99 L) loquitur *om.* EDF | 91. (90 DF; 76 E; 100 L) suum *om.* F | intrarunt EFL | 92. (91 DF; 101 L) *tot. om.* E | abraam F | apellauit D; uocauit F | sororem *om.* D | 93. (92 DF; 77 E; 102 L) abraam F | 94. (93 DF; 78 E; 103 L | 95. (94 DF; 79 E; 104 L) ubi abim. F | abimeleth D | habraam F | 96. (95 DF; 105 L) *tot. om.* E | temptauit D | abraam F | 97. (96 DF; 106 L) *tot. om.* E | 98. (97 DF; 80 E; 107 L) sarra E | 99. (98 DF; 81 E; 108 L) abraam F; commendabat D | 100. (99 DF; 82 E; 109 L) uxore *om.* E | abrae F | 101. (100 DF; 83 E; 110 L) abraam F.

Cod. V.

91. Loth ad *om.* | 97. rebecca.

Codd. DEFLN.

CII. Ismahel progenies.

CIII. Isaac progenies.

CIIII. De lente.

CV. Ubi visus est Deus ab Isaac.

CVI. Ubi Isaac uxorem suam dixit sororem.

CVII. Ubi Isaac centuplum redegit et ab Abimelech expellitur.

CVIII. De puteis Isaac.

CVIIII. Ubi Isaac aram aedificat Domino.

CX. Ubi Isaac increpat Abimelech.

CXI. Ubi puteus Isaac siccavit.

CXII. Vox Esau.

CXIII. Ubi Iacob accepit benedictionem Esau.

CXIIII. Iacob mandatum accepit a patre ne alienigenam uxorem accipiat.

CXV. Ubi Esau aliam uxorem accepit.

Cod. V.

(102). Ismahel progenies.

(103). Ysaac progenies.

(104). De lentis edulio.

(105). Ubi visus est Deus Ysaac.

(106). Ubi Ysaac sororem suam dixit uxorem ne pro ea moreretur.

(107). Ubi Ysaac centuplum sementem redegit, et Abimelech expellitur.

(108). De puteis Ysaac.

(109). Ubi Ysaac Deo altarem edificavit.

(110). Ubi Ysaac increpat Abimelech.

(111). Ubi puteus Ysaac siccavit.

(112). Vox Esau indignantis cur Iacob frater eius benedictionem subripuit.

(113). Ubi Iacob accipit benedictionem Esau.

(114). Iacob accipit mandatum a patre ne accipiat uxorem alienigenam.

(115). Ubi Esau aliam uxorem accipit.

Codd. DEFLN.

102. (101 DF; 84 E; 111 L) hismahel N; ysmahel F; ismael E* | 103-104. *invertuntur in* EFN | 103. (102 D; 86 E; 112 L; 104 N) ysaac E; ysaach F | 104. (85 E; 102 F; 113 L; 103 N) *tot. om.* D | 105. (103 D; 87 E; 104 F; 114 L) ab] ad F; *om.* D | ysaac DE; ysaach F | 106. (104 D; 105 F; 115 L) *tot. om.* E | ysaac D; ysaach F | ∿ sororem s. d. uxorem FLN | duxit FL | 107. (105 D; 106 F; 107 L) *tot. om.* E | ysaac D; ysaach F | et *om.* F | ab *om.* DFL | abimeleth D | expellitur *om.* DF | 108. (106 D; 88 E; 107 F; 117 L) ysaac D; ysaach F | 109. (107 D; 108 F; 118 L) *tot. om.* E | ysaac D; ysaach F | arcam L | domino] deo L | 110. (108 D; 90 E; 109 F; 119 L) ysaac DE; ysaac F | 111. (109 D; 91 E; 110 F; 120 L) puteum E | ysaac DE; ysaach F | ∿ put. is. L | siccauit] fodit E | 112. (110 D; 92 E; 111 F; 121 L) uox esau] ubi ysaac loquitur ad esau E | 113. (111 D; 93 E; 112 F; 122 L) yacob F | esau *om.* D | 114. (112 D; 113 F; 123 L) *tot. om.* E) yacob F | alienigene F*; *om.* D | ∿ ne accipiat uxorem alienigenam DL | accipiat] F*; habeat F[2] | 115. (113 D; 94 E; 114 F; 124 L).

Cod. V.

103. proienies.

Codd. DEFLN.

CXVI. Ubi Iacob lapidem ad caput posuit.

CXVII. Ubi Iacob lapidem unxit et votum fecit.

CXVIII. Ubi Iacob ad puteum oves adaquavit.

CXVIIII. Ubi Iacob pro uxore paciscitur.

CXX. De mala mandragora.

CXXI. Ubi Iacob cum socero de mercede paciscitur.

CXXII. De virgis Iacob variis.

CXXIII. Ubi Iacob cum uxoribus a Laban proficiscitur.

CXXIIII. Ubi Iacob vidit angelos Dei et dixit: castra Dei sunt haec.

CXXV. Ubi Iacob cum angelo luctatur.

CXXVI. Ubi Iacob Esau fratri suo occurrit.

CXXVII. Ubi filia Iacob rapta est.

CXXVIII. Ubi filii Iacob Emor et Sichem pariter necaverunt.

CXXVIIII. Ubi Iacob idola disperdit.

Cod. V.

(116). Ubi Iacob lapidem ad caput posuit.

(117). Ubi Iacob lapidem erexit et unxit, votumque vovit.

(118). Ubi Iacob ad puteum oves Laban adaquavit.

(119). Ubi Iacob pro uxore cum socero suo paciscitur.

(120). De mala mandragora.

(121). Ubi Iacob cum socero suo de mercede paciscitur.

(122). De virgis Iacob variis.

(123). Ubi Iacob cum uxoribus a Laban occulte proficiscitur.

(124). Ubi Iacob angeli Dei obviaverunt.

(125). Ubi Iacob cum angelo luctatur.

(126). Ubi Iacob Esau fratri suo occurrit.

(127). Ubi Dina filia Iacob rapta est.

(128). Ubi filii Iacob Sichem interfecerunt.

(129). Ubi Iacob idola disperdit.

Codd. DEFLN.

116. (114 D; 115 F; 125 L) *tot. om.* E | posuit *om.* D | 117. (115 D; 116 F; 126 L) *tot. om.* E | uncxit D | 118. (116 D; 95 E; 117 F; 127 L) | 119. (117 D; 96 E; 118 F; 128 L) pascitur DEF*LN*; seruit F² | 120. (118 D; 97 E; 119 F; 129 L) de mandragoris filii F | mandragoria DL | 121. (119 D; 98 E; 120 F; 130 L) pascitur DEFLN* | 122. (120 D; 99 E; 121 F; 131 L) | 123. (121 D; 100 E; 122 F; 132 L) a] de D; *om.* L | 124. (122 D; 101 E; 123 F; 133 L) angelos] consilium F | et dixit — haec *om.* FL | sunt haec *om.* D | 125. (123 D; 102 E; 124 F; 134 L) luctauit E | 126. (124 D; 103 E; 125 F; 135 L) ∾ fratri suo esau L | suo *om.* F | 127. (125 D; 126 F; 136 L) *tot. om.* E | 128. (126 D; 104 E; 127 F; 137 L) emor — necauerunt] filios sicem interfecerunt F | emor et *om.* L | emmor E | pariter *om.* L | interfecerunt FL; *om.* D | 129. (127 D; 128 F; 138 L) *tot. om.* E.

Cod. V.

117. uncxit | 119. pro uxorem | socru | 120. mandragoria | 123. a *om.*

Codd. DEFLN.

CXXX. Debbora mortua.

CXXXI. Deus ad Iacob in Bethel locutus est.

CXXXII. Ubi Rachel moritur.

CXXXIII. Ubi Ruben cum Bala concubina patris sui concubuit.

CXXXIIII. Nomina filiorum Iacob.

CXXXV. Iacob ad patrem venit.

CXXXVI. Isaac defunctus.

CXXXVII. Progenies Esau.

CXXXVIII. Ioseph somnium vidit unde fratribus invidiae fomitem subministravit.

CXXXVIIII. De Iuda uxorem accipiente.

CXL. De Thamar.

Cod. V.

(130). Ubi Debbora nutrix Rebecce moritur.

(131). Ubi Deus Iacob apparuit, benedicensque eum Israhel ei nomen imposuit.

(132). De morte Rachel.

(133). Ubi Ruben cum concubina patris sui concubuit.

(134). Nomina filiorum Iacob.

(135). Ubi Iacob ad patrem venit in Mambre civitatem.

(136). Ysaac cum octoginta annorum senex obiit.

(137). Progenies Esau.

(138). Ubi Ioseph pascebat oves cum fratribus suis, quos accusavit crimine pessimo.

(139). Ubi Iudas discedens a fratribus chananeam sibi uxorem sociavit.

(140). De Thamar quam Iudas filio suo dedit, quae post mortem mariti socerum induxit cur eam alio filio non tradidit.

(141). Ubi Ioseph ductus in Egiptum est.

Codd. DEFLN.

130. (128 D; 129 F; 139 L) *tot. om.* E | mortua] moritur L | 131. (129 D; 130 F; 140 L) *tot. om.* E | loquutus DN | locutus est *om.* F | 132. (130 D; 105 E; 131 F; 141 L) | 133. (131 D; 106 E; 132 F; 142 L) ubi *om.* FL | bala *om.* FL | uxore FL | sui *om.* F | concubuit *om.* D | 134. (132 D; 133 F; 143 L) *tot. om.* E | 135. (133 D; 107 E; 134 F; 144 L) yacob F | 136. (134 D; 135 F; 145 L) *tot. om.* E | ysaach F | defuncto DN*; moritur N²; reddit spiritum F | 137. (135 D; 136 F; 146 L) *tot. om.* E | 138. (136 D; 108 E; 137 F; 147 L) de yoseph F (*qui cetera omittit*) | uidit + quod L | unde] undecim L; XI D | fomitem subm. *om.* D | 139. (137 D; 138 F; 148 L) *tot. om.* E | uxore DF | 140. (138 D; 109 E; 139 F; 149 L).

Cod. V.

135. ciuitate | 137. proienies | 140. soceris | 141. egipto.

Codd. DEFLN.

CXLI. Ioseph contra dominam.

CXLII. Ioseph in carcerem.

CXLIII. Somnium pharao vidit.

CXLIIII. Ubi nati sunt filii Ioseph duo Manasses et Efrem.

CXLV. Iacob propter frumentum ad Aegyptum mittit.

CXLVI. Ioseph fratres agnoscit.

CXLVII. Ubi filii Iacob reversi sunt ad patrem suum de Aegypto.

CXLVIII. Ubi iterum venerunt in Aegyptum filii Iacob ad Ioseph.

CXLVIIII. Ubi Ioseph fratres agnoscunt.

CL. Eunti Iacob in Aegyptum Dominus visus est.

CLI. Ubi loquitur Iacob ad pharaonem.

CLII. Ubi cuncta Aegyptus ad Ioseph venit pro panibus.

Cod. V.

(142). Ioseph domina apprehendit volens cum eo concumbere; qui relicto pallio fugit.

(143). Ioseph in carcere a domino, infamante uxore, traditur.

(144). Ubi pharao somnium vidit.

(145). Ubi nati sunt filii Ioseph duo Ephraim et Manasse.

(146). Ubi Iacob pro frumento ad Egiptum filios suos misit.

(147). Ubi Ioseph a fratribus suis agnoscitur.

(148). Ubi filii Iacob reversi sunt ad patrem suum de Egipto.

(149). Ubi iterum in Egiptum venerunt filii Iacob ad Ioseph.

(150). Ubi Ioseph fratres sui agnoscunt.

(151). Eunti Iacob in Egiptum Dominus ei locutus est.

(152). Ubi loquitur Iacob ad pharaonem.

(153). Ubi Ioseph Egiptios pro panibus alloquitur, deficiente pecunia, pecora sua pro cibis ei adducere.

Codd. DEFLN.

141. (139 D; 110 E; 140 F; 150 L) | 142. (140 D; 111 E; 141 F; 151 L) yoseph F | in carcere L | 143. (141 D; 112 E; 142 F; 152 L) farao E | uidit *om.* FL | 144. (142 D; 143 F; 153 L) *tot. om.* E | yoseph F | duo *om.* DF | manases F | efraym F; effraim DL | 145. (143 D; 113 E; 144 F; 154 L) | yacob F | propter] ad F | ad] in L | egyptum L; egiptum F | 146. (144 D; 114 E; 145 F; 155 L) yoseph F | 147. (145 D; 115 E; 146 F; 156 L) suum *om.* L | de aegypto *om.* DF | egypto L | 148. (146 D; 147 F; 157 L) *tot. om.* E | ∼ in egyptum uen. ad fr. L | egiptum F; aegypto D | filii — ioseph *om.* DL | 149. (147 D; 116 E; 148 F; 158 L) fratres *om.* D | agnoscit F | 150. (148 D; 149 F; 159 L) *tot. om.* E | egyptum L; egiptum F; aegypto D | 151. (149 D; 117 E; 150 F; 160 L) ∼ iac. loquitur L | pharao F | 152. (150 D; 118 E; 151 F; 161 L) ubi ioseph traditur (*om.* F) egyptiis (egiptiis F) pro panibus FL | pro panibus *om.* D.

Cod. V.

142. fugiit | 151. egipto.

Codd. DEFLN.

CLIII. Ubi Iacob Ioseph pro sepultura constringit.

CLIIII. Ubi Iacob filios Ioseph benedicit.

CLV. Ubi Iacob filios suos duodecim benedicit.

CLVI. Mortuo Iacob, Ioseph sepelivit eum in agro Effron, iuxta patris imperium.

CLVII. Ubi fratres Ioseph post exitum patris rogant ne memor sit iniquitatum quas fecerunt in eum.

Cod. V.

(154). Ubi Iacob pro sepultura Ioseph coniurat.

(155). Ubi Iacob filios Ioseph benedicit.

(156). Ubi Iacob universos filios suos benedixit.

(157). Obiit Iacob et appositus est ad populum suum.

(158). Fratres Ioseph post mortem patris quasi ex eius mandato obsecrant ut obliviscatur sceleris eorum.

Codd. DEFLN.

153. (151 D; 152 F; 162 L) *tot. om.* E | yoseph F | constringit] commonet iure F | 154. (152 D; 119 E; 153 F; 162 L) yoseph F | benedixit L | 155. (153 D; 120 E; 154 F; 163 L) benedixit LN | benedicit. expliciunt capitula F | 156. (154 D; 121 E; 164 L) *tot. om.* F | iacob moritur L | ephron N | effron — imperium *om.* E | 157. (155 D; 122 E; 170 (*sic*) L) *tot. om.* F | ubi *om.* D | exicium E | quae DEN* | in eum. expliciunt capitula libri genesis feliciter N.

Cod. V.

158. obsecrant] obseruant.

3

SERIES Λ

Forma a

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

I. De die primo in quo lux facta est.

II. De die secundo in quo caelum factum est.

Forma b

Codd. BEOI.

(1). De die primo in quo lux facta est.

(2). De die secundo in quo caelum factum est.

Codd. ΛΠΤΜΦWmQPCVULSXY (*Numeri capitulorum omittuntur in* TMUSY; *pessime turbantur in* Π^{C}). *Deest* Q, *fol. lacerato.*

Incipiunt capitula libri primi Λ^{LH} — incipiunt capitula libri genesis Φ^{AP} — incipiunt capitula libri geneseos Φ^{RZGP}WmVXY — incipiunt capitula de libro genesis Π^{C} — incipiunt capitula in libro geneseos US — incipiunt capitula Π^{D}TL — capitula libri geñs. tituli in uetus testamentum. C | 1. dię Λ^{L} | prima Π^{C} | ∾ primo die MY | 2. dię Λ^{L} | secundu Λ^{L*}.

Codd. BEOI (*Numeri capitulorum omittuntur in* BOI; *inveniuntur* LXXVIII *in* E).
Incipiunt capitula EOI | 1. ∾ primo die E.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

III. De die tertio in quo terra et mare.

IIII. De die quarto in quo sol et luna et stellae.

V. De die quinto in quo repentia in mari et volatilia caeli.

VI. De die sexto in quo quadrupedia et serpentes et bestiae et omnia pecora et repentia et homo.

VII. De die septimo in quo requievit ab omni opere consummato Deus.

VIII. De hoc libro in quo universa quae facta sunt dicit.

VIIII. Ubi praeceptum dat Dominus Adae et mulieri eius.

X. Ubi seduxit serpens mulierem.

XI. Ubi interrogantur de transgressione.

XII. Educuntur de paradiso ne sumant de ligno vitae.

Codd. BEOI.

(3). De die tertio in quo terra et mare.

(4). De die quarto, in quo sol et luna et stellae.

(5). De die quinto in quo repentia in mari et volatilia caeli creata sunt.

(6). De die sexto in quo quadrupedia et serpentes et bestiae et universa.

(7). De die septimo in quo requievit omni opere consummato Deus.

(8). De hoc libro, in quo universa quae facta sunt dicit. De homine posito in paradiso et quattuor fluminibus.

(9). Ubi praeceptum dat Deus Adae et nomina et mulieri eius.

(10). Ubi seduxit serpens mulierem.

(11). Ubi interrogantur de transgressu.

(12). Educuntur de paradiso ne sumant de ligno vitae.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc. Deest* Q (*usque ad cap.* 10).

3. dię Λ^{L} | tercio SX; tertia P | 4. dię Λ^{L} | stellas Φ^{A} | 5. dię Λ^{L} | mare Λ^{L} | uolatili Λ^{L*} | caeli *om.* V | 6. dię Λ^{L} | quo *om.* M* | quatrupedia T | et *om.* Π^{CD} | serpentia S | et *om.* M | et bestiae *om.* Φ^{Z*} | et (*ante* omnia) *om.* S | peccora Λ^{LH}U*X | reptilia Π^{D} | 7. dię Λ^{L} | requieuit + deus LX | ab *om.* Π^{CD}MΦ^{RAZGP}WmPCVLSXY | consumato $\Lambda^{LH}\Pi^{C}$ | dominus Λ^{LH}; *om.* LX | 8. hoc *om.* Y* | que $\Lambda^{LH}\Pi^{D}$MSXY | quo facta Π^{C} | dicit + et de paradyso Y | 9. uni Π^{C}T | ade $\Lambda^{H}\Pi^{C}$MLSXY | 10. ∾ serpens seduxit Π^{CD} | 11. trangressu $\Pi^{CD}\Phi^{A}$VX; trangresso TMΦ^{RZGP}WmQPCULSY | transgr. + et ducuntur U | 12. *cum praec. coniungit* S | aducuntur M | paradyso $\Pi^{D}\Phi^{RZP}$WmQVUSXY.

Codd. BEOI.

3. tercio E | mari + facti sunt E | 5. creati E | 6. ∾ de sexto die E | et uniuersa] et omnia pecora et repentia et homo E | 7. ∾ dominus o. op. consummato E | 8. de hoc — dicit *om.* E | dicit + et O | paradyso EO | 9. ade OI | et nomina — eius] et cunctis animalibus adam imposuit nomina et de muliere formata de costa eius E | muliere BI | 11. de transgranso E | 12. educantur OI | paradyso EO.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

XIII. Nati sunt Adae filii Cain et Abel.

XIIII. Cain occidit fratrem suum.

XV. Adae natus est Seth pro Abel.

XVI. De generationibus hominum.

XVII. Enoch placuit Deo et transtulit eum Deus.

XVIII. Acceperunt sibi uxores angeli et iratus est Deus.

XVIIII. Noe placuit Deo et praecepit illi Deus ut faceret arcam.

XX. Et ingressus est Noe in arca et factum est diluvium.

XXI. Memoratus est Dominus Noe et qui cum illo erant et siccata est aqua.

XXII. Anno sescentesimo et uno vitae Noe, exivit de arca ipse et qui erant cum eo.

XXIII. Benedixit Dominus Noe et filios eius.

Codd. BEOI.

(13). Nati sunt Adae filii Cain et Abel.

(14). Cain occidit fratrem.

(15). Adae natus est Seth pro Abel.

(16). De generationibus hominum.

(17). Enoch placuit Deo et transtulit eum Deus et de Matusale et Noe.

(18). Acceperunt sibi uxores angeli et iratus est Deus.

(19). Noe placuit Deo et praecepit illi Deus ut faceret arcam.

(20). Ingressus est Noe in arcam et factum est diluvium.

(21). Memoratus est Deus Noe et, eorum qui cum illo erant et siccata est aqua.

(22). Anno sexcentesimo et uno vitae Noe exivit de arca ipse et qui cum eo erant.

(23). Benedixit Dominus Noe et filios eius.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.* (*In* U *scriptura capp.* 21 *et* 22 *evanuit*).

13. ade $\Lambda^{H}\Pi^{C}$MLSXY | cayn Π^{C}; chaim L | 14. *om. 1 m. in* M | cayn Π^{C}; chaim L | fr. + abel X | suum *om.* TMΦ^{RAZGP}QPCVUSX | suum + abel Y | 15. ade $\Lambda^{H}\Pi^{C}$MLSXY | est *om.* U | 17. enoc $\Lambda^{L}\Pi^{C}$M | illum $\Pi^{CD}\Phi^{G}$Y | deus *om.* WmP | 18. ecceperunt M | angeli] filii dei $\Pi^{D}\Phi^{RZ*GP}$ WmQPCULSX^{2}Y; fili dei Φ^{AZ^2}X* | filii dei sibi uxores de filiabus hominum X | dominus V | 19. noę Π^{C} | ei S | deus *om.* Y | archam Λ^{H}LSXY | 20. et *om.* SXY | noę $\Lambda^{L}\Pi^{C}$ | archa Λ^{H}; arcam Φ^{RAZGP}WmQPCVU; archam LSXY | dilubium Π^{C} | 21. rememoratus est noe deus Y | noę $\Lambda^{L}\Pi^{C}$ | et + eorum Φ^{RAZGP}WmQPCVULSXY; + de his M | eo X | aqua] terra X (*in ras.*) Y | 22. sexcentesimo TΦ^{RG}WmQPCULSXY | et uno] primo Π^{CD}XY | uitae] $\Lambda^{LH}\Pi^{CD}$; *om. ceteri* | noę Λ^{L} | ∾ exiuit noe M | archa Λ^{H}LSXY | ipse *om.* M†LY | ∾ cum eo erant Λ^{H}MΦ^{Z}WUSXY | 23. deus Y | noę Λ^{L} | noe et *om.* Π^{CD} | filio Λ^{H}; filiis mLX.

Codd. BEOI.

13. ade E; adam OI | cayn I; kayn O | abel + et pro muneribus E *qui hoc cap. cum seq. iungit.* | 14. cayn I; kayn O | 15. ade EOI | 17. ęnoch E | eum] illum E | matussale O; mathusale I; matusala B | 18. angeli] filii dei E^{2} *in ras.* | 19. archam EOI | 20. et ingressus B | in archam I; in archa E; ad archam O | 21. dominus E | noe *om.* O | eorum *om.* E | aqua] terra O | 22. archa EOI | ipse — erant *om.* E | cum ipso I.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

XXIIII. Statuit Dominus diluvium minime futurum.

XXV. De tribus filiis Noe, Sem, Cham et Iafeth et de ipso ubi inebriatus est.

XXVI. De generationibus Noe et filiorum eius.

XXVII. De commixtione linguarum.

XXVIII. De generationibus Thare patris Abraham.

XXVIIII. Dixit Dominus ad Abraham: exi de terra tua.

XXX. Visus est Dominus Deus Abrahae ad locum Sichem.

XXXI. Promissio Abrahae et semini eius.

XXXII. Pugnaverunt reges quattuor adversus quinque et ceperunt Loth et omnem equitatum Sodomorum.

Codd. BEOI.

(24). Statuit Dominus diluvium minime futurum.

(25). De tribus filiis Noe, et de ipso ubi inebriatus est.

(26). De generationibus Noe et filiorum eius.

(27). De commixtione linguarum et turre confusionis et de generationibus Sem.

(28). De generationibus Thare patris Abraham.

(29). Dixit Dominus ad Abraham: exi de terra tua.

(30). Ubi visus est Deus Abrahae ad locum Sichem et in Aegyptum veniens tulit pharao uxorem sibi Sarram.

(31). De promissione Abrahae et semini eius.

(32). Ubi pugnaverunt reges quattuor adversus quinque et ceperunt Loth et omnem equitatum Sodomorum et Melchisedech obtulit Abrahae decimas.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

24. *om. 1 m. in* M | deus Y | dilubium Π^{C} | 25. tribus *om.* M | filiis + suis U* | noę Λ^{L}Π^{C} | cam UY | iapheth Λ^{H}UL; iaphet TΦ^{P}QSX; iafet Y; iamphet Π^{C} | et *om.* Q | de ipso *om.* P | 26. noę Λ^{L}Π^{C} | eius + de commixtione linguarum L (*qui capp. 26-27 coniungit*) | 27. de turria filiis noe cepta construi et de confusione linguarum X | conmixtione V; comixtione Λ^{L} | 28. (27 L) abraam Π^{CD}Φ^{G†}; abram Φ^{R}m; abrahę Q; abrahe LS | 29. (28 L) ad *om.* Φ^{A2} | abraam Π^{D}Φ^{G*}; abram Φ^{R}m | 30. (29 L) deus *om.* Φ^{A}P | dominus + ad Φ^{A*} | abrahe Λ^{H}Π^{D}MULSXY; abrae Φ^{R}m; abraę Π^{C} | ad locum] in terra M† | locum + in Y | sychem Λ^{L}TΦ^{RAG}WPCV | 31. (30 L) promissiones Π^{CD}TM Φ^{RAZOP}WmQPCVULSXY | abrahe Λ^{H}Π^{D}MΦ^{P}LSXY; abrae Φ^{RG}m; abraę Π^{C} | seminis Λ^{H} | eius + statum sodomorum M* | 32. (31 L) quatuor MLSX | ∾ quattuor reges Y | lot W | et + cęperunt U | equitatum sodomorum] substantiam eius Y.

Codd. BEOI.

27. conmixtione I | de generatione B | 30. dominus deus E | abrahe O; abraham E | sychem I | et in eg. — sarram] quo in egypto posito tulit pharao saray in uxorem sibi E | in egipto I | 31. abrahe EOI | 32. ∾ quatuor reges B | abrahe EOI.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

XXXIII. Visus est Dominus Abrahae et benedixit eum et dixit ei: peregrinum erit semen tuum.

XXXIIII. Visus est Dominus Abrahae et dedit ei signum circumcisionis et de Isaac.

XXXV. Visus est Dominus Abrahae cum iret perdere Sodomitas.

XXXVI. Venerunt angeli in Sodomis et manserunt apud Loth.

XXXVII. Pluit Dominus ignem et sulphur a Domino et evertit Sodomam.

XXXVIII. Locutus est Dominus ad Abimelech pro Sarra.

XXXVIIII. Sarra peperit filium et vocavit eum pater eius Isaac.

XL. Dixit Sarra ad Abraham: proice ancillam et filium eius.

Codd. BEOI.

(33). Ubi visus est Dominus Abrahae et benedixit eum et dixit ei: peregrinum erit semen tuum et genuit Agar Ismahelem.

(34). Visus est Dominus Abrahae et dedit ei signum circumcisionis et de Isaac.

(35). Visus est Dominus Abrahae cum iret percutere Sodomitas.

(36). Venerunt angeli Sodomis et manserunt apud Loth.

(37). Pluit ignem et sulphur a Domino et evertit Sodomam et filiae Loth conceperunt de patre suo.

(38). Locutus est Dominus ad Abimelech pro Sarra.

(39). Sarra peperit filium et vocavit eum pater eius Isaac.

(40). Dixit Sarra ad Abraham: proice ancillam et filium eius et in Bersabee locutus est angelus Domini ad Agar.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

33. (32 L) *om. 1 m. in* M | ·est *om.* Φ^{A} | dominus + deus V | abrahe $\Lambda^{LH}\Pi^{D}M\Phi^{P}$LSXY; abrae Φ^{RG}m; abraę Π^{C} | et *om.* Λ^{H} | semen tuum + et de ismael Y | 34. (33 L) *totum om.* Π^{CD} | abrahe $\Lambda^{LH}M\Phi^{P}$LSXY | sygnum M | circuncisionis W | et de isaac *om.* LS | ysaach Λ^{H}; ysaac Λ^{L}MXY; isahac W; ipsa ac T | 35. (34 Π^{D}L) *1 m. om. in* M | abrahe $\Lambda^{H}\Pi^{D}M\Phi^{P}$LSXY | perderet U* | 36. (35 Π^{D}L) sodomam Y | aput Λ^{L} | lot MW | 37. (36 Π^{D}L) ~ sulphur et ignem Φ^{P}V | a domino *om.* $\Pi^{CD}TM\Phi^{RAZGP}$WmQPCVULSXY | subuertit L; euertet Π^{C} | 38. (37 Π^{D}L) locutus T*; loquutus $T^{2}\Phi^{A}$ | est *om.* U† | abimeleh Y; ahimelech M; abimalech Λ^{L} | sara Φ^{P}WULSXY; saraa Φ^{RG}m; sarram Λ^{L} | 39. (38 Π^{D}L) sara Φ^{P}WLSXY; saraa Φ^{RG}m | eum *om.* Φ^{Z*}; ~ pater eius eum M | ysaach Λ^{H}; ysaac Λ^{L}LSXY; isahac MW | 40. (39 Π^{D}L) sara Φ^{P}WLSXY; saraa Φ^{RG}m | abraam Π^{CD} | proiice V | ancilla Π^{C}.

Codd. BEOI.

33. abrahe EOI | ~ semen tuum erit E | genuit + ei E | hysmahelem E; hysmaelem I; hismaelitem O | 34. misus est O | abrahe EOI | de *om.* O | ysaac EOI | 35. abrahe EOI | percutere] perdere B | 36. uenerunt + duo E | 37. ~ a domino ignem et sulphur B | pluit dominus ignem et sulphur de cęlo E | 38. abimalech E; abymalech I | sarra] E*; sara E^{2} | 39. eum *om.* O | ysaac EOI | 40. sarra] E*; sara E^{2} | eius *om.* O | in *om.* E.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

XLI. Iuraverunt invicem Abraham et Abimelech.

XLII. Deus temptavit Abraham in Isaac.

XLIII. Defuncta est Sarra et emit locum Abraham ad sepulcrum ab Efron.

XLIIII. Praecepit servo et profectus est et adduxit Rebeccam.

XLV. Vixit Abraham annis centum septuaginta quinque.

XLVI. Generationes Ismahel.

XLVII. Generationes Isaac.

XLVIII. Facta est famis et visus est Dominus Isaac et dixit ei: noli descendere in Aegyptum; et habitavit in Geraris ubi seminavit et fecit centuplum.

Codd. BEOI.

(41). Iuraverunt invicem Abraham et Abimelech.

(42). Deus temptavit Abraham in Isaac et de generationibus Nachor.

(43). Defuncta Sarra emit locum sepulcri Abraham ad Effron.

(44). Praecepit Abraham servo et profectus est et adduxit Rebeccam et Abraham Cethuram duxit uxorem.

(45). Vixit Abraham annis centum septuaginta et obiit.

(46). De generationibus Ismahel et obitu eius.

(47). De generationibus Isaac.

(48). Facta est fames et visus est Dominus Isaac et dixit ei: noli descendere in Aegyptum, et habitavit in Geraris ubi seminavit et fecit centuplum et iuravit cum Abimelech.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc. Desunt* S *partim laceratus* (*a cap.* 42) *et* Q (*a cap.* 45).

41. (40 Π^{D}L) abraam Π^{CD} | abymelec Π^{C} | abimalech Λ^{L} | 42. (41 Π^{D}L) temtauit Λ^{L} | abraam Π^{CD} | ysaac Λ^{LH}LXY; isahac Π^{C}W | 43. (42 Π^{D}L) sarra] L*; sara Φ^{P}WUL^{2}SXY; saraa Φ^{RG}m | abraam Π^{CD} | ~ abra(h)am locum Π^{CD}L | ad sepulchrum *om.* Π^{C} | sepulcrum] Λ^{LH}MU; sepulchrum *ceteri* | afron U*; ephron Λ^{H}Φ^{RP}WmPX | 44. (43 Π^{D}L) pr. + abraham M^{2}XY | ŕebbeccam V; rebeccham L; rebecca Λ^{L} | rebeccam + et de cetura Y | 45. (44 Π^{D}L) abraam Π^{CD} | sept. quinque + in ieraris Y | 46. (45 Π^{D}L) ismael W; ysmael LY; hismahel Π^{CD} | ysmael + generationes ysaac Y (*qui capp.* 46–47 *coniungit*) | 47. (46 Π^{D}L) ysaac Λ^{LH}LSXY; isahac W | 48. (47 Π^{D}L) famis] M*; fames Π^{D}M^{2} Φ^{RAGP}WmCVULXY | dominus *om.* Λ^{L} | ysaac Λ^{L}LSXY; isahac W; ysaach Λ^{H} | ~ ysaac dominus X | et + dominus M* | discendere T; desendere M | aegiptum Π^{C}U; egyptum Π^{D}TLXY; egiptum Λ^{H}MS; aegypto Φ^{A} | abitauit Λ^{L}Π^{C} | ieraris Y | ubi — centuplum *om.* M*Φ^{A}CULSY | et fecit centuplum *om.* P | fecit] inuenit Φ^{P}m.

Codd. BEOI.

41. abymelech I | 42. ysaac EOI | nachar O; nahor BI; nabor E | 43. sarra] E*; sara E^{2} | sepulchri EO | ab ephron B; ab abimelech E | 44. ceturam EO; cheturam I*; cethuram I^{2} | 45. dixit abraham I | annis CLXXV E | 46. ysmael OI*; ysmahel I^{2}; hismael E | 47. de generatione I | ysaac EOI | 48. et (*ante* uisus) *om.* I | ysaac EOI | egyptum OI | iurauit + eum E | abymalech I.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

XLVIIII. Senuit Isaac et benedixit Iacob pro Esau et nescivit.

L. Dimisit Isaac Iacob filium suum ut iret in Mesopotamiam.

LI. Vidit Iacob visum et Dominus locutus est ad eum et benedixit eum.

LII. Venit Iacob in orientem et accepit filias Laban sibi uxores.

LIII. Peperit Lia Iacob viro suo filios quattuor et stetit a partu.

LIIII. Rachel dedit Iacob ancillam suam Ballam et peperit ei duos filios.

LV. Et Lia dedit illi ancillam suam et peperit ei filios duos et ipsa peperit filios duos et Dinam.

LVI. Memoratus est Deus Rachel et peperit Ioseph et statuit Iacob cum Laban de ovibus variis.

Codd. BEOI.

(49). Senuit Isaac et benedixit Iacob pro Esau.

(50). Dimisit Isaac Iacob filium suum cum iret in Mesopotamiam.

(51). Ubi vidit Iacob visum et Dominus locutus est ad eum et benedixit eum.

(52). Venit Iacob in orientem et accepit Laban filias uxores sibi.

(53). Peperit Lia Iacob filios quattuor et cessavit a partu.

(54). Rachel dedit Iacob ancillam suam Ballam et peperit ei duos filios.

(55). Lia dedit Iacob ancillam suam et peperit ei duos filios et de mandragoris et ipsa peperit ei duos filios et Dinam.

(56). Memoratus est Dominus Rachel et peperit Ioseph et statuit Iacob cum Laban de ovibus variis.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc. Desunt* S, *partim laceratus* (*usque ad cap.* 55) *et* Q (*usque ad cap.* 50).

49. (48 Π^{D}L) senuit] genuit Φ^{P}Y* | ysaac Λ^{L}LSXY; isahac W; ysaach Λ^{H} | isaac et + nesciens M^{2} | et nesciuit *om.* M^{2}Y | 50. (49 Π^{D}L) misit U | ysaac Λ^{L}LSXY; isahac W; ysaach Λ^{H} | iacob *om.* Λ^{L}V | ∼ filium s. iacob P | mesopotamia Π^{C} | 51. (50 Π^{D}L) loqutus T | et bened.] benedixitque L | ei CULX | 52. (51 Π^{D}L) oriente L | uxores *om.* X* | 53. (52 Π^{D}L) lya Y^{2}; *om.* Y* | ∼ iacob lia Φ^{Z} | filii Π^{C} | quatuor Λ^{LH} | et stetit a partu *om.* Y* | 54. (53 Π^{D}L) racel Λ^{L} | dedit + uiro suo M | anchillam M | ballam *om.* Π^{C*}TCU; balam Π^{C2}MΦ^{RAZGP}WmPVLXY | filios + et dinam M^{2} (*ex cap. seq.*) | 55. (54 Π^{D}L) et lia — filios duos *om.* M | lya XY^{2}; *om.* Y* | ei Φ^{P}WCS | suam] balam U; + balam C | et *om.* Π^{C} | ei] illi L; *om.* Φ$^{A\dagger Z}$ | ∼ duos filios Π^{CD}Φ^{Z}QPCUSY | ∼ duos filios QPSY | 56. (55 Π^{D}L) est *om.* M | dominus Λ^{H}MVSY | iosep Π^{C} | iacob *om.* TΦ^{RAZGP}WmQPCVUSX | ∼ iacob statuit Y | cum *om.* M | uariis + iacob X.

Codd. BEOI.

49. genuit I | ysaac OI | 50. ysaac EOI | filium suum *om.* E | cum] ut E | mesopothamiam OI | 51. et (*ante* dominus) *om.* O | 52. ∼ filias laban sibi uxores E | 53. lya EOI | iacob + viro suo E | 54. ballam] E* | balam BE^{2} OI | 55. et lya E; de lya I; lya O | ei duos *om.* O | de mandragoras E* | et ipsa — dinam *om.* E | ei *om.* I | 56. *totum in ras. in* I | dominus *om.* OI | labam E | uariis] suis O; *om.* E.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

LVII. Dixit Deus Iacob: revertere in terram patris tui et consecutus est eum Laban ubi iuraverunt invicem.

LVIII. Vidit Iacob castra Dei et misit nuntios ad fratrem suum et occurrit ei.

LVIIII. Venit Iacob in civitatem Sichimorum ubi occiderunt filii eius omnes inhabitantes propter Dinam.

LX. Dixit Dominus Iacob: ascende in locum Bethel.

LXI. Visus est Dominus ipsi Iacob et benedixit eum: cognominavit eum Israhel.

LXII. Ubi peperit Rachel Beniamin et mortua est et de generationibus Iacob.

LXIII. De generationibus Esau.

LXIIII. De principibus Esau.

LXV. Qui regnaverunt in Edom priusquam esset rex in Israhel.

Codd. BEOI.

(57). Dixit Deus ad Iacob: revertere in terram patris tui et consecutus est eum Laban et iuraverunt invicem.

(58). Ubi vidit Iacob castra Dei et luctatus est cum angelo et misit nuntios ad fratrem suum et occurrit ei.

(59). Venit Iacob in civitatem Sichimorum et occiderunt filii eius omnes in ea habitantes propter Dinam.

(60). Dixit Dominus ad Iacob: ascende in locum Bethel et abiecit omnia idola.

(61). Visus est Dominus a Iacob et benedixit eum et cognominavit eum Israhel.

(62). Ubi peperit Rachel Beniamin et mortua est et de generationibus Iacob et obitu Isaac patris eius.

(63). De generationibus Esau et hic dicit: qui invenit aquas calidas.

(64). De primogenitis eius qui regnaverunt in Edom priusquam rex esset in Israhel.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc. Deest* Λ^{H}, *partim laceratus* (*a cap.* 59).

57. (56 Π^{D}L) terram] domum LS | consequtus T; consecutum M | est — inuicem *om.* U | est *om.* Λ^{H} | 58. (57 Π^{D}L) astra M | domini L | nuntium Π^{CD} | ad + esau Y^{2} | et occurrit ei *om.* TΦ^{RAZGP}WmQPCVULSXY | 59. (58 Π^{D}L) ciuitate Π^{C}S | sicimorum Π^{CD}TMΦ^{RAZ}QPCV*UY*; sycimorum Φ^{G}; siccimorum S; sychimorum L; sychymorum Φ^{P} | eius *om.* Y | habitantes Π^{C}M | 60. (59 Π^{D}L) dominus + ad WS | betel Φ^{P*}; betehl M | 61. (60 Π^{D}L) ubi uisus X | ipsi *om.* SXY | cognominauitque TWmY; et cogn. Π^{CD}MΦ^{P}QV^{2}ULSX | srħl Λ^{H}; isrł Λ^{H}TMΦ^{AZG}QPCULSXY; iħl Π^{CD} | 62. (61 Π^{D}L) ubi + erexit iacob titulum lapideum et X | racehl M | ∾ rachel peperit XY | et de generationibus iacob *om.* Π^{CD} | 63. (62 Π^{D}L) | 64. (63 Π^{D}L) esau + qui regn. V (*qui capp.* 63-64 *coniungit*) | 65. (64 Π^{D}L) ędom Λ^{L}; eodem loco Q | priusquae Φ^{A} | ∾ rex ęsset WmX | isrł MΦ^{AZG}WQPCULSX; srł Λ^{L}; iħl Π^{CD}.

Codd. BEOI.

57. labam E* | inuicem + sibi B | 58. nuncios OI | 59. *totum om.* E | sichomorum I | 60. ydola OI | 61. misus est O | a *om.* E | 62. ubi + filium E | et (*ante* de) *om.* O | ysaac OI | eius *om.* OI | 63. callidas I* | 64. de principibus qui E | repugnauerunt I | ∾ esset rex I,

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

LXVI. De Ioseph et de somniis eius.

LXVII. Ubi missus est in puteum et distractus est Ismahelitis.

LXVIII. De Iuda et Thamar uxore filii eius quae erat vidua.

LXVIIII. De Ioseph et uxore Petefre.

LXX. De his qui in carcere somnia viderunt et interpretavit ea Ioseph.

LXXI. Somnium pharaonis quod interpretavit Ioseph.

LXXII. Ubi misit Iacob filios suos in Aegyptum et cognovit eos Ioseph et unum ex ipsis reclusit usque dum veniret frater eius Beniamin.

LXXIII. Invaluit famis et venerunt ad eum cum Beniamin et mandavit patri suo venire ad se.

Codd. BEOI.

(65). De Ioseph et somniis eius.

(66). Ubi missus est in puteum et distractus Ismahelitis.

(67). De Iuda et Thamar uxore filii eius quae fuit vidua.

(68). De Ioseph et uxore Putiphare.

(69). De his qui in carcere somnia viderunt et interpretatus est ea Ioseph.

(70). De somnio pharaonis quod interpretavit Ioseph et factus est dominus terrae Aegypti et nati sunt ei duo filii.

(71). Ubi misit Iacob filios suos in Aegyptum et cognovit eos Ioseph et unum ex ipsis tenuit donec veniret frater eius Beniamin.

(72). Invaluit fames et venerunt ad Ioseph fratres eius cum Beniamin et mandavit patri ut veniret ad se.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc. Deest* Λ^{H}, *partim laceratus* (*usque ad cap.* 72).

66. (65 Π^{D}VL) de *om.* MWmPULSY | sompniis S; sompnis Y^{2}; somnis Π^{C}MY* | 67. (66 Π^{D}VL) est *om.* M | poteum T | ismaelitis Λ^{H}WLSY; ismalitis Λ^{L}; hismahelitis Π^{D}Φ^{P}QX; ysmahelitis Π^{C} | 68. (67 Π^{D}VL) et + de QX | tamar T | uxore — uidua *om.* Π^{CD} | fili Λ^{L} | que MUS; qui Φ^{Z}P | 69. (68 Π^{D}VL) et + de X | uxorem Λ^{L}T | putifare Φ^{RG}QCV*U; putiphare Φ^{P}Y; putifares V^{2}; phutiphare Π^{D}; phutipharę m; phutifare L; phutphare S; phutipharis WX; *om.* Π^{C} *spatio reservato* | ∾ de ux. (phutiphare) et ioseph Π^{CD} | 70. (69 Π^{D}VL) in carcerem Λ^{L}TMΦ^{RAZG}C | sompnia Λ^{H} | interpretauit] V*; interprętauit Λ^{L} | interpretatus est WV^{2}XY; interpretatione M^{2} | ea *om.* Π^{D}M | iosep Π^{C}; *om.* M | 71. (70 Π^{D}VL) sompnium Λ^{H}; de somnio Π^{D} | interpretauit] V*; interprętauit Λ^{L}; interpretatus est V^{2}Y | interpretans X | ioseph + factus est egypti dominus X | 72. (71 Π^{D}VL) suos *om.* Y | egyptum Π^{D}LSY; egiptum U; egytum M | ∾ in eg. filios suos M | dum — beniamin *om.* Π^{C} | ueniret + et M | 73. (72 Π^{D}VL) fames Π^{CD}MΦ^{RGP}WmQCVULSXY | uenire ad se *om.* Y.

Codd. BEOI.

65. et] in O; in et I* | sompniis I | 66. ubi uisus est | ismaelitis EO; ysmaelitus I | 67. qui fuit O | uidua + ioseph I | 69. de hiis OI | somniauerunt B | et — ioseph *om.* E | est *om.* I | 70. sompnio OI | quod] quem E | interpretatum est O | egypti OI | et — filii *om.* E | 71. ubi] ibi O | cognominauit E* | egyptum OI | ex eis B | tenuit donec] reclusit usque dum E | 72. patri suo uenire E.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

LXXIIII. Visus est Dominus Iacob et dixit illi: descende in Aegyptum.

LXXV. Cum septuaginta quinque animabus intravit Iacob in Aegyptum.

LXXVI. Venit obviam Ioseph Israhel patri suo. .

LXXVII. Nuntiavit Ioseph pharaoni quoniam venit pater eius.

LXXVIII. Dixit pharao Ioseph ut eligeret terram in qua habitaret pater eius.

LXXVIIII. Habitavit Israhel in Aegypto et dixit filio suo Ioseph ne sepeliret eum illic. Vixit autem Iacob annis centum quadraginta septem.

LXXX. Et infirmatus est Iacob et benedixit filios Ioseph alternis manibus.

LXXXI. Vocavit Iacob omnes filios suos et dixit eis quae ventura essent in novissimis diebus et defunctus est.

Codd. BEOI.

(73). Visus est Dominus a Iacob et dixit ei: descende in Aegyptum.

(74). Nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt in Aegyptum.

(75). Ubi venit Ioseph obviam Israhel patri suo.

(76). Nuntiavit Ioseph pharaoni quoniam venisset pater eius.

(77). Dixit pharao ad Ioseph ut eligeret terram in qua habitaret pater eius et emit Ioseph omnem terram Aegypti.

(78). Habitavit Israhel in Aegyptum et dixit filio suo Ioseph ne sepeliret eum illic et vixit Iacob annis centum quadraginta septem.

(79). Infirmatus Iacob benedixit filios Ioseph alternatis manibus.

(80). Vocans Iacob omnes filios suos dixit eis quae ventura essent in novissimis diebus et defunctus sublatus et sepultus est in terram suam.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

74. (73 Π^{D}VL) ei Λ^{H} | discende T | egyptum $\Pi^{D}\Lambda^{L}$MLSXY; ęgiptum Π^{C}; egiptum U | egypt. + cum septuaginta S (*qui capp. 74-75 coniungit*) | 75. (74 Π^{D}VL) *invertunt capp. 75 et 76* Π^{CD} | quinque *om.* $\Lambda^{LH}\Pi^{C}$S | egyptum $\Lambda^{L}\Pi^{D}$MSY; ęgiptum Π^{C}; egiptum Λ^{H}UL | 76. (75 Π^{D}VL) ∾ ioseph obuiam X | israel W; isrł Λ^{H}MΦ^{AZG}QPCLXY; srħl Λ^{L}; iħli Π^{CD} | 77. (76 Π^{D}VL) nunciauit WU; nuntiant Π^{C} | iosep Π^{C} | quod L | uenisset ML | uenit + iacob X | ∾ pater eius uenit Q | 78. (77 Π^{D}VL) elegeret TΦ^{RAZ}P; *om.* M† | terra Φ^{R} | pater eius *om.* Π^{C} | 79. (78 Π^{D}VL) isrł Λ^{H}TMΦ^{AZG}WmQPCULSX; sŕħl Λ^{L}; iħl Π^{CD} | egypto SY; egipto UL; aegyptum T; egyptum $\Lambda^{L}\Pi^{D}$M; ęgiptum Π^{C}; egiptum Λ^{H} | dixit + illi Π^{C} | ioseph *om.* M | ille Y | iacob *om.* Φ^{AP}VY | annos MCU* | septem] quinque S | 80. (79 Π^{D}VL) est *om.* Λ^{L} | filiis Π^{D}S | 81. (80 Π^{D}VL) erant Π^{D} | et defunctus est *om.* Π^{C}.

Codd. BEOI.

73. misus est OI | a *om.* E | dicit I | in egypto OI | 74. in egyptum | 75. obuiam israeli E | 76. nunciauit OI | 77. egypti OI | 78. egyptum OI | ∾ ioseph filio suo E | ne] ut E | sepelliret I | ∾ annis CXLVII iacob O | 79-80. filios suos dixit eis E *qui om.* ioseph — filios.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

LXXXII. Vixit Ioseph annis centum decem et adiuravit fratres suos ut cum visitarentur tollerent secum ossa eius in terram suam.

Codd. BEOI.

(81). Vixit Ioseph annis centum et decem et adiuravit fratres suos ut cum visitarentur a Domino tollerent secum ossa eius in terram suam.

Codd. ΛΠΤΜΦ *etc.*

82. (81 Π[D]VL) dixit S | uixit + autem PL | annos MCU; annus Φ[A*] | centum + et L*XY | cent. decem] XC Π[D] | decim Φ[R]C; uiginti S | ∾ CX annos M | adiurans Π[C] | ∾ secum tollerent Λ[H] | eius *om.* Φ[A*] | suam + sepultus est in loculo in egypto et conditus cum aromatibus Y | suam. expliciunt capitula libri primi Λ[L] — expliciunt capitula libri geneseos (genēs X) mX — expliciunt capitula de libro genesis P — explicuerunt capitula in libro geneseos Φ[R] — expliciunt capitula Π[D]TΦ[AZGP]WQL — explicuerunt capitula C.

Codd. BEOI.

81. uixit] dixit OI | suam. expliciunt capitula EOI.

4

APPENDIX

Notae marginales Cod. Vat. Ottoboniani 66.

1. 23. V.
31. VI.
2. 3. VII.
10. flumini paradisi.
11. primus.
13. flu(men) II.
14. III.
14. IIII.
17. id est lignum mortis.
18. XI.
23. hec prima profetia in mundu.
3. 1. de peccato addae.
14. XIII (*sic*) K(a)p(itulum). maledixit Deus serpentem.
19. in peccato.
19. prima mors.
21. XIII.
4. 1. XIIII. de Cain et Avel.
8. primum homicidium.
11. maledixit Deus Cain.
19. Lamech homicida filius fratricidi.
25. seme(n) aliud pro Avel.
5. 5. omnes dies Ade.
18. Enoch qui ambulavit cum Deo.
27. dies Matusalae CCCCCCCCCLXVIIII anni.
28. de dilubio.
31. Noe quando genuit filios.
6. 5. penituit Dominus hominem fecisse.
7. 17. arca lebata a terra.
20. XV cuvitis.
8. 1. recordatus Noe.

8. 18. XX K(a)p(itulum). Noe egressus de arca.
20. hec est prima altare post dilubium.
9. 6. de vindicta humani sanguinis.
24. maledictio Chanaan.
10. 32. XXI K(a)p(itulum). confusio. linguarum.
11. 10. XXII K(a)p(itulum). genealogia Abraam.
12. 1. XXIII. de Abraam.
14. 1. XXIIII. de Agar ancilla.
22. 1. temtavit Deus Abraam.
26. 24. locutus est Dominus ad Isaac.
27. 1. supplantavit Iacob Esau.

II

CAPITULA EX TEXTU VULGATO DESUMPTA

1

SERIES *A*

Forma a

Codd. Σ^{OM}RH.

I. De lucis exordio et divisione tenebrarum a luce et die prima.

II. De divisione aquarum et firmamento inter eas facto et secunda die.

III. De congregatione aquarum sub caelo et germine terrae in herbam et lignum et tertia die.

IV. De luminaribus caeli et divisione diei ac noctis et quarta die.

V. De reptilibus et volatilibus quae produxerunt aquae et quinta die.

Forma b

Codd. ZJΨG *etc.*

I. De lucis exordio et divisione tenebrarum a luce et die prima.

II. De divisione aquarum et firmamento inter eas facto et secunda die.

III. De congregatione aquarum sub caelo et germine terrae et tertia die.

IIII. De luminaribus caeli et divisione diei et noctis et quarta die.

V. De reptilibus et volatilibus et die quinta.

Codd. Σ^{OM}RH.

Capitulatio libri genesis Σ^{O} — incipit capitulatio libri genesis R | 3. celo Σ^{O}H | terrea H | in herbam et lignum *om.* RH | tercia Σ^{M}H | ∾ die ter. RH | 4. hac H; et Σ^{O}R | 5. de uolucribus et reptilibus RH | quae prod. aquae *om.* RH | que Σ^{M}.

Codd. ZJΨG *etc.*

Incipit capitulatio libri genesis ZG — incipiunt capitula libri genesis JΨ^{M}PV — incipiunt capitula libri bresith id est genesis Ψ^{F} — incipiunt capitula in libro genesis Ψ^{D} — incipiunt capitula Ψ^{B}nK. | 1. a] ac Ψ^{M}; et G | a luce *om.* J | 2. diuisione] congregatione Ψ^{F} | eos JΨ^{BDFM}GnKPV | 3. celo Ψ^{B} | tercia Ψ^{B}G | 4. celi Ψ^{B} | et (*ante* noctis) *om.* Ψ^{DM}P.

Codd. Σ^{OM}RH.

VI. De iumentis et bestiis et reptilibus quae produxit terra et creatione hominis masculi et feminae et sexta die.

VII. De sanctificatione diei septimi et de paradiso et quattuor fluminibus eius et homine ibi posito.

VIII. De Adam ubi nomina animantibus universis imposuit et de muliere quomodo facta sit et de transgressione eorum.

VIIII. De inrogata in eos divina sententia et de tunicis pelliciis quibus indutos expulit et de cherubin et flammeo gladio ante paradisum collocato.

X. De Cain et Abel et de maledictione Dei in parricidam Cain et de eius progenie.

XI. De Seth qui Adae natus est pro Abel et de generatione eius usque ad Noe.

XII. De gigantibus et de Noe et de arca et diluvio.

XIII. De egressione Noe de arca et ubi aedificavit altare Domino et accepit praecepta vivendi.

Codd. ZJΨG *etc.*

VI. De iumentis et bestiis terrae et creatione hominis et sexta die.

VII. De sanctificatione diei septimi et paradiso et de fluminibus eius et homine ibi posito.

VIII. De Adam ubi nomina animantibus universis imposuit et de muliere quomodo facta sit et transgressione eorum.

VIIII. De inrogata in eos a Domino sententia et de tunicis et de cherubin flammeo gladio.

X. De Cain et Abel et maledictione Dei in parricidas.

XI. De Seth qui Adae natus est pro Abel et de generatione eius usque ad Noe.

XII. De gigantibus et Noe et arca et diluvio.

XIII. De egressu Noe de arca et de aedificatione altaris.

Codd. Σ^{OM}RH.

6. que Σ^{M} | produxerit H; produxerunt R | 7. paradyso R | quatuor Σ^{OM}H | et + de Σ^{O} | 8. inposuit Σ^{M}H | est Σ^{M} | de *om.* RH | 9. irrogata Σ^{O} | eis Σ^{M} | sentencia Σ^{M}H | tonicis RH | kerubin H | flameo RH | paradiso Σ^{M}H; paradyso R | 10. kayn H | malediccione H | cayn Σ^{M}; kain H | proienie RH | 11. qui adae natus] quia donatus Σ^{M} | adae *om.* RH | est *om.* H | 12. noę Σ^{O} | de arca] de *om.* RH | archa Σ^{OM}H | et + de Σ^{O} | diluuii Σ^{M} | 13. de egressu H; de gressu R | noe *om.* Σ^{O} | archa Σ^{O}H | et *om.* RH | edificauit Σ^{OM}H | accipit RH | precepta Σ^{M}.

Codd. ZJΨG *etc.*

6. creationis Ψ^{DFM}Gn*PV | 7. et + de G | paradyso ZJ; paradisi Ψ^{F} | et (*ante* de) *om.* JΨ^{BD}GnP | 8. inposuit G | *alt.* et + de Ψ^{B} | 9. de sententia lata a domino contra eos et de decimis et de cherubin Ψ^{B} | irrogata JK | ∾ a domino in eos J | cherubim JGK | cherub. + et Ψ^{FM}Gn | flammeo gladio *om.* Ψ^{D}P | flameo GK | ∾ gladio flameo G | 10. cayn Ψ^{B}nV | malediccione G | paricidas Ψ^{D}P; fratricidam Ψ^{B} | 11. quia J | adae *om.* JΨ^{BDFM}GnKPV | de *om.* Ψ^{BM}G | 12. gygantibus J | archa Ψ^{BF}GKPV | et + de V* | 13. egressio Ψ^{F} | archa ZΨ^{BF}GnKV | et de aedificatione altaris *om.* JΨ^{BDFM}GnKPV.

Codd. Σ^{OM}RH.

XIV. De nuditate Noe ubi et Cham maledicitur et Sem ac Iapheth benedicuntur.

XV. De generationibus trium filiorum Noe et de Nembroth qui fuit de posteris Cham.

XVI. De aedificatione turris et confusione linguarum et de progenie Sem usque ad Abraham et Loth.

XVII. De egressione Abrahae de Chaldea in Charan Mesopotamiae cum patre et fratribus et Loth nepote et Sarra uxore.

XVIII. De Dei promissione ad Abraham et de profectione eius in terram Chanaan in Sichem ubi eidem secundo Deus apparuit, cui aedificavit altare.

XVIIII. De ingressu Abrahae in Aegiptum ac reditu eius in Bethel et

Codd. ZJΨG *etc.*

XIIII. De nuditate Noe et maledictione Chanaan.

XV. De generationibus trium filiorum Noe et de Nembroth.

XVI. De aedificatione turris et confusione linguarum et de progenie Sem usque ad Abraham et Loth.

XVII. De egressione Abrahae de terra Chaldaeorum in Aran Mesopotamiae cum fratribus suis.

XVIII. De Dei promissione ad Abraham et de profectione eius in terram Chanaan et ubi ei Deus secundo apparuit.

XVIIII. De ingressu Abrahae in Aegiptum ac reditu eius in Bethel et

---

Codd. Σ^{OM}RH.

14. noę H | ∼ et ubi Σ^{M} | cam Σ^{M}; kam H | hac H; et Σ^{O}R | iafet Σ^{OM}; yafeth H | benedicitur RH | 15. generatione Σ^{O} | noę H | de *om.* RH | nemroth Σ^{O}; nebrot Σ^{M} | cam Σ^{M}; kam H | 16. edificatione Σ^{M} | progenies Σ^{M}; proienie RH | abraam R | lot Σ^{M}H | 17. abrahe Σ^{O}H; abrae Σ^{M} | de chaldea — mesopotomiae] de terra et de ur caldeorum ad mesopotamiam Σ^{M} | caldea Σ^{O} | carrã Σ^{O} | mesopotamie Σ^{O} | lot Σ^{M} | uxor R | 18. promissione + in carra Σ^{O} | ad *om.* RH | abraam Σ^{M} | abr. + in chara RH | profeccione H | canaan Σ^{OM}; kanaahn H | in] et Σ^{O} | sycem R | eidem] Σ^{O*}; ei Σ^{O2} | eidem + in H | cui] et ubi Σ^{M} | edificauit Σ^{M} | 19. ingressione RH | abrahe RH; abrae Σ^{M} | egiptum Σ^{M}; aegyptum R | lot Σ^{M}.

Codd. ZJΨG *etc.*

14. canaan G | 15. nemroth Ψ^{BDFM}GnKPV; menroth J | 16. edificatione Ψ^{M}GnK; hedificatione Ψ^{B} | *ante* et progenie *add. n.* 17 *cod.* n | progenię Ψ^{F}; proienie G | abram Ψ^{B} | 17. (18 n *et sic deinceps*) abrahe Ψ^{DM}GnKP; abrae Ψ^{B} | chaldeorum ZΨ^{DFM}nP; chaldorum K; caldeorum G | caldeorum + et G | in aran — suis *om.* Ψ^{B} | aram Ψ^{M} | fratribus suis *om.* Ψ^{F} | 18. abraam Ψ^{B} | de *om.* Ψ^{FB} | profeccione G | eius *om.* Ψ^{B} | in] de J | terra ZJΨ^{F} | et ubi — apparuit *om.* Ψ^{B} | ei *om.* Ψ^{F} | apparuit + in betel J | 19. abrahe Ψ^{DM}GnKP; abrae Ψ^{B} | aegyptum ZJΨ^{DFM}; egiptum G; egyptum Ψ^{B}nKPV | ac] et Ψ^{BM}GP | redditu Ψ^{B}; aditu Ψ^{M}G; creditu P | eius *om.* Ψ^{B} | et de discessu — sodomis *om.* Ψ^{B} | *ante* de discessu (et *om.*) *add. n.* 20 *cod.* n | disscessu V | et *om.* Ψ^{DM}GP.

Codd. Σ^{OM}RH.

de Loth quomodo elegit habitare in Sodomis.

XX. De Dei promissione tertio ad Abraham facta et de profectione eius in Ebron ubi construxit altare Domino et ubi cum trecentis decem et octo vernaculis pergens, fugatis quinque regibus, reduxit Loth et de Melchisedech.

XXI. De Dei promissione quarto ad Abraham in Ebron facta ubi sacrificium divisis animantibus offerenti pronuntiatur a Deo semen eius peregrinaturum; de fuga Agar et nativitate Ismahel.

XXII. De promissione Dei ad Abraham quinto repetita et de mutatione nominum Abrahae et Sarrae et de pacto circumcisionis.

XXIII. De Domino quomodo in tribus apparuit Abrahae in convalle

Codd. ZJΨG *etc.*

de discessu Loth et habitatione eius in Sodomis.

XX. De Dei promissione tertio ad Abraham et de trecentis decem et octo vernaculis pergens caesis hostibus et revocato Loth.

XXI. De Dei promissione quarta ad Abraham in Ebron et de praenuntiatione Domini quod peregrinaretur semen eius et de nativitate Ismahel.

XXII. De promissione Dei quinta ad Abraham et de inmutatione nominum Abraham et Sarrae et de pacto circumcisionis.

XXIII. De Domino quomodo in tribus apparuit Abrahae in convalle

---

Codd. Σ^{OM}RH.

20. tercio Σ^{M}; tertia R; tercia H | abraam Σ^{M} | profeccion H†; profeccione H[1] | hebron R | et ubi + idem Σ^{OM} | tricentis RH | decem et octo *om.* Σ^{O*} | lot Σ^{M} | de *om.* RH | melchissedech Σ^{O}; melchisedec Σ^{M} | 21. ∿ promissione dei RH | abraam Σ^{M} | in ebron *om.* RH; hebron Σ^{O} | offerent Σ^{O}RH | pronunciatus RH | deo + et R | ∿ eius semen Σ^{M} | peregrinantur R; peregrinatur H | et de natiuitate RH | ismael Σ^{M}; hysmahel H | 22. abraam Σ^{M} | et] a RH | nominis Σ^{O} | et sarrae — apparuit (*cap. 23*) *om.* Σ^{OM} *quorum numeri exinde variant* | abrahe RH | sarre H; sare R | de *om.* H | 23. (22 Σ^{OM} *et sic deinceps*) abrahe R; abrae Σ^{M} | conuallem Σ^{M}; ualle RH | mambrę Σ^{O}; manbre H | pollicitus est Σ^{M} | ysahac H | lot Σ^{M}.

Codd. ZJΨG *etc.*

20. (21 J *et sic deinceps*) de dei — abraham et *om.* Ψ^{B} | tercio G | de trecentis — loth] de centum et octo uernaculis et praeda excussa et loth reuocato Ψ^{B} | de *om.* G | trecenti P; trecentum Ψ^{D} | pergens + abrae n[2] *sup. lin.* | cesis JΨ^{DM}GnKPV | et *om.* Ψ^{M}G | 21. dei *om.* Ψ^{B}V | quinta n | ∿ quarta promissione Ψ^{B} | habraham Ψ^{M}; abraam Ψ^{B} | hebron ZJΨ^{DF}P | de praenuntiatione — abraham (*cap.* 22) *om.* Ψ^{B} *cuius numeri exinde variant* | de praenuntiatione] leprę mundatione J | prenuntiatione Ψ^{DM}KPV; praenunciatione G; pronuntiatione Ψ^{F} | dei Z | natiuitate n*; captiuitate Ψ^{BDFM}Gn[2]KPV | 22. (21 Ψ^{B} *et sic deinceps*) domini Ψ^{F} | abraam G | immutatione G[2]; imutatione G*; mutatione Ψ^{B} | nominis Ψ^{B} | nominum + ad Ψ^{DM}nPV | abraham et sarrae *om.* Ψ^{B} | sarre Ψ^{M}KP; sarae J; sare n | de *om.* G | 23. abrahe Ψ^{DM}GnKPV; abrae Ψ^{B} | in conualle mambre *om.* Ψ^{M}G | ualle ZΨ^{BDP} | mambrae Z[2]J; manırae Z* | ubi — in sodomis *om.* Ψ^{B} | ei *om.* J | ysaac Ψ^{DFM}GnKPV | quinquaginta *om.* JΨ^{DFM}GnKPV | iustis] istis Ψ^{M}.

Codd. Σ^{OM}RH.

Mambre ubi pollicetur ei Isaac nasciturum et si fuerint quinquaginta iusti; et de Loth educto de Sodomis.

XXIIII. De conflagratione Sodomorum et conceptu filiarum Loth de patre.

XXV. De profectione Abrahae in Gerara et quae apud eum gessit Abimelech rex Palestinorum.

XXVI. De nativitate Isaac in Bersabee et de ludo eius cum Ismahele et expulsione Agar cum filio; et de pactione Abimelech cum Abraham.

XXVII. De Isaac ubi immolatur a patre qui audit quod Bathueli filio Nachoris fratris Abraham Rebecca sit nata et de obitu Sarrae et sepultura eius.

XXVIII. De Rebecca quomodo ex praecepto Abrahae a servo adducta iungitur Isaac.

Codd. ZJΨG *etc.*

Mambre ubi pollicetur ei Isaac nasciturum et de quinquaginta iustis in Sodomis.

XXIIII. De subversione Sodomorum et de conceptu filiarum Loth de patre.

XXV. De profectione Abrahae in Gerara et quae apud eum gessit Abimelech rex Palestinorum.

XXVI. De nativitate Isaac et de ludo eius cum Ismahel et de expulsione Agar cum filio; et de pactione Abimelech cum Abraham.

XXVII. De Isaac ubi immolatur a patre et quod Bathueli Rebecca sit nata et de obitu Sarrae.

XXVIII. De Rebecca quomodo Abrahae servus petitor accedens acceptam iungit Isaac.

Codd. Σ^{OM}RH.

24. conceptus Σ^{M} | lot Σ^{M} | 25. abrahe RH; abrae Σ^{M} | gerare Σ^{M} | que Σ^{M} | aput Σ^{M}H | abimelec Σ^{M}; abhimelech H | 26. ysaac Σ^{O}; ysahac H | bersabeae R; bersabęę Σ^{M}H; bersabe Σ^{O} | et de ludo — ismahele *om.* RH | lusu Σ^{M} | ismaele Σ^{M}RH | paccione H | ∼ abim. pac. RH | abimelec Σ^{M}; abhimelech H | cum *om.* RH | habraam Σ^{M} | 27. ysaac Σ^{O}; ysahac H | immolatus R; imolatus H | batueli Σ^{O}; batuli H | abraam Σ^{M*}; habraam Σ^{M2} | rebeccha H | obito RH | sare Σ^{M}; *om.* RH | eius] sarrae RH | 28. precepto Σ^{M}H | abrahe Σ^{O}R; habrae Σ^{M} | ysaac Σ^{O}; ysahac H.

Codd. ZJΨG *etc.*

24. sodorum Ψ^{B}; quo domorum Ψ^{F} | de *om.* ZΨ^{B} | filiarum *om.* J | loth] ieth J* | 25. profeccione G | abrahe Ψ^{DM}G^{2}nKPV; abrae Ψ^{B}G* | gerare J | et] ut G | que Ψ^{M}K | aput Ψ^{M}; circa Ψ^{B} | abihymelech Ψ^{B} | 26. ysaac Ψ^{DF}nKPV; ysaach G; ysahac Ψ^{M}; ysaa Ψ^{B} | de eius *om.* Ψ^{B} | hismahel Ψ^{M}KP; hismahele Ψ^{B} | et de expulsione — abraham *om.* Ψ^{B} | paccione G | abimalech K | 27. ysaac Ψ^{DFM}GnKPV; ysaach Ψ^{B} | ubi *om.* Ψ^{F*} | ymmolatur G; immolatus P | et quod — sit nata *om.* Ψ^{B} | bathuheli Ψ^{M}P; batueli JG; batuheli ZΨ^{D} | de *om.* Ψ^{B} | sarre Ψ^{BDM}KP; sare n | 28. abrahe Ψ^{DM}GnKPV; abrae Ψ^{B} | ∼ seruus abrae Ψ^{B} | ysaac Ψ^{DFM}nKPV; ysaach Ψ^{B}.

Codd. Σ^{OM}RH.

XXVIIII. De Abraham ubi Cethuram accepit uxorem et de obitu Abrahae; et de progenie Cethurae et de generatione Ismahelis et de conceptu et partu Rebeccae.

XXX. De Esau ubi vendidit primogenita sua fratri et de promissionibus Dei ad Isaac in Geraris ubi Rebeccam sororem dicens seruit et invenit centuplum; et de puteorum contentione cum Palestinis.

XXXI. De profectione Isaac in Bersabee ubi secundo ei Dominus apparuit; et de pacto regis Abimelech cum Isaac et de Esau et de uxoribus eius.

XXXII. De caecitate Isaac et quomodo pro Esau benedixit Iacob.

XXXIII. De odio Esau circa Iacob et fuga Iacob ad Laban fratrem Rebec-

Codd. ZJΨG *etc.*

XXVIIII. De Abraham ubi Cethuram accepit uxorem et de obitu Abrahae et de progenie Ismahelis et de conceptu et partu Rebeccae.

XXX. De Esau ubi vendidit primogenita sua Iacob et de promissionibus Dei in Geraris et ubi seminavit et invenit centuplum.

XXXI. De promissione Isaac in Bersabee ubi secundo apparuit ei Dominus; et de pacto regis Abimelech cum Isaac et de Esau et de uxoribus eius.

XXXII. De caecitate Isaac et quomodo pro Esau benedixit Iacob.

XXXIII. De odio Esau circa Iacob et de fuga Iacob ad Laban et de

---

Coad. Σ^{OM}RH.

29. abraam Σ^{M} | cetthuram Σ^{O2}; cetturam Σ^{O*}; ceturam H | abrae Σ^{M} | proienie H; proieniae R | cethure Σ^{M}; cetthurę Σ^{O2} | cetturę Σ^{O*}; ceture H | generatione] progenie Σ^{OM} | ismaelis Σ^{M}; hismahelis H | rebecce Σ^{OM}H | ∾ rebecce partu et conceptu Σ^{O} | 30. ysahac H | geraris] get Σ^{M} | rebecca Σ^{M}; rebeccham H | seuit RH | contemptione H; conteptione R | 31. ysaac Σ^{O}; ysahac H | bersabeae R; bersabęę Σ^{M}H; bersabet Σ^{O} | ∾ dn̄s ei H | abimelec Σ^{M}; abhimelech H | ysahac H | *alt.* de *om.* Σ^{M} | 32. cecitate Σ^{O}RH | ysahac H | yacob H | 33. circha H | yacob H | fratre R | rebecce Σ^{OM}H; rebecchae R | somno R*; somnio R^{2}H | betel Σ^{O*} | et de angelis Σ^{M}.

Codd. ZJΨG *etc.*

29. abraam Ψ^{B}G* | cęthuram Ψ^{F}; ceturam Z | abrahe Ψ^{M}GnKPV; abrae Ψ^{B} | progeniae Ψ^{D}V; proienie G | hismahelis KV; ysmahelis Ψ^{B}G | et de conceptu — rebeccae *om.* Ψ^{B} | et partu *om.* G | rebecce Ψ^{M}GnK | rebecc(ae) + et uxoribus eius $\Psi^{F}K^{2}$ | 30. uendit Ψ^{DFM}nKPV | et de promissionibus — centuplum *om.* Ψ^{B} | 31. promissione] feccione G | ysaac Ψ^{DM}GnKPV | bersabeae Ψ^{BDM}GnPV | deus Ψ^{M}PV | pactu V | abimalech K; abimeleth P | ysaac Ψ^{DFM}nKP; *om.* JΨ^{M} | de *om.* JG | et de uxoribus eius *om.* Ψ^{F} | de *om.* ZΨ^{M}G | 32. cecitate JΨ^{BDFM}nKPV | cecitate + esau Ψ^{F}†G | ysaac Ψ^{BDF}GnKPV | et *om.* J | pro] pre K†; etiam J; loco Ψ^{B} | 33. de (*ante* fuga) *om.* JΨ^{B} | iacob ad laban] eius in mesopothamia Ψ^{B} | sompnio $G^{2}\Psi^{B}$; somno Ψ^{F}; sompno G* | et + de Ψ^{DFM}GnK | et angelos — loquentem] uisa in eo Ψ^{B} | angelos] Z*n*; angelis $Z^{2}n^{2}$ | et + quod n^{2} | deum G.

Codd. Σ^{OM}RH.

cae in Mesopotamiam et de somno in Bethel; de scala et angelis et Domino.

XXXIV. De servitio Iacob pro uxoribus et de conceptu ovium pro varietate virgarum; et de nativitate undecim patriarcharum.

XXXV. De profectione Iacob a Mesopotamia, et de iurgio eius et pacto cum Laban et divisione multitudinis et conluctatione viri cum Iacob et reconciliatione mutua Iacob et Esau.

XXXVI. De commoratione Iacob in Sichem et stupro in Dinam perpetrato et de excidio eiusdem urbis et de idolis sub terebintum absconditis.

XXXVII. Quomodo pertenderit in Bethel ubi a Deo vocatus est Israhel et deinde in Effrata ubi Rachel edito Beniamin obiit et sepulta est; et Ruben ad patris sui concubinam ingressus est atque recensitis duodecim patriarcharum nominibus venerit ad patrem in Ebron; et de obitu Isaac et generationibus Esau.

Codd. ZJΨG *etc.*

somnio et scala et angelos et Dominum vidit loquentem ad se.

XXXIIII. De servitio Iacob pro uxoribus et de conceptu ovium pro varietate virgarum; et de nativitate filiorum Iacob.

XXXV. De profectione Iacob de Mesopotamia et de iurgio eius cum Laban et pacto et de visione angelorum et conluctatione et pacatione Iacob cum Esau.

XXXVI. De habitatione Iacob in Sichem et stupro in Dinam et interfectione urbis; et de idolis absconditis sub terebinto.

XXXVII. De reditu Iacob in Bethel in quo denuo apparuit ei Deus et vocavit eum Israhel et de Efrata ubi Rachel edito Beniamin obiit et sepulta est; et ubi Ruben ad concubinam patris sui ingressus est, et nominibus patriarcharum et de obitu Isaac et generationibus Esau.

Codd. Σ^{OM}RH.

34. seruicio Σ^{O}H | yacob H | contemptu R | 35. yacob | ad mesop. RH | et de pacto RH | de uisione RH | mult. + angelorum RH | conculcatione RH | mutua *om.* RH | yacob H | 36. commemoratio R; comemoratio H | yacob H | sycem R | et de stupro Σ^{M} | de (*ante* excidio) *om.* RH | terebinto RH | 37. pertenderet RH | betel Σ^{O*} | effratha Σ^{O}; eufrata Σ^{M}; ephrata R | patri Σ^{M}H | atque] ut quae RH | nominibus + et iacob ubi Σ^{M} | uenit RH | hebron R | ysahac H.

Codd. ZJΨG *etc.*

34. pro] de Ψ^{D}nP | pro + duo Ψ^{B} | de *om.* ZJ | concepto G* | uirgarum — iacob *om.* Ψ^{B} | natifuitate P; uarietate Ψ^{D} | 35. profeccione G; profectio Ψ^{D}P | mesopothamia JΨ^{BF} | de *om.* Ψ^{B}G | et pacto — esau *om.* Ψ^{B} | pactu nV | de uisione] diuisione Ψ^{D}n*K*PV | colluctatione J | pactione Ψ^{FM}GK*V; paccione n* | 36. sichen Ψ^{B} | et stupro — terebinto *om.* Ψ^{B} | strupro n*P | interfeccione G | ydolis Ψ^{DFM}GKPV | sup Ψ^{M} | terebinto G*; terrebinto Ψ^{M}; terebintho G^{2} | 37. redditu G | in quo — esau *om.* Ψ^{B} | et *om.* ZΨ^{F}V | efra J; ephrata Ψ^{DFM}GnKPV | edita Ψ^{DM}Gn*KPV; dedito J; et lia et Ψ^{F} | est] sit Ψ^{DFM}GnKPV | est *om.* J | ysaac Ψ^{DFM}nKPV.

Codd. Σ^{OM}RH.

XXXVIII. De Ioseph et somniis eius et quomodo venditus devenerit in Aegiptum; et de Iuda et quae de Thamar memorantur.

XXXVIIII. De Ioseph ab eunucho vel empto vel in carcerem misso ubi regis pincernae atque pistori interpretatus est somnia et de somniis pharaonis.

XL. De Ioseph ubi post biennium eductus de carcere somnia regis edisserit et dominus Aegipti constituitur et de uxore eius ac duobus liberis.

XLI. De fratribus Ioseph quomodo descenderunt in Aegiptum et reditu eorum, relicto Simeone, et de pecunia reperta in ore saccorum.

XLII. De secunda descensione fratrum cum profectione Beniamin in Aegiptum et agnitione mutua.

XLIII. De subvectione et muneribus a Ioseph vel fratribus datis vel

Codd. ZJΨG *etc.*

XXXVIII. De Ioseph et somniis eius et venditione eius in Aegiptum; et de Iuda et quae de Thamar memorantur.

XXXVIIII. De Ioseph ab eunucho empto et in carcerem misso et de somniis pharaonis.

XL. De Ioseph educto de carcere et somnium regis edisserit et dominus Aegipti constitutus est et de uxore eius ac duobus liberis.

XLI. De fratribus Ioseph quomodo descenderunt in Aegiptum et de reditu eorum, relicto Simeon, et pecunia reperta in saccis.

XLII. De secunda fratrum Ioseph profectione cum Beniamin in Aegiptum et agnitione mutua.

XLIII. De subvectione et muneribus a Ioseph fratribus datis et de

---

Codd. Σ^{OM}RH.

38. yosep Σ^{M}; yoseph H | somnis RH | deuenit RH | egiptum Σ^{OM}; aegyptum R | *alt.* et *om.* H | que Σ^{M}H | memoratur Σ^{M} | 39. iosep Σ^{M}; yoseph H | eunuco Σ^{OM} | uel] Σ^{O*}; *om.* Σ^{O2M} | emto Σ^{O} | uel] et Σ^{O} | carcere RH | remisso Σ^{M} | somnis RH | 40. iosep Σ^{M}; yoseph H | regis] Σ^{O*}; regi Σ^{O2} | dñs H | egipti Σ^{M}; aegypti R | hac H | 41. iosep Σ^{M}; yoseph H | egiptum Σ^{OM}; aegyptum R | simeon H; symeon R | peccunia Σ^{O}RH | 42. descensione — prof.] fratrum prof. cum RH; profeccione H | egiptum Σ^{OM}; aegyptum R | 43. subueccione H | iosep Σ^{M}; yoseph H | uel] Σ^{O*}; *om.* Σ^{O2} | patri] fratri RH | yacob H | descenderat Σ^{M} | egiptum Σ^{M}; aegyptum R.

Codd. ZJΨG *etc.*

38. sompniis Ψ^{B}G | uendicione G | egiptum G; aegyptum ZJΨ^{DFM}; egyptum Ψ^{B}nKP | et quae — memorantur *om.* Ψ^{BD}P | que Ψ^{M}G; que quae Ψ^{F} | tamar G; thamanem Ψ^{M} | memoratur Ψ^{F}; permittantur Ψ^{M} | 39. eonucho Z | carcere JΨGnKPV | de *om.* Ψ^{B} | sompniis Ψ^{B}G | 40. et] ubi Ψ^{B} | et + quod n^{2}K | sompnium Ψ^{B}G | regi ZΨ^{DM}nP | egipti G; aegypti ZJΨ^{BDF}P; egypti Ψ^{M}nK | constitus G* | de *om.* G | ac] et JΨ^{BDFM}GnKPV | et + a J | 41. egiptum G; aegyptum ZJΨ^{FM}; egyptum Ψ^{BD}nKP | de *om.* Ψ^{B} | redditu G | symeon JΨ^{DFM}nKPV; symōe Ψ^{B} | peccunia G | 42. ∼ ioseph fratrum Ψ^{FM}G | profectio n† | egiptum G; aegyptum ZJΨ^{DFM}P; egyptum Ψ^{B}nK | et + de Ψ^{B} | agnitioni Ψ^{DFM}Gn*PV | mutuae Ψ^{DFM}Gn*PV | 43. a *om.* G | omni *om.* Ψ^{M} | domu Ψ^{F*}P; domus Ψ^{M} | egiptum G | aegyptum ZJΨ^{DFM}P; egyptum Ψ^{B}nK.

Codd. ΣOMRH.

patri transmissis et de Iacob quomodo descenderit cum omnibus suis in Aegiptum.

XLIIII. De ingressu Iacob ad pharaonem et de possessione sibi vel filiis a Ioseph in terra Gessen data.

XLV. De oculis Iacob senectute caligantibus; ubi et filiis Ioseph commutatis manibus benedicit et nominatim postea duodecim patriarchis.

XLVI. De obitu Iacob et sepultura eius in Ebron et de morte Ioseph.

Codd. ZJΨG *etc.*

profectione Iacob cum omni domo sua in Aegiptum.

XLIIII. De ingressu Iacob ad pharaonem et de possessione sibi data in terra Gessen.

XLV. De caligine oculorum Iacob et benedictione in filiis Ioseph et benedictione filiorum Iacob duodecim.

XLVI. De obitu Iacob et sepultura eius in Ebron et de morte Ioseph.

Codd. ΣOMRH.

44. faraonem ΣOM | a *om.* RH | iosep. ΣM; yoseph H | iessen ΣO2M; iesen ΣO* | 45. occulis H | yacob H | senectute — ioseph *om.* ΣM | commutatibus H*; conmutatis R | benedixit RH | patriarchas H | 46. hebron R; efron ΣM | iosep ΣM; yoseph H | explicit capitulatio ΣO — explicit capitulacio liber g̅ ΣM — expliciunt capitula libri genesis RH.

Codd. ZΨJG *etc.*

44. possione G* | gesen Z; gersen ΨB | 45. calligine ΨM | et + de ΨMP | benediccione Gn | in *om.* ΨF* | filii ΨF | benedictionem ΨFM; benedictionibus K | 46. (45 ΨB; 47 Jn) iacob *om.* J | in ebron *om.* ΨB | hebron ΨFD | *ante* de morte (et *om.*) *add. n.* 48 *cod.* J | ioseph. explicit capitulatio Z — expliciunt capitula JΨBDFGnKPV.

2

SERIES *B*

Cod. R

(1). De mundi creatione.

(2). De constitutione paradisi.

(3). De formatione hominis.

(4). De eiectione Adae de paradiso.

(5). De filiis Adae.

(6). De fillis Chaim.

(7). De Seth et filiis Adae et Noe et arcae constitutione.

(8). De Noe et trium filiorum suorum (*sic*) quando egressi sunt de arca.

Cod. R.

Incipiunt capitula | iectione | ade | 5. ade | 7. et *om.* | ade | arce | constitutionis.

Cod. R

(9). De Nemroth.

(10). De semine Abraham.

(11). De quattuor et quinque regibus.

(12). De promissione facta Abrahae et divisione animalium.

(13). De circumcisione Abrae et totius domus suae.

(14). De tribus angelis qui apparuerunt Abrahae.

(15). De destructione Sodomae et Gomorrae et liberatione Loth.

(16). Quomodo Abraham habitavit in Gerarim.

(17). De Ysaac et Ismahele.

(18). De pacto Abimelech et Abrahae.

(19). De immolatione Ysaac.

(20). De fuga Iacob in Mesopotamiam et obdormitione eiusdem.

(21). De Iacob reversione in patriam suam.

(22). De nunciis Iacob quos misit Esau.

(23). De Dina filia Iacob corrupta a Sichem filio Emor.

(24). De itinere Iacob in Bethel et ydolorum absconsione.

(25). De Esau et eius uxoribus.

(26). De Yoseph in Egyptum vendito.

(27). De Iuda et filiis eius.

(28). De somnis duorum eunuchorum pharaonis.

(29). De somnis pharaonis...

(30). ... qui Effrem dicebatur.

(31). De filiis Iacob.

(32). De agnitione mutua Yoseph et fratrum suorum.

(33). De ingressu Iacob et filiorum eius in Egyptum.

(34). De benedictionibus filiorum Israel.

(35). De morte Iacob et Ioseph.

Cod. R.

10. semi | abraam | 12. habrah(e) *2 m.* | 13. abrahe | 14. habrahe | 15. sodome et gomorre | 16. habraam | 18. habrae | 27–28. *Hic iterum* de iosep in egyptum uendito | 28. sompnis | 29. sompnis | 30 aacob | 34. ioseph. Expliciunt capitula.

3

SERIES C

Cod. J

I. De operibus sex dierum.

II. De paradiso et fluviis eius.

III. De precepto Dei et formatione mulieris et suggestione serpentis et transgressione precepti et pena.

IIII. De Abel et Cayn.

Cod. J.

Incipiunt capitula in libro genesis. | 1. Capitulum primum.

Cod. J

V. De Lamech et Enoch.

VI. De causa diluvii.

VII. De constitutione arche et diluvio.

VIII. Recordatus est Dominus Noe et de corvo et columba.

IX. Egreditur Noe de archa, edificat altare, offerunt holocaustum, propitiatur Dominus, benedicit Noe et filiis eius.

X. De signo federis, et de filiis Noe et quod Noe inebriatus est et nudatus.

XI. De edificatione turris et confusione linguarum.

XII. Dixit Dominus ad Abram: egredere de terra. Descendit Abram in Egyptum; flagellatur pharao propter uxorem eius; dividitur Loth ab Abram et habitat in Sodomis.

XIII. Pugnant quatuor reges adversus quinque, abducitur Loth et omnis substantia Sodomorum, insequitur Abram predatores, reducit Loth et omnem populum.

XIIII. Quod promittit Dominus filium Abre et de sacrificio eius.

XV. Ingreditur Abram ad Agar; fugit Agar affligente eam Sarai et ad commonitionem angeli revertitur.

XVI. De mutatione nominum Abre et Sarai et de pacto circumcisionis et quod visus est Dominus Abrahe cum iret perdere Sodomitas.

XVII. Venerunt Angeli Sodomam et manserunt apud Loth; evertitur Sodoma; uxor Loth in statuam salis convertitur.

XVIII. Peregrinatus est Abraham in Geraris.

XVIIII. De nativitate Ysaac et abiectio Agar et Hismaelis.

XX. De immolatione Ysaac.

XXI. Quod Ysaac accepit Rebeccam in coniugem.

XXII. De conceptu Rebecce et quod Esau vendidit primogenita sua Iacob.

XXIII. Quod Dominus prohibuit Ysaac descendere in Egiptum et quod Abimelec interdixit ne uxor eius ab aliquo tangeretur.

XXIIII. Quod Palestini per invidiam obstruxerunt omnes puteos quos pater eius foderat.

XXV. Qualiter Iacob fratris benedictionem preripuerit.

XXVI. De fuga Iacob et de scala quam in sompnis vidit.

XXVII. Qualiter Iacob Rachel et Lyam accepit uxores.

XXVIII. De reversione Iacob ad patriam.

XXVIIII. Quod Iacob ad occursum Esau timuit et de lucta eius cum angelo.

XXX. De occisione Sicchimorum propter Dinam et quod Iacob edificavit altare in Bethel.

XXXI. De venditione Ioseph.

XXXII. De Thamar nuru Iude.

XXXIII. Qualiter Ioseph missus sit in carcerem.

XXXIIII. De somniis eunuchorum pharaonis.

XXXV. De somniis pharaonis et et exaltatione Ioseph.

XXXVI. Qualiter filii Iacob bis in Egiptum descenderint et qualiter agnoverint Ioseph.

Cod. J

XXXVII. Qualiter Ioseph totam Egiptum subiecerit pharaoni.

XXXVIII. De benedictionibus quibus Iacob singulis filiis suis benedixit, et quomodo appositi sunt Iacob et Ioseph ad populum suum.

Cod. J.

28. suum. Expliciunt capitula libri geneseos.

4

SERIES *D*

Cod. F

I. Ubi Dominus, consummato quinque dierum opere, fecit sexto die hominem de limo terre et septimo requievit.

II. Ubi omnia animantia adduxit Deus ad Adam ut videret quid vocaret ea et de muliere costa viri sumpta. De trangressione mandati et cui penae sunt subiecti et de Abel occiso a fratre suo.

III. Liber generationis Adam sive omnis progeniei eius usque ad Noe.

IIII. Ubi precepit deus Noe ut faceret archam et ingrederetur eam, quia diluvio peritura erat omnis caro.

V. Ubi Noe egrediens de archa obtulit holocaustum Domino, cui dixit Dominus non se maledicturum terram.

VI. Ubi Cham videns nuditatem patris non operuit eum et a patre maledictus fratrum suorum servus factus.

VII. Ubi filii Noe divisi sunt per diversas provincias secundum cognationes suas.

VIII. Ubi progenies Noe cogitavit construere turrem cuius cacumen pertingeret usque ad celum et confusae sunt linguae eorum et de Abram ubi accepit uxorem.

VIIII. Ubi pharao voluit rapere uxorem Abram ob pulchritudinem eius, sed a Domino correptus est.

X. Ubi Abraham ascendit de Aegypto cum Loth et divisi sunt ab utroque ob causam litigii pastorum, ibique promisit ei Dominus possessionem terre Chanaam.

XI. Ubi convenerunt reges multi et depraedati sunt Loth quos persecutus Abraham percussit in ore gladii, cui occurrit Melchisedech offerens panem et vinum.

XII. Ubi sermo Domini per visionem factus est ad Abraham et promissione hereditatem accepit et credidit et reputatum ei ad iustitiam, cui et dictum est quod peregrinum futurum esset semen eius XL annis.

Cod. F.

Incipiunt capitula in libro genesis | 3. usque ad ***.

Cod. F

XIII. Ubi Sarai dedit Agar ancillam suam viro Abram ut ingrederetur ad eam et ex ea haberet filium.

XIIII. Ubi dixit Deus: non vocaberis Abram sed Abraham erit nomen tuum et quomodo iubetur circumcidi.

XV. Ubi circumciditur Abraham et omnis familia eius et quomodo apparuit ei Dominus pergenti Sodomam promittens Saram parituram unde illa risit.

XVI. Ubi filiae Loth concubuerunt cum patre suo.

XVII. Ubi rex Abimelech accepit uxorem Abrahae et correptus est a Domino propter eam.

XVIII. Ubi nato Isaac coegit Sara Abraham eicere ancillam cum filio suo, quam exeuntem invenit angelus Domini errantem et de Abimelech qui pepigit foedus cum Abraham.

XVIIII. Ubi temptavit Deus Abraham ut offerret filium suum Isaac in holocaustum.

XX. Ubi Sara mortua est et emit Abraham sepulchrum ab Effron.

XXI. Ubi Abraham iam senex praecepit servo suo ne acciperet filio suo Isaac uxorem de terra Chanaan nisi de cognatione sua; de morte Abraham.

XXII. Designantur generationes Ismael et Isaac quo orante pro Rebecca concepit et peperit Iacob et Esau primogenito et de Isaac qui tempore famis venit ad Abimelech regem dixitque uxorem suam sororem esse timens ne ob eius pulchritudinem moreretur, et de Palestinis puteos patris sui obruentibus et qualiter ditatus est nimis.

XXIII. Ubi benedixit Isaac Iacob filium suum.

XXIIII. Ubi venit Esau querens et ipse benedictionem.

XXV. Ubi Iacob fugit ad Laban in Mesopotamiam ob causam Esau et veniens in Bethel vidit in visione scalam pertingentem usque ad celum et illic a Domino benedictus est et quemadmodum tradiderit Laban ei Lyam et Rachel et quomodo eum revertentem secutus est socer eius et de muneribus fratri Esau datis vel ubi luctatus est cum angelo et benedictus ab eo et obstipuit nervus femoris eius.

XXVI. Ubi Dina rapta ab Emor filio violatur unde indignati fratres eius interfecerunt illum cum domo eius et ciuitatem concluserunt in ore gladii.

XXVII. Ubi iterum apparuit Dominus Iacob dicens ei: Israhel erit nomen tuum, et de Rachel mortua in via Effrata et de Ruben qui concubuit cum Bala concubina patris sui.

XXVIII. Ubi separati sunt ab invicem Iacob et Esau de quibus nati sunt reges et duces copiosi qui regnaverunt in Edom.

XXVIIII. De Ioseph qui veniens ad fratres suos tentus est ab eis et venditus in Aegypto.

XXX. De somnio pharaonis quod interpretatus est Ioseph, quo facto Domino terre Aegypti, venerunt fratres eius emere frumenta, a quibus primo non est agnitus et de adventu Iacob

Cod. F

in Aegypto et quomodo suscepit domum eius pharao dans ei terram Gersen.

XXXI. Ubi Iacob moriturus congregavit filios suos benedicens eis et annuntians futura et que illis essent ventura et quemadmodum sepultus est et de fratrum Ioseph formidine vel de ipsius adiuratione pro ossibus suis.

5

SERIES *E*

Cod. L

(1). Primo die creavit Deus lucem, quem diem nos vocamus dominicum, quod est VIII kalendas aprilis, qua die mundus traditur institutus et est equinoctium.

(2). Secundo die fecit firmamentum inter aquas et aquas, quae est secunda feria VII kalendas aprelis.

(3). Tertio die congregationes aquarum et produxit terra virgultum et herbas, sexto kalendarum aprelium.

(4). Quarto die fecit solem et lunam quem nos quarta feria dicimus, V kalendas aprilis.

(5). Quinto die produxerunt aquae volucres caeli et omnia quae repunt in aquis, IIII kalendas aprilis.

(6). Sexto die produxit terra omnem animam viventem et fecit deus hominem manibus suis, III kalendas aprilis.

(7). Septimo die requievit Deus ab operibus suis sabbato.

(8). Ubi dixit Deus: fiat firmamentum in medio aquarum.

(9). Ubi dixit: producat terra animam viventem.

(10). Ubi dixit: non est bonum esse hominem solum.

(11). Ubi dixit quia fecit Deus Adae tunicas pellicias et uxori eius.

(12). Ubi dixit: hic est liber generationis Adae.

(13). Ubi dixit: haec sunt generationes Noe.

(14). Ubit dixit quia arca ferebatur super aquas.

(15). Ubi dixit: aedificavit Noe altare Domino.

(16). Ubi dixit: haec sunt generationes filiorum Noe.

(17). Ubi dixit: haec generationes Sem.

(18). Ubi dixit Deus ad Abraham: egredere de terra tua.

(19). Ubi dixit Abraham ad Loth: ne queso sit iurgium inter me et te.

(20). Ubi Melchisedech benedixit Abrahae.

Cod. L.

Incipiunt capitula libri genesis | 13. noę | 15. haedificauit | 18. habraham.

Cod. L

(21). Ubi dixit quia Sara uxor Abrahae non genuerat liberos.

(22). Ubi dixit Deus Abrahae ut Sarai uxorem suam Sara vocaret.

(23). Ubi dixit Deus: clamor Sodorum et Gomorreorum multiplicatus est.

(24). Ubi dixit: pluit Deus super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem.

(25). Ubi dixit: Deum oravit Abraham pro Abimelech.

(26). Ubi dixit Deus Abraham: offer mihi filium tuum.

(27). Ubi Sara uxor eius est mortua.

(28). Ubi mittit Abraham servum suum ut accipiat uxorem filio suo.

(29). Ubi benedicit servus Dominum Deum domini sui.

(30). Ubi offert servus Abrahae munera pro Rebecca.

(31). Ubi dixit: haec generationes Hysmahel.

(32). Ubi mansit in Geraris.

(33). Ubi dixit: Esau quinquagenarius duxit uxorem.

(34). Ubi benedixit Ysahac Iacob filio suo.

(35). Ubi dixit: egressus Iacob de Bersabee pergebat Aram.

(36). Ubi aperuit Dominus vulvam Liae.

(37). Ubi dixit: recordatus Dominus Rachelis aperuit vulvam eius.

(38). Ubi audivit Iacob filios Laban murmurantes contra eum.

(39). Ubi ingressus est Laban in tabernaculum Iacob inquirens deos suos.

(40). Ubi venerunt obviam angeli Dei ad Iacob.

(41). Ubi dixit Iacob: vidi Dominum facie ad faciem et salva facta est anima mea.

(42). Ubi aedificauit Iacob tabernacula sibi.

(43). Ubi apparuit Deus Iacob et mittit eum in Bethleem.

(44). Ubi dixit: haec generationes Esau, ipse est Edom.

(45). Ubi dixit de regibus qui regnaverunt in Edom.

(46). Ubi mittit Iacob Ioseph ad fratres suos.

(47). Ubi dixit Iacob: descendam ad filium meum lugens in infernum.

(48). Ubi Ioseph venundatur in Egyptum.

(49). Ubi Ioseph in carcerem mittitur.

(50). Ubi pharao somnium vidit.

(51). Ubi Ioseph somnium solvit pharaoni.

(52). Ubi dicitur Iacob quod frumentum venundaretur in Egypto.

(53). Ubi dixit Iacob filiis suis: absque liberis me esse fecistis.

(54). Ubi revertuntur in Egyptum cum Beniamin.

Cod. L.

24. gomurram *1 m.* | sulphul *1 m.* | 26. ad abraham *2 m.* | michi | 28. mittet | 29. benedicet | 30. offeret *2 m.* | 33. quagenarius | 42. haedificauit | 43. mittet.

Cod. L

(55). Ubi iubet dispensatori suo ut saccos eorum impleret tritico.

(56). Ubi dixit: ego sum frater vester quem vendidistis in Egypto.

(57). Ubi dedit Ioseph fratribus suis plaustra ad subvectionem.

(58). Ubi mittit Iacob Iudam ante se ad filium suum.

(59). Ubi emit Ioseph omnem terram Aegypti.

(60). Ubi benedixit Iacob Ioseph et filios eius.

(61). Ubi dixit Iacob Beniamin: lupus rapax.

(62). Ubi revocant Iacob mortuum filii sui in terra Chanaan.

Cod. L.

56. dixit ioseph *2 m.*

6

SERIES *F*

Forma a

Codd. Θ^{AM}CD.

I. De creatione mundi et plasmatione hominis. De interdictione arboris et praevaricatione et sententia Dei.

II. Tunicis pelliciis indutum Adam et uxorem et custodiam ligni vitae et nativitatem Cain et Abel. De muneribus eorum et parricidio Cain in Abel et catalogus vitae patrum.

III. Corrupta terra per inmunditiam hominum, Dominus ad Noe dicit ut arcam sibimet fabricaret et universae carnis seminario reservato diluvium superinducit.

Forma b

Cod. Q.

I. De creatione mundi et plasmatione hominis; de interdicto arboris et praevaricatione Adae; et sententia Dei.

II. Tunicis pelliciis indutum Adam et uxorem eius et custodiam ligni vitae et nativitate Cain et Abel et de muneribus eorum et parricidio Cain in Abel et catalogus vitae patrum.

III. Corrupta terra per inmundiciam hominum, Dominus ad Noe dicit ut archam sibimet fabricaret et universae carnis seminario reservato diluvium superinducit.

Codd. Θ^{AM}CD.

Incipiunt breues libri genesis Θ^{A} — incipiunt capitula in libro genesis Θ^{M}D — incipiunt capitula C | 1. preuaricatione + ade C | sentencia D | 2. uxorem + eius C | custodia CD | natiuitate CD | chain D | habel D | parricidię D; fratricidio C | chain D | habel D | chatalogus D | uita D | 3. dixit D | archam D | seminario] seminare ore D | seruato Θ^{A}; *om.* D | superinducit *om.* D.

Codd. Θ^{AM}CD.

IIII. Noe aedificat altare Domino et Dominus promittit super terram ultra diluvii aquas non missurum. Signum foederis arcum ponit in nube et ubi Noe vineam plantat; redactis fructibus inebriatur atque nudatur; nuditatem patris Cam impie ridens iugum servitutis incurrit.

V. Catalogus filiorum Noe quemadmodum disseminati sunt super omnem terram. De aedificatione turris et confusione linguarum et nativitate Abrahae.

VI. Dicit Deus ad Abraham: egredere de terra tua et de cognatione tua. Descendit in Aegyptum et Sarram uxorem suam sororem visus est appellare et propter eam flagellavit Dominus pharaonem; et divisionem Loth et Abraham.

VII. Reges gentium congregati contra Sodomam inire certamen. Loth depraedatum Abraham cum vernaculis suis una cum praeda revocat. De Melchisedech sacrificium futuri temporis praesagante.

VIII. Ubi Abraham dicit quod absque liberis sit et vernaculum adoptat heredem atque a Domino audit de utero eius futurum illi esse here-

Cod. Q.

IIII. Noe aedificat altare Domino et Dominus promittit super terram ultra diluvii aquas non missurum. Signum foederis arcum ponit in nube. Noe vineam plantat et inebriatur atque nudatur. Nuditatem patris Cam videns iugum servitutis incurrit.

V. Catalogus filiorum Noe. Aedificatio turris. Confusio linguarum. Nativitas Habrahe.

VI. Ubi dicit Dominus ad Abraham: egredere de terra tua; descenditque in Egyptum. Et Saram uxorem suam sororem appellavit et propter eam flagellavit Dominus pharaonem; et divisio Loth et Abrahe.

VII. Reges gentium Sodomam debellant; Loth captivum ducunt; Abraham Loth liberat cum preda; et de Melchisedech et sacrificio eius.

VIII. Ubi dicit Abraham quod absque liberis sit et audit a Domino quod haberet filium et semen eius futurum peregrinum in terra non sua,

Codd. Θ^{AM}CD.

4. noę D | supra D | diluuium D | archum C | noę D | fluctibus *codd.* | inębriatur Θ^{M}; inebriatus CD | nudatus *codd.* | nuditate Θ^{A}; *om.* D | patris cam] priscam Θ^{AM}; priscum D | impie ridens] inpendens D | 5. chatalogus D | et (*ante* natiuitate) *om.* Θ^{M2} | natiuitates D | abrahe C | 6. saram C | propter eam] propterea C; pro ea D | et de uisione C | abrahę D | 7. inire] Θ^{A*}; iniere Θ^{A2}C | reuocat + et CD | melch. + hęc C | sacrificio D | prefigurante C | 8. dixit D | sint Θ^{M} | a domino] ad annum Θ^{M}D | ∾ esse illi C | heredem — semen eius *om.* D | peregrinum + esse C | pronuntiet C | futurum *om.* D.

Codd. Θ^{AM}CD.

dem, et sacrificio oblato rursum in terra non sua semen eius peregrinum pronuntiat futurum et quarta generatione auctum conscendere et terras promissionis extinctis gentibus possidere.

VIIII. Sarra sterili permanente, eius oratione ad Agar ingressus est. De fuga Agar et apparitione angeli ad eam. De promissionibus ad Abraham factis et mutatione nominis eius.

X. Ubi Abrahae praecipitur ut se ipsum et omnes masculos domus suae circumcisione signaret, et inmutationem nominis Sarai, et quod illi centenario promitteretur nasciturus ex nonagenaria filius.

XI. In valle Mambre in tribus viris Abrahae apparuit Deus.

XII. Ubi Dominus de interitu Sodomorum cum Abraham conloquitur et gradatim de numero iustorum Abraham interrogat et de salvatione Loth atque eversione illarum civitatum.

XIII. Ubi Loth mansit in monte et de conceptu duarum filiarum eius ex eo.

XIIII. Abraham peregrinatus Geraris et Abimelech regem quando Sarram tulerat et admonitio Dei facta est ad eum ne contingeret eam.

Cod. Q.

et quarta generatione auctum conscendere et terras promissionis extinctis gentibus possidere.

VIIII. Quod Abraham petitu Sare ad Agar ingressus est; de fuga eius et apparitione angeli ad eam et de promissionibus Abrahae et mutatione nominis eius.

X. Quod Abraham iubetur ut se et omnes masculos domus suae circumcidat; et inmutatio nominis Sarai et quod centenario et nonagenaria nasceretur filius.

XI. Ubi eis in convalle Mambre in tribus viris apparuit Deus.

XII. Ubi Dominus de interitu Sodomorum cum Abraham loquitur et ipse de numero iustorum interrogat et de salvatione Loth atque eversione illarum civitatum.

XIII. Loth in monte manente duae filiae eius ex eo concipiunt.

XIIII. Abraham peregrinatur in Geraris et Abimelech aufert ei Saram sed ammonetur ne contingat eam.

Codd. Θ^{AM}CD.

9. *hoc cap. cum praec. coniungit* C | sarra] Θ^{M*}; sara Θ^{M2}C | ingr. est + et D | agar et] ageret D | 10. (9 C) abrahe C | masculos] uernaculos C | circumcisionis D | inmutatione Θ^{M}; inmutationes D | sarray D | nascituros D | nonagenario filio Θ^{A} | filius *om.* D | 11. (10 C) abrahe C; abraę D | 12. (11 C) *hoc cap. cum praec. coniungit* D | abraam D | colloquitur C; loquitur D | et + de D | gradatum C | de numero] denuo D | eversione] conuersione D | 13. (12 CD) | 14. (13 CD) et] ad C | amalech rege D | sarram] Θ^{M*}; saram Θ^{M2}C | non contingerat D.

Codd. Θ^{AM}CD.

XV. Ubi Sarra concepit et peperit filium nonagenaria Isaac centenario Abraham et Sarra dicit: eice ancillam et filium eius et iuramento Abimelech cum Abraham et de nemore plantato in Bersabee.

XVI. Temptavit Deus Abraham ut offeret filium suum et promissio facta est benedictionum in semine eius.

XVII. De morte Sarrae et emptione agri Ephron et speluncae duplicis.

XVIII. Servum adiurans dirigit Abraham ut de cognatione eius uxorem acciperet Isaac et de coniunctione eius et Rebeccae.

XVIIII. Abraham Cetturam duxit uxorem de obitu eius et sepultura de conceptu Rebeccae et partu de pulmento Iacob et benedictione (*sic*) primitiarum Esau.

XX. Ubi Isaac peregrinatus est in Geraris et Rebeccam coniugem suam dixerit esse sororem atque in illa terra seruit et centuplum invenit ubi Palestini invidentes ei puteos quos foderat obruerunt.

XXI. Apparuit Deus ad Isaac sponte impleturum se (*sic*) quod pollicitus est Abrahae atque ibi cum Amalech foedus iniit.

Cod. Q.

XV. Sara concepit et peperit Isaac et eicitur Agar et filius eius.

XVI. Temptat Deus Abraham ut offerat filium et benedicit semen eius et ipsum.

XVII. De morte Sarae et emptione agri et speluncae duplicis.

XVIII. Servus missus ab Abraham; Isaac adducit uxorem Rebeccam.

XVIIII. Abraham Ceturam ducit uxorem, moritur et sepelitur; Rebecca concipit et parit. Esau vendit primogenita Iacob pro esu lenticulae.

XX. Isaac peregrinatur in Geraris; Rebeccam sororem suam esse dicit, et in illa terra ditatus est.

XXI. Promittit Deus Isaac impleturum se quod pollicitus erat Abrahe, et iniit cum Amalech foedus.

Codd. Θ^{AM}CD.

15. (14 CD) sarra] Θ^{M*}; sara Θ^{M2}C | nonegaria Θ^{A} | ysaac centenaria C | sarra] Θ^{M*}; sara Θ^{M2}C | et de nem. — bersabee *om.* D | bersabeae Θ^{A*}C | 16. (15 CD) benedictione D | in sem. eius *om.* D | 17. (16 CD) sarae Θ^{M}; sare C | temptatione C | ab ephiton D | spelluncę D; spelunca C | duplici CD | 18. (17 CD) iurans Θ^{AM}D | isahac D | 19. (18 CD) cethuram CD | uxorem + et C | 20. (19 CD) est *om.* D | dicit se esse Θ^{M} *in ras.* | esse] ei se Θ^{A}D | seruiuit D | ubi] ut D | 21. (20 CD) isahac D | est *om.* C | abrahe C; abrạę D.

Cod. Q.

21. fedus.

Codd. Θ^{AM}CD.

XXII. De senectute Isaac et ubi Iacob benedictionem subripuit Esau.

XXIII. Isaac vocavit Iacob et praecepit ei ne coniugem chananeam acciperet sed ad Mesopotamiam pergeret et ad Laban avunculum suum et Esau chananeas accepit uxores.

XXIIII. Iacob profectus dormivit in Bethel atque inde venit Charran ubi servivit Laban pro filiabus suis et de coniunctione eorum.

XXV. Iacob filios de Lia et Rachel atque utraque famula suscepit et de pastu gregum.

XXVI. Varias virgas ponit Iacob in lacis et de adsumptione eius cum vellet patriam repedare ac persecutione Laban et iuramento utrorumque.

XXVII. Proficiscenti Iacob obviam fuerunt angeli Dei et legatos ac munera mittit ad Esau fratrem suum et de lucta eius cum angelo et inmutatione nominis ut Israhel vocaretur.

XXVIII. Sichem filius Emmor Dinam filiam Iacob rapuit et de ultione pudicitiae eius; de profectione Iacob et de abiectione idolorum quae sub terebyntum obruit.

XXVIIII. Verno tempore in Eu-

Cod. Q.

XXII. Senuit Isaac et Iacob subripit benedictionem.

XXIII. Isaac precipit Iacob ut accipiat uxorem de filiabus Laban avunculi sui, et Esau cananeas accepit.

XXIIII. Iacob profectus dormit in Bethel, deinde servit Laban pro filiabus suis.

XXV. Quod undecim filios genuit.

XXVI. Virgas varias ponit in canalibus; ad patriam redit; persequitur a Laban et iurat uterque.

XXVII. Obviam fuerunt ei angeli Dei; legatos et munera mittit ad Esau; luctatur cum angelo et Israhel vocatur ab eo.

XXVIII. Sichem Dinam filiam eius rapuit; vindicta pro ea; profectio eius de Sichem et abiectio idolorum.

XXVIIII. Rachel pariens Beniamin

Codd. Θ^{AM}CD.

22. (21 CD) ysaac CD | 23. (22 CD) ysahac D | chanaan D | et (*post* pergeret) *om.* D | 24. (23 CD) charan D | earum Θ^{A2} (ea *in ras.*) | 25. (24 CD) filios *om.* D | famulos D | 26. (25 CD) posuit D | lancis Θ^{AM}; lachis C; canalibus D | de *om.* C | assumptione C; sumpcione D | quum Θ^{AM} | repredare D | persequutione Θ^{AM} | 27. (26 CD) proficiscente C | fugerunt D | luctatione C | nominis + eius C | ut *om.* D | uocaretur *om.* D | 28. (27 CD) sychem Θ^{M} | de *om. codd.* | emor C | ultionem C | profectione et abiectione C | quem Θ^{M}D | terebyntum] Θ^{A*}; therebintum CD; terebynto Θ^{A2} | 29. (28 CD) ephrata D | bethlehem D; beth*leem Θ^{M} | ysaac CD | obiecerit C; obiit Θ^{A2} (iit *in ras.*).

Cod. Q.

29. bethleaem.

Codd. Θ^{AM}CD.

frata (*sic*) parturiens Rachel decessit et sepulta est in Bethleem. Ruben concubuit cum concubina patris sui et Isaac senectute confectus obierit.

XXX. Catalogus generationum qui ex Iacob orti sunt de segregatione virorum.

XXXI. Ioseph prae ceteris filiis a patre diligitur; de somniis eius et ubi fratres suos in pastu ovium occupatos visitat et in puteo deponitur et ismahelitis negotiatoribus distrahitur.

XXXII. Iudas ad Hiram Odollamitem descendit atque inde duxit uxorem et filio suo Thamar accepit quae sequenti traditam et utroque viduata in domo patris sedit ac socero fetandum corpus fraude subiecit.

XXXIII. Ioseph in Aegyptum distrahitur atque ab aegyptia domina adamatur, ille recusat adulterium.

XXXIIII. Duo eunuchi praepositus pincernarum ac pistorum in carcere somnium vident atque a Ioseph interpretationem sciscitantur, et pharao somnium videt atque Ioseph praesagus factus est futurorum.

Cod. Q.

obiit, sepelitur in Bethleem; Ruben violat cubile patris sui et Isaac obit.

XXX. Catalogus generationum Esau et Iacob.

XXXI. Ioseph prae caeteris a patre diligitur; somniat somnia; fratres visitat et ab eis Hismaelitis venditur.

XXXII. Iudas uxorem ducit et inde sibi nato filio uxorem Thamar accepit, quae mortuis duobus filiis eius, ex ipso duos filios fraude concepit.

XXXIII. Ioseph in Egyptum portatur ibique recusans adulterium dominae, in vincula conicitur.

XXXIIII. Per interpretationem somniorum Ioseph presagos creditur futurorum.

Codd. Θ^{AM}CD.

30. (29 CD) cathalogus D | generationum + qui ex esau et C | congregatione Θ^{A} | 31. (30 CD) suis C | hismahelitis CD | distraitur C; destruitur D | 32. (31 CD) hiraam C; iram D | odollami*tem Θ^{A}; adollamitem D | suo + uxorem C | tamar D | accepitque D | et *om.* C | tradita C | uidua D | fetandum *om.* D | 33. (32 CD) egypto C | detrahitur D | ęgytia C; ęgypcia D | adamatur + at D | adulterium *om.* D | 34. (33 CD) in carcerem Θ^{A*M*} | a *om.* Θ^{AM}D | interpraetationem sciscitantur Θ^{M} *in ras.* | scistantur Θ^{A*}; scissitantur C | uidit CD.

Cod. Q.

31. pre | diligit | 32. que | 33. domine.

Codd. Θ^{AM}CD.

XXXV. Ioseph potestate accepta terrae Aegypti septem annorum fertilitatem regalibus recondit in horreis ac famis tempore totidem annorum dum frumenta distrahit a fratribus secundo remeantibus recognoscitur et muneribus datis ut patrem deponerent hortatur ac vehicula dirigit.

XXXVI. Nuntio audito Iacob gaudens pergit in Aegyptum ac nuntios dirigit ad Ioseph et obviam patri pergens amplexatus eum flevit, fratres suos patremque coram pharaone statuit ac dedit eis terram Gesen et omnis terra Aegypti famis egestate coacta pro argento venit et quinta pars solvitur pharaoni.

XXXVII. De aegritudine Iacob et benedictione duorum filiorum Ioseph et partem unam extra fratres suos dedit Iacob Ioseph filio suo quam tulit de manu Amorraei.

XXXVIII. Iacob vicinior obitu filios convocat suos et propriis benedictionibus munerat et futuri temporis

Cod. Q.

XXXV. Accepta potestate frumenta recondit fertilibus annis; quae dum distrahit tempore famis ad fratrum notitiam venit, sicque Iacob et in Egyptum descendit.

XXXVI. Veniente Iacob Egyptum obviam it ei Ioseph; patrem et fratres statuit coram pharaone et dedit eis terram Gessen.

XXXVII. Iacob egrotat et benedicit filios Ioseph.

XXXVIII. Iacob benedicit filios suos propriis benedictionibus et defunctus in terram Chanaan defertur

---

Codd. Θ^{AM}CD.

35. (34 CD) terrae] in terra C; terram D | recedit D | orreis D | dum frumenta] de frumento D | et muneribus — dirigit *om.* D | 36. (35 CD) nuncio D | nuncios D | pharaonem Θ^{A*} | gessen D | et omnis — pharaoni *om.* D | egypti C | 37. (36 CD) egritudine Θ^{M}CD | iosep D | ∾ ioseph iacob D | quam — amorraei *om.* D | amorrei C | 38. (37 CD) ∾ suos conuocat D | numerat D | temporis + et Θ^{A} | egypciorum D | sepulcris D | ortatur D | eum] eos C | collocarent CD | sepulcrum D | ab ioseph] ad ios. D | depraecantur $\Theta^{A\dagger}$; deprecatur Θ^{A*}; *om.* D | quum Θ^{A2} | illis Θ^{A*M}D | *addunt* expliciunt breues Θ^{A} — expliciunt capitula libri genesis Θ^{M} — expliciunt capitula CD.

Cod. Q.

38. reuertuntur. expliciunt capitula libri bresit id est genesis.

Codd. ΘᴬᴹCD.

sacramenta praesagat ne in Aegyptiorum sepulchris poneretur et filios hortatur ut eum conlocarent in sepulchro maiorum emissoque spiritu aromatibus curatur atque eius corpus ad terram Chanaan deportatur et fratres ne ab Ioseph uicissitudinem sceleris reciperent deprecantur Ioseph moriens fratres suos iuramento constringens ut cum illos visitatio divina respexerit eius secum ossa portarent.

Cod. Q.

et sepelitur; filii eius in Egyptum revertuntur.

7

SERIES *G*

Forma a	*Forma* b	*Forma* c
Cod. M.	*Cod.* A.	*Cod.* z.
I. Opus Dei factum sex diebus et septimo requievit.	I. Opus deificum sex diebus et septimo requievit.	(1). Opus deificum sex diebus et septimo requievit, perfecto omni ornatu celi et terre.
	II. Adam posuit Deus in paradiso ut operaretur.	(2). Adam posuit Deus in paradiso ut operaretur et custodiret illum.
II. Adam cunctis animantibus nomen imposuit, inspirante Domino, sed et Aevam de costis eius productam adduxit ad Adam; qui erant uterque nudi et non erubescebant.	III. Adam cunctis animantibus nomina inposuit, sed Evam de costis eius productam adduxit ad Adam.	(3). Adam cunctis animantibus nomina inposuit.

Cod. M.
Incipiunt capitula libri genesis.

Cod. A.
Incipiunt capitula libri genes(is) | 3. eua ... producta.

Cod. z.
2. illam.

Cod. M.

III. Serpens seduxit Aevam, scilicet ad gustum non cibi sed inoboedientiae.

IIII. Adam procreavit filios.

V. Instigante adverso, Cain occidit Abel fratrem suum, et generatio Cain oritur.

VI. Item genuit Adam Seth et cuncta generatio eius subsequitur; hic constituit offensus Deus annos hominum centum viginti.

VII. Penitet me, ait Dominus, fecisse eos super terram prae malitia hominum.

VIII. Hae generationes Noe cui et dixit: te enim vidi iustum coram me in generatione hac. Praecepit etiam ut faceret arcam propter diluvium; hic etiam promittit ne ultra percutiat facturam suam praecepta tradens Noe et semini eius modum legis.

VIIII. Arcus foederis qui dum apparuerit in caelo recordabitur Dominus transacti diluvii quod ultra non erit, ait Dominus;

Cod. A.

IIII. Serpens qui seduxit Evam scilicet et Adam ad gustum non cibi sed inoboedientiae.

V. Adam procreavit filios.

VI. Instigante adverso, Cain occidit Abel fratrem suum, et generatio Cain oritur.

VII. Item genuit Adam Seth et cuncta generatio eius subsequitur. Hic constituit offensus Deus annos hominum cxx.

VIII. Paenitet me, ait Dominus, fecisse eos super terram prae malitia hominum.

VIIII. Hae generationes Noe cui et dixit: et enim vidi iustum coram me in generatione hac. Praecepit etiam ut faceret arcam; etiam promittit ne ultra percutiat hominem praecepta tradens Noe et semini eius modum legis.

X. Arcus foederis qui dum apparuerit in caelo recordabitur Dominus quod ultra non erit, ait Dominus; et generationes

Cod. z.

(4). Serpens qui seduxit Evam.

(5). Adam procreavit filios.

(6). Instigante adverso, Cain occidit Abel fratrem suum.

(7). Item genuit Adam Seth et cuncta generatio eius.

(8). Penitet me, ait Dominus, fecisse eos super terram.

(9). De generatione Noe.

(10). Arcus foederis qui dum apparuerit in celo recordatur Dominus transacti diluvii.

Cod. A.

4. gustu | 9. haec *1 m.* | arca | 10. aparuerit *1 m.* | intercades *1 m.;* in terra cades *2 m.*

Cod. z.

6. aduersum | 7. generatione | 10. quo.

Cod. M.	Cod. A.	Cod. z.
et generationes filiorum Noe: Sem, Cham, Iaphet; natique sunt eis filii post diluvium; ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium.	filiorum Noe; natique filii post diluvium; ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium.	
X. Turris quam temere instruxerunt habitatores terrae in terra Sennahar ubi ad videndum descendit Deus. Generationes Thare qui genuit Abram et Nahor et Aram unde oritur Israhel. Principium sermonis Domini ad Abram.	XI. Turrem quam temere extruxerunt habitatores terrae in terra Sennaar ubi ad videndum descendit Deus. Generationes Tharae qui genuit Abram et Nahor et Aram unde oritur Israhel. Principium sermonis Domini ad Abram.	(11). Turrem quam temere statuerunt habitatores terre.
XI. Abram facta fame in terra Aegypti abiit ut peregrinaretur ibi; qui propter uxorem suam bene habitus est a cunctis.	XII. Abraham facta fame in terra Aegypti abiit cum uxorem suam.	(12). Abraham facta fame in terra Egypti.
XII. Abram et Loth ascenderunt de Aegypto diviseruntque se ab invicem. Abram habitavit in terra Chanaan et Loth in Sodomis.	XIII. Abraham et Loth ascenderunt de Aegypto diviseruntque ab invicem. Abraham habitavit in terra Chanaan et Loth in Sodomis.	(13). Abraham et Loth ascenderunt de Egypto.
XIII. Abram expugnatis regibus reduxit Loth fratrem suum cum substantia sua.	XIIII. Abraham expugnatis regibus reduxit Loth fratrem suum cum substantia sua.	(14). Abraham expugnatis regibus reduxit Loth fratrem suum cum substantia sua.
XIIII. Melchisedech rex Salem proferens panem et vinum occurrit.	XV. Melchisedech rex Sale proferens panes et vinum occurrit.	(15). Melchisedech rex Sale proferens panem et vinum.
XV. Abram promittit Deus filium habiturum Isaac.	XVI. Abrahae promittit Deus filium habiturum.	(16). Abraham promittit Deus filium Ysaac.

Cod. M.
9. diuise.

Cod. M.	*Cod.* A.	*Cod.* z.
XVI. Apparuit Deus Abram cui etiam nomen ampliavit.	XVII. Apparuit Deus Abrahae cui etiam nomen ampliavit.	(17). Apparuit Deus Abrahe cui etiam nomen ampliavit.
XVII. Praecepit Dominus circumcisionem praeputii Abrahae et futurae suae generationi.	XVIII. Praecepit Dominus circumcisionem Abrahae et futurae generationi.	(18). Precepit Dominus circumcisionem preputii.
XVIII. Ampliatur nomen Sarae ore Domini.	XVIIII. Ampliatur nomen Sarae ore Domini.	(19). Ampliatur nomen Sare ore Domini.
XVIIII. Apparuerunt Abrahae tres viri quos süscepit; qui etiam, erepto Loth de interitu, subverterunt Sodomam.	XX. Apparuerunt Abrahae tres viri, erepto Loth, subvertentes Sodomam.	(20). Apparuerunt Abrahe tres viri quos suscepit, erepto Loth.
XX. Recordatus est Dominus Abrahae et liberavit Loth de subversione urbium in quibus habitaverat.	XXI. Recordatus est Deus Abrahae et liberavit Loth de subversione urbium.	(21). Recordatus est Deus Abraham et liberavit Loth.
XXI. Inebriatus Loth concumbit cum filiabus suis.	XXII. Incubuit Loth cum filiabus suis.	(22). Incestum cum filiabus suis.
XXII. Profectus Abraham in terram Cades et Sur dixit Saram uxorem suam sororem esse; temptatus est in ea Abimelech, orante etiam Abraham sanavit Deus Abimelech et cuncta illius.	XXIII. Profectus Abraham in terram Cades ubi uxorem sororem suam dedisset et temptatus est in ea Abimelech.	(23). Profectus Abraham in terram Cades.
XXIII. Sara genuit Isaac promisso tempore.	XXIIII. Sara genuit Isaac.	(24). Sara genuit Ysaach promisso tempore.

Cod. M.
21. cumcumbit.

Cod. A.
23. inter cades *1 m.;* in terra cades *2 m.* \| 24. sarra.

Cod. z.
24. sarra.

Cod. M.	*Cod.* A.	*Cod.* z.
XXIIII. Agar et filium eius Ismahel dimisit a se Abraham iubente Domino.	XXV. Agar ancillam et filium eius Ismahel dimisit a se Abraham iubente Domino.	(25). Agar et filius eius Ismahel.
XXV. Abimelech et Phicol humiliant se Abrahae.	XXVI. Abimelech et Fichol humiliant se Abrahae.	(26). Abimelech et Ficol humiliant Abraham (*sic*).
XXVI. Temptat Deus Abraham si offerret ei Isaac.	XXVII. Temptat Deus Abraham si offerret ei Isaac.	(27). Temptavit Deus Abraham.
XXVII. Obitus Sarae quae vixit CXXVIII annis; locus monumenti.	XXVIII. Obitus Sarae et locus monumenti.	(28). Obitus Sare et locus monumenti.
XXVIII. Praecepit Abraham famulo suo ne acciperet filio suo uxorem de filiabus Chananeorum sed de cognatione sua.	XXVIIII. Praecepit Abraham famulo suo ne acciperet filio suo uxorem de filiabus Cananeorum sed de cognatione sua.	(29). Precepit Abraham famulo suo.
XXVIIII. Abraham aliam duxit uxorem nomine Cetthuram, de qua suscepit filios quorum nomina ex ordine reperies.	XXX. Abraham aliam duxit uxorem nomine Cetthuram.	(30). Abraham aliam duxit.
XXX. Hae generationes Ismahel quem genuit Agar.	XXXI. Hae generationes Ismahel quem genuit Agar.	
XXXI. Generationes Isaac cui genuit Rebecca Esau et Iacob.	XXXII. Generationes Isaac cui genuit Rebecca Esau et Iacob.	(31). Generationes Ysaac.
XXXII. Isaac peregrinatur, compellente fame, Gerara ad Abimelech, temptaturque rex in uxore eius.	XXXIII. Isaac peregrinatur, compellente fame, in Gerara ad Abimelech, temptaturque rex in uxore eius.	(32). Ysaac peregrinatur conpellente fame.

Cod. A.

25. ancilla | iuuente | 26. humilians *1 m.* | 27. offeret *1 m.* | 31. haec *1 m.*

Cod. z.

28. sarre.

Cod. M.

XXXIII. Iurgium pastorum Abimelech et Isaac propter puteos patris sui Abraham.

XXXIIII. Apparuit autem Deus Isaac confortans eum et aedificavit ibi altare Domino.

XXXV. Isaac ortatur filium suum Esau ut de venatione eius offerat ei; quem praevenit Iacob, ortante Rebecca matre sua.

XXXVI. Vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit dicens ne acciperet uxorem de filiabus Chananeorum.

XXXVII. Visio quam vidit Iacob pergens ad Laban destinatus ab Isaac patre suo, ubi filios procreavit XII.

XXXVIII. Regressio Iacob cum filiis et peculio ad Isaac patrem suum.

XXXVIIII. Praeces et munera dirigit ad Esau fratrem suum, qui et occurrit ei pacificus.

Cod. A.

XXXIIII. Iurgium pastorum Abimelech et Isaac propter puteos patris sui Abraham.

XXXV. Apparuit autem Deus Isaac confortans eum et aedificavit ibi altare Domino.

XXXVI. Isaac ortatur filium suum Esau ut de venatione eius offerat ei.

XXXVII. Vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit dicens ne acciperet uxorem de filiabus Chananeorum.

XXXVIII. Visio quam vidit Iacob pergens ad Laban destinatus ab Isaac patre suo, ubi filios procreavit duodecim.

XXXVIIII. Regressio Iacob cum filiis et peculio ad patrem suum.

XL. Praeces et munera dirigit ad Esau fratrem suum.

Cod. z.

(33). Iurgium pastorum Abimelech et Ysaac propter puteos.

(34). Apparuit autem Dominus Ysaac.

(35). Ysaac filium suum ortatur patrem suum.

(36). Vocavit itaque Ysaac Iacob et benedixit dicens.

(37). Visio quam vidit Iacob.

(38). Regressio Iacob cum filiis suis et peculio ad Ysaac patrem suum.

(39). Preces suas et munera dirigit ad Esau fratrem suum.

Cod. M.
34. hedificauit.

Cod. A.
36. hortatur *2 m.* | 39. patrem] fratrem *1 m.*

Cod. z.
38. regresso | et ysaac.

Cod. M.

XL. Temptat in Iacob angelus Domini vires corporis, cui et nervum femoris tetigit in signo.

XLI. Filia Iacob et Liae Dina vim passa a viro regionis illius, Sichem nomine, filio Emor Hevei; quos interfecerunt filii Iacob inconsulto patre.

XLII. Voce Domini admonetur Iacob facere altare in Bethel.

XLIII. Ibi enim apparuit ei cum fugeret fratrem suum.

XLIIII. Qui convocata omni domo sua ait: abicite deos alienos.

XLV. Apparuit iterum Deus Iacob cui et nomen mutavit dicens: Israhel erit nomen tuum. Ibi obiit Rachel.

XLVI. Filii Iacob XII, qui, de qua matre nascerentur, et obitus Isaac CLXXX annorum, quem sepelierunt Esau et Iacob.

Cod. A.

XLI. Temptat Iacob angelus Domini vires corporis, cui et nervum femoris tetigit in signo.

XLII. Filia Iacob et Liae Dina vim passa est a filio regis regionis illius, Sychem nomine, filio Emor Hevei.

XLIII. Voce Domini admonetur Iacob facere altare in Bethel, qui convocata omni domo sua ait: abicite deos alienos; ibi enim apparuit ei cum fugeret fratrem suum.

XLIIII. Apparuit iterum Deus Iacob cui et nomen mutavit dicens: Israhel erit nomen tuum. Ibi obiit Rahel.

XLV. Filii Iacob XII, qui, de qua matre nascerentur indicatur et obitus Isaac CLXXX annorum.

Cod. z.

(40). Temptavit Iacob angelus Domini.

(41). Filia Iacob et Lie Dina vim passa a filio regis.

(42). Voce Domini admonetur Iacob facere altare in Bethel.

(43). Apparuit iterum Deus Iacob cui et nomen mutavit dicens.

(44). Filii Iacob duodecim.

Cod. M.

40. uirens | 44. cum uocata | 46. nasceretur.

Cod. A.

42. filio] filius | 45. nasceretur.

Cod. M.	*Cod.* A.	*Cod.* z.
Generationes Esau descripsit.		
	XLVI. Generationes Esau descripsit.	(45). Generationes Esau descripsit.
XLVII. Reges qui regnaverunt in terra Edom et nomina ducum Esau in cognationibus et locis et vocabulis suis; ipse est Esau pater Idumeorum.	XLVII. Reges qui regnaverunt in terra Edom et nomina Esau in cognationibus et locis et vocabulis suis; ipse est Esau pater Idumeorum.	(46). Reges qui regnaverunt in terra Edom.
XLVIII. Ioseph accusat fratres Iacob patri suo. Exinde non poterant ei quicquam pacifice loqui.	XLVIII. Ioseph accusat fratres suos Iacob patri suo.	(47). Ioseph accusat fratres suos Iacob patri suo.
XLVIIII. Ioseph fratribus suis somnium refert, quae causa maioris odii seminarium fuit.	XLVIIII. Ioseph fratribus suis somnium refert, et quod in odium fratribus venerit.	(48). Ioseph fratribus suis somnium refert.
L. Aliud quoque vidit somnium Ioseph quod audiens pater silentium ei imposuit.	L. Aliud quoque vidit somnium Ioseph quod audiens pater silentium ei inposuit.	(49). Aliud quoque videt somnium Ioseph.
LI. Ioseph venundatus a fratribus Madianitis, ductus est in Aegyptum.	LI. Ioseph venundatus a fratribus Madianitis ductus est in Aegyptum.	(50). Ioseph, venundatus a fratribus Madianitis, ductus est in Egyptum.
LII. Thamar uxor Her quae post obitum fratrum etiam cum patre ipsorum Iuda se miscuit, de qua nati sunt gemini Phares et Zara.	LII. Thamar uxor Her quae post obitum fratrum etiam cum patre ipsorum Iuda se miscuit.	(51). Thamar uxor Her quae post obitům fratrum etiam cum patre ipsorum.
LIII. Ad ordinem redit Scriptura unde recesserat, ut illa narraret quae	LIII. Ad ordinem redit Scriptura ut illa narraret de Ioseph.	(52). Ad ordinem reddit Scriptura.

Cod. A.
46. describsit | 49. referet | 50. pater in silentium | 52. iudas emiscuit *1 m.*

Cod. z.
51. uxor *om.* | 52. reddit scripturam.

Cod. M.	*Cod.* A.	*Cod.* z.
nuper digesta sunt de Ioseph.		
LIIII. Duobus servis regis Aegypti in carcere trusis cum Ioseph somnium quod viderunt dissolvit.	LIIII. Duobus servis regis Aegypti in carcere trusis cum Ioseph somnium quem viderunt disputat.	(53). Duobus servis regis Egypti in carcere retrusis.
	LV. Somnia pharaonis Ioseph exponit.	(54). Somnia pharaoni, operante Domino, Ioseph exposuit.
	LVI. Duo filii qui nati sunt Ioseph in Aegyptum.	(55). Duo filii qui nati sunt Ioseph in Egyptum.
	LVII. Fratres Ioseph cum aliis qui pergebant ad emendum frumentum ingressi sunt in Aegyptum, quos agnovit Ioseph frater.	(56). Fratres Ioseph cum aliis qui pergebant ad emendum frumenta.
LV. Agnitis fratribus suis Ioseph commotus est miseratione.	LVIII. Agnitis fratribus suis Ioseph commotus miseratione flevit.	(57). Agnitis fratribus suis Ioseph commotus miseratione flevit.
LVI. Nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt Aegyptum.	LVIIII. Nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt in Aegyptum.	(58). Nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt in Egyptum.
LVII. Nuntiatum est Ioseph quod infirmaretur pater eius.	LX. Nuntiatum est Ioseph quod infirmaretur pater eius.	(59). Nuntiatum est Ioseph quod infirmaretur pater eius.
LVIII. Praecepit Iacob filiis suis dicens:	LXI. Praecepit Iacob filiis suis dicens: congregamini ut adnuntiem vobis ventura.	(60). Precepit Iacob filiis suis dicens.
LVIIII. Congregamini ut adnuntiem vobis ventura.		
LX. Obitus Iacob quem	LXII. Obitus Iacob	(61). Obitus Iacob quem

Cod. A.

57. iosep *1 m.*

Cod. M.

sepelierunt Ioseph cum fratribus suis in sepulchro suo.

LXI. Ortatur Ioseph fratres suos dicens: visitabit vos Dominus et ascendere faciet de Aegypto et auferte ossa mea vobiscum.

Cod. A.

quem sepelierunt Ioseph cum fratribus suis.

LXIII. Ortatur Ioseph fratres suos dicens: visitabit vos Dominus et ascendere faciet de Aegypto; auferte ossa mea vobiscum.

Cod. z.

sepelierunt Ioseph cum fratribus suis in sepulcro.

(62). Ortatur Ioseph fratribus suis dicens: visitabit vos Dominus et ascendere faciet de Egypto; auferte ossa mea vobiscum.

Cod. M.

uobiscum. Expliciunt capitula. Item alia capitula pauciora sed amplius continentia. 1. de die primo ...

Cod. A.

63. uisitauit.

Cod. z.

61. sepulcrum | 62. vobiscum. expliciunt capitula libri genesis.

GENESIS

ELENCHUS CODICUM ET EDITIONUM

G (*Turonensis S. Gatiani*) Parisinus N. Acq. lat. 2334. S. VI–VII.

G^{C} Corrector saec. IX qui in codice G multa correxit vel addidit.

C (*Cavensis*) Cavensis, Abb. 14. S. VIII–IX.

Λ^{L} (*Legionensis*[2]) Legionensis, S. Isidori. S. X.

Λ^{H} (*Hist.*) Matritensis, Acad. Hist. 2. S. X.

X (*Complutensis*[1]) Matritensis, Univ. centr. 31. S. X.

Π^{C} (*531*) Casinensis, Abb. 531. S. X–XI.

Π^{D} (*520*) Casinensis, Abb. 520. S. XI.

Σ^{T} (*Toletanus*) Matritensis, Bibl. Nat. S. X.

Σ^{O} (*Oscensis*) Matritensis, Mus. Arch. 485. S. XII.

Σ^{M} (*Matritensis*) Matritensis, Bibl. Nat. A. 2. S. XI.

B (*Burgensis*) Burgensis, Semin. maior. S. X.

A (*Amiatinus*) Florentinus, Laurent. S. VII–VIII.

T (*Martinianus*) Turonensis 10. S. VIII.

M (*Maurdramni*) Ambianensis 6. S. VIII.

Φ^{R} (*Rorigonis*) Parisinus lat. 3. S. IX.

Φ^{A} (*11514*) Parisinus lat. 11514. S. IX.

Φ^{Z} (*Zur.*) Turicensis Carolinus C. 1. S. IX.

Φ^{G} (*Grandivallensis*) Londinensis Add. 10546. S. IX.

Φ^{V} (*Vallicellianus*) Romanus, Bibl. Vallic. B. 6. S. IX.

Φ^{P} (*Paulinus*) Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.

O (*Ottobonianus*) Vaticanus Ottob. lat. 66. S. VII–VIII.

Θ^{H} (*Hubertianus*) Londinensis 24142. S. IX.

Θ^{A} (*Aniciensis*) Aniciensis, Capituli. S. IX.

Θ^{M} (*Theo.* seu *Mesmianus*) Parisinus lat. 9380. S. IX.

Θ^{G} (*Gep.* seu *Sangermanense parvum*) Parisinus lat. 11937. S. IX.

P (*Geo.* seu *Sangermanense oblongum*) Parisinus lat. 11504. S. IX.

Ψ^{B} (*Bov.*) Vaticanus lat. 10510. S. XII.

Ψ^{D} (*Bovin.*) Vaticanus lat. 10511. S. XII.

Ψ^{F} (*Italicus*) Vaticanus lat. 12958. S. XII.

Ψ^{M} (*Ambrosianus*) Mediolanensis, Ambr. B. 47 Inf. S. XII.

Ω^{S} (*Universitatis* seu *Sorbonicus*) Parisinus lat. 15467. S. XIII.

Ω^{J} (*Correctorium*) Parisinus lat. 16719. S. XIII.

Ω^{M} (*Mazarinaeus*) Parisinus, Bibl. Mazar. 5. S. XIV.

𝔞 Editio princeps, 42 lin. dicta (Moguntiae?), a. 1452 (?).
𝔤 Editio Gobelini Laridii, Coloniae, a. 1530.
𝔯 Editio Roberti Stephani secunda, Parisiis, a. 1532.
𝔢 Editio Roberti Stephani quarta, Parisiis, a. 1540.
𝔩 Editio Theologorum Lovaniensium, Antverpiae, a. 1583.
𝔳 *Codex Carafianus* (Vaticanus lat. 12959-12960), ubi lectionem Lovaniensium a. 1583 immutatam servat.
𝔴 *Codex Carafianus*, ubi lectionem Lovaniensium corrigit.
𝔰 Editio Sixti V Pont. Max., a. 1590.
𝔠 Editio Clementis VIII Pont. Max., a. 1592.

Hug. Correctorium Hugonis a S. Caro, (ex cod. Vatic. Ottob. 293, S. XIII-XIV).
Guill. Correctorium Guillelmi de Mara, (ex cod. Vatic. 3466, S. XIII).
Iac. Correctorium Conventus S. Iacobi O. P., (ex cod. Paris. lat. 16719, S. XIII).

ΛΣΩ etc. Consensus codicum Λ^{LH}, Σ^{TOM}, Ω^{SJM} etc.

Libri qui rarius citantur, v. g. lectionaria, librique liturgici antiquiores, aperte, unusquisque loco suo, designantur.

DE TRIPLICI NOTARUM APPARATU

Primus notarum apparatus de constituto textu archetypi rationem reddit in omnibus locis ubi codices GAO inter se non concordant, ceteris simul discrepantibus.

Secundus apparatus ad historiam textus spectat et varias lectiones omnium codicum et editionum refert, exceptis mere orthographicis.

Tertius apparatus divisiones textus exhibet, maiores ex codicibus omnibus, medias vero et minores ex GCATO.

DECLARATIO SIGNORUM

In textu:

† † loca designant ubi lectio mendosa archetypi, ex coniectura, vel iuxta lectionem codicum recentiorum corrigitur.

In primo vel in secundo notarum apparatu:

= lectioni ipsius textus postponitur cui codicum universorum testimonium subnectitur (*apparatus plenior* seu *positivus*).

] lectionem ipsius textus designat de qua aliquid notatur, vel cui refertur varia lectio alterius formae seu radicis.

**** numerum indicant litterarum erasarum, vel quae legi nequeunt in codice.

† post sigla codicum, lectionem designat quae prima manu scripta in codice legebatur, priusquam *ipse scriptor* eam aliquo modo mutaret vel corrigeret.

* item post sigla codicum, lectioni postponitur quae in codice prima manu scripta fuerat, deinde vero ab *altero scriptore,* seu *secunda manu* correcta fuit.

1 item post sigla codicum, lectionem sequitur quam ipse scriptor propria manu corrigendo induxit.

2 item post sigla codicum, lectionem designat ab altero scriptore, seu secunda manu inductam.

3 item post sigla codicum: lectio tertia manu inducta.

Nota bene. Ubicumque signum [1] vel [2] in notis non apparet, corrector † vel * lectionem codicis sui ad formam textus nostri reduxit.

∾ inversis verbis praeponitur.

\+ addita verba praecedit.

om. omissa verba sequitur.

¶ notis praeponitur quae ex *Correctoriis,* vel ex codicum marginibus desumuntur.

In tertio apparatu:

¶ § < divisiones textus designant: maiores, medias et minores.

BRESITH

ID EST GENESIS

I. 1 In principio creavit Deus caelum et terram
2 terra autem erat inanis et vacua
et tenebrae super faciem abyssi
et spiritus Dei ferebatur super aquas
3 dixitque Deus fiat lux et facta est lux
4 et vidit Deus lucem quod esset bona
et divisit lucem ac tenebras
5 appellavitque lucem diem et tenebras noctem
factumque est vespere et mane dies unus.
6 Dixit quoque Deus
fiat firmamentum in medio aquarum
et dividat aquas ab aquis
7 et fecit Deus firmamentum

I. 2. tenebrae super CΛ^{L}TMO; tenebrae erant super G^{C}A.

Desunt G*Σ^{T}Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Tit. incipit liber bresith (bresit Λ^{L}) id est genesis ΛΣ^{O}M^{2}Θ^{A}Ψ — incipit liber bresit id est geneseos Φ^{P} — incipit liber bresith qui grece genesis dicitur Θ^{M} — in nomine domini incipit liber bresith (bresit X) id est genesis XB — in nomine domini ihesu christi incipit liber beresit id est genesis Σ^{M} — incipit liber geneseos qui dicitur hebraice bresith Ω^{J} — incipit liber genesis Π^{D}Φ^{RAV}Ω^{S} — incipit liber geneseos Φ^{ZG} — i icipit bresith id est genesis M* — liber bresith P *in calce paginae* — liber geneseos hebraice bresith 𝔤 — liber genesis hebraice beresith 𝔯𝔢𝔩𝔳 — liber genesis 𝔰 — *sine titulo* G^{C}CΠ^{C}ATΩ^{M}𝔞 — *mutilus est* O.

I. 1. creabit XB.

2. inan•s T | tenebrae + erant G^{C}Λ^{H}XΠΣ^{O}BAΦ^{V*}Θ^{AM*}Ψ^{BDF2}Ω^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum Tert. de bapt. 3; Hilar. in ps. 123; Aug. de gen. ad litt. 1, 13; Hier. in Abac. 2, 3; Evagr. alt. 2; Vict. Vit. pers. 2, 77.* ¶ Gr. heb. ant. non habent erant. *Iac.* | abissi CΛ^{H}XΣ^{OM}Θ^{M}; terrae G^{C} | dei] domini Λ^{H}B𝔞𝔢𝔩𝔰 | superferebatur super G^{C*}.

3. dixit quoque Φ$^{Z\dagger V}$ | est] *in ras.* Θ^{M1}.

4. diuisit + deus G^{C}TM^{1}Φ^{RA*ZGVP}Ψ^{M} *cum hebr., LXX, Ambr. hexam. 4, 3; Aug. de gen. ad litt. 1, 17* | ac tenebras = Λ^{L}AMΦ^{A*}OΘ^{AM}P*Ψ^{BDF*}𝔤𝔦𝔳; hac tenebras X; a tenebras CΣ^{M}; a tenebris G^{C}Λ^{H}ΠΣ^{O}BTΦ^{RA2ZGVP}P^{2}Ψ^{F2M}Ω^{M}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. ¶ ā a tenebris Θ^{M}.

5. appellabitque XB; appellauit (que *om.*) Σ^{M}.

6. fiad Π^{C} | aqua ab Ψ^{D}.

7. sub firmamentum Π^{C†}Ψ^{F*} | ab hiis

I. 1. ¶ in principio I. XΩ^{SJ}𝔞𝔤 | 2. ⟨terra G^{C}AT | ⟨et tenebrae AT | ⟨et spiritus AT | 3. ¶ dixitque I. Φ^{V}, II. Φ^{Z}; ⟨dixitque G^{C}CAT | ⟨fiat CT | ⟨et facta CT | 4. ⟨et uidit G^{C}CAT | ⟨et divisit A | 5. ⟨appellavitque G^{C}CAT | ⟨et tenebras T | ⟨factumque G^{C}CAT | 6. ¶ dixit II. C^{2}XΣ^{OM}MTΦ^{RAGVP}P^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ^{DFM}; ⟨dixit G^{C}CAT | ⟨fiat CAT | ⟨et dividat A | 7. ⟨et fecit G^{C}CAT.

divisitque aquas quae erant sub firmamento ab his quae erant super firmamentum
et factum est ita
8 vocavitque Deus firmamentum caelum
et factum est vespere et mane dies secundus.
9 Dixit vero Deus
congregentur aquae quae sub caelo sunt in locum unum et appareat arida
factumque est ita
10 et vocavit Deus aridam terram
congregationesque aquarum appellavit maria
et vidit Deus quod esset bonum 11
et ait
germinet terra herbam virentem
et facientem semen
et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum
cuius semen in semetipso sit super terram
et factum est ita
12 et protulit terra herbam virentem et adferentem semen iuxta genus suum
lignumque faciens fructum
et habens unumquodque sementem secundum speciem suam
et vidit Deus quod esset bonum
13 factumque est vespere et mane dies tertius.
14 Dixit autem Deus
fiant luminaria in firmamento caeli
ut dividant diem ac noctem

Desunt G*Σ^{T}Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Ψ^{B}Ω^{SM}𝔞; ab iis Π^{D}; ab aquis B; diuisit Π^{C*} | super *bis rep.* Π^{C*} | factumque est 𝔴.

8. uocabitque CX | ∾ secundus dies Φ^{A*}.

9. sub] super Ψ^{D*}; sup Ψ^{BD2} | et factum est 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠.

10. uocabit XB | congregationes (que *om.*) Θ^{A†}; aggregationesque Ω^{M} | appellabit XB; appella Φ^{G}.

11. facientem] facien Φ^{G}; afferentem 𝔴 | et lignum — semen *om.* Π^{C*} | et *om.* Λ^{L†} | facientem G^{C}B | in *om.* Ψ^{D} | semetipso** G^{C}.

12. adferentem] P*; ferentem TM Φ^{RAZGP}P^{2}; facientem Λ^{H}ΠΩ^{S}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 *ex versu praec. et ant. vers.* | lignumque + pomiferum Ω^{M} *ex versu praec.* | unumquotque TΦ^{Z}Ψ^{DFM}; unumquosque G^{C} | sementem] tē *fin. in ras.* P^{1}; semen TM Φ^{RAZGP}𝔴 *cum ant. vers. Cf. Tert. adv. Herm. 22; Aug. de gen. ad litt. 2, 12.*

13. et factum est Λ𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | tercius G^{C}Ω^{M}𝔞.

14. dixitque autem 𝔞 | fiat Θ^{A*} | ut diuidant = G^{C}ΛBATMΦ^{RAZG}OΨ^{F*M}𝔤𝔴 *cum hebr.; Vict. Afr. de pr. diei 4; Paul. Oros. apol. 26;* et diuidant CXΠΣ^{OM}Φ^{VP}Θ^{AM}PΨ^{BDF2}Ω𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum Aug. op. imp. in gen. 12; de gen. c. Man. 14; conf. 13, 18; de civ. Dei 11, 19; Leo. M. serm. 28* | ac noctem] Φ^{A*}P*; hac noctem C*X; a noctem C^{2}(ha)Π^{C*}Ψ^{D*}; et noctem TM

<divisitque A | <et factum CAT | 8. <vocavitque G^{C}A | <et factum AT | 9. ¶ dixit III. C^{2}XΣ^{OM}TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ^{DFM}; <dixit G^{C}CAT | <congregentur G^{C}CAT | <factumque CAT | 10. <et vocavit G^{C}CAT | <congregationesque AT | <et vidit G^{C}C AT | 11. <germinet G^{C}CAT | <et lignum AT | <cuius AT | <et factum CT | 12. <et protulit G^{C}CAT | <lignumque A | <et habens AT | <et vidit CAT | 13. <factumque A | 14. ¶ dixit IV. C^{2}XΣ^{O}TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Σ^{M}Ψ; <dixit G^{C}CAT | <fiant CAT | <ut dividant A.

et sint in signa et tempora et
dies et annos
15 ut luceant in firmamento caeli
et inluminent terram
et factum est ita
16 fecitque Deus duo magna luminaria
luminare maius ut praeesset diei
et luminare minus ut praeesset
nocti et stellas
17 et posuit eas in firmamento caeli
ut lucerent super terram
18 et praeessent diei ac nocti
et dividerent lucem ac tenebras
et vidit Deus quod esset bonum
19 et factum est vespere et mane
dies quartus.
20 Dixit etiam Deus
producant aquae reptile animae
viventis
et volatile super terram sub firmamento caeli
21 creavitque Deus cete grandia
et omnem animam viventem atque mutabilem
quam † produxerunt † aquae in
species suas
et omne volatile secundum genus
suum
et vidit Deus quod esset bonum

---

21. mutabilem G^{C}C*Λ^{L*}A; mobilem O*; motabilem C^{2}Λ^{L2}O^{2} | produxerunt *ex sententiae sensu, contra* produxerant G^{C}ΛAO.

Desunt G*Σ^{T}Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Φ^{RA2ZGP}Ω^{J} *cum ant. vers.;* a nocte Π^{C2D} P^{2}Ψ^{BD2} | et] ut Σ^{M}B | sint] *in ras.* Θ^{M1} | signaque et Ω^{M} | et (*ante* dies) *om.* Ψ^{B} | et in dies Θ^{AM*} | et (*ante* annos) *om.* Λ^{H}.

15. ut luceant = G^{C}CΛXΣ^{OM}AOΘ^{AM} P*Ψ^{FM}Ω^{M}agrelgc *cum Vict. Afr. de princ. diei 4; Aug. op. imp. in gen. 12; de gen. c. Man. 14; de civ. Dei 11, 19; Maxim. Taur. c. Iud. 15;* et luceant ΠBTMΦP^{2} Ψ^{BD}Ω^{SJ}id | inluminant Φ^{Z} | et factumque est G^{C}.

16. fecit quoque Λ^{H} | ∾ luminaria magna CΩ^{SM}arelgc | ut praeesset (*ante* nocti) *om.* Σ^{M} | stillis G^{C}.

17. eas + deus M*Φ^{RAZGV*P}OΨ^{M}gr *cum hebr., LXX et ant. vers.* ¶ ā deus Θ^{M} | super terra Φ^{P}.

18. hac et nocti X; nocti CB | ac tenebras] P*; a tenebras CΣ^{M}; ac tenebris BΦ^{Z*}; a tenebris Λ^{H}ΠΦ^{V}P^{2} *cf. v. 4.*

19. factumque est Φ^{V} | quartus] *in ras.* Φ^{Z1}.

20. etiam] quoque I | reptilia CΦ^{RAZG} *cum LXX; Ambr. hexam. 5, 1; Aug. de gen. ad litt. 3, 1; Cassiod. in psalm. 80.*

21. creabitque XB; creauit (que *om.*) Ψ^{D} | coete Λ^{L*}Σ^{M}TMΦ^{R}Θ^{M}P; coeta A; caete Σ^{O}Θ^{A}; cęte Ψ^{F} | grandi C*; gradia Λ^{L} | omne animal Ψ^{D} | adque CXO | mutabilem = G^{C}C*Λ^{L*}XΠ^{CD2}Σ^{M}A; motabilem C^{2}Λ^{L2H}Π^{D*}Σ^{O}BTMΦO^{2}Θ^{AM}PΨΩagreldgc; mobilem O* | quam] que B | produxerunt = CM*Ω^{S}; produxerant G^{C}ΛXΠΣ^{OM} BAT^{2}M^{2}ΦOΘ^{AM}PΨΩ^{JM}agreldgc; produxerat T* | omnem Π^{D}Σ^{M*}.

‹et sint A | 15. ‹(ut) luceant AT | ‹et inluminent T | ‹et factum CA | 16. § fecitque O; ‹fecitque G^{C}CAT | ‹luminare AT | ‹et luminare AT | 17. ‹et posuit AT | ‹ut lucerent A | 18. ‹et dividerent A | ‹et vidit G^{C}CAT | 19. ‹et factum A | 20. ¶ dixit V. C^{2}XΣ^{O} TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Σ^{M}Ψ; ‹dixit G^{C}CA | ‹producant G^{C}CAT | ‹et volatile A | 21. § creavitque O; ‹creavitque G^{C}CAT | ‹et omnem A | ‹quam AT | ‹et omne A | § et vidit O; ‹et vidit G^{C}CAT.

22 benedixitque eis dicens
crescite et multiplicamini et repLete aquas maris
avesque multiplicentur super terram
23 et factum est vespere et mane dies quintus.
24 Dixit quoque Deus
producat terra animam viventem in genere suo
iumenta et reptilia et bestias terrae secundum species suas
factumque est ita
25 et fecit Deus bestias terrae iuxta species suas
et iumenta et omne reptile terrae in genere suo
et vidit Deus quod esset bonum
26 et ait
faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram
et praesit piscibus maris et volatilibus caeli
et bestiis universaeque terrae
omnique reptili quod movetur in terra
27 et creavit Deus hominem ad imaginem suam
ad imaginem Dei creavit illum
masculum et feminam creavit eos
28 benedixitque illis Deus et ait
crescite et multiplicamini et replete terram et subicite eam
et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli

Desunt 𝔊*Σ^{T} (*usque ad* 22, crescite et) Θ^{HG}Ψ^{B*}.

22. ei 𝔞; illis Ω^{SJ} | multiplecamini 𝔊^{c} | explete Σ^{T2} *in ras.* | auesque] habesque C | multiplecentur 𝔊^{c}.

24. terram Ψ^{BD*} | uiuentem *om.* Σ^{M} | secundum] iuxta XΣ *cf. v. 25* | factumque ita Σ^{O}; factum est ita 𝔞.

25. iuxta + in Π^{C*} | et (*ante* iumenta) *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | omne] P*; omnia X*Σ^{T}B P^{2}Ψ^{BDF} | reptile] P*; reptilia BP^{2}Ψ^{BDF} *cum LXX; Ambr. hexam. 6, 2* (omnia repentia); *Aug. de gen. ad litt. 3, 11* | terrae *om.* Ψ^{B}.

26. ad ymaginem Λ^{L}BΨ^{B}Ω^{SJ}𝔞 *item bis v. seq.* | praesit] pręscit Π^{C*} | bolatilibus O | bestiis + terre Λ^{H}Ω^{S} *ex v. praec.* | uniuersique Ω^{S}; uniuers(a)e (que *om.*) CXΠΣOΨ^{F*} | terrae] creatur(a)e Λ^{H}TM ΦΨ^{M}Ω^{SM}; ¶ Nouiores et graeci et LXX interpretes qui solent hebraeo adhaerere pro creaturae ponunt terrae *Guill.* | et omnique Ψ^{D*} | reptile Σ^{M} | in terram XΣ^{TO}.

27. creabit XB | ad emaginem O; *om.* Σ^{T*} | ad (i)maginem + et similitudinem C^{2}Λ^{H}XΣΩ^{S}𝔞𝔢𝔩𝔤 *ex v. praec. ut videtur.* ¶ Hebr. Rabanus et antiqui non habent « similitudinem » *Hug.;* non additur hoc « et similitudinem » *Guill.;* LXX, hebr., antiqui, Rabanus « et similitudinem » *Iac.* | ad emaginem O | creabit XB | foeminam C𝔢𝔩; faeminam 𝔊^{c} | creabit XB.

28. illi Ψ^{BDM*} | multiplecamini 𝔊^{c} | inplete O | subigite Θ^{A*}; subiicite 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔷𝔠. ¶ al subigite Θ^{M}; subigite Θ^{A} | ea O | dominabimini C* | bolatibus Λ^{L} | animalibus O.

---

22. ⟨benedixitque A | § crescite O; ⟨crescite 𝔊^{c}AT | ⟨avesque A | 23. § et factum O; ⟨et factum 𝔊^{c}AT | 24. ¶ dixit VI. C^{2}XΣ^{O}TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Σ^{TM}Ψ; § dixit AO; ⟨dixit 𝔊^{c}CA | ⟨producat 𝔊^{c}CAT | ⟨iumenta AT | ⟨factumque CAT | 25. § et fecit OΩ^{M}; ⟨et fecit 𝔊^{c}CAT | ⟨et iumenta A | ⟨et vidit CAT | 26. § faciamus O; ⟨faciamus 𝔊^{c}CAT | § et praesit O; ⟨et praesit A | ⟨et bestiis A | ⟨omnique A | 27. § et creavit O; ⟨et creavit 𝔊^{c}CAT | ⟨ad imaginem A | ⟨masculum AT | 28. § benedixitque O; ⟨benedixitque 𝔊^{c}A | ⟨crescite AT | ⟨et dominamini A.

et universis animantibus quae moventur super terram
29 dixitque Deus
ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semen super terram
et universa ligna quae habent in semetipsis sementem generis sui
ut sint vobis in escam 30 et cunctis animantibus terrae
omnique volucri caeli et universis quae moventur in terra
et in quibus est anima vivens ut habeant ad vescendum
et factum est ita
31 viditque Deus cuncta quae fecit
et erant valde bona
et factum est vespere et mane dies sextus.
II. 1 Igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum
2 complevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat
et requievit die septimo ab universo opere quod patrarat
3 et benedixit diei septimo et sanctificauit illum
quia in ipso cessauerat ab omni opere suo quod creavit deus ut faceret.
4 Istae generationes caeli et terrae quando †creata† sunt

II. 2. ab uniuerso G^{c}ΛΧΑ; ab omni CTMO | 4. creata sunt A^{2}O; creatae sunt G^{c}CΛA*TM.

Desunt G*Θ^{HG}Ψ^{B}*.

29. herbam + uirentem Ω^{M} *cf. vv. 11–12* | uniuerse B | habet Λ^{H} | sementem] X*; semen X^{2}A | ut] et B | bobis O.

30. anima... O (*evanescentibus litt.*) | terram B | in terram XΣ | uibens CXΣ^{T}O | habeat Σ^{M}Φ^{A†Z*} | uiscendum M*.

31. uiditque] et uidit O | fecerat ΨΩ^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; faecerat Π^{c}. ¶ cuncta quae fecit, sic antiqui *Guill.*

II. 1. et (*ante* terra) *om.* C*Φ^{Z*} | terrae Φ^{RG}; *om.* C* | omnes O.

2. conplebitque XB | septimo] Σ^{T*}; sexto Σ^{T2}Ψ^{F*} *ex LXX et ant. vers.* | et requiebitque deus die O | diei Ω^{M*} | uniuerso] omni TMΦOΨ^{M}Ω^{M}; homni C *ex ant. vers.* (ab omnibus operibus) ¶ antiqui septimo ab omni opere *Guill.* | opere + suo G^{c}ΠΨ^{F} *cum hebr., LXX et ant. vers.* (operibus suis, opera sua) | quo Π^{c} | pararat A*; parauerat G^{c}; fecerat Π^{c†}.

3. benedixit + deus XΣP*𝔞 *cum hebr., LXX et ant. vers.* | die Σ^{T}P* | sanctificabit CXB | omni] uniuerso BM* Ψ^{BDF} *ex v. praec.* | suo quod creauit] *in ras.* Π^{c} | suo *om.* Ψ^{BD} | creabit X.

4. iste XΠΦ^{P}Ψ^{BD}Ω^{JM}𝔞; histe Ψ^{M} | ist(a)e + sunt Λ^{L2H}X^{2}Φ^{V2}Ψ^{BDF}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | creata sunt = A^{2}OΨ^{BD}𝔩𝔲𝔰𝔠; creati sunt Ψ^{M*}; creatae sunt G^{c}CΛXΠΣBA*TM

‹et universis A | 29. ‹dixitque G^{c}CAT | ‹ecce G^{c}CAT | ‹et universa A | ‹ut sint AT | 30. ‹omnique AT | § et in quibus O; ‹et in quibus A | ‹et factum CA | 31. § et vidit O; ‹viditque G^{c}CAT | ¶ et factum VI. O *marg.* | § et factum O; ‹et factum CAT.

II. 1. ¶ igitur I. Θ^{A2M2}; II. Ω^{SJ}𝔞𝔤; VI. Σ^{M}; VII. C^{2}XΣ^{TO}TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ; § igitur O; ‹igitur G^{c}CA | 2. ‹complevitque G^{c}AT | ‹et requievit A | 3. ¶ et benedixit VII. O *marg.*; § et benedixit O; ‹et benedixit G^{c}AT | ‹quia A | 4. ¶ istae I. Λ^{H}; II. A*; VIII. TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Λ^{L}Ψ^{BFM}; § istae A; ‹istae G^{c}C.

in die quo fecit Dominus Deus caelum et terram
5 et omne virgultum agri antequam oreretur in terra
omnemque herbam regionis priusquam germinaret
non enim pluerat Dominus Deus super terram
et homo non erat qui operaretur terram
6 sed fons ascendebat e terra inrigans universam superficiem terrae.
7 Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terrae
et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae
et factus est homo in animam viventem.
8 Plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio
in quo posuit hominem quem formaverat
9 produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu et ad vescendum suave
lignum etiam vitae in medio paradisi
lignumque scientiae boni et mali

---

5. oreretur G^{c}A*O; oriretur A^{2}.

Desunt G*Θ^{HG}Ψ^{B*}.

ΦΘ^{AMP}Ψ^{FM2}Ωagrel | in (*ante* die) *om.* r | quod Π^{c} | dominus *om.* CΨ^{F}ac *cum LXX; Ambr. in Luc. 7, 222; Aug. de gen. c. Man. 2, 3; de gen. ad litt. 5, 1* | deus *om.* X. ¶ « in die quo fecit dominus celum et terram ». Usque ad 3 capitulum semper ponitur « dominus deus » simul, nec « dominus » ponitur sine « deo », nec « deus » sine « domino ». *Corr. E* (*Cod. Vat. lat. 4240*) | ∾ terram et caelum G^{c}Ω^{J} *cum hebr.* ¶ « in die quo fecit dominus deus terram et celum ». Hebr. Adonay heloym id est dominus deus. Ita etiam ordinauerat « terram et celum », per hoc probans quod scilicet facta sunt celum et terra sicut et in psalmo « initio tu domine terram fundasti » *Hug.;* quo fecit dominus « celum et terram ». Non cures de ordine hebrei si latini probati non concordent; nam hunc ordinem habent et greci. *Guill.*

5. et omnem uirgultum Π^{c1} *in ras.* | omnem O | oriretur ΛΠΣΒΑ^{2}ΤΜΦΘ^{AMP}ΨΩagrelvzc; horiretur CX | in terram B Ψ^{BDF}Ω^{J*} | regiones O | regionis + illius Π | antequam Φ^{P} | deus *om.* Ψ^{B} | operaretur terra O^{+}Ψ^{M}; operaretur in terra O^{1} | terram *om.* Ω^{M}.

6. e terra] ęterra X*; de ęterra X^{2}; de terra O *cum Aug. de civ Dei, 13, 24;* et terra Φ^{R*}Ψ^{M} | uniuersa B | superfaciem ΒΤΦ^{P*}ΟΡ*Ψ^{F*}. *Cf. infra 7, 4, 18; 8, 13.*

7. formabit XB; formauitque O | deus *om.* ΤΨ^{B*} | hominem *om.* a | et inspirabit ΧΣ^{T}Β | in facie a | et factus (est *om.*) a.

8. autem] enim A | uolumptatis C Λ^{L*}X; uolumtatis B | a] *in ras.* Ψ^{F2} | a principio + in eden ad orientem G^{c} *cum LXX; Aug. de gen. ad litt. 8, 1; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.*

9. produxit (que *om.*) Φ^{R}a | omnem Π^{c*}D* | uisum G^{c}ΧΠ^{c*} | et *om.* Ψ^{M}.

‹in die AT | 5. ‹et omne A | ‹omnemque A | ‹non enim A | ‹et homo A | 6. ‹sed fons AT | 7. ¶ formavit II. Λ; *Div. sine num.* B; ‹formavit G^{c}CAT | ‹et inspiravit A | ‹et factus A | 8. § plantaverat II. Ω^{M}; ‹plantaverat G^{c}CAT | ‹in quo A | 9. ‹produxitque G^{c}CAT | ‹lignum etiam G^{c}AT | § lignumque O; ‹lignumque A.

10 et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad inrigandum paradisum
qui inde dividitur in quattuor capita
11 nomen uni Phison
ipse est qui circuit omnem terram Evilath
ubi nascitur aurum
12 et aurum terrae illius optimum est
ibique invenitur bdellium et lapis onychinus
13 et nomen fluvio secundo Geon
ipse est qui circuit omnem terram Aethiopiae
14 nomen vero fluminis tertii Tigris
ipse vadit contra Assyrios
fluvius autem quartus ipse est Eufrates.
15 Tulit ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in paradiso voluptatis
ut operaretur et custodiret illum
16 praecepitque ei dicens
ex omni ligno paradisi comede

---

12. ibique G^{c}CA^{1}TMO; ibi Λ^{L}A†.

Desunt G*Θ^{HG}Ψ^{B*}.

10. egredietur Θ^{A}† | uolumptatis CX | capita] partes Π *cum Aug. de gen. c. Man. 2, 10; de gen. ad litt. 8, 7.*

11. physon Λ^{L}Θ^{AM}Ψ^{B}Ω^{SJ}; fison CΛ^{H}XΣB | circumit Pgr; circuiuit Ψ^{DM} | omnem] totam P | euilath = G^{c}ΠΣ^{O}AΨ^{BD}Ω^{SJ}a; ęvilath Ψ^{F}; euilat CΛΣ^{TM}TMΦOΘ^{AM}PΩ^{M}; ęvilat X; euila Ψ^{M}; euilah g; heuilath relvgc; ephilat B | ibi G^{c}.

12. obtimum Λ^{L}XP; optimus Π^{c} | ibi (que *om.*) Λ^{L}BA†Ω^{M}ivgc | bdelium M^{2}Φ^{Z}; bdillium M*; bidelium P* (e *in ras.*); bidellium C^{2}ΛXΨ^{M}; dellium TO^{2} (d *in ras.*) | onychinus = Π^{D}AΘ^{AM}grelvgc; onichinus Λ^{H}Π^{c}Σ^{OM}TΦΨΩa; onichynus MP^{2}; onuchenus O*; onuchinus O^{2}; onicinus XΣ^{T}; onicynus G^{c}P*; honicinus C; unichinus Λ^{L}; unicinus B.

13. et ** Φ^{Z}; *om.* X | fluuii secundo G^{c}; fluuii secundi CΛΠ^{D}ΣBPΩagrelgc; flubii *** secundi X; fluuiis secundi Π^{c} | gion TΦΨ^{M}; gyon Π^{c}P*(?)Ψ^{B}Ωa; gehon relvgc; gihon g. ¶ ā gion Θ^{M} | ipse] *in ras.* M^{1} | circumit Pgrelvgc; circuiuit Ψ^{M} | omnem] totam C *cum Aug. de gen. c. Man. 2, 1* | aethyopiae Ψ^{DF}; ethiopi(a)e Λ^{H}Π^{D}Σ^{M}BΩ^{JM}a; ethiophiae P; ethyopi(a)e Ψ^{B}Ω^{S}; ezyopie X; zeziopie Σ^{T}; etiopiam C.

14. fluminis] Ω^{S*}; fluuii Λ^{H}Ψ^{B}Ω^{S2}; flubii X | ∾ tertii fluminis Θ^{AM} | tygris Λ^{L}XΠ^{c}Ψ^{BDF}Ωc; thigris C | contra] circa Ω^{S} | assirios CΛ^{H}ΣBΦ^{AP*}Ψ^{BM}; asyrios P*; syrios O* | fluuius] fluminis Ω^{M} | autem *om.* Π^{c*}Ω^{M} | eufrates = G^{c}CΛXΠΣAΦ^{A}OΘ^{AM}PΨ^{BDM}Ω^{SJ}ag; eufhrates Ω^{M*}; euphrates BTMΦ^{RZGVP}Ψ^{F}Ω^{M2}relvgc.

15. tullit O | ergo] igitur Ω^{SM} | hominem + quem fecit G^{c} *cum LXX; Ambr. de par. 4; Aug. de gen. ad litt. 8, 11* | in paradisum XΨ^{DFM}l; in paradysum Π^{c}; in pardysum Ψ^{B}; in paradisu G^{c} | uolumptatis CX; uoluntatis Ψ^{M} | ut] et Ω^{M} | illud Λ^{H}P*Ψ^{D}; illut C.

16. praecipitque G^{c}; precipitque O | ei + dominus G^{c}. *Cf. LXX et ant. vers.* (dominus deus).

---

10. § et fluvius III. Ω^{M}; ⟨et fluvius CAT | ⟨qui inde CAT | § in quattuor O; ⟨in quattuor G^{c} | 11. ⟨nomen CAT | ⟨ipse A | ⟨ubi AT | 12. § et aurum O; ⟨et aurum A | ⟨ibi AT | 13. § et nomen O; ⟨et nomen G^{c}CAT | ⟨ipse G^{c}AT | 14. § nomen O; ⟨nomen G^{c}CAT | ⟨ipse G^{c}A | § fluvius O; ⟨fluvius G^{c}CAT | 15. ¶ tulit III. Λ^{H}; IX. TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ; § tulit O; ⟨tulit G^{c}CA | ⟨ut operaretur A | 16. ⟨praecepitque G^{c}AT | ⟨ex omni G^{c}CAT.

17 de ligno autem scientiae boni et
mali ne comedas
in quocumque enim die comederis ex eo morte morieris
18 dixit quoque Dominus Deus
non est bonum esse hominem solum
faciamus ei †adiutorem† similem sui
19 formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli
adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea
omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen eius
20 appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia
et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae
Adam vero non inveniebatur adiutor similis eius
21 inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam
cumque obdormisset tulit unam de costis eius et replevit carnem pro ea
22 et aedificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem
et adduxit eam ad Adam

---

18. adiutorem *cum* $G^{c}C$, *contra* adiutorium $\Lambda ATMO$ *et ant. vers., ex consensu* $G^{c}C\Lambda AT^{*}M^{*}$ *in* similem *et sententiae sensu. Cf. infra v. 20.*

Desunt $G^{*}\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

17. quacumque $G^{c}\Lambda^{L*H}BP\Omega^{SM}$ | enim] autem B.

18. dominus *om.* $\Psi^{F}\Omega^{M}$ | non es O† | ∿ hominem esse BP agrelgs | ei] illi Aw | adiutorem = $G^{c}C\Sigma\Psi^{F*}$; adiutorium $\Lambda X\Pi BATM\Phi O\Theta^{AM}P\Psi^{BDF2M}\Omega$ agrelbgc *cum ant. vers.* | similem = $G^{c}C\Lambda^{L}X\Pi^{C*D*}\Sigma^{TO}BAT^{*}M^{*}\Phi^{A*Z*GV}P^{*}\Psi^{BD*F*}$; simile $\Lambda^{H}\Pi^{C2D2}\Sigma^{M}T^{2}M^{2}\Phi^{RA2Z2P}O\Theta^{AM}P^{2}\Psi^{D2F2M}\Omega$ agrelbgc | sui = $G^{c}\Lambda^{L}\Pi^{C*}\Sigma BATM\Phi O\Theta^{AM}P^{2}\Psi\Omega^{M}$ rw; sibi $C\Lambda^{H}X\Pi^{C2D}P^{*}\Omega^{SJ}$ agelgc.

19. formauit Ψ^{M} | uniuersis *om.* X | uolatibus $\Lambda^{L\dagger}\Phi^{Z\dagger P*}$ | adduxit** ea Ψ^{M} | eam G^{c} | ad hadam C | quid] qui Ψ^{D} | enim + nomen $\Lambda^{L}\Sigma$ | uocabit X | ipsud Σ^{T}; ipsut $C\Lambda^{L}XB$ | est *om.* $O\Psi^{F*}$ *cum hebr. et LXX.*

20. appellabitque X; apellauitque $\Lambda^{H}\Phi^{ZP}\Psi^{M}$; appelauitque O | volaltilia Σ^{T} | adam = $G^{c}\Lambda^{L}\Pi\Sigma^{TM}BATM\Phi O\Theta^{AM}P^{2}\Psi^{DFM}$ w; adae P^{*} grelgc; ade $C\Lambda^{H}X\Sigma^{O}\Psi^{B}\Omega$ a. *Declinatur et apud Ambr. de par. 11, et apud Aug. de gen. c. Man. 2, 1* | non *om.* Ψ^{M*} | adiutor — 21 soporem] *in ras.* Θ^{M1} | adiutur G^{c}; adiutorium X; *om.* C† | similem B | ∿ similis adiutor Φ^{Z}.

21. inmisit ergo] immisitque ac *cum LXX et ant. vers.* (et inmisit) | in hadam C | dormisset Θ^{M*} | unum $\Lambda^{L}\Phi^{P}$ | eius Θ^{A*} | replebit XB.

22. ędificabit B; edificabit X | in mulierem — ad adam] *int. lin.* C^{2} | eam ad] *in ras.* Φ^{Z2} | ea Ψ^{D}.

---

17. § de ligno O; ⟨de ligno A | ⟨in quocumque $G^{c}AT$ | 18. ¶ dixit III. A^{*}; VIII. $C^{2}X\Sigma$; § dixit O, II. Ω^{M}; ⟨dixit $G^{c}CAT$ | ⟨non est AT | ⟨faciamus $G^{c}A$ | 19. § formatis O; ⟨formatis $G^{c}CAT$ | ⟨et universis A | ⟨adduxit G^{c} | ⟨omne $G^{c}AT$ | ⟨ipsum G^{c} | 20. § appellavitque O; ⟨appellavitque $G^{c}CAT$ | ⟨et universa A | § adae III. Ω^{M}; ⟨adae $G^{c}CAT$ | 21. ¶ inmisit IV. Λ^{H}; § inmisit O; ⟨inmisit $G^{c}CAT$ | ⟨cumque $G^{c}AT$ | 22. ⟨et aedificavit $G^{c}AT$ | ⟨et adduxit A.

23 dixitque Adam
hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea
haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est
24 quamobrem relinquet homo patrem suum et matrem
et adhaerebit uxori suae et erunt duo in carne una
25 erant autem uterque nudi
Adam scilicet et uxor eius et non erubescebant.
III. 1 Sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus
qui dixit ad mulierem
cur praecepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi
2 cui respondit mulier
de fructu lignorum quae sunt in paradiso vescemur
3 de fructu vero ligni quod est in medio paradisi
praecepit nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud ne forte moriamur
4 dixit autem serpens ad mulierem

---

25. erant autem uterque nudi *cum* CΛ^{L}TO *hebr. et LXX;* erat autem uterque nudus *in* ΠAM *corr. videtur propter* uterque.

III. 2. uescemur *temp. futuro cum* CΛ^{L}T*MO *et* A (edemus) *contra* uescimur *codd. recent.*

Desunt G^{c} (*a v.* 23, quoniam, *et deinceps* G) Θ^{HG}Ψ^{B2} (*a v.* 25, uterque, *et deinceps* Ψ^{B}).

23. hadam C | os] hos BΨ^{M*} | ex] de C^{2} *in ras.* | uocauitur O | de *om.* Ψ^{F*} | viro + suo Ψ^{M}Ω^{M} *cum LXX; Tert. de vel. virg. 5; Ambr. in Luc. 2, 86* | adsumpta est O *cum Ambr. loc. cit.*

24. relinquit P*; derelinquet XΣ^{T}B | homo ** Ψ^{F} | suum *om.* Σ^{T}Ψ^{B} | matrem + suam Σ^{T}Ω^{S} *cum hebr. et LXX. Cf. Marc. 10, 7; Hier. adv. Iovin. 1, 16; in ep. ad Gal. 3, 5* | adhaereuit O; adhereuit A.

25. erant = CΛ^{L}XΠ^{CD*}ΣTΦ^{RAZGP*}OPΨ^{F*M2}Ω^{M}; erat Λ^{H}Π^{D2}BAMΦ^{VP2}Θ^{AM}Ψ^{BDF2M*}Ω^{SJ}agrelvgc | nudi = CΛ^{L}XΣ^{M}TΦ^{RAZGP*}O*P^{2}Ψ^{M2}Ω^{M}; nudus Λ^{H}ΠΣ^{TO}BAMΦ^{VP2}P*Θ^{AM}Ψ^{DFM*}Ω^{SJ}agrelvgc. ¶ Antiqui secundum hebr. « erant autem uterque nudi » *Guill.* | hadam C | et non erubescebant *om.* T.

III. 1. erat *om.* C | calidior Ψ^{M} | qui dixit] dixitque P†. *Cf. hebr. LXX et ant. vers.* (et dixit) | praecepit + dominus Σ^{T} *cum Lucif. Calar. de s. Athan. 2, 32* | deus] dominus Λ^{H}X; dominus deus B | ∾ deus uobis Σ^{T} | non *om.* C | comederetis] *in ras.* Φ^{Z1}; comederitis AΨ^{M} | de omni] ex omni Carelg *cum Lucif. Calar. loc. cit.; Ambr. in Luc. 5* | omne Λ^{L*}P*; *om.* Σ^{T}Ψ^{M}.

2. fructibus C | in medio paradiso Λ^{L}† *cum Ambr. de par. 6* | uescemur = CΛ^{L}XΣ^{TO}BT*MOΘ^{AM*}P*; uescimur Λ^{H}ΠΣ^{M}T^{2}ΦΘ^{M2}P^{2}Ψ^{DFM}Ωagrelvgc; edemus A *cum Lucif. Calar. de s. Athan. 2, 32; Aug. de gen. c. Man. 11, 30.*

3. uero] autem A | praecipitque O | deus] dominus CP* | comedamus P* | et ne tangeremus illud *om.* Π^{C} | tangamus P*; transgrederemus C* | illum O *cum Lucif. Calar. loc. cit.* (eum).

---

23. § dixitque O; ⟨dixitque G^{c}CAT | ⟨hoc CAT | ⟨haec AT | 24. § quamobrem O; ⟨quamobrem AT | ⟨et adhaerebit A | 25. ¶ erant X. TMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § erant O; ⟨erant CA | ⟨adam A.

III. 1. ¶ sed III. A^{2}Ω^{SJ}ag; IV. A*; § sed O; ⟨sed CT | ⟨qui CAT | § cur O; ⟨cur CAT | 2. § cui O; ⟨cui CAT | ⟨de fructu CAT | 3. § de fructu O; ⟨de fructu A | ⟨praecepit A | 4. § dixit O; ⟨dixit CAT.

nequaquam morte moriemini
5 scit enim Deus quod in quocumque die comederitis ex eo
aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum
6 vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum
et pulchrum oculis aspectuque delectabile
et tulit de fructu illius et comedit deditque viro suo
qui comedit 7 et aperti sunt oculi amborum
cumque cognovissent esse se nudos
consuerunt folia ficus et fecerunt sibi perizomata
8 et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem
abscondit se Adam et uxor eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi
9 vocavitque Dominus Deus Adam et dixit ei ubi es
10 qui ait vocem tuam audivi in paradiso et timui eo quod nudus essem et abscondi me
11 cui dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses
nisi quod ex ligno de quo

7. amborum CΛTMO *cum hebr. et LXX;* eorum ΠA *cum ant. vers. infra citata.*

Desunt G (*usque ad* 11, nudus esses) $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

4. morte *om.* $\Sigma^{M}\Omega^{M}$, *ita Lucif. loc. cit.* | moriamini O.

5. comederetis Φ^{A2}OP*; commederetis $\Sigma^{O*}\Psi^{D}$; comedere Φ^{A*} | apperiantur O | sicut] ut ΣBAP*; hut C | dii] T* Θ^{M*}; di $T^{2}\Theta^{M2}$.

6. igitur] ergo P | ad uescendum *om.* A | oculis] uisu B *cum Philastr. de haer. 116* (suauis uisu) | aspectoque Ψ^{F*} | dilectabile $\Phi^{A*Z\dagger V}$O*P* | et *om.* $\Lambda^{L}X\Sigma^{M}\Psi^{D}$ | tullit O | illius] eius $\Pi\Omega^{SJ}$ | et *om.* Ψ^{F2} | suo *om.* Λ^{H}.

7. oculi *om.* Π^{C*} | amborum] eorum ΠA *cum Ambr. de par. 6 et 13; Aug. loc. in gen. 1* | cognobissent XO | esse nudos (se *om.*) Π^{C}; ∾ se esse nudos $\Lambda\Sigma^{O}$BTΦ $\Theta^{M*}\Psi^{DFM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ∾ se nudos esse Θ^{AM2} | connsuerunt O | folias Σ^{T}; foliam Ψ^{M} | et *om.* Ψ^{M} | fecerunt — 8 et quum] *partim in ras.* Θ^{A1} | parizomata $C\Lambda^{L}$BP.

8. et cum] adam uero et uxor eius cum Ω^{M} *vide infra* | deambulante O* | in] *in ras.* Φ^{P2} | auram] am *in ras.* Θ^{A1} | abscondit se — 15 ipsa conteret] *in ras.* Φ^{P1} | absconderunt se Ω^{M} | adam et uxor eius *om.* Ω^{M} (*cf. supra*) | dei *om.* X | medio ligni] *in ras.* Θ^{M1} | ligni *om.* Ω^{M}.

9. uocabitque $X\Sigma^{T*}$B | ei + adam $CX\Theta^{AM}$ *cum LXX; Hier. tract. de ps. 81 (ed. Morin, anecd. mar. III, 2); adv. Iovin. 2, 15; Eucher. instr. 1, 13; Cassiod. in ps. 1, etc.*

10. tuam + domine 𝔞 𝔢 *cum Lucif. Calar. de s. Athan. 1, 1; Aug. de gen. c. Man. 2, 1* | in paradiso *om.* $P^{\dagger}$ | et timui] sed timui O* | abscondit O.

11. dixit + deus $C^{*}\Lambda^{H}\Sigma\Psi^{F2}\Omega^{J}$; + dominus $\Pi\Omega^{M}$𝔞𝔢𝔩𝔰 *cum Lucif. Calar. de s. Athan. 1, 1* (dixit illi deus); *Ambr. de paradis. 12* (ait deus); *Aug. de gen. c. Man. 2, 1* (dixit dominus deus) | enim *om.* Θ^{M*}𝔩𝔳 | indicabit XB | de quo] que

⟨nequaquam AT | 5. ⟨scit AT | ⟨aperientur A | 6. § vidit O; ⟨vidit CAT | ⟨et pulchrum A | ⟨et tulit AT | ⟨qui AT | 7. § cumque O; ⟨cumque CAT | ⟨consuerunt A | 8. ¶ et cum XI. TMΦ^{P2}; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § et cum O; ⟨et cum CA | ¶ abscondit IX. $C^{2}X\Sigma$; ⟨abscondit A | 9. ¶ vocavitque XI. Ω^{M}; § vocavitque O; ⟨vocavitque CAT | 10. ⟨qui CAT | ⟨vocem CT | 11. § cui O; ⟨cui CAT | ⟨quis CT | ⟨nisi GA.

tibi praeceperam ne comede-
res comedisti
12 dixitque Adam mulier quam de-
disti sociam mihi dedit mihi
de ligno et comedi
13 et dixit Dominus Deus ad mu-
lierem quare hoc fecisti
quae respondit serpens decepit
me et comedi
14 et ait Dominus Deus ad ser-
pentem
quia fecisti hoc maledictus es
inter omnia animantia et be-
stias terrae
super pectus tuum gradieris
et terram comedes cunctis die-
bus vitae tuae
15 inimicitias ponam inter te et mu-
lierem
et semen tuum et semen illius
ipsa conteret caput tuum
et tu insidiaberis calcaneo eius
16 mulieri quoque dixit
multiplicabo aerumnas tuas et
conceptus tuos
in dolore paries filios et sub viri
potestate eris et ipse domina-
bitur tui
17 ad Adam vero dixit
quia audisti vocem uxoris tuae

---

12. sociam mihi GA; mihi sociam O | 14. es GA; eris O | cunctis AO; omnibus G | 15. ipsa GA; ipse O | calcaneo GA; calcaneum O | 16. conceptus GA; conceptos O.

Desunt $\Theta^{HO}\Psi^{B}$.

Σ^{T*}; quod Σ^{T2} | tibi praeceperam] P^*; ∾ pr(a)eceperam tibi $\Lambda^{H}\Pi BTM\Phi\Theta^{AM}P^2$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum ant. vers.* | pręciperam O | comederis OP*.

12. adam] *in ras.* T^1 | socia Π^{C} | ∾ mihi sociam $\Lambda^{H}\Sigma OP\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | mihi + ipsa Π^{C} | de ligno *om.* Σ^{M}. *Cf. Aug. de civ. dei 14, 11; de gen. ad litt. 11, 35.*

13. et dixit] dixit (et *om.*) O; dixitque Π | deus *om.* $\Sigma^{OM}\Phi^{Z*}\Theta^{A*}\Psi^{D}$ | ∾ fecisti hoc Φ^{R1} *in ras.* | respondit] ait O *cum ant. vers.* | comedi] come G†.

14. deus *om.* $T^*\Psi^{D}$𝔞 | ∾ hoc fecisti Φ^{A2} | es] eris $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi^{P2}O\Theta^{M*}\Psi^{D2}$ | supra C *cum Ambr. de par. 15* | terram] Φ^{A*}; terra $B\Phi^{A2}$ | comedis T^*P^* | cunctis] omnibus G; homnibus C *cum Cypr. test. 2, 9; Lucif. Calar. de s. Athan. 11.*

15. inimiciciam O*; inimicitiam O^2 *cum hebr. LXX, Cypr. loc. cit.*; inimicias $\Lambda^{H}\Psi^{F}$ | ipsa = $GC\Lambda X\Pi\Sigma^{T2OM}BAT^2M\Phi\Theta^{AM}P^2\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum Ambr. de fuga saec. 7, 43; Aug. de gen. c. Man. 2, 18* (et illa obseruat caput eius); *de gen. ad litt. 11, 1; Hier. in Isai. l. 16, c. 58, 12* (et audiuit [Eua] a Domino: Tu obseruabis caput eius); *item in Ezech. l. 14, c. 47, 3;* ipse $\Sigma^{T*}T^*OP^*$ *cum LXX; Cypr. test. 2, 9; Lucif. Calar. de s. Athan. 1, 1; Hier. quaest. hebr. ad loc.* | conterit A† | insidiaueris GCAOP*; insidiabiris Φ^{A*GV}; insidiabis Ω^{M} | calcaneum $C\Lambda^{L*}X\Phi^{RAZ*GV}OP\Psi^{M}$ *cum Cypr., Lucif. Calar., Hier. quaest. hebr. loc. cit.* ¶ *rasura in mg.* Θ^{M} | ∾ eius calcaneo T.

16. mulieri] *in ras.* Ψ^{M2} | dixit + deus Ω^{S} | conceptos $\Lambda^{L*}XBM^*OP^*$ | tui] tibi $O\Omega^{M}$.

17. ad adam = $G^*X\Pi AO$𝔦𝔳; adae G^2 $\Lambda^{L}\Sigma^{O}TM\Phi\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; ade $C\Lambda^{H}\Sigma^{TM}B\Omega$𝔞 | uxoris] mulieris O *cum Cypr. test.*

---

12. § dixitque O; <dixitque GCAT | <mulier CT | 13. § et dixit O; <et dixit GCAT | <quare GT | <quae GCAT | <serpens GT | 14. ¶ et ait II. Ω^{M}; XIII. O (*marg.*); § et ait O; <et ait GCAT | <quia GCAT | <super GCAT | <et terram GA | 15. <inimicitias GCAT | <et semen GA | <ipsa GAT | <et tu A | 16. ¶ mulieri. *Div. sine num.* Ψ^{M}; § mulieri O; <mulieri GCAT | <multiplicabo GCAT | <et conceptus G | <in dolore GAT | <et ipse G | 17. § ad adam O; <ad adam GCAT | <quia GAT.

et comedisti de ligno ex quo
praeceperam tibi ne comederes
maledicta terra in opere tuo
in laboribus comedes eam cunctis diebus vitae tuae
18 spinas et tribulos germinabit tibi
et comedes herbas terrae
19 in sudore vultus tui vesceris pane
donec revertaris in terram de qua sumptus es
quia pulvis es et in pulverem reverteris
20 et uocauit Adam nomen uxoris suae Hava eo quod mater esset cunctorum viventium
21 fecit quoque Dominus Deus Adam et uxori eius tunicas pellicias
et induit eos 22 et ait
ecce Adam factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum
nunc ergo ne forte mittat manum suam
et sumat etiam de ligno vitae
et comedat et vivat in aeternum
23 emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis
ut operaretur terram de qua sumptus est

18. germinauit GAO | herbas GO; herbam A | 20. haua GA*; haeua A^2; eua O | 21. adam A; ad adam G*; adae G^{2}O | 23. emisit GA; et emissit O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B}.

3, 58; de bono pat. 10, 11 | tuae + plus quam me Ψ^{FM}. *Cf. lib. responsor. qui s. Greg. tribuitur (resp. in sexages.)* | ne] ut non A. *Cf. supra v. 1; om.* Θ^{M†} | comederis P* | tuo + escam G* | lauoribus O | eam = GΛ^{L}ΧΠΣΑΤΦΟΘ^{AM}Ω^{M}𝔤𝔦𝔳 *cum hebr., LXX, Hilar. in ps. 66; Ambr. de par. 15;* ex ea Λ^{H}ΜΨ^{DFM}ΡΩ^{SJ}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Cypr. test. 3, 58; Aug. de gen. c. Man. 20;* de ea C; ea B | ¶ heb. ant. Rab. ex ea *lac* | cunctis] omnibus Λ^{H}. *Cf. Cyp. et Aug. loc. cit.*

18. spinas — 19 uesceris] *in ras.* Π^{C} | germinauit GΠ^{C*}Σ^{T}ΑΟΡ* | comedas Ψ^{D}Ω^{M*} | herbam ΑΨ^{D}𝔦𝔳𝔠 *cum hebr. et LXX qui num. sing. habent. Item ant. vers.* (foenum, pabulum).

19. panem CΧΣ^{TM}ΒΦ^{RA*Z*GV}ΡΨ^{M} | pane + tuo Λ^{H}ΠΨ^{F2}Ω𝔞𝔤𝔢𝔩𝔰 *cum LXX et ant. vers.* (panem tuum) | in terra CΦ^{A} | sumptus es + et Ω^{M} | quia puluis es *om.* Ψ^{D} | reuertaris Π^{C}.

20. et uocabit CX; uocauitque Ω^{M} | hadam C | nomen *om.* Σ^{T} | uxori Π^{C}Σ^{T}Ο†Ψ^{FM} | haua = GA*; haeua A^2; heua 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; aeua Π^{C}Μ; eua CΛ^{L}ΧΠ^{D}ΣΒΤΦΟΘ^{AM2}Ρ Ψ^{DM}Ω𝔞𝔤; aeuam Ψ^{F}; euam Λ^{H}Θ^{M*} | ∾ esset mater Ω^{M}.

21. fecitque Ω^{M} | deus *om.* Θ^{A*} | adam = Λ^{L*}ΠΑΤΦ^{RAZGP}Ψ^{M}𝔦𝔳; ad adam G*Φ^{V}; adae G^{2}Σ^{TO}ΒΟΘ^{AM}ΡΨ^{DF}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; ade Λ^{L2H}ΧΣ^{M}Ω𝔞 | uxoris Θ^{A*} | tonicas ΜΟ*Ρ* | pelliceas Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

22. ∾ quasi unus ex nobis factus est 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | mittam O | biuat O; uibat CX; uiuet Σ^{O}.

23. emisitque Ω^{SJ}; et emisit ΣΒΡ𝔤𝔯𝔠; et emissit O; et misit Π^{C}Ψ^{F*} ¶ antiqui absque que habent *Guill.* | deus *om.* CΣ^{T} | uolumptatis CX | ut] et Ψ^{D}.

<et comedisti A | § maledicta O; <maledicta GAT | <in laboribus GAT | 18. § spinas O; <spinas GAT | <et comedes G | 19. § in sudore O; <in sudore GCAT | <donec GA | <quia GA | <et in G | 20. § et vocavit O; <et vocavit GCAT | <eo quod G | 21. ¶ fecit II. Θ^{A2M2}; XII. ΛΤΜΦΡ^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* GAΨ^{M}; § fecit O (XIII. *in marg.*); <fecit GC | <et induit GA | 22. <et ait G | § ecce O; <ecce GAT | § nunc O; <nunc GCAT | <et sumat A | <et comedat GA | 23. § et emisit O; <emisit GC AT | <ut operaretur A | <de qua G.

24 eiecitque Adam
et collocavit ante paradisum voluptatis
cherubin et flammeum gladium atque versatilem
ad custodiendam viam ligni vitae.
IV. 1 Adam vero cognovit Havam uxorem suam
quae concepit et peperit Cain dicens
possedi hominem per Dominum
2 rursusque peperit fratrem eius Abel
fuit autem Abel pastor ovium et
Cain agricola
3 factum est autem post multos dies
ut offerret Cain de fructibus terrae munera Domino
4 Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum
et respexit Dominus ad Abel et ad munera eius
5 ad Cain vero et ad munera eius non respexit
iratusque est Cain vehementer et concidit vultus eius

IV. 1. hauam G*; haeuam G^2A; heua O | 2. rursusque GA; rursumque O | 5. eius GO; illius A.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

24. eicitque P*; hegecitque C | paradisum G; paradiso C | uolumptatis CX; uolunptatis O | cherubin] Θ^{M*}; cerubin $CX\Phi^{AZ}\Theta^{AM2}$; cherubim $\Pi\Psi^{F}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; cherubym Ω^{S}; cerubim B | adque CXO | uiam *om.* P* | ligni uitae *om.* Φ^{A*}.

IV. 1. adam uero — 3 domino munera] *prius om. in marg. add.* Ω^{M1} | uero *** Θ^{A} | hauam = G*; haeuam G^2A; heuam 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; heva O; aeuam $\Pi^{C}MP\Psi^{F}$; euam $C\Lambda X\Pi^{D}\Sigma BT\Phi\Theta^{AM}\Psi^{DM}\Omega^{SJ}$𝔞𝔤; *om.* Ω^{M} | ∾ uxorem suam (h)euam $\Theta^{AM}\Psi^{D}$𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | cain] *in ras.* Θ^{A1}; cayn $C\Lambda^{H}X\Sigma^{TO}B\Omega^{J}$𝔞; chain Φ^{A*}; chaim Ω^{M} | possidi G*P* | per dominum] T*; per deum $C\Lambda X\Pi\Sigma^{OM}BT^{2}M\Phi\Theta^{AM}\Psi^{DFM}\Omega$𝔞𝔤𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Aug. de civ. Dei 15, 15.*

2. rursumque $C\Lambda X\Pi\Sigma BTM\Phi O\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | (rursusque) + concepit et O *ex v. praec. Cf. v. 17.* | habel C | et *om.* Ω^{S} | cain] Φ^{Z1} *in ras.*; cayn $C\Lambda^{H}X\Pi^{C}B\Omega^{J}$𝔞; chaim Ω^{M} | agricola] agrua O†; agricula O^{1}P*.

3. multus Φ^{P*} | dies *om.* Ψ^{D*} | offeret A†OP*Ψ^{D*} | cayn $C\Lambda^{H}B\Omega^{J}$𝔞; chaim Ω^{M} | ∾ cayn hofferret C | ∾ domino munera Ω^{M}.

4. habel C | obtullit O; *om.* Σ^{TO} | de (*ante* adipibus) *om.* O | dominus] deus B *cum LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | ad (*ante* abel) *om.* A† | habel C.

5. ad cain uero] *in ras.* Π^{C1} | cayn $C\Lambda^{H}B\Omega^{J}$𝔞; caym Ω^{M} | uero] autem 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum Ambr. enarr. in ps. 45, 15; exp. in ps. 118, 17, 12; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | eius] illius $\Lambda\Pi^{D}ATM\Phi^{RZ1\,GVP}\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}\Omega^{SJ}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; *om.* Φ^{Z}† | iratus (que *om.*) O | cayn $C\Lambda^{H}B\Omega^{JM}$𝔞 | concidis B.

---

24. ⟨eiecitque GCT | ⟨et collocavit A | § cherubin O; ⟨cherubin GA | ⟨atque G | ⟨ad custodiendam A.

IV. 1. ¶ adam IV. Ω^{SJ}𝔞𝔤; V. A; X. $C^{2}X\Sigma^{OM}$; XIII. $\Lambda\Pi^{D}\Phi TMP^{2}\Omega^{M}$; XIV. O *marg.*; *Div. sine num.* $\Sigma^{T}B\Psi^{DFM}$; § adam O; ⟨adam GC | ⟨quae GAT | ⟨possedi AT | 2. ⟨rursusque GCAT | § fuit O; ⟨fuit GAT | ⟨et cain G | 3. § factum O; ⟨factum GCAT | ⟨ut offerret GA | 4. ⟨abel GAT | ⟨et respexit GCAT | 5. ⟨ad cain GAT | ⟨iratusque GCAT.

6 dixitque Dominus ad eum
quare mestus es et cur concidit
facies tua
7 nonne si bene egeris recipies
sin autem male statim in foribus
peccatum aderit
sed sub te erit appetitus eius et
tu dominaberis illius
8 dixitque Cain ad Abel fratrem
suum egrediamur foras
cumque essent in agro
consurrexit Cain adversus Abel
fratrem suum et interfecit eum
9 et ait Dominus ad Cain ubi est
Abel frater tuus
qui respondit nescio num custos
fratris mei sum
10 dixitque ad eum quid fecisti
vox sanguinis fratris tui clamat
ad me de terra

---

6. mestus GA; iratus O *et cet. ex v. praec.* | 7. dominaueris GAO | 9. fratris mei sum GA; fratris mei ego sum O.

Desunt Θ[HG]Ψ[B].

6. ad eum] *om.* X; ad cayn Ω[M] *cum LXX et ant. vers.* | mestus] iratus CΛXΠΣBTMΦOΘ[AMP]Ψ[DFM]Ωagrelbʒc | es *om.* O | ∾ facies tua concidit Σ[M].

7. si uene O | respicies C* | sin] si A | in foris X | peccatum aderit] *in ras.* Φ[Z1] | peccatum ⁊ tuum G[2] (*sup. lin.*) Ω[S] aelʒc *cum Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | adherit Σ[T]Ψ[DM*]Ω[M]; erit Ψ[F*] | ∾ aderit peccatum P | adpetitus GXT*O Θ[AMP]; apetitus Λ[H]Π[C] | eius] tuus Ω[S] *cf. supra* (peccatum tuum) | dominaueris GΠ[C]AO; dominabiris Φ[R2](*in ras.*)[A*] Φ[Z*GV]; dominaris XΣ[T].

8. dixitque + autem O | cayn CΛ[H] XΠ[C]BΩ[JM] | habel C; *om.* a | suum *om.* a | ∾ fratrem suum abel P* | egrediamur foras] *caract. minutiori in* g; *non legitur enim in hebraeo.* ¶ Dixitque Cain ad Abel fratrem suum. Hieronymus: dixit ea scilicet quae Dominus ei dixerat. Unde superfluit quod sequitur: « egrediamur foras », nec hebr. habet nec LXX, sed usus obtinuit *Hug.;* « egrediamur foras » Hieronymus: superfluum est quod additum est: « transeamus in campum ». Haec erat tunc littera antequam transferret Hieronymus, non illa quae supra posita est iuxta omnes *Guill.;* Hieronimus dicit quod hoc superfluit in nostris codicibus et samaritanis, nec est in hebreo *lac;* Sciendum est esse quedam in latinis codicibus que non habent hebrei, ut est illud in Genesi... « egrediamur foras... » nec unum uolumen ubi non habeantur potui reperire *Maniacoria in Praef.* (*Codd. Venet. X, 178, fol. 141v; Bruxell. 4031-33, fol. 1-1v*) | foris O | cayn CΛ[H]BΩ[JM]a | habel C | ∾ fratrem suum abel P†Ω[S]a reʒc | interficit O.

9. cayn CΛ[H]Π[C]BΩ[JM]a | habel C | numquid XΠ[C]TΦ[AG]OP*Ψ[F]Ω[S]ʒ; nunquid Π[D]Ω[J]rel; nūquid Ω[M]ag *cum Ambr. de par. 14; de Cain et Abel 2, 9* | custus CΛ[L*]XT†Φ[Z*] | fratris mei sum = GΛ[H]AT MΦP[2]Ω[SJ]ib; fratris mei ego sum Λ[L]X Σ[OM]O; fratris mei sum ego CΠΣ[T]BΘ[AMP*] Ψ[DFM]Ω[M]agrelʒc. *Add.* ego *cum LXX. Cf. Ambros. loc. cit.*

10. ad eum + dominus O. *Cf. LXX in minusculis* | quid fecisti *om.* X*Π | ∾ tui fratris Σ[O].

---

6. § dixitque O; ⟨dixitque GAT | ⟨quare GAT | 7. ⟨nonne GAT | ⟨sin GA | ⟨sed GAT | 8. ¶ dixitque VI. A; XIII. Ω[M]; XIV. ΛTMΦP[2]; *Div. sine num.* Ψ[M]; § dixitque O; ⟨dixitque GC | ⟨egrediamur CT | ⟨cumque GCAT | § consurrexit O; ⟨consurrexit A | ⟨et interfecit G | 9. § et ait O; ⟨et ait GCAT | ⟨ubi GT | ⟨qui GAT | ⟨nescio GT | 10. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨quid CT | ⟨vox GA.

11 nunc igitur maledictus eris super terram
quae aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua
12 cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos
vagus et profugus eris super terram
13 dixitque Cain ad Dominum
maior est iniquitas mea quam ut veniam merear
14 ecce eicis me hodie a facie terrae
et a facie tua abscondar
et ero vagus et profugus in terra
omnis igitur qui invenerit me occidet me
15 dixitque ei Dominus
nequaquam ita fiet
sed omnis qui occiderit Cain septuplum punietur
posuitque Dominus Cain signum ut non eum interficeret omnis qui invenisset eum
16 egressusque Cain a facie Domini habitavit in terra profugus ad orientalem plagam Eden

---

12. super terram GA; super terra O | 15. septuplum A; septumplum G; in septuplum O.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

11. igitur] ergo $T\Phi\Omega^{JM}$ | os] *in ras.* Φ^{Z1}.

12. eam] *in ras.* $\Phi^{Z1}\Theta^{M1}$; terram $\Lambda^{H}\Psi^{DFM}$ *cum hebr. et LXX; Ambros. de noe et arca 29* | dauit AO; dabi Ψ^{M*} | tibi *om.* Ψ^{DFM}𝔯 | fructos Λ^{L}; fruttos Ω^{M*} | super terra Λ^{L}O | terram + omnibus diebus uit(a)e tu(a)e $C\Sigma^{O}$ *ex cap. 3, v. 17.* ¶ Quidam habent « omnibus diebus uite tue », sed ant. hebr. Raban. Ysid. non habent *lac;* « super terram dixitque ». Nihil est interponendum iuxta hebr. et ant. *Guill.*

13. cayn $C\Lambda^{H}\Pi^{C}B\Omega^{JM}$𝔞 | inquitas $G^{\dagger}$ | uenia $G^{\dagger}$.

14. eiicis Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔤𝔠; eicies $B\Theta^{AM*}P^{1}$ *in ras.* Ψ^{D} *cum Tert. adv. iud. 5;* eiecis Φ^{V*}; eiecisti Σ^{TO} | odie $CX\Sigma^{M}O$ | faciet* errae G | tuae Σ^{O*}; tue X | ero] ego Σ^{T} | in terram C; super terram ΣB *cum LXX; Tert. loc. cit.; Ambros. epist. 37, 31; Aug. contra Faust. 12, 12* | omnes OP* | igitur] enim G | me *om.* P* | occidit P*.

15. ei *om.* $\Pi^{D*}\Psi^{F*}$ | dominus *om.* Θ^{A*} | fiat O | ∾ fiet ita $T\Phi\Omega^{M}$ | omnes O | occiderit **** P | cayn $C\Lambda^{H}B\Omega^{JM}$𝔞 | septumplum $G\Lambda^{L}B$; in septuplum $X\Sigma^{T2O}O\Theta^{A}$; in septuplo Σ^{T*} | punetur O | dominus + deus B *cum LXX* | cayn $C\Lambda^{H}B\Omega^{M}$𝔞; chayn Ω^{S} | ca(i)n signum = $GC\Lambda^{L}X\Pi\Sigma^{T}ATMO\Theta^{AM}P^{*}\Psi^{DFM}$𝔦𝔳𝔠; c(ai)n in signum $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}B\Phi P^{2}\Omega^{S2M}$; in cain signum 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤 *cum ant. vers.;* in signum chayn Ω^{S*}; signum in cain Ω^{J}; ¶ ā in signum Θ^{M} | interficerit O* | ∾ interficeret eum 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔤𝔠 | omnes O | quinuenisset G*; qui inueniret Λ^{H}.

16. egressusque est Π^{C} | cayn $C\Lambda^{H}\Pi^{C}B\Omega^{JM}$𝔞 | domini + et O | habitabit GXB | terra aith: profugus ** Λ^{H} *cum LXX; Hier. quaest. hebr. in gen.* (in terra Naid); *tract. de psalm. 108 (ed. Morin p. 191); Eucher. instr. 1, 15* | ∾ profugus in terra Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | heden C; aeden XB Ψ^{F}; edem O.

---

11. § nunc O; ‹nunc GAT | ‹maledictus G | ‹quae A | ‹et suscepit G | 12. § cum O; ‹cum AT | ‹vagus GA | 13. ¶ dixitque XIV. Ω^{M}; § dixitque O; ‹dixitque GCAT | ‹maior GAT | ‹quam G | 14. ‹ecce GAT | ‹et a A | ‹et ero GA | ‹omnis AT | 15. § dixitque O; ‹dixitque GCAT | ‹nequaquam GAT | ‹sed GA | ‹posuitque GCAT | 16. ¶ egressusque II. Ω^{M}; § egressusque O; ‹egressusque GCAT | ‹habitavit G.

17 cognovit autem Cain uxorem suam
quae concepit et peperit Enoch
et aedificavit civitatem vocavitque nomen eius ex nomine filii sui Enoch
18 porro Enoch genuit Irad
et Irad genuit Maviahel
et Maviahel genuit Mathusahel
et Mathusahel genuit Lamech
19 qui accepit uxores duas
nomen uni Ada et nomen alteri Sella
20 genuitque Ada Iabel qui fuit pater habitantium in tentoriis atque pastorum
21 et nomen fratris eius Iubal ipse fuit pater canentium cithara et organo
22 Sella quoque genuit Tubalcain
qui fuit malleator et faber in cuncta opera aeris et ferri
soror vero Tubalcain Noemma
23 dixitque Lamech uxoribus suis

---

20. adque GAO.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

17. autem *om.* Φ^{Z*} | cayn $\Lambda^{H}\Pi^{C}B\Omega^{JM}$𝔞 | suam *om.* O | peperit — 20 genuitque] *in ras. caract. minutioribus* Θ^{A} | peperit + filium nomine XΣ | aenoch $X\Psi^{F}$; henoch 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; aenoc Π^{C}; haenoc C; enoh Φ^{Z} | et *om.* X | edificauit O; edificabit X $\Sigma^{T*}B$ | uocabitque $X\Sigma^{T*}B$; et uocauit Ω^{S}𝔞 | fili $G\Phi^{G}$ | aenoch $X\Pi^{C*}\Psi^{F}$; henoch Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; aenoc Π^{C2}; haenoc C.

18. aenoch $C\Pi^{C*}\Psi^{F}$; henoch Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; enoc $G\Phi^{A*}$; aenoc $X\Pi^{C2}$ | genuit *om.* B* | irad et irad genuit *om.* Ψ^{D} | irat $X\Sigma^{M}$; yrad 𝔞; yrat C (*bis repetuntur*) | mauiahel = $G\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{M}ATM\Phi\Theta^{AMP}\Psi^{DM}\Omega^{JM}$; mauiael $C\Omega^{S}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; mauihel $O\Psi^{F}$; mauiehel B; mabiahel Π^{C}; manuiahel $X\Sigma^{TO}$ | et *om.* Ω^{S} | mauiael $C\Omega^{S}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; mauiel X; mauihel $O\Psi^{F}$; mauiehel B; mabiahel Π^{C}; manuiahel Σ^{TO*} | (1) mathusahel = $\Pi\Sigma^{TO2}A^{1}M^{2}$ (thu *in ras.*) $\Theta^{A}\Omega^{M}$; matusahel $G\Lambda X\Sigma^{O*}BA\dagger T\Phi O\Theta^{M}P\Psi^{DFM}$; mathusael Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; matusael $C\Sigma^{M}\Omega^{J}$ | (2) mathusahel = $\Pi\Sigma^{TO}AM\Theta^{A}\Omega^{M}$; matusahel $G\Lambda X\Sigma^{M}BT\Phi O\Theta^{FM}P\Psi^{DM}$; mathusael Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; matusael $C\Omega^{J}$𝔞 | lamec Ω^{M}.

19. accipit O. ¶ s̄ sibi Θ^{M} | ∼ duas uxores 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ux. duas **** P | hada C | nom G | alteri sella] G^{3}; alterissella G*; alteriussella G^{2} | saella Ψ^{M}.

20. ada ** iabal M^{2} (ia *in ras.*) | iabel = $CX\Pi\Sigma BT^{*}(?)\Phi^{VP}O^{*}(?)\Theta^{AM}\Psi^{FM}\Omega^{SJM2}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; iabal $G^{*}\Lambda^{H}T^{2}M^{2}\Phi^{A\dagger ZG}P^{2}$; iabaal Φ^{RA1}; ioabal Λ^{L}; ioabel G^{C}; iobabel Ω^{M*}; iobal P*; ihobel A; iahel Ψ^{D}𝔞; label O^{2} | inhabitantium C | temtoriis X; temptoriis $C\Lambda^{H}$ | adque GCXAO.

21. fratris] Θ^{M1} (fr *in ras.*) | iobal Σ^{TO}; tubal $\Lambda^{H}\Psi^{M}\Omega^{S}$𝔞; iubab Φ | cythara $C\Lambda^{H}\Pi T\Phi^{AGP}\Theta^{A}P\Psi^{DM}\Omega^{SJ}$𝔞; chithara A; cytthara Φ^{Z}; citarae O*; citharae O^{2} | organa Σ^{TO*}; organum B.

22. tubalcain] P*; tubal - cain 𝔢; tubalcayn $C\Lambda^{H}X\Pi^{C}B$𝔞; tubalchain Σ^{O}; tubalchayn Ω^{S}; thubalcain $T\Phi^{RAGVP}O\Theta^{M}P^{2}$𝔤; thubalchain A; tubalcaim Ω^{M}; tubal Ψ^{F} | fuit — faber] *in ras.* Π^{D2} | et faber *om.* Π^{C} | operis B | aeris] $\Lambda^{L*}\Psi^{D*}$; eris $\Lambda^{L2H}\Pi^{D}\Psi^{D2F}\Omega^{JM}$𝔞; heris C | ferro P* | uero + quoque M* | tubalcain] P*; tubal - cain Ψ^{F}𝔢; tubalcayn $C\Lambda^{H}X\Pi^{C}B$𝔞; tubalchain Σ^{O}; thubalcain $\Lambda^{L}ATM\Phi^{RGVP}O\Theta^{AM}P^{2}$𝔤; thubalchain Φ^{A}; tubalcaim Ω^{M} | noema $\Pi^{D}\Sigma^{OM}B\Psi^{M}\Omega^{SJM2}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; noaema Π^{C}; noemia Ω^{M*}; nemma G*.

23. dixique A†; duxitque Ω^{M} | la-

---

17. § cognovit A *marg.* O; ⟨cognovit GCAT | ⟨quae A | ⟨et aedificavit GAT | ⟨vocavitque G | 18. ⟨porro GAT | ⟨et irad GAT | ⟨et maviahel GAT | ⟨et mathusahel GAT | 19. ⟨qui AG | ⟨nomen GA | 20. § genuitque O; ⟨genuitque GAT | 21. ⟨et nomen GAT | ¶ ipse *Div. sine num.* B | 22. ⟨sella GCAT | ⟨qui GA | ⟨et faber G | ⟨soror GAT | 23. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT.

Adae et Sellae
audite vocem meam uxores Lamech
auscultate sermonem meum
quoniam occidi virum in vulnus meum
et adulescentulum in livorem meum
24 septuplum ultio dabitur de Cain
de Lamech vero septuagies septies
25 cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam et peperit filium
vocavitque nomen eius Seth dicens
posuit mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain
26 sed et Seth natus est filius quem vocavit Enos
iste coepit invocare nomen Domini.
V. 1 Hic est liber generationis Adam
in die qua creavit Deus hominem
ad similitudinem Dei fecit illum
2 masculum et feminam creavit eos
et benedixit illis et vocavit no-

Desunt ΘHGΨB.

mec ΧΣM | suis *** ΦZ | ade ΛΧΠΣTMOΨM ΩJMa; hade C | selle CΛHΧΠDΣOΨMΩJMa; saellae G; sellae* ΛL | lamec ΣM | abscultate G; ascultate ΩSM | occisi B | adulescentulum] T*; aduliscentulum ΦR*P*; adolescentulum ΛHΠΣOMT2M*ΦA*ZGPP2 ΨDMΩgrelbgc; adoliscentulum ΦR2A2V; adolescentem a | liborem GCΠC*D*ΣTA ΘM*; liuore ΦZ*ΨDF*; libore X | meo XΨDF*; *om.* ΘM*.

24. septumplum G*B | ulcio + enim ΩS* | dauitur A; *om.* O | cayn CΛHΧΠC BΩJMa | lamaech ΠC; lamec ΧΣMP* | septuages G.

25. hadam C | ∼ adam adhuc ΦA* | uocabitque X; uocauit (que *om.*) ΦZt; et uocauit ΨM | eius] illius GΛLΠDΣΘAMP ΨDF *cum Aug. de civit. Dei 15, 8* | sedh CΣT; set ΣM* | possuit O; posuitque ΦRAZG | deus] dominus ΧΠΣTO*MPΨFM | habel C | cayn CΛHΠCBΩJMa.

26. sedh CB | est *om.* O | uocabit ΧΣTB | enos ΨF; aenos CΧΠC | istae ΠC ΦR; yste ΣT | coepit] ΦA*; cepit ΠCΨF; cepit CΛΧΠDΣBΦA2O*ΨDMΩJMa | domini + dei nostri X *cum LXX et ant. vers.* (domini dei).

V. 1. liuer generationes O | quo ΦZt | creabit ΧΣTB | ∼ creauit qua A* | ad similitudinem] ΠD*ΩM*; ad similitudem G; ad imaginem BΨDFM *cum LXX; Aug. de civ. Dei 15, 21; Vigil. Taps. c. Arian. 2, 42;* ad ymaginem et similitudinem ΠD2 ΩSJ; ad imaginem et ad similitudinem ΩM2. ¶ ad imaginem et dei similitudinem fecit illum *Hug.;* antiqui cum hebreo: hic est liber generationis Adam. in die qua creauit Deus hominem ad similitudinem Dei *Guill.* | fecit] creabit B | illum] eum A.

2. et feminam – et uocauit] *in ras.* ΘA1 | foeminam Cel | creabit CX; fecit Λ *cum Aug. loc. cit.* | benedixit] bedit Gt | uocabit X | hadam C | adam + et eua

⟨audite GAT | ⟨auscultate GAT | ⟨quoniam A | ⟨et adulescentulum GA | 24. ⟨septuplum GCAT | ⟨de lamech GA | 25. ¶ cognovit VII. A; XI. C2ΧΣ; XV. ΛΠDTMΦP2 ΩM; *Div. sine num.* GΨDFM; § cognovit O; ⟨cognovit C | ⟨et peperit G | ⟨vocavitque GAT | ⟨posuit AT | ⟨semen G | 26. ⟨sed GAT | ⟨quem G | ⟨iste GAT.

V. 1. ¶ hic V. ΩSJag; XVI. ΛTMΦP2ΩM; *Div. sine num.* GΨDFM; § hic A *marg.* O; ⟨hic CA | ⟨in die GA | ⟨hominem G | ⟨ad similitudinem AT | 2. ⟨masculum GA | ⟨et benedixit GAT | ⟨et vocavit G.

men eorum Adam in die qua
creati sunt
3 vixit autem Adam centum triginta
annis
et genuit ad similitudinem et imaginem suam
vocavitque nomen eius Seth
4 et facti sunt dies Adam postquam genuit Seth octingenti
anni
genuitque filios et filias
5 et factum est omne tempus quod
vixit Adam anni nongenti triginta et mortuus est
6 vixit quoque Seth centum quinque annos et genuit Enos
7 vixitque Seth postquam genuit
Enos octingentis septem annis
genuitque filios et filias
8 et facti sunt omnes dies Seth
nongentorum duodecim annorum et mortuus est
9 vixit vero Enos nonaginta annis
et genuit Cainan
10 post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis
et genuit filios et filias
11 factique sunt omnes dies Enos

V. 2. in die qua GO; in die quo A | 3. annis GA; annos O | 5. anni GA; *om.* O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B}.

Σ^{T2} | qua] P*; quo ΛXΣBATΦ$^{RAZ\dagger GVP}$ Θ^{AM}P^{2}Ω^{JM}grelvgc.

3. annos OΘ^{A}; annorum Φ^{A} | genuit + filium Λ^{H}Σ^{O2M}Φ^{R2}Ψ^{M2}Ω^{SM}aelg. *Cf. Hier. epist. 51, 6* (et peperit ei filium). ¶ Hebr. et LXX et antiqui non habent filium sed subauditur *Hug.* | et imaginem *om.* X | ∼ ad similitudinem suam et imaginem G; ad (i)maginem et similitudinem suam ΛΠMaelgc | suam + filium Π^{D*}Σ^{T2}. *Cf. Hier. loc. cit.* | uocabitque XΣ^{T}B; uocabit(que *om.*) C | sedh C.

4. sunt + omnes G^{2} (*in marg.*) O: *Invenitur apud LXX in cod. minusc. add. forte ex versu seq.* | adam] seth Σ^{M*}; hadam C | sedh C | octungenti B; octingentis Ψ^{F} | annis Ψ^{DF} | et genuit ΣΨ^{M} | filios et filios Θ^{A}.

5. quo Λ^{H}Θ^{AM}Ω^{S} | hadam C | anni] Ψ^{F*}; annis Ψ^{F2}; annos Σ^{M}; *om.* Σ^{O†}O | nongenti] Ψ^{F*}; nungenti G; nonungenti X; non**genti Λ^{H}; nongentis Ψ^{F2}; DCCCCos Σ^{M} | ∼ nong. trig. ann. Σ^{M} | et mortuust G; *om.* Ψ^{F*}.

6. quoque] autem Ω^{M} | sedh C | quinque] *in ras.* P^{1}; quinquem X; quinquaginta Θ^{A} | annos] G*; annis G^{2}ΛXΦ PΩagrelgc | ęnos Ψ^{F}; haenos C | enos*** *una linea erasa in* P.

7. uixit quoque Σ^{O}Θ^{AM} | sedh C | genuit *om.* Σ^{O*} | aenos C | octingintis septem O; octungentis septem XB; DCCCVII CΣ^{M}A; octingentis (septem *om.*) Ω^{M} | annis] A^{1} (is *in ras.*); annos CΣ^{M} | et genuit X.

8. sedh C | nungentorum GΛ^{L*}X*B; nonagentorum X^{2} | DCCCCXII annos Σ^{M} | mortuos P†.

9. ęnos X; haenos C | enos + centum Ψ^{M2} *cum LXX* | nunaginta Λ^{L*} | LX annos Σ^{M} | caynan CΛ^{H}XBΩ^{J}a; chaynan Ω^{S}.

10. octongentis O†; octungentis B; nongentis Λ^{H}; DCCCC Λ^{L} | octingentis ** (XV *sub ras.*) O; DCCCXV Θ^{A1} (XV *in ras.*) | DCCCXV annos C.

11. factique sunt – mortuus est] *in ras. et litt. minutioribus* Θ^{A1} | et facti

---

3. § vixit A *marg.* OΣ^{T}; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit GA | ⟨vocavitque GAT | 4. § et facti O; ⟨et facti GCAT | ⟨genuitque GA | ⟨et filias G | 5. § et factum O; ⟨et factum GAT | ⟨et mortuus G | 6. § vixit OΣ^{T}; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 7. § vixitque A *marg.* O; ⟨vixitque GAT | ⟨genuitque A | ⟨et filias G | 8. § et facti O; ⟨et facti GAT | ⟨duodecim G | ⟨et mortuus G | 9. § vixit A *marg.* OΣ^{T}; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 10. ⟨post GAT | ⟨octingentis G | ⟨et genuit A | ⟨et filias G | 11. § factique O; ⟨factique GAT.

nongentorum quinque anno-
rum et mortuus est
12 vixit quoque Cainan septuaginta
annis et genuit Malalehel
13 et vixit Cainan postquam genuit
Malalehel octingentos quadra-
ginta annos
genuitque filios et filias
14 et facti sunt omnes dies Cainan
nongenti decem anni et mor-
tuus est
15 vixit autem Malalehel sexaginta
quinque annos et genuit Iared
16 et vixit Malalehel postquam ge-
nuit Iared octingentis triginta
annis
et genuit filios et filias
17 et facti sunt omnes dies Malale-
hel octingenti nonaginta quin-
que anni et mortuus est
18 vixitque Iared centum sexaginta
duobus annis et genuit Enoch
19 et vixit Iared postquam genuit
Enoch octingentos annos
et genuit filios et filias
20 et facti sunt omnes dies Iared

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B}.

sunt Ω^{M}; facti sunt (que *om.*) Λ^{L}Σ^{T} | ęnos X; aenos C | nungentorum GΛ^{L*} XΠ; nongintorum P*; nongenti 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | quinquem X; *om.* Λ^{L*} | (DCCCCV) annos Σ^{M}; anni 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | et *om.* G*.

12. caynan CΛ^{H}BΩ^{JM}𝔞; chaynan Ω^{S} | LXX annos Σ^{M} | malaleel 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; malelehel BΨ^{F*}; maallehel Σ^{T}.

13. uixit — malalehel *om.* Ω^{S*} | caynan CΛ^{H}XΩ^{JM}𝔞; chaynan Ω^{S2} | ma-l(a)lehel — 19. filios] *partim deest in* B, *codice lacerato* | malaleel 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; malelehel B | octingintos O; octingentis ΛΠ^{D}Σ^{O}M^{2}Φ^{RA2ZGVP}PΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; octingintis M*; octongentis Φ^{A*}; octingenti Π^{C} | annis ΛΠΣ^{O}MΦPΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

14. dies] ¶ s̄ vitae Θ^{M} | caynan C Λ^{H}XΠ^{D}BΩ^{JM}𝔞; chaynan Ω^{S} | nongenti Ψ^{F*}; nungenti GXΠB; nongentis Ψ^{F2} | decim M*Ω^{M} | anni] Ψ^{F*}; annis OΨ^{F2}.

15. malaleel Φ^{R}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; malelehel B | quinque *om.* C*Σ^{O*} | annis CΛXΠM ΦPΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | iaret Σ^{M}; iareth CXΠ Σ^{O}BAPΨ^{DFM}Ω^{M}; iareh Σ^{T}; ared Θ^{M*}.

16. malaleel 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; malelehel B; maallehel Σ^{T} | iaret Σ^{M}; iareth CXΠΣ^{TO}BAPΨ^{DFM}Ω^{M} | octungentis triginta annis X; octingenti triginta anni Π^{C}; DCCCXXX annos C | filios ac filias Ψ^{F}.

17. malaleel 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; malelehel B; maallehel Σ^{T} | octingenti] Φ^{V}Ψ^{F*}; octungenti X; octinginti O; octingentis Λ^{H}Φ^{Z*}Ψ^{F2} | nonaginta] LX^{ta} Σ^{O} | quinquem X; *om.* G† | anni] Ψ^{F*}; annis Λ^{H}Φ^{V}Ψ^{F2}; *om.* O.

18. uixit quoque Π; uixit (que *om.*) 𝔞 | iaret Σ^{M}; iareth CXΠΣ^{O}BAPΨ^{DFM}Ω^{M}; iareh Σ^{T} | duobus] P; duo Π^{C} | annos C (*qui scripsit* CLXII) P* | genoit O† | ęnoch X; aenoch Π^{C}; enoc Σ^{M}M*; enoh Ω^{M}; aenoc C; henoch Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

19. et *om.* C | iaret Σ^{O*M}O; iareth CXΠΣ^{TO2}APΨ^{DFM}Ω^{M} | aenoch CΠ^{C}; enoc Σ^{M}M *; enoh Ω^{M}; henoch 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | octingentos] G*P*; octingintos O; octingentis G^{2}ΛΠ^{D}MΦP^{2}Ψ^{FM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; octingenti Π^{C} | annos] G*P*; annus Ψ^{F*}; annis G^{2} ΛΠ^{D}MΦP^{2}Ψ^{F2M}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; anni Π^{C}.

20. iaret Σ^{M}; iareth CXΠΣ^{TO}APΨ^{DFM}Ω^{JM} | nongenti] Ψ^{F*}; nungenti GΠ; non-

---

12. § vixit A *marg.* OΣ^{T}; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 13. ⟨et vixit GAT | ⟨genuitque GA | ⟨et filias G | 14. ⟨et facti GAT | ⟨et mortuus G | 15. § vixit A *marg.* OΣ^{T}; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 16. § et vixit O; ⟨et vixit GAT | ⟨et genuit GA | ⟨et filias G | 17. § et facti O; ⟨et facti GAT | 18. § vixitque A *marg.* OΣ^{T}; ⟨vixitque GCAT | ⟨et genuit G | 19. § et vixit O; ⟨et vixit GCAT | ⟨et genuit GA | ⟨et filias G | 20. § et facti O; ⟨et facti GAT.

nongenti sexaginta duo anni
et mortuus est
21 porro Enoch vixit sexaginta quin-
que annis et genuit Mathu-
salam
22 et ambulavit Enoch cum Deo
postquam genuit Mathusalam
trecentis annis
et genuit filios et filias
23 et facti sunt omnes dies Enoch
trecenti sexaginta quinque anni
24 ambulavitque cum Deo et non
apparuit quia tulit eum Deus
25 vixitque quoque Mathusalam cen-
tum octoginta septem annos
et genuit Lamech
26 et vixit Mathusalam postquam
genuit Lamech septingentos
octoginta duos annos
et genuit filios et filias

26. septingentos octoginta duos (duo A) annos $G^{1}A$; septingentos octoginta annos O.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

gentis Ψ^{F2} | duo anni] Ψ^{F*}; duobus annis Ψ^{F2}.

21. aenoch $C\Pi^{C}$; enoc $\Sigma^{M}M^{*}$; enoh Ω^{M}; henoch 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | sexaginta (quinque *om.*) Ψ^{D}; sexaginta duo Ψ^{M}; septuaginta quinque Π; XLX Θ^{M*} | annos X; anni $\Pi^{C}\Psi^{M}$ | mathusalam = $\Lambda^{L}\Pi AM\Phi^{RZGVP}\Theta^{A2M}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; mathussalam Σ^{O2}; matthusalam G; matusalam $CX\Sigma^{TM}BT\Phi^{A}O\Theta^{A*}P\Psi^{F2M}$; matussalam Σ^{O*}; mathusala 𝔴; matusalem $\Lambda^{H}\Psi^{DF*}\Omega$; mathusale 𝔤 | mathusalam + et uixit henoch 𝔰.

22. et ambulauit enoch cum deo *om.* 𝔰 | ambulabit $X\Sigma^{T}B$ | enoch — genuit] *in ras.* Π^{D2} | ęnoch X; aenoch $C\Pi^{C}$; enoc $\Sigma^{M}P$; enoh enoch (*sic*) Ω^{M}; henoch 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | deo] domino Σ^{TO} | deo + et uixit 𝔠; + et uixit enoch (aenoch C; enoc Σ^{M}; henoch 𝔯𝔢𝔩) $C\Lambda X\Sigma B\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩; + uixit enoch $\Pi^{D2}\Phi^{VP}\Theta^{AM}\Psi^{DFM}$; + uixitque enoch Ω^{M}; + uixit autem enoch (enoc P) $M^{2}P$; *verba* et uixit *addita videntur ex similitudine vers. 7, 13, 16, 19 etc.* ... | matthusalam G; matusalam $X\Sigma^{TM}BTOP\Psi^{F2M}$; mathusala 𝔴; matusalem $\Lambda^{H}\Psi^{DF*}\Omega$; mathusale 𝔤 | matusalam + uixit O | tricentis BT | et filias *om.* G^{*}.

23. ęnoch X; aenoch $C\Pi^{C}$; enoc Σ^{M}; henoch 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | trecenti] $P^{*}\Psi^{F*}$; tricenti $BM^{*}P^{2}$; trecentis Ψ^{F2}; CCC* C | septuaginta Π^{D} | quinquem X | anni] Ψ^{F*}; annis Ψ^{DF2M}.

24. ambulabitque $CX\Sigma^{T}B$ | cum deo] *in ras.* Θ^{A1} | deo] domino Σ | non *om.* Σ^{T*} | abstullit O | eum] *in ras.* G^{1}; illum Π. *Cf. Hier. ep. 36, 8* (transtulit illum) | deus] dominus Σ^{TO}𝔞.

25. uixitque Π^{D} | matthusalam $G^{2}\Sigma^{O}$; matusalam $X\Sigma^{TM}BOP\Psi^{F2M}$; mattusalam G^{*}; mathusala Λ^{L*} 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; mathusalem Ω^{M}; matusalem $\Lambda^{H}\Psi^{DF*}\Omega^{SJ}$; mathusale 𝔤 | centum *om.* Π^{C} | octuginta B | septem *om.* Σ^{M} | annos] G^{*}; annis $G^{2}C\Lambda X\Pi BTM\Phi P\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | lamec Σ^{M}.

26. matthusalam G; matusalam $X\Sigma^{TM}BTOP\Psi^{F2M}$; mathusala Λ^{L*} 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; mathusalem Ω^{M}; matusalem $\Lambda^{H}\Psi^{DF*}\Omega^{SJ}$; mathusale 𝔤 | lamec $X\Sigma^{M}$; lamehc T | septingentos] P^{*}; septingintos O; septingentis $\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{M}BTM\Phi P^{2}\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; septingenti Π^{C} | septing. + et Θ^{A*M} | duos] P (*sic*); duo A; duobus $\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{M}TM\Phi\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; *om.* $\Pi^{C}O$ | annos] P^{*}; annis $G^{\dagger}\Lambda\Pi\Sigma^{M}TM\Phi P^{2}\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

21. ¶ porro XVII. $\Lambda\Pi^{D}TM\Phi P^{2}\Omega^{M}$; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § porro A *marg.* $O\Sigma^{T}$; ⟨porro GCA | ⟨et genuit G | 22. ⟨et ambulavit GAT | ⟨et vixit C | ⟨et genuit GA | 23. § et facti O; ⟨et facti CAT | 24. ⟨ambulavitque GAT | ⟨et non G | 25. § vixit A *marg.* $O\Sigma^{T}$; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 26. ⟨et vixit GCAT | ⟨et genuit A | ⟨et filias G.

27 et facti sunt omnes dies Mathusalae nongenti sexaginta novem anni et mortuus est
28 vixit autem Lamech centum octoginta duobus annis
et genuit filium 29 vocavitque nomen eius Noe dicens
iste consolabitur nos ab operibus et laboribus manuum nostrarum in terra cui maledixit Dominus
30 vixitque Lamech postquam genuit Noe quingentos nonaginta quinque annos
et genuit filios et filias
31 et facti sunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem anni et mortuus est
Noe vero cum quingentorum esset annorum genuit Sem et Ham et Iafeth.
VI. 1 Cumque coepissent homines multiplicari super terram et filias procreassent
2 videntes filii Dei filias eorum quod essent pulchrae

---

31. septingenti sept(u)aginta septem anni G²AO; septingentos septaginta annis G*.
VI. 2. eorum GO; hominum A.

Desunt ΘHGΨB.

27. mathusal(a)e = CΛLΠATMΦRA2 ΦZGVPΘAMΩM agrel; matthusalae GΣO; matusal(a)e ΛHXΣTBOP1ΨDFMΩSJ; matusalā P†; mathusala mgc; mathusalem ΦA* | nongenti] ΨF*; nungenti XΠC; nongentis ΨF2; nungentis G; DCCCC ΣM | anni] ΨF*; annis GΨF2; annos ΣM.

28. uixit autem] uixitque O | lamec ΣT2M; *om.* ΣT* | duo ΠC; duos ΣO; VIII ΘAM*; *om.* C* | anni ΠC; annos ΣOP*.

29. uocauitque nomen] *in ras.* T1 | ** uocauitque ΘA; uocabitque XΣTB; uocauit (que *om.*) M* | noae CΛLΠCΣOB | consolauitur O | ab + omnibus G *cum Isid. etym. 7, 6, 15* | operibus — manuum nostrarum] *in ras.* ΘA1 | et laboribus *om.* O | manum O | dominus] deus O.

30. uixitque] uixit autem P; uixit (que *om.*) ΠC | lamec ΣM | noae CΛLΠCΣO | quingentos] P*ΨF*; quingentis ΛLMΦ ΘMP2ΨF2Ωagrelgc; quingenti Π; sexcentis ΛH | nonaginta quinque] LXXXV ΩS; XV ΛH | annos] T*P*ΨF*; annis ΛΠΣM T2MΦΘMP2ΨF2Ωagrelgc.

31. lamech ΠC; lamec ΣM | septingenti] ΨF*; septingentis ΛH*ΨF2; septingentos G*; DCCC C* | septaginta G; nonaginta ΛH | septuaginta + et OP | septem *om.* G* | anni] ΨF*; annis G*ΨF2ΩM* | noae CΛLΣO | uero *om.* CΣM | quum quingentorum — VI, 1 quumque coepissent] *in ras. litt. minutioribus* ΘA1 | genuit + tres filios XC* *cum LXX* | sem et = GAT ΦGVOΘAMΨMa; sem (et *om.*) CΛXΠΣBM ΦRAZPPΨDFΩgrelbgc | ham = GA; cham C ΛHXΠΣTOB2TMΦOΘAMPΨDFMΩagrelbgc; cam ΣM; kam ΛL; caam B*. ¶ cham hebr. ham, unde et Egyptus lingua egyptia dicitur ham *Hug. in 6, 10* (*ex Hier. quaest. hebr. in gen. 9, 18*) | iafet ΣM; iapheth GΠΩJ grelbgc; iaphet CΨDFΩSMa.

VI. 1. cepissent ΛHXΠΣBΨDΩJMa; cępissent ΨF | multiplicare ΛL*ΦR*ΨDM | filias] ΨF*; filios CXΣΨDF2.

2. fili G | eorum = GCΛLΠΣTO2MT* MΦA*OΘAMP2ΨDFM; hominum ΛHXΣO*B AT2ΦRA2ZGVPP*Ωagrelbgc *cum hebr. LXX et ant. vers. Cf. Tert. de vel. virg. 7;*

---

27. § et facti O; ⟨et facti GCAT | 28. § vixit A *marg.* O; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit GA | 29. ⟨vocavitque G | ⟨iste GCAT | ⟨et laboribus G | ⟨in terra G | 30. § vixitque O; ⟨vixitque GCAT | ⟨et genuit GA | ⟨et filias G | 31. ¶ et facti. *Div. sine num.* P*ΨDFM; § et facti O; ⟨et facti GCAT | ¶ noe III. ΘA2M2; XII. C2XΣ; XVIII. ΛHΦZP2ΩM; *Div. sine num.* GB; § noe O; ⟨noe GCAT | ⟨genuit G.

VI. 1. ¶ cumque VI. ΩSJag; XVIII. ΛLΠDTMΦRAGVP; § cumque O; ⟨cumque GC AT | ⟨et filias G | 2. § videntes O; ⟨videntes GAT | ⟨filias G.

acceperunt uxores sibi ex omnibus quas elegerant
3 dixitque Deus non permanebit spiritus meus in homine in aeternum quia caro est
eruntque dies illius centum viginti annorum
4 gigantes autem erant super terram in diebus illis
postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum illaeque genuerunt
isti sunt potentes a saeculo viri famosi
5 videns autem Deus quod multa malitia hominum esset in terra
et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore
6 paenituit eum quod hominem fecisset in terra
et tactus dolore cordis intrinsecus
7 delebo inquit hominem quem creavi a facie terrae
ab homine usque ad animantia
a reptili usque ad volucres caeli
paenitet enim me fecisse eos
8 Noe vero invenit gratiam coram Domino.
9 Hae sunt generationes Noe

---

3. deus GA; dominus O | eruntque GA; erantque O.

Desunt G* (*a v.* 6 paenituit) Θ^{HG}Ψ^{B}.

Hier. quaest. hebr. in gen. etc. ¶ ał hominum Θ^{M} | ∾ sibi uxores CΣ^{TO}Ψ^{DFM}Ω^{M} agrel𝔰c *cum Tert. loc. cit.; Aug. de civ. Dei 15, 23* | quae Ψ^{D} | eligerant (i *in ras.*) Φ^{R2}.

3. deus] dominus OPr | in hominem C | erantque Λ^{L}T*OΨ^{M} | dies + vit(a)e ΠΣ^{T} *ex loc. parall.* | illius] (ius *in ras.*) M^{2}.

4. enim] autem X | illaequae G*; illeque C^{2}Λ^{H}XΠΦ^{A}PΨ^{F2M}Ωa; illequae Ψ^{F*D}; illequi C* | isti sunt *om.* O | sunt *om.* Σ^{T} | seculo + et Λ^{H}Ω^{S}.

5. deus] dominus re | malitia] malia G†; mala O *cum LXX* (πονηρὰ) | esset *om.* Σ^{O}.

6. penituit ΛXΠΣBA*Φ^{Z}OΨ^{DFM}Ω^{JM} a; poenituit CΦ^{AP}Ω^{S}grelc | eum *om.* Ψ^{M} | terra + et pr(a)eca(u)ens in futurum C^{2} Λ^{L2}ΠΣBT^{2}MΦΘ^{M2}PΨ^{DFM}Ωag (*in quo minut. caract.*) rel. *Videtur ex interpretatione textus LXX ortum esse* (διενοήθη *ant. vers.* recogitauit). | tactus O*; actus O^{2}.

7. deleuo G^{C} | hominem] omnem Λ^{L*}; omnem carnem Λ^{L2} | quem] Λ^{L*}; quęm Σ^{M}; quam Λ^{L2}; quod O^{2}; *om.* O* | animantia + et C *cum LXX; Ambros. de Noe, 4* | a *om.* Σ^{T} | reptile G^{C}XΣ^{TM}T Φ^{RAZ*GV}Ψ^{DM}; reptilibus C *cum LXX; Ambros. loc. cit.* | ad uolucrem Σ | penitet CΛXΠΣBΦ^{V}PΨ^{DFM}Ω^{JM}a; penetet O; poenitet Φ^{AP}Ω^{S}grelvc | ∾ me enim C | fecisse ∗ Ψ^{M}.

8. noae CΛ^{L}Π^{C}Σ^{O} | uero — 9 noe noe *om.* Ψ^{D} | domino] deo Σ^{M}TMΦ^{RAGVP} Θ^{M*}Ψ^{M}gr.

9. haec G^{C}C*O; he C^{2}Π^{D}Ω^{M}; hee Λ^{H}Σ^{T}BΩ^{SJ}a; heae XΣ^{O}; hęę Λ^{L}Σ^{M} | sunt *om.* CΛX*ΣBTMΦΘ^{AM}PΨ^{FM}Ω^{M} | noae

---

⟨acceperunt GA | 3. ⟨dixitque GCAT | § eruntque O; ⟨eruntque GAT | 4. ⟨gigantes GCAT | § postquam O; ⟨postquam GCAT | ⟨illaeque G | ¶ isti VIII. A; ⟨isti GT | 5. § videns O; ⟨videns GCAT | ⟨et cuncta GA | 6. § paenituit O; ⟨paenituit G^{C}AT | ⟨et tactus AT | 7. § delebo O; ⟨delebo G^{C}AT | ⟨a facie G^{C} | ⟨ab homine AT | ⟨a reptili AT | ⟨paenitet A | 8. ¶ noe IX. A; XVIIII. ΛTMΦΩ^{M}; *Div. sine num.* G^{C}Ψ^{M}; ⟨noe G^{C}CT | 9. § hae O; ⟨hae G^{C}CAT.

Noe vir iustus atque perfectus
fuit in generationibus suis
cum Deo ambulavit
10 et genuit tres filios Sem Ham
et Iafeth
11 corrupta est autem terra coram
Deo et repleta est iniquitate
12 cumque vidisset Deus terram
esse corruptam
omnis quippe caro corruperat
viam suam super terram
13 dixit ad Noe finis universae carnis venit coram me
repleta est terra iniquitate a facie
eorum
et ego disperdam eos cum terra
14 fac tibi arcam de lignis levigatis
mansiunculas in arca facies
et bitumine linies intrinsecus et
extrinsecus 15 et sic facies eam
trecentorum cubitorum erit longitudo arcae
quinquaginta cubitorum latitudo
et triginta cubitorum altitudo illius
16 fenestram in arca facies et in
cubito consummabis summitatem
ostium autem arcae pones ex
latere deorsum
cenacula et tristega facies in ea
17 ecce ego adducam diluvii aquas
super terram

---

10. et iafeth $G^{c}C\Pi$; iafeth (et *om.*) $\Lambda^{L}A$.

Desunt $G^{*}O$ (*a v.* 9 atque) $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

noae $C\Pi^{c}\Sigma^{o}B$ | uir] uero Ψ^{M} | fuit *om.* Λ^{H} | ambulabit XB.

10. ham] $\Lambda^{L}A$; cham $G^{c}C\Lambda^{H}X\Pi\Sigma^{TO}TM\Phi\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; cam $\Sigma^{M}B$ | et *om.* $\Lambda^{L}A\Theta^{M}$ 𝔱𝔴 *cum LXX* | iafet Σ^{M}; iapheth $\Pi\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; iaphet $C\Psi^{F}\Omega^{SM}$ 𝔞.

11. autem *om.* B | autem + omnis Ω^{M}. ¶ corrupta est autem omnis terra coram deo *Hug.* | deo domino $CX\Sigma^{TO}$ 𝔞.

12. esse ** Θ^{A} | omnes P^{*}.

13. dixitque CX | dixit + autem deus Θ^{AM*}; dixit ****** P. *Cf. LXX et ant. vers.* ¶ dixit ad noe finis *Guill.* | noae $C\Pi^{c}\Sigma^{T}$ | carni G^{c} | terra *om.* Λ^{L} | iniquitate *om.* P^{*} | eos *om.* Σ^{T*}.

14. arcam] Σ^{O*}; archam $\Lambda\Sigma^{O2M}B\Phi^{P}P\Omega$ 𝔞; arcum G^{c} | laeuigatis 𝔩𝔟𝔤𝔠 | in archa $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Omega$ 𝔞; in archam $\Lambda^{L}\Phi^{P}$ *cum Aug. locut. in hept. 1, 15* | et bitumine — 15. facies eam] *in ras.* Φ^{A1} | uitumine $\Pi^{c}A$; uitumini G^{c} | et extrinsecus *om.* C^{*}.

15. eam] Σ^{M*}; ea $\Sigma^{M2}B$; harcam C *cum LXX; Ambros. hexam. 6, 9; de Noe 7, 17* | tricentorum Θ^{A*} | arch(a)e $C\Lambda\Sigma BM^{*}P\Omega$ 𝔞 | archę + et P^{*} | latido Π^{c*}; altitudo Σ^{T*}.

16. fenestra Λ^{H} | in arca — cubito] *in ras.* Π^{c1} | in] *in ras.* P^{2} | in archa $C\Lambda\Sigma^{OM}BP\Psi^{M}\Omega$ 𝔞; in arcam $T^{*}M^{*}\Phi^{A}$ | in *** cubito Θ^{A} | in *om.* Ψ^{M} | cubitu Σ^{M}; subito Φ^{A*} | summitatem + eius $\Lambda\Pi\Sigma^{O}BTM\Phi\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; + illius Ω^{M} | hostium $C\Psi^{M}$; osteum X; hosti P^{*} | pones] G^{c*}; ponis G^{c2} | caenacula $M\Phi\Theta^{AM}\Psi^{M}$ 𝔴𝔤; coenacula Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔠; cenaculum Ψ^{D} | et *om.* Θ^{A*} | tristega] Φ^{Z}† ; tristeca Φ^{AZ1}. ¶ tricamerata C^{2} *in marg. ex ant. vers. Cf. Ambros. de Noe 9, 27 etc.* | in ea] *in ras.* Θ^{A2M2}.

17. ecce] *in ras.* Θ^{M2} | dilubii X; dilluuii $G^{c}C$; dillubii B; deluuii M^{*} | ∾ aquas diluuii 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | ut] et $C\Sigma^{TO}B\Omega^{S*J}$ 𝔯

<noe vir $G^{c}CAT$ | <cum deo AT | 10. <et genuit A | 11. <corrupta $G^{c}CAT$ | 12. <cumque $G^{c}CAT$ | <omnis AT | 13. <dixit CA | <finis CT | <repleta $G^{c}A$ | <et ego AT | 14. <fac $G^{c}AT$ | <mansiunculas $G^{c}A$ | <et bitumine A | 15. <trecentorum CAT | <quinquaginta $G^{c}A$ | <et triginta A | 16. <fenestram $G^{c}CAT$ | <ostium $G^{c}AT$ | <cenacula $G^{c}A$ | 17. <ecce $G^{c}CAT$.

ut interficiam omnem carnem
in qua spiritus vitae est subter
caelum
universa quae in terra sunt consumentur
18 ponamque foedus meum tecum
et ingredieris arcam tu et filii tui
uxor tua et uxores filiorum tuorum tecum.
19 et ex cunctis animantibus universae carnis
bina induces in arcam ut vivant
tecum
masculini sexus et feminini
20 de volucribus iuxta genus suum
et de iumentis in genere suo
et ex omni reptili terrae secundum genus suum
bina de omnibus ingredientur
tecum ut possint vivere
21 tolles igitur tecum ex omnibus
escis quae mandi possunt et
comportabis apud te
et erunt tam tibi quam illis in
cibum.
22 Fecit ergo Noe omnia quae praeceperat illi Deus
VII. 1 dixitque Dominus ad eum
ingredere tu et omnis domus tua
arcam
te enim vidi iustum coram me
in generatione hac
2 ex omnibus animantibus mundis
tolles septena septena mascu-

---

22. deus G^{c}ΛTM; dominus A.
VII. 1. arcam G^{c}CΛ^{L}A; in arcam TMΘ | 2. tolles G^{c}CΠ^{c}; tolle ΛATM. *Videtur* s *fin. propter* s *init. verbi* septena *omissum fuisse.*

Desunt G*OΘ^{HG}Ψ^{B}.

cum Ps. Prosp. de prom. Dei, 1, 7. ¶ Hebr. et antiqui habent « ut » *Guill.* | caelum] Θ^{A2} (ū *in ras.*) | c(a)elum + et Λ^{H}Ω arels; + hut C. ¶ Hebr. et ant. non interponunt « et » *Guill.* | uniuersaque P | consumentur] *in ras.* Π^{D2}; consummentur CΛ^{L}Σ^{M}BM*; consu**mentur P.

18. fedus Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}BΨ^{FM}Ω^{JM}a; fędus Λ^{L}Π^{c}Σ^{O} | tecum *om.* M* | arcum Φ^{R} | fili Φ^{Z} | tui + et G^{c} *cum LXX* | uxoris G^{c}.

19. carnis] terre Λ^{H} | binas Π^{c} | introduces Σ^{M} | in arca G^{c} | uiuent Ψ^{DM} | masculi Λ^{L}; masculinis Π^{c} | fęminini Π^{c}; foeminini gelv; foeminei C; femini Φ^{Z*}.

20. et de Π^{D} | uolatilibus G^{c} *cum ant. vers.* | et de] *in ras.* C^{1} | et (*ante* ex) *om.* G^{c} | reptile G^{c}Σ^{T}Ψ^{M} | *inter* suum *et* bina *erasa sunt circiter sex vocabula in* P.

21. tecum *om.* G^{c} | ∼ ex om. escis tecum Ω^{M} | mandi] Σ^{T*}; manducari Aιv; comedi Σ^{T2} | conportauis CA; portabis Σ^{TM}; conportabit Ψ^{M} | comportabis + ea X | ∼ tam illis quam tibi Ω^{M} | cibum] escam Ω^{S}el.

22. ergo] igitur agrelsc | noae CΠ^{c} | preceperat P*; precepit P^{2}; mandauerat Ω^{M} | illi] ei Λ^{H}Ω^{M} | ∼ illi pr. Π | deus] dominus AP*Ω^{M}.

VII. 1. ad illum Ψ^{DF} | arcam = G^{c}Λ^{L}ΠAP*; archam CΣ^{OM}; in arca X; in arcam Σ^{T}TMΦΘ^{AM}P^{2}Ψ^{DFM}grelvsc; in archam Λ^{H}BΩa *cum Ambros. de Noe 11, 36* | istum C | ac B.

2. animantibus] *in ras.* Σ^{O2}; *om.* C* | tolles = G^{c}CXΠ^{c}Σ^{TO}Φ^{P}P^{2}Ωagl *cum hebr. Cf. Hilar. in psalm. 140, 7* (in-

---

‹ut interficiam CAT | ‹in qua A | ‹universa A | 18. ‹ponamque G^{c}AT | ‹et ingredieris A | ‹uxor A | 19. ‹et ex AT | ‹bina G^{c}A | masculini G^{c}A | 20. ‹de volucribus G^{c}AT | ‹et de A | ‹et ex A | ‹bina AT | 21. ‹tolles G^{c}CAT | ‹et erunt A | 22. ‹fecit G^{c}CAT.

VII. 1. ¶ dixitque VII. Ω^{SJ}ag; ‹dixitque CAT | ‹ingredere AT | ‹te enim G^{c}A | 2. ‹ex omnibus AT.

lum et feminam
de animantibus vero non mundis duo duo masculum et feminam
3 sed et de volatilibus caeli septena septena masculum et feminam
ut salvetur semen super faciem universae terrae
4 adhuc enim et post dies septem ego pluam super terram
quadraginta diebus et quadraginta noctibus
et delebo omnem substantiam quam feci de superficie terrae.
5 Fecit ergo Noe omnia quae mandaverat ei Dominus
6 eratque sescentorum annorum quando diluvii aquae inundaverunt super terram
7 et ingressus est Noe et filii eius
uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam propter aquas diluvii
de animantibus quoque mundis et inmundis
et de volucribus et ex omni quod movetur super terram
9 duo et duo ingressa sunt ad

Desunt G* (*usque ad* 9, duo in... *et deinceps* G) OΘ^{HG}Ψ^{B} (*usque ad* 7, est noe *et deinceps* Ψ^{B*}).

duces); tollis P*; tolle ΛΠ^{D}Σ^{M}BATM Φ^{RAZGV}Θ^{AM}Ψ 𝔯𝔢𝔟𝔰𝔠 *cum LXX*. ¶ tolle septena; sic antiqui *Guill.* | septena septina C*P*; septena et septena Λ^{H}Π^{D}Σ^{OM}TMΦ P^{2}Ψ^{D2}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. Hilar. loc. cit.* (septem et septem) | animantibus] *in ras.* G^{c} | non mundis] inmundis Θ^{A}; immundis Ω 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 *cum Hilar. loc. cit.* | duo duo] X*P*; duo et duo Λ^{H}X^{2}Π^{D}Σ^{OM}BT MΦP^{2}Ψ^{DFM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Hilar. loc. cit.*

3. sed et — feminam *om.* C* | sed et] set Ω^{M} | uolatilibus] Θ^{A1} (libus *in ras.*); uolatibus Φ^{Z*}; uolucribus Σ^{O}Ω^{M} | septina septina G^{c}; septena septina P*; septena et septena Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{OM}TMΦP^{2}Ψ^{DF} Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | semen + suum Ω^{SM}. ¶ ut saluetur semen super faciem *Guill.* | super uniuersam faciem terrae Ω^{M} | uniuersae *om.* Σ^{M}.

4. enim] autem Φ^{G} | et *om.* G^{c}Λ^{H} XΘ^{AM*} | ego] eo Φ^{V*} | quem Π^{c†} | de super facie Ψ^{DM}; de super facię Λ^{L*}; de super faciem G^{c}C *cum hebraeo* | terrae] ter G^{c}.

5. noae CΛ^{L}Π^{c}; *om.* Φ^{V}Ω^{M} | quae] P*; quaecumque Θ^{AM}P^{2}Ψ^{DF}; quecumque Σ^{O}BΨ^{M} *cum Aug. locut. in hept. 1, 18* (quaecumque praecepit illi dominus) | mandauerat] praeceperat A 𝔦𝔳. *Cf. Aug. loc. cit.* | ei] illi A 𝔦𝔳 *cum Aug. loc. cit.*; *om.* Θ^{A*} | dominus] deus G^{c}Σ^{M} | ∾ dominus illi A 𝔦𝔳.

6. erat (que *om.*) Θ^{M*} | scescentorum Σ^{T}; sexcentorum ΛΠΣ^{O}BMΦΘ^{A2} (exc *in ras.*) Θ^{M}PΨ^{DFM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | dilluuii G^{c} C; dilubii Π^{c}Σ^{T}; dillubii X^{2}B; dillubium X* | inundauerat G^{c}; *om.* Σ^{M*} | super **** terram P.

7. noae CΛ^{L}Π^{c} | filii eius *om.* Φ^{Z} | eius + et G^{c}P* *cum hebr. et LXX* | uxor eius *om.* Σ^{M} | uxor] uxores Ψ^{D} | eius] illius Λ | et + tres 𝔦𝔳* *recte p. m. corr., nam refertur ad v. 13* | eius] illius Σ^{TO}A | in arca G^{c}; in archa Σ^{TM} | aquas] *in ras.* T^{2}; aquam Θ^{AM*} *cum LXX* | dilluuii G^{c}C; dilubii XΣ^{T}; dillubii B.

8. et de C | animalibus Π^{D} | quoque] uero Σ^{M} | uolatilibus B | uolucribus + cęli Ψ^{F1M}. ¶ et de uolucribus et ex omni *Hug.* | et *om.* CΛ^{H}Σ^{TM} | omne Σ^{T*}P* | mouentur Ψ^{M}.

9. ingress(a)e sunt Σ^{O*}PΨ^{BFM}; in-

⟨de animantibus AT | 3. ⟨sed et G^{c}AT | ⟨ut salvetur A | 4. ⟨adhuc G^{c}CAT | ⟨quadraginta A | ⟨et delebo AT | 5. § fecit A (*marg.*); ⟨fecit G^{c}CAT | 6. ⟨eratque G^{c}CAT | 7. ¶ et ingressus XX. ΛTMΦP^{2}Ω^{M}; XXI. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ^{M}; ⟨et ingressus G^{c}CAT | ⟨uxor A | 8. ⟨de animantibus G^{c}CAT | ⟨et de G^{c}A | ⟨quod G^{c} | 9. ⟨duo AT·

Noe in arcam masculus et femina
sicut praeceperat Deus Noe
10 cumque transissent septem dies aquae diluvii inundaverunt super terram.
11 Anno sescentesimo vitae Noe mense secundo septimodecimo die mensis
rupti sunt omnes fontes abyssi magnae
et cataractae caeli apertae sunt
12 et facta est pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus
13 in articulo diei illius ingressus est Noe et Sem et Ham et Iafeth filii eius
uxor illius et tres uxores filiorum eius cum eis in arcam
14 ipsi et omne animal secundum genus suum
universaque iumenta in genus suum
et omne quod movetur super terram in genere suo
cunctumque volatile secundum genus suum
universae aves omnesque volucres

9. deus ΛΠT *cum hebr.;* dominus CAM | 10. super terram CΠTM *cf. vers. 6;* terram ΛA.

Desunt GO (*usque ad* 11, septimodecimo) Θ^{HG}Ψ^{B*}.

gressi sunt X*Σ^{O2}BMa | noae CΠ^{C}B | masculum et feminam B | deus = ΛXΠΣBT ΦΩ^{M}grv *cum hebr. et LXX;* dominus C AMΘ^{AM}PΨΩ^{SJ}aelsc | noae CΠ^{C}B.

10. dilluuii C; dilubii Π^{C}; dillubii X | super terram] *in ras.* Π^{D2} | super *om.* ΛΣ^{TM}AΘ^{AM}P*. ¶ ā ał super Θ^{M}.

11. scescentesimo Σ^{T}; sexcentesimo ΛΠΣ^{O}BΦΘ^{AM}ΨΩagrelbsc; sexcentisimo MP | noae CΠ^{C}Σ^{TO}B | decimo] *in ras.* Λ^{H2} | ∾ septimo die decimo Σ^{O} | rupte sunt XP* | abyssi] Θ^{M*}; abissi ΛΣBΘ^{M2}; abypsi O | magni P*; *om.* Σ^{M*} | chataracte C; catharacte Ω^{S}a; catharacthae P; cateracte B; caractę Π^{C}†.

12. facta est pluuia] P*; factae sunt plu(u)iae BΘ^{AM}P^{2} | plubia XΣ^{TO}; plubiae B | pluuia + magna Ψ^{F} | et XL diebus noctibus Σ^{T*}.

13. in] et O | articula O | dei C | ∾ illius diei Ω^{M} | noae CΠ^{C} | et (*ante* sem) *om.* CΨ^{BDM} | et (*ante* ham) *om.* C Ψ^{BDM} | ham] Λ^{L*}; cham CΛ^{H}XΠΣ^{TO}BT MΦOΘ^{AM}PΨ^{BDM}Ωagrelbsc; cam Σ^{M} | et *om.* O *cum LXX* | iafet Σ^{M}; iapheth Π BΩ^{SJ}grelbsc; iaphet COΨ^{BF}Ω^{M}a | filiis Σ^{T*} | eius + et Φ^{Z*}grel | tres *om.* Λ^{H}ΣB TMΦΨ^{M}Ω^{M}agels | cum eo Σ^{M}BP^{2} (*in ras.*). *Cf. LXX et v. 7* | in archa B.

14. ipse O | uniuersaque iumenta in genus suum] ΛXΣ^{TO}BATMΦ^{RG}OΨ; uniuersaque iumenta secundum genus suum Ω^{M}; uniuersaque ium. in genere suo Σ^{M}Θ^{AM}PΩ^{SJ}agrelbsc (*ita et Biblia Caroli Calvi* (*Paris. B. N. lat. 1*) *de qua infra*); *om.* CΠΦ^{AZVP}, *ut videtur, per homoeoteleuton.* ¶ « et omne animal secundum genus suum ». Postea quod in antiquioribus non habetur in nouioribus subiungitur: « uniuersaque iumenta in genere suo » sed et quaedam Karoli Biblia habent cum hebraeo. Antiquioribus uero attestatur modus dicendi uarius, ut primo ponant genus suum, et tertio; sed in medio dicant in genere suo. *Guill.* | mouentur O | cunctum (que *om.*) Θ^{M}; cunctaque C | uolatile] iumenta C^{2} *in ras.* | uniuerseque Λ^{H}.

〈sicut A | 10. 〈cumque CAT | 11. ¶ anno *Div. sine num.* Ψ^{B}; 〈anno AT | § die O | 〈rupti AT | 〈et cataractae A | 12. 〈et facta AT | 13. § in articulo O; 〈in articulo AT | 〈ingressus C | 〈uxor AT | 14. 〈ipsi A | 〈universaque A | § et omne O; 〈et omne AT | 〈cunctumque AT | 〈universae AT.

15 † ingressa † sunt ad Noe in arcam
bina et bina
ex omni carne in qua erat spiritus vitae
16 et quae ingressa sunt masculus
et femina ex omni carne introierunt
sicut praeceperat ei Deus
et inclusit eum Dominus deforis
17 factumque est diluvium quadraginta diebus super terram
et multiplicatae sunt aquae et
elevaverunt arcam in sublime
a terra
18 vehementer inundaverunt et omnia repleverunt in superficie
terrae
porro arca ferebatur super aquas
19 et aquae praevaluerunt nimis
super terram
opertique sunt omnes montes
excelsi sub universo caelo
20 quindecim cubitis altior fuit aqua
super montes quos operuerat
21 consumptaque est omnis caro
quae movebatur super terram
volucrum animantium bestiarum
omniumque reptilium quae reptant super terram
universi homines 22 et cuncta in
quibus spiraculum vitae est in
terra mortua sunt
23 et delevit omnem substantiam
quae erat super terram ab

15. ingressa *restituimus contra codices universos, ob proximum* bina et bina *et ex parall. v. 16:* et quae ingressa sunt masculus et femina ex omni carne introierunt.

Desunt G (*usque ad* 21, omniumque) $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

15. ingressa] ingressaeque O; ingressi C; ingressae *ceteri omnes* | noae $C\Pi^{C}\Sigma^{O}B$ | in arca $X\Phi^{Z*}O$ | bina (*prius*) *om.* Σ^{O*} | ** ex omni Θ^{A} | erant Φ^{A*}.

16. ingressa] Φ^{A*P*}; ingress(a)e BT $\Phi^{RA^2G*P2}P\Psi$ | precepit Ω^{M} | ei] illi Θ^{AM} | deus] dominus $X\Psi^{F}$.

17. factum est (que *om.*) $X\Omega^{M}$ | dilubium $\Pi^{C}O$; dilluuium C; dillubium XB | diebus + et quadraginta noctibus $\Lambda^{H}X$ $\Sigma^{T2}P\Psi^{M}\Omega^{S2M}$ *cum LXX; Ambros. de Noe, 13, 43.* ¶ quadraginta diebus super terram *Hug. Guill.* | sunt *om.* Π^{C} | eleberunt B*; leuauerunt $O\Phi\Omega^{M}$ | eleuauerunt + aque Λ^{H} | in *om.* $P*\Omega^{M}$ | a terram Φ^{Z*}.

18. uehementer + enim $O\Psi^{B}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | omnia repl. in superficie] repleuerunt omnem superficiem Ω^{M} | superfacię Λ^{L*} O; superficiem $M*\Theta^{M*}\Psi^{M}$.

19. praeualuerunt] M*; prebaluerunt O; praeualuerant $\Sigma^{O}M^{2}\Phi$ | nimis *om.* C | o**perti**que P; operti suntque Σ^{T}; operti sunt (que *om.*) C*X | sunt omnes montes] *in ras.* Φ^{Z1}.

20. fuit] fugit Ψ^{M} | aquae Σ^{T*}; aquam Σ^{M*} | super + omnes Σ^{T*} *cum LXX* | monte O*.

21. consumptaque] C*; consummataque $C^{2}O$ | est *om.* C | omnes O | uolucrum — homines] uolucrum, bestiarum, omniumque reptilium quae reptant super terram, animantiumque omnium: uniuersi homines, 𝔊 | uolucrum + et B | uestiarum O | uniuersi — 23. super terram *om.* T* *per homoeoteleuton.*

22. inspiraculum $X\Sigma^{T}$ | ∾ est spiraculum uite Ω^{M} | mortui sunt Ψ^{F*}.

23. delebit XBA; deleui $\Phi^{Z\dagger}$ | dele-

15. § bina et O ⟨ex omni A | 16. ⟨et quae AT | ⟨sicut A | ⟨et inclusit AT | 17. ¶ factumque *Div. sine num.* Ψ^{M}; § factumque O; ⟨factumque CAT | ⟨et multiplicatae AT | 18. ⟨vehementer AT | § porro A (*marg.*) O; ⟨porro ACT | 19. ⟨et aquae A | § opertique O; ⟨opertique AT | 20. § quindecim O; ⟨quindecim AT | 21. § consumptaque O; ⟨consumptaque AT | ⟨volucrum AT | ⟨universi GA | 22. ⟨in quibus G | ⟨mortua G | 23. § et delevit O; ⟨et delevit GAT.

homine usque ad pecus
tam reptile quam volucres caeli
et deleta sunt de terra
remansit autem solus Noe et qui
cum eo erant in arca
24 obtinueruntque aquae terras centum quinquaginta diebus.
VIII. 1 Recordatus est autem Deus Noe cunctorumque animantium
et omnium iumentorum quae erant cum eo in arca
adduxit spiritum super terram et inminutae sunt aquae
2 et clausi sunt fontes abyssi et cataractae caeli
et prohibitae sunt pluviae de caelo
3 reversaeque aquae de terra euntes et redeuntes
et coeperunt minui post centum quinquaginta dies
4 requievitque arca mense septimo vicesima septima die mensis

---

VIII. 1. recordatus est GA; recordatus O | cunctorumque G*A; cunctarumque G^c^O | 3. reuersaeque G*A; reuersaeque sunt G²O | 4. uicesima septima G*A; uice(n)sima et septima G^c^O.

Desunt ΘHOΨB*.

uit + deus ΛHMΩS²Mα. ¶ *e contra* subauditur diluuium *Hug.* | erant BP*ΨF | tam] quam G† | et *om.* XΠDΨF² | noae CΠcΣO | ∾ noe solus ΩS | in arcam O; in archam CΛHΣM.

24. aquae *om.* M* | aquae ** ΨF; + diluuii ΛHΩS | terram ΛHΩJgrelbgc *cum hebr.* (super omnem terram) *et LXX. Cf. Aug. quaest. in hept. ad loc.* (super terram). ¶ optinuerunt aquae terram *Hug.;* « optinueruntque aquae terras » nec obstat quod hebr. habent « terram » quia pro pluribus vel omnibus accipitur terris *Guill.* | quadraginta Σ | dies B.

VIII. 1. recordatus est] ΘM*; recordatus (est *om.*) ΛXΠΣTMΦOΘM²PΩSMαg relbgc | deus *om.* ΣM*; dominus ΣOΨBDF ΩSαe *cum Ambros. de Noe, 16, 56* | noae CΠcΣO | cunctorumque] G*; cunctarumque GcΛL*XΠcΣBTΦOΘA*M*P*ΨBDF*Mω; cunctarum (que *om.*) ΣT | ∾ cum eo erant ΩJ | in arcam XΠDΦZ*; in archam ΛH | ∾ in arca cum eo ΦV | arc(h)a + et ΩSJ *cum hebr. et LXX.* ¶ et adducit *Hug.* | spiritum + uite ΣMΨB | superram G†; super terra C | sunt *om.* G†.

2. claus(a)e CΛL*BΦA*P*; clausa ΦA² | sunt + omnes ΨBDM | abyssi] ΘM*; abissi ΛΣTMΘM²α; habissi C; abypsi O; abusi ΣO | abyssi****** ΦA | catharact(a)e GPΩSα; cateracte ΛLB; catarauctea ΩJ | plubi(a)e XΠcΣTO | [de cae]lo O *codice lacerato.*

3. reuers(a)eque + sunt G²ΛHΠM²O ΘAM*P²ΨΩagrelbgc | aquae *om.* ΨD | de terra] a terrę B | et (*ante* coeperunt) *om.* X | centum + et ΘA | quinquaginta] ΠC*; quadraginta ΠC²ΣΦV | diebus ΣMΦVΨBDF*.

4. requieuit (que *om.*) ΣTΨDΩM; et requieuit ΨB | arca *om.* X* | ∾ septimo mense ΛH | uicesima] G*ΛL*; uigesima ΨD; uicensima GcCM*; uicesimo ΛL² agrl; uigesimo ΩSegc | (uicesima) + et Gc XO | septima] ΛL*; septimo ΛL²ΩSag relgc | die *om.* ΨF* | armoeni(a)e ΦRA* ZGVPOPΨDFM.

‹ab homine G | ‹tam GAT | § remansit O; ‹remansit GCAT | 24. ‹obtinueruntque GAT.

VIII. 1. ¶ recordatus VIII. ΩSJαg; XXI. ΛTMΦP²ΩM; *Div. sine num.* Ψ; § recordatus O; ‹recordatus GCA | ‹et omnium GA | § adduxit O; ‹adduxit GAT | ‹et inminutae G | 2. ‹et clausi A | ‹et cataractae G | ‹et prohibitae GA | 3. ‹reversaeque GCAT | ‹et coeperunt GAT | § post O; ‹post G | 4. ‹requievitque GAT | ‹vicesima G.

super montes Armeniae
5 at vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem
decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium
6 cumque transissent quadraginta dies
aperiens Noe fenestram arcae quam fecerat dimisit corvum
7 qui egrediebatur et revertebatur
donec siccarentur aquae super terram
8 emisit quoque columbam post eum ut videret si iam cessassent aquae super faciem terrae
9 quae cum non invenisset ubi requiesceret pes eius reversa est ad eum in arcam
aquae enim erant super universam terram
extenditque manum et adpraehensam intulit in arcam

---

5. prima die GA; primo die O | 9. in arcam AO; in arca G.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

5. ad uero $CX\Phi^{Z*}O$; *om.* B | primo $X\Pi TM\Phi O\Psi^{M}\Omega^{M}$ | apparuerint Ψ^{M} | ∾ app. c. m. pr. d. mensis Ψ^{B*}.

6. quadraginta] *in ras.* Π^{D2} | noae $\Pi^{C}\Sigma^{O}$ | quam] Θ^{M2} (a *in ras.*); quęm Σ^{M} | dimisitque O; emisit Ω^{SJ} | corbum $X\Pi^{C}A$.

7. et reuertebatur = $GC\Lambda^{L}X^{*}\Pi^{C*}\Sigma^{TM*}A^{*}TM\Phi^{RAZ*Z3GV*}O\Theta^{AM}P^{2}$ 𝔯 *et Lect. Luxov. cum hebr.*; et regrediebatur Π^{D*}; et non reuertebatur $\Lambda^{H}X^{2}\Pi^{C2D2}\Sigma^{OM2}BA^{2}\Phi^{Z2V2}P^{P*}\Psi^{M}\Omega$ 𝔞𝔤 (non *caract. minutiori*) 𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; et non regrediebatur Ψ^{BDF}. *Particula negativa add. ex LXX et ant. vers. Cf. Ambr. de Noe, 17, 60* (dimissum coruum non reuertisse); *Aug. quaest. in hept. 1, 13* (dimissum esse coruum nec rediisse); *locut. in hept. 1, 23* (et exiens non reuersus est); *Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (et egressus non rediit). ¶ Quod egrediebatur et non reuertebatur etc. quidam antiqui codices habent: et egrediebatur et reuertebatur donec etc. ... et in hebreo habetur quod « egressus est exiens et reuertens donec etc. » *Hug.* Dimisit coruum: qui egrediebatur et reuertebatur donec siccarentur aquae super terram. Certissime tene quod nec hebraeus sicut dicit Hieronymus, nec antiqui latini habent « non »; sed est sensus quod ibat et redibat extra arcam circuiendo, et propter hoc utitur interpres praeterito non perfecto, sed imperfecto, licet graecus habeat, puto de LXX; sed sequendi sunt hebraei et antiqui et Hieronymus. *Guill.* Quidam antiqui codices habent « qui egrediebatur et reuertebatur donec etc. ». Unde in hebreo habetur « qui egressus est exiens et reuertens donec etc. » quam litteram eciam exponit Andreas *lac.* | siccarent Ψ^{D}.

8. emisit quoque] emisitque Π; et misit quoque Ψ^{M} | quoque + noae Ω^{M*}; + noe Ω^{M2} | columba O | eum] coruum Ω^{M} | uiderent $O\Psi^{M}$ | super faciem terram Φ^{R}; superficiem terrae X; super terram B.

9. inuenissent $\Pi^{C}\Sigma^{O*}\Psi^{F*}$ | quiesceret Θ^{A*} | in arca GX; in archa CB | enim + adhuc X | uniuersa Π^{C} | extenditque] extendens noe Ω^{M} | manum + suam Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔠𝔩𝔤 *cum hebr., LXX et ant. vers. Cf. Aug. locut. in hept. ad loc.* ¶ antiqui non habent « suam »; moderni et hebr. habent *lac.* | et *om.* Ψ^{M} | a(d)pre(h)endens CΛ | adpr. + eam CΛP* *cum hebr., LXX et ant. vers. Cf. Aug. locut. in hept. ad loc.*; + columbam Ω^{M}.

---

5. ⟨at vero GCAT | ⟨usque G | § decimo O; ⟨decimo GCAT | ⟨apparuerunt GT | 6. § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨aperiens GAT | ⟨dimisit G | 7. ⟨qui GAT | ⟨donec G | 8. § emisit O; ⟨emisit GCAT | ⟨ut videret G | 9. § quae O; ⟨quae GCAT | ⟨aquae GAT | § extenditque O; ⟨extenditque GCAT.

10 expectatis autem ultra septem
diebus aliis rursum dimisit columbam ex arca
11 at illa venit ad eum ad vesperam
portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo
intellexit ergo Noe quod cessassent aquae super terram
12 expectavitque nihilominus septem alios dies et emisit columbam
quae non est reversa ultra ad eum.
13 Igitur sescentesimo primo anno
primo mense prima die mensis inminutae sunt aquae super terram
et aperiens Noe tectum arcae aspexit viditque quod exsiccata esset superficies terrae
14 mense secundo septima et vicesima die mensis arefacta est terra
15 locutus est autem Deus ad Noe dicens
16 egredere de arca tu et uxor tua
filii tui et uxores filiorum tuorum tecum
17 cuncta animantia quae sunt apud

---

10. ex arca G^{2}AO; ex arcam G* | 11. olib(a)e GAO | ergo GO; igitur A | 13. ex(s)iccata esset AO; exiccasset G*.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

10. expectans Ω^{J} | ultra *om.* Σ^{M*} | diem B | demisit M*; emisit Π^{D}; ẹmisit Π^{C} | ex arcam G*XΠ^{C*}.

11. ad illa CXO | eum ad *om.* X *per homoeoteleuton* | ad *om.* Φ^{P}P* | uesperum Λ^{L*}XΣ^{TO}BT* | ramu O | olibae GA; olibe XO; holibe C | ergo] igitur XA | noae CΠ^{C}Ψ^{D}.

12. expectabitque CX; expectabit (que *om*) B | septẹm O | alios + duos Π^{C*} | ∾ alios septem dies Σ^{T}; septem diebus aliis ΛΣ^{O}BΨ^{BDF} | et *om.* Λ^{L*} | emisit] O*; emissit O^{2}; remisit A | reuersa] Θ^{M2} (a *in ras.*); reuersus Ω^{M*} | ulterius Ω^{M} | ∾ ultra reuersa Ψ^{F} | reuersa + est Ψ^{F*} | ∾ ad eum ultra O.

13. sescentisimo O; sexcentesimo ΛΠΣ^{O}BTM^{2}ΦΘ^{AM}P^{2}ΨΩagrelbgc; sexcentisimo M*P*; scescentesimo Σ^{T} | anno + in Θ^{AM}; + uit(a)e noe G^{C} (*marg.*) Π^{D}Ω^{S} *ex LXX et ant. vers. Cf. Ambros. de Noe, 20, 71.* ¶ heb. antiq. ysid. glosa « uitae noe » *lac.* | primense Φ^{G} | prima diei G; primo die X*Ω^{SM} | noae CΠ^{C}Σ^{O} | arche + et Ω^{M} *cum LXX et ant. vers.* | aspeexit G* | exiccata esset G^{C}XΠ^{C}OΨ^{B}relbg; exiccatasset G^{2}; exsiccasset Σ^{TM}; exiccasset G*C | exiccasset + aqua C *cum LXX* | super facies OΨ^{M}; super faciem C.

14. septimo agrelgc | uicensima M*; uigesima Φ^{G}Ψ^{D}; uicesimo agrel; uigesimo gc; bicesima Λ^{L2}; bicensima Λ^{L*}.

15. deus] dominus Σ^{TM}Θ^{AM}Ψ^{BDF}ae | noae CΠ^{C}Σ^{O}.

16. tua + et Λ^{H}Ω^{J} *cum LXX et Ambros. de Noe 21, 75* | filii tui *om.* B | fili Φ^{Z*}.

17. cuncta] G*Λ^{L*}; cunctaque G^{C}

---

10. § expectatis O; ⟨expectatis GCAT | ⟨rursum G | 11. ⟨at illa GAT | ⟨portans A | ⟨intellexit GAT | ⟨quod G | 12. § expectavitque O; ⟨expectavitque GCAT | ⟨et emisit G | ⟨quae A | 13. ¶ igitur XXIII. ΛTMΦ^{RAZOP}P^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Φ^{V}Ψ; § igitur A (*marg.*) O; ⟨igitur GCA | ⟨primo G | ⟨prima G | inminutae GA | § et aperiens O; ⟨et aperiens GCAT | ⟨aspexit G | 14. ⟨mense GAT | ⟨arefacta G | 15. ¶ locutus XIII. C^{2}XΣ; XXIV. Π^{D}; *Div. sine num.* AΨ^{BDF}; § locutus O; ⟨locutus GCT | 16. ⟨egredere GAT | ⟨filii GA | ⟨et uxores G | 17. ⟨cuncta GA.

te ex omni carne
tam in volatilibus quam in bestiis
et in universis reptilibus quae
reptant super terram
educ tecum et ingredimini super
terram
crescite et multiplicamini super
terram.
18 Egressus est ergo Noe et filii eius
uxor illius et uxores filiorum
eius cum eo
19 sed et omnia animantia iumenta
et reptilia quae repunt super
terram
secundum genus suum arcam
† egressa † sunt
20 aedificavit autem Noe altare Domino
et tollens de cunctis pecoribus
et volucribus mundis obtulit
holocausta super altare
21 odoratusque est Dominus odorem suavitatis et ait ad eum
nequaquam ultra maledicam terrae propter homines
sensus enim et cogitatio humani
cordis in malum prona sunt
ab adulescentia sua
non igitur ultra percutiam omnem animantem sicut feci

---

17. et in uniuersis GA; et uniuersis O | super terram G*O; super eam A | 19. arcam G*A; de arca O | egressae A*O *errante archetypo;* egressa GA^{2} | 21. (ait) ad eum GAO *cum ceteris omnibus, hic probabiliter iterum errante archetypo.*

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Λ^{H}XΣΩ^{S}; et cuncta Λ^{L2} *cum LXX* | in *om.* O | uolucribus CB | in *om.* Ω^{M} | besteis CΣ^{T}; uestiis G*; uesteis O | in *om.* (*ante* uniuersis) ΛΠΣ^{O}BTMΦOP^{2}Ψ^{BDM} Ωagrelbgc | reptat O* | educ] et duc O | egredimini Πa | terram — super *om.* Ψ^{BD} | crescite — terram *om.* Ω^{M} | super *om.* Φ^{V*} | terram = G*O; eam G^{c}CΛXΠΣBA TMΦ^{RAZGV2P}Θ^{AM}PΨΩ agrelbgc; *om.* Φ^{V*}.

18. et egressus O *cum hebr. et LXX* | est *om.* Σ^{T}BΦ^{G*} | ergo] uero a; *om.* Π^{C} | noae CΠ^{C}Σ^{O} | eius + et Ω^{S}are *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Noe, 21, 76* | illius] eius C | et] e Φ^{V} | eius] illius Ω^{M} | cum eo + de archa Ω^{M}.

19. et *om.* Ψ^{M} | reptant CΠΣ^{O}BΦ^{AZP} Θ^{AM}PΨΩagrelgc. ¶ ā repunt Θ^{M} | suum *om.* O | arcam egressa sunt = G*CΛ^{L}X A^{2}MΦP*; arcam egressae sunt A*; arca egressa sunt TP^{2}; de arca (archa Λ^{H}Ψ^{BM} Ω^{JM}) egressa sunt Λ^{H}ΠΘ^{AM}ΨΩ^{JM} ıb; de arca egressę sunt O; ex arca egressa sunt B; egressa sunt de arca (archa Ω^{S}a) Ω^{S} agrelgc; egressa sunt (arcam *om.*) G^{2}Σ. ¶ ij arcam Θ^{M}.

20. edificabit XΣ^{T}B | autem *om.* Ψ^{M} | noae CΠ^{C} | altarem O | et uolucribus *om.* Σ^{O} | holocaustum Θ^{AM} *cum LXX. Cf. Fulg. ad Monimum, 2, 3; c. Fabianum, 34* (obtulit hostiam) | altarae O.

21. odoratus (que *om.*) Π^{C*} | suabitatis XΠ^{C}Σ^{T}O | ad eum *om.* ıbgc | terram XBO; terra Σ^{M} | humani *om.* C* | hominis cordis Σ^{T2}; hominisordis Σ^{T*} | ∿ cordis humani Φ^{A} | igitur] ergo Π | ultra *om.* Ψ^{B} | ∿ percutiam ultra Ψ^{DM} | animantem] animam Φ^{V}PΨ^{B}Ω^{M}; animam uiuentem Ψ^{M} Ω^{SJ}agrelgc. ¶ antiqui iuxta hebraeum: non igitur ultra percutiam omnem animantem sicut feci. Non est ibi « animam uiuentem » nec in hebr. nec in antiquis *Guill.* ā animam Θ^{M} | fecit O.

⟨tam GAT | ⟨quam G | ⟨et in universis GA | ⟨educ GA | ⟨crescite AT | 18. § egressus A (*marg.*) O (*cap.* XX. *ma. ant.*); ⟨egressus GCAT | ⟨uxor GA | ⟨et uxores G | 19. ⟨sed GAT | ⟨et reptilia G | ⟨secundum A | ⟨egressa G | 20. ¶ aedificavit IV. Θ^{A2M2}; *Div. sine num.* Ψ^{BDF}; § aedificavit O; ⟨aedificavit GCAT | ⟨et tollens GA | 21. ⟨odoratusque GAT | ⟨odorem G | ⟨et ait G | ⟨nequaquam GAT | ⟨sensus GCAT | ⟨non GCAT.

22 cunctis diebus terrae sementis et
messis frigus et aestus
aestas et hiemps nox et dies non
requiescent.
IX. 1 Benedixitque Deus Noe et
filiis eius et dixit ad eos
crescite et multiplicamini et im-
plete terram
2 et terror vester ac tremor sit
super cuncta animalia terrae
et super omnes volucres caeli
cum universis quae moventur
in terra
omnes pisces maris manui ve-
strae traditi sunt
3 et omne quod movetur et †vivit†
erit vobis in cibum
quasi holera virentia tradidi vo-
bis omnia
4 excepto quod carnem cum san-
guine non comedetis
5 sanguinem enim animarum ve-
strarum requiram de manu
cunctarum bestiarum et de
manu hominis
de manu viri et fratris eius re-
quiram animam hominis
6 quicumque effuderit humanum

IX. 2. in terra *cum* O *et codicibus plerisque. Cf. supra I, 26 et 30;* in terram G; super terram A | 3. uiuit O; uiuet GA *errante archetypo* | 4. cum sanguine A; cum sanguinem GO *iterum errante archetypo.*

Desunt G (*vv.* 5-7 *partim, folio lacerato*) Θ^{HG}Ψ^{B*}.

22. diebus] animantibus O | sementes O | mensis Φ^{A*Z*} | frugus G* | aestus] aestas T | aestas — requiescent] *in ras.* Φ^{Z2} | hiemps = GΛΠ^{D}ATM*Φ^{RAZ2GVP}O^{2} Θ^{AM2}P*Ψ^{DF}Ω^{SM}; hyemps CΨ^{B}; iemps O* Ψ^{M}; hiems M^{2}Θ^{M*}P^{2}Ω^{J}ac; hyems Π^{C}Σ^{M} grelvs; yems XΣ^{T}.

IX. 1. benedixit quoque deus Λ; benedixit deusque C; benedixit deus (que *om.*) Ω^{M} | noae CΠ^{C}Σ^{O} | filii Ψ^{M} | replete Σ^{O}BP*Ψ^{BDM}Ω^{SJ}agrelsc. *Cf. 1, 28; Ambr. de Noe, 24, 86.*

2. et terror uester] et eror bester O*; et ero robuster O^{2} | super] per Φ^{Z*} | animantia CP. ¶ al animantia Θ^{M} | mobentur CX; mobuntur O | in terram G; super terram XAarelvsc *cum LXX; Ambr. loc. cit.* | omnesque G | piscis O | uestrae traditi] uestraditae Φ^{A*}; uestrae traditae Φ^{P}.

3. uiuet GCBA | uobis] bouis O | holera] hora G† | uirentia + sic Ψ^{B} | traddi Σ^{T}.

4. carnes Ψ^{M}; carne B | cum sanguinem GOP*; et sanguine Ψ^{M} | comedetis] Λ^{L*}Ψ^{F*}; comeditis Λ^{L2}O; comedatis BΨ^{DF2}.

5. de manibus Ω^{M} *cum Lucif. Calar. de s. Athan. 1, 2; Ambr. de Abraham 2, 11* | et de — animam hominis] *in ras.* M^{2} | hominis + et Λ^{H}Π^{C} *cum Tert. de resurr. carnis, 28* | uiris Φ^{Z*} | et *om.* P*r | et + de manu Ω^{M}aels *cum Tert. loc. cit.* | fratres P*; fratri Ψ^{M*} | requiram — 7. multiplicamini et] *in ras. caract. minut.* Θ^{A1} | requiram + omnem a | animam + eius O.

6. effuderis Ψ^{M}; fuderit Ω^{M} | humanum sanguinem] *in ras.* G^{C}; ∾ sanguinem humanum CΩ^{J} | effundetur CΠ; effunditur O; fudetur Ψ^{M} | illius] ipsius

22. ‹cunctis GAT | ‹et messis G | ‹et aestus G ‹aestas GA | ‹et hiemps G | ‹nox G | ‹et dies G.

IX. 1. ¶ benedixitque IX. Ω^{SJ}ag; XXIII. ΛTMΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § benedixitque O; ‹benedixitque GCA | ‹et dixit G | ‹crescite GA | 2. ‹et terror GA | ‹ac tremor G | ‹et super GAT | ‹cum G | ‹omnes GAT | 3. ‹et omne A | ‹erit G | ‹quasi AT | 4. ‹excepto GA | 5. ‹sanguinem GAT | ‹requiram G | ‹de manu GAT | 6. § quicumque O; ‹quicumque AT

sanguinem fundetur sanguis illius
ad imaginem quippe Dei factus est homo
7 vos autem crescite et multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam.
8 Haec quoque dixit Deus ad Noe et ad filios eius cum eo
9 ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum semine vestro post vos
10 et ad omnem animam viventem quae est vobiscum
tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus terrae
cunctis quae egressa sunt de arca et universis bestiis terrae
11 statuam pactum meum vobiscum
et nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis diluvii neque erit deinceps diluvium dissipans terram
12 dixitque Deus hoc signum foederis quod do inter me et vos
et ad omnem animam viventem quae est vobiscum in generationes sempiternas
13 arcum meum ponam in nubibus
et erit signum foederis inter me et inter terram
14 cumque obduxero nubibus caelum
apparebit arcus meus in nubibus

---

10. pecudibus GA; pecoribus O.

Desunt G (*part. vv.* 6–7 *et absol. a v.* 12 (vo)biscum in *usque ad* 14, meus) Θ^{HO}Ψ^{B*}. CΦ^{P}. *Cf. Syn. s. Patritio adscript., can. 6* | ∾ dei quippe 𝔞 | factus est] *in ras.* G^{C} | homo *om.* Ψ^{M}.

7. replete Σ^{T}. *Cf. 1, 28* | eam] illam Σ.

8. deus] dominus Ψ^{B}Ω^{M} | noae C Π^{C}Σ^{O}.

9. uobis G* | et cum semine] *in ras.* Φ^{A2} | cum *om.* B | semini BT*P*.

10. animam] *in ras.* Θ^{M1} | in *om.* OΨ^{F*} | uolucribus quam] *in ras.* Θ^{M1} | bolucribus O; uocribus G† | in *om.* O | pecodibus Θ^{M*}; pecoribus CXO | cunctis quae = GΛ^{L}Π^{C}ATMΦΘ^{AM}P^{2}𝔪𝔳𝔠; cunctis que CXΠ^{D}Σ^{M}OP*Ψ^{M}Ω^{SJ}; cunctisque qu(a)e Λ^{H}Ψ^{BDF}Ω^{M}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; cunctis qui B | egressa] X*; egressae O; egresse X^{2}; egressi B | uestiis G*; besteis Σ^{T}AO*.

11. et statuam G *cum LXX* | stuatuam O* | ultra *om.* Ω^{M} | interficetur O; interficiatur Ω^{M} | omnes O | caro *om.* Ω^{M} | caro + ab CM*Θ^{AM*}𝔞 | aquas BP* | dilubii Π^{C}; dilluuii GC; dillubii XB; delubii O | dilubium O; dilluuium G*C; dillubium XB | dissipans + omnem Λ^{H}Φ^{A}Ω^{M}𝔞𝔠 *cum LXX; Ambr. de Noe, 27, 101.*

12. hoc + est Ω^{M}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰 | f(o)ederis + mei Π | quod *om.* Ω^{S} | do] est B | ad *om.* B | animam *om.* Σ^{M} | generatione sempiterna Π^{C*D}; generationem sempiternam Π^{C2}.

13. nubibus + c(a)eli Π𝔞. *Cf. Matth. 24, 30; 26, 64* | signum *om.* B* | inter (*ante* terram)] in Φ^{A*}Θ^{A*}P*; *om.* O Ω^{SM}𝔞.

14. cum (que *om.*) Ψ^{BD} | appareuit CO | nubibus + caeli 𝔠 *erronee ex v. praec. iuxta edit.* 𝔞.

〈ad imaginem CAT | 7. § vos O; 〈vos AT | 8. ¶ haec XXIV. ΛTMΦP^{2}; XXVI. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ; § haec A (*marg.*); 〈haec GCA | 9. § ecce O; 〈ecce GCAT | 10. 〈et ad GA | 〈tam AT | 〈quam G | 〈et pecudibus G | 〈cunctis GA | 11. 〈statuam GAT | 〈et nequaquam GA | 〈neque G | 12. ¶ dixitque X. A; XXIV. Ω^{M}; § dixitque O; 〈dixitque CT | 〈hoc GCT | 〈et ad A | 13. § arcum O; 〈arcum AT | 〈et erit A | 14. § cumque O; 〈cumque AT | 〈apparebit A.

15 et recordabor foederis mei vobiscum
et cum omni anima vivente quae carnem vegetat
et non erunt ultra aquae diluvii ad delendam universam carnem
16 eritque arcus in nubibus et videbo illum et recordabor foederis sempiterni
quod pactum est inter Deum et inter omnem animam viventem universae carnis quae est super terram
17 dixitque Deus ad Noe
hoc erit signum foederis quod constitui inter me et inter omnem carnem super terram.
18 Erant igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Ham et Iafeth
porro Ham ipse est pater Chanaan
19 tres isti sunt filii Noe et ab his disseminatum est omne hominum genus super universam terram
20 coepitque Noe vir agricola exer-

15. carnem uegetat GA; carne uegetat O | 16. arcus GA; arcus meus O | illum GO; illud A | 17. ad noe GO; noe A | 19. omne ΠΤΜΟ; *om.* CΛA.

Desunt G (*a v.* 18, de arca, *usque ad* 19, est omne) Θ^{HG}Ψ^{B*}.

15. mei + quod pepigi Ω^{S}𝔞𝔢. *Cf. Lev. 26, 42; Deut. 36, 16 etc.* ¶ al. « quod pepigi uobiscum », sed hebr. antiq. rabanus non habent « quod pepigi » unde et glosa supplet « fęderis » habiti scilicet uel initi uobiscum *lac.* | omne Π^{CD*}Σ^{T}P*; omnia Φ^{P} | uiuentem OΨ^{M} | carne Σ^{TM}BOΨ^{D} | uegitat M*P*; uegeat C*; uetat B* | ultraquae Φ^{V*} | dilluuii G*C; dillubii XB; delubii O | ∾ aquae diluuii ultra Ω^{M} | ad delendam] X*; adelendam P*; ad delendum X^{2} 𝔩𝔳𝔷𝔠; ad perdendam Σ^{M} | carnem] terram Π.

16. arcus + meus ΛΧΠΣ^{TO}BT^{2}MΦO Θ^{AM}PΨΩ𝔞𝔤(*caract. minut.*)𝔢𝔩𝔷 *cum LXX. Cf. v. 14* | illud Π^{C}A | f(o)ederis + mei ΠΣ^{M}Ψ^{F}. *Cf. vers. praec.* | factum est Σ | inter (*ante* omnem) *om.* Ω^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | omnem *om.* Ω^{M}.

17. dixit (que *om.*) Ψ^{B} | deus] dominus P*𝔞 | ad noe = GXΣ^{T}BOP^{2}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; noe (ad *om.*) CΛΠΣ^{OM}ATṂΦΘ^{AM}P*Ψ𝔦𝔳 (*scribunt* noae CΠ^{C}Σ^{O}) | erit] est X𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷; *om.* OΨ^{B} *cum hebr. et LXX* | f(o)ederis + mei Π. *Cf. vers. 15 et 16* | inter me] in me Π^{C} | et inter omnem = GΛΣ^{M}BAO^{2}Ψ𝔦𝔳; et inter omnes O*; et omnem (inter *om.*) CXΠΣ^{TO}TMΦΘ^{AM}PΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | super + omnem B.

18. igitur] ergo 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | noae CΠ^{C}Σ^{O} | quę egressę O | ham = Λ^{L}; cam Σ^{M}; cham *ceteri* | et *om.* A𝔳 *cum LXX* | iafet Σ^{M}; iapheth ΠΩ^{J}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; iaphet CΨ^{BDF}Ω^{SM}𝔞 | ∾ sem cham et iaphet qui egressi sunt de archa Ω^{M} | ham = Λ^{L}; cam Σ^{M}; cham *ceteri* | chanaam OΩ^{J}; canaan Λ^{H}XΣ^{TM}B; cahnaan Λ^{L}.

19. tris O | sunt *om.* Ψ^{B} | ∾ filii sunt 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | noae CΠ^{C}Σ^{O} | ab his dis. semenatum est O*; ab histis. semmenatum est O^{2} | hiis Ω𝔞 | omne *om.* CΛΧΣBAP*𝔦𝔳 | hominum] humanum Λ^{H}P*Ψ^{B}Ω^{M}; *om.* Σ | ∾ genus hominum Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; genus humanum Ω^{M} | per B.

20. cepitque Λ^{H}XΠ^{D}ΣBΨ^{B}Ω^{J}𝔞; cępitque Λ^{L}Π^{C}Ψ^{FM}; cepit autem Ω^{M} | noae

15. ⟨et recordabor GAT | ⟨et cum GA | ⟨et non GAT | ⟨ad delendam G | 16. § eritque O; ⟨eritque GAT | ⟨et recordabor G | ⟨quod GAT | ⟨et inter omnem G | 17. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨hoc GA | ⟨quod G | 18. ¶ erant XIV. C^{2}XΣ; XXV. ΛΤΜ ΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ; § erant A (*marg.*) O; ⟨erant CA | ⟨porro AT | 19. ⟨tres AT | 20. § coepitque O; ⟨coepitque GAT | ⟨exercere G.

cere terram
et plantavit vineam 21 bibensque
vinum inebriatus est et nudatus est in tabernaculo suo
22 quod cum vidisset Ham pater Chanaan
verenda scilicet patris sui esse nuda
nuntiavit duobus fratribus suis foras
23 at vero Sem et Iafeth pallium imposuerunt humeris suis
et incedentes retrorsum operuerunt verecunda patris sui
faciesque eorum aversae erant et patris sui virilia non viderunt
24 evigilans autem Noe ex vino
cum didicisset quae fecerat ei filius suus minor 25 ait
maledictus Chanaan
servus servorum erit fratribus suis 26 dixitque
benedictus Dominus Deus Sem
sit Chanaan servus eius
27 dilatet Deus Iafeth et habitet in tabernaculis Sem

---

21. nudatus est GO; nudatus (est *om.*) A | 22. nuda G*O; nudata A | 23. uerecunda GA; uerenda Θ | patri(s) sui GO; patris (sui *om.*) A | 24. quae fecerat ei GAO1; quae fecerat (ei *om.*) O† | 25. chanaan AO; cham G.

Desunt ΘHOΨB*.

CΠCΣTO | uir *om.* ΠCT* | agricula P* | plantabit CXB.

21. bibensque] G2 (be *refect.*) | ineuriatus est O | et *om.* ΨM | nudatus est = GOΘM*ΨFΩM𝔯; nudatus iacuit C2 ΛXΣBΨBΩS𝔞𝔢; nudatus (est *om.*) C*ΠA TMΦΘAM2PΨDMΩJ𝔤𝔩𝔟𝔷𝔠. ¶ iacuit s̄ ΘM; et nudatus in tabernaculo *Hug. Guill.* | tauernaculo XO.

22. ham = G*ΛL; cam ΣMB; cham *ceteri* | chanaam A; canaan XΣTMB | uerecunda ΛL*. *Cf. vers. 23.* ¶ antiqui « uerenda scilicet patris sui » *Guill.* | esse *om.* 𝔦𝔟𝔷 | nuda = G*O; nudata G2 *et ceteri. Cf. vers. 21* | nuntiabit XΣTB | duobus *om.* O† | foris OΨF*ΩS; *om.* ΩM. ¶ LX antiq. « foras » uel « foris » aliqui non habent *Iac.*

23. ad uero GCXO | iapheth ΠDB ΩJ𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔠; iaphet CΠCΨFΩSM𝔞𝔷 | inposuerunt + in ΩM | cooperuerunt Π | uerecunda = GΛL2AP*; uerenda CΛL*3HXΠΣ BTMΦOΘAMP2ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠. *Cf. vers. 22.* ¶ operuerunt uerenda *Guill.;* ał uerecunda ΘM | patri O | suis ΛH*; *om.* 𝔞 | abersaerant O | ∾ erant auers(a)e PΩM | sui = GOΘAM*ΩM; *om.* CΛXΠΣTOBATM ΦΘM2PΨΩSJ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠.

24. noae CΠCΣTO | ∾ ex uino noę ΣO | uino**** C | dedicisset ΛL; didicissent O | ei] *in ras.* ΘA; *om.* T†O† | filios suos M*; filium suum O | ∾ minor suus ΩS.

25. ait *om.* O† | maledictus + puer 𝔢 *ex LXX et ant. vers. Cf. Aug. de civ. Dei 16, 1* | chanaam ΦA2 (am *in ras.*); canaan XΣMB; cham G*ΠC | chanaan + puer ΩM. *Cf. Aug. loc. cit.* ¶ maledictus chanaan puer *Hug.;* maledictus chanaan seruus *Guill.;* hebr. ant. « puer » *Iac.* | serbus serborum O.

26. chanaam ΦA2 (aam *in ras.*); canaan CXΣO*MBP; cham G | serbus O | eius] eis 𝔦𝔟* *cum hebr.*

27. deus *om.* ΛH | iafet ΣM; iapheth ΠDBΩJ𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iaphet CΠCΨBFΩSM𝔞 | ha-

---

⟨et plantavit A | 21. ⟨bibensque GT | ⟨et nudatus G | 22. § quod O; ⟨quod GCAT | ⟨pater G | ⟨verenda A | ⟨nuntiavit GA | 23. ⟨at vero GCAT | ⟨et incedentes AT | ⟨verecunda G | ⟨faciesque GA | ⟨et patris G | 24. § evigilans O; ⟨evigilans GCAT | ⟨cum A | 25. ⟨ait G | ⟨maledictus AT | ⟨servus GA | 26. § dixitque O; ⟨dixitque GCT | ⟨benedictus AT | ⟨sit GA | 27. ⟨dilatet GAT | ⟨et habitet G.

sitque Chanaan servus eius
28 vixit autem Noe post diluvium
trecentis quinquaginta annis
29 et impleti sunt omnes dies eius
nongentorum quinquaginta annorum et mortuus est.
X. 1 Haec generationes filiorum
Noe Sem Ham Iafeth
natique sunt eis filii post diluvium
2 filii Iafeth Gomer Magog et
Madai
Iavan et Tubal et Mosoch et
Thiras
3 porro filii Gomer Aschenez et
Rifath et Thogorma
4 filii autem Iavan Elisa et Tharsis
Cetthim et Dodanim

27. sitque GA; sit O | 29. dies AO; dies uitae G.
X. 1. haec G*O*; hae A.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

uitet O | in tabernaculis] *partim in ras.* Θ^{M2} | sem] cham Σ^{T*}; *om.* Ψ^{D} | sit (que *om.*) ΣBΦ^{V}O | chanaam Φ^{A2} (aam *in ras.*); canaan XΣ^{M}BP | chanaan + puer Ω^{S2} *in marg. Cf. v. 25* | serbus O.

28. uixit autem] uixitque G | noae CΠ^{C}Σ^{O} | dilluuium G*C; dillubium XB | trecentis] P*; tricentis BT*M*P^{2} | quinquaginta *om.* O.

29. omnes *om.* Ω^{M} | dies + uitae G Σ^{O}. ¶ omnes dies eius *Guill.* s̄ uitae Θ^{M} | nungentorum GXΠ^{C}Σ^{T}B; noningentorum O; DCCC C.

X. 1. haec = G*O*P*; hec C*; hae G^{2}C^{2}Λ^{L}Π^{C}ATMΦΘ^{M}P^{2}Ψ^{DFM}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; he Π^{D} Ω^{M}𝔤; heae Θ^{A}; heę Σ^{O}; hee Λ^{H}BO^{2}Ψ^{B} Ω^{SJ}𝔞; hęę Σ^{M}; haee Σ^{T} | hae(c) + sunt Φ^{Z2}Ψ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | generationes] Θ^{A2} (*ult.* e *in ras.*) | filiorum *om.* Λ^{L}Φ^{V} | noae CΣ^{TO} | ∿ noe filiorum Λ^{H} | ham = Λ^{L}; cam Σ^{M}B; cham *ceteri* | (h)am + et G^{C}CΛX ΠΣBTMΦΘ^{AM}PΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. 9, 18* | iafheth G; iafet XΣ^{M}; iapheth Π^{D}BΩ^{J}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; iaphet CΠ^{C}Ψ^{BF}Ω^{SM}𝔞 | ∿ nati suntque Ω^{M*} | ei ΠΦ^{Z*}OΨ^{M}Ω^{M} | ∿ ei(s) sunt Φ^{Z} | dilubium O; dilluuium G*C; dillubium XB.

2. iafet Σ^{M}; iapheth ΠBΩ^{J}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; iaphet CΨ^{BF}Ω^{SM}𝔞 | gomaer A*; gomor Ψ | magog] C*; magor C^{2} | maday CΛ^{H} Ψ^{B}; madal TMΦΩ^{M}; madia O; magday Ω^{S} | madai + et Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | iaban ATM ΦΘ^{AM}Ψ^{M}; iuban C^{2}Π^{C}; iufan X*; iuuan X^{2}; iuan B; yauan Ω^{S}; iubam C*; labam Λ^{H}; taram O | thubal AMΘ^{AM}Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | mosoc Σ^{M}P | thyras XΦ^{P}Ω^{S}; tyras BΨΩ^{M}; tiras 𝔞.

3. gomer ascenez] gomeras geneze O | gomor Σ^{O}Ψ | aschenez = GCΛΠΣ^{O2}M Θ^{AM}; asche*nez P; aschanez Σ^{TO*}; assenez Ω^{S}𝔞; ascenez XBATΦΨΩ^{JM}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ascanez Σ^{M}; (as)geneze O | et rifath] eriphat Ψ^{FM} | rifat TΦ^{RAGV2P}; riphath Π^{D} 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; riphat GCBΨΩ^{SM}𝔞𝔤; riphaz M (az *sub ras.*); rifatz Φ^{Z}; rifa Λ^{H}; rifan X; ripath Π^{C}; rifeth Σ^{O*}; rifet Σ^{M}; rafat Φ^{V*}; nifeth Σ^{T} | togorma Λ^{H}XTΘ^{AM}.

4. autem + cham Φ^{V*} | iauan] G*; iaban AMΦ^{P}OΘ^{AM}Ψ^{M}; iouan Σ^{T*}; iuban G^{C}CΠ^{C}; iuuan X; iuan B; yuan Ω^{S}; labam Λ^{H} | elysa Ω^{M}; helisa CTΦΨ^{BDM}; helysa Ω^{S}𝔞; elisan G | tarsis Λ^{L*}XΣ; tharis B | cetthim] Λ^{H*}; cethim Λ^{H2}ΠΣ^{TM}BΦ^{Z}Ψ Ω^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩; cethym Ω^{S}; chetthim C^{2}TΦ^{A}; chethim O; chettin C*; chetim PΩ^{M} | et *om.* Ω^{M} | dodani G^{2}Θ^{AM*}; dodonim Ψ^{BD}.

⟨sitque A | 28. ¶ vixit XXVI. ΛTMΦP^{2}Ω^{M}; XXVIII. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § vixit O; ⟨vixit GCA | 29. ⟨et impleti GAT | ⟨nongentorum G | ⟨et mortuus G.
X. 1. ¶ haec V. Θ^{A2M2}; X. Ω^{SJ}𝔞𝔤; XV. C^{2}XΣ; *Div. sine num.* Ψ^{BDF}; § haec O; ⟨haec GCAT | ⟨natique GAT | ⟨filii G | 2. § filii A (*marg.*); ⟨filii GCAT | ⟨iavan et GA | 3. § porro O; ⟨porro GCAT | 4. filii GCAT.

5 ab his divisae sunt insulae gentium in regionibus suis
unusquisque secundum linguam
et familias in nationibus suis.
6 Filii autem Ham Chus et Mesraim
et Fut et Chanaan
7 filii Chus Saba et Hevila et Sabatha et Regma et Sabatacha
filii Regma Saba et Dadan
8 porro Chus genuit Nemrod
ipse coepit esse potens in terra
9 et erat robustus venator coram Domino
†ob† hoc exivit proverbium quasi Nemrod robustus venator coram Domino
10 fuit autem principium regni eius
Babylon et Arach et Archad et

5. linguam GA; linguam suam O | 7. filii chus GA; filii autem chus O | et sabatha AO; sabatha (et *om.*) G | 9. ad hoc G*; ab hoc G^{2}AO *errante archetypo*; ob hoc *restituimus iuxta loc. parall. Gen. 29, 35* | 10. arcadh G; arcahd O; archad TM; achad A | chalanne] *Nota ae fin. in archetypo:* calannae G^{2}A; thalannae O; chalannae CM.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

5. hiis OΨ^{B}Ω𝔞 | insula B; singulae O | linguam + suam Λ^{H}ΠOΘ^{A}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebraeo et LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | familiam P* | familias + suas Ω^{S}𝔞𝔤𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebraeo et LXX. Cf. Hier. loc. cit.* | suis *om.* X*.

6. ham = Λ^{L}; kam Λ^{H}; cham *ceteri* | et etmesraim G* | mesraym C^{2}XΩ^{SM}𝔞; mesrahim Σ^{TM}; mesram C*; messaim Ψ^{M} | et fut et chanaan *om.* M† | et *om.* G | futh CXΠΣ^{TO}TMΦΘ^{AM}ΨΩ; fud B; fhud G; phuth 𝔞𝔰𝔠; phut Λ^{H}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; phuhut Λ^{L2}; puhut Λ^{L*} | canaan XΣ^{M}B; cahnaan Σ^{T}; chaan G* | chanaan + porro chus genuit nemrot Ψ^{B}. *Cf. v. 8.*

7. filii + autem G^{c}CMOΘ^{AM}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum LXX* | cus Σ^{TM}; tus Ω^{M} | sabah C; sabba Λ^{H}Ω^{S} | et *om.* 𝔞𝔢𝔩 | he•ila T; hebila A; •he•uila C; euila GΛ^{LH*}XΠ^{D}Σ^{M}BΦOPΨ^{BDM}Ω𝔞𝔤; eiula Λ^{H2}; ęuila Ψ^{F}; aeuila Π^{c}; auila Σ^{T2}; aula Σ^{T*} | et *om.* GΠ𝔧 | sabata XΣ^{TM}B; sabattha Φ^{Z}; sabbatha Λ^{H2}Ω^{S}; sabbata Λ^{H*}; sebata Σ^{O} | recma ΠΣ;𝔤reema X | sabathacha M^{2}Θ^{AM}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔧; sabatahca Λ^{L}; sabathaca GCΠ^{D}ΦPΨ^{DFM}𝔞; sabathaga Ω^{M}; sabataca XΣ^{TM}𝔧; sabaha O; sobathacha M*; sabbathaca Λ^{H}Ω^{S}; sabatachaca Π^{c} | filii + autem Σ^{O*} | recma ΠΣ^{OM}; rema X | sabba Ω^{S}; saban C; naba T | dadam Φ^{RAV}; dedan O; dan G†.

8. porro chus] chus uero Ψ^{B} | cus G | genuit] G^{c}; generauit G* | nemroth CX*ΠΣ^{O}BΨ^{DFM}𝔞; nemrot Ψ^{B}; nembrod Θ^{AM*}; nebrod Σ^{T2}; nebroth GX^{2}; nebrot Σ^{T*M}; memroth Ω^{S} | ipse] iste Ω^{M}. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | ∾ potens esse Σ^{M}.

9. rubustus M*; uenustus Π^{c} | uenerator Θ^{M} | domino] deo Ω^{M} | ob hoc — coram domino *om.* BΦ^{A*} | ob = 𝔩𝔟𝔰𝔠; ad G*Ψ^{D}; ab G^{2} *et ceteri* | proueruium O; uerbium Θ^{A*} | ∾ prouerbium exiuit Ω^{M} | nemroth CΠΣ^{O}Ψ^{DFM}𝔞; nemrot Ψ^{B}; nembrod Θ^{AM*}; nembroth M; nebrod GΣ^{T}O; nebroth X; nebrot Σ^{M}; memroth Ω^{S} | rubustus M* | domino] deo Φ^{P}Ω^{M}. *Cf. Ambr. de Noe, 34, 127* (ante deum).

10. huius Θ^{AM} | babilon Λ^{H}XΣBΦ^{Z}Ψ^{BM}𝔞; babyllon M* | arac Σ^{TM}Φ^{P}; harach C | archat ΣΦ^{2}; arcad BΦ^{P}; arcadh G; arcahd O; archath 𝔞; arcath C^{2}Φ^{V}; achad A𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; acath C*; achath Π; archal Ψ^{BD}; a•ath X | chalannae CMΦ^{P}

5. ⟨ab his GAT | ⟨unusquisque GA | ⟨et familias GA | 6. § filii A (*marg.*) O; ⟨filii GCAT | 7. ⟨filii GCAT | ⟨filii regma GCAT | 8. § porro O; ⟨porro GCAT | ⟨ipse GA | 9. ⟨et erat GA | ⟨ob hoc GCAT | ⟨quasi G | 10. § fuit O; ⟨fuit GCAT.

Chalanne in terra Sennaar
11 de terra illa egressus est Assur
et aedificavit Nineven et plateas
civitatis et Chale
12 Resen quoque inter Nineven et
Chale haec est civitas magna
13 at vero Mesraim genuit Ludim
et Anamim et Laabim
Nepthuim 14 et Phetrusim et Cesluim
de quibus egressi sunt Philisthim
et Capthurim
15 Chanaan autem genuit Sidonem
primogenitum suum
Ettheum 16 et Iebuseum et Amorreum

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Ψ^{DF}; chalane P*; thalannae O; calanne G*XΣ^{TM}Ω^{JM}𝔞; calannae G^{2}A | sennahar Σ^{TO}; sennar GΛ^{L*}; senaar M*P*.

11. assur] M^{2} (u *in ras.*); hassur C; asur Π^{C}Φ^{P}P*Ψ^{M} | et] qui Λ^{H} | edificabit XΣ^{T}B | nineue O; ninneuen Φ^{V}Ψ^{F}; ninneue Σ^{T}; niniuen Λ^{H}Σ^{O}MΘ^{AM}PΨ^{B}Ω^{JM}𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; niniuem Ω^{S}; niniue C; ninniue Σ^{M}; ninnibe X; ninniuen B | nineuen + et chale G* | plateas] G^{C}; pleas G†; pleteas G^{1}; plateis Ψ^{F}; planteas Σ^{T*} | ciuitates M*P* | ciuitatis + eius Ψ^{B} | et chale *om.* G*. *Cf. supra* | chalae P; chalę Π^{C}Φ^{G}Ψ^{F}; chalen C; chalech Σ^{T}; chale* Σ^{O}; cale Λ^{H}X; calae A; calec Σ^{M}; calde Ω^{M}.

12. reen Σ^{M} | inter** Θ^{M} | nineuen] M*; nineue O; ninneuen Ψ^{F}; ninneue Σ^{T}; niniuen Λ^{H}Σ^{O}M^{2}Θ^{AM}PΨ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; niniue Σ^{M}; ninnibe X; ninniuen B | chalae CP; chalę Π^{C}Φ^{G}Ψ^{F}; chalech Σ^{T}; chale* Σ^{O}; cale GΛ^{L}XAΩ^{M}; calec Σ^{M}; calen Λ^{H}.

13. ad uero CXM*; ad uera O | mesraym CXΩ^{S}𝔞; messraym Ω^{M} | ludim et anamim *om.* Σ^{T*} | ludin G^{C}; ludei B; rudim (?) G* | anamim] G^{C} (*in ras.*) Λ^{L*}M*; anamym Ω^{SM}; anamin CΣ^{T2}; ananim Λ^{L2}XTM^{2}Φ^{RZGVP}O𝔞; animim Σ^{OM}B; dodanim Φ^{A} | laabym Ω^{S}; laabin GΦ^{RAZ2GVP}Ψ^{M}; labim P*Ψ^{F*}; labin Φ^{Z*}; labaim Σ^{TO}B; laarim O; laphaym Ω^{M}; *om.* Σ^{M} | laabim + et 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum hebr. et LXX* | neptuim C^{2}Λ^{L2H}ΠΣ^{O*}M^{2}OP𝔞; neptuym X^{2} (y *in ras.*) Ω^{SM}; neptum Λ^{L*}; nephthuim 𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; nephtuim M*Φ^{A*}𝔯; nephetuim TΦ^{RA2ZGVP}; nepthuhim 𝔤; nestuim C*; neptalim Ψ^{B}; mepthuim B.

14. phętrusim Π^{C}; phetrusym Ω^{SM}; phethrusim Λ^{H}Θ^{A2}PΨ^{M}𝔤; petrusim C^{2} (pe *in ras.*) ΣOΨ^{F*}; pethrusim XΘ^{A*}; phetusim TMΦ^{P}; fethusim Φ^{RAGV}; **fethusim Φ^{Z}; fethrusim A; feruisim G; fettusim Ω^{J} | cesluim] A*; cesluym XΩ^{M}; chesluim C^{2}ΛΠ^{D2} (hes *in ras.*) Σ^{O}A^{2}M^{*3}OPΨΩ^{J}𝔞𝔤; cheslum C*; cheslaim B; cherluim Θ^{AM}; chasluim 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; celluym Ω^{S} | philisthim = GAΦ^{Z}; philistim CΣ^{O}M*Φ^{A}P; philisthiim Φ^{RG}Θ^{M2}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; philistiim ΠM^{2}Φ^{VP}Ψ^{BFM}Ω^{J}𝔞𝔤; philisthii O; philistei Λ^{H}; phylisthiim Θ^{AM*}; phylistiim TΨ^{D}Ω^{S}; phylisthim Λ^{L}; phylistim Ω^{M}; filistim XΣ^{M}B; pilistim Σ^{T} | et *om.* Σ^{T} | capthurim = Λ^{L}ΠΣ^{T}BATO^{1}Θ^{A}𝔤; capthurym Ω^{M}; capturim XΣ^{OM}MΦ^{AZ}O†PΨΩ^{SJ}𝔞; chapturim CΦ^{RGVP}Θ^{M}; cathurim Λ^{H}; caphtorim 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; cetthurim G.

15. canaan ΛXΣ^{TM}BA*; chanan Σ^{O*}; chananeum Ψ^{BD} | sydonem CXBAΨ^{BDF}Ω^{SM}𝔞; sidone O | suum + et XΣ^{O} *cum hebr. et LXX* | ettheum = GCΛ^{L}AT; etheum Λ^{H}ΣBΨ^{BF}Ω𝔞𝔤; etthaeum Θ^{AM}; hethaeum 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; cetheum Π^{D}; cętheum Π^{C}; cettheum X; aetheum M^{2}Φ^{AZVP}Ψ^{DM}; aethaeum Φ^{RG}; aettheum M*; ehteum P; et thebum O.

16. iebuseum = XΠ^{D}Σ^{OM}ATOΨΩ^{J}𝔞𝔤; iebusaeum Π^{C}MΦ^{RAZGV}Θ^{AM}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; iebussaeum Φ^{P}; iebusseum GΣ^{T}B; ihebuseum C*Λ^{H}; ihebusseum C^{2}; hiebuseum Λ^{L};

---

11. <de terra GAT | <et aedificavit GA | 12. <resen GAT | <et chale G | haec G | 13. <at vero GCAT | <nepthuim CA | 14. <et phetrusim G | <de quibus GAT | 15. <chanaan GCAT | <ettheum GAT | 16. <et amorreum GA.

Gergesseum
17 Eveum et Araceum
Sineum
18 et Aradium Samariten et Amatheum
et post haec disseminati sunt populi Chananeorum
19 factique sunt termini Chanaan venientibus a Sidone Geraram
usque Gazam
donec ingrediaris Sodomam et Gomorram et Adamam et Seboim usque Lesa
20 hii filii Ham in cognationibus et linguis et generationibus terrisque et gentibus suis.
21 De Sem quoque nati sunt patre

19. adama GAO | 21. patre GA; patres O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

gebuseum PΩ^{SM} | et *om.* P* | et amorreum *om.* Σ^{O*} | amorreum = G^{C}CΛ^{H}XΠ^{D}Σ^{TO2M}B AMΦ^{P}OPΨΩa; amorraeum Λ^{L}Π^{C}TΦ^{RAZGV} Θ^{AM}; ammoreum G*g; amorrhaeum rel bgc | amorreum + et Σ^{M}Φ^{A*}P arelg *cum hebr. et LXX* | gergesseum = GCXΣ^{O2}BA; gergesaeum Φ^{RA2ZGVP}Θ^{AM}O relbgc; gergeseum Λ^{H}ΠΣ^{O*M}TMPΨΩ ag; gergaesęum Φ^{A*}; gerseum Σ^{T}; gergessęum Λ^{L} | gergesseum + et CΛΣ^{O}BΘ^{AM*}PΨ^{B} arelg *cum hebr. et LXX.*

17. eueum = CΛ^{H}XΠ^{D}Σ^{TM}BPΨ^{BDM} Ωag; euaeum Σ^{O}ATMΦ^{AZGV}OΘ^{AM}; aeuaeum GΦ^{R}; ęuęum Λ^{L}; aeueum Π^{C}Φ^{P}Ψ^{F}; heuaeum relbgc | araceum = G^{2}XA; aracaeum Θ^{AM}relbgc; araeceum G* (?); aracheum Λ^{H}Σ^{OM}BTΦ^{RG}OPΨ^{BDF}Ω^{M}ag; arachaeum Λ^{L}MΦ^{AZVP}; aratheum ΠΣ^{T}Ω^{SJ}; haraceum C; areacheum Ψ^{M} | sineum = GC*Λ^{H}XΠ^{D}BTOΨ^{BDM}Ω^{J}g; sinaeum Λ^{L}Π^{C} AMΦ^{RAZ2GVP}Θ^{AM}PΨ^{F}Ω^{M}relbgc; sinnaeum Φ^{Z*}; asineum C^{2}; aseneum Σ^{O}; asanneum Σ^{T}; assenneum Σ^{M}; cyneum Ω^{S}a.

18. haradium C | samaritem CXΣ^{T}O; samaritē Σ^{M}Ω^{M}; samarithen Σ^{O}BΦ^{RGP}P Ψ^{DF}ag; samarithon Ψ^{M}; samaraeum relgc | amatheum = GCΛXΠΣBATΦOPΨΩ^{J}ag; amathaeum MΘ^{AM}Ω^{S}rgc; hamathaeum elb; matheum Ω^{M} | et *om.* M^{2}Φ^{RAZGP}P | post haec] M*; per hos Λ^{H}Π^{D2}M^{2}ΦΨΩ^{SJ} agrelg. ¶ ā per hos Θ^{M} | post haec + per hos P^{2} | dissiminati Λ^{L*}P*; diessiminati G*; desiminati O; disseminatum Φ^{P} | sunt] est Φ^{P} | chananaeorum TΦ^{RAZGP}Θ^{AM}Ω^{S} relbgc; channaneorum M*; chananorum Ω^{M}; cananeorum XΣ^{TM}.

19. factique] et facti O | chanaam G; canaan XΣ^{TM} | a *om.* Ω^{M} | sydone Λ^{L} XΘ^{AM}Ψ^{BDF}Ω^{S}a; sydonem C; *om.* Ω^{M} | gerara Λ^{H}Ω^{M}; gerare Π^{C}; gamarim B; ieraram a | usque + ad Σ^{M}relg | gazan C*Σ^{M}Φ^{Z} | egrediaris B | sodam Ψ^{D} | gomorram = GCΛXΠΣAMΦOΘ^{AM}PΨΩ ag; gomorrham relbgc; gomurram BT | adamam = ΛΠΣ^{O}BTMΦΨ^{BDM}Ωagrelbgc; adaman Ψ^{F}; adamā P; adama GXΣ^{T}AOΘ^{AM}; adamma Σ^{M}; hadam C*; hadama C^{2} | seboym C^{2}XΩ^{S}; seboin Ω^{J}; seboyn C*; soboim Ψ^{F}Ω^{M} | lesam MΨ^{M}; lasa Λ^{H}Θ^{A}relg *cum graeco;* lese Π^{D}; selaesa O; sela G *cum quibusdam codd. graecis;* iesa a.

20. hii] G^{2}Φ^{A*V*}P*; hi ΠΣ^{M}MΦ^{A2} Φ^{ZGV2P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{DF}Ω^{S}grelbgc; *om.* G* | hi(i) + sunt aelgc | ham = Λ^{L}; cam Σ^{M}B; cham *ceteri* | cogitationibus Φ^{P} | cognationibus + suis G *cum hebr. LXX et ant. vers.* | et linguis — 21. nati sunt] *in ras.* Θ^{M1} | et in linguis et in generationibus O | ∾ in generationibus et linguis et cognationibus P | terris (que *om.*) Ω^{M}.

21. de se Φ^{A*} | nati sunt *om.* Φ^{P} | nati sunt — (h)eber] *in ras.* Π^{D2} | sunt + de Σ^{T} | patre] Λ^{L*}; pater C; patres Λ^{L2H} XΠ^{D2}Σ^{OM}BOΘ^{M*}Ψ^{BDF}a | eber = GΠ^{C}Σ^{M}AT

<gergesseum GT | 17. <sineum GAT | 18. § et post haec O; <et post haec GAT | <factique GAT | <venientibus A | <donec GAT | 20. § hii O; <hii GCA | <et linguis G | <et generationibus GT | 21. § de sem A (*marg.*) O; <de sem GCAT | <patre G.

omnium filiorum Eber fratre
Iafeth maiore
22 filii Sem Elam et Assur et Ar-
faxad et Lud et Aram
23 filii Aram Us et Hul et Gether
et Mes
24 at vero Arfaxad genuit Sala de
quo ortus est Eber
25 natique sunt Eber filii duo
nomen uni Faleg eo quod in
diebus eius divisa sit terra
et nomen fratris eius Iectan
26 qui Iectan genuit Helmodad et
Saleph et Asarmoth
Iare 27 et Aduram et Uzal
Decla 28 et Ebal et Abimahel

21. fratre A; frater O; fratres G* | maiore GAO *cum ceteris.*

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

MΘ^{AM}PΨ^{M}; heber CΛXΠ^{D2}Σ^{TO}BΦOΨ^{BDF}Ωagrelvsc | frater C*M*O; fratres G*; fratrę Ψ^{F} | fratre iafeth maiore *om.* Π^{D} | iafet Σ^{M}; iapheth Π^{C}MΩ^{J}grelvs; iaphet CBΨ^{BF}Ω^{SM}ac | maiore] minore Ψ^{B}; priore Σ^{T} | maiore** Θ^{M} | maiore + nati sunt Φ^{P}.

22. filii sem *om.* Φ^{P} | elam = G Λ^{H}XΠΣ^{TM}BTMPΨ^{BF}Ω^{SJM2}; aelam Λ^{L}Σ^{O}A Φ^{RAZGV}O grelvsc; helam CΦ^{P}Θ^{AM}Ψ^{DM}a; elum Ω^{M*} | asur T*Φ^{ZVP} | arfaxad = G^{2} ATMΦΘ^{AM}Ω^{J}; arphaxad Ω^{M}relvsc; afa-xad G*; arfaxat Λ^{L}XΠΣBOPΨ^{DFM}; arfa-xath Λ^{H}Ψ^{B}; arphaxatd Ω^{S}; arphachsad g; harfaxat C; arphaxat a | et *om.* rc | lut Σ^{M}Θ^{A}; luth CXΣ^{TO} | haram C.

23. haram C | hus CΩ^{S}agrel; cus XΣ^{T}; *us Ω^{M}; chus Σ^{OM} | hul = GAΩ^{SM}ag relvsc; ul CΛXΠΣBTMΦOΘ^{AM}PΨΩ^{J} | gether] Ψ^{F2} (*alt.* e *in ras.*); geter C; go-tor Σ^{M}; gothor Σ^{T}; gethel Ω^{M}; iecter X; iether Ω^{J} | mes] C*; mesoch C^{2}; mosoch Σ^{TO}; mosoc Σ^{M}. ¶ al gothor et mo-soch Θ^{M}.

24. ad uero CO; atuem et Ψ^{M} | ar-faxat GXΠΣBΦ^{P}OPΨ^{DFM}; arfaxath Λ^{H}Ψ^{B}; arphachsad g; arphaxad Ω^{M}relvsc; ar-phaxat a; arphazat Ω^{S}; harfaxat CΛ^{L} | genuit *om.* O | sala = GCΛ^{L}Π^{D2}BATM Φ^{AZGVP}OΘ^{AM}PΨ^{FM}; salam Π^{C}; sela Π^{D*} Φ^{R}Ψ^{BD}; sale Λ^{H}XΣΩagrelvsc | hortus est CΠ^{D}Φ^{Z*P}; natus est Ψ^{F} | heber CΛX Σ^{TO}BTΦΘ^{AM}Ψ^{BDF}Ωagrelvsc; aeber Π^{C}.

25. ** natique Θ^{A} | sunt *om.* Π^{C}Ω^{M} | heber CΛΣ^{TO}BTΦΘ^{AM}Ψ^{BDF}Ωagrelvsc; ęber X | filio Λ^{L*}Ψ^{M} | ∾ duo filii Σ^{O}O | unius Aw | faleg = CΛΠ^{C}ATM^{2}Φ^{RZGV}O Θ^{AM}P; falech GXΣ^{TO}; falec Σ^{M}; falleg M*; fhaleg B; phaleg Π^{D}Φ^{AP}ΨΩ^{JM}agrel vsc; phalech Ω^{S} | diuisit G† | eius *om.* Φ^{Z} | iectam Λ^{L*}; iecthan BT; gectan Π^{C}; lectan Λ^{H}.

26. iectan] B*; yectan X; iecthan B^{2}T; gectan Π^{C}; lectan Λ^{H} | helmodad = GCΠATMΦOΘ^{AM}Ψ^{BDF}Ω^{J}; hel*modad Λ^{L}; helmodat Σ^{O}Ψ^{M}; helmodab Ω^{M}; el-modad Λ^{H}Σ^{TM}BΩ^{S}agrelvsc; elmodat P; elmodath X | et *om.* Φ^{AZ}† | salep Σ^{TM}; saleth Π; *om.* Φ^{A} | et — aduram et] *in ras.* Φ^{R2} | asarmot Σ^{TM}; as*armot C; aser-moth Φ^{ZG}; assarmorh O*; asarmorh O^{2}; asormoth Ψ^{BD}; asorimoth Ψ^{M}; sarmot G; saramoth X | sarmot + et G^{2} | iareh C^{2}; iareth C*P*; iaree Σ^{T}; iaręę Σ^{M}; yare X.

27. et *om.* P* | aduram] Θ^{M*}; adhu-ram Ω^{SJ}; adiram Φ^{AZVP}Ψ^{M}; adoram Θ^{M2} rel; adiauā Ω^{M*}; aduā Ω^{M2}; haduram C | uzal] Θ^{M2} (z *in ras.*); huzal C; uzas Ω^{S}; tuzal O | uzal + et X^{2}P^{2}Ω^{SJ}agrelsc | decla] P*; dicla P^{2}; degla O; decha Λ^{H}; deda Ω^{S}a; de ela Ω^{M}.

28. ebal] Σ^{O*}; hebal Cagrel; ebel Σ^{O2}; euel Σ^{M}; eulo Σ^{T*}; eula Σ^{T2}; abal O | abimael Σ^{M}MΨ^{M}Ω^{J}grelvsc; abymahel Ω^{SM}; abimhel Φ^{A*} | sabba Ω^{S}; saua Σ^{TM}; seba XΠ^{D}.

22. ⟨filii CAT | 23. ⟨filii GCA | 24. ⟨at vero GAT | ⟨de quo G | 25. ⟨natique GAT | ⟨nomen GA | ⟨eo quod G | ⟨divisa G | ⟨et nomen GAT | 26. ⟨qui GAT | ⟨iare A | 27. ⟨decla A.

Saba 29 et Ophir et Evila et Iobab
omnes isti filii Iectan
30 et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usque Sephar montem orientalem
31 isti filii Sem secundum cognationes et linguas et regiones in gentibus suis
32 hae familiae Noe iuxta populos et nationes suas
ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium.
XI. 1 Erat autem terra labii unius et sermonum eorundem
2 cumque proficiscerentur de oriente
invenerunt campum in terra Sennaar et habitaverunt in eo
3 dixitque alter ad proximum suum
venite faciamus lateres et coquamus eos igni
habueruntque lateres pro saxis et bitumen pro cemento
4 et dixerunt venite faciamus nobis civitatem et turrem cuius culmen pertingat ad caelum
et celebremus nomen nostrum

Desunt ΘHGΨB*.

29. et *om.* C* (saba. C*; sabet C2; saba et C3) | ophir* C2 (r *in ras.*); ophyr XΦZΩSM; ofir ΩJ | et *om.* X | ęuila ΨF; heuila ΣOΨMrelbgc; eiula ΛH; ophila B | ioab ΨBDF; hobab C2 (hob *in ras.*); iobal ΛHΩM | omne ΦAt | istii A; hii O | iecthan T; ihectan C; gectan ΠC; lectan ΛH.

30. abitatio O | mesa OΨMΩM; missa C*; massa X | pergentes ΦA*; pergentium P (um *in ras.*) | sefar C.

31. isti + sunt ΨFMelg | cognationem ΦZt | linguas + suas ΨB *cum hebr. et LXX* | et *om.* ΦP | in generationibus G*.

32. et (*ante* hae) *add.* G2 | haec O; hec C*; hee ΛHXΣTBΨBΩJa; heę ΣO; hęę ΣM | hae + sunt ΦP | noę ΣTO; noae C; *om.* ΠC | pupulos ΘA | suas + et ΣOΨBDF | hiis ΩJMa | diuissae O | dilubium ΠC; dilluuium GC; dillubium XB.

XI. 1. lauii O | sermonem ΛL*X ΣMΨF.

2. proficiscentur O; proficerentur ΘM* | de] ab Π *cum Aug. de civ. Dei, 16, 4* | orientem ΠC*ΨM; orionte ΦP | oriente + isti ΣT. *Cf. Aug. loc. cit.* (ipsi ab oriente) | inerunt ΣT* | campum *om.* ΣM* | in *om.* P* | senaar M*P*; sennahar ΣT; senar O; semnaar ΨM | et] at ΣT* | hauitauerunt O; habitaberunt X; abitauerunt ΣTΨM.

3. dixit (que *om.*) ΦA* | procsimum C | faciamus + nobis ΣO *ex vers. seq. ut vid.* | et coquamus — lateres *om.* X | quoquamus ΣMBΨM | uitumen GΠCA; bithumen ΨB | caemento ΛHX2ΩSelbgc; cimento CΛLX*ΣBTΦZ*OΘAMΨDF*M.

4. dicserunt C | turrem] ΦA*; turrim ΛHΣMΦA2ΩM2relgc; turrym ΩM* | cuis O | culmem ΨMΩM*; cacumen P* |

---

28. ⟨saba A | 29. ⟨et ophir G | § omnes O; ⟨omnes GAT | 30. ⟨et facta GA | 31. ⟨isti GCAT | ⟨et regiones G | 32. ¶ hae XXVII. ΛTMΦP2ΩM; XXIX. ΠD; *Div. sine num.* Ψ; § haec O; ⟨hae GCA | ⟨ab his GAT.

XI. 1. ¶ erat III. B; XI. AΩSJag; § erat O; ⟨erat GT | ⟨et sermonum G | 2. ¶ cumque XVI. C2XΣ; ⟨cumque GCAT | ⟨invenerunt A | 3. ¶ dixitque III. G; § dixitque O; dixitque CAT | ⟨venite AT | ⟨et coquamus G | ⟨habueruntque GAT | ⟨et bitumen GA | 4. § et dixerunt O; ⟨et dixerunt GA | ⟨venite T | ⟨et turrem G | ⟨et celebremus GAT.

antequam dividamur in universas terras
5 descendit autem Dominus ut videret civitatem et turrem quam aedificabant filii Adam 6 et dixit
ecce unus est populus et unum labium omnibus
coeperuntque hoc facere nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere compleant
7 venite igitur descendamus et confundamus ibi linguam eorum
ut non audiat unusquisque vocem proximi sui
8 atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras
et cessaverunt aedificare civitatem
9 et idcirco vocatum est nomen eius Babel
quia ibi confusum est labium universae terrae
et inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum.
10 Hae generationes Sem
Sem centum erat annorum quando genuit Arfaxad biennio post diluvium

---

4. diuidamur GA; diuidamus O | in GA; *om.* O | uniuersas terras AO; uniuersa terra G | 7. linguam ΛΠΤΜ; lingua O; linguas CA | 10. hae A; haec CO.

Desunt G (*a v.* 5, quam aedificabant) $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

pertingat + usque $C^2\Sigma$ *cum Hier. hom. in Hieremiam, 9; Aug. de civ. Dei, 16, 4; loc. 35 in gen.* | caelebremus $\Pi^{C*}T\Phi^A$ | nostro Ψ^{M*} | diuidamur in uniuersa terra G; diuidamur uniuersas terras Ψ^M; diuidamus uniuersas (uniuesas O†) terras $O\Sigma^M$.

5. et *om.* Ψ^B | turrem] Φ^{A*}; turrim $\Lambda^H\Sigma^M\Phi^{A2}$𝔊c; turrym Ω^M | hedificabant Ψ^B; edificauerant O | hadam C.

6. populi Ψ^{M*} | unam Λ^{L*} | unum + est Ω^{SJ}arel𝔊 | lauium O | omnium O | ceperuntque $\Lambda^H X\Pi^D\Sigma B$; cęperuntque $\Lambda^L \Pi^C$ | face Φ^{A*} (re *sup. lin.*) | ne B* | disestent Λ^{L*} | opera O | conplent Ω^M | compleant** Φ^Z | ∾ compleant opere Φ^{A*}.

7. igitur] ergo A𝔴 | discendamus M*OP* | linguam] P²; lingua O; linguas C*AP* (?) *cum Hier. hom. cit. 9; in Mich. 2, 7; Fulg. Rusp. de trin. 4; Faust. de Spir. s. 1, 13* | ut] et Ψ^D | uọcem] linguam Λ^H | proximi] Φ^{P2} (prox *in ras.*).

8. adque CXO | eos] illos Σ^M | deus Ω^M | ∾ dominus eos C | in *om.* Ψ^{F*} | cessauerunt] ceperunt Ω^M | edificari O; hedificare Ψ^B.

9. iccirco Π^D; **id**circo Ω^J (d *in ras.*) | nomen + loci P𝔞𝔢 | eius] illius P𝔞𝔢 | babel] Λ^{H2} (e *in ras.*) P*; babil CBP²; babiel Ψ^M; babihel Ψ^F; babyhel Ψ^D | confusum est + a domino 𝔴² *cum hebr. et LXX, sed postea deletum* | et inde] exinde B | faciem ***** Φ^A.

10. haec C*O; hee $\Lambda^H\Sigma^T B\Psi^B\Omega^J$𝔞; hee̜ $X\Sigma^O$; he̜e̜ Σ^M | hae + sunt 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔊𝔠 | generationes sem] *in ras.* $\Theta^{M1}\Psi^{F2}$ | centum** Σ^T | ∾ erat centum Ω^S𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔊𝔠 | ∾ annorum erat $\Sigma^T B$ | arfaxat CΛXΠΣO $P\Psi^{DFM}$; arfaxath Ψ^B; arphaxad Ω^M𝔯𝔢𝔩𝔟𝔊𝔠; arphaxat 𝔞; arphazat Ω^S; arphachsad 𝔤 | ar(ph)axad + quingentis — et genuit sale] Ω^{M*} (*ex vv. 11-12*) | uiennio O | dilubium O; dilluuium $C\Sigma^T$; dillubium $X\Pi^C B$.

---

5. § descendit O; ⟨descendit GCAT | 6. ⟨ecce AT | ⟨coeperunt A | 7. § venite O; ⟨venite CAT | ⟨ut non A | 8. ⟨atque CAT | ⟨et cessaverunt A | 9. ⟨et idcirco AT | ⟨quia A | ⟨et inde AT | 10. ¶ hae XXII. O; § hae A (*marg.*) O; ⟨hae CAT | § sem centum I. Σ^M | ⟨sem centum CAT.

11 vixitque Sem postquam genuit Arfaxad quingentos annos
et genuit filios et filias
12 porro Arfaxad vixit triginta quinque annos et genuit Sale
13 vixitque Arfaxad postquam genuit Sale trecentis tribus annis
et genuit filios et filias
14 Sale quoque vixit triginta annis et genuit Eber
15 vixitque Sale postquam genuit Eber quadringentis tribus annis
et genuit filios et filias
16 vixit autem Eber triginta quattuor annis et genuit Faleg
17 et vixit Eber postquam genuit Faleg quadringentis triginta annis
et genuit filios et filias
18 vixit quoque Faleg triginta annis et genuit Reu

Desunt OΘ^{HO}Ψ^{B*}.

11. uixit (que *om.*) Π^{C}T* | posquam O† | arfaxat CΛ^{L}XΠΣΟΡΨ^{DFM}; arfaxath Λ^{H}Ψ^{B}; arphaxad Ω^{M}relvsc; arphaxat a; arphazat Ω^{S}; arphachsad g | quingentos] Ψ^{F*}; quingentis ΛΤΜ^{*3}ΦΘ^{M}Ψ^{F2M}Ωagre lsc; quinquaginta T* | annos] Ψ^{F*}; annis ΛΜΦΘ^{M}Ρ*Ψ^{F2}Ωagrelsc.

12. arfaxat CΛΧΠΣΟΡΨ; arphaxad Ω^{M}relvsc; arphaxat a; arphazat Ω^{S}; arphachsad g | triginta quinque] cxxxv O *ex LXX. Cf. Aug. quaest. in gen. 23; de civ. Dei, 16, 10* | quinque *om.* Φ^{A} | annos] Θ^{M*}; annis ΛΜ*ΦΘ^{M2}ΡΨ^{M}Ωag relsc | salae C; salem Λ^{H}.

13. uixit (que *om.*) Π^{C} | arfaxad] *ut v. 12, excepto* arfaxath Λ^{H} | salae C | tricentis T*M*; ccc X*; quadringentis P^{2} (*in ras.*) ar; cccc X^{2} *cum hebr. Cf. Aug. quaest. in gen. 23.* ¶ hebraici et chaldaicus libri quos uidi habent hic « quadringentis tribus annis », sed multi latini libri habent « trescentis tribus annis ». *Guill.* | tribus] IIII C*; *om.* Ψ^{B†} | annos C | et genuit *om.* O† | et (*ante* filias)] ac Ψ^{DF}; hac Π^{C}Ψ^{M}.

14. salae C; salem Λ^{H} | tringinta Φ^{V}; tricenta M*; tricinta M^{2}; cxxx Θ^{A} (c *vid. add. sed 1 m.*) *cum LXX et ant. vers.* | annos CP* | ẹber Π^{C}; heber CΛΧΣ^{TO}BT ΦΟΘ^{AM}ΨΩagrelvsc | eber** M.

15. uixitque*** Ψ^{F} | sale *om.* M* | genui*t O | ẹber Π^{C}; heber (*ut supra v. 14*) | quadringentis — 16. autem eber *om.* Π^{C} *per hom.* | quadraginta Π^{D}Ω^{M} | et (*ante* filias)] M*; ac Π^{D}TM^{2}Θ^{AM}Ψ^{BDF}; hac Ψ^{M}.

16. heber CΛΧΠ^{C}Σ^{TO}ΒΦΟΘ^{AM}ΨΩ agrelvsc | cxxx Θ^{A} (c *add. ut supra v. 14*) *cum LXX et ant. vers.* | quatuor Λ^{H}Ωagrel | annos Σ^{M} | faleg = CΠΤΜ ΦΟΘ^{AM}; falech Λ^{H}ΧΣ^{TO}A; falec Σ^{M}; falegh B; phaleg Λ^{L}ΡΨΩ^{JM}grelvsc; phalech Ω^{S}a.

17. ebẹr Π^{C}; heber CΛΧΠ^{D}Σ^{O}ΒΦΟ Θ^{AM}ΨΩagrelvsc | falech ΧΣ^{TO}A; falec Σ^{M}; falegh B; phaleg Λ^{L}ΡΨΩ^{M}grelvsc; phalech Λ^{H}Ω^{S}a | annos CΣ^{M} | et (*ante* filias)] ac Π^{D}Θ^{AM}Ψ^{F}.

18. uixit quoque] uixitque Aıv | falech ΧΣ^{TO}A; falec Σ^{M}; falegh B; phaleg Λ^{L}Θ^{M}ΡΨΩ^{M}grelvsc; phalech Λ^{H} | cxxx Θ^{A} (c *add. vid. ut supra v. 14*) *cum LXX et ant. vers.* | annos X | rheu C; ragau Θ^{A2} (*in ras.*) Ψ^{BD} *cum ant. vers.* ¶ al ragau Θ^{M}.

---

11. § vixitque O; I. Σ^{T}B; <vixitque CAT | <et genuit A | 12. § porro II. Σ^{M}; <porro CAT | 13. § vixitque O; II. Σ^{T}B; <vixitque CAT | <et genuit A | 14. § sale III. Σ^{TM}B; <sale CAT | 15. § vixitque O; <vixitque AT | <et genuit A | 16. § vixit O; IIII. Σ^{TM}B; <vixit CAT | 17. <et vixit AT | <et genuit A | 18. § vixit O; V. Σ^{TM}B; <vixit CAT.

19 vixitque Faleg postquam genuit
Reu ducentis novem annis
et genuit filios et filias
20 vixit autem Reu triginta duobus
annis et genuit Sarug
21 vixitque Reu postquam genuit
Sarug ducentis septem annis
et genuit filios et filias
22 vixit vero Sarug triginta annis et
genuit Nahor
23 vixitque Sarug postquam genuit
Nahor ducentos annos
et genuit filios et filias
24 vixit autem Nahor viginti novem
annis et genuit Thare
25 vixitque Nahor postquam genuit
Thare centum decem et novem
annos
et genuit filios et filias
26 vixitque Thare septuaginta annis
et genuit Abram et Nahor et
Aran.

---

23. ducentos annos GO; ducentis annis A.

Desunt G (*usque ad v.* 21, et filias) $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

19. uixitque] et uixit C; uixit quoque M | falech Σ^{TO}A; falegh B; phaleg $\Lambda^{L}P\Psi^{FM}\Omega^{M}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; phalech $\Lambda^{H}\Psi^{B}\Omega^{S}$𝔞; phaleth Ψ^{D} | rheu C; ragau Θ^{A2} (*in ras.*) Ψ^{BD} | docentis B; ducenti Π^{C} | nobem X | et (*ante* filias)] ac $\Pi\Theta^{M}$.

20. rheu C; ragau Θ^{A2} (*in ras.*) Ψ^{BD} | CXXXII Θ^{A} (C *add.*) | trig. + et Ψ^{M}; quinque 𝔠 | ∾ annis duobus Φ^{A*} | genuit*** Ω^{S} | saruch $X\Sigma^{TO*}\Psi\Omega^{S}$𝔞; saruc Σ^{O2}; serug Θ^{M2} (e *et* g *in ras.*); seruch $C\Theta^{A2}$ (e *et* ch *in ras.*); seruc Σ^{M}.

21. uicsitque C; uixit quoque $\Sigma^{O}\Psi^{DFM}\Omega^{S}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | rheu C; ragau Θ^{A2} (*in ras.*) Ψ^{BD} | saruch $X\Psi\Omega^{S}$𝔞; saruc Σ^{O}; saruh Σ^{T}; serug Θ^{M2} (*ut supra*); seruch C Θ^{A2} (*ut supra*); seruc Σ^{M} | ducemtis Ψ^{M}; ducentos BP*; CCC Σ^{T} | septem] VI O; XXXVII Λ^{H} | et (*ante* filias)] ac Π^{C}TM $\Phi^{RAG}\Theta^{AM}$.

22. uero] *in ras.* Φ^{P}; autem Σ^{O} | saruch $\Sigma^{T}\Psi\Omega^{SJ}$𝔞; saruc $X\Sigma^{O}$; serug Θ^{M2} (*ut supra*); seruch $C\Theta^{A2}$ (*ut supra*); seruc Σ^{M} | CXXX Θ^{A} (C *add.*) | annos Σ^{M} | na(c)hor — postquam] *in ras.* Φ^{A} | nahor = $GC\Pi^{D}\Sigma^{TM}BAT^{*}O\Theta^{AM}$; nachor $\Lambda\Pi^{C}X\Sigma^{O}T^{2}M\Phi^{RAZ2GVP}P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; sachor Φ^{Z*}.

23. uixit quoque Ψ | saruch $\Psi\Omega^{J}$𝔞; saruc Σ^{TO}; seruch $C\Theta^{A2}$ (*ut supra*); seruc Σ^{M}; serug Θ^{M2} (*ut supra*) | nahor] T*; nachor $\Lambda X\Sigma^{O}T^{2}M\Phi P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | ducentos] Ψ^{F*}; ducentis $\Lambda X\Sigma^{O}ATM^{*}\Phi\Psi^{F2}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; CÇ Θ^{M} | annos] Ψ^{F*}; annis $\Lambda X\Sigma^{O}ATM^{*}\Phi\Theta^{M}\Psi^{F2}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | et (*ante* filias)] ac $\Pi^{C}\Phi^{A}\Theta^{M}$; hac Ψ^{M}.

24. nahor] T*; nachor $\Lambda X\Sigma^{O}T^{2}M\Phi P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | uiginti nouem] uiginti octo $\Phi^{Z*}\Omega^{M}$; XXXVIII O; XXX Ω^{S*}; LXXVIIII Θ^{A} *cum Aug. de civ. Dei, 16, 10;* CXX Φ^{A*} | annos $C\Sigma$ | tharae GA; tare Λ^{L}.

25. uixit (que *om.*) 𝔞 | nahor] T*; nachor $\Lambda X\Pi^{D2}$ (ch *in ras.*) $\Sigma^{O}T^{2}M\Phi P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | tharae G; tare Σ^{T} | centum decem et nouem] M^{2} (XVIIII *in ras.*); CXVIII O; centum et nouem $G\Pi^{C}$ | annis $\Lambda X\Pi\Sigma^{T}BTM\Phi\Theta^{M*}P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | et (*ante* filias)] ac Π^{C}.

26. tharae $G\Pi^{C}$; *om.* Σ^{M*} | annos Σ^{M} | habram CXO; abraham $B\Omega^{M}$ | nahor] $\Pi^{D*}T^{*}M^{*}$; naor Σ^{M*}; nachor $\Lambda\Pi^{D2}\Sigma^{O}T^{2}M^{2}\Phi P\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | aram $AP\Psi^{M}\Omega^{M}$; haran C^{2}; haram C*.

---

19. ⟨vixitque A | ⟨et genuit A | 20. § vixit O; VI. Σ^{TM} B; ⟨vixit CAT | 21. ⟨vixitque AT | ⟨et genuit A | 22. § vixit O; VII. Σ^{TM}B; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 23. ⟨vixitque GAT | ⟨et genuit GA | 24. § vixit O; VIII. Σ^{TM}B; ⟨vixit GCAT | ⟨et genuit G | 25. ⟨vixitque GAT | ⟨et genuit GA | 26. ¶ vixitque IV. G; § vixitque A (*marg.*) O; VIIII. Σ^{TM}B; ⟨vixitque CAT | ⟨et genuit G.

27 Hae sunt autem generationes Thare
Thare genuit Abram et Nahor et Aran
porro Aran genuit Loth
28 mortuusque est Aran ante Thare patrem suum
in terra nativitatis suae in Ur Chaldeorum
29 duxerunt autem Abram et Nahor uxores
nomen autem uxoris Abram Sarai
et nomen uxoris Nahor Melcha
filia Aran patris Melchae et patris Ieschae
30 erat autem Sarai sterilis nec habebat liberos
31 tulit itaque Thare Abram filium suum et Loth filium Aran filium filii sui
et Sarai nurum suam uxorem Abram filii sui
et eduxit eos de Ur Chaldeorum
ut irent in terram Chanaan

---

27. hae A; haec G*O | autem G¹AO; *om.* G† | 30. sterilis G; sterelis AO | 31. ut irent GA; ut iret O | in terram AO; in terra G.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

27. he Π^{D}; hee $\Lambda^{H}\Sigma^{T}\Psi^{B}\Omega^{SJ}$ a; heę $X\Sigma^{O}$; hęę Σ^{M}; haec G*O; hec B | sunt *om.* Π^{C} | autem] *in ras.* Φ^{A2}; *om.* $G\dagger\Pi^{C}\Sigma^{TM}BP\dagger\Psi^{B}$ *cum ant. vers.* | generationis M* | generationes*** Π^{C} | (1) tharae GA; thara Σ^{TM} | (2) tharae GA; thara CX | thare + autem Λ^{H} | habram CXO; abraham B | et *om.* Ω^{SJ} agrelsc | nahor] Π^{D*}T*M*; nachor $\Lambda\Pi^{D2}\Sigma^{O}T^{2}M^{2}\Phi P\Psi\Omega$ agrelbsc | (1) aran] *in ras.* Φ^{A2}; aram $AP\Omega^{M}$ a; haran C²; haram C* | (2) aram Ω^{M}; ara* P; harā (| lot $\Sigma^{M}\Omega^{M}$ grelbsc.

28. mortuus estque C; mortuus est (que *om.*) Ω^{M} | aram Ω^{M}; haran C²; haram C*; araan B | tharae GA; tare Λ^{L} | natiuitatis] sennaar Φ^{A*} | hur $C\Lambda^{H}\Sigma^{T}\Psi^{DF}\Omega^{S}$ a; *ur P; urbe Ω^{M*} | chaldaeorum $A\Phi^{RAZGV}\Theta^{AM}$ grelbsc; caldeorum $GC\Lambda^{H}X\Sigma BP\Omega^{SM}$ a; chaddeorum Λ^{L*}.

29. dixerunt Φ^{P*} | habram C; abraham B | nahor] T*M*; nachor $\Lambda\Sigma^{O}T^{2}M^{2}\Phi OP\Psi\Omega$ agrelbsc | ∿ nachor et abram a | autem *om.* $\Lambda X\Pi\Sigma BM\Phi\Theta^{AM}P\Psi\Omega^{SJ}$ agrelsc | uxores OP* | habram $C\Psi^{M}$; abraham B | saray $C\Lambda^{H}X\Pi^{C}\Psi^{B}$; sarrai M; sa*ri P; sarray Ω^{SM} | uxores O | nahor] T*M*; naor Σ^{M*}; nachor $\Lambda\Sigma^{O}T^{2}M^{2}\Phi P\Psi\Omega$ agrelbsc | melca $X\Sigma^{TM}$; melche Π^{D} | filiae A; filii T; fili Ψ^{M} | haran C; aram $\Psi^{M}\Omega^{M}$ l | patres Π^{C} | melche $C\Lambda^{H}B\Psi^{BD}\Omega^{JM}$ ag; melcę Σ^{T}; melce X | et patris ieschae *om.* C* | iesche $\Lambda^{L}X\Pi^{D}\Sigma^{T}B\Psi^{BD}\Omega^{JM}$ ag; iechę O; ihesschae C².

30. saray $C\Lambda^{H}X\Psi^{B}$; sarray Ω^{SM}; sarrai M; sa*ri P | sterelis $CX\Sigma^{T}BAM^{*}\Phi^{RP*}O\Theta^{M*}P^{*}\Psi$ | abebant O | liberos] filios Oa.

31. tullit itaque O; tulitque $\Sigma^{O}B$ | tharae $G\Pi^{C}A$; thara Σ^{TM}; tahre Λ^{L} | habram $\Sigma^{T}\Psi^{M}$ | lot Σ^{M} grelbsc | filium + suum O | aram Ψ^{M}; haran Σ^{T} | filium filii sui] *in ras.* G^{C} | filium *om.* $\Lambda^{H}\Pi\Phi^{A}\Omega^{M}$ | fili X | et sarai — filii sui *om.* Σ^{T*M} | saray $C\Lambda^{H}X\Omega^{S}$; sarrai $M\Psi^{M}$; sarray Ω^{M}; sa*ri P | habrae C; abrā* P; abraham B | fili GX | adduxit O | hur $C\Lambda^{H}X\Sigma^{T}BP^{*}\Psi^{DF}\Omega^{S}$ a; urbe $O\Omega^{M*}$ | chaldaeorum $A\Phi^{RAG}O\Theta^{AM}$ grelbsc; caldeorum $GC\Lambda^{L}X\Sigma^{TM}BP$ a | iret $C^{*}\Lambda^{H}X\Pi TM\Phi O\Theta^{AM}\Omega^{M}$ *cum ant. vers. Cf.* uenit, habitauit *apud Aug. de civ. Dei, 16, 13.* ¶ antiqui iuxta

---

27. ¶ hae IV. B; XVII. C²XΣ; XXVIII. $\Lambda TM\Phi P^{2}\Omega^{M}$; XXX. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ^{B2DFM}; § hae O; <hae GCA | <thare genuit GCAT | <porro GAT | 28. <mortuusque GAT | <in terra GA | <in ur G | 29. § duxerunt O; <duxerunt GAT | <nomen GAT | <et nomen GA | <filia GAT | 30. § erat O; <erat GAT | <nec G | 31. § tulit O; <tulit GCAT | <et loth G | <et sarai GA | <abram G | <et eduxit GAT | <ut irent G.

venerunt que usque Haran et habitaverunt ibi
32 et facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum et mortuus est in Haran.
XII. 1 Dixit autem Dominus ad Abram
egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui
in terram quam monstrabo tibi
2 faciamque te in gentem magnam
et benedicam tibi et magnificabo nomen tuum erisque benedictus
3 benedicam benedicentibus tibi et maledicam maledicentibus tibi
atque in te benedicentur universae cognationes terrae
4 egressus est itaque Abram sicut praeceperat ei Dominus et ivit cum eo Loth
septuaginta quinque annorum erat Abram cum egrederetur de Haran
5 tulitque Sarai uxorem suam et Loth filium fratris sui

XII. 1. patris tui in terram G*A; patris tui et ueni in terram G^{2}O | 4. ibit GAO.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

hebr. « ut iret » *Guill.* | in terra GCΣ^{M} T*Φ^{RA}Ψ^{F} | canaan XΣ^{M}B; chanaam O | uenerunt (que *om.*) Ψ^{B} | ueneruntque***** P | usque] *in ras.* P^{2}; *om.* O | usque + ad Σ^{M} | haran] Θ^{M*}; aran ΛΧΠΣ^{OM}ΦΘ^{AM2} Ψ^{BDF}Ω^{J}g; aram Ψ^{M}Ω^{M}; aran* P; arant G | habitaberunt X; abitauerunt CΣ^{T}Φ^{P} OΨ^{M}.

32. sunt + omnes G^{C} (*in marg.*) Σ^{M}B *cum codd. graecis et vers. arm. sahid. aethiop.* | tharae GΣ^{M}A; *om.* Ω^{M*} | quinquem X | et mortuus est in aran] *in ras.* Θ^{A2} | est** Φ^{A} | aran GΛΣΠΦΘ^{AM}PΨ Ω^{SJ}g; aram Ω^{M}.

XII. 1. habram CΣ^{T}; abraham B | egrede terra G† | tua *om.* Ω^{S} | et de cognatione tua *om.* Ψ^{D} | de (*ante* domo) *om.* O | tui + et ueni G^{2}CΛΧΠΣΒΜΦ^{VP} OΘ^{AM*}P^{2}ΨΩ agrelbsc. *Cf. Hier. epist. 46 et 71; Greg. Tur. vit. patr. 3* (et uade). ¶ hebr. et antiqui non interponunt uerbum « et ueni » *Guill.* | in terra B | quem C*X | monstrabo] Θ^{M2} (bo *in ras.*) P*; monstrauero CΠ^{C}Σ^{M}Φ^{A}P^{2}Ψ^{BDF}Ω^{SJ} agrelbsc *cum Hier. et Greg. Tur. loc. cit.*; monstrabero XB; ministrabo Ω^{M*}. ¶ al monstrauero Θ^{M}.

2. et benedicam *om.* Σ^{T*}; et benedicam tibi *om.* Ω^{M} | magnificabo + te Ψ^{B} | nomen] semen Σ.

3. et maledicam — tibi *om.* Ω^{S*} | maledicenti G* | adque CXO | uenedicentur O | cognationis BΦ^{V*}.

4. est*** Ψ^{M} | itaque] ergo ΠΨ^{BDF} | habram XΣ^{T}; abraham B | praeciperat A* | dominus] deus B | ibit GΛ^{L}ΧΠ^{C}Σ^{T}B AOP* | lot Σ^{M}grelbsc | septaginta G | septuaginta + et P* | abraham B | harran M*; haram a; aran GΛΧΣ^{OM}BA*ΦOΘ^{AM} Ψ^{BDF}Ω^{J}g; aram ΠΨ^{M}Ω^{M}; charan P*.

5. tullitque O | saray CΛ^{H}ΧΩ^{S}; sarrai M; sarray Ω^{M}; sarri P*; sari P^{2} |

⟨veneruntque GAT | ⟨et habitaverunt G | 32. § et facti O; ⟨et facti GAT.

XII. 1. ¶ dixit V. GB; VI. Θ^{A2M2}; XII. Ω^{SJ}; XVIII. C^{2}XΣ; XXIII. O; XXVIIII. ΛΤΜΦP^{2}Ω^{M}; *Div. sine num.* Ψ^{B2DFM}; § dixit A (*marg.*) O; ⟨dixit CA | ⟨egredere GAT | ⟨et de G | ⟨et de domo G | ⟨in terram A | 2. ⟨faciamque GAT | ⟨et benedicam GA | ⟨et magnificabo G | ⟨erisque G | 3. ⟨benedicam GAT | ⟨atque GAT | 4. ¶ egressus XXXII. Π^{D}; § egressus A (*marg.*) O; ⟨egressus GCAT | ⟨sicut G | ⟨et ivit G | ⟨septuaginta GCAT | 5. ⟨tulitque AT.

universamque substantiam quam possederant
et animas quas fecerant in Haran
et egressi sunt ut irent in terram Chanaan
cumque venissent in eam
6 pertransivit Abram terram usque ad locum Sychem usque ad convallem Inlustrem
Chananeus autem tunc erat in terra
7 apparuitque Dominus Abram et dixit ei
semini tuo dabo terram hanc
qui aedificavit ibi altare Domino qui apparuerat ei
8 et inde transgrediens ad montem qui erat contra orientem Bethel tetendit ibi tabernaculum suum
ab occidente habens Bethel et ab oriente Ai
aedificavit quoque ibi altare Domino et invocavit nomen eius
9 perrexitque Abram vadens et ultra progrediens ad meridiem.

---

5. possederant GO; possiderant A* | in terram AO; in terra G | 6. usque GA; et usque O | 7. ibi GA; *om.* O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

lot Σ^{M}Ω^{S}grelvzc | possiderant CΛ^{L*}XΣ^{TM} BA*TM*Ψ^{DF}; possederunt Φ^{G2P*}; possiderunt Φ^{RAZG*V}Ψ^{M} | fecerunt Φ^{RAZGVP*} Ψ^{DM} | haran] Θ^{M*}; harran M*; haram A^{2}a; aran GΛXΠΣBΦOΘ^{AM2}PΨg; aram A*Ω^{JM} | et egressi] egressique g; egressi (et *om.*) C*; egressę (et *om.*) O | in terra GΠ^{C}Φ^{Z*} | canaan Λ^{L}X.

6. pertransibit XBΨ^{M}; pertransiit Φ^{A*}Ψ^{F2} *in ras.* | habram Σ^{T}; abraham B | usque ad + uallem et ad Ψ^{B} | sychem = CΛ^{L}Π^{C}ATMΦ^{A}OΘ^{AM}Pa; sichem Λ^{H}Π^{D} Σ^{OM}BΦ^{RZGV}ΨΩ^{SJ}grelvzc; sicchem Φ^{P}; sicchen Ω^{M}; sicem Σ^{T}; sycem GX | s(y)chem + et Π^{D}Φ^{P}OΘ^{AM}P^{2}Ω^{SJ}agrelz | conuallem] uallem BΦ^{Z1} *in ras.* | chananaeus Φ^{RAGV}Θ^{AM}grelvzc; channaneus O; cananeus CXΣ | tunc *om.* C* | tunc** Ψ^{F}.

7. apparuitque] appar. autem Ψ^{B}Ω^{S} aelzc | dominus + ad Ψ^{BD} | habram CΣ^{T}; abraham B | et dixit] dixitque G | quia Ψ^{M} | edificauit O; aedificabit BΦ^{V}; edificabit X | ibi *om.* Σ^{T}O | aparuerat ei Ψ^{F2} *in ras.* | ei + et inuocauit nomen eius Λ^{H}Ψ^{BDM}Ω^{M}; + et inuocauit ibi nomen eius Ω^{S2}(*mg*)agc; + et inuocatum est (ibi Ψ^{F2}) nomen eius Ψ^{F}, *ut videtur, ex vers. sequenti.*

8. ad] in Φ^{A} | qui erat contra orientem *om.* G†C* *transeuntes a* (mo)ntem *ad* (orie)ntem | erat] uadit Ψ^{F} | orientem] orientalem Λ^{H}; *om.* Σ^{M} | orientem + in Σ^{TO*} | bethel* Σ^{O}; betel CX; betehl Λ^{L}Σ^{T} | tendit O | ibi *om.* Φ^{Z*}Ψ^{BDF} *cum hebr.* | tauernaculum XΠ^{C}O | occidentem Π^{C} | occidente + uero G^{C} | betel XΣ^{M} | et *om.* T | ab] au O | ai = GΛ^{L}ΠΣ^{O2}AMΦΘ^{AM*} PΨ^{M}; ait O; ay Λ^{H}BΩ^{M*}; ahi Σ^{M}; ahy C; achi Σ^{TO*}; hai TΘ^{M2}Ψ^{BDF}Ω^{J}grelvzc; hay XΩ^{SM2}a. ¶ ay in genesi sine adspiratione ponitur *Guill.* | aedificabit B; edificabit X | quoque] Λ^{L*}; *om.* P* | (aedificauit)-que CΛ^{L2}P^{2} | ibi *om.* O | inuocabit XB; uocauit O | inuocauit + ibi ΠΣ^{TM}TMΦ Θ^{M2}P*(?)Ψ^{M} | eius****** G.

9. abraham B | ultra + non Ψ^{F*}; ultra*** P | progredens O.

⟨universamque GAT | ⟨et animas GA | ¶ et egressi XXX. ΛΦ; *Div. sine num.* Ψ^{M}; § et egressi O; ⟨et egressi GA | ¶ cumque XXX. TMP^{2}Ω^{M}; ⟨cumque GCA | 6. ⟨pertransivit GA | ⟨usque ad convallem G | ⟨chananeus GAT | 7. ¶ apparuitque *Div. sine num.* Ψ^{B2DF}; § apparuit O; ⟨apparuit GCAT | ⟨semini GAT | ⟨qui aedificavit GCAT | ⟨qui apparuerat G | 8. ⟨et inde GAT | ⟨ab occidente GAT | ⟨aedificavit GCAT | ⟨et invocavit G | 9. § perrexitque O; ⟨perrexitque GCAT.

10 Facta est autem fames in terra
descenditque Abram in Aegy-
ptum ut peregrinaretur ibi
praevaluerat enim fames in terra
11 cumque prope esset ut ingrede-
retur Aegyptum
dixit Sarai uxori suae
novi quod pulchra sis mulier
12 et quod cum viderint te Aegyptii
dicturi sunt uxor ipsius est
et interficient me et te reserva-
bunt
13 dic ergo obsecro te quod soror
mea sis
ut bene sit mihi propter te et
vivat anima mea ob gratiam
tui
14 cum itaque ingressus esset Abram
Aegyptum
viderunt Aegyptii mulierem quod
esset pulchra nimis
15 et nuntiaverunt principes Pha-
raoni et laudaverunt eam apud
illum
et sublata est mulier in domum
Pharaonis

---

10. fames GO; famis A* | 12. reseruabunt AO; ser(u)abunt G | 15. aput GAO.

Desunt ΘHGΨB*.

10. autem *om.* B | ∾ autem est ΘM | famis CΛL*XΠCΣTA*T*ΘA*M*P* | in terram CΨF | discenditque O | descendit (que *om.*) ΨD | abraam ΣTB | in *om.* C* | egyptum ΛLXΠDBΨBΩJM; egiptum ΛHΣa; hegiptum C | peregrineretur B | famis C ΛL*XΣTA*T*ΦZ*ΘA*M*P* | in terram ΨF.

11. egrederetur ΦA | egyptum ΛLXΠDBΨBMΩJM; egiptum CΛH*Σa; agyptum O | saray CΛHΨBΩSM; sarrai MΨM; sa*ri P | uxoris ΛLΨM* | nobi XO | pulcra CΛXΣOMBO*ΩMa | sit ΨM*.

12. et quod *om.* P* | cum *om.* ΛL* | uiderint te] *in ras.* ΘM2; uiderinte G* | te *om.* ΩM | aegypti G; aegiptii ΣO; egyptii ΛLXΠBOΨBΩJM; egiptii CΛHΣTMa; egyptum ΛL* | sint P | sunt + quod ΣTM M2 *cum LXX. Cf. Aug. loc. 38 in gen.* (quia) | illius ΛHΩSM rel. | est] B*; es B2 ΨF2; *om.* ΨF* | interficiunt X | seruabunt ΛHΩM; serbabunt GΛL | ∾ seruabunt te ΩM.

13. dicit ergobsecro te dicito quod G*; dicito ergo obsecro te quod G2 | obsęcro O | te *om.* ΨB | quod *om.* ΩM* | sis] es ΩM | ut] et P*ΨB | ∾ michi sit ΩJ | propter] pro B | et + ut O | uibat GCCX; bibat G*O; uiuiat ΠC*; uiuet T; uiuit M*ΦZΨM. ¶ antiqui ... « et uiuit »... alii « uiuet ». Hebreus plus primae uidetur consentire *Guill.* | gratia C* | tuam ΠC.

14. itaque] autem B | esset] *in ras.* ΘA1 | esset abram] *in ras.* ΘM1 | habram C; abraam ΨB; abraham B | ∾ abram ingressus esset ΣM | abram + in ΣOΦA* *cum Aug. quaest. 26 in gen.* | ęgiptum ΣO; egyptum ΛLXΠDBΦPΩJM; egiptum ΛHΣTM ΨBa; hegiptum C | egyptii ΛLXΠDBΨB ΩJM; egiptii ΛHΣa; haegiptii C | muliere ΨM | essent ΨM | pulcra CΛHXΣBΩMa.

15. principi Π; *om.* ΦA* | faraoni ΣOMM; farahoni CB; faraonis X; paraonis O; phamoni ΩM | aput GXΣTBAO; haput C | illud ΠC | domu ΨM; domo ΛH ΣTMΨBDF | faraonis XΣOM; farahonis C ΣTB.

10. ¶ facta XII. A; XIX. C2XΣ; ⟨facta GT | § descenditque O; ⟨descenditque GAT | ⟨praevaluerat GAT | 11. § cumque O; ⟨cumque CAT | § dixit O; ⟨dixit GA | ⟨novi GAT | 12. ⟨et quod GAT | ⟨dicturi G | ⟨et interficient GA | 13. ⟨dic GAT | ⟨ut bene GA | 14. § cum itaque O; ⟨cum itaque GCAT | ⟨viderunt GA | 15. ⟨et nuntiaverunt GAT | ⟨et sublata GAT.

16 Abram vero bene usi sunt propter illam
fueruntque ei oves et boves et asini et servi et famulae et asinae et cameli
17 flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis et domum eius
propter Sarai uxorem Abram
18 vocavitque Pharao Abram et dixit ei
quidnam est quod fecisti mihi
quare non indicasti quod uxor tua esset
19 quam ob causam dixisti esse sororem tuam ut tollerem eam mihi in uxorem
nunc igitur ecce coniux tua accipe eam et vade
20 praecepitque Pharao super Abram viris
et deduxerunt eum et uxorem illius et omnia quae habebat.
XIII. 1 Ascendit ergo Abram de Aegypto
ipse et uxor eius et omnia quae habebat
et Loth cum eo ad australem plagam

---

16. et asinae GA; *om.* O.

Desunt G (*a v.* 18, uocauitque) Θ^{HG}Ψ^{B*}.

16. habram C; abraham BΦ^{A*} | uero *om.* Ω^{M} | ussi sunt O; usus est Λ^{L*} | fuerunt (que *om.*) Ψ^{DF} | ei] illi C; *om.* Φ^{A*} | obes GO | bobes GC^{2}XΠ^{C}Σ^{T}O; uobes C* | et *om.* Λ^{H}ΠΦ^{P} | et asini *om.* C* | et (*ante* serui) *om.* P* | et (*ante* famulae)] *in ras.* P^{2}; *om.* TΦ | famulae] famse 𝔞; famili(a)e CΣ^{T}BPΨ; familia O. ¶ al familiae Θ^{M} | et asinae] P*; *om.* BTMΦOP^{2}Ψ Ω^{M}𝔞. ¶ noui secundum modernum hebraeum subiungunt « et asinae » *Guill.* | asini X | cameli] *in ras.* X^{2}; camaeli Π^{C}; camelli O; cameli* P | ∾ et cameli et asinae Θ^{AM}.

17. flagellabit XB | faraonem XΣ^{OM}M; farahonem CΣ^{T}B; pharaonis Λ^{L*} | maximis] *in ras.* Θ^{M2} | ∾ maximis plagis Ω^{J} | saray CΛ^{H}XΣ^{T}Ω^{SM}; sar*i P; sarrai MΨ^{M}; *om.* B | habram C; abraham B; abrae Σ^{T}Θ^{M}; abr**ę** Σ^{M}.

18. uocabitque XB | farao XΣMO; faraho C; *om.* Σ^{M*} | abraham B | est + hoc CΨ^{BD}𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. loc. 40 in gen.* | quid Φ^{R} | fecisti] uidisti Ω^{M} | mihi *om.* Ω^{M} | indicasti] dixisti C *cum Ambr. de Abraham 1, 2, 8* | (indicasti) + mihi T*(?) 𝔯𝔢𝔩; + michi CΩ^{SJ}𝔞 *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. loc. cit.* | esset] est O *cum Ambr. loc. cit.*

19. dixisti + michi Σ^{M} *cum Ambr. loc. cit.* | tuam] meam Π^{C} *cum Ambr. loc. cit.* | ∾ sororem esse tuam Ω^{M}; sororem tuam esse CΣΩ^{J} | tollerent Λ^{L*} | mihi *om.* P*Ω^{M} | ∾ mi(hi) eam Φ^{A}Ω^{S}𝔞 | ecce coniux] *in ras.* Φ^{Z1} | coniux] M*P*; coniunx Σ^{O}M^{2}Φ^{P}P^{2}Ω^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳; uxor Ω^{S}.

20. praecipitque O | farao XΣ^{OM}M; faraho CΣ^{T}B | habram CΣ^{T}; abraham B | illius] eius Ψ^{B}Ω^{S} | habeat Λ^{L*}.

XIII. 1. ascendit — quae habebat *om.* Φ^{A*} | ergo] autem Θ^{AM}Ψ^{B}. *Cf. Aug. loc. 41 in gen.*; *om.* Ψ^{D} | habram Σ^{T}; abraham B | ęgipto Σ^{O}; egypto Λ^{L}XΠ^{D}BΩ^{JM}; egipto CΛ^{H}Σ^{TM}Ψ^{B}𝔞 | ipsae O | habebant O | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔤𝔠.

---

16. ⟨abram GAT | ⟨fueruntque GAT | ⟨et asini G | ⟨et famulae G | ⟨et cameli G | 17. ⟨flagellavit GCAT | ⟨et domum G | ⟨propter AT | ⟨uxorem G | 18. § vocavitque O; ⟨vocavitque GA | ⟨quidnam AT | ⟨quare A | 19. ⟨quam AT | § nunc O; ⟨nunc AT | 20. ⟨praecepitque CAT | ⟨et deduxerunt A.
XIII. 1. ¶ ascendit XIII. AΩ^{SJ}; § ascendit O; ⟨ascendit CT | ⟨ipse A | ⟨et loth A.

2 erat autem dives valde in possessione argenti et auri
3 reversusque est per iter quo venerat a meridie in Bethel
usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter Bethel et Ai
4 in loco altaris quod fecerat prius
et invocavit ibi nomen Domini
5 sed et Loth qui erat cum Abram
fuerunt greges ovium et armenta et tabernacula
6 nec poterat eos capere terra ut habitarent simul
erat quippe substantia eorum multa
et non quibant habitare communiter
7 unde et facta est rixa inter pastores gregum Abram et Loth
eo autem tempore Chananeus et Pherezeus habitabant in illa terra
8 dixit ergo Abram ad Loth ne quaeso sit iurgium inter me et te
et inter pastores meos et pastores tuos
fratres enim sumus

5. fuerunt CΛA; fuerunt ei O | 6. non quibant $C\Lambda^{H}A$; non quiebant $\Lambda^{L}O$ | 7. in illa terra CΛO; in terra illa A.

Desunt $G\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

2. abram autem diues erat O; abram autem erat diues Θ^{AM}. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | ualde + abram P^{2} | in possesione Σ^{T}; in possessionem CX | ∾ auri et argenti $M\Omega^{M}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

3. est *om.* Φ^{A*} | per iter] pariter $\Theta^{A*M*}\Omega^{M}$ | quo] Θ^{A*}; quod $C\Theta^{A2}P^{*}$ | ad meridie $\Phi^{A}\Psi^{M}$; ad meridiem Θ^{M*}; meridie (a *om.*) Ψ^{BDF} | in] Ψ^{B*}; inter Ψ^{B2DF} | betehl Σ^{T}; bethhel P; betel $\Lambda^{L}X$ | bethel + et ai Θ^{AM*3}; + et ay B; + et hai Ψ^{DF}; + et hay Ψ^{B}; + et ahi Θ^{M2}, *ut vid., ex commate seq. Cf. Ios. 8, 9 et 12* | fixera*t P; fixit Ψ^{F2} (t *in ras.*) | tauernaculum XBO | tabernaculum + suum Ω^{S} *cum hebr. et LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (tabern. eius) | betel X | ai] $\Sigma^{M*}\Theta^{M*}$; ay $\Lambda^{H}B\Omega^{M}$; hai $\Psi^{DF}\Omega^{J}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; hay $X\Psi^{B}\Omega^{S}$𝔞; ahi $C\Sigma^{M2}\Theta^{M2}$; achi Σ^{O}†; at O; chi Σ^{T}.

4. quo A* | fecerat] fixerat Ψ^{D} | inuocabit $XB\Phi^{Z*V*}$; inuocato Σ^{M}† | ibi] *in ras.* Ψ^{F2}.

5. lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | yerat X | habram $C\Sigma^{T}$; abraham B | fuerunt + ei $O\Theta^{AM}$.

6. nec] neque O | terram $\Sigma^{T}B\Psi^{FM}$ | inhabitarent Ω^{M} | eorum] eius Ω^{M} | non quiebant $\Lambda^{L*}O$𝔞; nequibant 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; quibant (non *om.*) M†.

7. et *om.* Θ^{AM*}𝔢𝔩 | gregium XO | habram $C\Sigma^{T}$; abraham B; abraam Φ^{Z*} | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | autem *om.* C* | chananaeus $T\Phi^{RAG}\Theta^{AM}$𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; channaneus O; cananeus $C\Lambda^{L}X\Sigma^{TM}P\Psi^{B}$ | pherezeus = ΛB Ψ^{BD}𝔞𝔤; pherezaeus 𝔯𝔩𝔳𝔰𝔠; ferezeus CXΠ $\Sigma AM\Phi^{AZ}OP\Psi^{FM}\Omega$; ferezaeus $T\Phi^{RGVP}\Theta^{AM}$; phaerezaeus 𝔢 | hauitabant O; habitabat $\Sigma^{M}T^{*}$; abitant Ψ^{M} | in *om.* Φ^{V*} | illa *exp.* P^{2}. *Cf. hebr. et LXX* | ∾ in terra illa Σ^{O} $BA\Theta^{AM}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

8. ergo] autem Ψ *cum ant. vers.* | habram $C\Sigma^{T}$; abraham B | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | quaesso O; queso $C X\Pi^{D}\Sigma\Phi^{P}$ | sit *om.* Σ^{O}† | et (*ante* inter) *om.* Λ | inter] in O; *om.* C | e. i. pastores tuos et p. meos Π | fratris M*.

2. ⟨erat AT | 3. § reversusque O; ⟨reversusque CAT | ⟨usque A | 4. ⟨in loco CAT | ⟨et invocavit A | 5. ¶ sed et VI. B; § sed et A (*marg.*) O; ⟨sed et CAT | ⟨fuerunt A | 6. ⟨nec A | ⟨erat AT | ⟨et non quibant A | 7. ⟨unde AT | ⟨eo autem CAT | 8. § dixit O; ⟨dixit CAT | ⟨ne quaeso CT | ⟨et inter A | ⟨fratres A.

9 ecce universa terra coram te est
recede a me obsecro
si ad sinistram ieris ego ad
dexteram tenebo
si tu dexteram elegeris ego ad
sinistram pergam
10 elevatis itaque Loth oculis
vidit omnem circa regionem Ior-
danis quae universa inrigabatur
antequam subverteret Dominus
Sodomam et Gomorram
sicut paradisus Domini et sicut
Aegyptus venientibus in Segor
11 elegitque sibi Loth regionem circa
Iordanem et recessit ab oriente
divisique sunt alterutrum a fratre
suo
12 Abram habitavit in terra Chanaan
Loth moratus est in oppidis quae
erant circa Iordanem et habi-
tavit in Sodomis
13 homines autem Sodomitae pes-
simi erant et peccatores coram
Domino nimis
14 dixitque Dominus ad Abram post-
quam divisus est Loth ab eo

Desunt G (*usque ad v.* 10, in segor) $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

9. est *om.* Ψ^{B} | me* P^{2} (e *in ras.*) | si + tu $BM^{2}\Theta^{AM*}P^{2}\Psi\Omega^{S}$ *cum LXX; Ambr. de Abr. 1, 13; Aug. de civ. Dei 16, 20* | sinixtram CB; sinistra Ψ^{M} | sinistram ** (tu?) P | yeris $C\Lambda^{H}X\Pi^{C}$ | ad (*ante* dexteram) *om.* $\Lambda^{L2\,H}\Phi^{RAGVP}\Theta^{AM}P^{2}\Psi^{FM}\Omega$ agrelvgc | dextram $\Sigma^{T}M\Theta^{AM}P\Psi^{M}$ | tu + ad Σ^{T} $B\Psi^{F}$ | dextram $\Sigma^{T}\Theta^{AM}$ | eligeris $X\Omega^{M}$ | sinixtram C; siniseram Λ^{L}.

10. eleuatisque (ita *om.*) B; eleuatis ita (que *om.*) Ψ^{B} | lot Σ^{M}grelvgc | oculis *om.* Σ^{O*} | oculos + suos O *cum hebr. et LXX* | omnem *om.* Σ^{M} | omnem + terram Π^{D} | circa *om.* w | circa regionem] *in ras.* Φ^{Z1} | regione O | ∾ regionem circa Σ^{O*}. ¶ « uidit omnem circa regionem Iordanis ». Circa regio una per se et quae hebraice dicitur « Cicar » vel « Quiquar ». *Guill.* | inrigabantur $C\Phi^{A*P*}\Theta^{AM*}P^{*}$ | subberteret B; subuerterit M*P*; subuertet Σ^{O} | gomurram Φ^{Z*}; gomorrham Ω^{S}relvgc | sicu O* | ęgiptus Σ^{TO}; egyptus $\Lambda^{L}X\Pi^{D}B$ $P\Omega^{JM}$; egiptus $C\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Psi^{B}$a; aegyptii Ψ^{M}.

11. lot Σ^{M}grelvgc | ∾ loth sibi Ω^{S} | iordanen $X\Phi^{RG}\Theta^{AM}$; ihordanem C | ab] ad $C^{*}\Psi^{M}$ | diuissique O; diuisitque Φ^{A*} | sunt + ab G* | alterutrum + quisque w *sed postea deletum. Cf. Hier. c. Helvid.* (unusquisque) | ∾ a fratre suo alterutrum Σ^{M}.

12. abraam Ψ^{B}; abraham $B\Phi^{A*}\Theta^{M*}$ P* | abram + uero Θ^{AM*} *cum LXX* | habitabit $\Lambda^{L}XB\Phi^{Z*}$; abitabit C | in terram G | canaan $X\Sigma^{TO*M}$; chanaam Ψ^{M}; chanan G | chanaan + et $M\Omega^{M}$ | lot Σ^{M}grelvgc | lot(h) + uero $\Psi^{BDF}\Omega^{SJ}$agrelgc *cum LXX* | est ** in P | in oppidis] Φ^{A1} (in oppi *in ras.*) | erat $\Pi^{C}\Psi^{M}$ | iordanen $X\Phi^{RGP}\Theta^{AM}$ Ψ^{BDF} | hauitauit O; habitabit XB.

13. homines — nimis *om.* $X^{*}\Phi^{A*}$ | erant] fuerunt Ω^{M} | et *om.* O | coram Deo Domino Ω^{M}. *Cf. LXX et Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (in conspectu Dei). ¶ « et peccatores coram Domino nimis ». Geronymus: superflue addiderunt *Hug.* « et peccatores coram Domino nimis ». Sic habent antiqui iuxta hebraeum qui habet: « peccantes coram Domino nimis ». Unde notula quae uidetur reprobare hanc litteram nihil ualet hic *Guill.*

14. dixitque] dixit autem Ψ^{BD} | habram $C\Sigma^{TM}$; abraham B | diuisus esset

---

9. ⟨ecce AT | ⟨recede A | ⟨si ad AT | ⟨si tu AT | 10. § elevatis O; ⟨elevatis CAT | ⟨vidit A | § antequam O; ⟨antequam AT | ⟨sicut A | 11. ¶ elegitque VI. G; § elegitque O; ⟨elegitque CAT | § divisique O; ⟨divisique GAT | ⟨a fratre G | 12. § abram O; ⟨abram GCAT | ⟨loth GA | ⟨et habitavit G | 13. ⟨homines GAT | ⟨et peccatores G | 14. ¶ dixitque VII. B; XX. $C^{2}X\Sigma$; XXXI. $\Lambda TM\Phi^{P2}\Omega^{M}$; XXXIII. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ^{B2DFM}; § dixitque A (*marg.*) O; ⟨dixitque GCA | ⟨postquam G.

leva oculos tuos et vide a loco
in quo nunc es
ad aquilonem et ad meridiem
ad orientem et ad occidentem
15 omnem terram quam conspicis
tibi dabo et semini tuo usque
in sempiternum
16 faciamque semen tuum sicut pulverem terrae
si quis potest hominum numerare pulverem
semen quoque tuum numerare
poterit
17 surge et perambula terram in
† longitudine † et in latitudine
sua quia tibi daturus sum eam
18 movens igitur Abram tabernaculum suum
venit et habitavit iuxta convallem
Mambre quod est in Hebron

14. et ad meridiem G^{1}A; et meridiem O | 15. usque in sempiternum AO; in sempiternum (usque *om.*) G* | 16. numerare po(te)rit GA; numerare non poterit O | 17. in longitudine A; in longitudinem G*O | et in latitudine sua AO; et latitudine sua G.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

Λ^{L*}; diuisus (est *om.*) Σ^{T} | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | ∾ ab eo lot(h) ΠΣΨ^{B}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | leba XO | tuos + in directum Ω^{S}𝔞𝔤𝔢𝔩𝔷. *Cf. Hierem. 3, 2* | es + et Ψ^{BM} | ad (*ante* meridiem)] P*; a G†; *om.* ΠΤΦΟP^{2}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum LXX; Ambr. de Abr. 2, 7; Aug. quaest. in gen. 28; de civ. Dei 16, 21* | meridiem + et CΣ^{OM}P*Ψ^{F} *cum hebr. LXX et Hier. quaest. heb. in gen. ad loc.* | ad orientem *om.* G | ad (*ante* occidentem) *om.* CΠΒΦ^{P}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum LXX; Ambr. loc. cit.; Aug. loc. cit.*

15. conspicis] concupisces P* | dabo + eam G^{c}(*mg.*)B *cum hebr. et LXX; Ambr. Hier. et Aug. loc. cit.* | semine P* | usque *om.* G*Σ^{T}.

16. si qui G* | potest] Θ^{M*}P*; poteest C; potens O; possit ΤΜΦ^{RAZVP}Θ^{M2}P^{2}Ψ^{BDM}Ω𝔞. ¶ al potest Θ^{M} | ∾ hominum potest 𝔪; hominum possit Ω^{M} | numera Ψ^{B} | pulverem + terr(a)e Λ^{H}ΒΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. de civ. Dei 16, 21* (harenam terrae). ¶ antiqui non subiungunt hic « terrae » *Guill.* | quoque *om.* Ω^{M} | ∾ tuum quoque Φ^{Z} | numerare] P*; numerari Θ^{A}P^{2}. ¶ al numerari Θ^{M} | numerare + non ΟΘ^{M*}P*. *Cf. cod. gr.* h. | porit G* | ∾ poterit numerare Ω^{S}.

17. surge + ergo Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | et *om.* Φ^{Z*} *cum hebr. et LXX* | in longitudine] Λ^{L*}; in longitu ** dine Σ^{T}; in longitudinem G*CΛ^{L2H}Σ^{OM}ΒΤΦ^{VP}ΟΨ^{D*M}Ω^{M} *cum LXX; Ambr. de Abr. 2, 7* | in (*ante* latitudine)] P*; *om.* G*ΠΣΤΦ^{RAZGVP2}ΨΩ^{SJ} *cum Aug. quaest. in gen. 28* | latitudine] Λ^{L*}; latitudinem CΛ^{L2H}Σ^{OM}ΒΤΦ^{P}Ω^{M} *cum LXX; Ambr. loc. cit.* | sua] Λ^{L*}; suam CΛ^{L2H}Σ^{OM}ΒΤΦ^{P}Ω^{M}; *om.* Π^{C*}P* *cum LXX; Ambr. loc. cit.* | daturus] traditurus X | sum *om.* Ω^{M*} | eā* P | ∾ dat. s. eam tibi Ω^{S}.

18. mobens GΛ^{L}ΧΣ^{T}ΒΟ | habram C; habraam Σ^{T}; abraham B | tauernaculum XO | ∾ tab. s. abram 𝔞𝔤𝔢𝔩𝔷𝔠 | hauitauit O; habitabit X; abitabit B | conuallem] Λ^{L*}; conualle B*; uallem Λ^{L2} | mambrae Σ^{O}Φ^{AZ}Ψ^{D}; mambrę Ψ^{F}; manbre Ψ^{BM}Ω^{M}; mamre Π | quod = GΛ^{L}ΧΠΣ^{TO}ΒΑΤΜ Φ^{RA*ZGVP}ΟΘ^{AM}PΨ; qui Ω^{M*}; quae Σ^{M} Φ^{A2}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; que CΛ^{H}Ω^{M2}𝔞 *cum Aug. de civ. Dei 16, 22. Cf. loc. parall. Gen. 23, 2, 19; 35, 27.* ¶ antiqui ..... « quod », noui « quae » pro « quod » *Guill.* | ebron

‹leva GAT | ‹ad aquilonem GA | 15. ‹omnem GAT | § tibi O | 16. ‹faciamque GAT | ‹si quis GAT | ‹semen GA | 17. § surge O; ‹surge GAT | ‹et in G | ‹quia G | 18. ¶ movens XIIII. A; § movens O; ‹movens GCT | ‹venit GA.

aedificavitque ibi altare Domino.

XIV. 1 Factum est autem in illo tempore ut Amrafel rex Sennaar
et Arioch rex Ponti
et Chodorlahomor rex Elamitarum
et Thadal rex Gentium
2 inirent bellum contra Bara regem Sodomorum
et contra Bersa regem Gomorrae
et contra Sennaab regem Adamae
et contra Semeber regem Seboim
contraque regem Balae ipsa est Segor
3 omnes hii convenerunt in vallem Silvestrem quae nunc est mare salis
4 duodecim enim annis servierant Chodorlahomor

Desunt ΘHGΨB*.

ΛL2ΧΠΣΒΑ*ΜΦAPPΨFMΩJM; eebron G; ebon ΛL* | aedificauitque i. a. domino *om.* X* | aedificauitque] G*; ędificabitque B; edificabitque ΣT; hedificabitque X2; aedificauit quoque GCΛΘAM; aedificauit (que *om.*) ΦP*P*ΨM | altarem G.

XIV. 1. factum + que ΛL2 | autem in] aut in P* | amrafel = GCXΠΣMBATΦOΘM1 (af *in ras.*) Ψ; amrafal ΣTOΩM; amraphel ΛMΘAΩSagrelbgc | senaar BP*; sennahar ΣTO; senar O | et *om.* G† | ariohc ΣM; arihoc ΣT | chodorlahomor = GCΠCAT ΦOΘAMrelbgc; chodorlaomor ΛΠDBPΨ ΩMag; codorlaomor XMΩS; godorlaomor ΩJ; codorlagomor ΣM*; godorlagomor ΣM2; chodorlahomer ΣO; chodor rex lagomer ΣT | elamitarum = ΛHXΠDΣTMA* ΦAOΘAM2 (*pr.* a *in ras.*) ΨΩaglbgc; aelamitarum GΠCΣOA2TMΦZGVre; aeliamitarum ΦR; aelamitharum P; elemitarum ΛLB; haelamitarum C; helemitarum ΦP | et thadal] ethadal C | tadal ΛXΨB; chadal T; thadar A.

2. inirent] irruerent ΩM* | contra bara r. sod. et *om.* ΩM* | barea O; baria C; basa TM2; baram ΛH; abasa M* | rex ΨM | versa G*; barsa ΩM*; bersam ΛH | gomorrhae relbgc; gomorre ΩSJa; gomore ΨBΩM; gomurrae BΦZ* | et c. sennaab r. adamae *om.* O | sennaab] ΣO*; senaab ΣO2BTMΦRA*GΘAM P*relb; sennab ΩM; sanaab ΦZ; sennaar ΩS; senna ΨB | adame ΨBDΩa; hadame C; ademe B | semeuer ΠD; semebe ΦA*; semebae ΘM; semeher Σ; sebemer B; semsemeber T. ¶ ij semeber al semeher ΘM | seboym CXΠCBΩS | seboim + et P* | contra (que *om.*) ΛH | balae = CΣOATMΦ ΨFrelbgc; bale GΛXΠΣTMBOΘAMPΨBDM Ωag | balae ipsa est segor] balepsa essegor G† | ipse ΛL*ΠCM*ΩM* | est *om.* ΨM*.

3. hii] M*; hi M2ΦΘMPΨDFMgrelbgc | uallem] balle O | syluestrem glb | qui X | mare] male ΣO.

4. enim *om.* C*ΠCΣO*MΦAP*ΘM*ΨBDF ΩM *cum LXX* (*et hebr.*) | anni C*X | ~ annis enim ΦZ* | seruierunt CΛLXΠTΦRA* ΦZGVPPΨMΩ | chodorlaomor ΛHΠDBMΦV* PΨΩJag; codorlahomor C; codorlaomor ΛLXΩS; codor-laomor ΩM; chodorlagomor ΣT; godorlahomor A; godorlagomor ΣM; chodor-labomor O; chodorlahomer ΣO | et tertiodecimo — 5. chodorlahomor *om.* ΨBD | terciodecimo ΣOMΦPΩa | ter-

---

‹aedificavitque GA.

XIV. 1. ¶ Factum VII. GΘA2M2; VIII. B; XIV. ΩSJ; XXXII. ΛTMΦP2ΩM; *Div. sine num.* ΨB2DFM; § factum A (*marg.*) O; ‹factum CA | ‹ut amrafel G | ‹et arioch A | ‹et chodorlahomor GA | ‹et thadal GA | 2. ‹inirent A | ‹et contra b. GAT | ‹et contra s. GA | ‹et contra s. GA | ‹contraque GAT | 3. ‹omnes GAT | ‹quae G | 4. ‹duodecim GCAT.

et tertiodecimo anno recesserunt ab eo
5 igitur anno quartodecimo venit Chodorlahomor et reges qui erant cum eo
percusseruntque Rafaim in Astaroth Carnaim
et Zuzim cum eis
et Emim in Save Cariathaim
6 et Chorreos in montibus Seir usque ad campestria Pharan quae est in solitudine
7 reversique sunt et venerunt ad fontem Mesfat ipsa est Cades
et percusserunt omnem regionem Amalechitarum
et Amorreum qui habitabat in Asasonthamar

---

4. recesserunt GO; recesserant A.

Desunt $Θ^{HG}Ψ^{B*}$.

ciodecimo + tercio $Ω^{M}$ | recesserant CX $Σ^{TO}ΑΘ^{AM}$giv | recesserunt *** $Φ^{V}$.

5. quintodecimo $Φ^{V*}$ | ∼ quartodecimo anno $ΒΑΩ^{M}$agrel$\mathfrak{S}$c | chodorlaomor $ΛΠ^{D}ΒΡΨ^{FM}Ω^{JM}$ag; codorlahomor C; codorlaomor X; godorlahomor A; godorlagomor $Σ^{M}$; chodorlahomer $Σ^{O2}$; codorlaomer $Σ^{O*}$; chodorlagomer $Σ^{T}$ | ∼ cum eo erant $Ω^{SJ}$ | percusseruntque] et percusserunt $Ω^{M}$a | rafaim = $C^{*}Π^{D}ΣΑΜΦ^{AZVP}$ $ΟΘ^{AM}ΡΩ^{J}$; rafain G; rafaym $ΧΩ^{M}$; rhafaim C^{2}; raphaim $ΛΦ^{RG}Ψ$grelv$\mathfrak{S}$c; raphaym $Π^{C}ΒΩ^{S}$a; faraim T | astaroth carnaim = $ΑΤΜΦ^{RAZGVP2}ΨΩ^{JM}$grvc; astaroth carnaym XB; astaroth carnain $C^{2}Σ^{O}$; astaroth canaim P*; astaroth carnam O; astharoth carnaim $GΛ^{L}Φ^{P}$; asṭharoth charnaim $Θ^{AM}$; astarot carnaim $Σ^{M}$; astarot canain C*; astaroh carnaym $Ω^{S}$; astaroth et carnaim $Λ^{H}$el$\mathfrak{S}$; astaroth et carnaym a | zuzim] $Θ^{M2}$(zu *in ras.*) $Ψ^{M*}$; zuzym $Φ^{P}$P; zuzin $C^{*}Ψ^{M2}$; zuzum $Π^{C*}$; zutim $Ψ^{F*}$; zizim B; zozim $Π^{D}$ | com $Ψ^{M}$ | eis *** P | et emym $Ω^{S}$; et emin GP (et e *in ras.*); et emin *** $Π^{D}$; etenim $Λ^{H}$B $ΤΦ^{RAZ*GVP}ΟΨ$a; et temim C^{2}; et mim C*; et ommim X | in *om.* P | saue cariathaim = $Π^{D}ΜΦΡΩ^{J}$grelv$\mathfrak{S}$c; sabe cariathaim $ΛΣ^{M}$ $ΑΘ^{AM}Ψ^{BD}$; sabe cariathaym X; sabę cariathaim $Σ^{TO}Ψ^{F}$; sabeh cariataim C; sauhe cariathaym a; sauec ariathaim G; sabec ariathaim O; sauem cariathaim T^{2}; sauem cariathiaim T*; sabe et cariathaym $Ω^{S}$; suaue cariathaim $Π^{C}$; sare cariathaim $Ψ^{M}$; sare cariathaym B; suechariathaym $Ω^{M}$.

6. chorreos = $ΛΠΣ^{TOM2}ΑΤΜΦ^{RAGVP}$ $ΨΩ^{M}$agrv; chorraeos $Θ^{M}Ω^{S}$c; chorreus O; chorrhaeos $\mathfrak{S}$; choreos B; choraeos $Θ^{A}$; correos $G^{2}CXΣ^{M*}Φ^{Z}Ω^{J}$; corrhaeos rel; cureos G*; horreus P | seyr $ΧΠΨ^{DF}Ω^{M}$a; sehir $CΣ^{T}$; sephyr $Ω^{S}$ | se(i)r + pilosus dicitur mons C; + philosus dicitur mons $Θ^{AM*}$. *Cf. Hier. de situ et nom. ad verbum* seir *in gen.* | ad] in X; *om.* $Φ^{Z\dagger}$ | carpestria $Σ^{T*}$ | faran $CXΣΦ^{P}$; pharam O.

7. uenerunt + usque $Ω^{J}$agrel$\mathfrak{S}$c | mesfat = $CXΣ^{TM}ΑΦ^{RZGP}$O; mesphat $Λ^{L}Π$ $Θ^{AM}ΡΨ$ag; mesphath $Λ^{H}Ω^{SJ}$; mesfath G $Σ^{O}ΜΦ^{AV}$; mephath $Ω^{M}$; misphat Brelv$\mathfrak{S}$c; masfath T | chades $ΒΩ^{M}$ | percusserunt] ¶ s̄ perrexerunt $Θ^{M}$ | amalechitarum = $GΛ^{H}ΠΣ^{OM}ΒΑΤΜΦ^{RA2}$ (h *in ras.*) ^{Z2GV2P}O $Θ^{AM}ΡΨ^{DF}Ω$ag; amalechitharum $Ψ^{B}$; hamalechitarum C; amalecitarum $Λ^{L}Φ^{Z*V*}$ relv$\mathfrak{S}$c; amalegcitarum $Σ^{T}$; amalethitarum $Ψ^{M}$; malecitarum X | amorraeum $Λ^{L}Α$ $Φ^{RGVP}Θ^{AM}$; amorrhaeum iv$\mathfrak{S}$c; ammorreum g; amorreorum $ΧΣ^{T}$; amorrhaeorum rel | habitabant M*arel; abitabant $Σ^{T2}$; abitant $Σ^{T*}$ *cum LXX* | asason - thamar relv; assasonthamar $Λ^{L}$B; asasanthamar $Φ^{V2}$ *in ras.*; asonthamar $Φ^{R}Ψ^{BD}$; sasonthamar $Σ^{T*}$; assomathamar G.

⟨et tertiodecimo GA | 5. § igitur O; ⟨igitur GCAT | ⟨et reges G | ⟨percusseruntque GAT | ⟨et zuzim A | ⟨et emim GAT | 6. ⟨et chorreos GA | ⟨usque GA | 7. ⟨reversique GCAT | § et venerunt O | ⟨ipsa G | ⟨et percusserunt GAT | ⟨et amorreum GA.

8 et egressi sunt rex Sodomorum
et rex Gomorrae
rexque Adamae et rex Seboim
necnon et rex Balae quae est Segor
et direxerunt contra eos aciem in valle Silvestri
9 scilicet adversum Chodorlahomor regem Elamitarum
et Thadal regem Gentium
et Amrafel regem Sennaar
et Arioch regem Ponti
quattuor reges adversus quinque
10 vallis autem Silvestris habebat puteos multos bituminis
itaque rex Sodomorum et Gomorrae terga verterunt cecideruntque ibi
et qui remanserant fugerunt ad montem
11 tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum et Gomorrae
et universa quae ad cibum pertinent et abierunt
12 necnon et Loth et substantiam eius
filium fratris Abram qui habitabat in Sodomis

---

10. remanserant GA; remanserunt O.

Desunt ΘHGΨB*.

8. et *om.* X | egressae sunt ΦA* | reges G* | sodomum O | rex *om.* ΣO*O | gomorre ΛHXΠDΣTMΨBMΩα; gomorrhae relbgc; gomurrae BΦZ*P* | adame ΛHX ΠDΣTMBPΨBMΩα; adama C | seboym CX BΩS; seboi Π; sebaim ΦV; soboim ΦP; eboim G | necnon] neenen O | et *om.* ΘA | bale GCΛHXΠDΣTMBΦAGVOPΨBDM Ωα | est **** P | dirrexerunt G* | eos *om.* O | ∾ aciem contra eos TΦRAZGVΨ Ωαrelgc | uallem C*ΠC* | silbestri CΣT; syluestri grelb; siluestre P; siluestrae ΠC.

9. scilicet + et ΣT | aduersus CΛΣ PΨBDMΩSJgrelgc | chodorlaomor ΛΠDB ΦV*PΨΩg; chodorloamor α; codorlahomor C; codorlaomor X; codorlagomor ΣT2; chodorlahomer ΣO2; chodorlagomer ΣO*; cogorlagomor ΣT*; godorlahomor A; godorlagomor ΣM | aelamitarum ΠCX ATMΦRZGVOre; helamitarum CΦP | ethadal ΦR | thadal] P2 (th *in ras.*); tadal XΨB; thadar A; chadal C | amraphel ΛX ΘAΩSMαgrelbgc; amarafel GΠ; amrafal ΦP; ambra*phel P (p *in ras.*) | sennahar ΣTO; senaar B; semnaar ΨM; sannaar ΩM | arioc ΣM; arihoc B; ariog ΩM; ariohoc G; arioth ΩS; acharioch C | quatuor ΛL*H ΣOMΨBΩαgrelb | aduersus] ΦR*; aduersum BTMΦR2AZGVPΨF*ΩM.

10. ualles O | silbestris C; syluestris grelb; siluestri ΨF*M | habebant O | poteos T | uituminis GAO | itaque] ΘM1 (aque *in ras.*) | et + rex PΩSJαgrelg *cum LXX.* ¶ hebr. et antiqui non habent « rex » nisi semel *Guill.* | gomorre ΛHX ΠDΣOMΨBMΩSJα; gomorrhae relbgc; gomore ΩM; gomurrae TΦZ*P*; gomorreorum ΠC | uerterunt + et O | remanserunt ΣTOBΦZ*P*OΨM | fugierunt CΛL*XΠ ΣTMΘAMP*ΩM.

11. psodomorum C | gomorre XΠD ΣTMBΨBΩJM2; gomorrhae lbgc; gomore ΩM*; gomurrae ΦZP*; gomorreorum ΛH ΩSαg; gomorrhaeorum rel | pertinet ΣM | et abierunt] *in ras.* ΦP; eabierunt G* | auierunt O; *abierunt ΦZ.

12. et loth *om.* C* | lot ΣMgrelbgc | substantia O | filium + que GC | habram ΣT; abraham BP* | hauitabat O | psodomis C.

---

8. § et egressi O; ⟨et egressi GAT | ⟨rexque GAT | ⟨necnon GA | ⟨et direxerunt GA | 9. ⟨scilicet AT | ⟨regem G | ⟨et thadal GA | ⟨et amrafel A | ⟨et arioch GA | ⟨quattuor GAT | 10. § vallis O; ⟨vallis CAT | ⟨itaque GCAT | ⟨cecideruntque G | ⟨et qui GAT | 11. ⟨tulerunt GCAT | ⟨et universa A | 12. ¶ necnon VIII. G; § necnon O; ⟨necnon AT | ⟨et substantiam G | ⟨filium GA.

13 et ecce unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebreo
qui habitabat in convalle Mambre Amorrei
fratris Eschol et fratris Aner
hii enim pepigerant foedus cum Abram
14 quod cum audisset Abram captum videlicet Loth fratrem suum
numeravit expeditos vernaculos suos trecentos decem et octo
et persecutus est eos usque Dan
15 et divisis sociis inruit super eos nocte
percussitque eos et persecutus est usque Hoba quae est ad laevam Damasci
16 reduxitque omnem substantiam et Loth fratrem suum cum substantia illius
mulieres quoque et populum.
17 Egressus est autem rex Sodomorum in occursum eius
postquam reversus est a caede Chodorlahomor et regum qui

---

13. pep(i)gerant AO; pepigerunt G.

Desunt G (*a v.* 16, mulieres quoque) Θ^{H}Ω$^{}$Ψ^{B*}.

13. et *om.* Π^{c}Σ^{T}Ψ^{B} | euasserat Π^{c*}; e**uaserat P | abrae P*; habram C | hebreo = Λ^{H}XΠ^{D}BMOΨ^{DFM}Ω^{JM}a; hebraeo GΛ^{L}ATΦΘ^{AM}grelbsc; haebreo Π^{c}; ebreo CΣPΨ^{B} | hauitabat O; habitabant P* | conualle] Λ^{L*}; conuallem CX*ΣB; ualle Λ^{L2} | mambrę Ψ^{F}; mambrae Σ^{O}Φ^{RZGP}O Ψ^{D}; manbre Ψ^{B}Ω^{M}; mamre Π | amorraei Π^{c}ATΦ^{RGV}Θ^{AM}; amorrhaei relbsc; ammorrei Bg; amorreis Ψ^{M} | eschol] Φ^{V*}; escol Σ^{OM}PΨ^{M}Ω^{S}; ęscol Ψ^{F}; heschol C; ieschol Φ^{V2}; elchol Φ^{A}; elcol Ψ^{D}; el Ψ^{B} | haner CΣ^{T}; ener Φ^{V} | hi Π^{c}MΦΘ^{M}P*Ψ^{DFM} grelbsc | enim *om.* C* | pepegerant O; pepigerunt GΨ^{M} | fędus Π^{c}Σ^{TO}; fedus Λ^{H}XΠ^{D}Ψ^{BM}Ω^{JM}a; f*edus B | habram C Σ^{TM}; abraham B.

14. quod quum audisset habram cap[tum] *om.* C* | quo G* | ∾ cum quo(d) G* | audisset] uidisset P* | habram C^{2}Σ^{T}; abraham B | captiuum Ω^{M} | uidelicet + et Ψ^{M} | lot Σ^{M}grelbsc | numerabit CXB | trecentos] P*; tricentos BM*P^{2} | et octo] eocto G† | est *om.* Π^{c} | eos *om.* C*c | adan Π^{c}.

15. diuisi P* | percussitque + ita O | eos *om.* CΛΠ | eos + nocte Σ^{T} | perse(c)utus est + eos Σ^{M}Ψ^{F}Ω^{SJ}aelsc *cum hebr. et LXX* | usque + ad MΨ^{BDM} | hoba = ΛΠB TΦ^{ZVP}OΘ^{A2M}Ψ^{BDF}Ωagrelbsc; oba MΦ^{RAG} Θ^{A*}; hobat P*; obat Σ^{TM}; hobath CΣ^{O}; obath X; obam GΨ^{M}; oban A | hoba + et phenicem Λ; + et phenycem Ω^{S}; + et phoenicem ls; + et phoenicen e. ¶ non est subiungendum « phoenicem » *Guill.* | est + usque CΦ^{P} | damaschi G; damsci Λ^{L} | damasci + usque ad phenicem P *in ras.*; + usque ad fenicen (fenicem Θ^{M*}) Θ^{AM*}. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. 14, 14* (usque dan, Foenicis oppidum); *de situ et nom.* (Damascus nobilis urbs Phoenicis).

16. reduxitque] reditumque Ψ^{M} | lot Σ^{M}grelbsc | cum substantia* G; cum substantiam Π^{c}BΨ^{M}; cum stantia Ψ^{D*} | mulierem O | quoque] que Φ^{P} | populos Θ^{A}. ¶ al populos Θ^{M}.

17. egressus + que Ω^{M} | psodomorum C | ocursum Π^{c*}O | reuersus est] regressus est X; regressus (est *om.*) Σ^{O} | a caede] accede Ψ^{M} | chodorlaomor Λ^{H}Π^{D}

---

13. ¶ et ecce IX. B; ‹et ecce GCAT | ‹nuntiavit G | ‹hebreo G | ‹qui habitabat A | ‹fratris GA | § hii O; ‹hii GAT | 14. ¶ quod IX. G; § quod O; ‹quod CAT | ‹numeravit GAT | ‹et persecutus GA | 15. ‹et divisis GAT | ‹percussitque AT | ‹et persecutus G | ‹quae G | 16. ‹reduxitque GAT | ‹et loth G | ‹mulieres GA | 17. § egressus O; ‹egressus CAT | ‹postquam A.

cum eo erant
in valle Save quae est vallis regis
18 at vero Melchisedech rex Salem
proferens panem et vinum
erat enim sacerdos Dei altissimi
19 benedixit ei et ait
benedictus Abram Deo excelso
qui creavit caelum et terram
20 et benedictus Deus excelsus quo
protegente hostes in manibus
tuis sunt
et dedit ei decimas ex omnibus
21 dixit autem rex Sodomorum ad
Abram
da mihi animas cetera tolle tibi
22 qui respondit ei levo manum
meam ad Dominum Deum excelsum possessorem caeli et
terrae
23 quod a filo subteminis usque ad
corrigiam caligae non accipiam
ex omnibus quae tua sunt
ne dicas ego ditavi Abram
24 exceptis his quae comederunt
iuvenes
et partibus virorum qui venerunt mecum Aner Eschol et
Mambre
isti accipient partes suas.

---

18. panem GA; panes O | enim GA; autem O.

Desunt GΘ^{HG}Ψ^{B*}.

MPΨ^{BDF}Ω𝔞𝔤; codorlahomor A; codorlaomor X; chodorlahomer Σ^{O2}; chodorlagomer Σ^{O*}; cohdorlagomor Σ^{T2}; cohdorlagomer Σ^{T*}; godorlagomor Σ^{M} | qui] que Ψ^{M} | saue = GΠ^{D}MP𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; sabe ΛXΣ BATΦOΘ^{AM}Ψ^{BFM}Ω^{M}𝔞; sabę Ψ^{D}; s*abe C (ualles*abe); suauae Π^{C}; sauhe Ω^{SJ} | est** Ψ^{F}.

18. ad uero CO | melchissedech Ω^{S}; melchisedec Σ^{M}OΩ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; melchisedhec Λ^{L}; melchisetech B; melcisedech Σ^{T}; melcisedhec C; melcisethec X | panes CΛ^{L}O | erat enim sacerdos dei altissimi *om.* Σ^{T*} | enim] autem Σ^{M}O *cum Hier. ep. 73* | sacerdos dei] *in ras.* Θ^{M2} | dei *om.* Φ. ¶ antiquiores non habent « dei » *Guill.* | altissimi] summi B *cum Tert. adv. Iud. 2; Ambr. de Abr. 1, 3.*

19. benedixit + que CMΦ^{R*}Ψ^{BD} *cum hebr. et LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (et benedixit) | ei *om.* Λ^{L*} | benedictus** Ψ^{F} | habram C; abraham B | abram + a Λ^{H}Σ^{T2M} | dei Π^{D} | eterram O*.

20. et benedictus — 21. ad abram] *in ras.* Φ^{A1} | et *om.* O | excelsos Ψ^{F*} | quo] qui Ψ^{F*} | protegentem Π^{C*} | oste Ψ^{M} | hostes **** Φ^{Z} | tuis + traditi Ω^{S} | ex] de Σ^{O}.

21. psodomorum C | habram C; abraham B | animas + et Λ^{L*H}Ψ^{F} *cum hebr.*

22. respondit] ait Ψ^{BD} *cum LXX. Cf. Aug. loc. in gen. 48* (et dixit) | ei *om.* B | leuo] Θ^{M2} (o *in ras.*); lebo X; leua Ψ^{F*}; leuabo Ψ^{F2} | manuum Σ^{T*} | deum] meum Ω^{M}; *om.* Ψ^{F} | possesorem O; prosessorem P* | et] ac ΠΣ^{TM}P; hac C.

23. quod] quia Ω^{M} | filio C*Φ^{Z*P*} O*Ψ^{F*}Ω^{M}𝔞 | subtegminis ΛΠΣ^{TM}BTM* Φ^{RZGV}OΘ^{A}PΨ^{BDF}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; subtecminis XΦ^{A}Ψ^{M} | corigiam XΩ^{M}𝔯𝔢𝔰𝔠; corgiam Π^{C}; corriam Ψ^{M} | habram CX; abraham B.

24. hiis OΩ^{SJ}𝔞; is Σ^{T*} | qui PΨ^{D} | comederis Π^{C} | iuuenis P* | et] ex Ψ^{DF*M} | qui] quae Φ^{R} | uenerunt] comederunt C | haner C | aner + et Σ^{M} | eschol] Θ^{M2} (es *in ras.*); escol Σ^{OM}Φ^{RAZGV}PΨΩ^{J}; exchol BΘ^{A}; rescol Ω^{M} | mambrę Ψ^{DF}; mambrae Φ^{ZV}; manbre Ψ^{B}Ω^{M*}; mamre CΛ^{L} ΠΣ^{OM}AMΘ^{AM}P* | accipiant XΠBPΨ^{F}.

‹in valle A | 18. ¶ at vero XV. A; ‹at vero CT | ‹erat AT | 19. ‹benedixit CA | ‹benedictus AT | 20. ‹et benedictus AT | ‹et dedit A | 21. § dixit O; ‹dixit CAT | ‹da mihi AT | 22. ‹qui AT | § levo O; ‹levo CT | 23. ‹quod A | ‹non accipiam T | ‹ne dicas A | 24. ‹exceptis AT | ‹et partibus A | ‹aner A.

XV. 1 His itaque transactis
factus est sermo Domini ad
Abram per visionem dicens
noli timere Abram
ego protector tuus sum et merces
tua magna nimis
2 dixitque Abram Domine Deus
quid dabis mihi
ego vadam absque liberis
et filius procuratoris domus meae
iste damascus Eliezer
3 addiditque Abram
mihi autem non dedisti semen
et ecce vernaculus meus heres
meus erit
4 statimque sermo Domini factus
est ad eum dicens
non erit hic heres tuus sed qui
egredietur de utero tuo ipsum
habebis heredem
5 eduxitque eum foras et ait illi
suspice caelum et numera stellas
si potes
et dixit ei sic erit semen tuum
6 credidit Domino et reputatum est
ei ad iustitiam.

XV. 6. credidit CΠA; credidit + abram O.

Desunt GΘ^{HG}Ψ^{B*}.

XV. 1. hiis O𝔞 | ita (que *om.*) Λ^{L}X ΠΣBTMΦΘ^{AM}PΨΩ^{M}𝔤 | transacta Ψ^{D*} | factum est BO | habram Π^{C}; abraham B | mercis CT* | tua + mecum Ω^{M2}.

2. habram CΣ^{T}; abraham B | deus *om.* T† | deus + meus Ω^{S} | qui Φ^{Z*} | dabit Ψ^{M} | liueris O; liberos Φ^{A*} | filios P* | procuratoris] *in ras.* Φ^{Z1} | domus *om.* C* | isti C | elyezer Ω^{S}𝔞; ęliezer X; heliezer B; helizer C | el(i)ezer + erit heres meus PΩ^{S} *ex v. seq.*

3. addiditque] Φ^{Z*}; additque BΦ^{RZ2} | habram Σ^{T}; abraham BΩ^{M} | mihi autem non] *in ras.* P | et *om.* Σ^{TM2}M* *cum LXX et ant. vers.* | ecce *om.* B | hęres M; haeres 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; heris Ψ^{F*}; ęres X; eres Σ^{M} BΦ^{P}Ψ^{M} | est C*T^{2} (s *in ras.*).

4. sermo — dicens] *in ras.* Φ^{R1} | domini] dei XBΨ^{FM} | facta est O | ∾ factus est s. domini P | ∾ hic non erit Σ^{M} | haeres Π^{C}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; eres Σ^{M}BΦ^{R†P}Ψ^{BM} | qui] quia Φ^{P} | egreditur C*Λ^{L*H}Π^{CD*} | de utero tuo] *in ras.* Φ^{G2} | tuo *om.* Φ^{A*} | heredem + tuum Ω^{M}. *Cf. Ambr. de Abr. 1, 3; Aug. de civ. Dei 16, 26.*

5. eduxit] *in ras.* Θ^{M} | foras] Λ^{L*}; foris Λ^{L2} | susspice Φ^{V} (*2 m. refectum*); sus∗pice Φ^{Z}; suscipe Ω^{M*} | stelas si potest O.

6. et credidit Ω^{S} *cum hebr. et LXX; Ambr. de Abr. 2, 8; Hier. in ep. ad Gal. 1, 3* | credidit + abram XΠ^{D2}MΦ^{Z2}OΘ^{AM} PΨΩ^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; + habram Σ^{T}; + abraham B; + autem abraham Ω^{M} | domino] Φ^{Z*}; deo ΛΣBΦ^{Z2}Θ^{AM}ΨΩ𝔞𝔢𝔩𝔷𝔠; deo + abram Λ *cf. LXX et Rom. 4, 3; Cypr. ep. 63, 3; Ambros. et Hier. loc. cit.; Aug. de civ. Dei 16, 23.* ¶ « Credidit Domino et reputatum est ». Quod dicitur « Abram Deo » non est ibi, sed in epistola ad Romanos *Guill.* | deputatum est A *cum Cypr. et Aug. loc. cit.; Cassiod. in ps. 12; Tert. de pat. 1* | ei] P*; illi ΠBMΦP^{2}Ψ^{FM}Ω^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 *cum Ambr. de Abr. 1, 3; Hier. in ep. ad Eph. 3, 2; in ep. ad Tit. 2; Aug. et Cassiod. loc. cit.*

XV. 1. ¶ his VIII. Θ^{A2}; X. B; XV. Ω^{SJ}; XVI. A; XXI. C^{2}XΣ; XXXIII. ΛTMΦ^{RAZGP} P^{2}Ω^{M}; XXXIV. Φ^{V} (*in quo* XXXIII. *deest*); § his O; <his C | <factus A | <noli AT | <ego A | 2. ¶ dixitque VIII. Θ^{M2}; § dixitque O; <dixitque CAT | <domine T | <ego A | <et filius A | 3. <addiditque AT | <mihi CAT | 4. § statimque O; <statimque CAT | <non erit AT | 5. § eduxitque O; <eduxitque AT | § suspice O; <suspice A | § et dixit O; <et dixit AT | <sic C | 6. ¶ credidit XI. B; <credidit CAT.

7 Dixitque ad eum
ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldeorum
ut darem tibi terram istam et possideres eam
8 at ille ait Domine Deus unde scire possum quod possessurus sim eam
9 respondens Dominus
sume inquit mihi vaccam triennem
et capram trimam et arietem annorum trium
turturem quoque et columbam
10 qui tollens universa haec divisit per medium
et utrasque partes contra se altrinsecus posuit aves autem non divisit
11 descenderuntque volucres super cadavera et abigebat eas Abram
12 cumque sol occumberet sopor inruit super Abram
et horror magnus et tenebrosus invasit eum
13 dictumque est ad eum
scito praenoscens quod peregrinum futurum sit semen tuum

---

9. mihi GO; *om.* A | 12. obcumberet GA | inuasit eum GA; inuasit super eum O.

Desunt G (*usque ad v.* 7, ad eum) $\Theta^{HG}\Psi^{B*}$.

7. dixit (que *om.*) Φ^{A*} | eduxit Σ^{TM*} | hur $C\Lambda^{H}X\Sigma^{T}P^{*}\Psi^{DFM}\Omega^{S}$a | chaldaeorum $AT\Phi^{RAGV}\Theta^{AM}\Omega^{S}$grelbgc; caldeorum GC $\Lambda^{L}X\Sigma B$ | istas Ψ^{B}; hanc X | ∾ istam terram O | possederes P*; possederis O.

8. ad ille CXO; et ille Λ^{L} | potero Σ^{M} | possessurum O | possessurus sum $X\Sigma^{T*}B\Phi^{A*}\Omega^{SM}$ | ea Σ^{M}.

9. respondens] P*; et respondens $TM\Phi\Psi\Omega^{M}$grelgc; respondit Π; et respondit $P^{2}\Omega^{SJ}$a *cum hebr.;* respondens autem Σ^{M} *cum LXX* | dominus + ait illi Σ^{M} | inqui $G^{\dagger}\Psi^{B}$ | mihi *om.* $A\Psi^{B\dagger}\Omega^{M}$ | ∾ mihi inqui(t) Ψ^{B} | uaccam] Φ^{A} (ua *in ras.*); uacam Σ^{M}; baccam $GX\Pi^{C}\Sigma^{T}B$ | triennem] *in ras.* Ω^{S}; triennam B; trimam Σ^{M} | trimam] Φ^{V*}; trinam $B\Phi^{RGV2}$; triennem Ψ | arietum Φ^{Z*} | ∾ trium annorum Φ^{A*}P | trium turturem] *in ras.* Φ^{G2} | quoque*** *** Φ^{A}.

10. uniuersa] iumenta Ω^{M*} | diuissit O | diuisit + ea $G^{C}C\Lambda X\Sigma^{O2}B\Theta^{AM*}P^{2}$ (*in ras.*) $\Psi^{BDF}\Omega$agrelgc *cum hebr. et LXX* | utraque $G^{\dagger}$ | se *om.* Θ^{M*} | auis P* | autem] uero Ω^{J}.

11. descenderuntque] Φ^{Z2} (runt *in ras.*) | abigebat] Θ^{M} (*pr.* a *in ras.*); auigebat O; abigibat P*; abiebat B; ambigebat Ω^{M*} | habram C; abraam Σ^{T}; abraham $B\Omega^{M}$.

12. cum (que *om.*) G* | occuberet O; obcumberet $GXA\Phi^{Z}$ | sol obcumberet + sol Φ^{Z*} | sopor] pauor Λ^{H} *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Abr. 2, 9 et Aug. quaest. in gen. 30* (timor) | super + eam Ω^{M*} | abraham $B\Omega^{M}$ | orror X | inuasit + super $O\Omega^{M}$ *cum hebr. Cf. Ambr. de Abr. loc. cit.* (incubuit super eum) | eum — 13. ad eum] *in ras.* Σ^{O2}.

13. dictumque (est *om.*) Φ^{Z*} | pergrinum O | ∾ sit futurum Σ^{M} | non *om.* Ω^{S*} | et subiicient — et affligent] *inter uncinos inserit* w, *qui cum Aug. quaest. in exod. 47(41) verba* quadringentis annis

---

7. ⟨dixitque CAT | § ego O; ⟨ego GA | ⟨ut darem A | ⟨et possideres G | 8. § at ille O; ⟨at ille GCAT | ⟨domine C | 9. § respondens O; ⟨respondens GCAT | ⟨sume GCAT | ⟨et capram GA | ⟨et arietem G | ⟨turturem GA | 10. § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨et utrasque GA | ⟨aves G | 11. ⟨descenderuntque GCAT | ⟨et abigebat G | 12. ¶ cumque *Div. sine num.* Ψ^{M}; § cumque O; ⟨cumque GAT | ⟨sopor G | ⟨et horror GA | 13. ⟨dictumque GAT | ⟨scito GAT.

in terra non sua
et subicient eos servituti et adfligent quadringentis annis
14 verumtamen gentem cui servituri sunt ego iudicabo
et post haec egredientur cum magna substantia
15 tu autem ibis ad patres tuos in pace sepultus in senectute bona
16 generatione autem quarta revertentur huc
necdum enim completae sunt iniquitates Amorreorum usque ad praesens tempus
17 cum ergo occubuisset sol facta est caligo tenebrosa
et apparuit clibanus fumans et lampas ignis transiens inter divisiones illas
18 in die illo pepigit Dominus cum Abram foedus dicens
semini tuo dabo terram hanc
a fluvio Aegypti usque ad fluvium magnum flumen Eufraten
19 Cineos et Cenezeos et Cedmoneos

---

17. obcubuisset GA | lampans G*A | 18. usque ad fluuium AO; usque ad flumen G*.

Desunt ΘHGΨB*.

ad peregrinum *nectit* | subiicient ΩS grel bsc; subiciens ΨD | seruituti + qua ΨB* | affligent** G | quadringentis] ΠC (in *in ras.*); quadrigentis ΦP*P; quadringenti ΣT*; quadragentis ΩM* | anni ΣT*.

15. ibis] ibi P* | in pace *om.* BΩM.

16. necdum enim] *in ras.* ΦP2 | enim *om.* P*ΩM | completi ΦZ*; conpleta X | amorraeorum CΠCATMΦRAGPΘAM; amorrhaeorum rclbsc; ammorreorum g | ad praesens] in praesens ΦRA.

17. obcubuisset GA; acubuisset ΣM | fumigans XB | et *om.* ΣTM | lampans G*A | igni ΦZ* | transsiens ΦZ*; transens O | inter] in B.

18. in die illa CXΠΣT*ΨB | ~ in illo die grelsc | pepegit P* | dominus *om.* C | habram CΣTMΨB; abraham BΩM | foedus] ΨD*; fędus ΠCΣTO; fedus ΛHXΠDΨBD2MΩa | ~ fedus cum habram dominus ΨB; dominus f(o)edus cum abram ΩJagrclsc | flubio XΣTBO | egypti ΛLXΠDBΨBΩ; ęgipti ΣO; egipti ΛHΣTMa | flubium XBO | flu(u)ium magnum flumen (euf)ra(t)en = G2CΛL*X AOΘAM1P1 w *cum hebr.;* flumen magnum fluxen (?) eufraten G*; flumen magnum fluuium eufraten P† (?); flu(u)ium magnum eu(f)raten ΛL2HBMΘM†ΨB(2)DFMΩ agrelsc *cum LXX;* flumen magnum eufraten Σ *cum LXX; Ambr. de Abr. 2, 10; Aug. de civ. Dei 16, 24;* fluuium eu(f)raten ΠTΦ. ¶ Antiquiores « usque ad fluuium Eufraten »; moderni iuxta hebr. « usque ad fluuium magnum, fluuium Eufraten »; illi uero qui sunt mediocris antiquitatis sic: « usque ad fluuium magnum Eufraten » *Guill.* | eufraten** ΘM; heufraten C; euphraten ΦAZGV rclbsc; euphrathen P.

19. cinaeos ΛLATMΦΘAM rclbsc; cyneos GCΣMΩSM2; cynaeos ΩM*; chineos B; gineos O; zineos ΛH | cenezaeos TM ΦΘAM rclbsc; caenezaeos A2; caenezaeus A*; chenezeos CB; cinezeos ΨBD; genezęos O | et *om.* XTΦΨBDMΩM agrclbsc | cedmonaeos ΦRGP ΘAMΨF rclbsc; cetmoneos ΣM; cetmonaeos A; cethmoneos XΣOa; cethmmoneos ΩS; chetmoneos CB; ecethmoneos ΣT; gedomoneos O.

<et subicient GAT | <et adfligent G | 14. <verumtamen GAT | <ego G | <et post GA | 15. § tu O; <tu GAT | 16. <generatione GAT | <necdum GAT | <usque G | 17. § cum O; <cum GCAT | § facta O; <facta G | <et apparuit GA | <et lampas G | 18. <in die GCAT | <semini AT | <a fluvio GA | 19. <cineos GAT.

20 et Ettheos et Pherezeos
Rafaim quoque 21 et Amorreos
et Chananeos et Gergesseos
et Iebuseos.
XVI. 1 Igitur Sarai uxor Abram non
genuerat liberos •
sed habens ancillam aegyptiam
nomine Agar 2 dixit marito suo
ecce conclusit me Deus ne parerem
ingredere ad ancillam meam si
forte saltem ex illa suscipiam
filios
cumque ille adquiesceret deprecanti
3 tulit Agar Aegyptiam ancillam
suam
post annos decem quam habitare coeperant in terra Chanaan
et dedit eam viro suo uxorem
4 qui ingressus est ad eam
at illa concepisse se videns despexit dominam suam

XVI. 3. coeperant GA; coeperat O | 4. ad illa GO.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

20. et *om.* CXΣ^{TM}Θ^{AM}Ψ^{F} | ettheos = C; etthaeos Θ^{AM}; etheos ΛXΣBMΦ^{Z}PΨ^{BFM} Ω^{SM*}ag; aetheos Φ^{P}Ψ^{D}; hettheos T; hetthaeos A; hettaeos O; hetheos Φ^{V}Ω^{JM2}; hethaeos relbgc; cettheos GΦ^{A}; cetthaeos Φ^{R1}; cetheos Π^{D}; cethaeos Φ^{R†}; cętheos Π^{C}; chetthaeos Φ^{G} | pherezaeos rlbgc; phaerezaeos e; ferezeos GCΛXΠΣMΦ^{P}O Ω^{JM}a; ferezaeos ATΦ^{RAZGV}Θ^{AM}; eferezeos B | rafaim quoque et amorreos *om.* C* | rafaym X; raphaim GΛΠ^{C}APΨ grelbgc; raphaym C^{2}BΩ^{S}; rafim Φ^{Z}; raphym Ω^{M}; rapaym a | amorraeos Π^{C}ATΦ^{RAGV}Θ^{AM}; amorrhaeos relbgc; ammorreos G^{1}Og; amoreos G† | chananaeos ATΦ^{RAG}Θ^{AM} relbgc; cananeos XΦ^{Z}; cananaeos Φ^{P}; channeos O | gergessaeos A; gergeseos ΠΣ^{O*M}MOPΨΩ^{JM}ag; gergesaeos Λ^{L}TΦ^{RAZGV}Θ^{AM}Ω^{S} relbgc; gergaesaeos Φ^{P}; gergeos Λ^{H} | gergeseos ******* P | iebusaeos AΦ^{RGP}OΘ^{AM}Ω^{S} relbgc; iebusseos X Σ^{T}; ihebuseos C*; ihebusseos C^{2}; gebuseos Λ^{L}Π^{C}Ω^{M}; gebusaeos Φ^{Z}; gebusseos B | ∾ ihebus(s)eos et gergesseos C.

XVI. 1. saray CΛ^{H}XBΩ^{S}; sarray Ω^{M}; sari P^{2} (ri *in ras.*) | habram CΣ^{T}; abraham BΩ^{M} | non genuerat + sibi Ω^{S}grclg. *Cf. hebr. et LXX* | liueros O; liberus P* | sed] se G* | egyptiam Λ^{L}ΠBΩ^{JM}; aegiptiam C; egiptiam Λ^{H}XΣ^{OM}Ψ^{B}a; aegibtiam Σ^{T} | nomen P* | aggar O.

2. dixit + que O. *Cf. hebr. et LXX* | deus = GAΘ^{AM*}; dominus CΛXΠΣBTM ΦOΘ^{M2}PΨΩ agrelbgc *cum hebr. LXX; Ambr. de Abr. 1, 4; Hier. quaest. hebr. in gen.* | ingrederem O | ancellam O* | saltim CΛ^{L}XΣ^{TO}BT*M*Φ^{RAZGV}Θ^{AM}P*ΨΩ^{SJ}; psaltem O; psaltim Φ^{P} | suscipiam] susci**piam Ω^{M}; accipiam Σ^{T} | illa Φ^{G}Ψ^{F*} | adquieuisset TMΦP^{2}Ψ^{D}; aquieuisset Ψ^{B2} (qui *in ras.*); adquieuissent Ψ^{M} | depręcanti O; depraecanti Φ^{A}.

3. tullit O | hagar C | egyptiam XΠ^{D} BΩ^{JM}; egiptiam CΛ^{H}Σ^{OM}Ψ^{B}a | ęgibtiam Σ^{T} | ancellam O* | suam *om.* X | post**** C | annus P* | quam] Λ^{L*}; postquam Λ^{L2} Σ^{O*} | hauitare O | coeperat O; cęperat Σ^{O*}; ceperat XΣ^{T}. *Cf. Aug. de civ. Dei 16, 34* (habitauerat) | terra + sennaar Ψ^{B} | canaan GXΣ^{TO†M} | et *om.* Σ^{T}.

4. qui ingressus est ad eam *om.* Σ^{T*} | eam] illam Σ^{O} | ad illa GCO | illa + cum G^{C}.

---

20. ⟨rafaim GAT.

XVI. 1. ¶ Igitur IX. Θ^{A2M2}; XII. GB; XVI. Ω^{SJ}; XXIIII. O; *Div. sine num.* Ψ^{B2DF}; § igitur O; ⟨igitur CAT | ⟨sed GA | 2. ⟨dixit G | ⟨ecce GAT | ⟨ingredere GA | § cumque O; ⟨cumque GCAT | 3. ⟨tulit GA | ⟨post A | ⟨et dedit GA | 4. ⟨qui GC AT | § at O; ⟨at GCAT.

5 dixitque Sarai ad Abram
inique agis contra me
ego dedi ancillam meam in sinum tuum
quae videns quod conceperit despectui me habet
iudicet Dominus inter me et te
6 cui respondens Abram
ecce †ait† ancilla tua in manu tua est utere ea ut libet
adfligente igitur eam Sarai fugam iniit
7 cumque invenisset illam angelus Domini iuxta fontem aquae in solitudine qui est in † via † Sur 8 dixit ad eam
• Agar ancilla Sarai unde venis et quo vadis
quae respondit a facie Sarai dominae meae ego fugio
9 dixitque ei angelus Domini
revertere ad dominam tuam et

6. ait *om.* GO *omittente, ut videtur, archetypo; add.* A *et cet. sed minus recte, pro* inquit *iuxta Hieronymi morem* | 6. utere ea GO; utere eam A* | 7. qui est in deserto sur GA *errante, ut videtur, archetypo;* quae est in deserto in uia sur O *ex ant. vers. interpolatus.*

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

5. saray CΛ^{H}XBΩ^{S}; sarray Ω^{M}; sari P^{2} (ri *in ras.*) | ad *om.* Ω^{M} | habram CΣ^{T}; abraham BΦ^{A*}Ω^{M} | ages Π^{C} | contra] coram X | ancellam O* | in sinu tuo CΠΣ^{M}TΦP*Ψ. ¶ « ancillam meam in sinu tuo ». Sic antiqui *Guill.* | quod] que B | conceperit] Λ^{L2} (er *in ras.*); concepit X | dispectui Θ^{M}P; despectu Σ^{O*} | iudicat O | iudicet + me Φ^{Z*}; iudicet ** Π^{C} | dominus] deus B.

6. cui respondit XΣ^{M}Ω^{M}a | respondens + dominus P* | habram CΣ^{T}; abraham BΩ^{M} | ecce = GXΠ^{C}O; ecce ait CΛ^{H}Π^{D}Σ^{TO}ATMΦΘ^{AM}PΨΩagrelbgc; ecce ayt Λ^{L}B; ecce inquit Σ^{M} | ancella O* | tua] tu Σ^{M*}; mea Ω^{M*}; *om.* Ψ^{B} | est *om.* Σ^{M} | utere ea = GΛΠ^{D}ΣA^{2}T^{2}MΦ^{A2Z2}OΘ^{AM}PΩ agrelbgc; utere eam Π^{C}A*T*Φ^{RA*Z*GVP}; (h)utere illam CX; fac de ea Ψ^{BDF2}; fac de eam Ψ^{F*M} | saray CΛ^{H}XΩ^{S}; sarray Ω^{M}; sari P^{2} (ri *in ras.*) | init Λ^{L*}.

7. uenisset Ψ^{F*} | illam] eam CXΩ agrelgc | in (*ante* solitudine) *om.* B | solitudinem ΠΣ^{TO2} (inem *in ras.*) | qui est in deserto sur = GA; quae (que B) est in deserto sur Π^{C}B; qui est in deserto in uia sur P; quae (que CXΠ^{D}) est in deserto in uia sur (assur Π^{D}) CXΠ^{D}O; quae (que Σ^{TO}) est in uia sur (asur Σ^{M}) Σg *cf. hebr. LXX et ant. vers.* (super fontem aquae in deserto, fontem in uia sur); qui (que Λ^{L2H}) est in uia in deserto sur (assur Λ^{H}) ΛΘ^{AM}; qui est in uia sur in deserto M Φ^{RAZG2} (*in mg. et in ras. spatio breviori*) Φ^{VP}Ωιυc; quae (que alg) est in uia sur in deserto Tarelg; quae (que Ψ^{D2}) est in uia assur (asur Ψ^{M}) in deserto Ψ.

8. dixit ad eam *om.* Φ^{A*} | dixit + que G *cum hebr. et LXX; Hilar. de trin. 4, 23* | eam] P*; illam TMΦ^{RA2ZGVP}P^{2}Ψ^{F}Ω^{J}agelbgc; ancillam Ω^{S}r | saray CΛ^{H}XΣ^{T}BΩ^{S}; sarrai Φ^{P}; sarray Ω^{M}; sari P^{2} (ri *in ras.*) | et] aut XΦ^{A}Ψ^{BDF} | uadis] adis Ω^{M*} | respondit] Σ^{O2} (dit *in ras.*) | saray CXBΩ^{S}; sarrai P*; sarray Ω^{M} | dn̄e XΣ^{M}Ψ^{B}Ω^{M}a | meaego G* | ego *om.* Ψ^{B} | fugio] Φ^{V2} (gio *in ras.*).

9. ei *om.* XBΦ^{Z}†Ψ^{F*} | sub manibus = GAOΩ^{M}w *cum hebr. et LXX;* sub manu C ΛXΠΣBTMΦΘ^{AM}PΨΩ^{SJ}agrelgc | ipsius]

5. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨inique GAT | § ego O; ⟨ego GAT | ⟨quae A | ⟨iudicet GAT | 6. § cui O; ⟨cui GCAT | ⟨ecce GCAT | § adfligente O; ⟨adfligente GCAT | 7. ¶ cumque XIII. B; ⟨cumque GAT | 8. § dixit O; ⟨dixit G | ⟨agar GAT | ⟨unde G | ⟨quae GA | ⟨a facie GCT | 9. ¶ dixitque XIII. G; § dixitque O; ⟨dixitque AT | ⟨revertere GCAT.

humiliare sub manibus ipsius
10 et rursum multiplicans inquit multiplicabo semen tuum et non numerabitur prae multitudine
11 ac deinceps ecce concepisti et paries filium
vocabisque nomen eius Ismahel
eo quod audierit Dominus adflictionem tuam
12 hic erit ferus homo
manus eius contra omnes et manus omnium contra eum
et e regione universorum fratrum suorum figet tabernacula
13 vocavit autem nomen Domini qui loquebatur ad eam Tu Deus qui vidisti me
dixit enim profecto hic vidi posteriora videntis me
14 proptera appellavit puteum illum puteum Viventis et videntis me
ipse est inter Cades et Barad
15 peperitque Abrae filium qui vocavit nomen eius Ismahel
16 octoginta et sex annorum erat

---

11. ecce concepisti G†; ecce ait concepisti G^{1}O; ecce inquit concepisti A |
15. peperitque abrae G*A; peperitque agar abrae G^{2}O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B*}.

illius P*Ω^{SM}arel§c; eius Σa *cum Hilar. de trin. 4, 23; Ambr. de Abr. 1, 4.*

10. rursus CX; rursu O | multi · plicans inquit multi · plicabo O | ∼ multiplicabo inquid Σ^{T} | numerauitur O.

11. hac CX | ecce] et P* | ecce + ait G^{1}CΛ^{H}XΠΣTMΦOΘ^{AM}PΨΩagrel§c; + ayt Λ^{L}B; + inquit Aiv | concipisti M*; concipies TΦ. ¶ ā concipies Θ^{M} | uocabisque — eo quod] *in ras.* Φ^{P2} | uocauisque AO; uocabis (que *om.*) G*; et uocabis Σ^{O}Ψ^{M} | ismahel = Λ^{L}ΠBATMΦ^{RA2} (*in ras.*) ^{ZVG}OΘ^{AM}PΨ^{DF}rel; ismael Λ^{H}Σ^{TM}Ψ^{M}agiv§c; hismahel Σ^{O}Φ^{P2}; ysmahel Ω^{M}; ysmael Ψ^{B}Ω^{SJ}; smahel GCX | eo quod — tuam *om.* O | affliccione tua Σ^{M}.

12. erit + magnus Σ^{M} | omnium] omnis B | et *om.* Φ^{A*} | et eregione C Φ^{A}arel; et regione Λ^{L*}Ω^{S*}; et regionem P*; et omnium Ψ^{M} | uniuersorum] omnium Ω^{M} | ∼ fratrum suorum uniuersorum Σ^{T}Ψ^{B} | figit P* | tauernacula XBO.

13. uocabit XB | autem + agar ae | nomen* Λ^{H} | domini + agar Ω *cum LXX.* ¶ Heb. ant. non habent « agar » *lac.* | tu deus] *bis rep.* G | dixit enim] Ψ^{F*}; dixitque ei Ψ^{BDF2M} | hic *om.* Σ^{M*} | uidi] ineli Ψ^{M} | uidenti Λ^{L*}; uidentes OP*.

14. appellabit XB | poteum T*; *om.* Φ^{Z†} | poteum T* | uibentis X; bibentis ΣB | uiuentis + et bibentis Ψ^{B*} | uidentes P* | me *om.* C*B | chades C; cadas Ω^{M} | baraad G (ra *in ras.*); barat X; barath P; burad Ω^{M*}; arad Ψ^{BDM}; harath Ψ^{F} | barat + in medio eorum est X.

15. peperitque + agar G^{2}Λ^{H}XΣ^{T2M}BM^{2}OΘ^{AM*}P^{2}ΨΩagrel§c *cum heb. et LXX. Cf. Pent. Lugd.* (et peperit agar) | abrę Ψ^{F}; abre Ψ^{BM}Ω^{S*JM}a; habrae Σ^{T}; abraae B; abrahae Σ^{O}Φ^{Z*} | uocabit XΣ^{T}B | ismahel] Σ^{O*}; ismael Σ^{M}g§c; hismahel Σ^{O2}; ysmahel Ψ^{B}a; ysmael Ω^{SJ}; smahel GCX; smael Σ^{T}.

16. octoginta] Θ^{M2} (oc *in ras.*); octuginta X; hoctuginta C; octuaginta Σ^{TM} | et *om.* CXΣ^{TM*} | sex] septem Λ^{H} | erat] fuit B | erat + abram XΠΣ^{TM}PΨ^{BD}Ω^{S}agrel§c *cum heb. LXX et Lugd.* ¶ Heb. mod. habent « abram » sed an. non habent *lac.* |

---

10. ⟨et rursum GCA | 11. ⟨ac GCAT | ⟨ecce G | ⟨et paries G | ⟨vocabisque GA | ⟨eo GA | 12. ⟨hic GA | ⟨manus GAT | ⟨et manus G | ⟨et e GA | 13. § vocavit O; ⟨vocavit GCAT | ⟨qui G | ⟨tu G | ⟨dixit GAT | ⟨profecto T | 14. ⟨propterea GCAT | ⟨puteum GA | ⟨ipse GA | 15. § peperitque AO; ⟨peperitque GCAT | ⟨qui G | 16. ¶ octoginta XXII. C^{2}XΣ; ⟨octoginta GCAT.

quando peperit ei Agar Ismahelem.
XVII. 1 Postquam vero nonaginta et novem annorum esse coeperat
apparuit ei Dominus dixitque ad eum
ego Deus omnipotens ambula coram me et esto perfectus
2 ponamque foedus meum inter me et te
et multiplicabo te vehementer nimis
3 cecidit Abram pronus in faciem
4 dixitque ei Deus
ego sum et pactum meum tecum
erisque pater multarum gentium
5 nec ultra vocabitur nomen tuum Abram
sed appellaberis Abraham
quia patrem multarum gentium constitui te
6 faciamque te crescere vehementissime
et ponam in gentibus regesque ex te egredientur
7 et statuam pactum meum inter me et te
et inter semen tuum post te
in generationibus suis foedere

XVII. 5. appellaueris AO | patrem CΛA; pater O | 6. ponam CΛ^{L}A; ponam te O.

Desunt G (*a v.* 1, postquam) Θ^{HG}Ψ*.

ei *om.* C*B | ismahelem] Σ^{O}*; ismaelem Σ^{M}Ω^{S}𝔤𝔰𝔠; hismahelem Σ^{O2}; ysmahelem Ψ^{B}𝔞; ysmaelem Ω^{J}; smahelem G*C*X; smaelem Σ^{T}; ismahel Ω^{M}; smahel C^{2}.

XVII. 1. ∼ et annorum nouem Ω^{M} | esse *om.* Ω^{M}* | cęperat Λ^{L}Π^{C}Σ^{O}; ceperat Λ^{H}XΣ^{TM}PΨ^{BD}Ω𝔞 | ceperat + abram P* *cum heb. LXX et Lugd.* | apparuit + que Ψ^{D} | dominus] deus 𝔞 | ad eum] ei deum Φ^{Z}* | deus] dominus Θ^{M}*𝔞𝔢𝔩 | ambulans Ψ^{M}*.

2. ponam (que *om.*) O | foedus] B* Ψ^{D}*; fędus Π^{C}Σ^{TO}; fedus Λ^{H}XΠ^{D}B^{2}Ψ^{BD2} Ω𝔞 | inter me et te] tecum Ψ^{B} | nimis *om.* Π^{C}.

3. cecidit + que Σ^{M}Φ^{A2}PΩ^{S} *cum heb. et LXX. Cf. Lugd. et Aug. de civ. Dei 16, 26* (et procidit) | habram CΣ^{T}; abraam B; habraam X; abraham Ω^{M} | protenus C*.

4. deus] dominus Σ^{TO}Ω^{M}* | et *om.* 𝔴* | et + ponam Ω^{S}𝔞𝔢. *Cf. Lugd. et Aug. loc. cit.* ¶ Mo. « et ponam pactum meum etc. » sed heb. et ant. non habent « ponam » *Iac.* | pactum] Φ^{A2} (a *in ras.*).

5. uocauitur CO | habram C | sed appellaberis abraham *om.* Π^{C}* | appellaueris CΠ^{C2D}AO; uocaberis TΦ^{RAZP}; uocabiris Φ^{GV}; uocabitur Ψ^{M}; *om.* Ψ^{BD}. ¶ al uocaberis Θ^{M} | abraam Π^{D}Ψ^{B}; habraham C | pater Σ^{T}*Φ^{Z}*O | gentium *om.* P^{2} | constitui]. ¶ al posui Θ^{M}. *Cf. Ludg.; Aug. de civ. Dei 16, 26.*

6. faciamque] Φ^{P2} (amque *in ras.*); faciemque Φ^{V}* | te *om.* Ω^{M} | ueementissime CXO; uehementer Σ^{T}; uehementer nimis B | ponam + te Λ^{H}Σ^{T2}OΘ^{A2}PΩ^{S}𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. de gen. c. Man. 1, 23; de civ. Dei 16, 26.* ¶ Heb. mo. « ponam te » ant. non habent « te » *Iac.*

7. istatuam C | meum *om.* Ω^{M} | et (*ante* inter) *om.* Σ^{M} | inter *om.* Ψ^{B} | poste X†Π^{C}Ψ^{M} | regenerationibus Ψ^{DM} | suis]

XVII. 1. ¶ Postquam XIV. B; XVII. AΩ^{SJ}; XXXIV. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XXXV. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{B2DFM}; § postquam O; ⟨postquam GC | ⟨apparuit A | ⟨ego CAT | ⟨ambula T | 2. ⟨ponamque AT | ⟨et multiplicabo A | 3. § cecidit O; ⟨cecidit CAT | 4. ⟨dixitque T | ¶ ego XV. B; ⟨ego CAT | ⟨erisque AT | 5. ⟨nec AT | ⟨sed A | ⟨quia AT | 6. ⟨faciamque AT | ⟨et ponam A | 7. ⟨et statuam AT | ⟨et inter A | ⟨in generationibus A.

sempiterno
ut sim Deus tuus et seminis tui post te
8 daboque tibi et semini tuo terram peregrinationis tuae
omnem terram Chanaan in possessionem aeternam eroque Deus eorum
9 dixit iterum Deus ad Abraham
et tu ergo custodies pactum meum
et semen tuum post te in generationibus suis
10 hoc est pactum quod observabitis inter me et vos et semen tuum post te
circumcidetur ex vobis omne masculinum
11 et circumcidetis carnem praeputii vestri
ut sit in signum foederis inter me et vos
12 infans octo dierum circumcidetur in vobis
omne masculinum in generationibus vestris
tam vernaculus quam empticius circumcidetur
et quicumque non fuerit de stirpe vestra
13 eritque pactum meum in carne vestra in foedus aeternum

---

10. pactum quod CΛA; pactum meum quod O | obser(u)abitis CΛO; obseruabis A | 11. sit in signum CΛO; sit signum A | 12. uernaculus CΛA; uernaculis O.

Desunt GΘ^{HG}Ψ^{B*} (*usque ad v.* 11, praeputii uestri, *et deinceps*) Ψ^{B}.

tuis Ω^{S}a; *om.* ΛΨ^{B*} | foedere] B*Ψ^{D*M}; faedere Π^{C}Σ^{O}; federe Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{BD2}Ωa | semini tuo CΣ^{TO*}Φ^{A}Ψ^{BD} *cum hebr.; Aug. de gen. c. Man. et de civ. Dei locis cit.* | tuis Φ^{Z*} | poste Π^{C}.

8. tuo + post te Λ^{H}Ω^{S}agr *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in hept. 1, 54; de gen. c. Man. et de civ. Dei locis cit.* ¶ Heb. mo. « post te » sed ant. non habent *Iac.* | omnem terram — aeternam] *in ras.* Φ^{G1} | pergrinationis O | tuae + et e | canaan XΣ^{OM}; canahan Σ^{T} | posessionem O.

9. dixit + que Ψ | abraham] P*; abraam Λ^{L}ΠΣ^{M}P^{2}Ψ^{B}; habraham O; habraam X | et *om.* Ψ^{B}ιυ | ergo] uero O; iterum C; *om.* Π^{C} | poste Π^{C} | suis] Θ^{M2} (*pr.* s *in ras.*); tuis Ω^{M}.

10. et hoc Φ^{R*} | pactum + meum XΠ^{D*}OΘ^{AM*}Ω^{SJ}agrelℨc *cum hebr. et LXX; Ambr. ep. 72; Aug. c. Adim. 16.* ¶ mo. heb. Rab. « meum » sed ant. non habent *Iac.* | obserbabitis O; obseruabis AΠ^{C} | poste Π^{C}Ψ^{B} | circumciditur O | ex uobis *om.* Φ^{A*} | omnem Σ^{M}P* | masculum Λ^{H}Ω^{M}.

11. et circumcidetis — 12. omne masculinum *om.* P* | circum · cidetis O; circidetis T* | carnem] Φ^{Z} (car *in ras.*) | in *om.* AΨ^{M} *cum Aug. c. Adim. loc. cit.* | fęderis Π^{C}Σ^{O}; federis Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{TM}Ψ^{DFM}Ωa.

12. circū · ciditur O | omnem Σ^{M}B | masculum Ω^{M} | uestris] *in ras.* Σ^{O2} | uernaculis OΨ^{M*} | empticius = Λ^{H}ΠΣ^{OM}B ATΦ^{RZGP}Θ^{AM}Ψ^{DFM}Ω^{JM}a; emptitius Λ^{L}M^{2} Φ^{AV}grelℨc; hempticius C; emtitius ιυ; emticius XΣ^{T}O; emptius M*; epticius P; empcitius Ω^{S2} (*in mg.*); egyptius Ω^{S} (*in textu*) | circum · ciditur O | non *om.* a | fuerint Π^{C}.

13. erit (que *om.*) ΦΨ^{DFM} | foedus] B*; fędus Π^{C}; fedus Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{D}Ωa | foedus + in Σ^{M}.

---

§ ut sim O; <ut sim AT | 8. <daboque AT | <omnem AT | 9. ¶ dixit X. Θ^{A2M2}; XVI. B; XVIII. A; § dixit O; <dixit CT | <et tu AT | <et semen A | 10. § hoc O; <hoc AT | <circumcidetur AT | 11. <et circumcidetis A | <ut sit A | 12. <infans AT | <omne A | <tam A | <et quicumque A | 13. <eritque AT.

14 masculus cuius praeputii caro
circumcisa non fuerit
delebitur anima illa de populo
suo
quia pactum meum inritum fecit.
15 Dixit quoque Deus ad Abraham
Sarai uxorem tuam non vocabis
Sarai sed Sarram
16 et benedicam ei et ex illa dabo
tibi filium cui benedicturus sum
eritque in nationes et reges po-
pulorum orientur ex eo
17 cecidit Abraham in faciem et risit
dicens in corde suo
putasne centenario nascetur filius
et Sarra nonagenaria pariet
18 dixitque ad Deum utinam Ismahel
vivat coram te
19 et ait Deus ad Abraham
Sarra uxor tua pariet tibi filium
vocabisque nomen eius Isaac
et constituam pactum meum illi
in foedus sempiternum et se-
mini eius post eum

---

14. deleuitur AO | 17. in faciem GA; in faciem suam O | 19. deus AO; dominus G.

Desunt G (*usque ad v.* 14, de populo suo) $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

14. ∼ caro praepucii Ω^{M} | ∼ non fuerit circumcisa Σ^{O*} | deleuitur CBAO | suo *om.* O | inritum *om.* Ω^{M*}.

15. deus *om.* G† | abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}$; habraam X | saray $C\Lambda^{H}XB\Omega^{S}$; sarrai M* P*; sarray Ω^{M}; sari P^{2} | uxor tua B | uocaberis $M^{*}\Phi^{Z\dagger}$; uocaueris O; uocabitur B | uocabis ÷ ultra Ω^{M} | saray $C\Lambda^{H}XB\Omega^{S}$; sarray Ω^{M}; sari P^{2} (ri *in rasura*) | sarram = $GC\Lambda X\Sigma^{O}BAM^{*}O\Theta^{A}P^{*}\Omega^{M}$; saram $\Pi^{C}\Sigma^{TM}M^{2}\Phi^{A2P}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{D}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; saraam $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZVG}\Psi^{FM}$; sarraam T^{2} (*pr.* r *in ras. et pr.* a *int. lin.*).

16. et benedicam ei *om.* Σ^{M} | ** ei Ω^{M}; illi T | dabo] Θ^{M2} (da *in ras.*) | ∼ tibi dabo Σ^{TM} | in *om.* Ψ^{F*} | nationibus X | orientur] egredientur Σ^{M}.

17. cecidit + que G^{1} (*add. in mg.*) P* | abraam $X\Pi\Sigma^{M}B$; habraham C; abram $\Phi^{Z\dagger}$ | abraham + pronus Φ^{ZP} *ex v. 3* | facie M | faciem ÷ suam $\Lambda^{L}\Sigma BO\Theta^{AM*}P^{2}\Psi^{DF}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum heb. et LXX; Hier. quaest. heb. in gen. ad loc.; c. Pelag. 3; Aug. de civ. Dei 16, 26.* ¶ « in faciem et risit » *Guill.* heb. mo. « suam » ant. non habent *Iac.* | et** B | risith C | ∼ in corde suo dicens Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩 | putas · nocentario O | centinario M*; centenarius Θ^{M*} | onascetur O* (o *sub ras.*); nascitur P* | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) M*P*; sara $\Pi^{C}AM^{2}\Phi^{A2}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{DF}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGV}\Psi^{M}$; sara * Φ^{P} | nonaginaria $C\Lambda^{H}XBA^{*}O$ | pariat M*.

18. ad deum — 20. multiplicabo eum] Φ^{A} *minutiori caractere et, ut videtur, scriptum in ras. 2 m.* | ad dominum $\Lambda X\Omega$ 𝔞 | utinam] unam O† | ismahel] Σ^{O*}; ismael $\Sigma^{TM}P\Omega^{S}$ 𝔤𝔰𝔠; hismahel Σ^{O2}; hismael Ψ^{F}; ysmahel 𝔞; ysmael Ω^{J}; smahel CX | ismahel + ut O | bibat O | te] me $\Phi^{Z}\Theta^{M*}$.

19. dominus $G\Psi^{F}\Omega^{S}$ 𝔞 | abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}$; habraham Σ^{T} | abraham sa(r)ra uxor] *in ras.* Φ^{A2} | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara $X\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{AP}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{DF}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RZGV}\Psi^{M}$ | uocauisque O | isaach G; isac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi^{D}B\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞; hysahac C^{2} (aha *in ras.*) | meum *om.* $\Sigma^{O\dagger}$ | in + pacem G^{C} *in mg.*

---

14. ‹masculus CAT | ‹delebitur A | ‹quia A | 15. ¶ dixit XVII. GB; XIX. A; § dixit O; ‹dixit CT | ‹sarai GAT | ‹sed G | 16. ‹et benedicam AT | ‹eritque GA | ‹et reges G | 17. ‹cecidit GCAT | ‹putasne AT | ‹et sarra G | ‹nonagenaria G | 18. ‹dixitque AT | 19. ¶ et ait XVIII. GB; § et ait O; ‹et ait AT | ‹sarra GCAT | ‹et constituam GAT.

20 super Ismahel quoque exaudivi te
ecce benedicam ei et augebo et multiplicabo eum valde
duodecim duces generabit et faciam illum in gentem magnam
21 pactum vero meum statuam ad Isaac
quem pariet tibi Sarra tempore isto in anno altero
22 cumque finitus esset sermo loquentis cum eo
ascendit Deus ab Abraham
23 tulit autem Abraham Ismahelem filium suum
et omnes vernaculos domus suae universosque quos emerat
cunctos mares ex omnibus viris domus suae
et circumcidit carnem praeputii eorum
statim in ipsa die sicut praeceperat ei Dominus
24 nonaginta novem erat annorum quando circumcidit carnem

---

20. generauit GAO | 22. ab abraham GA; ad abraham O | 23. uernaculos GO; uernaculus A | dominus GO; deus A | 24. nonaginta GA; abraam nonaginta O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B}.

20. sed et super Λ^{H} | ismahel] Σ^{O*}; ismael Σ^{TM}Ω^{S}givsc; ismaael Π^{C}; hismahel Σ^{O2}; ysmahel Ba; ysmael Ω^{J}; smahel CX | te + et Π^{D}Σ^{M} | ecce] et P* | ei] *int. lin.* Φ^{A2}; eum Ω^{M} | augebo + eum C *cum hebr. et LXX; Hier. in ep. ad Gal. 2, 4; Aug. de civ. Dei 16, 26* | eum *om.* Ω^{M} | duodem G* | generauit G*Λ^{L}Π^{C}Σ^{T*}AO P* | faciem O | illam Ψ^{F*} | illum + crescere Λ^{H}Ω^{S}ae. ¶ Moderni « crescere » heb. et ant. non habent *Iac.*

21. meum] mecum Φ^{P*} | ∼ meum uero Ψ^{DM} | isaach G; isahac O; ysaac Λ^{L}Π^{D}Σ^{T}BΨ^{DFM}Ω^{JM}a; ysahac C^{2} (aha *in ras.*) | quam Φ^{P*} | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) M*P*; sara Π^{C}M^{2}Φ^{A2P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{D}Ω^{SJ}agrel vsc; saraa Π^{D}Φ^{R*A*ZGV}Ψ^{FM}; sarai Φ^{R2}; *om.* Σ^{M} | in *om.* Ψ^{DM}.

22. esse B* | sermo *om.* O | ascendit] abscessit Λ | ab] *in ras.* Σ^{O1}; ad XΠ^{C} Σ^{T*}M*Φ^{R*A*P*}OΨ^{DF}Ω^{M}. ¶ Hebr. ant. habent « ab abraham » sed moderni aliqui habent « ad abraham » et andreas exponit utrumque *Hug.* (*in mg.*) *et Iac.* | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2}; habraam X.

23. tullit O | autem + deus Σ^{T} | abraham P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2} | ismahelem] Σ^{O*}; ismaelem Σ^{M}; hismahelem Σ^{O2}; ysmaelem Ω^{J}; smahelem CXΣ^{T}; ismahel Λ^{L}Π^{C}rel; ismael Ω^{S}givsc; ysmahel a | filium *om.* Σ^{O} | uernaculus A*P* | uniuersos (que *om.*) C*Ω^{M}a | emerat + et are | cunctos + que Λ^{H}Ψ^{DFM} *cum LXX* | mares] maiores Ψ^{M} | circum · cidit O; circumcisit B | statim + que Ψ^{D} | in *om.* Θ^{AM*} | ipso die CΛXΣBTPΩ^{S} | pr(a)eciperat M*O | dominus] deus CΛXΣAΘ^{AM}P* Ψ^{M}Ω^{SJ}agrelvsc *cum heb. et LXX.* ¶ Antiqui « sicut praeceperat ei dominus » *Guill.*

24. nonaginta] T*P*; abraham nonaginta Λ^{H}BT^{2}MΦ^{RAZGV}Θ^{AM}P^{2}Ψ^{DFM}Ωag relvsc; abraam nonaginta ΠO; habraham nonaginta Σ^{O2}; habraam nonaginta Σ^{O*} *cf. hebr. et LXX;* abraham uero nonaginta Φ^{P} *cum hebr. et LXX* | nonaginta + et Σ^{O}P*Ψ^{DM}agrelvsc | ∼ annorum erat Σ^{T}Ω^{S} | circum · cidit O | sui] eius O†.

---

20. ⟨super GA | ⟨ecce GA | ⟨et augebo G | ⟨duodecim GAT | ⟨et faciam G | 21. ¶ pactum *Div. sine num.* O; ⟨pactum GAT | ⟨quem GA | ⟨tempore G | ⟨in anno G | 22. ⟨cumque CAT | ⟨ascendit GA | 23. § tulit A (*marg.*) O; ⟨tulit GCAT | ⟨et omnes GA | ⟨universosque G | ⟨cunctos GA | ⟨et circumcidit A | ⟨statim GA | 24. ¶ nonaginta *Div. sine num.* O; ⟨nonaginta GAT | ⟨quando G.

praeputii sui
25 et Ismahel filius eius tredecim
annos impleverat tempore circumcisionis suae
26 eadem die circumcisus est Abraham et Ismahel filius eius
27 et omnes viri domus illius
tam vernaculi quam empticii et alienigenae pariter circumcisi sunt.
XVIII. 1 Apparuit autem ei Dominus in convalle Mambre
sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei
2 cumque elevasset oculos apparuerunt ei tres viri stantes propter eum
quos cum vidisset cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi
et adoravit in terra 3 et dixit
Domine si inveni gratiam in oculis tuis ne transeas servum tuum
4 sed adferam pauxillum aquae et

XVIII. 2. propter GO; prope A | tabernaculi GA; tauernaculi sui O | 4. pauxillum A; paxillum O; pausillum G.

Desunt ΘHGΨB.

25. ismahel] ΣO*; ismahael ΠC; ismael ΣMΩSJgıvȝc; hismahel ΣO2; ysmahel Bɑ; smahel CXΣT | filios P*; *om.* B | eius] suus ΩSMɑrelȝ; *om.* Bc | annos *** ΘAM (s *in ras.*) | circumcissionis G*ΦP; circum · cisiones O.

26. eodem ΠD | circum · cissum est O*; circum · cisum est O2; circumcisionis suae B | abraam XΠΣM | et ismahel] esmahel O† | ismahel] ΣO*; ismael ΣM ΩSJgıvȝc; hismahel ΣO2; ysmahel Bɑ; smahel CXΣT | filios P* | eius] suus C.

27. illius] *in ras.* T2 | tam uernaculi] tabernaculi G* | bernaculi O; uernaculi *** ΦZ | quam + etiam X | empticii] P*; emticii G†XΣTMB; emptitii ΛLTMΦZGV P2grelvȝc; emtici O; hempticii C | alieniginae T*ΦA*ΘA*M*; aliegnigene ΩM*; aligenigene ΣT*B*; aligene X | circum · cisi sunt O.

XVIII. 1. ei] illi C | ∾ dominus ei ΦA | in conuallem CXΣB | mambre = G ΛHXΠΣTBTMΦR2GVP ΘAM P2ΩSJ ɑgrelvȝc; mambrae CΣO2AΦR*AZΨDF; manbre ΨM ΩM; mamre ΛLΣMP*; mamrę ΣO* | ostio] ΨF*; hostio CΛH P*ΨDF2MΩM; hosteo X | tauernaculi XBO | ferbore ΣTXBO.

2. leuasset ΣOMBP*ΨDFM; lebasset ΣT | oculos + suos ΨDF *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Cain et Abel 1, 8* (respiciens oculis suis) | ei *om.* ΣO* | propter = GBT MΦOΘAM P*ΩJ g; prope CΛXΠΣOMAP2 ΨDFMΩSMɑrelvȝc; propee ΣT. ¶ « propter » ant. « prope » mod. *Iac.* | eum *om.* ΣM | cucurrit] occurrit ΘAM*; hoccurrit C *cum ant. vers.* ¶ ał occurrit ΘM | ocursum O | eorum] eius P† | hostio ΛHCΨDMΩM; hosteo XP*; ostia ΛL | tauernaculi XBO | ta(b)ernaculi + sui ΛHOΘAM*P2ΩSJ ɑgrelȝ *cum LXX; Ambr. de Cain et Abel 1, 8; Aug. de civ. Dei 16, 29 et quaest. in hept. 1, 33* | adorabit XB | in terra] ΦZ*; in terram T*ΦZ2P*ΘA elc.

3. serbum O.

4. pauxillum = ΛHΠΣOMATM2ΦRAZGP ΘAΨDFMΩJM grelvȝc | pauxilulum ΛLΘM;

---

25. ⟨et ismahel GA | 26. § eadem O; ⟨eadem GCAT | ⟨et ismahel G | 27. ⟨et omnes GA | ⟨tam A | ⟨quam G | ⟨et alienigenae G | ⟨pariter G.

XVIII. 1. ¶ Apparuit XI. ΘA2M2; XVIII. ΩSJ; XIX. GB; XX. A; XXIII. C2XΣ; XXXV. ΛTMΦRAZGPP2ΩM; XXXVI. ΦV; *Div. sine num.* OΨDFM; ⟨apparuit C | ⟨sedenti A | ⟨in ipso G | 2. ⟨cumque GCAT | ⟨apparuerunt G | ⟨stantes GAC | ⟨quos GT | ⟨et adoravit A | 3. § domine O; ⟨domine GCAT | 4. ⟨sed A.

lavate pedes vestros et requiescite sub arbore
5 ponam buccellam panis et confortate cor vestrum
postea transibitis
idcirco enim declinastis ad servum vestrum
qui dixerunt fac ut locutus es
6 festinavit Abraham in tabernaculum ad Sarram dixitque ei
adcelera tria sata similae commisce et fac subcinericios panes
7 ipse vero ad armentum cucurrit
et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum
deditque puero qui festinavit et coxit illum
8 tulit quoque butyrum et lac et vitulum quem coxerat et posuit coram eis
ipse vero stabat iuxta eos sub arbore
9 cumque comedissent dixerunt ad eum
ubi est Sarra uxor tua
ille respondit ecce in tabernaculo

---

5. ponam GA; ponamquę O.

Desunt Θ^{HG}Ψ^{B}.

paxillum Φ^{V}OΩ^{S}𝔞; pausillum GC^{2}XΣ^{T}B M*; pausillulum P; pusillum C*. ¶ ij pauxillum Θ^{M} | lauate pedes uestros] P*; la(u)entur pedes uestri XΠBMΦΘ^{AM}P^{2} Ψ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; *cum Ambr. de Abr. 1, 5; Vig. Taps. c. Arian. 2, 43* | arbore + hac C^{2}Λ^{L2}Σ^{T}. ¶ s̄ sub arbore hac Θ^{M}.

5. ponam + que Λ^{H}MΘ^{AM}P^{2}Ψ^{DF} Ω^{SJ}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; + quę O. *Cf. Ambr. de Abr. 1, 5 et Aug. quaest. in hept. 1, 34* (et sumam) *cum hebr. et LXX* | buccillam O | confortat C*; confortetur BΨ^{DFM}Ω^{SJM2}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; conformetur Ω^{M*}. ¶ Heb. et ant. habent « confortate » *Guill.* | uestrum + et Φ^{P} | transiuitis Σ^{T*}A* | transibitis + uiam uestram Λ^{L}Ψ^{DFM} *cum LXX. Cf. Aug. c. Maximin. 2, 24* (tr. in uiam uestram) | enim *om.* B | declinauistis Ω^{M}; declinasti O; declinatis B | serbum O | ut] quod C | loquutus es GΠ^{C}Σ^{M}TΦ^{A}Θ^{AM}𝔩𝔡𝔰; loqutus es Σ^{T}.

6. festinabit XΣ^{T}B | festinauit + autem P*Ω^{M}; + que Σ^{O*} *cum hebr. et LXX; Ambr. de Abr. 1, 5* | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}Φ^{Z}O*P^{2}; habraam X | in tabernaculum] tabernaculum (in *om.*) Σ^{O}†; tauernaculum (in *om.*) O†; ad tabernaculum B; ad uernaculum O^{1} | sarram] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; saram Π^{C}Σ^{M}Φ^{A2P2}Θ^{M} P^{2}Ψ^{M}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; saraam Π^{D}Φ^{RA*ZGVP*} Ψ^{F}; sara Ψ^{D} | accelera + et Ω^{M} *cum LXX; Ambr. loc. cit.* | trea Φ^{RA*Z*GV} | ∿ sata tr(i)a Φ^{A} | similae] simul Ω^{M*} | conmisce GΣ^{T*}BAT | subcinericios] Θ^{A2} (cinericios *in ras.*); subcinericius Φ^{A*}.

7. tullit M*O | uitulum] G^{1} (lu *in ras.*) | ∿ uitulum inde C | tenerrimum] Ψ^{D*}; tenerum C*Ψ^{D2} | pueru P* | festinabit XΣ^{T}B | et coxit] excoxit Ψ^{M}; *om.* Ω^{M}.

8. tullit O | quoque] que Θ^{AM} | butirum ΛXΣBΩ^{M}𝔞; botyrum GAM*Θ^{A} | et (*ante* uitulum) *om.* Φ^{Z}† | quem] que C* | et *om.* G | possuit O | eis *om.* T† | eos *om.* Σ^{O}.

9. cumque] cum (que *om.*) Ψ^{D}; qui cum Σ^{M} | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara Π^{C}Σ^{M}Φ^{A2P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{D}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; saraa Π^{D} Φ^{RA*ZGV}Ψ^{FM} | ille respondit *om.* Ω^{M} | ecce + inquid B | tauernaculo XO.

---

5. ⟨ponam GA | ⟨et confortate G | ⟨postea GA | ⟨idcirco GAT | § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨fac GC | 6. ⟨festinavit GCAT | § dixitque O; ⟨dixitque G | ⟨adcelera GAT | 7. ⟨ipse GAT | § et tulit O; ⟨et tulit GA | ⟨deditque GA | 8. § tulit O; ⟨tulit GA | ⟨et lac G | ⟨et vitulum G | ⟨ipse GA | 9. ¶ cumque *Div. sine num.* O; ⟨cumque GC AT | ⟨dixerunt GT | ⟨ubi GA | ⟨ille GCAT | ⟨ecce G.

est 10 cui dixit
revertens veniam ad te tempore isto vita comite
et habebit filium Sarra uxor tua
quo audito Sarra risit post ostium tabernaculi
11 erant autem ambo senes provectaeque aetatis
et desierant Sarrae fieri muliebria
12 quae risit occulte dicens
postquam consenui et dominus meus vetulus est voluptati operam dabo
13 dixit autem Dominus ad Abraham
quare risit Sarra dicens num vere paritura sum anus
14 numquid Deo est quicquam difficile
iuxta condictum revertar ad te
hoc eodem tempore vita comite
et habebit Sarra filium
15 negavit Sarra dicens non risi timore perterrita
Dominus autem non est inquit ita sed risisti.

---

11. prouectaeque (a)etates G†O *erronee;* prouectaeque aetatis G^{1}A | 12. occulte AO; occultae G | 13. uere GA; uero O.

Desunt $\Theta^{HG}\Psi^{B}$.

10. reuertans Φ^{V} | ad te] T^{2} | ad te + in M* | uite M* | comite] M^{2} (e *in ras.*); comedete O | habebat $M^{*}\Phi^{V*}$ | sarra] P*; sara $\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{A^2P}\Theta^{M}P^{2}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGV}\Psi^{DFM}$ | ∿ sar(r)a uxor tua filium Σ | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara $\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{A^2P}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{D}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGV}\Psi^{FM}$ | risith C | pos G† | hostium $C\Lambda^{H}P^{*}\Psi^{M}\Omega^{M}$; hosteum X | tauernaculi XO.

11. erat Θ^{A*M*} | autem] enim ΛΠ ΣP | profecteque $CX\Sigma^{T}B\Phi^{Z*}$ | aetates G† Ψ^{F*}; etates Σ^{T*}O | disierat Σ^{T} | sarrae] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sar(a)e $\Pi\Sigma^{M}A\Phi^{A^2P}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{DF}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraae Φ^{RA*ZGV} | muliebria] Σ^{T2} (a *in ras.*).

12. risith C | occultae $G\Phi^{AZ*P}P^{*}$ | postquam + ego P* | senui $X\Sigma^{M}BMP^{*}$ | dn̄s $\Lambda X\Sigma BMP\Psi^{FM}\Omega^{J}$𝔞𝔤; uir Ω^{M} | ∿ uetulus est dn̄s meus Σ^{O} | uoluptatis B; uolumptati C | opera O.

13. abraham] P*; abraam $C\Pi\Sigma^{M}\Phi^{Z*}$ P^{2}; habraam X | risit + uxor tua Ψ^{DFM} | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara $\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{A^2P}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{DFM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGV}$ | sara + uxor tua $\Theta^{AM}P^{2}\Omega^{SJ}$𝔞𝔢. *Cf. vers. 9 et 10.* ¶ « quare risit sara dicens: Num uere ». Heb. et antiqui non interponunt hic quod dicitur « uxor tua » *Guill.* Quidam ant. non habent « uxor tua » nec LXX *Iac.* | num] numquid O | uere] uero $C^{*}\Lambda^{H}\Pi M^{*}\Phi^{A2}OP^{*}\Psi^{DFM}\Omega^{M}$; ergo Θ^{AM}. *Cf. Aug. quaest. in hept. 1, 36* (ergo uere pariam); *c. Maximin.* 2 (ergo uere paritura sum). ¶ ał num uere Θ^{M} | uere *** P^{2} (e *in ras.*) | uero paritura Φ^{A2} *in ras.*

14. quidquam G𝔷𝔠; quitquam 𝔞 | ∿ qui(c)quam est 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | conditum Λ^{L*} | uita comi O | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara $\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{A^2P}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{DFM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraa Φ^{RA*ZGV}.

15. negabit X; negauitque M | sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; sara *ut versu 14;* saraa Φ^{RA*ZGV} | risit O | timore] terrore $M\Phi^{RAZV}\Psi^{DM}$ | perterrita] Σ^{O2} (a *in ras.*) | est *om.* G† | ∿ inquit non est Ω^{M} | ∿ ita inquid Σ^{M} | resisti Φ^{R}.

---

10. <cui GCT | <revertens A | <et habebit GA | <quo GCAT | 11. § erant O; <erant GAT | <et desierant GA | 12. <quae GAT | <postquam GAT | <voluptati G | 13. § dixit O; <dixit GCAT | <ad abraham G | <quare GCAT | <num GT | 14. § numquid O; <numquid GCAT | <iuxta GA | § hoc O; <hoc GA | <et habebit G | 15. <negavit GCAT | <non risi G | <dominus GCAT | <non est CT.

16 Cum ergo surrexissent inde viri
direxerunt oculos suos contra
Sodomam
et Abraham simul gradiebatur de-
ducens eos
17 dixitque Dominus
num celare potero Abraham quae
gesturus sum
18 cum futurus sit in gentem ma-
gnam ac robustissimam
et benedicendae sint in illo omnes
nationes terrae
19 scio enim quod praecepturus sit
filiis suis et domui suae post se
ut custodiant viam Domini et fa-
ciant iustitiam et iudicium
ut adducat Dominus propter A-
braham omnia quae locutus
est ad eum
20 dixit itaque Dominus
clamor Sodomorum et Gomorrae
multiplicatus est
et peccatum earum adgravatum
est nimis

---

20. gomorrae CΛ^{L}Π^{C}AM; gomorr(a)eorum TO | earum Λ^{L}Π^{C}AM; eorum CTO.

Desunt G (*a v.* 17, num celare) Θ^{HG} (*usque ad v.* 20, dominus clamor) Ψ^{B}.

16. ergo] autem P | surrexerunt Ω^{M}; consurrexissent O; exissent CΛ^{L}XΠ | dirixerunt M*; dixerunt OΘ^{M*} | suos *om.* C^{2}Σ^{M}TMΦΘ^{M2}Ψ^{DM}Ω agrelbsc. ¶ Antiqui: « direxerunt oculos contra » *Guill.* | psodomam C | abraam Π^{D}Σ^{M}; habraam X | gradiebatur ** Λ^{H} | gradiebatur + cum eis Σ^{M} *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. c. Maximin. 2, 24* (ambulabat cum illis); *Vig. Taps. c. Arian. 2* (comitabatur cum eis).

17. dixit (que *om.*) O | num] non Ω^{M}a | abraam Π^{D}Σ^{M}; habraam X.

18. futurus sis O | sint in eo omnes nationes terrae] *in ras.* Φ^{G2} | sunt BT* Φ^{A*P*}Ωa | in illo] in eo BTΦ^{RAZG2VP}Θ^{AM} P^{2} (*in ras.*) Ωag | omnes *om.* g.

19. ∾ filiis suis sit Ω^{S} | uias C | et] ut X | ∾ iudicium et iusti(t)iam arelsc. ¶ Heb. ant. « iusticiam et iudicium », mo. « iudicium et iusticiam » *Iac.* | ut] et Σ^{T} | dominus *om.* Φ^{RA2} | propter] T^{2} (pt *in ras.*); super B *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. quaest. in hept. 1, 38* (in Abraham) | abraam Π^{D}Σ^{M}; habraam X | locutus sum B.

20. dixit itaque] dixitque C*MΦ Ψ^{DFM}Ω^{M} | dixit (itaque) + abrahae Λ^{H} Ψ^{DFM} | dominus] deus Ω^{M} | sodomorum] Λ^{L*}; sodomarum Λ^{L2}; psodomorum C | et + uenit ad me Σ^{M*} | gomorre XΣ^{TM}Ω^{M}; gomorrhae wc; gomurrae Φ^{Z*}; gomorraeorum TΘ^{AM*G}; gomorreorum Λ^{H}Π^{D2} (orum *in ras.*) Σ^{O}BOP^{2} (orreorum *in ras.*) Ψ^{DFM}Ω^{SJ}ag; gomorrhaeorum rels | multiplicata est O | et peccatum earum aggr. est *om.* Ψ^{M} | earum = Λ^{L}Π^{C}AT^{2} M*Φ$^{R\dagger A*ZVP}$Θ^{M2}Ψ^{D}w; eorum CΛ^{H}XΠ^{D}Σ BT*M^{2}Φ^{R1A2G}OΘ^{AM*G}PΨ^{F}Ω agrelsc *cum Hilar. de trin. 4, 25; Hier. in Zach. 2, 8; Aug. loc. in gen. 61.* ¶ Antiqui iuxta hebr. « clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est, et peccatum earum ». Quod dicitur « earum » in genit. femin. ad nomina duarum refertur ciuitatum in plurali. Regulariter enim non inuenitur « Sodomarum » sed « Sodomorum », quod male putauerunt quidam populos signare, alioquin sicut supra XIII « Sodomitarum » ibi poneretur. Per quam apparentiam mutauerunt quod dicitur « Gomorrae » in « Gomorreorum » et « earum » in « eorum » *Guill.*

---

16. ¶ cum XII. Θ^{A2}; XX. B; § cum A (*marg.*) O; ⟨cum GCAT | ⟨direxerunt G | ⟨et abraham A | 17. ¶ dixitque XII. Θ^{M2}; § dixitque O; ⟨dixitque AT | ⟨num AT | 18. ⟨cum A | ⟨et benedicendae A | 19. § scio O; ⟨scio AT | ⟨ut custodiant A | ⟨ut adducat A | 20. ¶ dixit *Div. sine num.* O; § dixit A (*marg.*); ⟨dixit CAT | ⟨clamor AT | ⟨et peccatum A.

21 descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint
an non est ita ut sciam
22 converteruntque se inde et abierunt Sodomam
Abraham vero adhuc stabat coram Domino
23 et adpropinquans ait
numquid perdes iustum cum impio
24 si fuerint quinquaginta iusti in civitate peribunt simul
et non parces loco illi propter quinquaginta iustos si fuerint in eo
25 absit a te ut rem hanc facias et occidas iustum cum impio
fiatque iustus sicut impius
non est hoc tuum qui iudicas omnem terram nequaquam facies iudicium
26 dixitque Dominus ad eum si invenero Sodomis quinquaginta iustos in medio civitatis
dimittam omni loco propter eos
27 respondens Abraham ait
quia semel coepi loquar ad Dominum meum cum sim pulvis et cinis
28 quid si minus quinquaginta iustis quinque fuerint

---

25. facies CΛA; facias O.

Desunt G$\Theta^{H}\Psi^{B}$.

21. qui] quam Σ^{M} | compleuerunt Σ^{OM}; conpleuerunt $\Sigma^{T}\Phi^{P*}$; conuerunt Λ^{L*}.

22. conuerterunt (que *om.*) Σ^{T} | inde *om.* Φ^{A*} | auierunt O | psodomam C | abraam X$\Pi\Sigma^{M}$; habraam C | uero] autem Ω^{M}.

23. adpropincans O | perdas Ψ^{M2}a; perdat Ψ^{M*} | iustum] *in ras.* Θ^{A1}; iustus Ψ^{D}.

24. si fuerint] *bis rep.* Σ^{T*} | ciuitatem P* | simul] semel C* | pasrces O*; parcis P*; parces** Θ^{A} | ∿ illi loco Ω^{S} | iustus P* | in ea C$\Sigma^{M}\Theta^{G}$PΩ^{M}r *cum hebr. et LXX.*

25. ∿ hanc rem Ω^{SM} | et] (h)ut CX | iustum] Λ^{L2} (us *in ras.*); iusto P* | ∿ cum impio iustum Ω^{M} | faciatque Ψ^{M} | sicut impium O | non] num Ω^{M} | hoc *om.* Ω^{M} | omnem] Φ^{Z1} (nem *in ras.*) | terram + ut P^{2} | nequaquam] P*; ut nequam P^{2} | facias Σ^{O*}O | facies + hoc Ω^{S}a *cum Hilar. de trin. 4, 25* | iudicium + hoc relgc. ¶ Quod dicitur « hoc » non est textus sed glossa *Guill.* Heb. et ant. non habent « hoc » et in quibusdam libris glossatis est pro interlineari *Iac.* | iudicium + tale Ω^{M2} (*int. lin.*).

26. dixit (que *om.*) Φ^{ZV}tΩ^{M} | in sodomis Θ^{A} *cum hebr. et LXX; Hilar. loc. cit.* | psodomis C | iustis Σ^{T} | demittam O | omni loco] Θ^{A1} (i *et* o *fin. in ras.*); omnem locum Ψ^{DF}.

27. respondit Ω^{S}ag | respondens + que Prelgc *cum LXX* | abraam X$\Pi\Sigma^{M}$B | abraham + et Ω^{S}ag | coepi] O*Ψ^{D*}; cępi $\Pi^{C}\Sigma^{O}$; cepi ΛX$\Pi^{D}\Sigma^{TM}$B$O^{2}\Psi^{D2}\Omega^{JM}$a | dominum + deum Ω^{S}a.

28. quid] quit Σ^{T}; quod P* | quinquaginta — propter *om.* Ψ^{D} | quinquaginta iustis quinque] inuenti quadraginta quinque P^{2} *in ras.* | quinquaginta] *in ras.* Φ^{Z1} | iusti O; iustus Λ^{L} | ∿ quinque

---

21. ⟨descendam AT | ⟨an non A | 22. ⟨converteruntque CAT | § abraham O; ⟨abraham AT | 23. ⟨et adpropinquans A | ⟨numquid CAT | 24. ⟨si AT | ⟨et non A | 25. ⟨absit AT | ⟨fiatque A | ⟨non AT | 26. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; ⟨dixitque AT | ⟨si CT | ⟨dimittam A | 27. § respondens O; ⟨respondens CAT | ⟨quia CAT | 28. ⟨quid A.

delebis propter quinque universam urbem
et ait non delebo si invenero ibi quadraginta quinque
29 rursumque locutus est ad eum
sin autem quadraginta inventi fuerint quid facies
ait non percutiam propter quadraginta
30 ne quaeso inquit indigneris Domine si loquar
quid si inventi fuerint ibi triginta
respondit non faciam si invenero ibi triginta
31 quia semel ait coepi loquar ad Dominum meum
quid si inventi fuerint ibi viginti
dixit non interficiam propter viginti
32 obsecro inquit ne irascaris Domine si loquar adhuc semel
quid si inventi fuerint ibi decem
dixit non delebo propter decem

28. deleuis AO | propter quinque ΠATM; propter quadraginta quinque CΛO | 30. inquit Λ^{L}ΠMO; *om.* AT* | si inuenero ibi triginta CΛMO; si inuenero triginta ΠAT; propter triginta G | 31. ait G^{1}AO; *om.* G† | dixit AO; *om.* G* | 32. dixit AO; *om.* G*.

Desunt G (*usque ad v.* 30, si inu. ibi) $\Theta^{H}\Psi^{B}$.

iustis Ψ^{FM} | delebis propter] *in ras.* Φ^{Z1} | deleuis A*O; *om.* Ψ^{F} | propter ** Σ^{O} | pr. quinque = Π^{C}AT*M$\Phi^{RAZG}\Theta^{M2\,G2}$P* grw; pr. quadraginta quinque CΛXΠ^{D} $\Sigma^{TO1\,M}B^{1}T^{2}\Phi^{VP}O\,\Theta^{AM*3\,G*}P^{2}$Ω aelʒc *cum LXX* (*in nonnull. mss.*); pr. quinquaginta Ψ^{M}; pr. quinquaginta quinque $\Sigma^{O\dagger}$B†Ψ^{DF}. ¶ « delebis propter quinque uniuersam urbem? ». Certissime hebr. et antiqui habent « quinque » non « XLV », quae est littera LXX *Guill.* | et *om.* C | inuero Φ^{A*} | ibi *om.* P* | quadraginta] quinquaginta Ψ^{DFM} | quadraginta + et Θ^{G2}.

29. rursusque T*; rursum quoque Ω^{M} | ad *om.* Φ^{G} | sin] si CΛ^{H}X$\Psi^{D}\Omega^{SJ}$a | quadraginta + ibi Ω^{SJ}agrelʒc *cum hebr. et LXX.* ¶ Mod. heb. habent « ibi » ant. non habent *lac.* | fuerint *om.* Σ^{M*} | ∾ inuenti fuerint quadraginta M* | ∾ fuerint inuenti Ω^{S} | ait non] *in ras.* Φ^{Z1} | quadraginta + ait rursum Ψ^{DFM}.

30. inquit *om.* $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$AT* | ∾ indigneris inqui(t) CΩ^{M} | ∾ domine indigneris X | quid] quod B | inuenti fuerint] inuenta fu. Φ^{V}; inuenerint Σ^{T} | ibi *om.* T† | ∾ ibi inuenti fuerint Ω^{S}agrelʒc | respondit] qui ait Σ^{M} | non facio Σ^{TO*} | faciam si inuenero ibi] *in ras.* Φ^{A1} | triginta] propter triginta G.

31. quia] qua Σ^{T*} | ait *om.* G†CΦ^{A*} Ψ^{M} | ∾ ait quia semel g | coepi] B*; caepi Φ^{P}; cępi $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{O}\Psi^{FM}$; cepi $\Lambda^{H}X\Pi^{D}\Sigma^{TM}B^{2}$ $\Psi^{D}\Omega^{JM}$a; coepit O*; cepit O^{2} | dominum] B*; deum B^{2} | meum *om.* Ψ^{D} | quid] quod O | ibi *om.* M* | ∾ inuenti ibi fuerint O; ibi inuenti fuerint Ω^{S}agrelʒc | dixit non interficiam propter uiginti *om.* $\Pi^{C\dagger}$ | dixit] ait arelʒc; *om.* G*Λ^{H} | non interficiam + ait Λ^{H} | propter *om.* Φ^{V*} | uiginta M*.

32. inquit] igitur Σ^{T} | irasceris O† | ∾ domine ne irascaris C | ∾ adhuc si loquar Σ^{O*} | quid] quod Θ^{A*}P*Ψ^{F} | ∾ ibi inuenti fuerint Ω^{S} | decim M* | decem + et $\Sigma^{O2}\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{F2M}$relʒc | dixit *om.* G* | decem] Φ^{V*}; decim M*Φ^{V2}P* | dec(e)m *** P.

⟨delebis A | § et ait O; ⟨et ait AT | ⟨non CT | 29. § rursumque O; ⟨rursumque CAT | ⟨sin CA | § ait O; ⟨ait CAT | ⟨non C | 30. ⟨ne CAT | ⟨quid CA | ⟨respondit CA | ⟨non C | 31. ⟨quia CAT | ⟨quid CAT | ⟨dixit CA | ⟨non C | 32. § obsecro O; ⟨obsecro GCAT | ⟨ne G | ⟨si G | ⟨quid GAT | ⟨dixit CAT | ⟨non C.

33 abiit Dominus postquam cessavit
loqui ad Abraham
et ille reversus est in locum
suum.

XIX. 1 Veneruntque duo angeli Sodomam vespere
sedente Loth in foribus civitatis
qui cum vidisset surrexit et ivit
obviam eis
adoravitque pronus in terra 2 et
dixit
obsecro domini declinate in domum pueri vestri et manete ibi
lavate pedes vestros et mane proficiscimini in viam vestram
qui dixerunt minime sed in platea manebimus
3 conpulit illos oppido ut deverterent ad eum
ingressisque domum illius fecit
convivium
coxit azyma et comederunt
4 prius autem quam irent cubitum
viri civitatis vallaverunt domum
a puero usque ad senem omnis
populus simul

XIX. 1. ibit GO | in terra GA; in terram O | 2. domini A; dñi G; dñe O | et mane AO; et manete G* | maneuimus GAO | 3. deuerterent AO; diuerterent G.

Desunt Θ^{H}Ψ^{B}.

33. abiit + que 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr.*; + autem G^{2} (*mg.*) *cum LXX; Aug. de trin. 2, 12* | cessabit Λ^{L}XΣ^{T}B | abraham] P*; abraam ΠΣ^{M}P^{2}; habraam X.

XIX. 1. uenerunt (que *om.*) Φ^{Z*} | sodoma Σ^{M}; psodomam C | ∾ uespere sodomam Σ^{T} | uespere + et BΩ^{M}𝔰𝔠 | loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | qui] quos Σ^{TM} | uidisset + eos Π^{D2}MΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Aug. loc. cit.* | ibit GΛ^{L}XΠ^{C}Σ^{T}O; exiuit P* | obiam O; in obuiam G | adorabitque X; et adorauit (que *om.*) MΦΨ^{M}Ω | in terram ΛXΠΣ^{TO}BTMΦOΘ^{AMG}PΨ^{DFM}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX; Hilar. de trin. 4, 28* | ∾ in terram pronus P.

2. domini = CATΦ^{RAGV*P}Θ^{AMG}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; domini * Φ^{Z}; dñi GΛ^{H}XΣ^{OM}M^{2}PΨ^{DFM}𝔞; domine Π^{D}Φ^{V2}; dñe Λ^{L}Π^{C}BM*O | domini + mei 𝔯𝔴 (*postea del.*) *cum hebr.* | in] ad G | in domo P* | ibi + et G | et mane] et manete G*; et manete et mane C | proficiscimini = GXΠ^{CD*}Σ^{TO}ATΦ^{RAZGV}OP*Ψ^{FM}Ω^{M}; profiscicimini Σ^{M}; proficiscemini CΛΠ^{D2}CMΦ^{P}Θ^{AMG}P^{2}Ψ^{D}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | uiam (in *om.*) Ψ^{F} | plathea G; plateam Π^{C} | maneuimus GCΛ^{L2}AO; meneuimus Λ^{L*}.

3. compullit O | illos] eos Σ; illis M* | deuerterent] Λ^{L*}M*Φ^{Z*}; diuerterent GCΛ^{L2H}XΣBTM^{2}Φ^{Z2}Θ^{AMG}Ψ^{F*M}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; diuerteret Ω^{M} | ad eum] *in ras.* Φ^{R2} | ingressique CΛ^{L}Σ^{TM}T*Φ^{Z*V}Ψ^{DFM}; ingressusque Φ^{A*}Θ^{G*} | illius] eius Ω^{S}𝔞𝔤; *om.* G* | conuiuium + et XBΨ^{F}𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | coxit + que Ω^{J*} | azima GΠΣBMΦ^{RAZVP}Θ^{G}Ψ^{DFM}Ω^{JM}𝔞𝔰𝔠; azimam Λ^{H}X; hazima C; acima Λ^{L}; azymum O.

4. *autem Φ^{A1} (a *in ras.*) | irent] inirent XΣB | cuuitum G*; accubitum XB | ualauerunt O; ualla**uerunt Π^{C} | domum + illius G^{C}Θ^{AM*G}P^{2}Ψ^{DFM}𝔞; + eius Ω^{S}𝔯𝔢 | a pueros Φ^{P*}; a minimo B | omnis + que Ψ^{FM}.

---

33. § abiit A (*marg.*); ⟨abiit GCAT | ⟨postquam G | ⟨et ille GA.

XIX. 1. ¶ Veneruntque XIX. Ω^{SJ}; XXI. B; XXXVI. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XXXVII. Φ^{V}; XXXVIIII. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ^{DFM}; ⟨veneruntque GCA | ⟨sedente GA | ⟨qui GCAT | ⟨surrexit G | ⟨adoravitque A | 2. ⟨et dixit G | § obsecro O; ⟨obsecro CAT | ⟨declinate G | ⟨et manete G | ⟨lavate GA | ⟨et mane G | ⟨qui GCAT | ⟨minime C | ⟨sed G | 3. ⟨conpulit GCA | § ingressisque O; ⟨ingressisque AT | ⟨coxit GA | 4. ⟨prius GCAT | ⟨viri A | ⟨vallaverunt G | ⟨a puero A.

5 vocaveruntque Loth et dixerunt ei
ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte
educ illos huc ut cognoscamus eos
6 egressus ad eos Loth post tergum adcludens ostium ait
7 nolite quaeso fratres mei nolite malum hoc facere
8 habeo duas filias quae necdum cognoverunt virum
educam eas ad vos et abutimini eis sicut placuerit vobis
dummodo viris istis nihil faciatis mali
quia ingressi sunt sub umbraculum tegminis mei
9 at illi dixerunt recede illuc
et rursus ingressus es inquiunt ut advena numquid ut iudices
te ergo ipsum magis quam hos adfligemus
vimque faciebant Loth vehementissime
iam prope erat ut refringerent fores

---

5. ut AO; et G | 6. egressus AO; egressus est G | adcludens GA; adclaudens O | 8. necdum AO; nondum G | abutimini eis GA; abu(t)imini eas O | sub umbraculum tegminis GAO | 9. refringerent A; refrangerent G; effringerent O.

Desunt Σ^{T} (*a v.* 8, (ab)utimini eis) Θ^{HG} (*a v.* 9 *passim*) Ψ^{B}.

5. loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2} grelbgc | introyerunt C; uenerunt O | educi illos Φ^{V*}; educ eos CB | huc *om.* G | ut] et GC; si Φ^{V†} | cognuscamus M* | eos] illos Θ^{AMG}.

6. egressus + que Σ^{O}; + est GΨ^{F} *cum hebr. et LXX* | loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2} grelbgc | postergum ΛXΠ^{C}Σ^{O}BP*Ψ^{FM} | adcludens = GΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{OM}BAT^{2}M*Φ^{RA*ZGP} Θ^{AMG}P*Ψ^{DM}g; accludens Λ^{L2}Π^{D}Σ^{T}M^{2}Ω rel; adclaudens COP^{2}Ψ^{F}; acclaudens Φ^{A2}; occludens wgc; adducens T*Φ^{V2} (add *in ras.*) a | hostium CΛ^{H}Ω^{M}; hosteum X | ostium + et G^{2}O *cum hebr. et LXX.*

7. nolite quaeso fratres mei *om.* Π^{C} *per homoeoteleuton* | quaeso + uos Σ. ¶ j uos Θ^{M} | mei *om.* B | mei + karissimi Σ^{M}.

8. habe Θ^{M*} | necdum] Λ^{L2} (ec *in ras.*); nondum GΩ^{M}r | cognouerunt] G^{C} (unt *corr.*) | et *om.* G | abuimini O; abitumini Φ^{A*}; habhutimini C; abutemini M*P* | eis] Ψ^{F*}; eas Σ^{O*}Φ^{Z*}OP*Ψ^{F2} | sicuti C | ∾ uobis placuerit Φ^{RZGVP} Ψ^{DFM}Ω agrelbgc | dummodo] tantummodo X | male P* | ∾ mali faciatis Ω^{S} arelbgc | ingressi (sunt *om.*) Ω^{M} | sub umbraculum tegminis = GAOΘ^{A}P^{2} (*in ras.*) w; sub umbraculum culminis Θ^{MG}; sub umbra culminis CΛXΠΣ^{OM}BTMΦP* Ψ^{DFM}Ω agrelbgc. ¶ ij sub umbra Θ^{M} | mei] *in ras.* P^{2}; ei G*.

9. ad illi CXO | ille P* | rursum Σ^{OM} TMΦPΨ^{M}Ω^{M} | ingressus (es *om.*) Σ^{O†} | ∾ inquiunt ingressus es ΦΨ^{DFM} | ut iudices] ut tu diues O | te] tu Ψ^{M} | ipsum** P; *om.* Ω^{M} | ∾ ipsum ergo C | magis**** T | hos] eos T | adfligimus P* | ∾ affligemus quam hos B | uim (que *om.*) X | facebant O | loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2} grelbgc | iam + que Σ^{M}BΩ^{S*} agrelgc | prope erant CΛXΠΣ^{OM}ΦOΘ^{AMG}P*Ψ^{M}. *Cf. hebr. et LXX* (et appropinquauerunt). ¶ Heb. et antiqui et graecus habent non in singulari « erat » sed in plur. « erant » *Guill.* | refringerent = Aw; refrangerent G; effringerent CΛXΣ^{O2M}BTOΘ^{AM}Ψ^{DF}Ω agrelgc; infringerent ΠMΦΘ^{G2} (infr. *in ras.*) Ψ^{M}; in*fringerent P^{2} (in *in ras.*); affringerent Σ^{O*}.

---

5. § vocaveruntque O; ⟨vocaveruntque AT | ⟨et dixerunt G | ⟨ubi AT | ⟨educ GAT | 6. § egressus O; ⟨egressus GCAT | ⟨post G | ⟨ait G | 7. ⟨nolite GAT | ⟨nolite malum hoc G | 8. ⟨habeo AT | ⟨educam GA | ⟨dummodo GA | ⟨quia GA | 9. § at O; ⟨at CAT | ⟨recede G | ⟨et rursus GA | ⟨ingressus C | ⟨numquid G | ⟨te AT | ⟨vimque GCAT | § iamque O; ⟨iamque GAT.

10 et ecce miserunt manum viri et introduxerunt ad se Loth clauseruntque ostium
11 et eos qui erant foris percusserunt caecitate a minimo usque ad maximum
ita ut ostium invenire non possent
12 dixerunt autem ad Loth
habes hic tuorum quempiam generum aut filios aut filias
omnes qui tui sunt educ de urbe hac
13 delebimus enim locum istum
eo quod increverit clamor eorum coram Domino
qui misit nos ut perdamus illos
14 egressus itaque Loth locutus est ad generos suos
qui accepturi erant filias eius et dixit
surgite egredimini de loco isto
quia delebit Dominus civitatem hanc
et visus est eis quasi ludens loqui
15 cumque esset mane cogebant eum angeli dicentes
surge et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes

---

10. cluseruntque GA; clauseruntque O | 11. caecitate A; ca(e)citatem GO *errante archetypo* | 13. deleuimus GAO | 14. deleuit GAO | 15. surge et tolle GO; surge tolle A.

Desunt Σ^{T} (*usque ad v.* 11, usque ad) Θ^{HG} (*passim*) Ψ^{B}.

10. ecce (et *om.*) X | misserunt O | uiri et introduxerunt ad se loth clauserunt] *in ras. et marg.* Π^{C1} | uiri *om.* B | ad] G^{2} | loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | cluseruntque GAP* | clauseruntque + ad se Ω^{M} | hostium CΛ^{H}P*Ψ^{DM}Ω^{M}; hosteum X.

11. foras P* | ∿ foris erant Ψ^{DM}Ω^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | caecitatem GΘ^{M*}; cęcitatem Π^{C}; cecitatem O | minimo] *in ras.* Φ^{P2} | ad maximo CΣ^{M} | hostium CΛ^{H}P*Ψ^{M}; hosteum X | possint Π^{C}†P*; possunt B.

12. autem**** P | ad] (d *ref.*) G^{C} | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | hic] inquid B; *om.* Φ^{Z*} | tuorum] tuum Ψ^{M} | ∿ quempiam tuorum P𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | generum] Φ^{Z*3}; genetorum Φ^{Z2}; *om.* Ω^{M} | aut *om.* Σ^{O*} | filios] filium Σ^{T} | qui] que P*; quicumque 𝔴* | ∿ sunt tui Σ^{T}.

13. deleuimus G*Λ^{L}Σ^{T}AO; delemus Ψ^{M} | enim + homnem C*; + hominem C^{2} | increuerit] increpuerit Ω^{M} | missit O | illum Θ^{G}.

14. loth] Θ^{G*}; lot Σ^{M}Θ^{G2}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | suos *om.* Σ^{M} | accepturi erant] acciperunt O. *Cf. ant. vers.* (*Hier. quaest. heb. ad loc.; Pent. Lugd.* acceperant) | *filias Φ^{A} | eius] suas Σ^{T}BTΦ^{A*} | dixit + illis G^{C} *in mg.* | surgite + et ΛBΘ^{AMG}PΨ^{DF}Ω𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum LXX et ant. vers.* | isto] hoc Φ^{A} | deleuit GΛ^{L*}Σ^{T}BAO | dominus ciuitatem] *in ras.* Ω^{J1} | hanc] istam Σ^{O*}Φ^{A} | et uisus (est *om.*) O | et uisus est] *in ras.* Ω^{J1}.

15. coegebant Φ^{A}Θ^{A*} | ∿ dicentes angeli Λ | surge tolle ΛXΣBATΘ^{AG}PΨ^{DM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum hebr.* | filias + tuas Σ^{TO*M} | quas habes *om.* Ω^{M} | ne et tu] e tu (ne

---

10. § et ecce O; ⟨et ecce GCA | § clauseruntque O; ⟨clauseruntque GT | 11. ⟨et eos GA | ⟨ita A | 12. § dixerunt O; ⟨dixerunt CAT | ⟨habes GA | ⟨aut filios G | ⟨omnes GAT | § educ O; ⟨educ G | 13. § delebimus O; ⟨delebimus A | ⟨eo GA | ⟨qui GA | 14. ¶ egressus *Div. sine num.* O; ⟨egressus GCAT | ⟨qui A | ⟨surgite CAT | ⟨quia GA | ⟨civitatem G | ⟨et visus GA | 15. § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨surge GC AT | ⟨et duas G.

ne et tu pariter pereas in scelere civitatis
16 dissimulante illo adprehenderunt manum eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius
eo quod parceret Dominus illi
17 et eduxerunt eum posueruntque extra civitatem
ibi locutus est ad eum
salva animam tuam noli respicere post tergum
nec stes in omni circa regione
sed in monte salvum te fac ne et tu simul pereas
18 dixitque Loth ad eos
quaeso Domine mi 19 quia invenit servus tuus gratiam coram te
et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti mecum
ut salvares animam meam
nec possum in monte salvari ne forte adprehendat me malum et moriar
20 est civitas haec iuxta ad quam possum fugere parva et salvabor in ea
numquid non modica est et vivet anima mea

---

17. et eduxerunt GO; et duxerunt A | ibi AO; ubi G | locutus est GA; locutus est dominus O | postergum GO | stes GA; istes O | in omni GA; in omnem O | regione AO; regionem G* | in monte GA; in montem O | 20. fugere G; fugerum O; fugire A | et uiuet GA; et ut uibat O.

Desunt Θ^{HG} (*passim, lacerato folio*) Ψ^{B}.

om.) O | pariter *om.* G* | pereas] perias O; pareas M*; habeas Φ^{V*}.

16. dissimulate Φ^{A*}; dissimilante O | illo + et Λ^{L*} | manus eius $\Theta^{AM*}\Psi^{F}$ | et manum — filiarum eius *om.* BΩ^{M} | uxoris + eius $\Theta^{AM*}\Psi^{F}$ *cum hebr. et LXX; Aug. de civ. Dei 16, 29* | ac] hac CX | filiarum] Φ^{Z1} (filia *in ras.*) | ∾ dominus parceret illi Λ^{H}MΘ^{AM1} (eret illi *in ras.*) Θ^{G} | illis CΛ^{H}.

17. et duxerunt AΩ^{M}; eduxeruntque 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | eum] illum G | eum + de sodoma X | possueruntque O; et posuerunt (que *om.*) 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | posueruntque + eum $\Sigma^{O*}\Psi^{M}\Omega^{M}$ | ciuitate X | ibi] ubi GΛ^{L} | ibi + que $\Lambda^{H}\Sigma\Phi^{Z2}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | locutus est = GCΣ^{TO}AOP𝔯𝔴; lo(c)uti sunt ΛΧΠΣ^{M}BTM Φ$\Theta^{AMG}\Psi^{DFM}$Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX. Cf. Aug. loc. cit. et de trin. 2, 12* (dixerunt) | locutus est + dominus OP^{2} *in ras.* | ad eum + dicens P^{2} *in ras.*; + dicentes Λ^{H} Π^{D}BMΦΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. ¶ ā dicentes Θ^{M} | tuam *om.* $\Sigma^{O\dagger}$ | postergum GΛΧ$\Pi^{C}\Sigma^{TO*M}$ BM*Φ^{V}OΘ^{M*}P*Ψ^{FM} | nec] ne $G^{\dagger}$ | istes CO | in omnem T*O | in omni + loco 𝔞 | regionem G*Π^{C}T$\Phi^{G}\Theta^{A*M*}\Psi^{D}$ | in montem $\Pi^{CD*}\Phi^{AZ*VP}$OP*Ψ^{FM} | ne] T^{2} (e *in ras.*).

18. dixit quoque (que *om.*) Σ^{TO*M} | lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | dn̄e mi ∸ CΛΧΠΣ^{TO2M}B AMΦ^{P}OΘ^{AM2}PΨ^{FM}Ω𝔞𝔤; domine mi T^{2} $\Phi^{RAZGV}\Psi^{D}$𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰̃𝔠; dn̄i mi Σ^{O*}; domini mi T*; dn̄e (mi *om.*) Θ^{M*}.

19. quia] si A. *Cf. 18, 3* | inbenit O | serbus O | tus $O^{\dagger}$ | coram te] in oculis tuis B *cum hebr. et cf. 18, 3* | et] e Φ^{G*} | magnificasti + gratiam et Ω^{S} + gloriam et 𝔞𝔠. ¶ Heb. ant. Rab. non habent « gratiam et » *lac.* | salueres Θ^{A} | anima meam Ψ^{M}; anima mea Π^{C} | meam] *in ras.* X^{2} | nec] Ψ^{F*}; ne Ψ^{F2}; non XΩ^{S} | in montem O | saluare Λ^{L*} | adpraehendant G*; adprehendit Ψ^{M*}.

20. haec] hic Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔠 | iuxta *om.* Θ^{A*} | ∾ iuxta haec Ω^{M} | fugire XA*; fugerum O | parba O | modica] Ω^{S2} (dica *in ras.*) | et + ut O | uiuat B; uibat O; uiuit Σ^{T}M*P*Ψ^{M} | ui(u)et + in ea CΣ^{O} | mea + in ea Ω^{J*}.

⟨ne GA | 16. dissimulante GCAT | ⟨et manum G | ⟨ac duarum G | ⟨eo GA | 17. § et eduxerunt O; ⟨et eduxerunt GAT | ⟨posueruntque G | ⟨ibi A | ⟨salva AT | ⟨nec GA | ⟨sed GA | 18. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; ⟨dixitque GCAT | ⟨quaeso GCA | 19. ⟨et magnificasti A | ⟨ut A | ⟨nec GA | 20. ⟨est AT | ⟨numquid GA.

21 dixitque ad eum
ecce etiam in hoc suscepi pre-
ces tuas
ut non subvertam urbem pro
qua locutus es
22 festina et salvare ibi quia non
potero facere quicquam donec
ingrediaris illuc
idcirco vocatum est nomen urbis
illius Segor
23 sol egressus est super terram et
Loth ingressus est in Segor
24 igitur Dominus pluit super Sodo-
mam et Gomorram sulphur et
ignem a Domino de caelo
25 et subvertit civitates has et om-
nem circa regionem
universos habitatores urbium et
cuncta terrae virentia
26 respiciensque uxor eius post se
versa est in statuam salis
27 Abraham autem consurgens mane
ubi steterat prius cum Domino
28 intuitus est Sodomam et Gomor-
ram
et universam terram regionis
illius
viditque ascendentem favillam de
terra quasi fornacis fumum
29 cum enim subverteret Deus civi-
tates regionis illius
recordatus est Abrahae et libera-

21. praeces GAO | 26. respiciensque CΛA; respiciens O | 29. ciuitates + et AO *errante archetypo* | regionis CΠTMO; regiones Λ^{L}A | recordatus est... et li(b)erauit CΠTMO; recordatus ... liberauit Λ^{L}A.

Desunt G (*a v.* 23, sol) Σ^{T} (*a v.* 21, in hoc *ad v.* 25 uirentia) Θ^{HG} (*pass.*) Ψ^{B}.

21. dixit (que *om.*) B | dixitque + dominus Λ^{H} | ad eum*** P | etiam + et P^{2} | in *om.* G | suscipi Λ^{L*}; suscipio P* | praeces GΠ^{C}AΦ^{A}O | ut] *in ras.* Ψ^{F2}; et A | non uertam Ω^{M} | ubem G*; urbe G^{2} | urbem + hanc Λ^{H} | loquutus GBΦ^{A}Θ^{AM}.

22. egrediaris Φ^{A} | iccirco Π^{D}Ω^{M}; hiccirco G†; hidcirco G^{1}.

23. et *om.* O | lot Σ^{M}Φ^{A}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | egressus est O | in *om.* CΛΠΣ^{OM}BTM Φ^{RZGVP}Θ^{M2}P*Ψ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | segori O; sogor Φ^{P*}.

24. pluet P* | ∾ pluit dominus Φ^{P} Ω^{J} | sodoma O | gomorrham 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; gomurram TΦ^{Z*}; gomurra O | sulfur XΣ^{OM} BΨ^{M}; sulphor P*; psulphur C.

25. subuertit (et *om.*) Φ^{RAZ*GVP}Ψ^{DF} | subertit O; uertit Ω^{J*} | ciuitatis Λ^{L*} | ∾ has ciuitates P | homnem C^{2}; homnes C* | regionem] iordanem B | regionem + et Ψ^{M} | uniuersos + que Σ^{O} *cum hebr. et LXX* | urbium *om.* Φ^{Z} | terra XB.

26. respiciens (que *om.*) Σ^{T}O | post se] postergum B | sta*tuam Λ^{L}; statua Σ^{M} | salis] Θ^{M1} (sa *in ras.*).

27. abraam XΠ^{D}Σ^{M}O | autem *om.* Σ^{T} | surgens Σ^{M*} | ∾ prius steterat O.

28. intuitus est + autem Π^{C}Φ^{Z*} | psodomam C | gomorrham 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; gomurram Φ^{Z*}OP* | terram *om.* Π^{C} | regiones OP* | uidit (que *om.*) X | ascendentem] ascendem C | fumi Σ^{M}.

29. enim] autem 𝔰 | subuerterit P* | deus] dominus Φ^{VP*}P*Ψ^{DF}𝔞 *cum LXX; Aug. loc. in gen. 64* | ciuitatem Φ^{Z*}; ciuitatis Σ^{O*}Φ^{A*}Ψ^{D} | ciuitates + et AOP* |

21. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; ⟨dixitque CAT | ⟨ecce A | ⟨ut A | 22. § festina O; ⟨festina AT | ⟨idcirco GCAT | 23. ⟨sol CAT | 24. ¶ igitur XX. Ω^{J*}; XXIIII. C^{2}XΣ^{OM}; XXXVII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XXXVIII. Φ^{V}; XL. Π^{D}; *Div. sine num.* OP*Ψ^{DFM}; ⟨igitur CA | 25. ⟨et subvertit A | ⟨universos A | 26. ¶ respiciensque XXII. B; § respiciensque O; ⟨respiciensque CAT | 27. ¶ abraham XXI. A; § abraham O; ⟨abraham CT | 28. ⟨intuitus A | ⟨et universam A | § viditque O; ⟨viditque AT | 29. § cum O; ⟨cum CAT | ⟨recordatus A.

vit Loth de subversione urbium
in quibus habitaverat.
30 Ascenditque Loth de Segor et
mansit in monte
duae quoque filiae eius cum eo
timuerat enim manere in Segor
et mansit in spelunca ipse et
duae filiae eius
31 dixitque maior ad minorem
pater noster senex est et nullus
virorum remansit in terra
qui possit ingredi ad nos iuxta
morem universae terrae
32 veni inebriemus eum vino dor-
miamusque cum eo
ut servare possimus ex patre
nostro semen
33 dederunt itaque patri suo bibere
vinum nocte illa
et ingressa est maior dormivit-
que cum patre
at ille non sensit nec quando
accubuit filia nec quando sur-
rexit
34 altera quoque die dixit maior ad
minorem
ecce dormivi heri cum patre meo
demus ei bibere vinum etiam hac
nocte
et dormies cum eo ut salvemus
semen de patre nostro
35 dederunt et illa nocte patri vinum
ingressaque minor filia dormivit
cum eo

---

30. et duae filiae eius CΛA; et duae filiae eius cum eo O | 35. dederunt et CΛA; dederuntque et O | illa nocte CΛO; in illa nocte A.

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{B}.

regiones Λ^{L*}AP* | recordatus (est *om.*) Λ^{L}ΣAΨ^{DF*M}rewgc | abrahe CΠ^{D}Ψ^{M}Ω; abraę Λ^{L}B; abrae X; abraham Θ^{M*}; abraam Σ^{M}; habraam Σ^{T} | et *om.* Λ^{L}ΣBA P*wgc | liuerauit O; liberabit XB | lot Σ^{M}grelbgc | subersione O | quibus**** Φ^{G}.

30. ascendit (que *om.*) O | lot grel bgc | sogor Φ^{P} | et *om.* O | in montem Σ^{T} | monte + et Ψ^{M} | timuerant Λ^{H} | psegor C | ipse *om.* O | filiae eius + cum eo OΘ^{A2M2} (*in ras.*) Ω^{S}agrelbgc *cum LXX.*

31. dixitque — ad minorem] *in ras.* Θ^{M2} | dixit (que *om.*) O | ad maiora O* | ∾ remansit uirorum C | in] super X | nos] Φ^{P2} (s *in ras.*) | ∾ ad nos ingredi Σ^{M} | iuxta ** Θ^{M} | more CΨ^{M}.

32. inebriamus Φ^{Z}; ineuriamus O; ebriemus Σ^{O*} | seruare] P^{2} (er *in ras.*); saluare T* | possumus Σ^{T}.

33. ded. itaque] dederuntque Σ^{TO*M} Ω^{M} | patre P* | uinum + de Σ^{M*} | dormitque M* | ad ille CXO | sensit] Ψ^{F2} (sit *in ras.*); senset Ψ^{M} | nec] ne Σ^{M}P*; neque O; *om.* Ω^{M} | acubuit Σ^{M}O; occubuit Π^{CD*}Σ^{T*}T*Φ^{A*}; concubuit Φ^{A2} | accubuit + cum Π^{D2} | filia *om.* BΦ^{A} | nec] ne Σ^{O*M}P*; neque O; mea Ψ^{M}.

34. die *om.* Σ^{M} | dormiui + ego C | heri *om.* Ω^{M} | uinum *om.* B | etiam *om.* Σ^{M} | etiam + et Ω^{M} | hac] ac BΦ^{RZ*GP} | ∾ nocte hac Σ | cum illo B | ut] et ΣB Ψ^{DM} | salbemus O | nostro] meo a.

35. dederunt + que OΩ^{M}; + etiam Λ^{H}gc; + que etiam Ω^{S}cl; + que eciam a | et + in AΘ^{AM*}g | patri + suo Ω^{J}g *cum hebr. et LXX;* + bibere Ω^{M}; + suo bibere Ω^{S}arelgc. ¶ Mod. « patri suo bibere uinum », ant. « patri uinum », heb. « patri

---

30. ¶ ascenditque XIII. Θ^{A2M2}; *Div. sine num.* O; § ascenditque A; ⟨ascenditque CT | ⟨duae AT | ⟨timuerat AT | ⟨et mansit A | 31. ¶ dixitque XXII. A; § dixitque O; ⟨dixitque CT | ⟨pater AT | ⟨qui A | 32. ⟨veni AT | ⟨ut A | 33. ⟨dederunt CAT | ⟨et ingressa A | ⟨at CAT | 34. § altera O; ⟨altera CAT | ⟨ecce AT | ⟨demus A | ⟨et dormies A | 35. ⟨dederunt A | ⟨ingressaque AT.

et nec tunc quidem sensit quando concubuerit vel quando illa surrexerit
36 conceperunt ergo duae filiae Loth de patre suo
37 peperitque maior filium et vocavit nomen eius Moab
ipse est pater Moabitarum usque in praesentem diem
38 minor quoque peperit filium et vocavit nomen eius Ammon id est filius populi mei
ipse est pater Ammonitarum usque hodie.
XX. 1 Profectus inde Abraham in terram australem
habitavit inter Cades et Sur
et peregrinatus est in Geraris
2 dixitque de Sarra uxore sua soror mea est
misit ergo Abimelech rex Gerarae et tulit eam
3 venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis et ait ei

---

38. ammonitarum O; ammanitarum A.
XX. 3. noctis CΛ^{L}AO; nocte ΠTM.

Desunt GΣ^{T} (*a v.* 36, conceperunt, *ad XX,* 2, sua soror) Θ^{HG} (*pass.*) Ψ^{B}.

suo uinum » *lac.* | ingressique Ψ^{F*} | minor filia] *in ras.* Θ^{A1} | nec] ne Λ^{L*}Π^{C} Θ^{A*M*}Ψ^{DF*M} 𝔦𝔟𝔤𝔠 | ∾ quidem tunc 𝔞 | sensit] P^{2} (se *in ras.*) | ∾ sensit quidem Σ^{O} | concubuit P* | concubuerit + filia X | uel] nec Σ^{TO}; ne Σ^{M} | illa *om.* ΣΦ^{Z*} | surrexit CΛ^{L*}Σ^{T}BM*Φ^{A*}Θ^{AM*} Ω^{M}𝔞𝔢𝔩.

36. lot Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠.

37. peperit quoque Ψ^{D} | et uocabit XB | et uocauit + que C; uocauitque (et *om.*) Ψ^{F} | eius moab] *in ras.* M^{2} | mohab C | ipse] Λ^{H2} (e *in ras.*) | moabytarum Ω^{M}; mohabitarum CΦ^{RA}.

38. uocabit XB | amon ΛΣ^{M}MΩ^{SM}𝔞 | ammon id est *om.* C*Θ^{AM*}P* | id est *om.* X *cum LXX* | id est filius populi mei *om.* Λ^{L*H}T* | amonitarum Λ^{H}Σ^{M}P^{2}Ω^{M}𝔞; ammanitarum CXΠ^{C*D}ATΦ^{RAZGVP*}Θ^{AM}Ψ^{M} *cum LXX et ant. vers.;* amanitarum M; amenitarum Λ^{L}; amunitarum P* | usque hodie] usque in hodiernum diem O *cum LXX*.

XX. 1. profectus + est O *cum hebr. et LXX* | inde *om.* C | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}OP^{2}; habraam X | ∾ abraham inde Ω^{M} | habitauit] Π^{C2} (ta *in ras.*); hauitauit O; habitabit XB | inter] in terra P* | cades] Σ^{O*}; chades CΣ^{O2} | pergrinatus est O.

2. de *om.* B† | sarra] P*; sara Π^{C}Σ^{M} AΦ^{P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{D}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; saraa Π^{D}Φ^{RAZGV} Ψ^{FM} | uxori O | mea es B | missit O | abi - melech 𝔠𝔩𝔟; abymelech Ω^{S}; abimelec Σ^{TM}; abimalech BP*; abimalec Λ^{L}; habimelech C; abymalec Ω^{M} | gerarae] Λ^{L*}; gerare Λ^{L2H}XΠΣ^{TM}BTΦΘ^{AM} PΨ^{DM}Ω𝔞; gaerarae O; gererę Ψ^{F*}; terrae A | tullit O.

3. dominus deus Σ^{M} | deus *om.* Φ^{A*} | ad *om.* Φ^{Z}†Ψ^{M} | abi - melech 𝔢𝔩𝔟; abymelech Ω^{S}; abimelec Σ^{TM}; abimelęc X; abimalech Λ^{L}B; abraham Ω^{M*}; *om.* Ω^{M2} | abimelech + etiam Π^{C} | per *om.* Ψ^{F*} | somnum Σ^{M} | noctis = CΛ^{L}XΣ^{TM}A O𝔦𝔟; nocti P*; nocte Λ^{H}ΠΣ^{O}BTMΦΘ^{AM}

⟨et nec A | 36. § conceperunt O; ⟨conceperunt AT | 37. ⟨peperitque AT | ⟨ipse AT | 38. ⟨minor AT | ⟨ipse A.

XX. 1. ¶ Profectus XIV. Θ^{A2M2}; XX. Ω^{SJ}; XXIII. A; XXV. C^{2}XΣ^{OM}; XXXVIII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XXXIX. Φ^{V}; XLI. Π^{D}; *Div. sine num.* OP*Ψ^{DFM}; ⟨profectus C | ⟨habitavit A | ⟨et peregrinatus A | 2. § dixitque O; dixitque AT | § misit O; ⟨misit CAT | 3. § venit O; ⟨venit AT.

en morieris propter mulierem
quam tulisti habet enim virum
4 Abimelech vero non tetigerat eam
et ait Domine num gentem ignorantem et iustam interficies
5 nonne ipse dixit mihi soror mea est
et ipsa ait frater meus est
in simplicitate cordis mei et munditia manuum mearum feci hoc
6 dixitque ad eum Deus
et ego scio quod simplici corde feceris
et ideo custodivi te ne peccares in me
et non dimisi ut tangeres eam
7 nunc igitur redde uxorem viro suo
quia propheta est et orabit pro te et vives
si autem nolueris reddere scito quod morte morieris tu et omnia quae tua sunt
8 statimque de nocte consurgens Abimelech vocavit omnes servos suos
et locutus est universa verba haec in auribus eorum
timueruntque omnes viri valde
9 vocavit autem Abimelech etiam

---

3. morieris CΠTMO; morere Λ^{L}A | 5. ait CΛAT; ait mihi MO | munditia CΛA; in munditia O | manuum mearum ΠTMO; manuum (mearum *om.*) CΛ^{L}A | 6. demisi AO *errante archetypo* | 7. orauit AO.

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{B} (*usque ad v.* 6, ideo custodiui).

P^{2}Ψ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠 | ait] dixit P | ei] illi XTMΦΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔖𝔠 | en morieris] *in ras.* Φ^{V1} | moreris B*; morere Λ^{L}A𝔴; mories C | tullisti O^{2}; adtullisti O*.

4. abi-melech 𝔢𝔩𝔳; abymelech Ω^{S}; abimelec Σ^{TM}; abimalech Λ^{L}; abimalec BΩ^{M} | tetigit Λ^{L}* | ∾ num gentem domine Σ^{TO}* | iustum OΨ^{D}; iustus Ψ^{M} | interficias Φ^{Z}*.

5. nonne] non A | est *om.* Σ^{M} | ipsa] Ψ^{F2} (a *in ras.*) | ait] dixit O; *om.* Ω^{M} | (ait) + mihi MO | et + in Σ^{O}BO | munditiam Σ^{T}Φ^{R} | manum Λ^{L}O | mearum *om.* CΛ^{L}BA𝔴 *cum LXX*.

6. deus] dominus XΠ^{C}BP*Ω^{S} | et] en Λ^{H}; ecce Σ^{M}; *om.* XP† | quod** Σ^{O} | et *om.* CXB | ne] nec Π^{C}Ψ^{M}; non Φ^{P} | peccaris O* | non *om.* Ω^{M} | demisi AO*; dimisit Ψ^{M} | dimisi + te X *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Abr. 1, 6* (sum passus te) | ut] *in ras.* Σ^{O2}; *om.* Ψ^{M} | ut + non Φ^{V}* | tangeris O*.

7. nunc] Φ^{Z1} (*pr.* n *in ras.*) | igitur] ergo 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠; autem Ψ^{D} | igitur***** Ψ^{F} | uxorem**** Φ^{P} | ∾ uiro suo uxorem 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠 | profeta O | orauit Π^{C}Σ^{TM}AΦ^{Z}*O; horauit C | ∾ et orabit pro te quia propheta est 𝔞𝔢𝔩𝔖 | uiues] uibes CXΣ^{T}; bibes O | si] Ψ^{B}*; sin ΛΠΣ^{OM}TMΦ^{Z*V}Θ^{AM}Ψ^{B2DFM} | scio Θ^{A*M*} | quod + in Ψ^{M} | moriaris Φ^{P}* | quae tua sunt *om.* Σ^{M}.

8. statim (que *om.*) C | de] di P*; *om.* Ω^{M} | ∾ consurgens nocte Ω^{M} | abi-melech 𝔢𝔩𝔳; abymelech Ω^{S}; habimelech C; abimelec XΣ^{TM}; abimalech Λ^{L}B; abymalec Ω^{M} | uocabit XB | serbos O | uerba *om.* XΨ^{F2} | ∾ uerba uniu. haec Ψ^{F}*; uniu. h(a)ec uerba Σ^{TO} | in auribus — ualde] *in ras.* Θ^{M2} | ualde] *in ras.* Φ^{A2}.

9. uocabit XB | abi-melech 𝔢𝔩𝔳; abimelaech Π^{C}; abymelech Ω^{S}; habimelech C; abimelec Σ^{TM}Θ^{M}; abimalech Λ^{L}B; abimalec Ω^{M2}; abimaluc Ω^{M}* | abraham]

‹en AT | 4. ‹abimelech AT | § et ait O; ‹et ait A | ‹domine T | ‹num A | 5. ‹nonne AT | ‹et ipsa A | ‹in simplicitate AT | 6. § dixitque O; ‹dixitque CAT | ‹et ego A | ‹et ideo A | ‹et non A | 7. ‹nunc AT | ‹quia A | § si O; ‹si AT | 8. ‹statimque CAT | ‹et locutus A | ‹timueruntque AT | 9. § vocavit O; ‹vocavit CAT.

Abraham et dixit ei
quid fecisti nobis quid peccavimus in te
quia induxisti super me et super regnum meum peccatum grande
quae non debuisti facere fecisti nobis
10 rursusque expostulans ait quid vidisti ut hoc faceres
11 respondit Abraham
cogitavi mecum dicens forsitan non est timor Dei in loco isto
et interficient me propter uxorem meam
12 alias autem et vere soror mea est
filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem
13 postquam autem eduxit me Deus de domo patris mei dixi ad eam
hanc misericordiam facies mecum
in omni loco ad quem ingrediemur dices quod frater tuus sim
14 tulit igitur Abimelech oves et boves et servos et ancillas et dedit Abraham
reddiditque illi Sarram uxorem

---

12. filia patris mei CΛΠATM; filia patris mei est ΦO.

Desunt GΣ^{T} (*a v.* 13, hanc misericordiam) Θ^{HG} (*passim*).

P*; abraam XΠΣ^{M}P^{2}; habraham C | quid (*post* nobis)] quod C; qui Ψ^{M}; quidquid Ω^{J*} | peccabimus XB | et super regnum meum peccatum grande quae non debuisti] *in ras.* Π^{C2} | peccatum + meum P* | grandem Σ^{O*}O | ∾ grande peccatum Ψ^{B} | quae] Ψ^{D*}; qua Ψ^{D2}; que* Ψ^{B}; qui O.

10. rursusque] Ψ^{B*}; rursumque XΠΣ^{M}BT*Φ^{P}P*$\Psi^{B2DM}\Omega^{S}$ 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | expostulans] T*$^{3}\Psi^{B*}$; expostolans T^{2}M*P*; postulans ΦΨ^{B2D} | uidisti] uoluisti X | faceris O.

11. respondens Π^{C} | abraham] P*; abraam ΠΣ^{M}P^{2}; habraam X | forsitam C | dei] domini CXT | isto] hoc Φ^{A} | interficerent B.

12. alias] (lias *in ras.*) Θ^{A2M2} | et uere] *in ras.* Ω^{J} | et *om.* CΛXΣBT*M^{2}P^{2} $\Psi^{BF2}\Omega^{M}$ 𝔦𝔴 | ∾ filia est Ω^{M} | mei + est ΦOΨ^{B*DFM} | meae] me B | ∾ matris mee filia Ω^{S} | duxi] eduxi O; accepi Σ | eam + in Ω 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | uxorem + meam Ω^{M}.

13. posquam O† | autem *om.* P* | me] eam Ω^{M} | deus] dominus CΣ^{T*}M* Φ^{R} | domu Φ^{RG} | hanc misericordiam — 16. sarrae autem *om.* Σ^{T} | facias Φ^{RAGVP}P. ¶ Antiqui « facias mecum » *Guill.* | loco] *in ras.* B^{2} | quem] quam C; quęm Σ^{M} | ingrediemur] X*; egrediemur X^{2} | dices] P*; dicens XTMΦP^{2}Ψ | quod] quoque B | sum OΩ^{S} 𝔞. ¶ dicens quod frater tuus sim *Guill.*

14. igitur] ergo Ω^{SM} | abi - melech 𝔠𝔩𝔳; abymelech Ω^{S}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymalec Ω^{M} | bobes XΠ^{C}BO | et (*ante* seruos) *om.* ΠΩ^{M} | serbos O | et (*ante* ancillas)] atque Σ^{OM}; *om.* Ψ^{B*} | et (*ante* dedit) *om.* Π^{C} | abraham] P*; abraam ΠP$^{2}\Psi^{B}$; habraam X; abrahę Σ^{O2}M; abraę Σ^{O*}; abrae Σ^{M} | reddeditque P*; reddedit (que *om.*) O; redditque Ψ^{B*} | illi] ei CB; illis Ψ^{F} | sarram] P*; saram $\Pi^{C}\Sigma^{TM}$ A$\Phi^{A2P2}\Theta^{M}$P$^{2}\Psi^{BD}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; saraam Π^{D} $\Phi^{RA*ZGVP*}\Psi^{F}$; sarra B; saraa Ψ^{M} | ∾ uxorem suam sarram Ω^{M}.

‹quid AT | ‹quia A | ‹quae A | 10. ‹rursusque CAT | ‹quid T | 11. § respondit O; ‹respondit CAT | ‹cogitavi CAT | ‹forsitan T | ‹et interficient A | 12. ‹alias AT | ‹filia A | 13. § postquam O; ‹postquam AT | ‹hanc AT | ‹in omni A | 14. ¶ tulit *Div. sine num.* O; ‹tulit CAT | ‹reddiditque AT.

suam 15 et ait
terra coram vobis est ubicumque tibi placuerit habita
16 Sarrae autem dixit
ecce mille argenteos dedi fratri tuo
hoc erit tibi in velamen oculorum
ad omnes qui tecum sunt et quocumque perrexeris
mementoque te deprehensam
17 orante autem Abraham sanavit Deus Abimelech et uxorem ancillasque eius et pepererunt
18 concluserat enim Deus omnem vulvam domus Abimelech
propter Sarram uxorem Abraham.

XXI. 1 Visitavit autem Dominus Sarram sicut promiserat et implevit quae locutus est
2 concepitque et peperit filium in senectute sua
tempore quo praedixerat ei Deus
3 vocavitque Abraham nomen filii sui quem genuit ei Sarra Isaac

---

16. in uelamen CΛA; uelamentum O.

Desunt GΣ^{T} (*usque ad v.* 16, sarrae autem) Θ^{HG} (*passim*).

15. et ait *om.* Φ^{A*} | terram Ψ^{B*} | coram* Λ^{L} | uobis] te X *cum hebr. et LXX* | ∾ placuerit tibi Ω^{M}.

16. sarrae] T^{2} (*pr.* r *in ras.*); sarae Π^{D}Σ^{T}AΦ^{P}Θ^{M}PΨ^{BF}Ω^{S} grelbsc; sare Π^{C}Φ^{A2} Ω^{J}a; saraae Φ^{RA*ZGV}; sarahę Ψ^{DM} | argenteos] Φ^{A2} (eos *in ras.*) | tibi *om.* Λ^{Ht} | in *om.* O | uelamentum O; uelamento Σ^{M} | ad] Ψ^{F2} (d *in ras.*); et O *cum LXX* | qui] quę Π^{C}. *Cf. LXX* | memento (que *om.*) Λ^{H}Σ^{O2}T^{2}Φ^{A2}P^{2}Ω agrels | memento + esse Λ^{H} | te] *in ras.* X^{2}; *om.* Ψ^{B*} | reprehensam r.

17. orantem O | abraham] P*; abraam Σ^{M}P^{2}; habraam XΠ | sanabit XB | sanauit + autem Π^{C} | deus *om.* Ω^{M*} | abi - melech elb; abymelech Ω^{S}; abimelec Σ^{TM}; abimalech BΩ^{M} | uxorem + eius O *cum hebr. et LXX* | ancillasque** Φ^{A2} (que *in ras.*) | eius et pepererunt] *in ras.* Θ^{A1} | eius] eis C | pepererunt] Φ^{Z1} (runt *in ras.*).

18. enim deus omnem] *in ras.* Φ^{P2} | enim *om.* Σ^{T} | deus] dominus X* agelbsc *cum hebr. et LXX* | uulbam CXΣ^{T}O | domus *om.* B | domus + sue Ψ^{B*} | abi - melech elb; abymelech Ω^{S}; habimelech C; abimelec Σ^{M}; abimalech BΩ^{M} | sarram] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; saram Π^{C}Σ^{M}Φ^{AP}Θ^{M} P^{2}Ψ^{B}Ω^{SJ} agrelbsc; saraam Π^{D}Φ^{RZGV}Ψ^{FM}; sara A; saraa Ψ^{D} | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2}; habraham Σ^{T}; abrahae Λgrel bsc; abrahe a.

XXI. 1. uissitauit O; uisitabit XB | autem *om.* CΣ^{M} | dominus] deus Λ^{H} Ω^{S}a | sarram] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) P*; saram Π^{C}Σ^{M}AΦ^{A2P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{B2}Ω^{SJ} agrelbsc; saraam Π^{D}Φ^{RA*ZGV}Ψ^{F}; sarra O; saraa Ψ^{DM}; *om.* Ψ^{B*} | promiserat ÷ ei Ψ^{B} | et *om.* Ψ^{B*} | inplebit X | quae] quo Φ^{P*}.

2. quo] quod Σ^{M} | deus] dominus CΨ^{B} *cum LXX. Cf. Hilar. de trin. 4, 25; om.* Φ^{R}.

3. uocabitque CXΣ^{T}B | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}BP^{2} | fili XO | ei *om.* Ψ^{B*} | sarra] P*; sara Π^{C}Σ^{M}AΦ^{A2P2}Θ^{M}P^{2} Ψ^{BD}Ω^{SJ} agrelbsc; saraa Π^{D}Φ^{RA*ZGVP*}Ψ^{FM} | ysaac ΛXΠΣ^{M}BΨΩa; ysahac C^{2} (hac *in ras.*) Σ^{T}.

---

15. <terra AT | 16. <sarrae AT | § ecce O; <ecce AT | <hoc A | <ad omnes A | <mementoque A | 17. <orante CAT | 18. <concluserat AT | <propter A.

XXI. 1. ¶ Visitavit XV. Θ^{A2M2}; XXI. Ω^{SJ}; XXIII B; XXIIII. A; XXVI. C^{2}XΣ^{TO}; XXXIX. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XL. Φ^{V}; XLI. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ; <visitavit C | 2. <concepitque AT | <tempore A | 3. § vocavitque O; <vocavitque AT.

4 et circumcidit eum octavo die
sicut praeceperat ei Deus
5 cum centum esset annorum
hac quippe aetate patris natus
est Isaac
6 dixitque Sarra risum fecit mihi
Deus
quicumque audierit conridebit
mihi
7 rursumque ait
quis auditurum crederet Abraham
quod Sarra lactaret filium
quem peperit ei iam seni
8 crevit igitur puer et ablactatus
est
fecitque Abraham grande convivium
in die ablactationis eius
9 cumque vidisset Sarra filium Agar
Aegyptiae ludentem
dixit ad Abraham
10 eice ancillam hanc et filium eius
non enim erit heres filius ancillae cum filio meo Isaac

---

4. pr(a)eciperat AO | 7. auditurum ΠΑΤΜ; auditorum CΛO | 9. ludentem + cum isaac filio eius A; + cum isaac O *uterque interpolatus ex LXX et ant. vers.*

Desunt GΘ^{HG} (*passim*).

4. circumcisit CΣ^{T} | octaua Φ^{V}P; hoctaba C | sicut praeceperat — 5. isaac] *in ras.* Φ^{A2} | praeciperat A; preciperat O | deus] dominus C.

5. cum ***** P | ∾ esset centum Ω^{M} | hac quippe] haquippe Σ^{T*}; ac q. BΨ^{B*} | aetati Φ^{Z*} | ysaac ΛΧΠΒΨΩα; ysahac C^{2} (hac *in ras.*) Σ^{T}.

6. sarra] P*; sara Π^{C}Σ^{M}Φ^{A2P2}Θ^{M}P^{2}Ψ^{BD}Ω^{SJ}agrelbgc; saraa Π^{D}Φ^{RA*ZGVP*}Ψ^{FM} | ficit P* | ∾ mi(h)i fecit CΛΣT | deus] dominus CΩ^{S} *cum LXX; Ambr. de Abr. 1, 7; Hier. in Mich. 2, 4, 9; Aug. de civ. Dei 16, 30* | dominus + et Ω^{S} | quicumque] qui cum (que *om.*) Ω^{M} | audieris O | conrideuit A.

7. auditurum] Φ^{A*}Θ^{A*M*}; auditorum CΛΣ^{TM}OΘ^{A2M2}P^{2}Ω^{M}; auditurus Π^{D}Φ^{RA2ZGVP}P*(?)Ψ^{BDF2M}Ω^{SJ}agrel; auditor B | crederet*** Φ^{R} | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2}; habraham Σ^{T}; habraam X | sarra] P*; sara Π^{C}Σ^{M}ΑΦ^{A2P2}Θ^{M}P^{2}Ψ^{BD}Ω^{SJ}agrel bgc; saraa Π^{D}Φ^{RA*ZGVP*}Ψ^{FM} | lactaret] *in ras.* Φ^{A2}; lactaberit B | quem] quęm Σ^{M}; quam Φ^{A}; quod Σ^{T} | iam] tam O.

8. abraham] P*; abraam ΧΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | in *om.* P* | ablactationes OP*; ablactionis Φ^{V*}.

9. cumque] quum (que *om.*) X | sarra] P*; sara Λ^{L}Π^{C}Σ^{M}ΑΦ^{A2P2}Θ^{M}P^{2}Ψ^{BD} Ω^{SJ}agrelbgc; saraa Π^{D}Φ^{RA*ZGVP*}Ψ^{FM} | hagar C | ęgiptię Σ^{TO}; egyptię Λ^{L}B; egyptie ΧΠ^{D}Ω^{J}; egiptiae Ψ^{B}; egiptie Λ^{H}Ω^{M}; egipcie α; hegiptiae C; egiptia Σ^{M} | ∾ aegyptię agar O | ludentem + cum isaac filio eius A; + cum isaac filio suo C^{2}Λ^{L}Σ^{OM}Ω^{S}agelbgc (ysaac Λ^{L}Ω^{S}α; isac C^{2}); + cum filio suo ysaac Π^{D}; + cum isaac Λ^{H}ΧΟΘ^{AM}PΨr (ysaac Λ^{H}ΧΨ); + cum filio suo Σ^{T}. *Cf. LXX; Ambr. de Abr. 1, 7.* ¶ Yeronimus dicit quod hoc « cum ysaac filio suo » non est in hebreo; nec est in pluribus libris antiquorum *Hug.* s̄ filio suo Θ^{M} | ad *om.* O† | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2}; habraam X.

10. eice ancillam] *in ras.* Φ^{A1} | ancellam A | hanc *om.* Σ^{T}Φ^{ZP} *cum Ambr. de Abr. 1, 7; de Is. 1; Hier. in ep. ad Gal. 2, 4; Aug. quaest. in gen. 51* | enim *om.* OΨ^{D} | erit *om.* Ψ^{B*} | ∾ (he)res erit CX Σ^{OM}BTPΨ^{M}Ω^{JM} | filio ancille Σ^{T} | ysaac ΛΧΠΒΨΩ^{SJ}α; ysahac C^{2} (hac *in ras.*) Σ^{T}.

---

4. ⟨et circumcidit AT | 5. ⟨cum CA | ⟨hac AT | 6. § dixitque O; ⟨dixitque CAT | ⟨risum T | ⟨quicumque AT | 7. § rursumque O; ⟨rursumque CAT | ⟨quis AT | ⟨quem A | 8. ¶ crevit *Div. sine num.* O; ⟨crevit CAT | ⟨fecitque AT | ⟨in die A | 9. ¶ cumque XL. ΛΤΜΦ^{RAZGPP2}Ω^{M}; XLI. Φ^{V}; XLII. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ; ⟨cumque CA | ⟨dixit A | 10. ⟨eice AT | ⟨non AT.

11 dure accepit hoc Abraham pro filio suo
12 cui dixit Deus
non tibi videatur asperum super puero et super ancilla tua
omnia quae dixerit tibi Sarra audi vocem eius
quia in Isaac vocabitur tibi semen
13 sed et filium ancillae faciam in gentem magnam
quia semen tuum est
14 surrexit itaque Abraham mane
et tollens panem et utrem aquae imposuit scapulae eius
tradiditque puerum et dimisit eam
quae cum abisset errabat in solitudine Bersabee
15 cumque consumpta esset aqua in utre
abiecit puerum subter unam arborum quae ibi erant
16 et abiit seditque e regione procul
quantum potest arcus iacere
dixit enim non videbo morientem puerum
et sedens contra levavit vocem suam et flevit
17 exaudivit autem Deus vocem pueri
vocavitque angelus Domini Agar de caelo dicens

---

15. consumpta AO; consummata G | arborum GA; arborem O | erant AO; erat G*.

Desunt G (*usque ad v.* 12, uocem eius) Σ^{T} (*a v.* 16, leuauit uocem) Θ^{HG} (*passim*).

11. durae CA* | accepi Φ^{P*} | abraham] P*; abraam $X\Pi^{D}\Sigma^{M}BP^{2}$; habraham Σ^{T}.

12. super puerum $X\Sigma^{M}P*$ | super ancillam tuam $\Sigma^{TM}P*$ | ∾ tibi dixerit B | sarra] P*; sara $\Pi^{C}\Sigma^{M}A\Phi^{A2P2}\Theta^{M}P^{2}\Psi^{BD}\Omega^{SJ}$ agrelbgc; saraa $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGVP*}\Psi^{FM}$ | in *om.* Ψ^{B*M} | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac X $\Pi^{D}B\Psi^{B2DFM}\Omega$ a; ysaa Ψ^{B*}; ysahac C^{2} (hac *in ras.*) | uocauitur $\Pi^{C}O$.

14. itaque *om.* Ω^{M} | abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; habraam X | ∾ abraham itaque Φ^{A} | inposuit + super O | eam] illam X; eum Ψ^{DM} | illam + simul cum infante X | quae] qui Ω^{M} | quae cum] cumque Ψ^{M} | errabit Λ^{L} | ber - sabee elb; bersabeę $B\Psi^{DM}$; bersabeae $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Phi^{ZVP}$ $OP\Psi^{BF}$; bersabęę Σ^{M}; bersabe $X^{2}\Sigma^{O}$; bersabae G^{C}; uersabae G*; birsabęę Σ^{T}; dersabe X*.

15. consump*ta Σ^{O}; consummata G Σ^{T} | in utrem O | arborum] P^{2}; alborum Λ^{L*}; arborem $CX\Sigma^{M}BT\dagger\Phi^{A*}O\Theta^{A*M*}P^{*3}$ $\Psi^{DFM}\Omega$ arelg. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (subter abietem); *Aug. quaest. in gen. 54* (subter unam abietem) | quae] Ψ^{D*}; qua Ψ^{D2} | erant] $T*P^{2}$; erat G*CX $\Sigma BT^{2}\Theta^{A*M*}P^{*3}\Psi^{BDF*M}\Omega$ arelg.

16. seditque] et sedit Λ^{L} | poteest C | iacire X | iacere ***** P | eim O | enim non enim Σ^{M} | uideo Ψ^{F} | et sedens — suam *om.* Λ^{L*} | sedes Ψ^{M} | contra] e contra Σ^{OM}; circa a | leuabit BO; lebabit X | flebit X.

17. exaudibit X^{2} *in ras.* | autem] enim Ψ^{M}; *om.* Ω^{M} | deus] dominus $P\Psi^{B}$ Ω^{SJ} | uocabitque X^{2} (*in ras.*) B | angelus domini] *in ras.* Ω^{S2} | dei relgc *cum hebr. et LXX; Hilar. de trin. 4; Hier. quaest. in gen. ad loc.; Aug. quaest. in gen. 54* |

---

11. ⟨dure CAT | 12. ⟨cui CAT | ⟨non AT | ⟨omnia AT | ⟨quia A | 13. ⟨sed GA | ⟨quia GA | 14. ¶ surrexit XXV. A; ⟨surrexit GCT | ⟨et tollens A | ⟨et utrem G | ⟨tradiditque GAT | § et dimisit O | ⟨quae GCAT | ⟨errabat G | 15. ⟨cumque GCAT | ⟨abiecit A | 16. ⟨et abiit GA | ⟨quantum GA | § dixit O; ⟨dixit GAT | ⟨non T | ⟨et sedens GCA | 17. ⟨exaudivit GA | § vocavitque O; ⟨vocavitque GCAT.

quid agis Agar noli timere
exaudivit enim Deus vocem pueri
de loco in quo est
18 surge tolle puerum et tene manum illius
quia in gentem magnam faciam eum
19 aperuitque oculos eius Deus
quae videns puteum aquae abiit
et implevit utrem deditque puero bibere
20 et fuit cum eo
qui crevit et moratus est in solitudine et factus est iuvenis sagittarius
21 habitavitque in deserto Pharan
et accepit illi mater sua uxorem de terra Aegypti.
22 Eodem tempore dixit Abimelech et Phicol princeps exercitus eius ad Abraham
Deus tecum est in universis quae agis.
23 iura ergo per Dominum ne noceas mihi et posteris meis stirpique meae
sed iuxta misericordiam quam feci tibi
facies mihi et terrae in qua versatus es advena

---

17. deus AO; dominus G | 18. surge tolle GA; surge et tolle O.

Desunt Σ^{T} (*usque ad v.* 18, surge tolle) Θ^{HG} (*passim*).

hagar C | ∿ de caelo agar $BP\Omega^{M}$ | quid + hic G* | ∿ agar agis Ω^{S} | enim] autem $B\Phi^{G}\Psi^{FM}$; *om.* Φ^{A*} | deus] dominus $G\Sigma^{M}\Psi^{B}$.

18. surge + et $\Phi^{P}OP\Omega^{SJ}$𝔞 | illius] eius $\Sigma^{OM}P\Omega$ | eam Λ^{L*}.

19. quae *om.* C | uidit O | uidens + que C | poteum $T^{*}\Phi^{A*}$ | inpleuit CBAO Θ^{A}; implebit X | utrem + aquae abiit Ω^{M} | uibere CO.

20. fuit] Λ^{L2} (it *in ras.*); fugit Ψ^{F}; fugiit Σ^{M} | fuit + deus P^{2}𝔤𝔯 *cum hebr. et LXX.* ¶ Hebr. et etiam graecus « et fuit Deus cum eo » *Guill.* | creuit] craeuit Π^{C}; creauit Ω^{M} | moratus (est *om.*) Λ^{L*H} $\Pi T\Phi^{Z2}\Theta^{A}$. ¶ « qui creuit et moratus in solitudine »... alii « moratus est » *Guill.* | et factus est = $GA\Phi^{A3}OP\Omega^{M2}$𝔴; factus est (et *om.*) $\Lambda X\Pi^{C}T\Phi^{RA*ZGV}\Theta^{AM*}\Psi^{B*}\Omega^{M*}$; factusque est $C\Pi^{D}\Sigma BM\Phi^{A2P}\Theta^{M2}\Psi^{B2DFM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | iuuenis] iubenis XO; uir Σ; uir iuuenis 𝔞.

21. hauitauitque G*; habitabitque $X\Sigma^{T}$ | pharam $\Lambda^{L*H}O$; pharani G*; faran $X\Sigma^{OM}\Theta^{AM}\Psi^{B}$; haran Σ^{T*} | sua] P*; eius ΣP^{2} | aegipti Σ^{TM}; egypti $\Lambda^{L}X\Pi^{D}B\Omega$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Psi^{B}$𝔞; hegipti C.

22. eo tempore Ω^{M} | abi - melech 𝔢𝔩𝔟; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M} | abimelech + et ochozah Λ^{H} *cum LXX et ant. vers. Cf. 26, 26* | phicol = GBM Ψ^{B}𝔞𝔤𝔩𝔟𝔤𝔠; phichol $\Lambda\Phi^{A}\Theta^{AM}$𝔯𝔢; phycol Ω^{S}; ficol $X\Sigma O^{*}P\Psi^{DM}\Omega^{J}$; fichol CΠAT $\Phi^{RZGVP}O^{2}\Psi^{F}\Omega^{M}$ | principes Ω^{M} | exercitu B* | ∿ eius exercitus Ω^{M} | abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{TM}P^{2}$; habraam X | est *om.* Ψ^{F*}.

23. ergo + mihi $B\Phi^{A}$; + michi C* *cum hebr. et LXX* | per deum $P^{*}\Omega^{SJ}$𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX* | noces Φ^{A*} | meis + et O | stirpeque Φ^{A*} | iuxta] secundum O | quem Φ^{Z*} | facies] G*; facias $G^{C}\Phi^{P}\Omega^{S}$ | terra $X\Sigma^{T}B\Phi^{P*}P^{*}\Omega^{M}$ | aduenae C; aduene Σ^{T*}.

⟨quid GAT | ⟨noli G | ⟨exaudivit GA | 18. ⟨surge GAT | ⟨quia GA | 19. ⟨aperuitque GCAT | ⟨quae GA | ⟨abiit G | ⟨deditque GT | 20. ⟨et fuit GA | ⟨qui A | ⟨et moratus GT | ⟨et factus G | 21. ⟨habitavitque GAT | ⟨et accepit GA | 22. ¶ eodem XXVI. A; XLI. $\Lambda TM\Phi^{RAZOPP2}\Omega^{M}$; XLII. Φ^{V}; XLIII. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ; ⟨eodem GC | ⟨et phicol G | ⟨ad abraham G | ⟨deus CAT | ⟨tecum G | 23. ⟨iura GA | ⟨et posteris G | ⟨sed GA | ⟨facies A | ⟨et terrae G.

24 dixitque Abraham ego iurabo
25 et increpavit Abimelech
propter puteum aquae quem vi
abstulerant servi illius
26 respondit Abimelech
nescivi quis fecerit hanc rem
sed et tu non indicasti mihi et
ego non audivi praeter hodie
27 tulit itaque Abraham oves et boves
et dedit Abimelech
percusseruntque ambo foedus
28 et statuit Abraham septem agnas
gregis seorsum
29 cui dixit Abimelech
quid sibi volunt septem agnae
istae quas stare fecisti seor-
sum
30 at ille septem inquit agnas acci-
pies de manu mea
ut sint in testimonium mihi quo-
niam ego fodi puteum istum
31 idcirco vocatus est locus ille Ber-
sabee
quia ibi uterque iuraverunt 32 et

---

30. fodii GA | 31. iurauerunt GO; iurauit A.

Desunt Θ^{HG} (*passim usque ad v.* 28).

24. abraham] P*; abraam ΧΠ^{D}Σ^{M}P^{2}.

25. et *om.* Θ^{A*} | increpauit] G*; increpabit B; increpuit G^{C}XP* | abi - melech 𝔢𝔩𝔡; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M}; habimelech Σ^{T} | poteum T*Φ^{A*} | uim CΣ^{T}; uiui Λ^{L*} | abstullerant O | eius 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠.

26. respondit + que G^{C}CΛXMΘ^{AM} PΨ^{B2DF}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | abi - melech 𝔢𝔩𝔡; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M}; habimelech Σ^{T} | quid Φ^{V*} | fecerat O | hanrem Λ^{L} | ∾ rem hanc B | et *om.* Ψ^{B*} | audiui] noui Σ^{M} | praeter** M | hodię Σ^{M}; odie XΣ^{O†} | hodie*** Φ^{V}.

27. tullit O | ita (que *om.*) Ω^{S*} | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2}; habraam X; habraham Σ^{T} | oues] Σ^{T*}; obes Σ^{T2}O | bobes GXΠ^{C}Σ^{T}BO | abi - melech 𝔢𝔩𝔡; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech Λ^{L}B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M}; habimelech Σ^{T} | foedus] B*Ψ^{B*}; fędus Π^{C}Σ^{T}; fedus Λ^{H}ΧΠ^{D}B^{2}Ψ^{B2D}Ω^{SJ}𝔞; phedus Ω^{M}.

28. et *om.* Λ^{H} | abraham] P*; abraam ΧΠ^{D}Σ^{M}P^{2}; habraham Σ^{T} | septem] sex Ω^{M} | agnos O | ∾ septem agnas abraham B.

29. abi - melech 𝔢𝔩𝔡; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M}; habimelech Σ^{T} | quis Λ^{L} | bolunt O | septem] sex Ω^{M} | iste C XΣ^{T}; stae O* | quas] quis O.

30. ad ille CXO | agnos O | accipiens Φ^{V} | ut sit O | in *om.* Ψ^{B*} | ∾ mi(hi) in testimonium 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | quoniam] quia Σ^{O}BP* *cum Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | ego] *in ras.* Σ^{O2} | fodii GXAΘ^{A*}; foedi Λ^{L*}.

31. uocatus es G†; uocatum est Λ^{L*} | ille] *in rasura* Φ^{V2} | ∾ ille locus Ψ^{B} | ber - sabee 𝔢𝔩𝔡; bersabeę Λ^{L}Σ^{O}BMΨ^{DM}; bersabeae Π^{C}Φ^{V}OPΨ^{F}; bersabęę Σ^{M}; bersabe X; bersabae G^{C}; bessabee Ω^{M}; birsabeę Σ^{T}; uersabee C; uersabae G* | quia ibi] *in ras.* C^{2} | iurauerunt] Θ^{M*}; iurauit CΛΠΣ^{TO}ATMΦΘ^{M2}Ψ^{DFM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; iurabit B.

32. et + ibi Σ^{O} | inierit Ω^{M}; ingerunt Ψ^{M} | foedus] Ψ^{B*D*}; fędus Π^{C}; f*e-

---

24. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | 25. ⟨et increpavit A | ⟨propter GA | ⟨quem G | 26. § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨nescivi GAT | ⟨sed GA | 27. § tulit O; ⟨tulit GCAT | ⟨et boves G | ⟨et dedit G | ⟨percusseruntque GAT | 28. ⟨et statuit GAT | 29. § cui O; ⟨cui GCAT | ⟨quid GAT | ⟨quas G | 30. ⟨at ille GCAT | ⟨septem C | ⟨ut GA | ⟨quoniam G | ⟨puteum G | 31. ⟨idcirco GAT | ⟨quia A.

inierunt foedus pro Puteo iuramenti
33 surrexit autem Abimelech et Phicol princeps militiae eius
reversique sunt in terram Philistinorum
Abraham vero plantavit nemus in Bersabee
et invocavit ibi nomen Domini Dei aeterni
34 et fuit colonus terrae Philistinorum diebus multis.
XXII. 1 Quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit ad eum
Abraham ille respondit adsum
2 ait ei tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac
et vade in terram visionis atque offer eum ibi holocaustum

XXII. 1. ille respondit AO; et ille respondit G | 2. offer eum ibi GA; offeris ibi eum O.

Desunt Σ^{T} (*a* 22, 1, abraham et dixit) Θ^{H}.

dus B; fedus Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}Ψ$^{B2\,D2}$Ωa | pro puteo] propter puteum Ψ^{B}.

33. autem] itaque B | abi-melech elb; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech B; abymelech Ω^{S}; abymalech Ω^{M} | abimelech + rex Σ^{M}; + et ochozah Λ^{H} *cum LXX et ant. vers.* | et *om.* P* | phichol ΛBTΦ^{A}Θ^{AMG}re; phycol Ω^{S}; ficol ΣPΨ^{DM}Ω^{J}; fichol CΠAΦ^{RZGVP}OΨ^{F}; fychol Ω^{M} | militae Φ^{A*}; exercitus arelgc | reuersi sunt (que *om.*) T*Ψ^{M}; reuersique (sunt *om.*) Σ^{M} | philistinorum = AT*O P^{2}Ψ^{F}m; philisthinorum GΘ^{MG}; phylistinorum Θ^{A*}Ψ^{D}; phylisthinorum Θ^{A2}; palaestinorum Ω^{S}glgc; palaesthinorum r; palestinorum CΛXΠΣBT^{2}MΦΨ^{BM}Ω^{JM}ae; phalestinorum P*. ¶ ał palestinorum Θ^{M} | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | uero] autem BΨ^{F} | plantabit XΣ^{T} | bersabee] C^{2} (*ult.* e *in ras.*); ber-sabee elb; bersabeę Σ^{O}MΦ^{P}OΨ^{BFM}; bersabeae Π^{C}Φ^{V}; bersabe G^{C}X; birsabeę Σ^{T}; uersabe G* | inuocabit XΣ^{T}BT*Φ^{Z}† | ibi] sibi Ω^{M}; *om.* B | domini *om.* Ω^{SJ}ae.

34. ∾ terrae colonus Ψ^{F*} | philistinorum] Θ^{G*}; philisthinorum TΦ^{A}Θ^{MG2}; phylistinorum Φ^{Z}Ψ^{D}; phylisthinorum Φ^{G}Θ^{A}; filistinorum XΣ^{M}; phistinorum A; palaestinorum Ω^{S}ggc; palestinorum Ω^{M}ae; palaesthinorum r; palęsthinorum I; palesthinorum Φ^{R}.

XXII. 1. quae postquam — ad eum abraham] *in ras.* Ψ^{B2} | temtauit Λ^{L}Θ^{G*}; tentauit Σ^{M}grelbgc; temtabit XΣ^{T} | abraham] P*; abraam XΠΣ^{M}OP^{2} | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2}; habraam O | abra(h)am] *bis in* CΛXΣ^{OM}MΨ^{B2} Ω^{SM2}arelgc *cum LXX; Ambr. de Abr. 1, 8; Aug. de trin. 3, 11; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 17.* ¶ Heb. et ant. plures non habent nisi semel « habraham » mod. bis habent *Iac.* | ille] at ille Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{B2}grelgc *cum LXX;* et ille G ΠΨ^{B*}. *Cf. hebr.*

2. et ait G^{C}Λ^{H} *cum hebr. et LXX* | ei] illi CΛBTMΘ^{AMG}Ψ^{BFM}Ωagrelgc; *om.* m | tuum unigenitum] *in ras.* Π^{D2} | unigenitum *om.* Π^{C} | isaach G; ysaac ΛΠ ΨΩa; yssac B; ysahac C^{2} (ha *in ras.*) | in terra Φ^{Z} | adque GCXO | offer eum ibi holocaustum = GΛ^{L}XΠΣ^{M}AT^{2}MΦΘ^{AM2} P*m; offer eum ibi in (h)olocaustum Σ^{O} T*Θ^{G} (olochaustum) P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{JM}g *cum hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen.*

---

32. ⟨et inierunt G | 33. ¶ surrexit *Div. sine num.* O; ⟨surrexit GAT | ⟨princeps G | ⟨reversique GA | § abraham O; ⟨abraham GCAT | ⟨et invocavit GA | 34. ⟨et fuit GA.

XXII. 1. ¶ Quae XVI. Θ$^{A2\,M2\,G2}$; XXII. Ω^{SJ}; XXIIII. GB; XXVI. Σ^{M}; XXVII. C^{2}XΣ^{TO}; XLII. ΛTMΦ^{AZGP}P^{2}Ω^{M}; XLIII. Φ^{R}(*sic*)^{V}; *Div. sine num.* P*Ψ; ⟨quae CA | ¶ temptavit *Div. sine num.* O; ⟨temptavit GAC | ⟨et dixit G | ⟨abraham GCAT | ⟨ille GC | ⟨adsum T | 2. ⟨ait GCAT | ⟨tolle CT | ⟨et vade GA | ⟨offer G.

super unum montium quem monstravero tibi
3 igitur Abraham de nocte consurgens stravit asinum suum
ducens secum duos iuvenes et Isaac filium suum
cumque concidisset ligna in holocaustum
abiit ad locum quem praeceperat ei Deus
4 die autem tertio elevatis oculis vidit locum procul
5 dixitque ad pueros suos
expectate hic cum asino ego et puer illuc usque properantes
postquam adoraverimus revertemur ad vos
6 tulit quoque ligna holocausti et imposuit super Isaac filium suum
ipse vero portabat in manibus ignem et gladium
cumque duo pergerent simul
7 dixit Isaac patri suo pater mi
at ille respondit quid vis fili
ecce inquit ignis et ligna ubi est victima holocausti
8 dixit Abraham Deus providebit sibi victimam holocausti fili mi
pergebant ergo pariter

---

5. asino GAO^{2}; asina G^{c}O* | 7. fili GO; filii A | 8. dixit abraham GA; dixit autem abraham O.

Desunt Σ^{T} (*usque ad v.* 3, ligna in holo|caustum) Θ^{H}.

ad loc.; Aug. loc. cit.; offer eum ibi mihi in holoc. Λ^{H}; offer ibi eum holocaustum Θ^{M}*; offer ibi eum in holoc. Ψ^{B}; offeris ibi eum holoc. O; offer eum mihi holoc. B; offers eum michi olocaustum C; ibi offeres (offer Ω^{S}) eum in holocaustum (olocaustum 𝔞) Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠. ¶ Ant. « offer eum ibi holocaustum »... alii « in holocaustum » *Guill.* | montem O.

3. abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2}; abrham O†; *om.* Ω^{M} | strabit X | ducens] dicens O† | isaach G; ysaac ΛΠΒΨΩ𝔞; ysahac C^{2} (ha *in ras.*) | cumque] P^{2} (*pr.* u *in ras.*) | abiit] *in ras.* Σ^{O} | ei] illi C | deus] dominus Σ^{T}.

4. leuatis Φ^{RAZGV}Ψ^{DM}; le**uatis T | oculis + sursum Λ^{H}.

5. asino] G*; asina G^{c}O* *cum Ambr. de Abr. 1, 8* | ego + autem P𝔯𝔢𝔩𝔤 | puer + ibimus G^{c} *in marg.* | illuc] illic Ω^{S}* | usque *om.* G | post (quam *om.*) O | postquam + autem X | reuertimur Λ^{L}*; reuertamur Φ^{Z}; reuerteremur M*(?) | ad* Ω^{J}.

6. tullit O | posuit C* | isaach G; isahac Σ^{T}; ysaac ΛΧΠΒΨΩ𝔞; ysahac C^{2} (ha *in ras.*) | uero *om.* Σ^{O}* | manibus + suis Π^{D2}T^{2}MΦ^{RZGVP}Θ^{M}Ψ^{B2F}. *Cf. hebr.* | duo *om.* Θ^{M}* | ∾ pergerent duo ΛΘ^{G}.

7. isaach G; ysaac ΛΧΠΒΨΩ𝔞; ysahac CΣ^{T} | at] ad CXO; et B | respondit + audio Φ^{A} | filii Λ^{L}*AΨ^{M} | fili + mi CX Σ^{O*M}B *cum hebr.;* + et ille Λ^{H} | ecce inquid] G^{c} (ecce in *in ras.*).

8. dixit + autem O𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠. *Cf. hebr. et LXX* | abraham] P*; abraam CΠ^{D}Σ^{M} P^{2}; habraam X | prouidet O* | ∾ sibi prouidebit X | uictima B | hocausti G†; holocaustum O*; *om.* Ψ^{B}* | filii A | fili mi *om.* Ω^{M}* | ergo] uero Φ^{A}.

⟨super A | 3. § igitur O; ⟨igitur GCAT | ⟨stravit G | ⟨ducens A | ⟨et isaac G | § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨abiit GA | 4. § die O; ⟨die GCAT | ⟨elevatis G | 5. ⟨dixitque GAT | ⟨expectate CA | ⟨ego G | ⟨postquam G | 6. ⟨tulit GCAT | ⟨et imposuit G | ⟨filium G | ⟨ipse GAT | ⟨et gladium G | § cumque O; ⟨cumque GCAT | 7. ⟨dixit GA | ⟨pater GT | ⟨at GAT | ⟨quid CT | ⟨ecce GCAT | 8. § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨deus CT | § pergebant O; ⟨pergebant GCAT.

9 veneruntque ad locum quem
ostenderat ei Deus
in quo aedificavit altare et desuper ligna composuit
cumque conligasset Isaac filium suum
posuit eum in altari super struem lignorum
10 extenditque manum et arripuit gladium ut immolaret filium suum
11 et ecce angelus Domini de caelo clamavit dicens
Abraham Abraham
qui respondit adsum
12 dixitque ei non extendas manum tuam super puerum neque facias illi quicquam
nunc cognovi quod timeas Dominum et non peperceris filio tuo unigenito propter me
13 levavit Abraham oculos viditque post tergum arietem inter vepres haerentem cornibus
quem adsumens obtulit holocaustum pro filio

---

9. in altari AO; in altare G | 10. filium suum GO; filium (suum *om.*) A | 12. illi GO^{1} *cum ceteris;* ei A (*qui supra* ei *omisit*) O† | 13. post tergum GA; postergum O | cornibus GA; cornibus suis O | filio GA; filio suo O.

Deest Θ^{H}.

9. et uenerunt (que *om.*) Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ostenderit Ψ^{D} | hędificabit B | altarę O | conpossuit Σ^{T}O | conligasset] alligasset Σ^{OM} 𝔢𝔩𝔰𝔠 | isaach G; isahac Σ^{T}; ysaac ΛΠ BΨΩ𝔞; ysahac C | eum *om.* Σ^{M} | in altare $G\Lambda^{L}\Sigma^{M}T\Phi^{G}\Psi^{B*}\Omega^{M}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | altari* Θ^{M} | altari super] Ψ^{F2} (ri super *in ras.*) | struem lignorum] *in ras.* Θ^{M2} | strue G†; strugem Ω^{M}.

10. manum] lignum Ω^{M*} | adripuit G | immolaret filium] *in ras.* G^{C} | suum *om.* $C\Lambda X\Pi\Sigma AT^{*}\Phi^{G}P\Psi^{BD}$.

11. ecce (et *om.*) C*X | clamabit XB | ∾ clamauit de caelo P* | abraham abraham] P*; abraam abraam $X\Pi\Sigma^{M}P^{2}$.

12. dixitquei O† | ei *om.* A | extendes $\Phi^{P}\Psi^{DM}$ | facies $\Phi^{A}\Theta^{G*}P\Psi^{B*}$. ¶ « nec facies » iuxta antiquiores: vel « facias » secundum alios *Guill.* | illi] ei $AO\dagger\Omega^{S}$ | quiquam G* | nunc] num Φ^{A}† | times 𝔠 | deum $\Lambda\Pi\Sigma^{TO}TM\Phi\Theta^{AMG}P\Psi^{BDM}\Omega$ 𝔤𝔯𝔴𝔠 *cum LXX; Cypr. testim. 2, 5 et 3, 20; Hilar. de trin. 9, 64; Aug. de trin. 3, 11; in ps. 36 (init.); de civ. Dei 16, 32* | peperceris] C^{2} (eri *in ras.*); pepercires P*; pepercisti $\Pi^{D}X\Sigma^{M}B\Theta^{AM*G}\Psi\Omega$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX; Ambr. de Abr. 1, 8; Aug. de trin. et de civ. Dei loc. cit.* | ∾ unigenito filio tuo 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠.

13. leuabit $C\Sigma^{T}B$; lebabit X | leua(u)it + que Σ^{TO*M} | abraam $X\Pi^{D}\Sigma^{M}$ | oculos + suos G^{1} (*int. lin. et dein eras.*) $T^{*}M\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Aug. de trin. loc. cit.* (respiciens oculis suis) | postergum $\Lambda^{H}X\Pi^{C}\Sigma^{TM}BT\Phi^{V}O\Theta^{M*G*}P^{*}\Psi$ | arietem] Λ^{L2} (rie *in ras.*) | uepr*es Θ^{G}; ueperes Λ^{L}; uipres Φ^{R} | ęrentem Θ^{G*} | cornibus + suis CX $\Sigma^{O}BO\Theta^{AMG2}P^{*}$ *cum hebr.; Hier. loc. cit.; Aug. loc. cit.* | quem] *in ras.* P^{2} | obtullit O | holocausta Ω^{M} | filio + suo $O\Theta^{AM*G2}$ *cum hebr. et LXX; Aug. loc. cit.*

---

9. ⟨veneruntque GCAT | ⟨in quo GA | ⟨et desuper G | § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨posuit GA | 10. ⟨extenditque GCAT | ⟨et arripuit G | 11. § et ecce O; ⟨et ecce GA | ⟨de caelo G | ⟨abraham GAT | ⟨qui AT | 12. ⟨dixitque GAT | ⟨non T | ⟨neque G | § nunc O; ⟨nunc GAT | ⟨et non G | 13. § levavit O; ⟨levavit GCAT | ⟨viditque T | ⟨quem GAT.

14 appellavitque nomen loci illius
Dominus videt
unde usque hodie dicitur in monte
Dominus videbit.
15 Vocavit autem angelus Domini
Abraham secundo de caelo dicens
16 per memetipsum iuravi dicit Dominus
quia fecisti rem hanc et non pepercisti filio tuo unigenito
17 benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli et velut harenam quae est in litore maris
possidebit semen tuum portas inimicorum suorum
18 et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae
quia oboedisti voci meae
19 reversus est Abraham ad pueros suos
abieruntque Bersabee simul et habitavit ibi.
20 His itaque gestis nuntiatum est Abraham quod Melcha quoque genuisset filios Nahor fratri suo
21 Hus primogenitum et Buz fratrem eius

---

14. in monte GA; in montem O | 17. harenam GA; arena O | possideuit A; possedeuit O.

Desunt Σ^{T} (*a v.* 17, portas) Θ^{HG} (*passim a v.* 16).

14. appellabitque X | deus uidet B | uidebit r | unde — uidebit *om.* B* | usque] nuncusque P*; *om.* G† | dicetur C | in montem B^{2}OP* | in monte + hoc Σ^{O*} | uideuit Σ^{T}O; uidebitur X; uidet Ω^{M*}.

15. uocabit X | angelus domini] dominus Σ^{T} | abraham] P*; abraam XΠ $\Sigma^{M}P^{2}$.

16. metipsum Ψ^{M*}; memedipsum X Σ^{T}O; memedipso C | ∿ hanc rem agrelsc | unigenitus Λ^{L} | unigenito + propter me ΛX$\Psi^{B}\Omega^{SJ}$aelsc *cum LXX; Ambr. de Abr. 1, 8; Aug. de trin. 3, 11; de civ. Dei 16, 32; loc. in gen. 59.* ¶ Antiqui hic secundo non subiungunt « propter me »: quia forte satis dictum est *Guill.*

17. sicuti C | stella B* | caeli *om.* A | et *om.* O | uelut] sicut P | arenam Θ^{G*}; harena CΨ^{DM}; arena XΣ^{M}O$\Theta^{A}\Psi^{B}$ | possideuit CA; possedeuit O; possedebit T*.

18. semini CBT*Θ^{G*}P* | gentes] tribus C. *Cf. 28, 14 etc.* | terrae *om.* Θ^{G*} | uoci *om.* B.

19. abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}OP^{2}$; habraam X | puerosuos Φ^{G} | ber - sabee elb; bersabeę $\Phi^{P}\Psi^{DFM}$; bersabeae $\Lambda^{L}\Pi^{C}$ $\Sigma^{O}\Phi^{V}O\Theta^{G*}P^{2}$; bersabaeae Σ^{M}; bersabae G; bersabe CBP*; birsabe X | hauitauit $G^{*}O^{2}$; hauitauim O*; habitabit G^{C}X; habitaberunt B.

20. hiis Ω^{SJ}a; is Ψ^{M} | itaque] G^{C} (que *in ras.*); ita ΛΠΣ^{OM}TMΦPΨΩ^{M}gwc | nuntiatum (est *om.*) Ψ^{B*} | abraham] P*; abraam X$\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; abrahae relsc | melca Σ^{M} | nahor = GCΛ^{L}XΠΣ^{M}BAT$\Phi^{V}\Theta^{AMG}$; nachor $\Lambda^{H}\Sigma^{O}$MΦ^{RAZGP}OPΨΩ agrelbsc.

21. hus] us Λ^{L}; huius G*; hur O; *om.* P† | primogenitus C | buz] C^{2} (z *in ras.*) | fratre Ψ^{M} | eius] suum Ψ^{B*} | eius + et Ω^{S} agrelsc *cum hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | camuhel = GΛATMΦ^{RAZVP}O$\Theta^{MG*}\Psi^{D}\Omega^{J}$; camuel Θ^{G2}

---

14. ⟨appellavitque GAT | ⟨unde GA | 15. ¶ vocavit *Div. sine num.* O; ⟨vocavit GCAT | ⟨abraham G | 16. ⟨per GAT | ⟨quia GA | 17. § benedicam O; ⟨benedicam GA | ⟨et velut G | ⟨possidebit GAT | 18. ⟨et benedicentur A | ⟨quia GA | 19. ¶ reversus *Div. sine num.* O; ⟨reversus GCAT | ⟨abieruntque GA | ⟨et habitavit G | 20. ¶ his XVII. Θ^{A2}; XXVIII. A; *Div. sine num.* Ψ^{BDF}; ⟨his GCT | 21. ⟨hus A.

Camuhel patrem Syrorum 22 et
Chased et Azau
Pheldas quoque et Iedlaph 23 ac
Bathuel de quo nata est Re-
becca
octo istos genuit Melcha Nahor
fratri Abraham
24 concubina vero illius nomine
Roma peperit Tabee et Gaom
et Thaas et Maacha.

XXIII. 1 Vixit autem Sarra centum
viginti septem annis
2 et mortua est in civitate Arbee
quae est Hebron in terra Cha-
naan
venitque Abraham ut plangeret
et fleret eam
3 cumque surrexisset ab officio fu-
neris
locutus est ad filios Heth dicens

---

23. batuel GA; batuhel O. *Sed cf. 24, 15 etc.* | fratri AO; fratris G.
XXIII. 1. uiginti septem ΛΠTM; uiginti et septe(m) CA.

Desunt G (*a* 23, 1, uixit) $\Sigma^{T}\Theta^{HG}$ (*passim*).

Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; camuęl X; chamuhel $\Pi B \Phi^{G} \Theta^{A} P \Psi^{B2M}$; chamuel $\Sigma^{OM} \Psi^{F} \Omega^{M}$𝔞𝔤; chamul Ψ^{B*}; chanuel C | (c)amu(h)el + que $\Lambda^{H} \Omega^{J}$; + quoque Ψ^{BDF} | patrem] pater est Ω^{M} | syrorum] Ψ^{B*}; sirorum $\Lambda^{H} \Sigma^{OM} \Phi^{P} O$; syriorum Ψ^{B2DM}.

22. et G^{C} (*rescr. in ras.*) | chased = $G \Lambda^{H} \Pi^{D} A T O^{2} \Psi^{B}$𝔤; chaseth $\Pi^{C} P$; chase B; cased $C \Sigma^{O} M \Phi^{RAZGP} O* \Theta^{M2} \Psi^{DFM} \Omega$𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; casedh Θ^{AM*G}; caset X; cahsed $\Lambda^{L} \Sigma^{M}$; ased Φ^{V} | hazau C^{2} (*in ras.*) Ψ^{B}; a*zau P; zeu T | phedas B*P*; phelidas M*; feldas Ψ^{F}; peldas X | iedlaph = $G C \Lambda \Pi^{C2D} B A M^{2} \Phi^{RAZGV} O \Theta^{AMG} \Omega$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; iedlahp Φ^{P}; iedhlaph M*; iethlaph Ψ^{DFM}; iedlath Π^{C*}; yelath 𝔞; gellaph Σ^{OM}; gella*h X; gethlath Ψ^{B}; iedlaph*** T | iedlafac batuhel P*; iedlafac et batuhel P^{2}.

23. ac] et $T \Theta^{G} \Omega^{S}$𝔞𝔤 | (iedlaf) ac + et P^{2} (*cf. vers. praec.*) | bathuel = $\Pi^{D} M \Phi^{RAZV} \Psi^{B} \Omega^{S}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; bathuhel $\Pi^{C} \Phi^{G} \Theta^{A}$; batuel $G \Lambda^{H} \Sigma^{OM} A \Phi^{P\dagger} \Theta^{G} \Omega^{JM}$; batuhel $C X B T \Phi^{P1} O \Theta^{M} P \Psi^{DFM}$𝔞; betuhel Λ^{L} | quo] Ψ^{F2} (o *in ras.*); qua $\Pi^{C\dagger}$ | natus est C | rebecca] *in ras.* Π^{C2}; re*beccha C; rebecha Λ^{L}; reueccha O | istos *om.* C* | genuit] *in ras.* X^{2} | nachor $\Lambda^{H} \Sigma^{O} T M \Phi^{RAZGP} O P \Psi \Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | fratris $G* \Psi^{B*F*}$ | abraham] P*; abraam $\Pi^{D} \Sigma^{M} P^{2}$; habraam X^{2} (hab. *in ras.*); abrahae 𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠.

24. concuuina O | uero] uiro Φ^{R}; *om.* Ω^{M} | illius] eius B | ruma $X \Sigma^{OM}$; soma C | tabee = $C \Lambda \Pi^{D} A T \Psi^{B}$𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; tabeę X; tabee* Φ^{P}; tabeae $G \Pi^{C} \Sigma^{O*} O P$; tabęę Σ^{M}; thabee $B M \Phi^{RAZGV} \Theta^{AM2}$ (*alt.* e *in ras.*) $\Theta^{G} \Psi^{D} \Omega$𝔞𝔤; thabeę Ψ^{FM} | gaom = $G \Lambda X \Sigma^{M} T O \Theta^{AM} P$𝔤; gahom C; gaon $\Pi \Sigma^{O} B A M \Phi \Psi \Omega$𝔞; gaham 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | et *om.* C* | thaas = $C \Lambda \Pi \Sigma^{OM} B A T M \Phi^{RAZGP} \Theta^{AM} P \Psi^{B2M} \Omega^{SJM2}$𝔞𝔤𝔯𝔢; taas GO; tahas Θ^{G}𝔩𝔟𝔤𝔠; thaa Ψ^{B*D}; thaal Ψ^{F}; thoas Ω^{M*}; chaas X; haas Φ^{V} | maaca B; macha Σ^{O*}; amaacha Φ^{Z}; moacha Ω^{M*}; miacha O.

XXIII. 1. sarra] T^{2} (*pr.* r *in ras.*) $\Theta^{G*} P*$; sara $\Pi^{C} \Sigma^{M} A \Phi^{A2P} \Theta^{MG2} P^{2} \Psi^{B*} \Omega^{SJ}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; saraa $\Pi^{D} \Phi^{RA*ZGV} \Psi^{B2DFM}$ | uiginti *om.* Φ^{Z} | uiginti septem *om.* O | uiginti + et $C B A \Theta^{AM} \Psi^{B2}$𝔪 | septe C | annis] Ψ^{B*}; annos Ψ^{B2}.

2. arbee = $\Lambda^{H} \Pi^{D} B A T \Phi \Theta^{M} \Psi^{B} \Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; arbe $X \Sigma^{OM}$; arbeae $C \Pi^{C} M O P \Psi^{F}$; arbeę Ψ^{DM}; bersabeae Θ^{G*}; bersabeę Λ^{L}; arbee bersabee Θ^{A} | est + in Σ^{OM} | hebron] P*; ebron $\Sigma^{O} \Phi^{V} \Psi^{BM}$; efron Σ^{M}; chebron P^{2}; *om.* Φ^{G} | in terram O | canaan X; canaam Σ^{M} | uenitque] Σ^{O2} (que *in ras.*) | abraham] P*; abraam $X \Pi^{D} \Sigma^{M} P^{2}$.

3. ab offio $\Theta^{G\dagger}$ | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*) P*; haeth Ψ^{M}; het $\Sigma^{M} B$; eth $\Lambda^{L2} \Theta^{AM*G*} P^{2} \Psi^{BDF}$; seth Λ^{L*}.

⟨camuhel GA | 22. ⟨pheldas GAT | 23. ⟨ac G | ⟨octo A | 24. ⟨concubina GAT.
XXIII. 1. ¶ Vixit XVII. Θ^{M2}; XXIII. Ω^{SJ}; XLIII. $\Lambda T M \Phi^{RAZGP} P^{2} \Omega^{M}$; XLIIII. Φ^{V}; XLV. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ; ⟨vixit CA | 2. ⟨et mortua A | § venitque O; ⟨venitque AT | 3. ⟨cumque CAT | § locutus est O; ⟨locutus est A.

4 advena sum et peregrinus apud
vos
date mihi ius sepulchri vobiscum
ut sepeliam mortuum meum
5 responderuntque filii Heth
6 audi nos domine princeps Dei
es apud nos
in electis sepulchris nostris sepeli
mortuum tuum
nullusque prohibere te poterit
quin in monumento eius sepe-
lias mortuum tuum
7 surrexit Abraham et adoravit po-
pulum terrae
filios videlicet Heth
8 dixitque ad eos
si placet animae vestrae ut sepe-
liam mortuum meum
audite me et intercedite apud
Ephron filium Soor
9 ut det mihi speluncam duplicem
quam habet in extrema parte
agri sui
pecunia digna tradat mihi eam
coram vobis in possessionem
sepulchri
10 habitabat autem Ephron in medio
filiorum Heth
responditque ad Abraham cun-
ctis audientibus qui ingredie-

6. quin in ΛΠA; qui in O | 8. intercedite apud CΛ^{L}ΠA; intercedite pro me apud O | 10. responditque ad CΠ^{C}TA; responditque ephron ad O.

Desunt GΣ^{T}B (*a v.* 5, responderunt) Θ^{HG} (*passim usque ad v.* 8).

4. nobiscum B | ut] et CXΦ^{V} *cum hebr. et LXX; Tert. de res. carnis 18; Aug. loc. in gen. 74.*

5. responderunt (que *om.*) Σ^{OM}B𝔢𝔩𝔰𝔠 | fili Φ^{P} | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*) P*; het Σ^{M}TΦ^{Z}†; eth ΛΘ^{AM*}P^{2}Ψ | heth + dicentes Ω^{SJ}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. hebr. et LXX; Aug. c. Maximin. 2, 3.*

6. dñe CPΨΩ^{M} | princeps domini Λ^{H} | sepelli C; sepelle O | tuum *om.* X | nullosque Ψ^{F} | te *om.* T*Ψ^{B*} | ∾ te pro(h)ibere Σ^{M}Θ^{AMG}Ω^{SM}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | pot*erit Θ^{G} | quin in] qui in C*OP*Ψ^{B*M*} | monumentis Φ^{A} | eius *om.* Φ^{A} | sepellias C; sepellies O; sepeli Σ^{M}Θ^{G}† | tuum *om.* M*.

7. surrexit + que Ω^{S} | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | adorabit Λ^{L}X | populo Φ^{A*} | filius P* | ∾ uidelicet filios Ψ^{B} | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*) P*; het Π^{C}Σ^{M}T Ψ^{F}; eth Λ^{L}Θ^{AM*G*}P^{2}Ψ^{BD}.

8. dixit (que *om.*) O | sepelliam CO | meum *om.* Σ^{O*} | udite O | me *om.* Ψ^{F*} | intercidite M* | intercedite + pro me Λ^{H}BOΘ^{AM*G2}P^{2}ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | aephron Π^{C}; hephron TP; ephon O*; effron Λ^{H}Ω^{M}; efron Λ^{L}XΣ^{OM}Ω^{J}; hefron C; hepron A* | soor = Λ^{L}ΠΣ^{OM}AT MΦ^{RAZGP}OΘ^{AM}PΨ^{B2DM}; sohor C; sohar Θ^{G2} *in ras.*; seor Λ^{H}XΦ^{V}Ψ^{B*F}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠.

9. extremam partem C | agri] ari A* | sui] suis Φ^{Z*}; sup Φ^{V2}; sub Φ^{V3}; *om.* Φ^{V*} | pecunia] *in ras.* Φ^{V2} | pecuniam dignam O | mihiam Φ^{Z*} | ∾ eam mi(h)i Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | in possionem Λ^{L} | sepulchri *om.* C*.

10. habitauit O | autem *om.* Λ^{L*} | efron Λ^{L}XΣ^{OM}; effron Λ^{H}; hefron C | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*); het Σ^{M}; eth Λ^{L} Θ^{AG*}Ψ | responditque + ephron Λ^{L}Π^{D2} M^{2}Φ^{P}OΘ^{AM}Ψ^{F}Ω𝔞𝔢𝔩𝔰𝔠; + effron Λ^{H}; + ephron etheus P^{2}𝔤; + ephron hettheus Θ^{G2} *in ras.*; + ephron hethaeus 𝔯 *cum hebr. et LXX* | ad abraham] *in ras.* Φ^{P2} | ad *om.* C*Σ^{OM}Φ^{AGV} | abraham] P*; abraam

4. ⟨advena AT | § date O; ⟨date A | 5. § responderuntque O; ⟨responderuntque CAT | 6. ⟨audi AT | ⟨apud T | ⟨in electis A | ⟨nullusque AT | 7. ⟨surrexit CAT | ⟨filios A | 8. ⟨dixitque AT | ⟨si AT | ⟨audite A | 9. ⟨ut A | ⟨pecunia AT | § dignam O* | 10. ⟨habitabat AT | § responditque O; ⟨responditque CAT.

bantur portam civitatis illius
dicens
11 nequaquam ita fiat domine mi
sed magis ausculta quod loquor
agrum trado tibi et speluncam
quae in eo est praesentibus
filiis populi mei
sepeli mortuum tuum
12 adoravit Abraham coram populo
terrae
13 et locutus est ad Ephron circumstante plebe
quaeso ut audias me
dabo pecuniam pro agro
suscipe eam et sic sepeliam mortuum meum in eo
14 respondit Ephron 15 domine mi
audi
terram quam postulas quadringentis argenti siclis valet
istud est pretium inter me et te
sed quantum est hoc sepeli mortuum tuum
16 quod cum audisset Abraham appendit pecuniam quam Ephron

---

11. fiat CΛA; fiet O | loquor CΛO; loquar A | trado CΛA; tradam O | 12. coram populo CΛA; coram domino et populo O | 15. terram CΠAO; terra ΛTM.

Desunt $G\Sigma^{T}B\Theta^{M}$.

$\Pi^{D}P^{2}$; habraam X; abrae Σ^{M} | audientibus] C^{2} (audi *in ras. et int. lin.*) | egrediebantur $P^{*}\Psi^{B}$ | portam ciu. illius dicens] *in ras.* Θ^{A1} | porta Φ^{R}O; portas P | ciuitatis] Φ^{Z2} (s *in ras.*) | illius] Θ^{M2} (ill *in ras.*); eius Ψ^{B}.

11. fiat] Θ^{M*}; fiad Π^{C}; fiet $\Sigma^{O}\Phi^{R\Lambda GVP}$ $O\Theta^{M2}\Psi^{B}\Omega^{SM}$ agrel | dñe Ω^{M}a | sed] et $\Psi^{B*}\Omega^{J}$ | sed + tu Ω^{S}arelgc | asculta Ω^{SM} | quod] quae Ω^{S} | loquor] P* locor C; loquar AP^{2}w* | tradam $O\Psi^{DM}$ | ∼ est in eo $\Psi^{F}\Omega^{S}$ | filius Φ^{P*}; *om.* T* | sepelli CO^{2}; sepelle O* | tuum *om.* Φ^{V}.

12. adorabit XA | abraham] P*; abraam $X\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; habraham $C\Psi^{M}$ | quoram C | coram + domino et $O\Theta^{AM*}P^{2}$ Ω^{S}ae. ¶ ij coram populo terrae Θ^{M} *sub ras.* | terra T*.

13. ad] *in ras.* Θ^{M2} | efron $X\Sigma^{OM}$ Ψ^{B}; effron Λ^{H}; hefron C; ephon P*; hepron A* | circumstanti $T^{*}M^{*}\Phi^{RAZGVP*}$ $\Theta^{M}P^{*}\Psi^{M}$; circonstanti Ω^{S} | plebe + eius $\Lambda^{H}\Omega^{S}$arelg | ut] *in ras.* Θ^{G2}; *om.* w | dabo] *in ras.* M^{1}; dauo O | dabo + tibi A | pecuniam] *in ras.* T^{1}; peccuniam Λ^{H} Σ^{O*}; pecunam Ψ^{M}; pecunia X | eam] a me X (a *in ras.*) | sepelliam CO | in eo] in agro Ω^{S}aelg.

14. respondit + que $\Sigma^{O}\Omega^{S}$agrelgc *cum hebr. et LXX* | efron $\Sigma^{OM}\Psi^{B}$; effron Λ^{H}; hephron Φ^{R}; hefron C; ephon O*.

15. dñe $O\Psi^{BFM}\Omega^{M}$a | audi + me $\Lambda^{H}\Omega^{S}$arelgc *cum hebr.* | terram] Θ^{A*M*} Ψ^{B*}; terra $\Lambda\Sigma^{O}TM\Phi\Theta^{A2M2}P\Psi^{B2DFM}\Omega$ agrelbgc | postolas M*; postulans O | quadringentis] $\Theta^{A*}P^{2}$ *in ras.;* quadringintis M*; quadringenti $\Pi^{C*}\Phi^{Z*}\Psi^{F*}$; quadringentos $\Lambda^{H}\Theta^{A2G}\Omega^{SJ}$agrelg | argenti] argenteis Ψ^{B*}; hargenteis C; *om.* Π^{C} | siclis] Θ^{A*}; syclis X; sicli Π^{C*}; siclus Φ^{A*}; siclos $\Lambda^{H}\Theta^{A2G}\Omega^{SJ}$agrelg | ∼ sicl(i)s argenti $\Lambda^{H}T^{2}\Omega^{S}$agrelbgc. ¶ ał ā CCCCtis siclis argenti et probati Θ^{M} | istud] *in ras.* Σ^{O2} Θ^{A2} (s *in ras.*) | pretium] (e *in ras.*) Φ^{P2}; praetium $\Lambda^{L}A\Phi^{A}\Theta^{G*}$; prętium $O\Theta^{G*}$; precium $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Omega^{SJ}$a; praecium $T\Omega^{M}$ | sepelli CO.

16. abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$;

---

11. § nequaquam O; ⟨nequaquam AT | ⟨agrum A | ⟨sepeli A | 12. ¶ adoravit *Div. sine num.* O; ⟨adoravit CAT | 13. ⟨et locutus est A | quaeso CAT | ⟨dabo AT | ⟨suscipe A | 14. § respondit O; ⟨respondit CAT | 15. ⟨domine CT | ⟨terram AT | ⟨istud A | § sed O; ⟨sed AT | 16. ⟨quod CAT.

postulaverat audientibus filiis Heth
quadringentos siclos argenti et probati monetae publicae
17 confirmatusque est ager quondam Ephronis in quo erat spelunca duplex respiciens Mambre
tam ipse quam spelunca et omnes arbores eius in cunctis terminis per circuitum
18 Abrahae in possessionem
videntibus filiis Heth et cunctis qui intrabant portam civitatis illius
19 atque ita sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri duplici
† quae † respiciebat Mambre haec est Hebron in terra Chanaan
20 et confirmatus est ager et antrum quod erat in eo Abrahae in possessionem monumenti a filiis Heth.

---

16. probati ΠΛ*Ο; probatae CΛA^{2} | qui CΛΑΤΟ *errante archetypo;* quae ΠΜ. | 19. in spelunca CΠΑ; in speluncam ΛΟ |

Desunt GΣ^{T}BΘ^{H}.

habraham C; habraam X | efron $\Sigma^{OM}\Psi^{B}$; effron Λ^{H}; hefron C | postularat Λ^{L*}; postolauerat M*P* | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*); het Σ^{M}T; eth $\Lambda^{L*}\Theta^{AG*}\Psi$ | quadringentos] *in ras.* Ω^{M2}; quadringintos M*; quadrigentos Ψ^{M}; quadringentis Φ^{A*V} Θ^{G}† | syclos XΩ^{S}; siclis Φ^{A*V} | ∾ argenti siclos Λ^{H} | et] etet P*; *om.* $C^{2}\Lambda^{L2}\Pi^{D}\Sigma^{OM}$ $\Psi^{BD}\Omega^{M}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX* | probati] A*$\Phi^{A*}\Theta^{M*G*}$; probat(a)e CΛX$\Sigma^{OM}A^{2}$ $\Phi^{A2}\Theta^{AM2G2}$PΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠. ¶ Antiqui « argenti et probati monetae publicae » ... Hebr. habet « argenti transeuntis ad negotiatorem » id est currentis apud negotiatores: unde antiqui bene habent « probati » ... « et » id est « etiam » *Guill.* | probat(i) + et $\Psi^{B}\Omega^{M}$ | monitae Θ^{M*}; monite Ψ^{M} | monetae + hac X | publicae] Φ^{V2} (icae *in ras.*) | ∾ publice monete Ω^{M}.

17. est *om.* Σ^{O}T* | agger C | efronis $\Sigma^{OM}\Psi^{B}$; effronis Λ^{H}; hefronis C | speluncha Σ^{O}; spelonca O* | mambrę Ψ^{DF}; mambrae C$\Sigma^{O}\Phi^{RAGVP}$OΘ^{G*}; mamre $\Lambda^{L}\Theta^{A}$; *om.* Σ^{M} | spelunca *om.* Ω^{M} | terminis + eius Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX.*

18. abrahae] P*; abrahe $\Lambda^{H}\Pi^{D}\Omega$ 𝔞; abraae P^{2}; abrae Σ^{M}; habrae CX | possessionem O | uidentibus ******* (cunctis?) Φ^{G} | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*); het Σ^{M}T; eth $\Lambda^{L}\Theta^{AG*}\Psi$ | cuncti Σ^{O*} | intrabunt Ψ^{M} | intrabant + in Σ^{M}; + per Ψ^{M}.

19. adque CXO | sepiliuit Θ^{A*} | abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; habraam X | sarram T^{2}(*pr.* r *in ras.*)Θ^{G*}P*; saram Π^{C} A$\Phi^{A2P2}\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{BM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; saraam $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGVP*}\Psi^{F}$; sara Ψ^{D}; sarra O | ∾ uxorem suam saram Ω^{S} | speluncam ΛΟ | agri *om.* X | duplicis Θ^{A2}(is *in ras.*)^{M*G} $P^{2}\Psi^{DM}$; dupli Π^{C*}; duplice CΣ^{O}P*; dupplicem ΛΣ^{M} | qui = CΛΣ^{O}ATΦ^{RAZGV}O Θ^{AMG}P$\Psi^{B2FM}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔦𝔳; quae $\Pi^{C}\Sigma^{M}$M$\Phi^{P}\Psi^{D*}$ Ω^{M} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; que X$\Pi^{D}\Psi^{B*D2}$ | respicit Σ^{M} | mambrę Ψ^{DF}; mambrae C$\Pi^{C}\Sigma^{O}\Phi^{AGVP}$O Θ^{G*}; mamre $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$AΘ^{A*} | haec] Ψ^{D*}; hec CΛ^{H}X$\Psi^{D2}\Omega^{JM}$; hoc 𝔞 | est + in Ψ^{B2} | hebron] Θ^{A*}; ebron $\Lambda^{L}\Pi\Sigma^{OM}\Phi^{AP}$O† $\Theta^{M*G*}\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ 𝔞; ephron Θ^{A2} | canaan XΣ^{M}.

20. agger C | in eo **** P | abrahae] P*; abrahe $\Lambda^{H}\Pi^{D}\Omega$ 𝔞; abraham O; abraae P^{2}; abrae CXΣ^{M}; habrahe Ψ^{M} | possessione Σ^{M}M*; possionem Π^{C} | a] ad Λ^{H*} | filiis] *in ras.* Λ^{L1} | heth] C^{2} (*pr.* h *in ras.*); het Σ^{M}T; eth $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Theta^{AG*}\Psi$.

⟨quadringentos A | 17. ⟨confirmatusque CAT | § respiciens O | ⟨tam A | ⟨in cunctis T | 18. ⟨videntibus A | 19. § atque O; ⟨atque AT | ⟨qui A | § haec O | 20. ⟨et confirmatus est A.

XXIV. 1 Erat autem Abraham senex
dierumque multorum
et Dominus in cunctis benedixerat ei
2 dixitque ad servum seniorem domus suae
qui praeerat omnibus quae habebat
pone manum tuam subter femur meum
3 ut adiurem te per Dominum
Deum caeli et terrae
ut non accipias uxorem filio meo
de filiabus Chananeorum inter quos habito
4 sed ad terram et ad cognationem meam proficiscaris
et inde accipias uxorem filio meo Isaac
5 respondit servus
si noluerit mulier venire mecum in terram hanc
num reducere debeo filium tuum
ad locum de quo egressus es
6 dixit Abraham cave nequando
reducas illuc filium meum
7 Dominus Deus caeli qui tulit me
de domo patris mei et de terra

XXIV. 2. dixitque ΛΠA; dixit (que *om.*) CO | subter ΛA; super O | 3. ut non ΛΠA; et non CO* | 5. egressus es CΛΠA; egressus est O.

Desunt GΣ^{T}BΘ^{H}.

XXIV. 1. abraham] P*; abraam C Π^{D}Σ^{M}OP^{2}; habraam X | dierum (que *om.*) Ψ^{F*} *cum LXX* | benedixit O.

2. dixit (que *om.*) CO | ad] a O† | seruum] *in ras.* Φ^{A2} | seruum + suum Λ^{L}X *cum hebr. et LXX; Isid. de fide cath. 7* | seniori Φ^{Z*} | qui] quae Π^{C*} | quae] qui P* | habebat] erat abebat Ψ^{M} | subter] sub CXΠT* *cum Aug. de civ. Dei 16, 33 et c. Secundin. 23; Avit. Vien. ep. 2; Fulg. Ferr. diac. ep. 3 ad Anat.;* super OP*Ψ^{B*} *cum Hier. ep. 65 ad Principiam* | fęmur Ψ^{F}; femor M*P*; femorem O | femorae meo C | meum] Σ^{M2} (*pr.* m *in ras.*).

3. adiurem te per dominum] *in ras.* Π^{C} | adiurente Ψ^{M} | dominum *om.* Ψ^{B}𝔞𝔢 | et] ac Θ^{G2} *in ras.* | ut] et CT*O* | accipies T | ∾ filio meo uxorem Ψ^{DM} | chananaeorum ATΦ^{RA}Θ^{AMG}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; chananneorum Σ^{O*}; cananeorum XΣ^{M}P | quos + ego A𝔪 *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in gen. 76; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 1, 19.*

4. sed + et Ψ^{DF*M} | terram + meam Θ^{AM*G2} *cum hebr. et LXX* | ad (*ante* cognationem)] a Ω^{M*}; *om.* Π^{C}TMΦΨ^{DM}Ω^{M2} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | proficisceris Σ^{O}† | et] ut Ψ^{B*} | accipias] C*; accipiaes C^{2}; accipies XΣ^{M} TΦ^{AZ}Ψ^{DFM} *cum hebr. et LXX; Ps.-Prosp. loc. cit.* | ysaac ΛΠΣ^{M}ΨΩ; ysahac C.

5. respondit + que Λ^{H}M | serbus O | noluerit] *in ras.* Ω^{S2}; nuluerit M*Φ^{A*}; nolueris Π^{C}† | uenire *om.* Σ^{O}† | mecum *om.* Ψ^{B*} | ∾ mecum uenire Ψ^{B2} | num] numquid 𝔞𝔰𝔠; nunquid 𝔯𝔢𝔩 | de quo + tu CΛ^{L}XΣ^{O}Ψ^{BF}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | egressus *es C; egressus est OΘ^{A}.

6. et dixit Ψ^{F}; dixitque Λ^{H}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | dixit + ad eum O^{2} (*rec. m. sup. lin.*) *cum hebr. et LXX* | abraham] P*; abraam XΠΣ^{M}P^{2} | ne quando] ne umquam Ψ^{B} | ∾ filium meum illuc ΦΨ^{DFM}Ω^{M}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. ¶ Ant. heb. « filium meum illuc » *Iac.*

7. c(a)eli + et terr(a)e Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢 *ex locis parall. Cf. LXX et ant. vers.* | tullit O | de *om.* Ψ^{B*} | domu Φ^{R*G} | natiuitati Φ^{A*}; nauitatis Ω^{M*} | mee (m *in ras.*) Π^{C} | lo-

---

XXIV. 1. ¶ Erat XVIII. Θ^{A2}; XXIIII. Ω^{SJ}; XXVIIII. A; XLIIII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XLV. Φ^{V}; XLVI. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ; ⟨erat C | ⟨et dominus A | 2. ¶ dixitque XVIII. Θ^{M2}; § dixitque O; ⟨dixitque AT | ⟨qui A | ⟨pone CAT | 3. ⟨ut A | ⟨ut non A | 4. ⟨sed AT | ⟨et inde A | 5. § respondit O; ⟨respondit CAT | ⟨si CAT | ⟨num AT | 6. § dixit O; ⟨dixit CAT | ⟨cave T | 7. ⟨dominus AT.

nativitatis meae
qui locutus est mihi et iuravit dicens
semini tuo dabo terram hanc
ipse mittet angelum suum coram te
et accipies inde uxorem filio meo
8 sin autem noluerit mulier sequi te non teneberis iuramento
filium tantum meum ne reducas illuc
9 posuit ergo servus manum sub femore Abraham domini sui
et iuravit illi super sermone hoc
10 tulitque decem camelos de grege domini sui et abiit
ex omnibus bonis eius portans secum
profectusque perrexit Mesopotamiam ad urbem Nahor
11 cumque camelos fecisset accumbere
extra oppidum iuxta puteum aquae vespere
eo tempore quo solent mulieres egredi ad hauriendam aquam
dixit
12 Domine Deus domini mei Abraham
occurre obsecro hodie mihi et fac misericordiam cum domino meo Abraham
13 ecce ego sto propter fontem aquae

Desunt GΣ^{T}BΘ^{H}.

cutus es M* | iuraui Ω^{M}; iurabit X | iurauit + mihi Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; + michi 𝔞 *cum hebr. et LXX* | mittit P*; mitte Ψ^{M} | accipias P | inde] exinde X; *om.* Σ^{O*}.

8. si autem Σ^{M}Ω^{SM} | ∾ mulier noluerit sequi te 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; mulier sequi te noluerit Θ^{G*} | tenebiris Φ^{RGV}; tenueris A* | tantum] tamen Ω^{S}; *om.* Σ^{M} | ∾ meum tantum 𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | ne] non Φ^{V} | ne reducas] Φ^{P1} (ne re *in ras.*).

9. possuit O | ergo *om.* Φ^{G} | serbus O | manum + suam O *cum hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Aug. quaest. in gen. 80* | sub] super O. *Cf. supra v. 2* | femore] Π^{C2} (ore *in ras.*) Σ^{O*}A^{2} (ore *in ras.*); femorem O; femine Σ^{O2} | abraham] P*; abraam ΠΣ^{M}P^{2}Ψ^{B}; habraam X | dñi CXOΨ^{BF}Ω^{JM}𝔞 | iurabit X | sermonem Π^{C*}.

10. camelus P* | gregem O; gregibus ΠΘ^{MG} | dñi XOΨ^{BFM}Ω^{JM}𝔞 | habiit Π^{C*}O | habiit + et O | eius + his Ψ^{B*} | profectusque] Λ^{L1} (profec *in ras.*) | perrexit + in 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum LXX; Ambr. de Abr. 1, 9; Aug. de civ. Dei 16, 13;* + usque in Ω^{M} | mesopothamiam 𝔞; mesophotamiam P | nachor Λ^{H}Σ^{O}TMΦ^{RAZGPO}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔤𝔠.

11. camelo Σ^{M*}; camelus P* | fecissent Ψ^{M} | ∾ feciss(e)t camelos Ψ^{DFM} | opidum OΩ^{M2}𝔞; obidum Ω^{M*} | poteum T*Φ^{A*} | eo *om.* 𝔦𝔡𝔤𝔠 | quo] qui Ψ^{B} | auriendam Λ^{L}XΠ^{C}Σ^{O}†^{M}AΦ^{Z*P}OΨ^{BFM} | dixit] orauit dominum dicens Ω^{S}𝔞𝔢.

12. dominus deus Ψ^{F} | dñi CXM†PΨ^{BF}Ω^{JM}𝔞𝔤 | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2}; habraam X | obsecro] Φ^{A} (e *in ras.*) | ∾ obsecro mi(h)i hodie 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; mihi hodie obsecro Ω^{J}; hodie obsecro mi(h)i MΦΨ^{DFM}Ω^{M} | dño CXM†Ψ^{BM}Ω^{JM}𝔞 | abraham] P*; abraam XΠΣ^{M}P^{2}; abraham ⁎ Φ^{A}.

13. ego *om.* XΣ^{O}†Ψ^{D} | ∾ ego ecce Π^{C} | sto] isto C | propter] prope CΛ^{H}X

---

§ qui locutus est O; ⟨qui locutus est A | ⟨semini A | ⟨ipse AT | ⟨et accipies A | 8. ⟨sin AT | ⟨filium A | 9. ⟨posuit CAT | ⟨et iuravit A | 10. ⟨tulitque AT | § et abiit O | ⟨ex A | ¶ profectusque *Div. sine num.* Ψ^{BD}; § profectusque O; ⟨profectusque CAT | 11. § cumque A (*marg.*); ⟨cumque AT | ⟨extra A | ⟨eo A | § dixit O | 12. ⟨domine AT | ⟨occurre A | 13. § ecce O; ⟨ecce AT.

et filiae habitatorum huius civitatis egredientur ad hauriendam aquam
14 igitur puella cui ego dixero inclina hydriam tuam ut bibam
et illa responderit bibe quin et camelis tuis dabo potum ipsa est quam praeparasti servo tuo Isaac
et per hoc intellegam quod feceris misericordiam cum domino meo
15 necdum intra se verba compleverat
et ecce Rebecca egrediebatur
filia Bathuel filii Melchae uxoris Nahor fratris Abraham
habens hydriam in scapula
16 puella decora nimis virgoque pulcherrima et incognita viro
descenderat autem ad fontem et impleverat hydriam ac revertebatur
17 occurritque ei servus et ait
pauxillum mihi ad sorbendum praebe aquae de hydria tua

---

13. auriendam AO | 15. in scapula $C\Pi A$; in scapulam $\Lambda^{L}O$ | 17. pauxillum ΠT MO; pauxillulum A. Cf. 18. 4.

Desunt $G\Sigma^{T}B\Theta^{H}$.

$\Sigma^{M}P\Psi\Omega^{SM}$𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. ¶ prope Θ^{M} | filiae* P | ciuitatis] *in ras.* Π^{C} | ∼ ciuitatis huius Φ^{A*} | egredientur ad *om.* $\Pi^{C\dagger}$ | egredentur O | auriendam $CX\Pi^{C}AOP^{*}\Psi^{BM}$.

14. ego *om.* $XT^{*}\Phi^{Z}\Omega^{S}$𝔞 | ∼ dixero ego Π^{C} | hidriam $\Phi^{P}\Omega^{M}$; ydriam $C\Lambda X\Pi^{C}\Psi^{BF}\Omega^{SJ}$𝔞; idriam Σ^{OM} | respondit Ψ^{M*}; respondet Ψ^{M2} | dauo O; da Ψ^{M} | dabo potum] potum tribuam Ω^{S}. *Cf. v. 46* | quam] quem C | serbo O | isaach Σ^{O}; ysaac $\Lambda\Psi\Omega$𝔞; ysahac C | intellegam] O^{2} (in *in ras.*) | facies T | dn̄o $CXOM^{\dagger}\Psi^{BFM}\Omega^{M}$𝔞 | meo + abraham Ω^{S}𝔞𝔢 *cum LXX*.

15. intra se] *in ras.* Σ^{O2}; *om.* C* | et *om.* $\Lambda^{H}T^{*}$ | rebeccha C; reuecca O | bathuel = $AM\Phi^{RGV}O\Theta^{G}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; bathuhel $\Pi^{D}\Phi^{ZP2}$ (hel *in ras.*) $\Theta^{A}\Psi^{M}$; bathuhael Π^{C}; batuhel $C^{*}\Lambda^{L}XT\Phi^{A}\Theta^{M*}P\Psi^{B*DF}$; batuel Ω; batuhelis $C^{2}\Sigma^{O2}\Theta^{M2}$; batuelis $\Lambda^{H}\Sigma^{O*M}$; batuheli Ψ^{B2} | filii] P^{2} (i *fin. in ras.*); fili $\Lambda^{L}XT^{*}O$; filia $C\Sigma^{M}\Psi^{M}$ | melche $C\Lambda^{H}\Pi^{D}\Psi^{DM}\Omega$; melce X; mechae Π^{C} | naor P*; nachor $\Lambda^{H}\Sigma^{O}M\Phi^{RAZGP}OP^{2}\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | fratri Ψ^{M} | abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; habraam X | hidriam $\Phi^{V}\Omega^{M}$; idriam Σ^{OM}; ydriam $\Lambda^{H}X\Pi\Psi^{BF}\Omega^{SJ}$𝔞; hydria O^{2}; ydria CO^{*} | in scapulam $\Lambda^{L}\Sigma^{O}\Phi^{Z*}O$ | in scapula + sua Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX*.

16. puella *om.* Ψ^{B*} | decore P* | uirgo (que *om.*) O. *Cf. LXX et Aug. loc. in gen. 81* (uirgo erat) | implebat X | hidriam $P\Omega^{M}$; ydriam $C\Lambda X\Pi^{C}\Psi^{B}\Omega^{SJ}$𝔞; idriam Σ^{OM}; (h)ydriam + aqua 𝔞𝔢.

17. occurrit (que *om.*) Ω^{M} | ei *om.* Ψ^{B*} | serbus O | pausillum C^{2}; pusillum C*; paxillum Ω^{M}; pauxillulum $\Lambda^{H}XA$𝔴; pauxilulum Λ^{L}; pausilulum P | soruendum O; surbendum C; bibendum $\Pi^{D}\Omega^{S}$𝔞𝔢𝔩𝔷𝔠 | praeue Π^{C}; prꝫue O; preue C | aqua Φ^{A*G}; aquam $X\Sigma^{M}TM\Phi^{R}\Theta^{AM*}P$ | ∼ pa. mi. ad surbendum aque preue C; pa. aquae mi. ad (sorb.) pr(a)ebe Ω^{S}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. ¶ Antiqui « pauxillum mihi ad sorbendum praebe aquam » *Guill.* | de ydriam tuam C | ydria $\Lambda X\Pi^{C}\Psi^{B}\Omega^{SJ}$𝔞; idria Σ^{OM}.

⟨et filiae A | 14. § igitur A (*marg.*) O; ⟨igitur AT | § et illa O; ⟨et illa A | ⟨ipsa T | ⟨et per A | 15. § necdum A (*marg.*); ⟨necdum CAT | § et ecce O; ⟨et ecce A | ⟨filia A | § habens O; ⟨habens A | 16. ⟨puella AT | ⟨descenderat CAT | 17. ⟨occurritque AT | ⟨pauxillum AT,

18 quae respondit
bibe domine mi
celeriterque deposuit hydriam super ulnam suam et dedit ei potum
19 cumque ille bibisset adiecit
quin et camelis tuis hauriam aquam donec cuncti bibant
20 effundensque hydriam in canalibus recurrit ad puteum ut hauriret aquam
et haustam omnibus camelis dedit
21 ille autem contemplabatur eam tacitus
scire volens utrum prosperum fecisset iter suum Dominus an non
22 postquam ergo biberunt cameli
protulit vir inaures aureas appendentes siclos duos
et armillas totidem pondo siclorum decem
23 dixitque ad eam cuius es filia
indica mihi
est in domo patris tui locus ad manendum
24 quae respondit filia Bathuelis sum

---

19. quin et CΛA; quin etiam et O | 22. ergo ΛΠO; uero CA | (b)i(b)erunt CO; biberant Λ^{L}ΠA (*incerto archetypo*).

Desunt GΣ^{T}BΘ^{H}.

18. quae] qui Λ^{L} | dñe XOΨ^{BFM} Ω^{M} | celeriter qui P*; cleriterque Φ^{P*} | ydriam CΛΠ^{C}Ω^{SJ}a; idriam XΣ^{OM}Ψ^{B}; hidriam PΩ^{M} | uulnam Ψ^{B*}; ulna Ψ^{F}; scapulam O | ei *om.* P^{2} | ∾ potum ei Ω^{S}.

19. uiuisset O; uibisset C | bibisset ****** Θ^{G} | ** adiecit P; *om.* O | quin + etiam OΘ^{AMG2} | tuis *om.* C | auriam Λ^{L*} XΠ^{C}Φ^{P}OΨ^{B} | cunti Λ^{L*}Φ^{A*} | biuant O; uibant C.

20. hidriam Φ^{V}Ψ^{F}Ω^{M}; ydriam CΛX Π^{C}Ψ^{B}Ω^{SJ}a; idriam Σ^{OM} | recurrit] C*Σ^{O*} P^{2}; reccurrit O; cucurrit P*; recucurrit C^{2}Π^{D}Σ^{O2M}TMΦΘ^{AMG}P^{3}Ψ | poteum TΦ^{A*} | auriret CXΠ^{C}AOΨ^{B*}; hauriet Ψ^{M} | austam XΠ^{C}OΨ^{B}; haustum Ψ^{DFM}; hastam Φ^{A*} | haustam ** Φ^{P} | camellis C | dedit *om.* O.

21. ille] ipse aelgc | contemplabatur] Ω^{J2} (temp *in ras.*) | scire] scirens Ψ^{B*} | iter] uter Φ^{Z*} | deus agelg | an non] *in ras.* P^{2} | ∾ fecisset dominus iter suum an non Θ^{G*}Ω^{J}; fecisset an non dominus iter suum Θ^{G2}; iter suum fecisset (dominus) an non agrelgc.

22. ergo] uero CA; autem Φ^{A}agr elbgc | uiuerunt O; biberant Λ^{L}ΠAMΦ Ψ^{M}Ω^{M}g | cameli + sui T | protulit uir] *in ras.* Π^{C2} | protullit O | inaures *** Θ^{G} | aureos Ψ^{M} | syclos XΩ^{S} | armillas] Φ^{P} (as *in ras.*); armellas A; armillos a | tothidem CX | pondos Λ^{H}; pondus Ψ^{B*DFM} | syclorum XΠ^{C}Ω^{S}.

23. di**xitque Φ^{A}; deditque Ψ^{B} | eam] Θ^{G2} (a *in ras.*); eum Λ^{L} | domu O; domum A*Θ^{G*}.

24. respondit + ei Φ^{Z} *cum hebr. et LXX* | bathuelis = Λ^{H}Π^{D}AMΦ^{RZGVP}OΘ^{G2} Ψ^{F}agrelbgc; bathuhelis Π^{C}Θ^{A}Ψ^{M}; batuelis XΣ^{M}Ψ^{B}Ω^{SJ}; batuhelis CΣ^{O}TΦ^{A}Θ^{MG*}PΨ^{D}; batuel Ω^{M}; batheli Λ^{L} | ∾ sum bathuelis agrelbgc | fili T*Φ^{A*}; filia OΨ^{M} | ∾ filii na(h)or quem peperit ei melcha Λ^{L}Σ^{OM} Θ^{A}Ω^{SJ}agelg | melche CΠ^{D}Φ^{A}OΩ^{M}; melcę X; nachor Λ^{L} (*in ras.*) Σ^{O}Ω^{SJ}agelgc; nahor Σ^{M}Θ^{A} (*in ras.*) | peperit + ei C^{2}Λ^{L} Π^{C*D}Σ^{OM}A*M*Φ^{RAZ*GP}Θ^{AM*G*}P^{2} (*in ras.*) Ψ^{B*DFM}Ω^{SJ}agelg; + ipsi c; + ex Φ^{V}Ψ^{B2} | naor P*; nachor Λ^{H}Π^{D}MΦ^{RAZGP}OP^{2}ΨΩ^{M}

---

18. § quae O; ⟨quae CAT | ⟨bibe AT | ⟨celeriterque AT | 19. ⟨cumque AT | ⟨quin AT | 20. ⟨effundensque CAT | § recurrit O | ⟨et haustam A | 21. § ille O; ⟨ille AT | ⟨scire A | 22. ⟨postquam CAT | § protulit O; ⟨protulit A | ⟨et armillas A | 23. § dixitque O; ⟨dixitque CAT | ⟨cuius CT | ⟨est A | 24. § quae O; ⟨quae AT; ⟨filia CT.

filii Melchae quem peperit Nahor
25 et addidit dicens
palearum quoque et faeni plurimum est apud nos
et locus spatiosus ad manendum
26 inclinavit se homo et adoravit Dominum 27 dicens
benedictus Dominus Deus domini mei Abraham
qui non abstulit misericordiam et veritatem suam a domino meo
et recto me itinere perduxit in domum fratris domini mei
28 cucurrit itaque puella et nuntiavit in domum matris suae omnia quae audierat
29 habebat autem Rebecca fratrem nomine Laban
qui festinus egressus est ad hominem ubi erat fons
30 cumque vidisset inaures et armillas in manibus sororis suae
et audisset cuncta verba referentis
haec locutus est mihi homo
venit ad virum qui stabat iuxta camelos propter fontem aquae
31 dixitque ad eum
ingredere benedicte Domini cur foris stas

24. quem peperit nahor C*Λ^{H}TO; quem peperit ei nahor ΠΑΜ | 27. in domum CΛA; in domo O | 28. in domum CΛA; in domo O | 30. iuxta camelos propter fontem AT *cum hebr. et LXX;* iuxta camelos et prope fontem CΠO.

Desunt GΣ^{T}BΘ^{H}.

rwc; melcha Σ^{OM}Θ^{A} (*in ras.*) Ω^{SJ} agelz; melchę Λ^{L} *in ras.* ¶ « Nachor » dativi casus *Hug.* Heb. ant. « filii melche quem peperit nachor » et ponitur ibi nachor dative. Ra. m. « filii nachor quem peperit ei melcha » *Iac.* s̄ ał peperit ei nahor; ā ex nahor Θ^{M}.

25. addedit T; addit Φ^{A*}Ψ^{DM} | foeni CΛ^{L}Σ^{M}Ψ^{BD*FM} grelbzc; fęni MΘ^{G}; feni Λ^{H}XΠ^{D}TΦ^{A}OPΨ^{D2}Ω a | spatiosus + est el | ad nendum Λ^{L*} | ∾ ad manendum spatiosus X.

26. inclinabit X | adorabit X.

27. ∾ dicens dominum Ω^{M} (*ex vers. praec.*) | deus *om.* P* | dn̄i mei CXΠ^{C}MO PΨ^{BF}Ω^{JM}ag | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M} P^{2}Ψ^{B2}; habraam X; *om.* Ψ^{B*} | abstullit O | a *om.* Ω^{M*} | dn̄o meo CXΠ^{C}MΦ^{A}Ψ^{BM} Ω^{JM}ag | itinere] Φ^{Z†}; itenere T*Φ^{R*Z1G}; itere Φ^{A*} | ∾ itinere me Λ^{H}XΘ^{G}Ω^{S}agrelzc | in domum] Ψ^{B*}; in domo OP*Ψ^{B2} Ω^{S} | dn̄i mei CXΨ^{BM}Ω^{M} ag.

28. nuntiabit X | in domo MO | matris] Φ^{A*}Θ^{A*}; matri Φ^{A2}Θ^{A2}.

29. rebeccha C; reuecca Λ^{L}O | nomen P* | labam Ω^{M} | hominem + foras gr *cum hebr. et LXX* | fons] foris Ω^{SM}; *om.* Φ^{A*}.

30. cum (que *om.*) C* | inauras Φ^{V*}; aures Φ^{A*} | inaures + aureas Ψ^{B}. *Cf. v. 22* | armellas A | audisse*t C | referentes P* | ∾ referentis uerba Ω^{S} | homo *om.* Ψ^{D} | ueni P* | camellos O; camelus P* | camelos + et CΛXΠΣ^{OM}MΦOΘ^{AMG}PΨΩ ag relzc | propter = Λ^{L}AT*w; prope CΛ^{H}X ΠΣ^{OM}T^{2}MΦOΘ^{AMG}PΨΩ agrelzc. ¶ propter Θ^{M} | aquae *om.* Θ^{G2} *cum hebr. et LXX.*

31. dixit (que *om.*) Ψ^{DM} | benedicte *om.* Θ^{G*} | domine TΦ^{P}P*; domi C; dei X | foras P* | ∾ foris cur Ψ^{B} | praepa-

25. § et addidit O; ⟨et addidit A | ⟨palearum AT | ⟨et locus A | 26. ⟨inclinavit CAT | § et adoravit O | 27. ⟨benedictus CAT | ⟨qui A | ⟨et recto A | 28. ⟨cucurrit CAT | 29. § habebat O; ⟨habebat AT | ⟨qui A | 30. ⟨cumque AT | ⟨et audisset A | § haec O; ⟨haec A | ⟨venit CAT | 31. § dixitque O | ⟨ingredere AT | ⟨cur T.

praeparavi domum et locum camelis
32 et introduxit eum hospitium ac destravit camelos
deditque paleas et faenum et aquam ad lavandos pedes †eius† et virorum qui venerant cum eo
33 et adpositus est in conspectu eius panis
qui ait non comedam donec loquar sermones meos
respondit ei loquere
34 at ille servus inquit Abraham sum
35 et Dominus benedixit domino meo valde
magnificatusque est et dedit ei oves et boves argentum et aurum servos et ancillas camelos et asinos
36 et peperit Sarra uxor domini mei filium domino meo in senectute sua
deditque illi omnia quae habuerat
37 et adiuravit me dominus meus dicens

---

32. pedes camelorum CΛAO *et ceteri, errante archetypo.*

Desunt GΣ^{T}BΘ^{HG} (*passim a v.* 32).

raui] P*; pr(a)eparauit CΛ^{H}Θ^{G*}P^{2}Ψ^{B} | praeparaui + domini Φ^{A*} | camellis O | ∾ camelis locum Ψ^{B} | camelis + tuis Ω^{S}are.

32. introduxitque (et *om.*) Ω^{SJ} | eum *om.* A* | eum + in Λ^{H}ΠΣ^{O}T^{2}M^{2}ΦΘ^{AMG} P^{2}ΨΩagrelbgc | hospitium] Φ^{Z*}; hospicium Λ^{H}TΦ$^{AZ^{2}GP}$Ω; ospitium ΠΣ^{O*}OΘ^{A*}; ospitio XΣ^{M} | dextrauit C^{2}Π^{D}; distrauit TP*; dixtrauit C*; destrabit X | camellos O | palleas Φ^{P*} | fęnum MΘ^{G}; foenum CΛ^{L}Π^{C*}Σ^{M}Ψ^{BD*FM}grelbgc; fenum Λ^{H}X Π$^{C^{2}D}$TOΨ$^{D^{2}}$Ωa | faenum et aquam ad lau. pedes camelorum] faenum camelis et aquam ad lau. pedes eius Θ$^{G^{1}}$ *in ras. cum hebr. et LXX* | lauandum Ψ^{B}† | eius = Θ$^{G^{1}}$wgc *restituimus et nos cum hebr. et LXX;* camelorum ΛXΠΣ^{OM}ATMΦΘ^{AM}PΨ Ωagrel; camellorum CO. ¶ « pedes camelorum et uirorum ». Cur praeponit de camelorum lotione, nec de seruo principali tangit aliquid? Sed hebr. « pedes eius et uirorum » sed de camelorum lotione nihil. Graecus per omnia habet sicut hebraeus. Omnis latinus quem uiderim aliter, ut dictum est *Guill.* | uirorum] uirum Π^{C}; eorum w | ∾ cum eo uenerant Ω^{S}.

33. adpositus (est *om.*) Ψ^{F*} | panis] *in ras.* Θ$^{G^{2}}$; panes O *cum LXX* | ∾ panis in conspectu eius Θ^{AMG} | non cocedam Φ^{V*} | donet Φ^{V}.

34. ad ille CXO | serbus O | ∾ inquit seruus A*w | abraham] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}OP^{2}; habraam X | ∾ sum habraam X | sum + ego C *cum LXX.*

35. dominus + inquit Ψ^{F} | benedixi Λ^{L*}; uenedixit O | dño XΠ^{C}M†OΨ^{BFM} Ω^{JM}ag; domini Φ^{Z*}; domine Φ^{V} | et magnificatus est ag | est + ualde Ω^{M*} | ei *om.* Π^{C*} | bobes XΠ^{C} | serbos O | ancillas + et Σ^{M}Ψ^{B} | asinos] P*; asinas XP^{2}.

36. peperit + ei Σ^{M}Ψ^{B*} | sarra] P* Θ^{G*}; sara Π^{C}AΦ$^{A^{2}P}$Θ$^{MG^{2}}$P^{2}Ψ^{BDM}Ω^{SJ}agrel bgc; saraa Π^{D}Φ$^{RA*Z^{2}GV}$Ψ^{F}; *om.* Φ^{Z*} | dñi mei XOPΨ^{BFM}Ω^{JM}a | dño meo XΨ^{BF} Ω^{JM}a | illi] ei Σ^{O}Ω^{S} | ∾ omnia illi Ψ^{B} | abuerat OΨ^{M}.

37. et adiurauit me dominus meus] *in ras.* Φ^{A} | adiurabit X | dñs meus CO

⟨praeparavi CA | 32. § et introduxit O; ⟨et introduxit AT | ⟨deditque AT | 33. ⟨et adpositus AT | ⟨qui A | ⟨non T | ⟨respondit CAT | ⟨loquere T | 34. ¶ at *Div. sine num.* O; ⟨at CAT | ⟨servus CT | 35. ⟨et dominus A | § magnificatusque O; ⟨magnificatusque AT | 36. ⟨et peperit AT | ⟨deditque AT | 37. § et adiuravit O; ⟨et adiuravit A.

non accipies uxorem filio meo
de filiabus Chananeorum in
quorum terra habito
38 sed ad domum patris mei perges
et de cognatione mea accipies
uxorem filio meo
39 ego vero respondi domino meo
quid si noluerit venire mecum
mulier
40 Dominus ait in cuius conspectu
ambulo
mittet angelum suum tecum et
diriget viam tuam
accipiesque uxorem filio meo de
cognatione mea et de domo
patris mei
41 innocens eris a maledictione mea
cum veneris ad propinquos
meos et non dederint tibi
42 veni ergo hodie ad fontem et
dixi
Domine Deus domini mei Abraham
si direxisti viam meam in qua
nunc ambulo
43 ecce sto iuxta fontem aquae
et virgo quae egredietur ad hauriendam aquam audierit a me
da mihi pauxillum aquae ad bibendum ex hydria tua
44 et dixerit mihi et tu bibe et camelis tuis hauriam
ipsa est mulier quam praeparavit Dominus filio domini mei

---

43. auriendam GAO | pauxillum GO; pauxillulum A | 44. auriam GO.

Desunt G (*usque ad v.* 37, in quorum terra) Σ^{T}BΘ^{HG} (*passim*).

P$\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ag | accipias $\Lambda^{L*}\Theta^{AM}$P. ¶ ij accipies Θ^{M} | ∼ filio meo (u)xorem CΛ XΠP*Ω^{S} | chananaeorum A$\Phi^{A}\Theta^{AMG}\Omega^{S}$ relbgc; channaneorum Φ^{R}; cananeorum CΛ^{L*}X$\Sigma^{M}\Phi^{V}\Omega^{M}$ | corum Λ^{L}.

38. mei perges] meiges G† | pergis P* | ∼ perges ad do. p. mei Ω^{S} | cognationem meam Φ^{P*}; cognatio mea Ψ^{D} | accipes Ψ^{M}; accipias P* | ∼ filio meo uxorem Ω^{S}.

39. respondit O | dn̄o meo XO$\Psi^{BFM}\Omega^{M}$ag; dominum meum Φ^{A*} | quid] Ψ^{M*}; quod Φ^{A*VP*}P*Ψ^{DM2} | ∼ mecum uenire mulier PΩ^{S}; mulier uenire mecum Ψ^{B}.

40. dominus ait] et ait dominus meus deus X. *Cf. LXX* | dominus ait in cuius] *in ras.* T^{2} | ait] *in ras.* O^{2}; inquid C | cuius *om.* P† | conpectu O*; conspecto Φ^{P*} | ∼ conspectu cuius Σ^{O*} | mittit P* | dirigit P* | meo + uxorem Σ^{O*} | et domo (de *om.*) O | domu Φ^{G}.

41. propincos X; proximos agrel | dederit Θ^{G*}; dederunt Ψ^{M} | dederint + eam CX.

42. ∼ ad fontem hodie Σ^{OM} | fontem + aqu(a)e $M^{2}\Theta^{AM*}P^{2}\Psi^{B*DFM}\Omega^{SM}$agr elgc *ex loc. parall. Cf. vers. 13, 30, 43* | et dixit Θ^{A*} | dn̄i mei XO$\Psi^{BF}\Omega^{M}$ag | abraham] P*; abraam X$\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}$; habraam O | me*am Φ^{Z}.

43. ecce + ego Φ^{Z} *cum hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc. et c. Iovin. 1* | quae] qui C* | egrediebatur Φ^{Z*} | auriendam GCXΠ^{C}AOP*Ψ^{BM} | aqua O | audierit + que Π^{D} | a *om.* G†Π^{C} T*$\Theta^{A*}\Omega^{S}$ | pausillum C^{2}; pusillum C*; paxillum Ω^{M}; pauxillulum Λ^{H}Aio; pauxilulum Λ^{L}; pauxillum ** Σ^{O} | ad uiuendum O | ex] de agrelg *cum Hier. loc. cit.* | hidria Ω^{M}; ydria CΛ$\Pi^{C}\Omega^{SJ}$a; idria X$\Sigma^{OM}\Psi^{B}$.

44. mihi *om.* Ψ^{B*} | auriam GΛ^{H}X Π^{C}O | preparauit OΩ; parabit X | praeparauit + mihi Ψ^{B*} | filo domino meo Φ^{A*} | dn̄i mei XO$\Psi^{BFM}\Omega^{M}$ag.

⟨non AT | 38. ⟨sed GAT | ⟨et de GA | 39. § ego O; ⟨ego GCAT | ⟨quid GAT | 40. § dominus O; ⟨dominus GAT | ⟨mittet GA | ⟨accipiesque GAT | ⟨et de G | 41. ⟨innocens GA | 42. ⟨veni GCAT | ⟨et dixi G | ¶ domine *Div. sine num.* O; ⟨domine GAT | ⟨si GA | 43. ⟨ecce GAT | ⟨et virgo GA | ⟨da A | 44. ⟨et dixerit GA | ⟨et tu G | ⟨ipsa GA.

45 dum haec mecum tacitus volverem
apparuit Rebecca veniens cum hydria quam portabat in scapula
descenditque ad fontem et hausit aquam
et aio ad eam
da mihi paululum bibere
46 quae festina deposuit hydriam de umero
et dixit mihi
et tu bibe et camelis tuis potum tribuam
bibi et †adaquavit† camelos
47 interrogavique eam et dixi cuius es filia
quae respondit
filia Bathuelis sum filii Nahor quem peperit illi Melcha
suspendi itaque inaures ad ornandam faciem eius et armillas posui in manibus
48 pronusque adoravi Dominum benedicens Domino Deo domini mei Abraham
qui perduxisset me recto itinere
ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius

---

45. ausit GO | 46. festina CΛΠAT; festinans GM; festinauit O | adaqua(u)i GO *errante archetypo;* adaquauit A | 47. in manibus GA; in manibus eius O | 48. perduxisset G*A; perduxit G^{c}O.

Desunt Σ^{T}BΘ^{HG} (*passim*).

45. dum] dumque 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; cumque Ω^{S}𝔞𝔤 | haec] *in ras.* Λ^{L1} | tacitos Φ^{V*} | ∾ tacitus mecum Ψ^{DFM}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | uol** uerem G | reuecca G*O | ydria CΛΠ^{C2}Ψ^{B}Ω^{SJ}𝔞; idria XΣ^{OM}Ψ^{F}; hydriam G*; ydriam Π^{C*} | discenditque O; descendit (que *om.*) Ψ^{B*} | et + que Ψ^{B*} | ausit GC XΠ^{C}OΨ^{B} | et aio ad eam *om.* Ψ^{D} | ait Φ^{P*}.

46. festina = CΛΠ^{CD*}Σ^{OM}AT*P*𝔪; festinans GΠ^{D2}T^{2}MΦ^{RAZGV2P}Θ^{AM}P^{2}Ψ^{BDM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; festinas Φ^{V*}; festinata Ψ^{F}; festinauit O | deposita Ψ^{F}; disposuit Ω^{M*} | ydriam CΛXΠ^{C}Ψ^{BF}Ω^{SJ}𝔞; idriam Σ^{OM} | umero] Θ^{M*}; humero ΛXΠΣ^{O}TMΦOΘ^{M2}PΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | camellis O | ∾ tribuam potum 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | bibi et] bibet Π^{C*} | aquauit M*; adaquaui GΦ^{P*}Ψ^{B*DFM}Ω^{S}; adaquabi O; adaquabit CX | camellos O.

47. eam *om.* Π^{C} | dixit O | es *om.* Θ^{A*} | bathuhelis Π^{D}Σ^{O}MΘ^{A}; batuhelis CΛ TΘ^{M}PΨ^{DM}; ba*tuhelis Φ^{A}; batuelis GX Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{SM} | fili XT*Φ^{A*}; filia Ψ^{DM} | naor P*; nachor ΛΣ^{O}BTMΦ^{RAZGP}OP^{2}ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | ille Φ^{P*}; ei T𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | melca X | suspendit T* | que (ita *om.*) Ψ^{B*} | ad ornandum Σ^{O*}Φ^{G*}P*Ψ^{F} | armellas P* | possui O; posui* Σ^{O} | ∾ in manibus posui Φ^{A} | manibus + illius G^{c} *in marg.;* + eius Π^{D}OΘ^{AM}P^{2}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX.* ¶ Antiqui non repetunt « eius », quod semel sufficit *Guill.* Antiqui non habent « eius » *lac.*

48. protinusque T*Φ^{V} | adorauit Ψ^{M} | dominum] deum C | dn̄i mei OP Ψ^{BF}Ω^{JM}𝔞 | abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | qui] quod C | perduxisset] G* P*; perduxit G^{C}ΛXΠΣ^{OM}TMΦOΘ^{AM}P^{2}Ψ^{B2}(it *in ras.*)^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | itinere] Φ^{Z}†; itenere TΦ^{RAZ1GV} | fratris domini] *in ras.* Π^{C} | dn̄i mei XO Ψ^{BF}𝔞𝔤.

---

45. § dum O; ⟨dum GCAT | ⟨apparuit GAT | ⟨descenditque GAT | ⟨et aio GA | ⟨da CAT | 46. § quae O; ⟨quae GAT | ⟨et dixit A | ⟨et tu GA | ⟨bibi GA | 47. § interrogavique O; ⟨interrogavique GAT | ⟨et dixi G | ⟨cuius GT | § quae O; ⟨quae GAT | ⟨filia GT | ⟨filii G | ⟨quem G | ⟨suspendi GAT | ⟨ad ornandam G | ⟨et armillas G | 48. § pronusque O; ⟨pronusque GAT | ⟨benedicens GT | ⟨qui A | ⟨ut A | ⟨filiam G.

49 quamobrem si facitis misericordiam et veritatem cum domino meo indicate mihi
sin autem aliud placet et hoc dicite ut vadam ad dextram sive ad sinistram
50 responderunt Laban et Bathuel
a Domino egressus est sermo non possumus extra placitum eius quicquam aliud tecum loqui
51 en Rebecca coram te est tolle eam et proficiscere
et sit uxor filii domini tui sicut locutus est Dominus
52 quod cum audisset puer Abraham adoravit in terra Dominum
53 prolatisque vasis argenteis et aureis ac vestibus dedit ea Rebeccae pro munere
fratribus quoque eius et matri dona obtulit
54 initoque convivio vescentes pariter et bibentes manserunt ibi
surgens autem mane locutus est puer
dimittite me ut vadam ad dominum meum
55 responderunt fratres eius et mater

---

49. dextram GA; dexteram O | 50. responderunt GA; responderuntque O | 51. fili G; filii A; filio O.

Desunt Σ^{T}BΘ^{HG} (*passim usque ad v.* 49).

49. si facitis] sic facite Ψ^{B*} | facis Φ^{Z*}; faciatis Ω^{M} | ueritatem] *in ras.* Φ^{R2} | dño meo XOΨ^{BFM}Ω^{M}ag | sin] si Σ^{M*} | autem + aut Ψ^{M} | et *om.* Π^{C} | dicite + mihi Ω^{J}grelʒc; + michi Ω^{S}a *cum hebr.* | ut] et ΠP* *cum hebr.* | adextram G* | dexteram CΛ^{H}XΠΣ^{OM}TΦOΘ^{A*}ΨΩagrelvʒc | sinixtram C.

50. respondit Σ^{O*} *cum LXX* | responderunt + que Π^{D}OΘ^{AMG}P^{2}relʒc *cum hebr.* | labam Ω^{M} | bathuhel Π^{D}Σ^{O}MΘ^{A}; batuhel GCΛATΦ^{A}Θ^{M}PΨ^{DM}; batuel XΣ^{M}Ψ^{B}Ω^{SM} | egressus] T^{2} (egre *in ras.*) | sermo + iste O^{2} (*rec. m. in marg.*) *cum LXX;* + et T^{2}MΦ^{R*AZGVP}Ψ^{FM}Ω^{M} | extra] ex P* | eius *om.* G† | tecum] te Ψ^{B*} | ∼ loqui tecum Ω^{SJ}agrelʒc.

51. rebeccha C; reuecca O | eam**** T | profisiscere Λ^{L*}; profisciscere Σ^{M}; profitiscere Φ^{P*} | et] ut Σ^{OM}Θ^{M2} *in ras.* ¶ ij et Θ^{M} | filii] Ψ^{B*}; fili G; filio CXOΨ^{B2} *cum LXX; om.* Σ^{M}† | dñi tui CXOΨ^{BFM}Ω^{JM}ag | domini *** P | tuo M* | locutus est] precipit O.

52. abraam XΠP^{2}; abram Φ^{V*}; abrahae CΛ^{L}Σ^{O}P*; abrae Σ^{M} | ∼ abraham puer Ψ^{F*} | abraham + procidens Ω^{S}ag relʒc | adorabit X | in terram Σ^{O}Θ^{A}relc | ∼ dominum in terra Φ^{A}.

53. prolatisque — obtulit] prolatisque munera reuecce fratribusque et matri eius obtullit O | aureis] areis G* | ea] Ψ^{B*}; eas ΦΨ^{B2DFM} | rebecce XΠ^{D}Σ^{M}Ψ^{BDM}Ω^{JM}a; rebece Λ^{H}; rebechę Λ^{L}; reueccae G* | fratris P* | quoque] que Ψ^{B*} | eius *om.* T*Φ^{A*} | matri dona] matri ******* a Θ^{G} | optulit ΠΣ^{M}Φ^{RGV}ΨΩ^{S}.

54. initoque] in illoque O; inito (que *om.*) elʒc | dimitite O; dimittete P*; dimitte Λ^{H}XΦ^{AZ*}Θ^{M*G}Ψ^{BDM}Ω^{M}l; dimitti M* | ut *om.* O | uadam] pergam Φ^{AGP} | dñm meum CXOΨ^{BF}Ω^{JM}ag; deum meum Ψ^{M}.

55. responderunt + que agrelʒc *cum hebr.* (responditque) *et LXX* | frater Ω^{J}

---

49. § quamobrem O; ⟨quamobrem GCAT | ⟨sin GAT | 50. ¶ responderunt *Di*ı'. *sine num.* O; ⟨responderunt GAT | ⟨a domino AT | ⟨egressus G | ⟨non GT | 51. § en O; ⟨en GCAT | ⟨et sit GA | ⟨sicut G | 52. ⟨quod GCAT | ⟨puer G | ⟨adoravit G | 53. ⟨prolatisque GAT | ⟨et aureis G | ⟨ac vestibus G | ⟨pro munere G | ⟨fratribus GA | ⟨et matri G | 54. ⟨initoque GCAT | ⟨vescentes G | ⟨et bibentes G | § surgens O; ⟨surgens GAT | ⟨dimittite GA | 55. § responderunt O; ⟨responderunt GCAT.

maneat puella saltem decem dies apud nos et postea proficiscetur
56 nolite ait me retinere quia Dominus direxit viam meam
dimittite me ut pergam ad dominum meum
57 dixerunt vocemus puellam et quaeramus ipsius voluntatem
58 cumque vocata venisset sciscitati sunt
vis ire cum homine isto
quae ait vadam
59 dimiserunt ergo eam et nutricem illius servumque Abraham et comites eius
60 imprecantes prospera sorori suae atque dicentes
soror nostra es
crescas in mille milia et possideat semen tuum portas inimicorum suorum
61 igitur Rebecca et puellae illius ascensis camelis secutae sunt virum
qui festinus revertebatur ad dominum suum.
62 Eo tempore Isaac deambulabat per viam quae ducit ad puteum cuius nomen est Viven-

---

60. sorori AO; sororis G* | 61. puellae $G^{2}C\Lambda^{L}\Pi A$; puella O; puellam G* | illius GA; eius O.

Desunt $\Sigma^{T}B\Theta^{H}$.

cum hebr. ¶ Heb. et ant. « frater » alii « fratres » *Hug.* | fratres eius] *in ras.* Φ^{Z1} | manead C; manea $\Theta^{G\dagger}$ | puellam Ψ^{M} | saltem] Θ^{G*}; saltim $C\Lambda X\Sigma^{O}TM^{*}\Phi^{RAZGV}\Theta^{AMG2}P^{*}\Psi^{BDF*M}$; psaltem O*; salutem Ω^{M} | ∾ salt(em) puella $C\Sigma^{O*M}$ | dies *om.* O | profisciscetur $\Sigma^{M}\Phi^{P*}$; proficiscitur P*; proficiscemur Φ^{Z*}; proficiscetis X.

56. ∾ me ait C | retenere M* | direxerit Φ^{Z*} | ∾ direxit dominus Φ^{A} | demitite O; dimitte $\Phi^{A*Z*V}\Psi^{B*DM}$ | me *om.* P* | ut] *in ras.* Ψ^{F2} | pergam] uadam Σ^{M} | dñm meum $CXO\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤.

57. et dixerunt $\Lambda^{H}\Psi^{B2}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | et *om.* G* | ipsius] eius $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}$ | uolumtatem $\Lambda^{L2}X$; uolumptatem C; uoluntate O; uolumtate Λ^{L*}.

58. uenisset + et Π^{C} | scissitati sunt 𝔞 | sunt + eam X | ∾ uis cum hom. isto ire Ω^{S} | quae ait *om.* Ω^{M}.

59. et + delboram Ω^{S}. *Cf. 35, 8* | illius + deboram 𝔢. *Cf. 35, 8* | serbumque O; seruum quoque Σ^{M} | abraham] P*; abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}P^{2}\Psi^{M*}$; habraam $X\Psi^{B}$; abrahae T* | comes P*.

60. sororis $G^{*}C^{*}\Sigma^{M}M^{*}\Theta^{AG*}P^{*}\Psi\Omega^{S}$ | aque Π^{C*} | es] Λ^{L2} *in ras.*; Θ^{G*} (es *sub ras.*) *om.* Θ^{G2} *cum hebr.* | cresca G† | millia 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | possideat] G^{C} (sideat *in ras.*); possedeat T*P*; possedet O | tuorum C*.

61. igitur ** Φ^{A} | rebeccha C; reuecca G*O | puella $\Lambda^{H}\Sigma^{M}T^{*}OP\Psi^{BDM}$; puellam G* | illius] eius $\Lambda^{H}O$; ipsius Ω^{J} | secuti sunt O | dñm $CX\Phi^{Z}OP\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤 | suum *om.* $\Pi^{CD*}TM\Phi^{RAZGVP\dagger}P^{*}\Psi^{F*M}$.

62. eo + autem Ψ^{B*} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Paterio sup. gen. 53* | deambulabat] stabat O | ysahac C; ysaac $\Lambda\Pi\Psi\Omega$𝔞 | ∾ deam-

---

⟨maneat GA | 56. § nolite O; ⟨nolite GCAT | ⟨quia G | ⟨dimittite GA | 57. § dixerunt O; ⟨dixerunt GCAT | ⟨vocemus GT | 58. ⟨cumque GCAT | ⟨sciscitati G | ⟨vis GCAT | § quae O; ⟨quae GA | 59. ⟨dimiserunt GCAT | ⟨servumque T | 60. ⟨imprecantes GA | ⟨atque G | ⟨soror GCAT | ⟨crescas GAT | ⟨et possideat G | 61. § igitur AO; ⟨igitur GT | ⟨secutae G | ⟨qui A | 62. ¶ eo *Div. sine num.* Ψ; § eo O; ⟨eo GCAT.

tis et videntis
habitabat enim in terra australi
63 et egressus fuerat ad meditandum in agro inclinata iam die
cumque levasset oculos vidit camelos venientes procul
64 Rebecca quoque conspecto Isaac descendit de camelo
65 et ait ad puerum quis est ille homo qui venit per agrum in occursum nobis
dixit ei ipse est dominus meus
at illa tollens cito pallium operuit se
66 servus autem cuncta quae gesserat narravit Isaac
67 qui introduxit eam in tabernaculo Sarrae matris suae et accepit eam uxorem
et in tantum dilexit ut dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret.
XXV. 1 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine Cetthuram
2 quae peperit ei Zamram et Iexan

63. oculos GA; oculos suos O | 65. dixit AO; dixitque G* | ei GA; *om.* O | 67. dilexit G*A; dilexit eam G^{c}O.

Desunt Σ^{T}BΘ^{HG} (*passim a v.* 63).

bulabat (i)saac Ω^{s}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | per] super O | poteum T*Φ^{A*} | ∾ est nomen Σ^{M} | uibentis X; bibentis Σ^{OM} | et *om.* Θ^{G2} *cum hebr.* | uidentes Λ^{L} | ∾ uident(i)s et uiuentis Λ | enim] autem Ψ^{B}.

63. egressus ** Φ^{Z} | meditandum] Φ^{P*}; metendum Π^{D*}Φ^{P2} | inclinato CX Ψ^{BM} | eleuasset ΛΩ^{s}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | oculos *om.* Π^{C} | oculos + suos OΘ^{MG2} *cum hebr. et graecis minusc.* | uidet G | camellos O.

64. rebeccha C; reuecca O | quoque **** T; quoque + in P* | conspectu Π^{C*}Σ^{O*M}TΨ^{DF*} | isaach Σ^{O}; ysaac ΛXΠ ΨΩ𝔞; ysahac C.

65. ∾ homo illae C | ocursum O | nobis + qui X | dixit + que G* (? *ref. m. IX s.*) Λ^{H}Π^{C}Σ^{O}MΦ^{G}†Θ^{AM}PΨ^{B2DFM}Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | ei *om.* O Θ^{A*M} | es Φ^{P} | dn̄s meus CXOΨ^{BFM}Ω^{JM}𝔤 | ad illa CXO* | pallium + suum 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰 | cooperuit 𝔞.

66. narrabit X | narrauit + domino suo Ω^{s}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰 | isaach Σ^{O}; ysaac ΛΠΨΩ𝔞; ysahac C.

67. tauernaculum G*XO; tabernaculo CΦ^{A*} | sarrae] Θ^{G*}; sarae ΠΦ^{P}Θ^{MG2}PΨ^{B*} Ω^{s}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; sarȩ Ψ^{DF}; sare Σ^{M}Ω^{JM}𝔞; saraae Φ^{RGV}Ψ^{B2}; saraee Ψ^{M}; sarre Λ^{H}XΩ^{M}; sarraae Φ^{Z}; sare ** Φ^{A2} *in ras.* | eam (*post* accepit) *om.* CΛΠΣ^{M}ATMΦΨ^{DM}𝔪 | dilexit + eam G^{c}OΘ^{A2}Ψ^{B2DM}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum hebr. et LXX.* ¶ Antiqui « et accepit uxorem: et in tantum dilexit ut dolorem... ». Noui non solum semel sed et bis interponunt quod dicitur « eam » *Guill.* | qui] que XΣ^{M} | matris + eius 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | accederat C*P*.

XXV. 1. abraham] P*; abraam XΠ Σ^{M}O†P^{2} | ∾ duxit aliam uxorem Ω^{SJ} | nomen P* | cetthuram = GCXATMΦ^{RAGVP} OΘ^{AMG}Ω^{M}; cethuram ΠΣ^{O}Φ^{Z}ΨΩ^{s}𝔞𝔤; ceturam Ω^{J}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; cetturam Λ^{H}; chetturam Λ^{L}; chetthuram P; cethura Σ^{M}.

2. ei] *in ras.* Φ^{R} | zamram = CΛ XΣ^{OM}A^{2}TMOΘ^{AM}PΨ^{BDF}Ω^{M}𝔢𝔩; zamrā 𝔞;

§ habitabat O; ⟨habitabat GAT | 63. ⟨et egressus GA | ⟨inclinata G | ⟨cumque GCAT | 64. ⟨rebecca GCAT | 65. § et ait O; ⟨et ait A | ⟨quis T | ⟨dixit AT | ⟨ipse T | ⟨at illa GCAT | 66. ⟨servus GCAT | 67. ¶ qui XXVI. G; § qui O; ⟨qui AT | ⟨et accepit G | ⟨et in GA.

XXV. 1. ¶ Abraham XIX. Θ^{A2M2}; XXV. Ω^{SJ}; XXVII. G; XXVIII. C^{2}XΣ^{OM}; XXX. A; *Div. sine num.* OΨ^{BF}; ⟨Abraham CT | ⟨nomine G | 2. ⟨quae GAT.

et Madan et Madian et Iesboc
et Sue
3 Iexan quoque genuit Saba et
Dadan
filii Dadan fuerunt Assurim et
Lathusim et Loommim
4 at vero ex Madian ortus est Epha
et Opher et Enoch et Abida
et Eldaa
omnes hii filii Cetthurae
5 deditque Abraham cuncta quae
possederat Isaac
6 filiis autem concubinarum largitus est munera
et separavit eos ab Isaac filio
suo dum adhuc ipse viveret
ad plagam orientalem
7 fuerunt autem dies vitae eius
centum septuaginta quinque
annorum

---

7. annorum GA; annis O.

Desunt Σ^{T}BΘ^{HG} (*passim*).

zambram A*; zemrā G; zamran Ω^{SJ}𝔤𝔯 𝔪𝔷𝔠; iamram ΠΦ; iarim Ψ^{M} | iexan = G Λ^{L}XΠΣ^{O2M}ATMΦ^{RZVP2}Θ^{M}PΨ^{B}Ω𝔞; iexam CΛ^{H}; iexsan Θ^{A}; iecsan 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iecsam Φ^{AG}; iesan Σ^{O*}; iezan Ψ^{D}; iaxan Ψ^{FM}; exan Φ^{P*}; texam O | madam Λ^{L}; roadan Θ^{A} | et madian et iesboc et sue] *in ras.* Φ^{A2} | et madian *om.* C* | mazian A | et (*ante* iesboc) *om.* X | iesboc = ΠΣ^{M}AΦ^{AG} Θ^{M2}P𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iesboch GCΛΣ^{O}TMΦ^{RZVP} Θ^{AM*G*}ΨΩ𝔞; iesboth X; iesbooh O; iesbac Θ^{G2} | suae CΦ^{Z1}; suę Π^{C}Σ^{O}Φ^{P}Ψ^{DFM}; sui Φ^{Z}†.

3. iecsan Φ^{AG}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iexam C; iexsan Σ^{O*}; iesan Σ^{O2}; gexan Ψ^{D}; texan O | sabba Λ^{H}; saban A; saha P | dadam (1) Λ^{H}Φ^{A*}Ψ^{B}; dadā Λ^{L}; dodan GA; badan Φ^{P*} | dadam (2) Λ^{H}; dodan GA; dan Ψ^{D} | *** fuerunt Θ^{A} | assurim = GΛ^{H}AO𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; asurim Λ^{L}ΠΣ^{OM}MΦΘ^{AMG}PΨΩ; hasurim C; asorim T; ausurim X | lathusim = GΛΠA^{1}MΦOΘ^{AM*G*}Ψ^{DM}Ω𝔞; lathussim Θ^{M2}; latusim XΣ^{OM}Θ^{G2}PΨ^{BF}𝔤𝔪𝔷𝔠; latusin C; latussim 𝔯𝔢𝔩; lathusi A†; lachusim T | loommim = Λ^{H}XΠ^{D}ATΦ^{RAZ2GV}O Θ^{AM}𝔪; loommin GΠ^{C}; lohommin C^{2}; loomnim Φ^{P}; loommm Φ^{Z*}; loomim Λ^{L}Σ^{OM} MP𝔷𝔠; loomin Ψ^{B2M}; laomim Ω^{JM}𝔤𝔯𝔢𝔩; laomin 𝔞; laomyn Ω^{S}; lodmin Ψ^{D}; lothmin Ψ^{F}; lothomim Ψ^{B*}; hohommin C*.

4. ad uero CXO | madiam C; maziam A | ortus es Φ^{P*} | ępha Λ^{L}; effa Ψ^{B}; ephan G; ephas Σ^{M} | et *om.* Φ^{A*} | opher] Θ^{G*}; offer Ψ^{B2}; offir Ψ^{B*}; oper G; apher Θ^{M}; afer Σ^{OM}; epher Θ^{G2}𝔯𝔢𝔩 | et *om.* Θ^{A} | enohc Σ^{M}; enoc Ω^{M}; ęnoch XΠ^{C}; henoch 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | habida Λ; hahida C; bida Ψ^{B}† | eldaa = GΛ^{L}XAOΘ^{M*}Ω^{J}𝔤𝔯𝔢𝔩 𝔟𝔷𝔠; heldaa CΠTΘ^{M2}PΨ^{DFM}Ω^{S}𝔞; heldaha Ψ^{B}; eldea Σ^{M}Θ^{A}; eldua Λ^{H}Σ^{O}; teldaa Φ^{ZVP}; theldaa MΦ^{RAG}; toldaa Ω^{M} | omnes ** Ψ^{F} | hii] Φ^{A*Z*}Θ^{M*}; hi Π^{C}MΦ^{RA2Z2GVP}Θ^{M2} PΨ^{BDF2}(*in ras.*)^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; isti Ω^{SJ} | ∾ hi omnes Ψ^{F2} | cetthurae = GCTMΦ^{RAZGP} Θ^{AM}; cetthure XΣ^{M}Ω^{M}; cethurae Π^{C}Σ^{O}Φ^{V}O PΨ^{DFM}𝔤; cethure Π^{D}Ψ^{B}Ω^{SJ}𝔞; ceturae 𝔯𝔢𝔩 𝔟𝔷𝔠; cetturae A; cetture Λ^{H}; chetture Λ^{L}.

5. abraham] P*; abraam XΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | possiderat Λ^{L}XΣ^{O*}AM*Φ^{RA*ZGVP*}Θ^{A*}Ψ^{B*} Ψ^{DF*M}; possyderat Π^{C} | isaach G; ysaac ΛΠΨ^{DFM}Ω𝔞; ysahac C.

6. fili*is Φ^{A2} (i*is *in ras.*) | separabit X | eos ab] *in ras.* Θ^{M2} | isaach G; ysaac ΛXΠ^{D}Ψ^{DFM}Ω𝔞; ysahac C | ipsae O; *om.* T* | uiberet X; biueret O | ∾ uiueret ipse Φ^{A}.

7. autem + omnes C (hom.) X | eius] P*; abrah(a)e T^{1} (abra *in ras.*) MΦP^{2} ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX* | quinque — 8. deficiens] Φ^{G2} *in ras.* | annorum = GA; anni CΛXΠΣ^{OM}TMΦΘ^{AM}PΨ Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; annis O.

---

3. ⟨iexan GCAT | ⟨filii GCAT | 4. ⟨at GCAT | ⟨omnes GA | 5. § deditque O; ⟨deditque GCAT | 6. ⟨filiis GCAT | ⟨largitus G | ⟨et separavit GA | ⟨ad G | 7. ¶ fuerunt XXVIII. G; XLV. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XLVI. Φ^{V}; XLVII. Π^{D}; *Div. sine num.* OΨ; ⟨fuerunt CA.

8 et deficiens mortuus est in senectute bona
provectaeque aetatis et plenus dierum
congregatusque est ad populum suum
9 et sepelierunt eum Isaac et Ismahel filii sui
in spelunca duplici quae sita est
in agro Ephron filii Soor Etthei
e regione Mambre
10 quem emerat a filiis Heth
ibi sepultus est ipse et Sarra uxor eius
11 et post obitum illius benedixit Deus Isaac filio eius
qui habitabat iuxta puteum nomine Viventis et videntis.
12 Hae sunt generationes Ismahel filii Abraham

---

8. dierum *om.* G*Λ^{L*} *suadente, ut vid., Hier. quaest. hebr. in gen. ad locum* | 12. hae GA; haec O | filii AO; fili G.

Desunt Σ^{T} (*usque ad v.* 11, illius bene) B (*usque ad v.* 9, isaac) Θ^{HG} (*passim*).

8. deficien O; deficient Φ^{P}; *om.* C*. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | deficiens ******** Φ^{A} | mortuus est] mortuust G; mortuus X* | profecteque CX; profectaque O | et *om.* Λ^{L*} | dierum *om.* G*Λ^{L*}. *Cf. Hier. loc. cit.* | est + ad patres suos et G*. *Cf. 15, 15.*

9. sepellierunt GO^{2}; sepellerunt O* | eum *om.* Ψ^{B*} | isaach GΣ^{O}; ysaac ΛX Π^{C2D}ΨΩa; ysac Π^{C*}; ysahac C | ismahel] Σ^{O*}; ismael Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{S}gesc; hismahel Σ^{O2} BOΨ^{FM}; ysmahel Π^{C}a; ysmael Ω^{JM}; smahel C; smael X | smael + et X | | sita] posita Θ^{M*}; possita O; *om.* B. ¶ ał posita Θ^{M} | efron Σ^{OM}; effron Λ^{H}; hefron C; ebron Λ^{L} | fili T* | soor = Λ^{L}ΠΣ^{M}AM Φ^{RAZGV}Θ^{AM}PΨ^{B2F*}; sohor C; so*hor Σ^{O}T; sogor X; seor G (?) Λ^{H}BΦ^{P}Ψ^{B*DF2M}Ωag relbsc; seoor O | etthęi Ψ^{M}; ethei Λ^{L}Σ^{M} BΦ^{V*}Ψ^{B}Ωag; aetthei C; ęthei Ψ^{F}; aethei Ψ^{D}; hetthei GAMΦ^{AZ}Θ^{M2}; hetthaei rel bsc; hethei ΠΣ^{O}Φ^{RGV2P}; hettei Θ^{M*} | e regione] P^{2} (*pr.* e *in ras.*); eregione Ω^{M} are; regione Ψ^{B*} | mambrę Ψ^{FM}; mambrae CΣ^{O}Φ^{AZGP}OΨ^{D}; mamre Λ^{L}Σ^{M}BA Θ^{AM*}P*.

10. quaem Π^{C}Σ^{M}Ψ^{B2}; quam TΦ^{A*VP*} Θ^{A}P^{2} (am *in ras.*) Ψ^{B*M}Ω^{SJ}agrels | het Σ^{M}; eth GΛ^{L}Θ^{A}Ψ; aeth C; seth Π^{C} | ibi *om.* Ψ^{B*} | est *om.* Θ^{M*} | sarra = GCΛXΣ^{O} BT^{2} (*pr.* r *in ras.*) MOΘ^{A}P*Ω^{M}; sara Π^{C} Σ^{M}AΦ^{A2P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{BD}Ω^{SJ}agrelbsc; saraa Π^{D} Φ^{RA*ZGV}Ψ^{FM}.

11. illius] eius Ψ^{B}a | isaach GΣ^{O}; ysaac Λ^{H}XΠBΨΩa; ysahac C | filium Λ^{H} | eius] illius Ψ^{B} | ∾ filio eius isaach Σ^{O} | iuxta] P^{2} (iux *in ras.*) | poteum T*Φ^{A*G} | nomen P*; *om.* Σ^{T}Bm | uiuentis] bibentis Σ^{TM}B | et uidentis] et uiuentis Φ^{G*} | ∾ uidentis et uiuentis Φ^{Z}Ψ^{DFM} | uidentis + me B. *Cf. 16, 14.*

12. he Π^{D}M^{2}Ψ^{B}Ω^{M}; hee Λ^{H}BΩ^{SJ}a; hee̜ Σ^{TO}; hę̜ę Σ^{M}; haec C*Π^{C}M*OΨ^{M}; hec X | sunt *om.* T* | ismahel] Σ^{O*}; ismael Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{S}gesc; hismahel Σ^{O2}; ysmael Π^{C} Ω^{JM}; ysmahel a; smael X; smahel Σ^{T}C | fili GXM* | abraam XΠΣ^{M}; abrahae TM ΦP*Ψ^{D}Ω^{S}grelsc; abrahę Σ^{O}BΨ^{F}; abrahe Ψ^{BM}Ω^{M}a; abraae P^{2} | peperit] genuit C | ei *om.* Φ^{G*} | aggar O; hagar C; *om.* Φ^{Z} | aegiptia Σ^{M}; ęgiptia Σ^{T}; egyptia Λ^{L2}XΠ^{D} BΩ^{J}; egyptie Λ^{L*}; egiptia CΛ^{H}Σ^{O}Ψ^{B}Ω^{M}a;

---

8. ⟨et deficiens GA | ⟨provectaeque GA | ⟨et plenus G | ⟨congregatusque GAT | ⟨ad G | 9. ⟨et sepelierunt GA | ⟨in spelunca GA | ⟨quae G | ⟨e regione G | 10. ⟨quem G | ⟨ibi G | 11. ⟨et post CAT | ⟨benedixit G | ⟨qui A | ⟨viventis G | 12. ¶ hae XXXI. A; XLVI. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; XLVII. Φ^{V}; XLVIII. Π^{D}; *Div. sine num.* Ψ; § hae O; ⟨hae GC.

quem peperit ei Agar Aegyptia
famula Sarrae
13 et haec nomina filiorum eius in
vocabulis et generationibus suis
primogenitus Ismahelis Nabaioth
dein Cedar et Abdeel et Mabsam
14 Masma quoque et Duma et Massa
15 Adad et Thema
Itur et Naphis et Cedma
16 isti sunt filii Ismahel
et haec nomina per castella et
oppida eorum
duodecim principes tribuum suarum
17 anni vitae Ismahel centum triginta septem

---

13. dein G*A; deinde O | abdeel (*sic*) GA; abdehel O | 17. anni uitae GA; anni uero uitae O.

Desunt Θ^{HG} (*passim*).

agyptia 𝔯 | famula* Φ^{A}; famule O* | sarrae] T^{2} (*pr.* r *et* e *in ras.*) P*; sarre Λ^{H} XΣ^{T}BΩ^{M}; sarae Π^{D}AM*Φ^{P}Θ^{M}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; sare Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{J}𝔞; saraae Φ^{RZGV}; sare** Φ^{A2} *in ras.*; *om.* Π^{C} | ∾ sarae famula Π^{D}.

13. bocabulis O | et + in Σ^{TO}P* | ismaelis Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{S}𝔤𝔢𝔷𝔠; hismahelis Σ^{O}Ψ^{F}; ysmaelis Π^{C}Ω^{JM}; ysmahelis 𝔞; smahelis Σ^{T}; ismaheli G†; ismahel Θ^{A} | nabaiot Λ; nabaioht MΦ^{V}; nabayoth Ω^{M}; nabeoth Σ^{T}; abiuth X | nabaioth + et C | dein] G*; deinde G^{C}CΛΠΣBTMΦOΘ^{M}PΨΩ𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | c(a)edar — 15. naphis] *in ras.* Θ^{M2} | caedar TΘ^{M2}; chedar C | abdeel = GΠAMΦ^{RZVP}Θ^{M2}P^{2}Ω𝔤; abdehel ΛΣ^{O}BT Φ^{AG}OΘ^{A}Ψ𝔞; abdel P*; abdahel X; adehel Σ^{M}; adbeel C𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; abehel Σ^{T} | et *om.* Λ^{H} | mabsam] P*; mabsan CXΦ^{A}Θ^{A}P^{2} Ω^{SJ}𝔞; mapsam BΨ^{B}Ω^{M}; mabsar Σ^{T}.

14. m*asma Ψ^{B}; masfa A; mapsam B | et (*ante* massa) *om.* 𝔪 | massa adad = G*ΛXΠ^{D}Σ^{O}AM^{2}Θ^{AM3}PΨ^{F2}Ω^{J2}𝔞𝔤; massa** ad Σ^{T} (*duae litt. desunt folio lacerato*); massa aad Θ^{M2}; massa adat Π^{C}; massa adda O; massaadad C; massadad TM*; massa hadad 𝔯𝔢𝔩; massa hadar 𝔪𝔷𝔠; massa et adad Ω^{SJ*}; masa adad Σ^{M}; masadad BΦΨ^{DF*M}Ω^{M}; mascadad Ψ^{B}; messa · adad G^{C}.

15. adad] *cf. vers. praec.* | thema itur = Λ^{L*}ΠBAΦOΘ^{AM2}Ψ^{B2}𝔪; themaitur GPΨ^{B*}; thema ithur TMΩ^{JM}; thema ytur C*; thema hytur X; thema yatur C^{2}; thema ietur Λ^{L2}Σ; thema iahitur Θ^{M3}; thema ihur Ψ^{D}; thema hur Ψ^{M}; thema et itur 𝔷; thema et ytur Λ^{H}; thema et ithur 𝔞; thema et ythur Ω^{S}; thema et iatur 𝔤; thema et ietur 𝔯𝔢𝔩; thema et iethur 𝔠; thema et hur Ψ^{F} | et *om.* 𝔪 | naphis] G* (?); nafes G^{C}; naues Σ^{T}; maphis Ψ^{B}; gnaphir Ω^{S} | caedma T; cethma XΣ^{TO}BPΨ^{DFM}; chetma Λ; cedina Ω^{S}; cedman C; uedma O.

16. fili X | ismahel] Σ^{O*}; hismahel Σ^{O2}; ismael Σ^{M}𝔤𝔪; ysmahel ΛΩ^{M}𝔞; ysmael Ω^{SJ}; smahel X; smael C; sma*** Σ^{T} (*litt. desiderantur folio lacerato*); hismaelis 𝔯𝔩; hismahelis Φ^{V*}; ismaelis 𝔢𝔷𝔠 | principis Π^{C}†; princeps Φ^{V*} | tribum O.

17. et facti sunt anni Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. *Cf. 5, 4.* ¶ Cum dicitur « anni » subintelligitur « fuerunt » nec de hebraeo oportet apponi hoc « et facti sunt » *Guill.* | anni + uero BO | uita Φ^{V}; *om.* B | hismahel Φ^{V*}; hismael Ψ^{B*}; ysmahel Ω^{M}; ysmael Ω^{SJ}; smahel C; smael X; ismahelis Λ^{L*}Ψ^{D}𝔯𝔩; hismahelis Σ^{O}; ismaelis Σ^{M}𝔤𝔢𝔷𝔠; hismaelis Ψ^{B2F}; ysmahelis 𝔞; smahelis Σ^{T}; *om.* Φ^{Z}† | centum **** trig.

‹quem A | 13. ‹et haec GA | ‹in G | ‹et generationibus G | § primogenitus O; ‹primogenitus GCAT | ‹dein GA | 14. ‹masma GCAT | 15. ‹adad GA | ‹itur A | 16. § isti O; ‹isti GA | ‹et haec A | ‹et oppida G | ‹duodecim AT | 17. ¶ anni XXIX. GB; ‹anni CAT.

deficiens mortuus est et adpositus est ad populum suum
18 habitavit autem ab Evila usque Sur quae respicit Aegyptum introeuntibus Assyrios
coram cunctis fratribus suis obiit.
19 † Hae † quoque sunt generationes Isaac filii Abraham
Abraham genuit Isaac
20 qui cum quadraginta esset annorum
duxit uxorem Rebeccam filiam Bathuel Syri de Mesopotamia sororem Laban
21 deprecatusque est Dominum pro uxore sua eo quod esset sterilis
qui exaudivit eum
et dedit conceptum Rebeccae

---

17. deficiens GA; deficiensque O | adpositus est GO; adpositus (est *om.*) A | 18. assyrios AO; assyriis G | 19. haec GO; hae A | sunt G^{c}A; *om.* O | filii AO; fili G | 20. re(b)eccam GO; rebecca A | bathuel AO; batuhel G | de mesopotamia GO; de mesopotamiam A | 21. deprecatusque est dominum ΛΠΑ; deprecatusque est isaac dominum O; deprecatusque est dominum isaach G.

Desunt Θ^{HG} (*passim usque ad v.* 19).

septem Π^{C} | triginta + et G^{1} (*add. sup. lin.*) Π^{D}ΒΦ^{RA2ZGP}Θ^{M}P^{2}Ψ^{B2}Ω^{M} | septem + annis Σ^{T}; + qui C^{2}Λ^{L}X^{2}Σ^{OM} | deficiens + que ΟΘ^{AM}P^{2}Ψ^{B*DF}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX. Cf. Hier. in Sophon. 1* (et deficiens); + et Π^{D} | et adpositus est *om.* Ψ^{D} | et] *in ras.* Φ^{P2} | adpositus est = G*Π^{C}ΟΘ^{M*}Ψ^{FM}; appositus est Φ^{R*}Ω^{S}; depositus (est *om.*) G^{c}; a(d)positus (est *om.*) CΛΧΠ^{D}ΣΒΑΤ ΜΦ^{R2AZGVP}Θ^{AM2}PΨ^{B}Ω^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | ad] a Π^{C†} | suum *om.* 𝔞.

18. habitabit X^{2}B; habitabat X* | autem *om.* Ψ^{B*} | euila] G†; heuila G^{1} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; aeuila Ψ^{F}; ebila Π^{C}B; auila Σ^{M} | *usque Ψ^{B} | respicit + ad O | egyptum ΧΠΒΟΨ^{M}Ω^{J}; aegiptum C; ęgiptum Σ^{TM}; egiptum Λ^{H}Σ^{O}Ψ^{B}Ω^{M} 𝔞; **ęgyptum Θ^{M}; agyptum 𝔯 | introeuntibus] G^{2} (*litt.* tib *ref. vid.*); intrantibus Ψ^{F} | assirios Λ^{H}Π^{C} ΣΒΦ^{A}P^{2}Ω^{M} 𝔞; asirios P*; assyriis GΩ^{S} (riis *in ras.*) | fratribus suis obiit] *in ras.* G^{c} | suis] *in ras.* Θ^{M2}; *om.* Φ^{Z}.

19. he Π^{D}; hee Λ^{H}ΒΩ^{JM} 𝔞; heę X Σ^{O}; hęę Σ^{M}; haec GCOP* | quoque sunt generationes] *in ras.* G^{c} | sunt *om.* BO *cum hebr. et LXX* | isaach GΣ^{O}; ysaac ΛΧΠΒΨΩ 𝔞; isahac Σ^{T}; ysahac C | fili GX | abraham (1)] P*; abraam Π^{D}Σ^{M}P^{2} Ψ^{B}; habraam X | abraham (2)] P*; abraam ΧΠ^{D}Σ^{M}P^{2} | isaach GΣ^{O}; ysaac ΛΧΠΒΨ Ω 𝔞; isahac Σ^{T}; ysahac C | isaac *bis rep.* Π^{C}.

20. qui quum Θ^{M2} *in ras.* | ∼ esset XL annorum Ω^{S} | rebeccam] *ref.* G^{c}; rebeccham C; reueccam O; rebecca Σ^{M}A Ψ^{F} | bathuel = ΒΑΦ^{RZGVP}ΟΘ^{G}Ψ^{F}Ω^{SJ} 𝔩𝔟; bathuęl Π^{C}; bathuhel Π^{D}ΜΘ^{A}; batuel Ω^{M}; batuhel GCΛ^{L}ΤΦ^{A}Θ^{M}Ψ^{DM}; *batuhel P; bathuhelis Σ^{O}; batuelis ΧΣ^{M}; batuhelis Λ^{H} | siri Λ^{H}Π^{C}ΣΦ^{A}Ω^{M} | mesopothamia 𝔞; mesophotamia P; mesopotamiam ΠΒΑ Φ^{Z*P*}Θ^{A*G*}Ψ^{D}.

21. est *om.* M* | est + isaac ΣT^{2}ΜΦ ΟΘ^{AMG}P^{2} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; + ysaac ΒΨΩ 𝔞; + ysahac C | dominum + isaach G | uxorem sua O | sterelis CΧΣ^{T}B*AM*Φ^{P}ΟΘ^{G*}P* Ψ^{BFM} | ∼ sterilis esset Ω^{S} | conceptu Ψ^{DFM} | rebecce Λ^{H}ΧΠΣ^{T2OM}ΒΨ^{B}Ω^{JM} 𝔞; rebecchę Λ^{L}; reueccaę O; rebece Σ^{T*}.

⟨deficiens GA | ⟨et adpositus G | 18. ⟨habitavit GCAT | ⟨ab evila G | ⟨quae G | ⟨introeuntibus G | ⟨coram GA | 19. ¶ hae XXX. B; XXXII. A; XLVII. ΛΤΜΦ^{RAZGP} P^{2}Ω^{M}; XLVIII. Φ^{V}; XLVIIII. Π^{D}; § hae O; ⟨hae GC | ⟨abraham genuit GAT | 20. qui GCAT | ⟨duxit GA | 21. § deprecatusque O; ⟨deprecatusque GCAT | ⟨eo G | ⟨qui GAT | ⟨et dedit GA.

22 sed collidebantur in utero eius parvuli
quae ait si sic mihi futurum erat quid necesse fuit concipere
perrexitque ut consuleret Dominum
23 qui respondens ait
duae gentes in utero tuo sunt
et duo populi ex ventre tuo dividentur
populusque populum superabit et maior minori serviet
24 iam tempus pariendi venerat
et ecce gemini in utero reperti sunt
25 qui primus egressus est rufus erat et totus in morem pellis hispidus
vocatumque est nomen eius Esau
protinus alter egrediens plantam fratris tenebat manu
et idcirco appellavit eum Iacob
26 sexagenarius erat Isaac quando nati sunt parvuli
27 quibus adultis factus est Esau vir

23. superauit G*AO | 24. uenerat GA; uenerat ei O | 25. uocatumque est GO uocatumque (est *om.*) A.

Deest Θ^{H}.

22. paruoli M*; parbuli O | quae ait *om.* G* | si *om.* Ψ^{M} | quid] quod Ψ^{M} | necesse ** Φ^{P2} (e *fin. in ras. et* me (?) *sub ras.*) | fuerat G | fuit + me P𝔯 | perrexitque + rebecca $\Theta^{G2}P^{2}$𝔯𝔢 | consularet O; consoleret Λ^{L*}.

23. qui] quid Λ^{L} | sunt *om.* Ψ^{M} | ∼ sunt in utero tuo Θ^{M}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | due O | uentre] utero X | deuidentur O; diuiduntur Σ^{T} | populus · quem (que *om.*) O | superauit $G^{*}C\Lambda^{L}\Pi^{C*}\Sigma^{T}A\Phi^{P*}O$; superabat Ψ^{M} | et *om.* Π^{C} | ∼ seruiet minori CΛB $\Theta^{AG}P\Omega^{SM}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

24. parendi O | uenerat — reperti sunt] *in ras.* G^{C} | uenerat] Ψ^{B*}; aduenerat $C\Sigma^{OM}\Theta^{AG}\Psi^{B2\,DFM}\Omega^{SJ}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | (uenerat) + ei $O\Theta^{AM2}$ (*dein exp.*) P. *Cf. hebr. et LXX* | ecce] Φ^{P2} | in utero *om.* $G^{\dagger}$ | utero + eius $G^{C}C\Lambda^{L2}\Pi^{D2}\Sigma^{M}BT^{2}M\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{B2}\Psi^{DFM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX; Aug. loc. de gen. 93;* + tuo O^{2} (*add. rec. m. in marg.*) | reperti sunt] Θ^{M2} (ti sunt *in ras.*); repertis sunt O; reperti sint Λ^{L*}.

25. primus] $\Phi^{P*}\Theta^{M*}$; prius ΠTM $\Phi^{RAZVG}\Psi^{B}$; prior $\Phi^{P2}\Theta^{AM2G}P^{2}\Omega^{M}$𝔯𝔡𝔰𝔠; prioris P*. ¶ ā prius s̄ primus Θ^{M} | egressus (est *om.*) Θ^{M*} | ruffus Ω^{SM}; rursus Π^{C} | in more B | pellis] *in ras.* Λ^{H} | ispidus Ψ^{DM}; yspidus $CX\Sigma^{O}$; hyspidus Ω^{S}; spidus Σ^{M} | uocatumque (est *om.*) $\Lambda^{L}A$𝔯𝔡; uocauitque $\Lambda^{H}\Sigma$ | **** eius (e *in ras.*) T | hesau C; aesau Ψ^{B} | protinus] Σ^{O*}; protenus Σ^{O2} $\Phi^{A*Z*GV*}$ | egredens O*; egredieris Ψ^{M} | planta Σ^{M} | tenebat + in $O\Psi^{M}$ | manum G | ∼ manu tenebat Ω^{M} | et *om.* Σ^{OM} | apellauit Π^{C}; appellabit X | iacob *om.* Π^{C*}.

26. isaach G; ysaac CΛΠΨΩ𝔞; isahac Σ^{T} | nati sunt + ei $C\Lambda^{L}\Pi\Sigma\Theta^{G}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | paruoli CM*.

27. adultis] *in ras.* Ψ^{B2} | hesau C; aesau Π^{C} | uiri O | narus $\Sigma^{M\dagger}$ | uenandi] *in ras.* Φ^{Z1} | (iacob autem) uir] homo Φ^{R} *cum Aug. de civ. Dei 16, 37; om.* ΠM* Φ^{AZGVP}. ¶ Antiqui « Iacob autem simplex habitabat ». Noui apponunt quod dicitur

22. ⟨sed GAT | ⟨quae AT | ⟨si CT | ¶ perrexitque XXX. G; ⟨perrexitque CAT | 23. § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨duae GAT | ⟨et duo GA | ⟨ex ventre G | ⟨populusque GAT | ⟨et maior G | 24. ⟨iam GCAT | § et ecce O; ⟨et ecce A | 25. ⟨qui GAT | ⟨et totus G | ⟨vocatumque GAT | ⟨protinus GCAT | ⟨egrediens G | ⟨et idcirco GA | 26. ¶ sexagenarius XXIX. $C^{2}X\Sigma$; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; ⟨sexagenarius GCAT | ⟨quando G | 27. ⟨quibus GAT.

gnarus venandi et homo agricola
Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis
28 Isaac amabat Esau eo quod de venationibus illius vesceretur
et Rebecca diligebat Iacob
29 coxit autem Iacob pulmentum
ad quem cum venisset Esau de agro lassus 30 ait
da mihi de coctione hac rufa quia oppido lassus sum
quam ob causam vocatum est nomen eius Edom
31 cui dixit Iacob vende mihi primogenita tua
32 ille respondit en morior quid mihi proderunt primogenita
33 ait Iacob iura ergo mihi
iuravit Esau et vendidit primogenita
34 et sic accepto pane et lentis edulio comedit et bibit
et abiit parvipendens quod primogenita vendidisset.
XXVI. 1 Orta autem † fame † super terram
post eam sterilitatem quae acci-

---

29. ad quem GA; adque O | 32. proderunt A; prodeerunt GO *errante, ut videtur, archetypo* | 33. ergo GA; *om.* O.
XXVI. 1. fame G; fames A*O *errante archetypo* | sterilitatem G; sterelitatem AO.

Deest Θ^{H}.

« uir », quod subintelligitur *Guill.* | abitabat Σ^{T} | tauernaculis XBO; tabernacula Σ^{M} | tabernaculis + isaach G.

28. isaach G^{1}; ysaac $\Pi^{D}B\Psi^{DFM}\Omega^{J}$ a; isahac $C\Sigma^{T}$; isach G^{t} | amauat O | hesau C; aesau Ψ^{B} | de *om.* B | illius] eius Ψ^{B} Ω^{J} | uiceretur O; uescerentur Ψ^{M*} | rebeccha GC; reuecca BO | dirigebat Φ^{V*} | iacob] Ψ^{B2} (ia *in ras.*); ysaac Ψ^{D}.

29. coxi P* | iacob *om.* Σ^{T} | ad quem] at quem Φ^{P}; adque Π^{C}O | cum] *in ras.* Ψ^{B1} | cum uen.] conuenisset M* | hesau C; aesau Π^{C} | ∿ lassus de agro Ω^{S}.

30. hac] ac $\Sigma^{T}\Psi^{BF*M}$; tua T* | ruffa Ω^{SM} | quia] qui G | ∿ lassus oppido P* | quam *** Φ^{A} | quam ob c.] quamobrem Ω^{S} | causam + et Π^{C} | ędom Ψ^{F}; aedom Ψ^{B}; hedom C; *om.* Ω^{S*}.

31. uende] unde Π^{C*}P*.

32. ille + uero G^{C} (*in marg.*) *cum LXX* | en *om.* T* | morio C* | mihi *om.* Φ^{A*G} | prodeerunt GO | ∿ proderunt michi Ω^{S}.

33. et ait Π^{D} | ait iacob — primogenita *om.* Ψ^{D} | ait + ergo Θ^{A} | iura] Φ^{V2} (iu *in ras.*) | ergo *om.* $O\Theta^{A}$ | iurabit XB | iurauit + ei $\Theta^{M}P^{2}$ agrel§c *cum hebr. et LXX;* + ergo Ω^{S} | hesau C; aesau $\Pi^{C}\Psi^{B}$ | uendidit] Ψ^{B2} (ven *in ras.*); uendit $O\Psi^{M}$ | primonita A*.

34. lintis O | eduleo P*; etulio Σ^{T} | edulio + et Ψ^{F} *cum LXX* | uibit C; uiuit O | et *om.* G* | abit Σ^{Tt}; habit Π^{C*} | uendedisset T*.

XXVI. 1. fames A*T*O | sterelitatem $CX\Pi^{D}\Sigma^{T}BAM\Phi^{VP*}O\Theta^{G*}P*$ | quae] Φ^{A2} (e *in ras.*) | acciderat] A*; accederat A^{2} | abraam $\Pi^{D}\Sigma^{M}B$; habraam X; abrahae P |

⟨et homo G | ⟨iacob GAT | ⟨habitabat G | 28. ⟨isaac GCAT | ⟨eo G | ⟨et rebecca GA | 29. § coxit O; ⟨coxit GCAT | ⟨ad quem GCAT | 30. ⟨da GAT | ⟨quia G | ⟨quam GCAT | 31. § cui O; ⟨cui GCAT | ⟨vende T | 32. § ille O; ⟨ille GAT | ⟨en GT | ⟨quid G | 33. ⟨ait GAT | ⟨iura T | ⟨iuravit GCAT | ⟨et vendidit G | 34. ⟨et sic GA | ⟨comedit G | ⟨et abiit GA | ⟨parvipendens G.

XXVI. 1. ¶ Orta XX. Θ^{A2}; XXVI. Ω^{SJ}; XXXIII. A; XLVIII. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}P^{2}\Omega^{M}$; XLVIIII. Φ^{V}; L. Π^{D}; *Div. sine num.* $O\Psi$; ⟨orta GC | ⟨post GA.

derat in diebus Abraham
abiit Isaac ad Abimelech regem
Palestinorum in Gerara
2 apparuitque ei Dominus et ait
ne descendas in Aegyptum sed
quiesce in terra quam dixero
tibi 3 et peregrinare in ea
eroque tecum et benedicam tibi
tibi enim et semini tuo dabo universas regiones has
complens iuramentum quod spopondi Abraham patri tuo
4 et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli
daboque posteris tuis universas regiones has
et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae
5 eo quod oboedierit Abraham voci meae et custodierit praecepta et mandata mea
et caerimonias legesque servaverit
6 mansit itaque Isaac in Geraris
7 qui cum interrogaretur a viris loci illius super uxore sua
respondit soror mea est
timuerat enim confiteri quod sibi

---

3. in ea GA; in eam O | 5. praecepta GO; praecepta mea A.

Deest Θ^{H}.

isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac XΠBΨΩα; ysahac C; *om.* Φ^{Zt} | ad] *in ras.* Φ^{V2} | abi-melech elb; abimelec XΠ^{D}Σ^{TM}; abimalech BΩ^{M}; abimel Θ^{Gt} | palaestinorum gsc; palaesthinorum rlb; palistinorum Λ^{L*}; phalestinorum CBAP* | ge**rara O.

2. ei *om.* Ψ^{B*F*} | ∾ dominus ei Ω^{S} | descendas] *in ras.* Σ^{T2}; discendas Φ^{A*}P*; discedas Π^{C} | egyptum Λ^{L}XΠ^{D}BOΩ^{JM}; egiptum Λ^{H}Σα; ęgiptum Ψ^{B}; aegypto Φ^{A*} | quiesci M*; quiesse O*; quiessce Ψ^{M} | in terram CXΣ^{M}Ψ^{BDM}Ω^{S*} | tibi et peregrinare] *in ras.* Φ^{R2}.

3. pergrinare O | in eam C^{2} (m *in ras.*) XB*O | eroque] et ero O *cum Aug. de civ. Dei 16, 36; ep. ad cath. 12* | *inter* dabo *et* uniuersas *erasum est ut videtur* dabo terras has *in* P | has] as Θ^{Gt}; *om.* P* | spondi A*; spopondidi Ψ^{F*}; spopondi + ad Σ^{M} | abraham] P*; abraam Σ^{M}P^{2}; habraam X; abrahae Π^{C}; abrahe Π^{D} | ** patri tuo *** Θ^{M2} *in ras.* | patrem tuum Σ^{M} | tui Φ^{P*}.

4. sicut *bis repet.* O* | ∾ has regiones Ψ^{F} | in semini CΛ^{L*}XΠ^{C}Σ^{T}BT†Φ^{Z*} Θ^{A*G*}Ψ^{B*DM} | omnes **** T.

5. obaudierit X | abraham — custodierit *om.* XΨ^{D} | abraham] P*; abraam C^{2}Π^{D}Σ^{O}†^{M}P^{2}; abrahae T*; *om.* C* | praecepta + mea AΘ^{A}Ψ^{B}Ω^{SM}α *cum hebr. et LXX; Aug. de civ. Dei 16, 36; ep. ad cath. loc. cit.* | ∾ mandata et praecepta P | mea *om.* Σ^{O}Ω^{S} | caerimonias] T*; cerimonias GΛXΠΣBΦ^{AGP2}Ψ^{BDF}Ωα; caeremonias AM*c; ceremonias BP*grelbs | legemque Φ^{A*}; *om.* Φ^{Z*} | ∾ legesque seruauerit et cerimonias Σ^{T}.

6. itaque] autem Σ^{TO*}B | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D}BΨΩα; ysahac C | ∾ in geraris ysaac Ω^{S}.

7. cum *om.* Ψ^{B*} | loci] regionis Σ^{M} | repondes G* | etenim Ψ^{B*}; *om.* B | sibi]

<abiit GAT | <regem G | 2. ¶ apparuitque XX. Θ^{M2}G^{2}; <apparuitque GAT | <et ait G | <ne AT | <sed G | 3. <eroque A | <tibi enim GAT | <et semini G | <complens A | 4. <et multiplicabo GA | § daboque O; <daboque GAT | <et benedicentur GA | 5. <eo GA | <et custodierit G | <et caerimonias GA | <legesque G | 6. ¶ mansit *Div. sine num.* O; <mansit GCAT | 7. § qui O; <qui GAT | <super G | § respondit O; <respondit GAT | <soror G | <timuerat GAT.

esset sociata coniugio
reputans ne forte interficerent
eum propter illius pulchritu-
dinem
8 cumque pertransissent dies plu-
rimi et ibi demoraretur
prospiciens Abimelech Palestino-
rum rex per fenestram
vidit eum iocantem cum Rebecca
uxore sua 9 et accersito ait
perspicuum est quod uxor tua sit
cur mentitus es sororem tuam
esse
respondit timui ne morerer pro-
pter eam
10 dixitque Abimelech quare impo-
suisti nobis
potuit coire quispiam de populo
cum uxore tua
et induxeras super nos grande
peccatum
praecepitque omni populo di-
cens
11 qui tetigerit hominis huius uxo-
rem morte morietur
12 † sevit † autem Isaac in terra illa

---

9. accersito G^{*}A; arcessito O | mentitus es sororem G^{*}A; mentitus es eam sororem G^{2}O | 11. hominis huius GA; huius hominis O | 12. seruit GA (*ex archetypo qui et* Leuit. 25, 20 ***habuit:*** seruerimus GA, *et* Deut. 22, 9: seruisti A; Iud. 6, 3: seruisset A); creuit O.

Desunt Θ^{H} et 𝔴 (*a v.* 8, (pa)lestinorum rex, *duobus foliis deficientibus*).

si Σ^{O*}; sua B | ∼ sociata esset Ω^{S} | sociata + in B | coniugio] Σ^{O2} (con *in ras.*) | interficeret $\Theta^{G*}\Psi^{B\dagger}$; interficient Λ^{L} | illius] eius Ω^{SJ}.

8. pertransisset Ψ^{M*}; transissent Ψ^{F*} | et *om.* Σ^{T} | ibi demoraretur] Θ^{G*}; ibidem moraretur $X\Sigma^{TM}$BTMΦΘ^{AMG2}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; ibi demoretur Π^{C*} | propiciens Λ^{L*}; respiciens Θ^{M}. ¶ al prospiciens ij Θ^{M} | abi - melech 𝔢𝔩𝔡; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech $B\Omega^{M}$; abymelech Ω^{SJ} | palaestinorum 𝔤𝔰𝔠; palesthinorum G^{1}; palaesthinorum 𝔯𝔩𝔡; pasthinorum $G^{\dagger}$; phalestinorum CB | ∼ rex pal. $\Psi^{B}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | eum] *in ras.* Ψ^{B2} | reuecca O; *om.* C^{*} | uxore] Λ^{L2} (ore *in ras.*); uxorem O^{*} | sua G^{*}.

9. accersito] $G^{*}C^{*}$; arcersito G^{C}; arcessito $C^{2}\Sigma^{T}M^{*}$OP | accersito + eo $\Lambda^{H}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; + illo Σ^{M} | ait] *in ras.* Σ^{O2} | prespicuum $C\Lambda^{L1}X\Sigma^{TO*}$B; prespicum $\Lambda^{L\dagger}$; prospicuum Λ^{H} | mentitus es + eam $G^{C}O\Theta^{AMG}P^{2}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; + quod B | sororem tua esse O; soror tua esse B | respondi O | morerer] $\Phi^{G*}\Theta^{A2}$ (erer *in ras.*); moririer $T^{\dagger}\Phi^{R*A*Z*G2}$; morere $\Pi^{C}\Theta^{M*}$; morer $\Sigma^{O\dagger}$ | propter eam] pro ea B.

10. dixitque + ei A *cum LXX* | abi - melech 𝔢𝔩; abimelaech Π^{C}; abimelec $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$; abimalech $B\Omega^{M}$; abymelech Ω^{S}; abymelec Ω^{J} | quare + hoc X *cum hebr. et LXX* | coire] Λ^{L*}; coyre C; choire Σ^{O}; colere Λ^{L2} | uxore] uore Φ^{G*} | tua* G | introduxeras Σ^{M} | grandem Π^{C*} | ∼ peccatum grande Ψ^{M} | praecipitque O; precepit (que *om.*) B | praecepitque + ei Ω^{M*}.

11. huius] $P^{\dagger}$; istius BP^{1}; *om.* Φ^{A*} | ∼ huius hominis $O\Theta^{M}$ | mortem Π^{C} | morietur] *in ras.* Λ^{L2}; moriatur $T\Phi^{P*}$.

12. seuit — centuplum] *in ras.* Ψ^{B2} | seuit = $\Pi\Sigma^{OM}BT\Phi^{RAZGV}\Theta^{MG}P^{2}\Psi^{B2DFM}\Omega^{M}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; saeuit Φ^{P}; seruit G (r *ref.* G^{C}) C^{*} (?) XA; seminauit C^{2} (*in ras.*) $\Lambda\Sigma^{T2}$

⟨reputans GA | 8. § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨prospiciens GA | ⟨vidit A | 9. ⟨ait G | ⟨perspicuum GAT | ⟨cur GA | § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨timui T | 10. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨quare GCT | ⟨potuit GA | ⟨et induxeras GA | § praecepitque O; ⟨praecepitque GCAT | 11. ⟨qui GAT | ⟨morte G | 12. ¶ sevit XXXIIII. A; *Div. sine num.* Ψ^{B}; § sevit O; ⟨sevit GCT.

et invenit in ipso anno centuplum
benedixitque ei Dominus
13 et locupletatus est homo
et ibat proficiens atque succrescens
donec magnus vehementer effectus est
14 habuit quoque possessionem ovium et armentorum et familiae plurimum
ob hoc invidentes ei Palestini
15 omnes puteos quos foderant servi patris illius Abraham illo tempore
obstruxerunt implentes humo
16 in tantum ut ipse Abimelech diceret ad Isaac
recede a nobis quoniam potentior nostri factus es valde
17 et ille †discedens† veniret ad torrentem Gerarae habitaretque ibi
18 rursum fodit alios puteos quos

---

13. proficiens GO; proficiscens A | succrescens A; sucrescens O; subcrescens G | 14. ob GA; ab O | hoc GO; haec A | 15. illo tempore GA; in illo tempore O | 17. descendens GAO *errante archetypo* | descendens ueniret A; descendens cum ueniret G; descendens ut iret O | 18. rursum GO; rursus A | fodit AO; fodiit G.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F} (*a v.* 13, et ibat) ιυ.

(*in ras.*) MΘ^{A}P*Ω^{S} *cum Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.;* creuit O. ¶ « seuit » in usu antiquorum communi *Hug.* | isaac] *in ras.* Σ^{T2}; isaach GΣ^{O}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D}B Ψ^{B2DFM}Ω a; ysahac C | inter illa Φ^{V} | ipso] illo Σ^{TO} *cum Hier. loc. cit.* | centumplum G*Σ^{O}* | benedixit (que *om.*) Σ^{O}* | ei *om.* Π^{C} | dominus] deus a.

13. loco · pletatus O* | proficiscens AΘ^{A}r; prouiciens Σ^{T} | adque CXO | succrescens] Σ^{T}*; sucrescens O; subcrescens GXΣ^{T2OM} | magnum Λ^{L} | effectus esset G | ∾ effectus est uehementer Ω^{S}.

14. habit Λ^{L}* | habuit quoque] Σ^{O}* Φ^{P1} *in ras.;* habuitque Σ^{O2}agrelz | possesionem O; possessiones ΛBΩ^{S}agrelzc *cum LXX* | obium O | familia X | familiae plurimum] *in ras.* Φ^{A2} | plurimum] X* Θ^{G}* (?); plurime Ψ^{B}*; plurimam X^{2}Θ^{G2} | ob haec CΛ^{L}XΠ^{C}BATMΦ^{RAZGVP}*Θ^{AMG}*P Ψ^{DM}; ob hec Λ^{H}Π^{D}Σ; ab hoc O | ei *om.* Φ^{RA}* | palaestini gzc; palesthini C; palaesthini rl; phalestini BP*.

15. et omnes Ψ^{M} *cum hebr. et LXX* | poteos T*Φ^{A}*; puteus P* | foederant O*; fonderant Λ^{H} | patri Σ^{M}Φ^{A}*; patrius M* | illius] *in ras.* Φ^{R2}; eius T | abraam XΠ^{D}Σ^{M}B; abrāh Λ^{L} | in illo XOΨ^{B} | obtruxerunt Π^{C}B*; obstruxerant Λ^{L}*Θ^{A} | implentes] Φ^{A2} (len *in ras.*).

16. ipsae O | abimelech] Σ^{T}*; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{T2M}; abimalech BΩ^{M}; abymelech Ω^{SJ}; abi - melech el | isaach GΣ^{O}; ysaac ΛXΠ^{D}BΨ^{BDM}Ω a; ysahac CΣ^{T} | nostri] nobis ΛΣP^{2} (*in ras.*) Ω^{S}agrelzc. ¶ al s nobis Θ^{M}.

17. ille *om.* G† | descendens = GXΣ AM*OΘ^{M*G*}PΨ^{B*D}; discendens Φ^{A}*; discedens CΛΠBTM^{2}Φ^{RA2ZGVP}Θ^{AM2G2}Ψ^{B2M} Ω agrelzc. ¶ al descendens Θ^{M} | (discedens + cum G; + ut ΛΠΣBTMΦOΘ^{AMG} PΨ^{B2DM}Ω agrelzc; + abiit Φ^{Z2}. *Cf. hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen ad loc.* (et abiit inde) | ueniret] iret O | torrem O | gerare GCΛXΠΣ^{TM}Φ^{A}OΘ^{M}PΨ^{DM} Ω a; gareę B | ∾ gerare ad torrentem P* | hauitaretque O; et habitaret Ψ^{B}.

18. rursus ΛAΩ^{J2} *in ras.* | rursum + que C^{2}Σ^{TM}Θ^{AG}Ψ^{B2} *cum LXX* | fodit] X*; fodiit GX^{2}Θ^{G}; fodi Ψ^{B}* | alio Σ^{O}†; alium

---

⟨et invenit G | § benedixitque O; ⟨benedixitque GAT | 13. ⟨et locupletatus G | ⟨et ibat A | ⟨donec GA | 14. ⟨habuit GAT | ⟨et armentorum G | ⟨et familiae A | ⟨ob hoc GAT | 15. ⟨omnes GA | ⟨illo T | ⟨obstruxerunt GA | 16. ⟨in tantum GAT | ⟨ad isaac G | ⟨recede GCAT | 17. ⟨et ille GCAT | 18. ⟨rursum GCAT.

foderant servi patris sui Abra-
ham
et quos illo mortuo olim obstru-
xerant Philisthim
appellavitque eos hisdem nomi-
nibus quibus ante pater voca-
verat
19 foderunt in † torrente † et repe-
rerunt aquam vivam
20 sed et ibi iurgium fuit pasto-
rum Gerarae adversum pasto-
res Isaac dicentium nostra est
aqua
quam ob rem nomen putei ex
eo quod acciderat vocavit Ca-
lumniam
21 foderunt et alium et pro illo quo-
que rixati sunt
appellavitque eum Inimicitias
22 profectus inde † fodit † alium pu-
teum pro quo non contende-
runt
itaque vocavit nomen illius Lati-
tudo dicens
nunc dilatavit nos Dominus et
fecit crescere super terram

---

19. in torrentem GO; in torrente A | 20. aduersum AO; aduersus G | 22. fodiit GA; fodit O.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F} 𝔦𝔳.

Π^{c} | poteos T*Φ^{A*}; puteum Π^{c} | quȩ̄ Π^{c} | foderunt Λ^{L} | patri Λ^{L}†Σ^{M} | sui] *in ras.* P^{2}; illius B | abraam XΠΣ^{M}; habraham Σ^{T} | ollim O | obstruxerat Ψ^{B*} | philisthim = GM*; philistim CΣ^{O}BΦ^{Z}P*; phylistim T; philisthiim M^{2}Φ^{RA}OΘ^{M2G}𝔯𝔩𝔤𝔠; philistiim ΠAΦ^{GVP}P^{2}Ψ^{B}Ω^{JM}𝔞𝔤𝔢; phylisthiim Θ^{AM*}; phylistiim Ψ^{DM}Ω^{S}; pyhlistiim Λ^{L}; filistim XΣ^{TM}; filiis hethei Λ^{H} | apellauitque G*Π^{c}; appellabitque X | eos *om.* Ψ^{B*} | isdem ΛΣ^{OM}MΦΘ^{M}P; eisdem Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; idem Ψ^{DM} | nominibus + in Ψ^{M} | ante pater] *in ras.* Θ^{A2} | antea XB; autem Ω^{M} | ∼ uocauerat pater Ψ^{B}.

19. foderunt + que 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen.* (et foderunt) | in torrentem = GCΛΠΣ^{O*}OΨ^{B*}; in torrente XΣ^{TO2M}BATMΦΘ^{AMG}PΨ^{B2DM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | reppererunt] Θ^{M*G*}P^{2} *in ras.*; repererunt Λ^{H}Φ^{G}Θ^{M2G2}Ψ^{B*}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; repperierunt Φ^{RA*Z*V}Ψ^{DM}; repeperunt M* | reppererunt + ibi ΛΣ^{TO*M} *cum hebr. et LXX; Hier. loc. cit.* | uibam XΣ^{T}B; bibam O.

20. pastor Σ^{O}† | gerare GΛXΠ^{D}Σ^{TM}BΦ^{RAGP}Θ^{MG}PΨ^{DM}Ω𝔞 | aduersus GCΛ^{H}XΣ^{M}Ψ^{B}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | pastori Φ^{Z*} | isaach Σ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠΣ^{M}BΨ^{BDM}Ω𝔞; ysahac C | aquam O* | putei] Π^{C*}; puthei Π^{C2}; potei T*Φ^{A*} | acciderat] Θ^{M2} (*pr.* a *in ras.*) | uocabit XB.

21. foderunt + que Σ^{T} *in ras. cum hebr.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.*; + autem M𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | et *om.* Σ^{T} | alium + puteum Λ^{H} *cum hebr. et LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (foderunt puteum alterum) | et *om.* Π^{C} | quoque] que Σ^{O*} | appellabitque XB; appellauit (que *om.*) Ψ^{B*}.

22. profectus + est Φ^{A*}; + que Ω^{S} *cum hebr. et LXX* | fodiit GAΘ^{G} | poteum T*Φ^{A*} | quo] co Φ^{P} | uocabit XB; uocauit** Φ^{P2} (vit *in ras.*) | nomen + loci XΣ^{M}T*Ψ^{B} | illius] P*; eius MΦΘ^{M}P^{2}Ψ^{DM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | latitudo] altitudo O | dilatauit] *in ras.* Φ^{P2}; dilatabit X; ditauit B | dominus] Λ^{L*}; deus Λ^{L2H}B | super *bis repetit* G*.

⟨et quos GA | ⟨olim G | § appellavitque O; ⟨appellavitque GAT | 19. ⟨foderunt GCAT | 20. ⟨sed GCAT | ⟨adversus G | ⟨dicentium G | ⟨quam GCAT | ⟨vocavit G | 21. ⟨foderunt GCAT | ⟨appellavitque GA | 22. § profectus O; ⟨profectus GCAT | ¶ itaque XXI. Θ^{A2}; ⟨itaque AT | § nunc O; ⟨nunc GAT | ⟨et fecit G.

23 ascendit autem ex illo loco in
Bersabee
24 ubi apparuit ei Dominus in ipsa
nocte dicens
ego sum Deus Abraham patris tui
noli metuere quia tecum sum
benedicam tibi et multiplicabo
semen tuum propter servum
meum Abraham
25 itaque aedificavit ibi altare et
invocato nomine Domini exten-
dit tabernaculum
praecepitque servis suis ut fode-
rent puteum
26 ad quem locum cum venissent
de Geraris
Abimelech et Ochozath amicus
illius et Phicol dux militum
27 locutus est eis Isaac
quid venistis ad me hominem
quem odistis et expulistis a
vobis

---

24. deus abraham GO; dominus abraham A | 25. inuocato nomine G; inuocato nomen A; inuocauit nomen O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ rv.

23. autem + isaac gre; + ysaac Ψ^{B2}; + et CΘ^{A2} | ex] ab O | ber - sabee rel; bersabeę Λ^{L}MO; bersabeae $\Pi^{C}\Phi^{VP}\Theta^{G*}P\Psi^{DM}$; bersabęę Σ^{M}; bersabe G^{C}XΘ^{G2}; uersabe G*.

24. dominus] deus $\Theta^{G*}\Psi^{M}$ | ipso Λ^{L*} T* | deus] dominus AT*; *om.* Σ^{T*} | abraam X$\Pi^{D}\Sigma^{M}$; habraam O; *om.* Π^{C} | nolite Φ^{V*}; *om.* Ψ^{M} | metuere] timere Λ^{H} Ω^{SJ}agrelsc *cum Ambr. de Is. 4, 23; Aug. de civ. Dei 16, 36. Cf. Fulg. Rusp. c. Fabian. frag. 34* (ne timeas) | quia + ego Ω^{S}agrelsc *cum hebr.* ¶ Heb. mod. habent « ego » antiqui non habent *Iac.* | sum + et CΠBT^{2}M$\Phi\Theta^{MG}$P$^{2}\Psi^{BDM}\Omega$gr *cum hebr. et LXX; Aug. loc. cit.; Fulg. Rusp. loc. cit.* | benedicam tibi] *in ras.* Θ^{M2} | benedicam + que O | tibi] te B *cum LXX; Aug. et Fulg. Rusp. loc. cit.* | abraam X$\Pi\Sigma^{M}$.

25. hedificauit CΨ^{M}; aedificabit B Φ^{A*}; edificabit X | altare + domino Λ Ω^{S}ae. *Cf. supra 8, 20; 12, 7; 13, 18.* | inuocato ***** Φ^{Z}; inuocate Φ^{P*}; inuocauit O | inuocato + ibi Σ^{TO*M} | nomen Σ^{M}AO | domini *om.* Π^{C}t | tauernaculum XO | poteum T*Φ^{A*}; puteos Ω^{S}.

26. at quem Π^{C}BΦ^{Z*}P* | cum *om.* $\Lambda^{H}\Sigma^{T}\Phi^{A*}$ | uenisset Σ^{M}BΨ^{B*} | abi - melech el; abymelech Ω^{SJ}; abimelaech Π^{C}; abimelec Σ^{M}; abimalech BΩ^{M} | ochozath = GCΨ^{B}agrelsc; ochozat $\Lambda\Pi\Sigma$BAMΦ^{AG}O Θ^{M}P$\Psi^{DM}\Omega^{SM}$; ocozath X; ocozat Ω^{J}; hocozat Φ^{RZV}; hochozat Φ^{P}; ochozai T; ochoza Θ^{A}; ** ohuzat Θ^{G} (u *in ras.*) | amicus] P*Ψ^{B*}; amici $\Pi\Sigma^{M}$M$\Phi^{AZGVP}\Theta^{AG*}$P$^{2}\Psi^{B2DM}$ Ω^{S}; amihi B. ¶ « Abymelech et ochozath amici illius » uel « amicus ». Heb. « amicorum illius » *Hug.* « et ochozach amici illius ». Sic habent antiqui iuxta Hieronymum et hebr. Ochozach secundum Hieronymum est collegium seu apprehensio amicorum *Guill.* | phicol = Λ^{L} XBM$\Phi^{RP}\Theta^{AM}$P$\Psi^{BD}\Omega^{M}$aglsc; phichol CΛ^{H} T^{2} (*pr.* h *in ras.*) $\Phi^{AZGV}\Theta^{G}$re; phichul O; phycol Ω^{S}; fichol GΣ^{O}A; ficol $\Sigma^{TM}\Psi^{M}\Omega^{J}$; figol Π | militum + uenerunt ad eum et Θ^{M*}; militum uenerunt ad eum et P^{2} *partim in marg. et partim in ras.*

27. locutus ** est P^{2} (est *in ras.*) | ei Π^{C}; *om.* Φ^{P}a | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac ΛX$\Pi^{D}\Sigma^{M}$B$\Psi^{BDM}\Omega$a; ysahac C | uenisti Φ^{P*} | uobis] G^{C} (uo *in ras.*).

---

23. ¶ ascendit XXI. Θ^{M2}; XXX. C^{2}XΣ; XXXV. A; ⟨ascendit GCT | 24. ⟨ubi GA | ⟨in ipsa G | ¶ ego *Div. sine num.* O; ⟨ego GAT | ⟨noli GAT | ⟨benedicam A | ⟨et multiplicabo G | ⟨propter G | 25. ⟨itaque GCAT | ⟨et invocato | ⟨extendit G | ⟨praecepitque GA | 26. ⟨ad quem GCAT | ⟨abimelech GA | 27. § locutus est O; ⟨locutus est GA | ⟨quid GAT | ⟨et expulistis G.

28 qui responderunt vidimus tecum
esse Dominum et idcirco nunc
diximus
sit iuramentum inter nos et ineamus foedus
29 ut non facias nobis quicquam
mali
sicut et nos nihil tuorum † attigimus †
nec fecimus quod te laederet sed
cum pace dimisimus auctum
benedictione Domini
30 fecit ergo eis convivium et post
cibum et potum 31 surgentes
mane iuraverunt sibi mutuo
dimisitque eos Isaac pacifice in
locum suum
32 ecce autem venerunt in ipso die
servi Isaac
adnuntiantes ei de puteo quem
foderant
atque dicentes invenimus aquam
33 unde appellavit eum Abundantiam
et nomen urbi impositum est Bersabee usque in praesentem
diem
34 Esau vero quadragenarius duxit
uxores
Iudith filiam Beeri Etthei

---

29. a(t)tingimus GA *errante, ut videtur, archetypo;* adtetigimus O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ m.

28. dominum] deum B | nunc] nos Ω^{S}aelgc; *om.* T* | ineamus] T*; iniamus $C\Lambda^{L}X\Pi^{D}\Sigma^{O*M}BT^{2}\Theta^{G*}$ | foedus] $B^{*}O^{*}\Psi^{D*}$; fedus $\Lambda^{H}X\Pi^{D}\Sigma^{T}B^{2}O^{2}\Psi^{D2}\Omega^{JM}$a; fędus Π^{C}.

29. ut] et B | non *om.* Σ^{O*} | faciamus B | ∼ tuorum nichil Ω^{S} | tuorum + quicquam Θ^{G} | attingimus = $A^{*}\Phi^{A*Z*V}\Psi^{B*}$; adtingimus $G\Psi^{DM}$; adtetigimus O; attigimus $\Lambda\Pi^{C}BA^{2}TM\Phi^{RA2Z2GP}\Theta^{AG}P\Psi^{B2}\Omega$ agrelgc; adtigimus $CX\Pi^{D}\Sigma\Theta^{M}$ *cum hebr. et LXX* | nec] ne Λ^{H} | ∼ lederet te Λ^{L} | auctum] actum $G^{*}\Phi^{A*}$; ac cum $\Sigma\Omega^{M}$; hac cum Λ^{L}; aucturi Φ^{V} | benedictiō T*; benedictionem Φ^{A*}; benedictionis T^{2}.

30. fecit ergo eis] *in ras.* Φ^{A} | ergo] autem Σ^{M} | eis *om.* Λ^{H} | ∼ eis ergo Σ^{O} | eis conuiuium] *in ras.* Φ^{R} | ciuum $\Sigma^{T}B$; cybum $\Lambda^{L}OP$ | et] uel A.

31. iu*rauerunt P | dimissitque O | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi\Sigma^{M}\Psi^{BDM}\Omega$a; yssaac B; ysahac C | pacifice *om.* T* | ∼ pacifice isaac(h) $G\Theta^{G*}$ | in* Σ^{T} | locum suum] domum suam T* | ∼ in locum suum pacifice Σ^{M}.

32. dię B | ∼ in ipso die uenerunt Ω^{S} | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi\Sigma^{M}\Psi^{BDM}\Omega$a; yssaac B; ysahac C | ei] *in ras.* T^{2} | poteo $T^{*}\Phi^{A*}$ | quęm Σ^{M} | foederant Ψ^{B} | adque CXO; aque Θ^{G*}.

33. appellabit XB | eam Σ^{T} | abundantia $O\Psi^{M}$ | urbis $X\Omega^{S}$a | positum Ψ^{B} | ber - sabee re; bersabeae $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Phi^{VP}O^{*}\Theta^{G*}P\Psi^{BM}$; bersabeę $\Sigma^{O}\Psi^{D}$; bersabęe Σ^{M}; bersabe $X\Sigma^{T}B$; uersabee G*.

34. hesau C | duxi Π^{C}; dixit Φ^{P*} | uxorem $\Lambda^{H}T^{*}\Phi^{A*VP*}$ | uxores + duas Ω^{S} agelg. ¶ modernus « uxores duas » cui nullus concordat *Cod. Vat. 4240* | iudit $G\Lambda^{L}X\Pi\Sigma\Phi^{ZG*VP}P$; iudid B | filia Σ^{M} | beheri $C\Lambda\Sigma^{T}$; beaeri Π^{C}; bęęri Σ^{M}; beerit B | etthei = $XBO\Theta^{A}$; ethei $\Lambda\Sigma P\Psi^{B}\Omega^{S}$ag; etthaei Θ^{G*}; aethei Ψ^{DM}; aetthei C; hethaei relgc; hetthaei $\Phi^{Z}\Theta^{G2}$; hetthei $G^{1}AM\Phi^{RAGVP}\Theta^{M}$; hethei $\Pi T\Omega^{J}$; hettei $G^{\dagger}\Omega^{M}$ |

---

28. § qui O; ⟨qui AT | ⟨vidimus GCT | ⟨et idcirco G | ⟨sit AT | ⟨et ineamus G | 29. ⟨ut non GA | ⟨sicut GA | ⟨nec GA | ⟨sed GT | 30. § fecit O; ⟨fecit GCAT | ⟨et post G | 31. ⟨dimisitque GA | 32. ⟨ecce GCAT | ⟨adnuntiantes GA | ⟨atque GA | 33. ⟨unde GAT | ⟨et nomen GA | 34. ¶ esau XXXI. GB; XXXVI. A; *Div. sine num.* O; ⟨esau CT | § iudith O; ⟨iudith AG.

et Basemath filiam Helon eius-
dem loci
35 quae ambae offenderant animum
Isaac et Rebeccae.
XXVII. 1 Senuit autem Isaac et ca-
ligaverunt oculi eius et videre
non poterat
vocavitque Esau filium suum
maiorem et dixit ei
fili mi
qui respondit adsum
2 cui pater
vides inquit quod senuerim et
ignorem diem mortis meae
3 sume arma tua pharetram et ar-
cum et egredere foras
cumque venatu aliquid adprehen-
deris
4 fac mihi inde pulmentum sicut
velle me nosti
et adfer ut comedam et benedicat
tibi anima mea antequam mo-
riar
5 quod cum audisset Rebecca
et ille abisset in agrum ut ius-
sionem patris expleret
6 dixit filio suo Iacob
audivi patrem tuum loquentem
cum Esau fratre tuo et dicen-
tem ei
7 adfer mihi venationem tuam et
fac cibos ut comedam

XXVII. 3. uenatu GA; uenatum O | 7. uenationem tuam G*A; de uenatione tua O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$𝔴.

basemath* C; basamath Σ^{M}; basetath Ψ^{M}; besamath Ω^{M}; bechsamath Ω^{S} | helon = ΠΑΟΘ^{AG2}; helom Τ$\Phi^{RGVP}\Theta^{MG*}\Psi^{D}$; helon* C; hęlon X; elon GΛ$^{H}\Sigma^{TO}$ΒΡΩ^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; elom Σ^{M}Μ$\Phi^{AZ}\Psi^{B}\Omega^{M}$; ęlon Λ^{L}; melom Ψ^{M}.

35. offederant Θ^{G}†; offenderunt Σ^{M} P* | offenderant animum] *in ras.* Φ^{A2} | isaach GΣ^{O}; ysaac ΛΧΠΒΨ^{BDM}Ω𝔞; ysahac CΣ^{T} | rebecce Λ^{H}ΧΣ^{M}ΒΩ^{M}𝔞; rebecchae Σ^{O}; rebecche C; reueccae O.

XXVII. 1. senuit autem] *in ras.* Θ^{G2} | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac ΛΧΠ^{D}ΒΨ^{BDM} Ω𝔞; ysahac C | caligauerunt] P*; caliginauerunt Θ^{M*G*}; caligauerant P^{2} | oculis Ψ^{M*} | poterant Σ^{O*} | uocabitque XB; uocauit (que *om.*) $\Phi^{Z*}\Psi^{M}$ | ęsau X; aesau $\Pi^{C}\Psi^{B}$; *om.* G† | ∾ filium suum aesau Ψ^{B} | et] e C*; *om.* G | dicsit C; ait A | ad eum Ω^{SJ} | filii A | assum Ω^{S}𝔞𝔤; atsum T.

2. inquit] quoque Ψ^{B*}.

3. summe $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ | tua] *in ras.* Π^{C2} | tua + et Ψ^{M}𝔞𝔢 *cum LXX. Cf. Aug. loc. de gen. 99* (pharetramque) | pharethram P; pharetra A; faretram GCΧΠ$\Sigma^{T}\Psi^{DM}$; faretra B; faratram Σ^{O} | et egredere foras *om.* B | uenatum BO.

4. fac] *in ras.* Φ^{Z1} | ∾ inde mihi G | sicuti C* | et] ut M *cum LXX* | uenedicat O; benedicam Ψ^{D} | meā Π^{C*} | antequam] priusquam G.

5. rebeccha C; reuecca O; rebeccam Φ^{A*} | agro P*; agros Λ^{L*} | patris + sui C *cum LXX* | expleret] impleret Σ$\Psi^{D}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

6. patrem] parem Σ^{T} | ęsau X; hesau C | fratri tuo OP*; fratrem tuum Φ^{A*} | et *om.* O.

7. uenationem tuam = G*Λ^{L}ΧΣ^{T}A; de uenationem tuam G^{C}; de uenatione

---

⟨et basemath GA | 35. ⟨quae GA | ⟨et rebeccae G.

XXVII. 1. ¶ Senuit XXII. Θ^{A2M2}; XXVII. Ω^{SJ}; XXXI. C^{2}ΧΣ; XXXII. GB; XLVIIII. Λ^{L}(XVIIII *sic*)^{H}ΤΜ$\Phi^{RAZGP}\Omega^{M}$; L. Φ^{V}; *Div. sine num.* ΟΡΨ^{BDM}; ⟨senuit GCAT | ⟨et caligaverunt G | ⟨et videre G | ⟨vocavitque GAT | ⟨fili GCAT | ⟨qui CA | ⟨adsum T | 2. ⟨cui GCA | ⟨vides AT | 3. ⟨sume GAT | ⟨et egredere G | ⟨cumque GCAT | 4. § fac O; ⟨fac A | ⟨sicut G | ⟨et adfer GA | ⟨et benedicat G | 5. § quod O; ⟨quod GCAT | ⟨et ille GA | 6. ⟨dixit GAT | § audivi O; ⟨audivi GAT | 7. ⟨adfer GAT.

et benedicam tibi coram Domino
antequam moriar
8 nunc ergo fili mi adquiesce consiliis meis
9 et pergens ad gregem adfer mihi
duos haedos optimos
ut faciam ex eis escas patri tuo
quibus libenter vescitur
10 quas cum intuleris et comederit
benedicat tibi priusquam moriatur
11 cui ille respondit
nosti quod Esau frater meus
homo pilosus sit et ego lenis
12 si adtractaverit me pater meus
et senserit
timeo ne putet sibi voluisse inludere
et inducat super me maledictionem pro benedictione
13 ad quem mater in me sit ait ista
maledictio fili mi
tantum audi vocem meam et
perge adferque quae dixi

12. ne putet sibi uolui(s)se inludere GO; ne putet sibi me uoluisse inludere A
13. ait AO; *om.* G.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F}𝔦𝔳.

tua CΛ^{H}ΠΣ^{OM}BTMΦOΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω^{SJ} 𝔤𝔯 𝔢𝔩𝔰𝔠; de uenacione tua Ω^{M}𝔞 *cum Ambr. ep. 8* | cybos P | domino — 8. nunc ergo] *in ras.* Π^{D2}.

8. filii A | adquisce G*; aquiesce Π^{c}†; acquiesce Π$^{c1 D}$Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | consilis O*; sermonibus Σ^{TM} | ∾ acquiesce cons. meis fili mi Ω^{S}.

9. ad gregem *om.* Ψ^{B*} | ad regem Σ^{T}† | affer** Ψ^{B} | duo Σ^{O}† | hoedos Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; hędos Θ^{AM}; hedos CΛ^{H}Π^{D}Σ^{O}M Φ^{RAG}OΘ^{G}Ψ^{D}Ω^{JM}𝔞; aedos T; ędos Λ^{L}X; edos GΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{ZV}Ψ^{BM}; *om.* P* | obtimos CΛ^{L}XΣBP^{2}; obtim P* | ut] et Φ^{A*} *cum hebr. et LXX* | eis] his G | aescas GΘ^{AMG2} (ae *in ras.*); esc*as Σ^{O}; escam Σ^{T}Ψ^{B*} Ω^{M*}; cibos Σ^{M}B | liuenter G*O | uescitur] T*; uescetur XΣ^{O*}T^{2}Φ^{P*}Θ^{AM*G*}PΨ^{B*}Ω^{M}; uescatur Λ^{H}.

10. quos Σ^{M}BΘ^{G*}P* | intulleris O; intulerint Σ^{O*} | benedicet T* | moreatur O*.

11. illi G^{c}; *om.* G* | ęsau X; hesau C; aesau Π^{c}Ψ^{B} | pilossus Φ^{V} | sit] est O *cum LXX; Aug. serm. 4, c. 13* | et *om.* Λ^{L*} | ego + uir G^{c} *cum hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | leni Σ^{M}; laeuis 𝔯 *cum Hier. loc. cit.*

12. adtractauerit = GΛAM*Φ^{A*}OP*; attractauerit Ψ^{BD}; adtrectauerit CΠ^{D}Σ^{T} Φ^{RA2ZGV}Θ^{AMG}P^{2}Ψ^{M}; attrectauerit M^{2}Φ^{P}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; adtrectaberit XB; actrectauerit Π^{c} | reputet X | putet + me ΛΠ^{D2}Σ^{O}Φ^{A} Ω^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠 | sibi + me AΩ^{SJ} | uoluissem A*; uoluise O | uoluisse + me Φ^{V2}𝔞 | inducam 𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. serm. cit.* | me *om.* G† | maledictionem] G*; maledictione G^{2}Σ^{M} | pro benedictione] G^{1} (*om.* G†); pro benedictionem G^{c}O*.

13. at quem Φ^{AZ}P*; ac quem Φ^{P*}; atque B | in me sit] inmissit O* | ait *om.* GB | filii A | mei Ω^{M*} | tantum *om.* Ψ^{B*} | uocem m. et perge] *in ras.* Φ^{A2} | et perge *om.* G† | perge] Φ^{V*}Θ^{G*}; pergens ΛΦ^{V2} Θ^{G2}Ψ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX* | a(d)ferque quae = GAM*Φ^{RAZ*G}O*; a(d)fer qu(a)e CΛXΠΣBTM^{2}Φ^{Z2VP}O^{2}Θ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | dixit O*.

⟨et benedicam A | ⟨antequam G | 8. § nunc O; ⟨nunc GCAT | 9. ⟨et pergens GA | ⟨ut GA | 10. ⟨quas GAT | ⟨benedicat G | 11. § cui O; ⟨cui GCAT | ⟨nosti GCAT | ⟨frater G | ⟨et ego G | 12. ⟨si GAT | ⟨timeo GAT | ⟨et inducat GA | 13. ⟨ad GCAT | ⟨in me CT | ⟨tantum GA.

14 abiit et adtulit deditque matri
paravit illa cibos sicut noverat velle patrem illius
15 et vestibus Esau valde bonis quas apud se habebat domi induit eum
16 pelliculasque haedorum circumdedit manibus et colli nuda protexit
17 dedit pulmentum et panes quos coxerat tradidit
18 quibus inlatis dixit pater mi
et ille respondit audio quis tu es fili mi
19 dixitque Iacob ego sum Esau primogenitus tuus
feci sicut praecepisti mihi
surge sede et comede de venatione mea
ut benedicat mihi anima tua
20 rursum Isaac ad filium suum
quomodo inquit tam cito invenire potuisti fili mi
qui respondit voluntatis Dei fuit ut cito mihi occurreret quod volebam
21 dixitque Isaac accede huc ut tangam te fili mi
et probem utrum tu sis filius meus Esau an non

---

14. uellem A*O *errante archetypo;* uelle G | 19. sede GA; *om.* O | 20. uoluntatis G*A; uoluntas O.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F}𝔴.

14. adtullit M*O* | matri + suae T; + sue Ω^{S} *cum hebr. et cf. LXX* | parabit XΣ^{T} | nouerat] O^{2} (nou. *in ras.*) | uellem A*O | ∾ uelle nouerat Ψ^{B} arelgc.

15. hesau C; aesau Π^{C}Ψ^{B} | uade G† | abebat CO | domi] in domo O *cum hebr. et LXX.*

16. haedorum = Π^{C}Θ^{AMG*}P; hoedorum grelgc; hedorum CΛΠ^{D}Σ^{O}AMΦOΘ^{G2}Ψ^{BDM}Ωa; aedorum GT; edorum XΣ^{TM}B | manibus *om.* X* | colli** Λ^{L}; collo O.

17. deditque Λ^{H}Π^{D}BP^{2}Ωagrelgc *cum hebr. et LXX* | panis Θ^{G*} | tradedit T*; dedit G*.

18. et] at Π^{D}ΣBTMΦΘ^{AMG}Ψ^{BDM}Ω^{JM}agrelgc *cum LXX; Ps.-Prosp. de prom. Dei 1, 21* | illi Λ^{L*} | quis + enim Φ^{A*} | tu *om.* Ω^{S} | ∾ es tu Λ^{H}ΣBΦ^{AP}Θ^{AM*G}Ψ^{BDM}Ω^{JM}agrelgc | filii A.

19. dixitque + ei C | ęsau X; aesau Π^{C}Ψ^{B} | ∾ primogenitus tuus esau agrelgc | feci* Φ^{P} | feci + tibi ae | praecipisti M* | sede *om.* OΨ^{B*} | uenacione Ω^{M}; uatione Σ^{M} | ut] et Λ^{H}Ψ^{B*M}.

20. rursumque Ψ^{B}agrelgc | isaach G^{1}Σ^{O}; isach G†; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠΣ^{M}BΨ^{BDM}Ωa; ysahac C | suum *om.* B | inuenire] uenire A. *Cf. Hier. ep. 36* (cur tam cito uenerit) | filii A | qui respondit *om.* Σ^{O*} | respondit *** Θ^{A} | uoluntatis = G*ATΦ^{RA2G}Θ^{M}; uolumtatis Λ^{L}X; uolumptatis C; uoluntas G^{C}Λ^{H}ΠΣ^{O}MΦ^{A*3ZVP}OΘ^{AG}PΨ^{BDM}Ωagrelgc; uolumtas Σ^{TM}B | fuit + pater O^{2} (*rec. m. int. lin.*) | occurret Λ^{L*}O | ∾ occurreret mihi Φ^{A*}agrelgc.

21. dixitque + ei A. *Cf. hebr. et LXX* (dixit isaac ad iacob) | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}ΠBΨ^{BDM}Ωa; ysahac C | accede + ad me aelg | huc] hunc Π^{C*}; adhuc M*; *om.* clg | tamgam Π^{C}O* | filii A | et] ut Π | hesau C; aesau Π^{C}Ψ^{B} | a non Ψ^{M}.

---

14. ⟨abiit GCAT | ⟨paravit GAT | 15. § et vestibus O; ⟨et vestibus AT | § induit O | 16. ⟨pelliculasque GAT | 17. ⟨dedit GCAT | 18. ⟨quibus GCAT | § dixit O | ⟨pater CT | ⟨et ille GAT | ⟨audio T | ⟨quis GT | 19. ⟨dixitque GA | § ego O; ⟨ego T | ⟨feci A | ⟨surge GAT | ⟨ut A | 20. § rursum O; ⟨rursum GAT | ⟨quomodo AT | § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨voluntatis T | 21. § dixitque O; ⟨dixitque CAT | ⟨accede GCT | ⟨et probem GA.

22 accessit ille ad patrem et pal-
pato eo dixit Isaac
vox quidem vox Iacob est sed
manus manus sunt Esau
23 et non cognovit eum quia pilo-
sae manus similitudinem maio-
ris expresserant
benedicens ergo illi 24 ait
tu es filius meus Esau
respondit ego sum
25 at ille offer inquit mihi cibos de
venatione tua fili mi
ut benedicat tibi anima mea
quos cum oblatos comedisset
obtulit ei etiam vinum
quo hausto 26 dixit ad eum
accede ad me et da mihi osculum
fili mi
27 accessit et osculatus est eum
statimque ut sensit vestimento-
rum illius † fragrantiam † be-
nedicens ait
ecce odor filii mei sicut odor
agri cui benedixit Dominus
28 det tibi Dominus de rore caeli et
de pinguedine terrae

27. fraglantiam G†; flagrantiam G1AO | filii mei AO; fili mei G | agri GA; agri pleni O | 28. dominus GA; deus O.

Desunt ΘHΨF ɯ.

22. ei ΨB* | isaach GXΣO; isahac ΣT; ysaac ΛH ΠΣM BΨBDM Ωa; ysahac C | manus manus] G*; manus autem manus Gc *cum LXX; Lugd.; Ambr. de Iac. 2, 2; Hier. ep. 36;* manus *semel tantum* O* | hesau C; ęsau X; aesau ΠcΨB.

23. non *om.* ΣO† | pilosa ΣT*; pylose ΨM | similitudine B; similitudinis ΛH | exprętsserant O; expraesserat ΦA†; expresserat XΣTΘG*ΨB* | *** illi P | ∾ ait ergo illi Φz.

24. ait] *in ras.* G1 | hesau C; ęsau X; aesau ΠcΨB | esau + qui ΨB | ego *om.* ΩS.

25. ad ille CXO | offer] ΦA*V*; ofer ΣO*; offers X *cum Lugd.;* affer ΛH ΦA2V2 ΨB Ωagrelgc. ¶ « offer inquit mihi cibos. » Non est ibi « affer » secundum heb. et antiquos *Guill.* | ∾ mihi inqui(t) ΛH relgc | cybos OP | filii A | benedicat] ΣO (b *in ras.*) | oblatus ΦA*ΘM*G*P*; oblatas O | optulit ΠD ΦRZGVP ΨD ΩS; optullit O | ei *om.* ΩS | ei etiam uinum] *in ras.* ΠD2 | e(t)iam + et CΛXΣ ΘG*P2 ΩS | hausto] G*; austo G2XΠC*D*ΣTBOΘG*ΨBDM.

26. mihi *om.* B | fili mi *om.* G† | filii A.

27. abcessit ΛL* | illius] eius CΣM ΩS ag | fragrantiam = Ωagrelgc; fraglantiam G†CΛXΠDΣTOM2ΦZ2ΘG2; fraglanciam ΣM; fraglantia B; flagrantiam G1 ΠCATM* ΦRAZ*VP OΘAMG*PΨBD; flagrantia ΦG; flagantium ΨM | benedicens + illi ΩS agr elgc *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd. et Aug. serm. 4, 23* (benedixit eum) | ait *om.* ΠC* | fili mei GCXΠC*TM*ΦRZ*GV*P*; fili mi B | agri + pleni CΛX2ΣBMΦV2 OΘGP2 ΨBDM Ωaelgc *cum LXX; Lugd.; Cypr. test. 1, 21; Ambr. de fuga saec. 8, 49; de Iac. 2, 3; de Is. 5, 48; de inst. virg. 16; Hier. hom. 2 in Cant. cant.; in Ezech. 5 (16, 6-7); Aug. serm. 4, 25; de civ. Dei 16, 37; Faust. Reien. serm. 18.* ¶ Heb. et ant. non habent « pleni » sed Greg. super Iob exponit *Hug.* Plures ant. non habent « pleni » sed glossa *Iac.* | cui] quem O.

28. dominus] deus ΛΠΣTMΦOΘAMG PΨBDM Ωagrelgc *cum hebr. et LXX; Tertull. adv. Marc. 3, 24; Cypr. test. 1, 21;*

22. ⟨accessit GCAT | § dixit O | ⟨vox GAT | ⟨sed G | 23. ⟨et non GA | ⟨benedicens GCAT | 24. ⟨tu GCAT | ⟨respondit GAT | 25. ⟨at GCAT | ⟨offer CT | ⟨ut A | § quos O; ⟨quos GAT | ⟨obtulit G | ¶ quo XXXIII. G; ⟨quo CAT | 26. § dixit O | ⟨accede AT | 27. ⟨accessit GCAT | ⟨statimque GCAT | ⟨benedicens G | ¶ ecce XXXIII. B; § ecce AO; ⟨ecce GCT | ⟨sicut G | 28. ⟨det GAT | ⟨de rore G | ⟨et de G.

abundantiam frumenti et vini
29 et serviant tibi populi et adorent te tribus
esto dominus fratrum tuorum et incurventur ante te filii matris tuae
qui maledixerit tibi sit maledictus
et qui benedixerit benedictionibus repleatur
30 vix Isaac sermonem impleverat egresso Iacob foras venit Esau
31 coctosque de venatione cibos intulit patri dicens
surge pater mi et comede de venatione filii tui ut benedicat mihi anima tua
32 dixitque illi Isaac quis enim es tu
qui respondit ego sum primogenitus filius tuus Esau
33 expavit Isaac stupore vehementi et ultra quam credi potest admirans ait
quis igitur ille est qui dudum captam venationem adtulit mihi
et comedi ex omnibus priusquam tu venires
benedixique ei et erit benedictus

---

29. incurbentur AO | 30. egresso iacob G†O; et egresso iacob G¹A | 31. fili GO; filii A | ut benedicat GO; et benedicat A.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ 𝔪.

Ambr. de inst. virg. 16 | caeli + desuper G^{c} *cum LXX. Cf. Aug. serm. 4, 25* (caeli desursum) | pinguedine] G*; pinguidine $\Phi^{A*}P^{*}$; puinguidine G^{c} | terre + in 𝔞 | habundantia B | et *om.* $\Lambda^{H}\Sigma^{TO*}B\Theta^{A}$𝔞 | uini + et olei $\Lambda X\Sigma B\Phi^{V2}\Theta^{AMG*}P\Psi^{BDM}\Omega$𝔞𝔢; + et holei C *cum Cypr. loc. cit.; Vigil. Taps. c. Eutych. 3, 7. Cf. ps. 4, 8* (a fructu fr. uini et olei sui multipl. sunt). ¶ Glosa hic exponit « olei » sed hebr. et antiqui non habent *Hug.* « frumenti et uini », sicut infra « frumento et uino » *Guill.*

29. seruient $P^{*}\Psi^{M}$𝔞 | dn̄s $\Lambda XBM\Phi^{P}OP\Psi^{BDM}\Omega^{M}$𝔞𝔤 | incurbentur $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}BAO$ | fili O | maledixit 𝔞 | tibi] te A *cum Cypr. loc. cit.; Aug. serm. 4, 25; om.* Ψ^{B*} | sit + ille $\Lambda^{H}\Psi^{BM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | sit maledictus] maledictus erit $BM\Phi\Theta^{M}$ *cum Cypr. loc. cit.; Aug. loc. cit.* ¶ « maledictus erit »; non est ibi « sit ille maledictus » *Guill.* | benedixerit + tibi $C\Lambda\Pi\Sigma^{T2OM}TM\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{BDM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. Cf. LXX et Cypr. loc. cit.* (qui benedixerit te).

30. uix + itaque G^{c} | isaach $G\Sigma^{O}$; ysaac $\Lambda\Pi B\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; ysahac C | sermone B | impleuerat** *in ras.* Θ^{A} | egresso iacob = G†O; et egresso iacob *ceteri* | egressio Λ^{L*}; egressus Ψ^{B*} | hesau C; ęsau X; aesau $\Pi^{C}\Psi^{B}$.

31. coctisque Λ^{L*} | de uenatione *om.* Ω^{M}; de uenationibus Φ^{A*} | cibos *om.* Φ^{A*} | intullit O | et *om.* T* | fili GX*O P* | ut] et $BA\Omega^{J1}$ *in ras.* | benedic G†.

32. illi *om.* Ω^{S} | isaach $G\Sigma^{O}$; ysaac $\Lambda X\Pi B\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; ysahac C | qui *om.* X* | ego] *in ras.* X | filius *om.* Ψ^{B*} | tuus *om.* Π^{C*} | ęsau X; hesau C | ∾ filius tuus pr. (e)sau $C\Lambda X\Pi^{C2D}\Sigma^{M}TM\Phi O\Theta^{AMG}P\Psi^{DM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; esau pr. filius tuus Ψ^{B2}.

33. expauit] exuit G† | issaac O; isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi^{D}\Sigma^{M}B\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; ysahac C | potest] X^{2} (st *in ras.*); poteest C | ammirans $\Pi\Phi^{RGV}P^{*}\Psi^{BD}$𝔞; amirans Ψ^{M} | capta uenatione Π^{C*} | adtullit O | tu *om.* Ψ^{B*} | ueneris M^{*}; benires O | benedixitque $M^{*}\Psi^{B*DM}\Omega^{M*}$; et benedixi X | ei *om.* Φ^{A*}.

⟨abundantiam GA | ⟨et vini G | 29. ⟨et serviant A | ⟨et adorent G | ⟨esto GA | § qui O; ⟨qui GAT | ⟨et qui GAT | ⟨benedictionibus G | 30. § vix O; ⟨vix GCAT | ⟨egresso GA | ⟨venit G | 31. ⟨coctosque GAT | ⟨surge AT | ⟨ut G | 32. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨quis GT | ⟨qui GAT | ⟨ego T | 33. § expavit O; ⟨expavit GCAT | ⟨et ultra G | § quis O; ⟨quis GAT | ⟨qui G | ⟨et comedi GA | ⟨benedixique GAT.

34 auditis Esau sermonibus patris
inrugiit clamore magno et con-
sternatus ait
benedic etiam mihi pater mi
35 qui ait venit germanus tuus frau-
dulenter et accepit benedictio-
nem tuam
36 at ille subiunxit
iuste vocatum est nomen eius
Iacob
subplantavit enim me en altera
vice
primogenita mea ante tulit
et nunc secundo subripuit bene-
dictionem meam
rursumque ad patrem
numquid non reservasti ait et
mihi benedictionem
37 respondit Isaac dominum tuum
illum constitui
et omnes fratres eius servituti
illius subiugavi
frumento et vino stabilivi eum
tibi post haec fili mi ultra quid
faciam
38 cui Esau num unam inquit tan-
tum benedictionem habes pa-
ter
mihi quoque obsecro ut bene-
dicas

---

34. etiam G^{1}AO; et G† | 36. subiuncxit AO | 37. fratres eius AO; fratres illius G | seruitut(i) illius AO; seruituti eius G.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ 𝔪.

34. hesau C; aesau $\Pi^{C}\Psi^{B}$ | patri Σ^{O}† | inrugiit] C*; inrugit O; irrugiit $\Sigma^{M}\Phi^{P}$ Ω^{SJ} agrelgc; rugiit $C^{2}\Lambda^{L2}X\Sigma^{O}\Theta^{G}$*; rugit Λ^{L}*Σ^{T}; irruit $\Lambda^{H}\Pi\Phi^{RG}\Psi^{B}$; inruit $BM\Phi^{AZ*V}$ P*Ψ^{DM}; irriguit Ω^{M}. ¶ « irruit clamore magno ». Sic antiqui... hebr. non habent nisi hoc « clamauit clamore magno » quem sequitur graecus. Unde moderni corrigunt pro « irrugiit » *Guill.* ā inruit Θ^{M} | consternatus + in terram C; + in terra Σ^{OM}B; + ******* Θ^{G} | ait] Θ^{G1} *in ras.; om.* O | etiam] et G†; e(t)iam et ΛXΣB $M\Phi\Psi^{BDM}\Omega$ agrelgc | ∾ et mihi etiam Φ^{A}*.

35. ait] at G† | uenit **** tuus **** fraudulenter Σ^{T} | iermanus Λ^{L} | tus Π^{C}† | fraudelenter $G\Lambda^{H}$; fraudolenter M*P*.

36. ad ille CXO | subiuncxit Π^{D}AO Θ^{AG} | iuste] recte Ψ^{B} | subplantabit X | en *om.* G | altra Λ^{L}*; alia Σ^{T} | primogenita mea ante tulit *om.* Φ^{V}* | mea + en Σ^{T} | tullit O | surripit Ω^{M} | rursusque O | rursumque + ait C*X | seruasti Π^{C} | ait *om.* Σ^{M} | et] etiam Σ^{M}; *om.* T† | ∾ et mici ait X; mihi ait et Σ^{T}.

37. isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi\Sigma^{M}\Psi^{BDM}\Omega$ a; ysahac C; yssaac B | dn̄m $\Lambda^{H}X\Psi^{BM}\Omega^{JM}$ g | eius] illius $G\Sigma^{T}$; tuos Ω^{S} a | seruitute O | illius] eius $G\Omega^{S}$ a | subsubiugaui Φ^{A}* | frumento ** Σ^{O} | uino + et oleo $\Lambda\Sigma^{OM}\Psi^{B}\Omega^{S}$ ae. *Cf. supra v. 28* | stauilibi G*; stabilibi $G^{C}CX\Pi^{C}$ | eum] Θ^{A2} (e *in ras.*) | eum + et $\Lambda^{H}M\Phi\Theta^{M2G2}\Psi^{BDM}$ Ω agrelgc *cum hebr. et LXX* | tibi] *in ras.* Σ^{O2} | fili mi] filii mi A; filium X | mi ultra *om.* T* | ∾ fili mi post h(a)ec $\Sigma\Omega^{S}$ | ultra *om.* Σ^{TM} *cum LXX et ant. vers.*

38. ** cui **** esau Θ^{G} | cui + dixit $C\Sigma^{M}B\Theta^{G}$* | hesau C; ęsau X; aesau Π^{C} Ψ^{B} | esau + ait $M\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{BDM}\Omega^{S}$ *cum LXX et ant. vers.* | num] G*; numquid G^{C} | unum Φ^{Z}† | inquit *om.* Φ^{V2}P* | ∾ tantum inquit Ω^{SJ} | ∾ benedictionem

---

34. § auditis O; ⟨auditis GCAT | ⟨et consternatus G | ⟨benedic GAT | 35. ⟨qui GA | § venit O; ⟨venit CT | ⟨et accepit G | 36. ⟨at GCAT | ⟨iuste GAT | ⟨subplantavit AT | ⟨primogenita GAT | ⟨et nunc GA | § rursumque O; ⟨rursumque GCAT | ⟨numquid GAT | ⟨et mihi G | 37. § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨dominum GCT | ⟨et omnes GA | ⟨frumento GA | ⟨tibi GA | § post O | 38. ⟨cui GCAT | ⟨num T | ⟨mihi GAT.

cumque eiulatu magno fleret
39 motus Isaac dixit ad eum
in pinguedine terrae et in rore caeli desuper 40 erit benedictio tua
vives gladio et fratri tuo servies
tempusque veniet cum excutias et solvas iugum eius de cervicibus tuis
41 oderat ergo semper Esau Iacob
pro benedictione qua benedixerat ei pater
dixitque in corde suo
veniant dies luctus patris mei ut occidam Iacob fratrem meum
42 nuntiata sunt haec Rebeccae
quae mittens et vocans Iacob filium suum dixit ad eum
ecce Esau frater tuus minatur ut occidat te
43 nunc ergo fili audi vocem meam
et consurgens fuge ad Laban fratrem meum in Haran
44 habitabisque cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui

---

38. eiulatu A; hei ultu O; eiulato G | 41. benedictione qua AO; benedictione quam G* | ueniant AO; uenient G* | ut occidam GA; et occidam O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ m.

tantum Ψ^{B} | pater + mi G^{C} | quoque *om.* P* | eiulato $G C \Sigma^{M*} B M^{*}$; eiululato Ψ^{M}; heiulatu $\Lambda^{L} T M^{2} \Phi^{RA^2 Z^2 GVP} \Theta^{AMG^2}$; heulatu Θ^{G*}; heiulato $\Phi^{A*Z*}\Psi^{D}$; hei ultu O.

39. isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H} X \Pi \Sigma^{M} B \Psi^{BDM} \Omega$ a; ysahac C | in pinguidine $M^{*}\Phi^{A*}O$; ipinguidine P*; in pinguine Λ^{L*}.

40. uiues + in $\Theta^{M*}\Omega^{S}$ agrelgc *cum hebr.; Aug. serm. 4, 28* | cum] ut X | excuties Θ^{G}; excucies Ω^{M} | solues $\Omega^{M}\Theta^{G}$; exsoluas Σ^{M}; exolbas Σ^{T}. *Cf. Hier. quaest. hebr. in gen.* (solues iugum) | eius *om.* X.

41. aesau Π^{C} | qua] *in ras.* Θ^{A^2}; qu*a Σ^{O}; quam $G^{*}\Pi^{C}$ | uenedixerat O | dixitque — occidam] *in ras.* Φ^{Z^1} | ueniant d. l. p. m. ut occidam = $G^{C} C \Lambda^{L} \Pi \Sigma^{T} A T^{2} \Phi^{RA*Z*GV} \Theta^{A*MG} P \Omega^{M}$ *cum LXX;* ueniant d. l. p. m. et occidam $\Lambda^{H} X T^{*} \Phi^{Z^2} O$ *cum Lugd.* (adpropinquent... et); uenient d. l. p. m. ut occidam $G^{*} \Sigma^{OM} B M \Phi^{A^2 P} \Theta^{A^2} \Psi^{BDM}$; uenient d. l. p. m. et occidam Ω^{SJ} agrelgc *cum hebr.* ¶ « uenient » ant. hebr. *Iac.* | luctus * T | ∾ luctus dies $\Sigma^{T} P$ | patris *om.* Λ^{L*}.

42. nuntiati sunt Ψ^{B*} | sunt + autem CX | haec + uerba CX *cum hebr. et LXX; Aug. quaest. in gen. 81* | rebecce $\Lambda^{H} \Pi^{D} B \Psi^{BM} \Omega^{M}$; reueccae O; reuecce X | iacob — frater tuus] *in ras.* Φ^{Z^1} | ∾ filium suum iacob Φ^{P} | suum + et Ψ^{B*D} | ad eum] ei C | minatur + tibi CX *cum hebr. LXX et Lugd.* | ∾ te occidat CX.

43. filii A | fili + mi $\Sigma B \Phi^{P*}$ grelgc *cum hebr.* | consurge P* | meum] tuum C* | haran] $T^{*}\Theta^{M*}P^{*}$; aran G† (?) $\Lambda^{H*} \Sigma B \Phi^{Z^2} \Theta^{AM^2 G*} \Psi^{B*DM} \Omega^{M}$ ag; haram Π; harran T^{2}; charan Φ^{Z*}; charran $\Phi^{RAGVP} P^{2} \Psi^{B^2}$.

44. habitauisque $\Lambda^{L}A$; habisque Φ^{P*} | dies paucos *om.* $\Pi M \Phi P^{2}$. ¶ Antiqui non subiungunt « dies paucos », sed moderni ponunt, quia hebraeus habet « dies quosdam ». Suspicor antiquos id siluisse ne uiderentur falsum dicere, quia fuit cum eo annos uiginti *Guill.* | ∾ paucos dies Ω^{S} | quiescat $\Theta^{MG}\Omega^{M}$. ¶ al requiescat Θ^{M}.

<cumque GCAT | 39. <motus GA | § dixit O | <in pinguedine GCAT | <desuper A | 40. <vives GAT | <et fratri G | <tempusque AT | 41. ¶ oderat XXIII. Θ^{A^2}; XXXII. $C^{2}X\Sigma$; § oderat A (*marg.*) O; <oderat GCAT | <pro A | <dixitque GAT | <veniant AT | 42. § nuntiata O; <nuntiata GCAT | <quae GCAT | § ecce O; <ecce GAT | 43. § nunc O; <nunc GAT | <et consurgens A | 44. <habitabisque GA | <donec O.

45 et cesset indignatio eius
obliviscaturque eorum quae fecisti in eum
postea mittam et adducam te inde huc
cur utroque orbabor filio in una die
46 dixit quoque Rebecca ad Isaac
taedet me vitae meae propter filias Heth
si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terrae nolo vivere
XXVIII. 1 vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit praecepitque ei dicens
noli accipere coniugem de genere Chanaan
2 sed vade et proficiscere in Mesopotamiam Syriae
ad domum Bathuel patrem matris tuae
et accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui
3 Deus autem omnipotens benedicat tibi
et crescere te faciat atque multiplicet
ut sis in turbas populorum

---

45. in una die GO; una die A.
XXVIII. 2. patrem GA; patris O | abunculi GAO | 3. crescere te faciat AO; crescere faciat G.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ 𝔴.

45. et cessae Π^{C} | obliuicaturque Φ^{Z*}; oblibiscatur (que *om.*) Σ^{T*} | eorum] P^{*}; ea P^{2} | in eo $\Sigma^{O*M}T^{*}$ | mittam + te Ψ^{B*} | ∾ inde te Ψ^{B} | huc + cui ysaac Ψ^{B*DM} | cur *om.* Ψ^{B*} | hutrosque orb. filios C | in *om.* $\Lambda\Pi^{C}\Sigma A$ | uno B 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠.

46. dixitque $\Lambda^{L*}P^{*}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; dixit autem Λ^{L2H} | rebeccha C; reuecca O | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}\Pi B\Psi^{BDM}\Omega$ 𝔞; ysahac C | tedit P^{*} | me *om.* $\Pi^{C\dagger}$ | propter] pro B^{*} | het Σ^{M}; hteht Σ^{T*}; haeht Σ^{T2}; eth $\Lambda^{L}\Theta^{AG*}\Psi^{DM}$; aeth Ψ^{B} | si] sic Π^{C*}; et si Ψ^{DM} | acciperit $\Pi^{C}\Theta^{G*}$ | uxorem de stirpe] *in ras.* Φ^{P} | ∾ terre huius Ω^{S} | noli Ψ^{M}.

XXVIII. 1. uocabit XB | itaque] *in ras.* Φ^{A2}; que Ψ^{D}; *om.* X | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi\Sigma^{M}B\Psi^{BDM}\Omega$ 𝔞; ysahac C | benedixit + ei $\Theta^{G}\Psi^{B*}\Omega^{M}$; + eum $C\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. LXX et Lugd.* | precipitque O | ei *om.* $\Theta^{G*}\Psi^{M}$ | coniugem] uxorem Ψ^{B}; coniugium G^{*} | de genere] de filiabus Ψ^{B} *cum hebr. et LXX; Lugd.; Ambr. in ps. 43, 18; Aug. de civ. Dei 16, 38* | canaan $CX\Sigma^{TM}B^{*}$; chanaam Ω^{S}; chananeorum Ψ^{B}.

2. et *om.* XP^{*} | proficisce C^{*} | in *om.* O | mesopotamiam] Θ^{A2} (amiam *in ras.*); mesophotamiam P; mesopothamiam Ω^{S} 𝔞; mesopomaam Φ^{V*} | syrie $X\Pi^{D}\Psi^{B}\Omega$ 𝔞; siriae $C\Sigma^{O}$; sirie $\Lambda^{H}\Sigma^{TM}$ | syrie + et X | bathuel] Ψ^{B*}; bathuhel $C\Pi^{C}M\Phi^{P}$; bathul Λ^{L*}; batuel $X\Sigma^{TM}\Psi^{M}\Omega^{M}$; batuhel G $T\Phi^{A}O\Theta^{M}P\Psi^{D}$; bathuelis Ψ^{B2} | batuhel**** P | patrem] Φ^{V*}; patris $\Lambda^{H\dagger}\Pi^{D}O\Omega$ 𝔞𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. quaest. in gen. 82; de civ. Dei loc. cit.;* fratrem Φ^{V2} | accipietibi P^{*} | tibi *om.* Ψ^{B*} | ∾ uxorem inde $B\Omega^{M*}$ | abunculi $G\Pi^{C}AO$; aunculi P^{*}.

3. crescere* Λ^{H} | te *om.* $GX\Phi^{Z*V}$ | faciat] Θ^{A2} (at *in ras.*); faciet Σ^{O*} | adque $CX\Pi^{C}O$; et Ω^{J} | sit 𝔞 | in turbis B; in turmas $X\Psi^{M}$.

---

45. ⟨et cesset GA | ⟨obliviscaturque GA | ⟨postea AT | ⟨cur GAT | 46. § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨taedet GCAT | ⟨si GA.
XXVIII. 1. ¶ Vocavit XXIII. Θ^{M2}; XXVIII. Ω^{SJ}; XXXVII. A; L. $\Lambda(T)\Phi^{RAZGP}P^{2}\Omega^{M}$; LI. $\Pi^{D}\Phi^{V}$; *Div. sine num.* Ψ^{BDM}; § vocavit O; ⟨vocavit GCT | ⟨noli GCAT | 2. ⟨sed GA | ⟨ad domum GA | ⟨et accipe GA | 3. § deus O; ⟨deus GCAT | ⟨et crescere A | ⟨ut GA.

4 et det tibi benedictiones Abraham et semini tuo post te
ut possideas terram peregrinationis tuae quam pollicitus est avo tuo
5 cumque dimisisset eum Isaac
profectus venit in Mesopotamiam Syriae
ad Laban filium Bathuel Syri fratrem Rebeccae matris suae
6 videns autem Esau quod benedixisset pater suus Iacob
et misisset eum in Mesopotamiam Syriae ut inde uxorem duceret
et quod post benedictionem praecepisset ei dicens
non accipies coniugem de filiabus Chanaan
7 quodque oboediens Iacob parentibus isset in Syriam
8 probans quoque quod non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus
9 ivit ad Ismahelem et duxit uxorem absque his quas prius habebat
Meleth filiam Ismahel filii Abra-

---

6. et quod GA; eo qūod O | 9. ibit GAO | et duxit GA; adduxit O | filii GA fili O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ 𝔪.

4. benedictiones] $\Theta^{G*}P^{*}$; benedictionem $\Theta^{G2}P^{2}$ *cum hebr. LXX et Lugd.; Aug. loc. in gen. 102; de civ. Dei 16, 38* | abraam XΠ; habraham C; abrahae $\Sigma^{O}TP^{*}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; abrae Σ^{M}; habrahe Σ^{T} | semi Φ^{V*} | poste $\Pi^{C}B$ | ut] Θ^{M2} (*in ras.*) Θ^{G*}; et Θ^{G2} | possedeas $T^{*}OP^{*}$ | terra Σ^{M} | pergrinationis O | pollicitus es G^{*} | auo tuo] *in ras.* Ω^{S2}.

5. dimississet $B\Phi^{A}P^{*}$; dimisset $\Lambda^{L}\Sigma^{T}\Phi^{Z}$; demisisset O | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}X\Pi B\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; ysahac C | pro•fectus Λ^{L} | profectus + est G | uenit] peruenit Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; uenit ***** Φ^{A} | mesophotamiam P; mesopothamiam 𝔞; mesopomiam $\Pi^{C\dagger}$ | syriae] Θ^{M2} (e *in ras.*); syrie $X\Pi^{D}\Omega^{J}$𝔞; siriae Σ^{OM}; sirie $\Lambda^{H}\Sigma^{T}\Omega^{M}$ | filim O | bathuhel $C\Pi^{C}\Phi^{AP}$; batuel $X\Sigma^{M}\Omega^{M}$; batuhel $GTM\Theta^{M}P\Psi^{D}$; bathuelis $\Sigma^{O}O$; batuelis Σ^{T}; batuhelis B^{2}; bathelis B^{*} | siri $\Lambda^{H}\Sigma\Psi^{B}$ | rebecce $\Lambda^{H}\Pi^{D}\Sigma^{TM}\Psi^{BM}\Omega^{M}$𝔞; reueccae O; reuecce X.

6. hesau C; aesau $\Pi^{C}\Psi^{B}$ | iacob *om.* Φ^{Z*} | ∾ iacob pater suus Σ^{O} | misset O | eum *om.* $\Phi^{RAZ*GVP}$. ¶ Antiqui « et misisset » *Guill.* | mesopothamiam 𝔞; mesophotamiam P | siriae $\Sigma^{OM}P$; siriȩ B; sirie $\Lambda^{H}\Sigma^{T}$ | duceret] Θ^{M2} (duce *in ras.*) | ∾ duceret uxorem 𝔤 | et quod] eo quod $\Lambda^{L}\Sigma^{T}O$. *Cf. LXX et Lugd.* (in eo quod benedixerit eum) | post] potest G^{*}; *om.* Σ^{T} | praecipisset M^{*}; preceperat Σ^{T} | non accipies coniugem] *in ras.* Φ^{P1} | accipias $\Sigma^{OM}\Phi^{A}\Theta^{G}\Psi^{B}$ | coniugium G^{*}; uxorem X𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | canaan $X\Sigma^{M}B$; canahan Σ^{T}.

7. quodque] quoque G^{*}; quod cum Σ^{M} | iacob * Φ^{G} | parentibus *om.* Σ^{T*} | ∾ parentibus iacob Σ^{M} | parentibus + suis $B\Omega^{SJ*}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | isset] *in ras.* Φ^{Z2} | syria Λ^{L}; siriam $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma\Psi^{M}$; mesopotamiam G.

8. quoque + esau $\Sigma^{M}\Theta^{G*}$ (?); + aesau X *cum hebr. LXX et Lugd.* | quod *om.* Π^{C} | acciperet Ψ^{B} | filias *om.* $\Phi^{Z\dagger}$ | canaan $X\Sigma^{M}$; canahan Σ^{T} | suus] ȩius X.

9. ibit $GC\Lambda^{L}X\Pi^{C}\Sigma^{T}AO$; *om.* Σ^{O*} | ismahelem] Θ^{G*}; ismaelem $\Sigma^{M}\Theta^{G2}\Psi^{B}\Omega^{S}$

---

4. ⟨et det GA | ⟨ut A | 5. § cumque A (*marg.*) O; ⟨cumque GCAT | ⟨profectus GA | ⟨ad laban A | 6. ¶ videns XXXIIII. B; § videns O; ⟨videns GCAT | ⟨et misisset A | ⟨et quod GAT | ⟨non GAT | 7. ⟨quodque GAT | 8. ⟨probans AT | 9. ¶ ivit XXXIIII. G; § ivit O; ⟨ivit AT | ⟨meleth AT.

ham sororem Nabaioth
10 igitur egressus Iacob de Bersabee pergebat Haran
11 cumque venisset ad quendam locum et vellet in eo requiescere post solis occubitum
tulit de lapidibus qui iacebant
et subponens capiti suo dormivit in eodem loco
12 viditque in somnis scalam stantem super terram et cacumen illius tangens caelum
angelos quoque Dei ascendentes et descendentes per eam
13 et Dominum innixum scalae dicentem sibi
ego sum Dominus Deus Abraham patris tui et Deus Isaac
terram in qua dormis tibi dabo et semini tuo
14 eritque germen tuum quasi pulvis terrae
dilataberis ad occidentem et orientem septentrionem et meridiem

---

10. egressus A; egressus est O; regressus est G; pergebat GAO, *errante forte archetypo, cum hebr. et LXX habeant:* egressus est ... et pergebat | 14. dilataueris GAO | ad occidentem et orientem septentrionem et meridiem A; ad orientem et occidentem et ad septentrionem et meridiem G; ad occidentem septentrionem et meridię O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$𝔦𝔳.

𝔤𝔢𝔷𝔠; hismahelem Φ^{P}; ysmahelem 𝔞; ysmaelem Ω^{J}; smahelem C; smaelem X Σ^{T}; ismahel Π^{C} | et *om.* Λ^{L*} | et duxit] adduxit OΩ^{S} | hiis Ω^{J}𝔞; iis Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | meleth = GΛΠOΨ^{BDM}; melech AΩ𝔞𝔤; maheleth CM$\Phi^{RG}\Theta^{MG*}$𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; mahelet XΣ^{O} Φ^{A}; mahelath Θ^{G2}; maeleth $\Sigma^{T}T^{2}$ (el *in ras.*) $\Phi^{ZVP}\Theta^{A}$P; maelet Σ^{M}; maleth B. ¶ ał basemath Θ^{M} | ismahel] $\Sigma^{O*}\Theta^{G*}$; ismael $\Sigma^{TM}\Theta^{G2}\Psi^{B}\Omega^{SJ}$𝔤𝔢𝔷𝔠; hismahel $\Sigma^{O2}\Psi^{M}$; ysmahel 𝔞; smahel CX | fili CXOP*; filiam Ψ^{M} | abraam X$\Pi^{D}\Sigma^{M}\Psi^{B}$; habraham C | nabaiot $\Sigma^{M*}\Omega^{M}$; nabaith Σ^{O*}; naboioth Φ^{Z}; nabeoth XΣ^{T}.

10. egressus] regressus G | (e)gressus + est GOM* *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.; Aug. ep. ad cath. 6, 13; de civ. Dei 16, 38* | ber - sabee 𝔯𝔢𝔩; bersabeae $\Pi\Sigma^{O}M\Theta^{G*}P^{2}$; bersabęę Σ^{M}; bersabe XOP*; bersabeę $\Lambda^{L}B\Phi^{P}$; bersabeae Φ^{V}; birsabeę Σ^{T}; uersabee G* | pergebat + ad Ψ^{D} | haran] $\Pi^{D*}\Theta^{A*M*}$P*; haram Π^{C}; aran $\Sigma\Pi^{D2}\Phi^{RG}O^{*}\Theta^{A2M2G}\dagger\Psi^{D}\Omega^{S}$𝔞𝔤; aram Ψ^{BM} Ω^{M}; charran P^{2}.

11. cum (que *om.*) Σ^{M} | loco Ω^{S} | ∾ loc(um) quendam Ω^{SM} | et *om.* Π^{C} | uellit P* | ocubitum Σ^{M}; obcubitum O; accubitum B* | tullit O | et *om.* Φ^{R}.

12. somniis ΛB | desuper Σ^{M} | illius] eius $\Psi^{DM}\Omega^{S}$ | c(a)elum + et CΩ^{S}. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Aug. locis cit.* (et angeli) | angelus P* | discendentes A* | per] super $\Sigma^{O*}\Theta^{A}$.

13. dominus B | siui O | sum *om.* $\Lambda^{L*H}\Pi$ *cum hebr. et LXX* | dominus *om.* P*Ψ^{B} *cum LXX; Aug. de civ. Dei 16, 38* | abraam X$\Pi^{D}\Sigma^{M}$; habraam O; habraham Σ^{T} | patri tui Σ^{O*}; *om.* Σ^{M} | et *om.* Φ^{V*} | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}\Pi^{D}\Sigma^{M}$ $\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; yssaac B; ysahac C | terra Σ^{M}B | in quam G | et semini tuo *om.* Ω^{M}.

14. germen] semen $\Lambda\Pi^{D}\Omega^{SJ}$𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. de civ. Dei 16, 38; ep. ad cath. 6, 13; c. Crescon.*

---

10. ¶ igitur XXIIII. Θ^{A2M2G2}; XXXV. B; XXXVIII. A; LI. ΛTM$\Phi^{RAZGP}P^{2}\Omega^{M}$; LII. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{BDM}; § igitur O; ⟨igitur GCT | 11. § cumque O; ⟨cumque GAT | ⟨et vellet G | ⟨tulit GAT | ⟨et subponens A | 12. ¶ viditque XXXV. G; § viditque O; ⟨viditque AT | ⟨angelos GAT | 13. ⟨et dominum GA | ¶ ego *Div. sine num.* O; ⟨ego GA | ⟨et deus G | ⟨terram GCAT | 14. ⟨eritque GAT | ⟨dilataberis GAT | ⟨et ad septentrionem G.

et benedicentur in te et in semine
tuo cunctae tribus terrae
15 et ero custos tuus quocumque
perrexeris
et reducam te in terram hanc
nec dimittam nisi complevero
universa quae dixi
16 cumque evigilasset Iacob de
somno ait
vere Dominus est in loco isto et
ego nesciebam
17 pavensque quam terribilis inquit
est locus iste
non est hic aliud nisi domus Dei
et porta caeli
18 surgens ergo mane tulit lapidem
quem supposuerat capiti suo
et erexit in titulum
fundens oleum desuper
19 appellavitque nomen urbis Bethel
quae prius Luza vocabatur
20 vovit etiam votum dicens
si fuerit Deus mecum et custo-
dierit me in via per quam am-
bulo
et dederit mihi panem ad vescen-

17. terribilis inqui(t) est GA; terribilis est inquit O | porta G; portae A; portas O.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F}𝔪.

4, 74. ¶ « eritque semen tuum » non « germen » *Hug.* Antiqui « et semini tuo eritque germen » *Guill.* | dilataueris GC Π^{D}Σ^{T}BAOΘ^{AM*G}P*; dilatabiris Φ^{R*GV} | ad occ. et ad orient. Φ^{G} | et orientem *om.* O | ∾ ad (ab G^{C}) orient. et occ. G^{C}Λ^{H}XΣ^{T}T*Θ^{A1} (*partim in ras.*)^{M}Ψ^{DM}Ω 𝔞𝔠𝔢𝔩𝔰𝔠 | et sept. P*Ψ^{B*}Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ad sept. Λ^{H}Σ^{M} | et ad sept. G | meridie Σ^{M}; meridię O | in semini CXΦ^{P*}Ψ^{DM}; semini (in *om.*) Σ^{T}B | trrae G†.

15. ero] ego G†. *Cf. LXX; Lugd.; Aug. de civ. Dei et ep. ad cath. loc. cit.* (ego tecum sum) | custos] C*; custus C^{2} Λ^{L}XB*T*OP*Ψ^{DM} | quoque Ω^{M*} | te**** P | nec] ne Φ^{Z*}P* | compleuero] G^{C} (uero *in ras.*).

16. euigilaset O | de] e X; a Σ^{M} | ∾ de somno iacob P*.

17. pauensque — terribilis] *in ras.* P^{2} | pauensque + dixi O^{2} (*rec. m. int. lin.*) | •inquit Ω^{M} (*pr.* i *in ras.*); *om.* Π^{C} | ∾ est inqui(t) ΛΠ^{C}Σ^{T}BΦ^{P}OΨ^{D} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | locus] *in ras.* Σ^{O}; *om.* Φ^{P*} | ∾ est locus iste inqui(t) Σ^{O}Ω^{S} | est *om.* Σ^{T} | alius Ψ^{M} | dei] domini Θ^{A*} | portae A; porte Σ^{T}; portas OΨ^{M} | caeli] Λ^{L2} (c *in ras.*); cali O†.

18. surgit Ω^{M} | ergo] enim G; uero X | ergo + iacob O^{2}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | mane + iacob Π^{C}Σ^{O*}. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Aug. quaest. in gen. 83; de civ. Dei loc. cit.* | tullit O | capite Ψ^{M} | kapit. suo B | fundens + que O^{2}.

19. appellabitque XB | urbis + illius G^{C}. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Aug. quaest. in gen. 85; de civ. Dei 16, 38* | beth - el 𝔢; betel Σ^{TM} | prius *om.* O. *Cf. LXX et ant. vers.*

20. uouit] uocauit P* (?) | fueris Π^{C} | deus] dominus M*Θ^{A}𝔢𝔩𝔰 *cum Hier. in Ezech. 14, 46;* dominus deus 𝔤 *cum LXX; Lugd.; Ambr. in ps. 118, 2, 19; Hier. c. Pelag. 3, 8 et ep. 120 ad Hebid. 2* | in uiam G^{C}Λ^{H}XΣ^{T}; per uiam G^{*3} | per *om.* Ψ^{B*} | quam + ego Σ^{O}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Hier. c. Pelag. loc. cit.; ep. 22 ad Eustoch. 33* | panes Σ^{T}Ω^{S} | ad] *in ras.* Φ^{V2} | uescendum] edendum

⟨et benedicentur GA | 15. ⟨et ero GAT | ⟨et reducam GA | ⟨nec GA | 16. ¶ cumque Div. sine num. O; ⟨cumque GCAT | ⟨ait G | § vere O; ⟨vere AT | ⟨et ego G | 17. ⟨pavensque GAT | ⟨quam C | ⟨non GA | ⟨et porta G | 18. § surgens O; ⟨surgens GCAT | ⟨et erexit GA | ⟨fundens A | 19. ⟨appellavitque GAT | 20. ⟨vovit GAT | § si O; ⟨si GAT | ⟨et dederit A.

dum et vestem ad induendum
21 reversusque fuero prospere ad domum patris mei
erit mihi Dominus in Deum
22 et lapis iste quem erexi in titulum vocabitur domus Dei
cunctorumque quae dederis mihi decimas offeram tibi.
XXIX. 1 Profectus ergo Iacob venit ad terram orientalem
2 et vidit puteum in agro
tresque greges ovium accubantes iuxta eum
nam ex illo adaquabantur pecora
et os eius grandi lapide claudebatur
3 morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem
et refectis gregibus rursum super os putei ponerent
4 dixitque ad pastores
fratres unde estis
qui responderunt de Haran
5 quos interrogans
numquid ait nostis Laban filium Nahor
dixerunt novimus
6 sanusne est inquit
valet inquiunt
et ecce Rahel filia eius venit cum grege suo

XXIX. 2. grandi AO; grande G | claudebatur GA; claudebantur O | 3. rursum GA; rursus O | 5. nobimus G*O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ ιυ.

Σ^{O} | uestem] P*; uestimentum Π^{C}BMΦ $\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{B2DM}\Omega^{JM}$agrelʒc *cum Lugd.; Hier. c. Pelag. loc. cit.; ep. 120 loc. cit.* | ad intuendum Ψ^{B*}.

21. ad] *in ras.* Φ^{V2}; in Σ^{O}B *cum LXX; Lugd.; Hier. c. Pelag. loc. cit.* | mei + et Ψ^{B}.

22. erexit Ψ^{B*M} | titulum] testimonium B | uocauitur CO | ∼ dei domus Ω^{M} | cunctorum (que *om.*) $X\Sigma^{M}$ $T^{*}\Psi^{B*}$.

XXIX. 1. ad] T*P*; in $\Pi T^{2}M\Phi P^{2}$ Ωagrelʒc *cum LXX et Lugd.*

2. poteum $T^{*}\Phi^{A*}$ | tres quoque ar elʒc | greges ouium] *in ras.* Φ^{R2} | obium Σ^{T*}O | occubantes Θ^{A*}; excubantes Σ^{M} | hos C | grande $GX\Theta^{M*}P^{*}\Psi^{B*}$ | lapidi Π^{C}; lapides O* | cludebatur TP*; claudebantur $\Pi^{C*}B^{*}\Phi^{P*}$O.

3. moresque P*; mosque Ω^{S}; moris quippe Σ^{T} | obibus O | deuolberent CX; debolueerent O; deuoluerunt Φ^{P*}; euoluerent $\Sigma^{OM}\Omega^{SM}$α; euolberent Σ^{T}; reuoluerent Θ^{A} | gregibus] ouibus X | rursus O $\Psi^{M}\Omega^{S}$ | hos $C\Psi^{D}$; *om.* Ψ^{M} | putei] Θ^{A2} (p *in ras.*); potei $T^{*}\Phi^{A*}$.

4. haran] $\Theta^{A*M*}P^{*}$; haram $\Lambda^{L}\Pi^{C}$; aran $GCX\Sigma\Theta^{A2M2}\Psi^{BDM}\Omega^{SM}$ag; charran P^{2}.

5. quos] quo nos Π^{C} | ∼ ait numquid Λ^{H} | nosti Ψ^{M} | filius Ψ^{B*} | nahor] T*; naor $\Sigma^{M}P^{*}$; nachor $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T^{2}M\Phi OP^{2}$ Ψ^{BDM}Ωagrelʒc | nahor + batuel fili qui X | nobimus G*XO.

6. inquit] inqua P* | ualet * Φ^{P}; uale $\Phi^{Z\dagger}$ | rahel = $GX\Pi^{C}AO^{*}$; racel Σ^{T} Ψ^{D*}; rachel $C\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{OM}BTM\Phi O^{2}\Theta^{AMG}P$ Ψ^{BD2M}Ωagrelʒc | greges Ψ^{M*} | suo *om.* Θ^{G2} *cum hebr.* | gregibus suis Σ^{O*}.

⟨et vestem G | 21. ⟨reversusque AT | § erit O; ⟨erit GAT | in deum G | 22. ⟨et lapis A | ⟨vocabitur G | ⟨cunctorumque GA.

XXIX. 1. ¶ Profectus XXIX. Ω^{SJ}; LII. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}P^{2}\Omega^{M}$; LIII. Φ^{V}; *Div. sine num.* $O\Psi^{BDM}$; § profectus A; ⟨profectus GC | ⟨venit G | 2. ⟨et vidit A | ⟨tresque GA | ⟨nam GAT | ⟨et os GA | 3. ⟨morisque GA | ⟨et refectis A | ⟨super G | 4. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨fratres GCAT | ⟨qui GAT | 5. ⟨quos GCAT | ⟨numquid GCAT | ⟨dixerunt GA | 6. ⟨sanusne GAC | ⟨valet GAT | § inquiunt O | ⟨et ecce GCAT | ⟨venit G.

7 dixitque Iacob adhuc multum
diei superest
nec est tempus ut reducantur ad
caulas greges
date ante potum ovibus et sic ad
pastum eas reducite
8 qui responderunt non possumus
donec omnia pecora congregentur
et amoveamus lapidem de ore
putei ut adaquemus greges
9 adhuc loquebantur
et ecce Rahel veniebat cum ovibus patris sui
nam gregem ipsa pascebat
10 quam cum vidisset Iacob et sciret consobrinam suam ovesque
Laban avunculi sui
amovit lapidem quo puteus claudebatur
11 et adaquato grege osculatus est
eam
elevataque voce flevit 12 et indicavit ei quod frater esset patris
eius et filius Rebeccae
at illa festinans nuntiavit patri
suo
13 qui cum audisset venisse Iacob
filium sororis suae cucurrit
obviam
complexusque eum et in oscula
ruens duxit in domum suam

---

9. loquebantur G^{1}O; loquantur G†; loquebatur A*.

Desunt ΘHΨF 𝔪.

7. multo O*; multu O^2 | diei + que ΣT | nec] nunc ΨB* | gregis T*ΦZ*ΘM* | date ante] *in ras.* M | ante] O*; antea O^2 | ∾ ante date TΦΨBDMΩJM | obibus O | ∾ potum ouibus ante ΣO | eas *om.* ΣM* | ∾ eas ad pastum A agrelgc.

8. responderunt] dixerunt T *cum hebr. LXX et Lugd.* | donec] *in ras.* ΦV^2 | et amoueamus lapidem] *in ras.* ΘM^2 | amobeamus XΣT; amouemus ΦV^2 (mus *in ras.*); moueamus CΣO | potei T*ΦA* | ut] *in ras.* ΨB^2; et BΦZ *cum hebr. LXX et Lugd.*

9. loquantur G†; loquebatur A*T* P*. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (adhuc eo loquente cum eis) | rahel = GΠCAO*; racel XΣT; rachel *ceteri* | ueniebant ΨM* | obibus ΣTOO | patri ΣM | ∾ sui patris ΣO | grege ΦZ* | pascebat] *in ras.* ΩS.

10. uidisset] uenisset ΦZ* | uidisset + uenisse Π | scire ΠCΨD | oues quoque ΩS | aunculi P* | poteus TΦA* | cludebatur ΘA; claudebantur ΛLΠC*.

11. aquato B | eum ΦZ* | et eleuata ΩS agrelgc | flebit X.

12. ei *om.* P* | patri ΨD; fratris ΘA | eius] sui ΩS agrelgc; *om.* ΠCB* | filios ΘG*P* | rebecce C^{2}ΛXΠDΣTBΨBMΩa; reueccę O | at] ad CXO | nuntiabit X | nun(t)iauit + haec ΦGP | patri] *in ras.* ΠC^2 | suo + laban C.

13. uenisset ΨB*; *om.* O | uenisse iacob] *in ras.* ΦR^2 | filii ΨB* | soris A | cucurrit] occurrit ΩS agrelg | cucurrit + ei ΛHΨB* | obbiam O; obiam ΛL | obuiam + ei CΣOMBMΦP^{2}ΘOPΨDΩSM agrelgc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | co(m)plexusque + est GCCΘM*ΨB*ΩM | in oscula] ΦV*; in osculo ΦV^2 | in oscula ruens] *in ras.* ΦP^2; osculauerunt se O | ruens] ¶ al cadens ΘM | duxit] O^2 (du *in ras.*) | domu G† | causas ΦO | causis + laban P.

---

7. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨adhuc T | ⟨nec GA | ⟨date GA | ⟨et sic G | 8. § qui O; ⟨qui GAT | ⟨non GCT | ⟨et amoveamus GA | 9. ¶ adhuc *Div. sine num.* O; ⟨adhuc GCAT | ⟨et ecce GA | ⟨nam GAT | 10. ⟨quam GCAT | ⟨et sciret G | ⟨ovesque G | ⟨amovit GAT | 11. ⟨et adaquato GA | ⟨elevataque GCAT | § at O; ⟨at GCAT | 13. ⟨qui GCAT | ⟨conplexusque AT.

auditis autem causis itineris [14] re-
spondit
os meum es et caro mea
et postquam expleti sunt dies
mensis unius [15] dixit ei
num quia frater meus es gratis
servies mihi
dic quid mercedis accipias
16 habebat vero filias duas nomen
maioris Lia minor appellabatur
Rahel
17 sed Lia lippis erat oculis
Rahel decora facie et venusto
aspectu
18 quam diligens Iacob ait
serviam tibi pro Rahel filia tua
minore septem annis
19 respondit Laban melius est ut tibi
eam dem quam viro alteri
mane apud me
20 servivit igitur Iacob pro Rahel
septem annis
et videbantur illi pauci dies prae
amoris magnitudine
21 dixitque ad Laban
da mihi uxorem meam quia iam

---

14. es et caro mea AO; et caro mea es G | 15. es AO; *om.* G† | 16. nomen AO; nomine G | 17. aspectu AO; aspecto G | 21. dixitque ad laban GA; dixitque laban O*.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$ $\iota\upsilon$.

14. hos C | ∿ et caro mea es GX Ψ^{DM} | mea *** P | expleti] P^{2} (x *in ras.*); impleti agrelsc; conpleti Σ^{T}; completi Σ^{OM}.

15. num quia] M^{2} (ia *in ras.*) O*; numquid $O^{2}\Psi^{B*}$ | fratris Ψ^{M} | es *om.* G† M†Θ^{A*M*} | seruias Σ^{T} | mercedes P*Ψ^{B*} | accipies $\Lambda\Sigma^{OM}B\Psi^{D}\Omega^{S}$.

16. habebit Ψ^{B*} | uero] ergo Λ; quidem B; itaque Ψ^{B}; *om.* G† | ∿ duas filias $X\Sigma^{M}\Omega^{SJ}$arelsc | nomine $G\Pi^{C}$ | lya Ω^{SJ}a | minoris X | minor + autem Φ^{A*}; + uero Ω^{S}agrelsc | rahel = $G\Pi^{C}AO*$; racel $\Lambda^{L}X\Sigma^{TM}$; rachel $C\Lambda^{H}\Pi^{D}\Sigma^{O}BTM\Phi O^{2}$ $\Theta^{AMG}P\Psi^{BDM}\Omega$agrelsc.

17. lya Ω^{SJ}a | lipis $\Sigma^{O}B$; lipposis $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$; lypipis P* | rahel = $GC^{2}AO*$; racel $X\Sigma^{TM}$; rachel $C*\Lambda\Pi\Sigma^{O}BTM\Phi O^{2}\Theta^{AMG}$ $P\Psi^{BDM}\Omega$agrelsc | ra(ch)el + uero $G^{C}P*$. *Cf. LXX et Lugd.* (rachel autem) | decora] Θ^{M2} (a *in ras.*) | facie] Θ^{G2} (e *in ras.*); facię B | uenustu $\Lambda^{H}P*$ | aspecto GP*.

18. quam] Φ^{P2} (a *in ras.*) | rahel = $G\Pi^{C}AO*$; racel $X\Sigma^{T}$; rachel $C\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{OM}BT$ $M\Phi O^{2}\Theta^{AMG}P\Psi^{BDM}\Omega$agrelsc | filiam tuam $BP*\Psi^{M}$ | tua *om.* Φ^{A*} | minorem Ψ^{M} | annos Σ^{M}.

19. et respondit G | ut] ait P* | ∿ eam tibi Ω^{M} | quam] quum Φ^{P*} | ∿ alteri uiro agrelsc | maneat B | apud me + septem annis O *ex vers. 18 et 20.*

20. seruibit O | ygitur C; ergo ag relsc | pro *om.* $\Phi^{P\dagger}$ | rahel = $G\Pi^{C}O*$; racel $X\Sigma^{T}$; rachel $C\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{OM}BATM\Phi O^{2}\Theta^{AMG}P$ $\Psi^{BDM}\Omega$agrelsc | rachel + filia minore Λ^{H} | annos Σ^{M} | paucis Λ^{L} | amoris] Θ^{G2} (is *in ras.*); amore $\Lambda^{L}\Phi^{Z*}\Theta^{M*}P*$ | magnitudinem $\Pi^{C*}\Phi^{A*}$; magnitudinis $\Phi^{Z*}\Theta^{M*}$ P*; multitudine C; pulcritudine B.

21. dixit (que *om.*) Λ^{L*} | ad *om.* Σ^{O*} O* | iam *om.* $B\Omega^{S}$ | tempus *om.* Ψ^{D} | ex-

---

¶ auditis *Div. sine num.* O; ⟨auditis GAT | 14. ⟨os GA | ¶ et postquam XXXIII. C^{2}; ⟨et postquam GCAT | 15. ⟨dixit G | ⟨num AT | § gratis O | ⟨dic GAT | 16. ⟨habebat GAT | ⟨nomen T | ⟨minor G | 17. ⟨sed GAT | ⟨rahel GAT | 18. ¶ quam XXXVI. B; ⟨quam GCAT | ⟨ait G | § serviam O; ⟨serviam AT | ⟨pro G | 19. § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨melius GCT | ⟨mane GA | 20. ¶ servivit XXXIII. XΣ; § servivit O; ⟨servivit GCAT | ⟨septem G | ⟨et videbantur GA | 21. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨da GAT.

tempus expletum est ut ingrediar ad eam
22 qui vocatis multis amicorum turbis ad convivium fecit nuptias
23 et vespere filiam suam Liam introduxit ad eum
24 dans ancillam filiae Zelpham nomine
ad quam cum ex more Iacob fuisset ingressus
facto mane vidit Liam
25 et dixit ad socerum
quid est quod facere voluisti
nonne pro Rahel servivi tibi quare imposuisti mihi
26 respondit Laban non est in loco nostro consuetudinis ut minores ante tradamus ad nuptias
27 imple ebdomadem dierum huius copulae
et hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem annis aliis
28 adquievit placito et ebdomade

---

23. et uesper(e) GA; uespere O | 25. ad socerum AO; ad socerum suum G | imposuisti mihi GA; imposuisti mihi liam O | 28. ebdomadae GAO.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$𝔪.

pletum] impletum $\Sigma^{OM}\Omega^{S}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; inpletum Σ^{T} | ∾ est (ex)pletum $\Psi^{B}\Omega^{S}$ | ut *om.* Ω^{S*} | ingrediam O | ad eam] ad illam BTMΦ $\Theta^{AMG}P^{2}$ (*in ras.*) $\Psi^{BDM}\Omega^{M}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ∾ ut ingrediar ad illam quia tempus expletum est B.

22. conuocatis $\Lambda^{L*}\Sigma^{O}$B | fecerunt C | nubtias GCXΣ^{TM}B.

23. et *om.* Π^{C}O | uesperi G† | suam *om.* Σ^{O*} | liam] *in ras.* Φ^{Z1}; lyam Ω^{SJ}𝔞 | ∾ l(i)am filiam suam Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | eum] illum B; eam Ψ^{B*}.

24. dans ancillam] *in ras.* Θ^{M2} | filia ezelfan G* | filę Ψ^{D} | fili(a)e + su(a)e CX *cum hebr. LXX et Lugd.* | zelpham = Λ^{H} T$\Psi^{D}\Omega^{SJ}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; zelphan $\Phi\Psi^{B2M}$; zelpam Λ^{L}; zelfam CXΣ^{TO}MO$\Theta^{AMG}\Omega^{M}$; zelfan G* $\Pi\Sigma^{M}$BAP; zelpha Ψ^{B*}; zelfa G^{C} | ad] at P | morae C | iacob f. ingr.] introisset iacob Σ^{M} | ∾ fuisset iacob Ψ^{DM} | mane + ut Ψ^{B} | lyam Ω^{SJ}𝔞; lian 𝔩𝔰.

25. socrum Λ^{L}X | socerum + suum GCB$\Theta^{G}P^{*}\Psi^{BDM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | est + hoc Π $\Theta^{A2M*}P^{2}$. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (quid hoc fecisti) | quod + me O^{2} (*rec. m.*) | boluisti O | uoluisti + mihi C. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (quid hoc fecisti mihi) | nonne] numquid P | rahel = GΠ^{C}AO*; racel XΣ^{T}; rachel C$\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{OM}BTM\Phi O^{2}\Theta^{AMG}$ P$\Psi^{BDM}\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | seruiuit Φ^{V*} | quare + liam Λ^{H}; + lyam Ω^{S} | imposuisti] supposuisti Ω^{S}; subposuisti Λ^{H} | mihi *om.* Π^{C*} | mi(h)i + liam $X^{2}O\Psi^{B}$; + hanc rem G^{C}. ¶ Alii male habent « quare liam supposuisti mihi » *Hug.* Alii « quare lyam supposuisti mihi » sed non est uera littera sicut ant. et hebr. *Iac.*

26. ∾ nostro loco B | minoris Ψ^{M} | tradantur XT* | nubtias GXΣ^{T} | nuptias + quam maiores O^{2} (*rec. m. int. lin.*). *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (prius minorem potius quam maiorem).

27. ebdomadem = G$\Lambda^{L}\Pi^{D}\Sigma^{TM}$AT*M Φ^{RAZGP*}OΘ^{AMG}P*; ebdomadaem C; ebdomadaeam Π^{C}; ebdomaden Φ^{V2}; ebdomadam Λ^{H}XΣ^{O}B$T^{2}\Phi^{V*P2}P^{2}\Psi^{BD}\Omega$𝔞; ebdomada Ψ^{M}; hebdomadam 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | cotulę Λ^{L*}; *om.* Σ^{M*} | tibi *om.* Λ^{L*} | pro opere] propere P* | quod X$\Sigma^{TM}\Psi^{B*}$.

28. adquieuit* Φ^{A} | ebdomade] Φ^{A*} P*Ψ^{B*}; ebdomadae G$\Lambda^{L}\Pi^{C}$AMOΘ^{A*G*}; ebdomodae Φ^{Z*}; ebdomada $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$TΦ^{A2} $\Phi^{Z2VP}P^{2}\Psi^{B2DM}\Omega$𝔞; ebdoma Θ^{M*}; hebdomada 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | transacta] *in ras.* Θ^{A1};

---

22. § qui O; ⟨qui GCAT | 23. ⟨et vespere GA | 24. ⟨dans A | ⟨filiae G | ⟨ad GAT | ⟨facto GA | 25. ⟨et dixit GC | ⟨quid A | ⟨nonne GAT | 26. ¶ respondit *Div. sine num.* O; ⟨respondit GCAT | ⟨non T | 27. ⟨imple GA | ⟨et hanc GAT | 28. § adquievit O; ⟨adquievit GCAT.

transacta Rahel duxit uxorem
29 cui pater servam Balam dederat
30 tandemque potitus optatis nuptiis
amorem sequentis priori praetulit
serviens apud eum septem annis
aliis.
31 Videns autem Dominus quod
despiceret Liam aperuit vulvam eius
sorore sterili permanente
32 quae conceptum genuit filium
vocavitque nomen eius Ruben
dicens
vidit Dominus humilitatem meam
nunc amabit me vir meus
33 rursumque concepit et peperit
filium et ait
quoniam audivit Dominus haberi
me contemptui dedit etiam
istum mihi
vocavitque nomen illius Symeon
34 concepit tertio et genuit alium
dixitque

31. uulbam AO | ster(i)li GA; sterele O | 32. dominus GA; deus O | amabit A; amauit GO | 33. contemptui O; contemtui GA.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F} 𝔴.

trasacta O*; transactam Φ^{Z*}; transacte Σ^{T}P*Ψ^{B*} | rahel = GΠ^{C}AO; racel XΣ^{T}; rachel CΛΠ^{D}Σ^{OM}BTMΦΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω agr elgc.

29. serbam Λ^{L}O | ballam CΛ^{L}XΣA Θ^{AM}; balam** Φ^{A} | tradiderat Ω^{S} agrelgc.

30. tandem (que *om.*) Σ^{TO*} | potitis P*; potius XΣ^{T}T*Φ^{R†A†Z*V}Θ^{AG†}Ψ^{DM}; patitus O | obtatis Λ^{L}XΣB; hobtatis C | nuptis O; nubtiis GXΣ^{TM}B | ∿ nubtiis obtatis Σ^{M} | amorem sequentis *om.* G† | amore O | priorem Σ^{M} | pretullit O; protulit X.

31. quod + iacob Ψ^{M} | despiceret] Θ^{G*}; dispiceret XT*Θ^{MG2}P | lyam Ω^{SJ}a | uulbam CXΣ^{T}AO; uulba B; uuluuam M | sorore] tempore O; sororis Π^{C} | sterili] Φ^{P2} (ili *in ras.*); stereli CΛ^{L}AM*Φ^{A*}Θ^{G*} P*Ψ^{DM}; sterile XΣ^{T}BO^{2}Ψ^{B*}; sterele O* | permanentem G.

32. concepto Ψ^{M} | uocabitque XΣ^{T}B; uocauit (que *om.*) Σ^{M}Ψ^{M} | eius] illius P; *om.* Θ^{G*} | dominus] *in ras.* Θ^{A2}; deus ΠO | umilitatem Σ^{T} | amabit** Φ^{V}; amauit GΛ^{L}Π^{C*}Σ^{T}BT*Φ^{A*Z*}OΘ^{AMG*}P*Ψ^{D} | meus + et respexit afflictionem meam et misertus est mei C.

33. rursuumque Λ^{H}; rursusque O^{1}; rususque O† | concoeperit Ψ^{B*} | audiuit] Φ^{Z*}Θ^{G*}; uidit Φ^{Z2}Θ^{MG2}P^{2}Ω^{S}a; uidirit P*. ¶ ij audiuit Θ^{M} | haueri G†; aberi Σ^{M}B; abheri Σ^{T}; habere Π^{C}M*Θ^{M*}P*Ψ^{B*D}; abere Ψ^{M} | me *om.* M* | ∿ me dominus haberi Ω^{S} agrelgc | contemtui GΣ^{TM}BAT*; dispectui P^{2} (dispec *in ras.*) | etiam] et Θ^{M*} | ∿ michi etiam istum Ψ^{B} | uocauit (que *om.*) A*; uocabitque XB | illius] *in ras.* G^{1}; eius XΣBMΦΘ^{M}Ψ^{DM}Ω agrelgc *cum Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | symeon = G^{1}CΛ^{L}XΠBATMΦOΘ^{AMG*}P Ψ^{BDM}Ω^{SJ} ag; simeon Λ^{H}ΣΘ^{G2}Ω^{M} relgc; symen G†.

34. concepitque Ω^{S} arelgc *cum hebr. et LXX; cf. Lugd.* (et concepit) | tertium Φ^{A*} | alium] alterum G; filium g *cum hebr. et LXX; cf. Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | alium + filium arelgc | et dixit (que *om.*) Λ^{H} |

29. ⟨cui GAT | 30. ¶ tandemque XXXVI. G; ⟨tandemque AT | ⟨serviens GA | 31. ¶ videns XXV. Θ^{A2M2G2}; XXXVII. B; LIII. ΛΠ^{C}TMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; LIIII. Π^{D}Φ^{V}; *Div. sine num.* OΨ^{BM}; § videns A (*marg.*); ⟨videns GCAT | ⟨aperuit G | ⟨sorore GA | 32. ¶ quae XXXVII. G; ⟨quae CAT | ⟨vocavitque GT | ⟨vidit AT | ⟨nunc G | 33. ⟨rursumque GCAT | ⟨quoniam GAT | § dedit O | ⟨vocavitque GAT | 34. ⟨concepit GCAT | § dixitque O; ⟨dixitque G.

nunc quoque copulabitur mihi maritus meus
eo quod pepererim illi tres filios
et idcirco appellavit nomen eius Levi
35 quarto concepit et peperit filium et ait
modo confitebor Domino et ob hoc vocavit eum Iudam
cessavitque parere
XXX. 1 cernens autem Rahel quod infecunda esset invidit sorori
et ait marito suo
da mihi liberos alioquin moriar
2 cui iratus respondit Iacob
num pro Deo ego sum qui privavit te † fructu † ventris tui
3 at illa habeo inquit famulam Balam ingredere ad eam
ut pariat super genua mea et habeam ex ea filios
4 deditque illi Balam in coniugium
quae 5 ingresso ad se viro concepit et peperit filium
6 dixitque Rahel iudicavit mihi Dominus et exaudivit vocem meam
dans mihi filium

---

34. peperim GO.

XXX. 2. priuauit te fructu A; priuauit te fructum GO; *etsi inveniatur* priuare *cum duplici accusativo, hic tamen error videtur fuisse archetypi.* | 4. illi GO; ei A.

Desunt Θ^{H}Φ^{F} 𝔪 (*usque ad finem cap.* 29).

quoque] quo G† | copulauit O | maritus meus] Φ^{Z1} (us me *in ras.*) | peperim GΛ XΣ^{T}BΦ^{A*Z*}OΘ^{A*M*G*} P*Ψ^{B*DM}Ω^{M} | illi] ei BΘ^{G}Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum Lugd. et Hier. loc. cit.* | filio Σ^{O}† | appellabit B | nomen eius] eum Ψ^{B}.

35. et (*post* domino) *om.* Σ^{T}Ψ^{M} | uocabit X | eum] eam P*; nomen eius Σ^{TO}Ω^{SJ} | cessabitque B.

XXX. 1. cernes Φ^{V*} | rahel = GΛ^{L}AO; racel XΣ^{T}; rachel CΛ^{H}ΠΣ^{OM}BTMΦΘ^{AMG}P Ψ^{BDM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | infaecunda Θ^{AG}; infoecunda 𝔤𝔯𝔢𝔩; fecunda O | sorori + su(a)e P*𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Aug. c. Faust. 22, 54* (zelauit sororem suam) | suo *om.* Ω^{S*}.

2. iratus] ita B | numquid O | pribauit C; priuabit Σ^{T}; pribabit X; priuaui Λ^{H}ΠΨ^{M}Ω^{S}; priuabi B | te *om.* T* | fructum GCΠ^{C}O; frutu B* | tuae Φ^{V*}.

3. at] ad CX; et O | ballam CΛ^{L}X ΣAΘ^{AMG*} | eam] illam ΛXΣ^{O}TMΦΘ^{AG} Ψ^{BDM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | ut] et G (?) | pareat T* M*OP* | ea] P*; illa CXΣ^{M}BP^{2}Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠.

4. deditque] dixitque Θ^{A*} | illi] ei ΠA | ballam CΛ^{L}XΣAΘ^{AMG*} | in coniungium B; in coniugio X.

5. ingressa Π^{C}; egresso P* | ad] *bis rep.* G | se *om.* O | et *om.* O.

6. et dixit (que *om.*) Θ^{AG} | rahel = GAO; rahęl Π^{C}; racel XΣ^{T}; rachel CΛΠ^{D} Σ^{OM}BTMΦΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | iudicabit XΣ^{T} | iudicauit mihi] P*; ditauit me P^{2} | dominus] Θ^{G*}; deus Θ^{G2} *cum hebr. LXX et Lugd.* | dans] Θ^{G*}P^{2} (s *in ras.*); dedit Θ^{G2} *cum hebr. et LXX; Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | (dans) + que CΘ^{G}. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Hier. loc. cit.* (et dedit) | appellabit XB | ∾ appellauit idcirco 𝔯 | nomen illius

---

⟨nunc AT | ⟨eo A | ⟨et idcirco GA | 35. ⟨quarto GCAT | § modo O; ⟨modo GA | ⟨et ob GT | ⟨vocavit G.

XXX. 1. ¶ Cernens XXX. Ω^{J}; XXXVIII. B; LIIII. ΛMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; LV. Π^{D}Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{B}; § cernens O; ⟨cernens GCAT | ⟨invidit G | ⟨et ait G | ⟨da AT | 2. § cui O; ⟨cui GCAT | ⟨num GCAT | 3. ⟨at GCAT | ¶ habeo *Div. sine num.* O; ⟨habeo T | ⟨ingredere T | ⟨ut A | 4. ¶ deditque XXXVIII. G; ⟨deditque CAT | ⟨quae GAT | 6. ⟨dixitque GAT | ⟨iudicavit T.

et idcirco appellavit nomen illius
Dan
7 rursumque Bala concipiens peperit alterum
8 pro quo ait Rahel
comparavit me Deus cum sorore mea et invalui
vocavitque eum Nepthalim
9 sentiens Lia quod parere desisset
Zelpham ancillam suam marito tradidit
10 qua post conceptum edente filium
11 dixit feliciter
et idcirco vocavit nomen eius Gad
12 peperit quoque Zelpha alterum
13 dixitque Lia
hoc pro beatitudine mea
beatam quippe me dicent mulieres propterea appellavit eum Aser.
14 Egressus autem Ruben tempore messis triticeae

---

10. post conceptum AO; post concepto G | 13. beatam GO; beata A.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F}.

dan Φ^{P2} *in ras.* | illius] *in ras.* Ω^{J2}; eius Σ^{T}TP*Ψ^{D}Ω^{SM} agrelgc *cum Lugd. et Hier. loc. cit.*

7. balam Φ^{VP*}Ψ^{BDM}; balla CΛ^{L}XΣ AOΘ^{AMG*} | concipies Φ^{P} | peperit] Φ^{P1} (pepe *in ras.*).

8. rahel = GΠ^{C}AO; racel XΣ^{T}B; rachel CΛΠ^{D}Σ^{OM}TMΦΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω agrel dgc | conparauit CTM*Φ^{AZVP}OΘ^{AMG}; conparabit XB; compauit Ψ^{M} | deus] dominus Λ^{H}MΦΘ^{M}PΨ^{BDM}Ω agrelg | cum] *in ras.* Ψ^{B2} | mea] Φ^{A2} (a *in ras.*) | inualuit Π^{C} Ψ^{B*D} | uocabitque XΣ^{T}B; uocauit (que *om.*) T*Ψ^{M} | uocauitque *** Φ^{Z} | eum] enim C* | nepthalim = Λ^{L}BTMΦ^{RAGVP} Θ^{AMG2}Ψ^{D}; neptalim GCΛ^{H}XΠΣΦ^{Z}OΘ^{G*}P Ψ^{BM}Ω^{JM}a; nephtalym Ω^{S}; nephthali grel dgc; neptali A.

9. sentiens — 22. recordatus] *in ras.* Φ^{P2} | lya Ω^{SJ}a; *om.* Σ^{M} | parare Π^{C*} | desiisset Ω^{J}reldgc; desiniset O | desisset + et P* | zelpham = ΛTΦ^{RZGVP}Θ^{G2}PΨ^{BDM} Ωagreldgc; zelphan Π^{C}BΦ^{A}; zelfam GC XΠ^{D}Σ^{TO}MΘ^{AMG*}; zelfan Σ^{M}A; selpham O | marito + suo Π^{C}T*Ψ^{BD}Ω^{J*} | tradedit T*P*.

10. quę Λ^{L}; quam Π^{C*} | conceptu C; concepto GP* | edentem XΠ^{C*}Θ^{A*M*} | filium] C*; filio C^{2}Λ^{L}Σ^{TM}.

11. foeliciter re | uocabit XB; uocatum est Φ^{P} | gat XΠ^{C*}; gath Σ^{TO}.

12. et peperit Ψ^{B*} | peperitque (quoque *om.*) Λ^{H} | zelpha = ΛΠ^{C}BTΦO Θ^{G2}PΨ^{BDM}Ω agreldgc; zelfa GCXΠ^{D}Σ^{TO}A MΘ^{AMG*}; zelfan Σ^{M}.

13. lya Ω^{SJ}a | beatitudine] P^{2} (atitu *in ras.*); beatitudo B; benedictione T Φ^{RAZGV}Ψ^{M}. ¶ Antiqui « hoc pro benedictione mea » *Guill.* | beata BA | me *om.* Σ^{T} | ∾ me quippe Σ^{O}BΩ^{J} | dicent + omnes BΩ^{S}are *cum LXX* | mulieres] gentes B. *Cf. 22, 18; 26, 4* | propterea** T | appellabit X | eum] eam P*; nomen eius Σ^{OM} *cum hebr. et LXX; Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | haser C; asser Ω^{S}.

14. autem *om.* Π | mesis G† | triticee Λ^{H}Ψ^{B}Ωa; triticęę Σ^{M}; triticiae Φ^{RA2G}Θ^{G*}; trititiae T*Φ^{V}; tritticeae GCΘ^{AM*G2}; tritticiae Θ^{M2}; tritticie XΣ^{T}; triticae Φ^{A*}; tritice Λ^{L*}BP^{2}; tritici ΠΨ^{M}P*; triciae Φ^{Z} | triticee + et Ω^{S} | in agro = ΠA*OP*Ψ^{M}

⟨et idcirco GAT | 7. § rursumque O; ⟨rursumque GCAT | 8. ⟨pro GA | ⟨comparavit GAT | ⟨vocavitque GA | 9. ¶ sentiens LV. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; LVI. Π^{D}Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; § sentiens O; ⟨sentiens GCA | ⟨zelpham GA | 10. ⟨qua GAT | 11. ⟨feliciter G | ⟨et idcirco GAT | 12. ⟨peperit GCAT | 13. ⟨dixitque G | ⟨hoc GA | ⟨beatam GAT | 14. ¶ egressus *Div. sine num.* O; ⟨egressus GCAT.

in agro repperit mandragoras
quos matri Liae detulit
dixitque Rahel da mihi partem
de mandragoris filii tui
15 illa respondit parumne tibi videtur quod praeripueris maritum mihi
nisi etiam mandragoras filii mei tuleris
ait Rahel dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii tui
16 redeuntique ad vesperam de agro Iacob
egressa est in occursum Lia
et ad me inquit intrabis quia mercede conduxi te pro mandragoris filii mei
dormivit cum ea nocte illa
17 et exaudivit Deus preces eius
concepitque et peperit filium quintum
18 et ait
dedit Deus mercedem mihi quia dedi ancillam meam viro meo
appellavitque nomen illius Issachar

14. in agro A*O; in agrum GA² | fili G†O | 15. fili GO | 16. et ad me inquit G*A; et ait et ad me inquid O | fili GO | 18. dedi ancillam GA; dedit ancillam O | nomen illius GA; nomen eius O.

Desunt $\Theta^{H}\Psi^{F}$.

cum hebr. et LXX; in agrum GCΛXΣB A^{2}TMΦ$\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{BD}$Ω agrelbsc | repperit] Θ^{M*G*}; reperit $\Theta^{M2G2}\Omega^{M}$ agrelbsc | quos] $\Pi^{C*}P^{*}$; quas CΛXΠ^{C2D}ΣBTMΦΘ^{AG} $P^{2}\Psi^{BDM}$Ω agrelbsc. ¶ ā quas Θ^{M} | quas + sue Ψ^{B2} | matris B | matri + su(a)e Σ^{O2} T* *cum hebr. LXX et Lugd.* | lye Ω^{SJ}a | detulit] *bis rep.* G*; detulli O | rahel = GAO; rahael Π^{C}; racel $X\Sigma^{T}$; rachel CΛΠ^{D} Σ^{OM}BTMΦ$\Theta^{AMG}P\Psi^{BDM}$Ω agrelbsc | patem G†; partes Π^{C}; *om.* Θ^{G2} *cum hebr. LXX et Lugd.* | mandragotis Ψ^{M*}; mandrogoris Λ^{L}; mandragoras Φ^{A*} | fili G†O.

15. praerippueris O; praerepueris P* | nisi *om.* Φ^{R} | mandragoras] T^{2} (as *in ras.*); mandragoris Σ^{M}B | fili GO | tulleris O | ayt Λ^{L}B; at Θ^{A}; at illa Ω^{S} | rahel = GΠ^{C}AO; racel $X\Sigma^{T}$; rachel CΛΠ^{D} Σ^{OM}BTMΦ$\Theta^{AMG}P\Psi^{BDM}$Ω agrelbsc | dormiat] P^{2} (or *in ras.*) | hac] ac B$\Phi^{RG}\Psi^{BM}$ | mandragoris] $\Lambda^{L*}\Psi^{M2}$ (is *in ras.*); mandragoras $\Lambda^{L2}\Phi^{A*}$.

16. redeuntique] Λ^{L*}; redeunteque Λ^{L2} | ad uesperum $\Lambda^{L*H}\Pi^{D}\Sigma^{M}$ | de agro *om.* Σ^{T} | ∿ iacob de agro Σ^{M} agrelbsc | egressa] Θ^{M2} (*pr.* e *in ras.*) | egressa es Ψ^{M} | in ocursu O | in occursum + eius CΛ^{H} Σ^{OM}BM$\Phi^{P}\Theta^{AMG}P^{2}$ (*in ras.*) Ψ^{BDM}Ω agrelgc *cum hebr. LXX et Lugd.* | lia* Λ^{L}; lya Ω^{SJ}a | et + ait $G^{C}C\Sigma^{M}$TMΦ^{RA2} (*in ras.*) $\Phi^{ZGVP}\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{BDM}$Ω agrelg *cum hebr. LXX et Lugd.;* + ayt Λ^{L}B; + ait et O | inquit *om.* Ω^{SM} | intrauis $\Pi^{C*}\Sigma^{T}$O | ∿ intrabis inquit Σ^{O} | qui Ψ^{M} | mercede* Θ^{G} | conduxi] Ψ^{M*}; conduxit Ψ^{M2} | mandragoras Φ^{A*}; mandragora A; mandragis G† | fili GCO | filii** T | dormit G† | dormiuitque Σ^{OM}BP agrelgc *cum hebr. et LXX* | ea] eo X; illea Σ^{M}.

17. deus] dominus Σ *cum Lugd.* | eius] illius Σ^{TO} | concepit (que *om.*) G | quintum *om.* B.

18. quia] qui Θ^{M*} | dedit OΘ^{G*} | ancilla Λ^{H} | meam] *in ras.* Λ^{L2}; mea Λ^{H} Π^{C} | appellabitque XB | illius] eius CO $\Psi^{DM}\Omega^{S}$ agrelgc *cum Lugd. et Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | issachar = AΦ^{RA2G} O relbsc; isachar $G^{1}\Lambda^{L}\Pi\Sigma^{OM}BTM\Phi^{A*ZVP}$ $\Theta^{AMG}P\Psi^{B}$g; isacar Σ^{T}; isar G†; ysachar CΨ^{DM}Ωa; ysacar Λ^{H}X.

⟨repperit GA | ⟨quos G | § dixitque O; ⟨dixitque GAT | ⟨da T | 15. ⟨illa GAT | ⟨parumne GCT | ⟨nisi GA | ⟨ait GCAT | ⟨dormiat G | 16. ⟨redeuntique GCAT | § egressa O; ⟨egressa GA | ⟨et ad GAT | ⟨dormivit GCAT | 17. ⟨et exaudivit T | § concepitque O; ⟨concepitque AT | 18. ⟨dedit A | ⟨appellavitque GAT.

19 rursum Lia concipiens peperit sextum filium 20 et ait
ditavit me Deus dote bona etiam hac vice
mecum erit maritus meus eo quod genuerim ei sex filios
et idcirco appellavit nomen eius Zabulon
21 post quem peperit filiam nomine Dinam
22 recordatus quoque Dominus Rahelis
exaudivit eam et aperuit vulvam illius
23 quae concepit et peperit filium dicens
abstulit Deus obprobrium meum
24 et vocavit nomen illius Ioseph dicens
addat mihi Dominus filium alterum.
25 Nato autem Ioseph dixit Iacob socero suo
dimitte me et revertar in patriam et ad terram meam
26 da mihi uxores et liberos meos pro quibus servivi tibi ut abeam
tu nosti servitutem qua servivi tibi

---

20. deus AO; dominus G | 22. uulbam AO | 25. in patriam GA; ad patriam O | patriam AO; patriam meam G* | 26. ut abeam O; uabeam G; ut habeam A | seruitutem GA; seruitute O | qua AO; quam G.

Desunt Θ^{H}Ψ^{F}.

19. rursumque BΦ^{P}Θ^{M}. *Cf. hebr. et LXX; Lugd. et Hier. loc. cit.* (et concepit adhuc) | lya Ω^{SJ}a | concepit Σ^{T} | concipiens + et Ψ^{B*M}.

20. ditabit X; detauit G†; dotauit grelbgc *cum Hier. loc. cit.* | deus] dominus GΩ^{S} | etia O | ac B | genuerit Ω^{M}; generauerim G* | ei *om.* P* | ei sex] esex O* | appellabit X | nomen eius] *in ras.* Ψ^{B2} | eius] illius Θ^{G*}.

21. post quem] posquem B*; postquam Φ^{AG}Θ^{G*}Ψ^{BDM} | nomen P*.

22. recordatus quoque] recordatus Λ^{H}Φ^{A*}; recordatusque Ψ^{B*}a; recordatusque est Σ^{M}g *cum hebr. et LXX;* recordatus est Σ^{T}; recordatus est quoque X | dominus] Θ^{G*}; deus Θ^{G2}g *cum hebr. et LXX et Lugd.* ¶ Hebr. et ant. habent « deus » *Guill.* | rahelis = GΠ^{C}AO; rachelis CΛΠ^{D}Σ^{OM}BTMΦΘ^{AM2} (ra *in ras.*)^{G}PΨ^{BDM} Ω^{JM}agrelbgc; racelis XΣ^{T}; rachel Ω^{S} | rac(h)elis + et Λ^{H}Π^{C}Ψ^{D} *cum hebr. LXX et Lugd.* | eam *om.* Ψ^{B*} | apperuit Λ^{H}T* M*Φ^{A*}; aparuit Φ^{P*}; peruit O* | uulbam CXΣ^{T}BAO | illius] Σ^{O2} (*int. lin.*); eius Σ^{O} (*in textu*) P*agrelgc *cum Lugd.*

23. concoepit Ψ^{D} | abstullit O | deus] dominus Σ^{M}BP | obproprium P; opproprium Σ^{T}B | meum] a me Θ^{AMG}. ¶ al obprobrium meum Θ^{M} | ∾ obproprium meum dominus P.

24. uocabit XΣ^{T}B | illius] illis B; eius ΣΦ^{A*}Ψ^{M}relgc *cum Lugd.* | iosep Σ^{M}; yoseph X | filium *om.* a.

25. iosep Σ^{M}; yoseph X | ioseph****** Θ^{G} | dixitque Ψ^{B2} | iacob + a O^{2} | socro Λ^{H*}Σ^{O}† | in] ad CXO *cum hebr.* | patriam + meam G*Ω^{S}agrelgc. *Cf. hebr., LXX; Lugd.* (in locum meum) | et *om.* Ψ^{B*}.

26. liueros O | ut abeam] uabeam G†; ut habeam ΛXΣ^{T}AΦ^{A}Ψ^{BDM}; ut abiam T* | tu + uero Ω^{S}agrelgc. *Cf. hebr., LXX; Lugd.* (tu enim) | seruitute X^{2} (te *in ras.*) O | qua] quam GΠ^{CD*}; quia M*Ψ^{B*}.

---

19. § rursum O; ⟨rursum CAT | 20. ⟨ditavit A | ⟨dote G | ⟨mecum A | ⟨et idcirco GA | 21. ⟨post GAT | 22. ¶ recordatus XXXIX. GB; LVI. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; LVII. Π^{D}Φ^{V}; *Div. sine num.* OΨ^{BDM}; ⟨recordatus GCAT | ⟨exaudivit GA | 23. ⟨quae AT | ⟨abstulit AT | 24. ⟨et vocavit GA | ⟨addat GAT | ⟨filium G | 25. § nato AO; ⟨nato GCT | ⟨dimitte GA | 26. ⟨da GAT | ⟨ut G | § tu O; ⟨tu GA.

27 ait ei Laban inveniam gratiam in
conspectu tuo
experimento didici quod benedixerit mihi Deus propter te
28 constitue mercedem tuam quam
dem tibi
29 at ille respondit
tu nosti quomodo servierim tibi
et quanta in manibus meis fuerit possessio tua
30 modicum habuisti antequam venirem
et nunc dives effectus es
benedixitque tibi Dominus ad
introitum meum
iustum est igitur ut aliquando
provideam etiam domui meae
31 dixitque Laban quid dabo tibi
at ille ait nihil volo
sed si feceris quod postulo
iterum pascam et custodiam pecora tua
32 gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves varias et
sparso vellere
et quodcumque furvum et maculosum variumque fuerit tam
in ovibus quam in capris erit
merces mea
33 respondebitque mihi cras iustitia
mea quando placiti tempus
advenerit coram te

---

32. furuum $C\Pi^{c}TO$; fuluum A.

Desunt G (*a v.* 29, fuerit possessio) $\Theta^{H}\Psi^{F}$.

27. et ait Σ *cum hebr.; cf. LXX et Lugd.* (dixit autem) | ei] illi grelgc; enim Ψ^{B}; *om.* $\Sigma^{TO}\Omega^{M}$ | gratia G | in consp. tuo] in conspectuo O | exiperimento Λ^{L*} | dedici T* | quod] quia $\Phi^{R}\Omega^{S}$ agrelgc | mihi *om.* Ψ^{B*} | deus] dominus $B\Phi^{R*G*}$ *cum hebr.* | pro te B.

28. constitue + michi Φ^{G} | tuam *om.* Ω^{S*} | quem P* | ∾ tibi dem Θ^{M}.

29. ad ille CXO | respondi O; respondens G† | nosti + seruitutem Σ^{M} | seruiuit ibi O; seruiuerim tibi C*P* | quantum O | possesio Σ^{T}; posessio O.

30. antequam + ego O^{2} (*rec. m.*) | uenirem + ad te $\Psi^{B}\Omega^{S}$ agrelgc | effectus] factus X | es + modo O^{2} (*rec. m.*) | benedixit (que *om.*) $\Sigma^{O}\dagger\Theta^{M*}$ | dominus] deus $\Lambda\Omega^{S}$ agrelg | ∾ deus tibi Ω^{S} | igitur] etiam P | ut] *in ras.* Θ^{M2} | ∾ prouideam aliquando $TM\Phi\Theta^{M}\Psi^{DM}$ | etiam *om.* $\Sigma^{T}\Omega^{M}$ ael.

31. ∾ tibi dabo agrelbgc | at] ad CXO; et P; nat Σ^{T} | ait *om.* Σ^{TO*} | nihil *** (ait *sub ras.*?) Σ^{T} | quod] quomodo Ψ^{DM} | pascham B; pascuam O | et custodiam *om.* O.

32. gyra] Θ^{A*M*}; gira $C\Lambda\Pi\Sigma B\Phi^{P}\Theta^{A2M2G}\Psi^{BM}\Omega$ a | separas Π^{C} | obes O | ∾ uarias oues B | sparso] Π^{C2} (rso *in ras.*) M*; asperso BM^{2} | quodcumque * Φ^{Z}; quocumque B | furuum] $C\Pi^{C}\Sigma BT^{*}$ OP elbgc; furbum X; fuluum $\Lambda^{L2H}A\Theta^{AMG}\Omega^{SM}$ agr; rufum $\Pi^{D}T^{2}M\Phi^{RAZVP}\Psi^{BDM}\Omega^{J}$; ruffum Φ^{G}; *om.* Λ^{L*}. ¶ Plures ant. et heb. habent « rufum » *Iac.* ał furuum ā rufum Θ^{M} | et *om.* Θ^{A} | uariamque O | fuerat Σ^{O*} | obibus O | mercis $B\Phi^{Z*}OP^{*}$.

33. respondebitque] Π^{C2} (debit *in ras.*) Σ^{O2} (ebi *in ras.*); respondeuitque C $\Lambda^{L}A$; responditque Σ^{T}; respondebit (que *om.*) X | ∾ cras michi Ω^{S} | cras** iustitia Σ^{O2} (as *et pr.* i *in ras.*) | mea *om.* Ψ^{B*} |

---

27. <ait GCAT | <inveniam GCT | <experimento GA | <propter G | 28. <constitue GA | 29. ¶ at *Div. sine num.* O; <at GCAT | <tu GCA | <et quanta G | 30. § modicum O; <modicum CAT | <et nunc A | § benedixitque O; <benedixitque AT | <iustum AT | 31. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; <dixitque CAT | <quid T | <at AT | <sed A | <iterum A | 32. <gyra CAT | <et quodcumque AT | 33. § respondebitque O; <respondebitque AT.

et omnia quae non fuerint varia
et maculosa et furva
tam in ovibus quam in capris
furti me arguent
34 dixit Laban gratum habeo quod
petis
35 et separavit in die illo capras et
oves hircos et arietes varios
atque maculosos
cunctum autem gregem unicolo-
rem id est albi et nigri velleris
tradidit in manu filiorum suorum
36 et posuit spatium itineris inter
se et generum dierum trium
qui pascebat reliquos greges eius.
37 Tollens ergo Iacob virgas popu-
leas virides et amygdalinas et
ex platanis
ex parte decorticavit eas
detractisque corticibus in his quae
spoliata fuerant candor appa-
ruit
illa vero quae integra erant viri-
dia permanserunt
atque in hunc modum color effe-
ctus est varius
38 posuitque eas in canalibus ubi
effundebatur aqua

---

33. furua CΠ^{C}T*; fuba O; fulua A.

Desunt GΘ^{HG} (*passim a v.* 36) Ψ^{F}.

placi Θ^{M*} | tempus] P*; temporis P^{2} | non *om.* Λ^{L*} | macula B | furua] CΠ^{C}ΣB T*P* 𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; furba X; fuba O; fulua Λ^{L2H} AΘ^{A}Ω^{SM} 𝔞𝔤𝔯; rufa Π^{D}T^{2}MΦ^{RAZVP}Θ^{MG1} (*in ras.*) P^{2}Ψ^{BDM}Ω^{J}; ruffa Φ^{G}; *om.* Λ^{L*}. ¶ Mo. « fulua » uel « furua » heb. ant. « rufa » *lac.* s̄ furua Θ^{M} | capris Λ^{L2} (a *in ras.*) | furtim Λ^{L*}XAΨ^{DM} | arguent] P*Ψ^{B2}; argue Θ^{A}; argues ΦP^{2}Ψ^{B*DM}Ω 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; arguerit Σ^{O}. ¶ ā argues Θ^{M}.

34. dixit + que CM^{2}Ψ^{BDM}Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | abeo C | quod] quę Σ^{M}; quo Φ^{Z}† | petas Ψ^{M*}; petisti Λ^{H}.

35. separabit XB | illa BΩ^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ∾ illo die Ψ^{DM} | obes O | oues + et Σ^{M} Φ^{A*}Ψ^{DM}Ω^{M} 𝔞𝔢𝔩𝔰𝔠 | hyrcos ΛΠ^{C}Φ^{ZVP}OΘ^{G*} PΨ^{DM}Ω^{SJ}; ircos Σ^{TM}BΨ^{B}; yrcos XΠ^{D}; yrccos C | uario Σ^{O}†; uarias O; *om.* P* | adque CXO; et Σ^{M}𝔞 | maculosos] O*; maculosas O^{2}P* | maculosos + ac Σ^{T} | unicoloris Σ^{M} | alui Π^{C*}O | nigri + et O | uelleris] coloris Φ^{R} | uelleris + et Σ^{T} | tradedit T* | manu] Θ^{G*}; manum T; manus CΘ^{G2}; manibus Θ^{M}.

36. iteneris T*Φ^{RAZ*GVP*} | generum + suum C^{2} | itin. int. se et gen. trium dierum 𝔞; itin. tr. di. int. se et generum 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; itin. di. tr. int. se et generum Ω^{J}; inter se et gen. itin. di. trium Σ^{M}B | pascebat] Φ^{R*}; pascebant Φ^{R2}Ω^{S} | reliquos *om.* O.

37. popules O*; pupuleas X | amigdalinas ΛΠ^{D}Σ^{TO2M}BAΦ^{RAG}OΘ^{A}Ψ^{BDM}Ω𝔞; amicdalinas X; hamicdalinas C; migdalinas Σ^{O*} | ex *om.* Σ^{TO} | ex plathanis Φ^{Z*}; ex platanie O; ex platenis P*; plataninas Σ^{TO}. ¶ al plataninas Ω^{M} | platanis + et A^{2}Φ^{A*}Θ^{AM2} *cum hebr. LXX et Lugd.* | ex parte decorticauit] *in ras.* Φ^{P1} | ∗ex Φ^{A} | decoriauit O; decoriabit X | tractisque Π | hiis 𝔞; is Σ^{M} | spoliata] expoliata TMPΨ^{DM}; scoriata X; excoriata Σ | fuerint Π^{C}Σ^{T} | candor apparuit] candore parauit Σ^{T} | illa uero — affectus est] *cancellavit* 𝔪*, *restituit* 𝔪^{2} | ille Σ^{M}B | integre Σ^{OM}; in terga Ω^{M}; *om.* Π^{C*} | erant] fuerant 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; fuerunt 𝔞 | uiridia] Φ^{A2} (uiri *in ras.*); uirida Λ^{H}Σ^{M}Ω^{S*M}; uiridias Ψ^{M} | adque CXΦ^{A*}O | color] calor Φ^{V*} | uarios P*; uarias O*.

38. ea Ψ^{B*}; eam Ψ^{D}; es O* | ubi] unde O^{2}; *om.* O* | ut] et Ψ^{D} | cum] dum

---

⟨et omnia A | ⟨tam A | 34. ¶ dixit *Div. sine num.* O; ⟨dixit CAT | ⟨gratum C | 35. ⟨et separavit CAT | § cunctum O; ⟨cunctum AT | ⟨id T | ⟨tradidit A | 36. § et posuit O; ⟨et posuit AT | ⟨qui A | 37. ¶ tollens XXVI. Θ^{A2M2G2}; § tollens O; ⟨tollens CAT | ⟨ex A | ⟨detractisque AT | ⟨illa AT | ⟨atque AT | 38. ⟨posuitque AT.

ut cum venissent greges ad bibendum
ante oculos haberent virgas
et in aspectu earum conciperent
39 factumque est ut in ipso calore coitus oves intuerentur virgas
et parerent maculosa et varia et diverso colore respersa
40 divisitque gregem Iacob et posuit virgas ante oculos arietum
erant autem alba quaeque et nigra Laban
cetera vero Iacob separatis inter se gregibus
41 igitur quando primo tempore ascendebantur oves
ponebat Iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ovium
ut in earum contemplatione conciperent
42 quando vero serotina admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas
factaque sunt ea quae erant serotina Laban et quae primi temporis Iacob
43 ditatusque est homo ultra modum
et habuit greges multos ancillas et servos camelos et asinos.
XXXI. 1 Postquam autem audivit verba filiorum Laban dicentium
tulit Iacob omnia quae fuerunt patris nostri
et de illius facultate ditatus factus est inclytus

39. calore CA; colore O | 42. erat ΛΠA; erant O.
XXXI. 1. patris CΛA; patres O*.

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

Ψ^{M} | cum uenissent] conuenissent O | uenisent Φ^{V}; uenisset B | ad] a Ψ^{M} | uibendum CΛ^{L}O | bibendum + aquam Φ^{Z} | in *om.* O* | aspectu] conspectu X.

39. factique Ψ^{B*}; hactumque C | factumque est + ita Ω^{S} | ut *om.* Λ^{L} | calore] Ψ^{B*}; colore Λ^{L*}Π^{C}Σ^{M}Φ^{Zt}OΨ^{B2DM} | coytus C; coeuntes Λ^{H} | intuerent C* | et] ut P | pararent O*; paraerent O^{2} | maculosas Π^{C} | et uaria] *in ras.* Φ^{A2} | et] ac T | diuersa Π^{C*}Φ^{ZtP}Ψ^{B*}Ω^{M} | respersa] dispersa Σ^{T}TΦ^{RAZGV}Θ^{M}. ¶ s̄ respersa Θ^{M}.

40. diuissitque O* | greges Ψ^{B*} | possuit O; inposuit Θ^{A} | uirgas + in canalibus Π^{D2}Ω^{S} agrelgc. *Cf. vers. seq.* | alua Π^{C*} | ∼ alba et nigra qu(a)eque agrelgc | iacob] *in ras.* Θ^{M2}.

41. primo *om.* O | ascendebantur] Π^{C*}; ascendebatur Ot; ascendebant Π^{C2}Ψ^{M}; accendebantur Φ^{Z*} | oues + a Σ^{M*} | ponebat] Φ^{P2} (t *in ras.*) | aquarum] quarum O | ariętum Λ^{L} | ut] et Φ^{A*}.

42. quando — era(t)] *in ras.* Φ^{G2} | serotinus admissus T*. ¶ aƚ serotinus admissus Θ^{M} | erat] Θ^{M*}P*; erant Π^{D}Σ^{TM}M*Φ^{RAZ*GVP}OΘ^{M2}P^{2}Ψ^{B*}Ω^{S}; herant C | eos Φ^{A*} | factęquę O | serotuna Λ^{L} | primo O.

43. ditatusque est] dita est X† | modum] P^{2} (mo *in ras.*) | abuit CO | multos] O*; multas Φ^{R}O^{2} | serbos O | seruos + et Ψ^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.*

XXXI. 1. autem *om.* C*Ω^{S} | audiui Ψ^{B*} | audiuit + omnia Σ^{M}B | dicentium *om.* Ψ^{B*} | tullit O | fuerant XΨ^{B*DM}Ω^{S}; fuit Σ^{T} | patris] Φ^{P*}; patres Φ^{A*P2}O*P*Ψ^{B*D*M} | facultati Λ^{L*} | fac est Σ^{T*} | est + et Λ^{H}.

‹ut A | ‹ante A | ‹et in A | 39. ¶ factumque *Div. sine num.* O; ‹factumque CAT | ‹et parerent A | 40. § divisitque O; ‹divisitque AT | ‹erant AT | ‹cetera AT | 41. ¶ igitur *Div. sine num.* O; ‹igitur CAT | ‹ponebat A | ‹ut A | 42. § quando O; ‹quando AT | ‹factaque AT | 43. § ditatusque O; ‹ditatusque CA | ‹et habuit A.

XXXI. 1. ¶ Postquam XXXI. Ω^{J}; XL. B; LVII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}Ω^{M}; LVIII. Π^{D}Φ^{V}; *Div. sine num.* OΨ^{BDM}; § postquam A (*marg.*); ‹postquam CAT | ‹tulit AC | ‹et de A.

2 animadvertit quoque faciem Laban quod non esset erga se sicut heri et † nudius † tertius
3 maxime dicente sibi Domino
revertere in terram patrum tuorum et ad generationem tuam eroque tecum
4 misit et vocavit Rahel et Liam in agrum ubi pascebat greges
5 dixitque eis
video faciem patris vestri quod non sit erga me sicut heri et † nudius † tertius
Deus autem patris mei fuit mecum
6 et ipsae nostis quod totis viribus meis servierim patri vestro
7 sed pater vester circumvenit me et mutavit mercedem meam decem vicibus
et tamen non dimisit eum Deus ut noceret mihi
8 si quando dixit variae erunt mercedes tuae
pariebant omnes oves varios † fetus †
quando vero e contrario ait
alba quaeque accipies pro mercede
omnes greges alba pepererunt

---

2. nudustertius A; nudustertiu O. *Cf. v. 5 et Exod. 4, 10; 21, 29, 36 ubi* nudustertius *in* GAO, *erronee ut videtur* | 5. nudustertius AO | 8. fetos O; faetos A. *Error videtur, etsi apud auctores quosdam inveniatur.*

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

2. animauertit Ψ^{M}; anima aduertit O | facie Ψ^{DM}; facilem Φ^{V*} | labam Ω^{M*} | quod] quę Ψ^{B*} | eri XΣ^{O*M}BΦ^{A} | nudiustercius Λ^{H}X^{2}Σ^{M}Ω a; nudustertius Π^{C}A Φ^{R*A*Z*GV}O^{2}Θ^{M*}; nudustercius X*; nudustertiu O*.

3. maxime — domino] *in ras.* Φ^{P2} | maxime + que Σ | ∾ sibi dicente Φ^{A} | in] *in ras.* Φ^{A2}; ad B | terra C | et *om.* Ω^{S} | ad] a Φ^{P*}.

4. missit O | misit + que Ψ^{B*} | uocabit XB | uocauit + iacob C^{2}P^{2} *cum hebr. LXX et Lugd.* | rahel = Π^{C}AO; racel XΣ^{TM}; rachel CΛΠ^{D}Σ^{O}BTMΦΘ^{AMP} Ψ^{BDM}Ω agrelbgc | lyam Ω^{SJ} | agro Λ^{L*} | pascebant Φ^{A*}Ψ^{D}.

5. eis] ad eas P* | quod *** P | erga] circa B | me *om.* Λ^{L*} | eri Σ^{M}BΨ^{M} | nudiustercius Λ^{H}X^{2}Σ^{M}Φ^{P}Ω a; nudustertius Π^{C}AΦ^{R*A*Z*GV}OΘ^{M*}; nudustercius X* | mei] uestri Ψ^{B2} (*in ras.*) ^{D} | mecum] Σ^{O2} (um *in ras.*).

6. et + uos Ω^{J*} | ipsum O | quod] quia Π^{C} | uiribus] nisibus Σ^{O} | meis *om.* Σ^{O} | patris P* | uestro] *in ras.* C^{2}B^{2}Ψ^{B2}.

7. sed + et C^{2} (*in ras.*) XΣ^{TO}Θ^{M2}Ω^{S} agrelgc | mutabit X | etamen O* | demisit P* | deus] dominus BΨ^{B} | mihi] me Λ (*corr.* Λ^{L2} *in marg.*).

8. etsi Θ^{A*} | dixerit Ψ^{D} | mercedis Σ^{O}M*Ψ^{M*}; merces CXΠ^{C}P*Ω^{M} | tua Ω^{M}; tuaę Λ^{L} | * oues Λ^{H}; *om.* B | fetus = CΛ XΠ^{D}Σ^{TM}BP^{2}Ψ^{BDM}Ω a; fętus Π^{C}Θ^{A}; faetus Σ^{O}Θ^{M}; foetus T^{2}Φ grelbgc; fetos OP*; faetos A; foetos T* | e contrario] ę contrario X; e contra BP*; contrario T*Ψ^{B*}; haec contrario Ψ^{D} | ait – omnes *om.* O | accipes Λ^{L} | ∾ pro mercede accipies Σ^{M} | albas M*; albe Σ^{TM}B; aba Φ^{V*} | pepererunt] Φ^{R1} (runt *in ras.*); pererunt CΠ^{C*}.

---

2. ⟨animadvertit AT | 3. ⟨maxime CA | ⟨revertere A | 4. ⟨misit CAT | 5. § dixitque O | ⟨video AT | ¶ deus *Div. sine num.* O; ⟨deus A | 6. ⟨et ipsae A | 7. § sed O; ⟨sed A | ⟨et mutavit A | ⟨et tamen A | 8. ⟨si CAT | ⟨pariebant A | § quando O; ⟨quando AT | ⟨alba A | ⟨omnes A.

9 tulitque Deus substantiam patris vestri et dedit mihi
10 postquam enim conceptus ovium tempus advenerat
levavi oculos meos et vidi in somnis
ascendentes mares super feminas varios et maculosos et diversorum colorum
11 dixitque angelus Dei ad me in somnis
Iacob et ego respondi adsum
12 qui ait leva oculos tuos et vide universos masculos ascendentes super feminas
varios respersos atque maculosos
vidi enim omnia quae fecit tibi Laban
13 ego sum Deus Bethel ubi unxisti lapidem et votum vovisti mihi
nunc ergo surge et egredere de terra hac revertens in terram nativitatis tuae
14 responderunt Rahel et Lia
numquid habemus residui quicquam in facultatibus et hereditate domus patris nostri
15 nonne quasi alienas reputavit nos
et vendidit comeditque pretium nostrum

---

14. hereditate domus patris nostri CΛΠA; hereditate patris nostri O | 15. prętium O; praetium A.

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

9. tullitque O; tulit quoque Σ^{M} | deus] dominus Ψ^{B} | dedit* Σ^{O}.

10. enim] *in ras.* Φ^{P2} | conceptus** Φ^{A} | aduenerit T* | ∼ aduenerat tempus B | leuabit Π^{C*} | uidit Ψ^{M*} | somnis + omnes T*Ψ^{BDM} | ascendentes — feminas *om.* O | mare Φ^{P} | feminas] *in ras.* Π^{C}; foeminas 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟 | uarios + respersos Ψ^{D} 𝔢 *ex vers. 12* | et] atque Ψ^{D}; *om.* T | maculosus O | deuersorum O.

11. angelos Φ^{A*} | dei] P*; domini XΠ^{D}ΣBΦΘ^{M}P^{2}Ψ^{DM}Ω *cum Cypr. test. 2, 5; om.* Π^{C*} | ad me in so. iacob] *in ras.* Φ^{P1} | in somnis *om.* Π^{C} | ∼ in somnis ad me Π^{D}BΘ^{A} | et *om.* CB | respondit Ψ^{M*} | assum Ω^{S}𝔞.

12. uniuersos] omnes Σ^{TO} | uniuersos + omnes Σ^{M} | masculos] maculosos Σ^{M2}; maculosas Σ^{M*} | foeminas C𝔤𝔯𝔢𝔩 | adque CΛ^{L}XΠ^{C}O | ∼ maculosos atque respersos 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | uidi] *in ras.* Φ^{P1}; uide Π^{C*} | enim *om.* X | feci Π^{C} | ∼ laban tibi Ω^{M}.

13. ego sum deus] *in ras.* Φ^{R2} | deus *om.* O | beth - el 𝔢𝔩; betel Σ^{TM} | betel + qui apparuit tibi Σ^{M}. *Cf. LXX et Lugd.; Novat. de trin. 19; Vigil. Taps. dial. 1, 9* (deus qui uisus sum tibi); *Aug. loc. in gen. 114* (deus qui apparui tibi) | unxisti] O*; uncxisti Φ^{V2}O^{2}Θ^{M}Ψ^{M}; iunxisti Φ^{Z*}; iuncxisti Φ^{V*} | botum bobisti O | ingredere Φ^{R†} | reuertans P* | in terra Π^{C}B.

14. responderuntque Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.* (et respond.) | rahel = Π^{C}AO; racel XΣ^{T}; rachel CΛΠ^{D}Σ^{OM}BTMΦΘ^{AM}PΨ^{BDM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | lya Ω^{SJ}𝔞 | abemus C; habeamus O | residui] Λ^{L2} (id *in ras.*); resui Φ^{V*} | quidquam C𝔰𝔠; quemquam O | ereditate CΠ^{C}; hęreditate 𝔩; hereditatem XΦ^{R} | domos P*; *om.* XO.

15. aliena Ψ^{D} | reputabit X; repudiauit T* | uendedit AP* | commeditque Ψ^{M}; et comedit P*; comedit (que *om.*) B; *om.* X* | praetium AΦ^{A}; prętium O.

---

9. ⟨tulitque CAT | 10. ¶ postquam XLI. B; ⟨postquam AT | § levavi O; ⟨levavi CA | ⟨ascendentes A | 11. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; ⟨dixitque AT | ⟨iacob AT | ⟨adsum T | 12. ⟨qui AT | § leva O; ⟨leva T | ⟨varios A | § vidi O; ⟨vidi A | 13. ⟨ego AT | ⟨nunc AT | 14. ¶ responderunt *Div. sine num.* O; ⟨responderunt CAT | ⟨numquid CAT | 15. § nonne O; ⟨nonne CAT | ⟨et vendidit A.

16 sed Deus tulit opes patris nostri
et nobis eas tradidit ac filiis
nostris
unde omnia quae praecepit fac.
17 Surrexit itaque Iacob et impositis
liberis et coniugibus suis super
camelos abiit
18 tulitque omnem substantiam et
greges et quicquid in † Meso-
potamia † quaesierat
pergens ad Isaac patrem suum
in terram Chanaan

19 eo tempore Laban ierat ad ton-
dendas oves
et Rahel furata est idola patris sui
20 noluitque Iacob confiteri socero
quod fugeret
21 cumque abisset tam ipse quam
omnia quae iuris eius erant
et amne transmisso pergeret con-
tra montem Galaad
22 nuntiatum est Laban die tertio
quod fugeret Iacob
23 qui adsumptis fratribus suis per-

---

16. opes CΛΠA; oues O | 17. et (*ante* coniugibus) CΛΠA; ac O | 18. in mesopotamiam CΛΠ^{C}Σ^{T}AO *cum archetypo. Cf.* 25, 20; 33, 18; 35, 9; 35, 26; 46, 15; 48, 7.

Desunt GΘ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

16. tullit O | opes] oues OΨ^{B*} | patres P* | eam Ψ^{M} | tradedit T* | ∼ eas tradidit nobis Ω^{S}agrelgc | hac CX* | filis O* | unde] nunc ergo Ψ^{B} | unde + haec Θ^{M*} | praecepit] Φ^{A*}; precipit Λ^{L*}; precipis Φ^{A2}; pracipit O | praec. + tibi ΛΣ BΘ^{AM*}P^{2}Ω^{M}; + dominus MΨ^{BM}; + tibi dominus Ψ^{D}Ω^{J}a; + tibi deus Ω^{S}grelgc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (dixit tibi dominus deus). ¶ Al. antiqui non habent « tibi dominus » al. habent *Iac.*

17. itaque] autem Ω^{S}ae | et possitis liueris O | et] ac OΩ^{S}agrelgc | coniugis O | camelos + et TM*Φ^{RAZ*GV}P*Ψ^{DM}.

18. tullitque O | substiam Θ^{A1} (tiam *in ras.*) | substantiam + suam Ω^{S}agrelgc *cum hebr. et LXX; Lugd.* (omnem possessionem suam) | et *om.* Ω^{SJ} | gregis P*; gregem Ψ^{B*} | et *om.* Ψ^{B*} | mesopothamia a; mesophotamia P^{2}; mesopotamiam CΛ XΠ^{C}Σ^{TM}BAT* (?) Φ^{AZ*P*}OΨ^{B*DM}; mesophotamiam P* | quę si erat O; quesierat Σ^{T}; adquisierat Σ^{OM}BT^{2}MΦΘ^{AM2}P^{2}Ψ^{BDM} Ω^{M}; adquaesierat Θ^{M*}; adquesierat CΛ T*P*; acquisierat XΠ^{D}Ω^{SJ} agrelbgc | isaach Σ^{O}; ysaac ΛXΠ^{D}Ψ^{BDM}Ω^{SJ}a; yssaac B; ysahac C | suum] Φ^{G2} (um *in ras.*) | in terra ΠΣ^{OM}BTΦ^{RAZ*GV}PΨ^{BD}a | canaan XΣ^{TM}.

19. yerat CΛ^{H}X; hierat Ψ^{M}; erat O | ∼ ierat laban TΩ^{SJ}agrelgc | tundendas MP*; tondas B* | oues *om.* Σ^{M} | rahel = CΠ^{C}O; racel XΣ^{T}; rachel ΛΠ^{D}Σ^{OM}BATM ΦΘ^{AM}PΨ^{BDM}Ωagrelbgc | ydola CXΨ^{BDM} Ωa | patrisui Ψ^{M}.

20. noluit (que *om.*) ιυ | socro Σ^{O*} | socero + suo CBMΦΘ^{AM}PΨ^{B2DM}Ω^{S2JM} agrelgc | ∼ socero (suo) confiteri ΣΨ^{B} | fugiret Λ^{L*H*}XP*Ψ^{B†}; fugerat O.

21. abisset] Ψ^{B2} (t *in ras.*); habisset CΣ^{T}; abysset Ω^{S}relbgc | ipsę O; ille Σ^{T} | qua Σ^{T} | iuris] uiris Ψ^{DM} | iuris eius] *in ras.* Φ^{G1} | eius] sui Ω^{S}arelgc | et *om.* Ψ^{B*} | et amne] etiamne O | am*ne Λ^{L} | pergeret] T^{2} (re *in ras.*); pergerent ΣB | galaat XΣ^{M}.

22. laban + quod in Σ^{M*} | fugiret XM*P*.

23. adsumtis CXΣ^{T}O | persecutus est *** Ψ^{B} | ∼ septem diebus OΨ^{DM} |

---

16. ⟨sed AT | ⟨unde AT | 17. ¶ surrexit XXXIIII. C^{2}XΣ; XXXIX. A; *Div. sine num.* OΨ^{BDM}; ⟨surrexit CT | 18. ⟨tulitque AT | ⟨pergens A | 19. ¶ eo XLII. B; LVIII. Φ^{A}; § eo O; ⟨eo CAT | ⟨et rahel A | 20. ⟨noluitque AT | 21. § cumque O; ⟨cumque CAT | ⟨et amne AT | 22. ¶ nuntiatum *Div. sine num.* O; ⟨nuntiatum AT | 23. ⟨qui CAT.

secutus est eum diebus septem
et comprehendit in monte Galaad
24 viditque in somnis dicentem sibi
Dominum
cave ne quicquam aspere loquaris contra Iacob
25 iamque Iacob extenderat in monte
tabernaculum
cum ille consecutus eum cum fratribus suis in eodem monte
Galaad fixit tentorium
26 et dixit ad Iacob
quare ita egisti ut clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio
27 cur ignorante me fugere voluisti
nec indicare mihi ut prosequerer
te cum gaudio et canticis et tympanis et cithara
28 non es passus ut oscularer filios
meos ac filias
stulte operatus es
et nunc quidem
29 valet manus
mea reddere tibi malum

23. diebus septem CΛA; septem diebus O | in monte Λ^{L*}A; in montem CΠ^{C}Σ^{T}O (*archetypi lectio, ut videtur*) | 24. dominum A; domino O | 26. abigeres GA^{2}O; abigeris A* | captibas GO | 27. ignorante me GA; ignorantem me O | 28-29. nunc quidem ualet GO; nunc ualet quidem A.

Desunt G (*usque ad v.* 26, ut clam me) Θ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

co(m)pr(e)hendit + eum Φ^{RAGVP}PΨ^{B2}Ω agrelgc *cum hebr. LXX et Lugd.* | in monte] Λ^{L*}; in montem CΛ^{L2}Π^{C}Σ^{TM}BΦ^{Z*P}OP* | galaat XΣ^{M}O.

24. uidique Σ^{T*} | dicentem] iacentem Ψ^{D*} | dominum = BATΘ^{AG*}Ψ^{BD}Ω^{J} arel; domino O; deum CΛXΠΣMΦΘ^{MG2}Ψ^{M}Ω^{SM}grwgc *cum hebr. et LXX* | ne quicquam] ne quiquam O; nequaquam P*; necquaquam Ψ^{M} | loqueris Ψ^{M}.

25. iam (que *om.*) O | in montem Π^{C}; in montes Θ^{A*} | tauernaculum XBO | tabernaculum + suum Θ^{A2M*G2} *cum hebr. LXX et Lugd.* | ∾ extenderat tabernaculum in monte Ω^{S}; in monte extenderat tabernaculum Ω^{J} | cum] tum T^{2}ΦΨ^{BD}Ω^{M}; (cu)mque BT*MΘ^{A}PΩ^{S}agrelgc | conse(c)utus + fuisset Π^{D2}Σ^{M}l; + esset M; + est Ψ^{B*} | eum *om.* Σ^{M} | eum + fuisset BΘ^{AM}P | fratribus — fixit] *in ras.* M^{2} | fratribus suis + fuisset C. ¶ ā tum ille consequutus eum cum fratribus suis Θ^{M} | eodem *om.* Ψ^{B*D*} | montem Π^{C*}B | galaat XΣ^{M}O* | finxit Σ^{O*}B* | tentoria P.

26. iacob] eum O | egisti] gessisti O | clam ha me C | abigeris Π^{C}A*Φ^{Z*}P*; abegeris Φ^{Z2} | captibas GO; cabtibas Σ^{T}B | cabtibas + ducens Σ^{T2}.

27. ignorantem BOΨ^{DM} | me] G^{C} (e *in ras.*) | me** Ψ^{B} | fugire XT*P* | nec] ne Φ^{V*} | indicare] C*T^{2} (re *in ras.*); indicares C^{2}Ψ^{DM} | indicare + uoluisti Ψ^{B} | ut *om.* Λ^{H} | te *om.* O | gaudio] gladio Φ^{Z*} | et canticis *om.* Λ | timpanis Π^{C}Ψ^{B}Ω^{J}a; tymphanis CTΦ^{RV}Θ^{AM}P; timphanis ΛΣB; timfanis X | cithara] Φ^{P*}; citara Σ^{M}; cythara TΦ^{AZGVP2}OΘ^{A}P^{2}Ψ^{M}Ω^{J}; chitara C; citharis MΨ^{B}agrelgc; citaris Λ^{H}; cytharis Λ^{L}ΠΨ^{D}Ω^{SM}; chytaris P*. ¶ « cythara » heb. et pl. ant.; mod. et alii ant. « cytharis » *lac.*

28. non es passus *om.* O | ut] et O | osculer T*Φ^{RZ*} | filios — operatus es *om.* O | ac] hac CX; et agrelgc | filias + meas Ψ^{B} *cum hebr. LXX et Lugd.* | stultę Σ^{T}; stultae Π^{C} | operatus es] P^{2} (*in ras.*) | et nunc — 29. manus mea] *in ras.* Φ^{G1} | quidem *om.* Π^{C*}Ψ^{B*}.

29. ualet] G^{C} (a *in ras.*) | ∾ ualet quidem CΛXΠ^{D}Σ^{T}BATM*Θ^{A}P*iv | meas

§ et comprehendit O; ⟨et comprehendit A | 24. § viditque O; ⟨viditque AT | ⟨cave AT | 25. ⟨iamque CAT | ⟨cum AT | § fixit O | 26. ⟨et dixit A | ⟨quare AT | ⟨quasi G | 27. ⟨cur GAT | ⟨nec GA | ⟨et tympanis G | 28. ⟨non GA | ⟨et filias G | ⟨stulte AT | ⟨et nunc GAT.

sed Deus patris vestri heri dixit
mihi
cave ne loquaris cum Iacob quicquam durius
30 esto ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus patris
tui
cur furatus es deos meos
31 respondit Iacob
quod inscio te profectus sum
timui ne violenter auferres filias
tuas
32 quod autem furti me arguis apud
quemcumque inveneris deos
tuos necetur coram fratribus
nostris
scrutare quicquid tuorum apud
me inveneris et aufer
haec dicens ignorabat quod Rahel furata esset idola
33 ingressus itaque Laban tabernaculum Iacob et Liae et utriusque famulae non invenit
cumque intrasset tentorium Rahelis
34 illa festinans abscondit idola

30. esto G*A; tu O | 31. auferres GA; auferes O | 32. furti me arguis ΛΠΣMO; furtim arguis A*; furti argu(i)s GC | aput GAO (*bis*) | 33. ingressus O; ingressus est GA *errante hic archetypo vel* et *omittente ante* non inuenit | tabernaculum GA; tauernacula O | famulae GA; familie O | intrasset tentorium GA; intrasset in tentorio O.

Desunt Θ^{HG} (*passim*) Ψ^{F}.

Π^{C} | reddere] reducere Λ^{L*} | deus** Σ^{O} | uestri] G*T*; tui G^{C}Λ^{H}Π^{D}Σ^{O}T^{2}ΦΨ^{BDM}Ω agelg *cum LXX et Lugd.* ¶ ā tui Θ^{M} | eri XΣ^{M}B | cum] contra Θ^{A}Ω^{S} agrelgc | durios O | ∼ durius quicquam P*.

30. esto] G*Φ^{Z*}P^{2} *in ras.;* estu G^{C}; esto si Π^{C2} *in ras.;* esto quod Φ^{Z2}; et si C^{2}BΨ^{BM}; et si tu C*ΛX^{2} (*in ras.*) ΣΨ^{D}; tu O | tuus P* | cupieras Σ^{O*} | desiderios O*; desyderio re | ∼ erat tibi Ω^{S} agrelgc | patris tui *om.* Φ^{A} | tui *om.* Λ^{H} a | foratus es Φ^{A*} | es] eos G* (?).

31. aufferres Λ^{L}Φ^{V}; auferre Π^{C}; auferes OP*Ψ^{B*M}; auferas Φ^{Z*P*} | fias Ω^{M*}.

32. aute G† | furti me arguis = ΛXΣΠBT^{2}MΦOΘ^{AM}PΨ^{B2D2M}Ω agrelbgc; furtim arguis A*; furti argues G*; furti (h)arguis G^{C}CT*; furtim me arguis A^{2}Ψ^{B*D*} | arguis**** Φ^{Z} | aput GCXΣ^{TM}BAO | aput quemque O | inueneris deos tuos] inuentum fuerit Σ^{M} | negetur Π^{C}O | nostris] Ψ^{B*}; nostri G†; meis Ψ^{D}; tuis Ψ^{B2} | scrutare + et Φ^{A2}P^{2}Ψ^{B2} | aput GCXΣ^{M}BAO; erga Σ^{T} | ∼ apud me tuorum ΠΩ^{J} | ∼ inueneris aput me X | et *om.* Λ^{H}Π^{D}Σ^{M}BMΦΘ^{M2}P^{2}Ψ^{B} agrel | au**fer P; aufers X* | rahel = GAO; racel XΣ^{T}; rachel CΛΠΣ^{OM}BTMΦΘ^{AM}PΨ^{BDM}Ω agrelbgc | furasset X | ∼ esset furata rachel Θ^{M} | ydola XΠ^{D}Ψ^{BDM}Ω^{SJ} a | idolo O | idola + patris sui G^{C}.

33. ingressus + est GA. *Cf. Aug. loc. in gen. 1, 116* (intrauit); + que B | laban *om.* Σ^{M} | laban + in M^{2} | tabernaculum] M*; tabernacula CΛ^{H}ΣBTM^{2}Θ^{M}P*Ω; tauernacula Λ^{L}XO | lye Ω^{SJ} a | utrusque Σ^{M} | famulę B*; familię B^{2}; familie OΩ^{S} | intransset Θ^{A} | intrasset + in C*XΣ^{M}BT*OPΨ^{B2DM} *cum hebr. LXX et Lugd.* | tentorio O; tabernaculum Σ^{TO} | rahelis = GΠ^{C}AO; racelis Σ^{T}; racęlis X; rachellis Φ^{V*}; rachelis CΛΠ^{D}Σ^{OM}BTMΦ^{RAZGV2P}Θ^{AM}PΨ^{BDM}Ω agrelbgc.

34. ila Π^{C} | ydola CXΠ^{D}Ψ^{DM}Ω a; idolam Σ^{T*} | stramenta Σ^{TO}BTMΦΘ^{M}P^{2}Ψ^{BDM}Ω agrelbgc; strata P* | super Θ^{A}Ω^{M} | scru-

29. ⟨sed GA | ⟨heri G | ⟨cave GAT | 30. ⟨esto A | ⟨cur GA | 31. ¶ respondit *Div.* *sine num.* O; ⟨respondit GCAT | ⟨quod CA | ⟨timui GA | 32. ⟨quod GAT | ⟨apud G | § necetur O | ⟨scrutare GA | § haec O; ⟨haec GCAT | 33. ⟨ingressus GCAT | ⟨et liae G | ⟨cumque GCAT | 34. ⟨illa A.

subter stramen cameli et sedit
desuper
scrutantique omne tentorium et
nihil invenienti
35 ait
ne irascatur dominus meus quod
coram te adsurgere nequeo
quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi
sic delusa sollicitudo quaerentis
est
36 tumensque Iacob cum iurgio ait
quam ob culpam meam et ob
quod peccatum sic exarsisti
post me
37 et scrutatus es omnem supellectilem meam
quid invenisti de cuncta substantia domus tuae
pone hic coram fratribus meis et
fratribus tuis
et iudicent inter me et te
38 idcirco viginti annis fui tecum
oves tuae et caprae steriles non
fuerunt
arietes gregis tui non comedi
39 nec captum a bestia ostendi tibi
ego damnum omne reddebam
quicquid furto perierat a me exigebas
40 die noctuque aestu urebar et gelu

---

34. omne AO; omnem G | te(n)torium GA; tentorio O | 38. uiginti annis GA; uiginti annos O | 39. perierat G; perieret O; periebat A.

Desunt Θ^{HG} (*passim*) Ψ^{F} (*usque ad v.* 34, scrutantique).

tanteque P*; scrutatique Φ^{P}; scrutansque O; scrutanti ergo (que *om.*) B | omnem GXΦ^{A*}Ψ^{F} | temtorium G*XΣ^{T*M}; tentorio O | et *om.* O | inuenienti] *in ras.* Θ^{A2}; inueniens CΨ^{DFM}; inuenti Λ^{L*}Σ^{T}.

35. ait + rachel Σ^{M}Ψ^{DFM} | dñs CΛXΣ^{TM}BM*OPΨ^{BFM}Ω^{M}ag | te] eo Π^{D*} | adsurge Ψ^{F*}; surgere Π^{CD*}Σ^{T}P* | foeminarum Cgreld | accedit Σ^{T}T*P* | delussa O | solicitudo relds; sollitudo B* | querentis CΛ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}BΨ^{DM}Ω.

36. timensque Ψ^{M} | comiurgio Ψ^{M*}; coniurgio Ψ^{F*} | quam ob rem culpa mea Σ^{M} | ob] hoc Ψ^{D}; *om.* Ψ^{F2} | quod *om.* BΨ^{B*} | peccatum + meum Σ^{M}BM^{2}P*Ψ^{BF}Ω^{S}agrelsc *cum hebr. LXX et cf. Lugd.* (delictum meum) | sic] si Φ^{A*} | post *om.* O.

37. omnem] B*; omne B^{2} | suppellectilem ΠΣ^{OM}M*Φ^{RAZGP}Θ^{M*}PΨΩ^{JM}; suppellectillem B*; suppelectilem Λ^{H}; suppellectile B^{2}; superlectilem XΣ^{T}Ω^{S}; superellectilem Λ^{L*}; sublectilem G* | meum XB | quid] Λ^{L2} (d *in ras.*) | tuae] P (*in textu*); mee P^{2} (*add. int. lin.*) | ponet Π^{C*} | hoc Ω^{S} | meis] nostris B; *om.* Σ^{T*} | meis et fratribus *om.* X | et fratribus tuis *om.* T* | et] ut P | inter] coram Σ^{T}.

38. annus P*; annos XΣBΦ^{RAZGV}OP^{2}; hannos C | annis + seruiui tibi et G^{C} *in marg.* | ∾ et capre tue X | et capri tui O | stereles AP* | ∾ non fuerunt steriles Σ | greges Λ^{L}XΦ^{A*}P* | tui** P.

39. nec** Π^{C} | uestia G* | bestia + non B* | hostendi X | omnem Ψ^{M*} | ∾ omne dampnum Ω^{S} | redderam O | furto] Ψ^{F2} (to *in ras.*); furtu Π^{C}Σ^{T}; furtim XΩ^{S} (*in ras.*) al | perierat] T*; perieret O; periebat XΣ^{M}AT^{2}M*ΦΘ^{AM}Ψ^{DFM}; peribat M^{2}Ωaelsc | a me] ne O | exigebat Ψ^{DF*}; exiebas Σ^{T*M*}Φ^{Z*}Ψ^{B*}.

40. nocteque O | urebar] Φ^{P2} (ba *in ras.*); urgebar Ω^{S}agre | et *om.* Ψ^{F*} | zelu M* | fugebat OΨ^{M}; fugiebatque

---

⟨scrutantique GAT | ⟨et nihil G | 35. § ne O; ⟨ne GA | ⟨quod G | ⟨quia GA | ⟨nunc G | ⟨sic GCAT | 36. ¶ tumensque XLIII. G; *Div. sine num.* O; ⟨tumensque CAT | ⟨quam GAT | ⟨et ob G | ⟨sic G | 37. ⟨et scrutatus A | ⟨quid GAT | § pone O; ⟨pone GAT | ⟨et iudicent GA | 38. ⟨idcirco GCAT | ⟨fui G | ⟨oves A | ⟨arietes GAT | ⟨non G | 39. ⟨nec GA | ⟨ego GAT | ⟨quicquid GAT | 40. ⟨die AT.

fugiebat somnus ab oculis meis
41 sic per viginti annos in domo tua servivi tibi
quattuordecim pro filiabus et sex pro gregibus tuis
inmutasti quoque mercedem meam decem vicibus
42 nisi Deus patris mei Abraham et timor Isaac adfuisset mihi
forsitan modo nudum me dimisisses
adflictionem meam et laborem manuum mearum respexit Deus et arguit te heri
43 respondit ei Laban
filiae et filii et greges tui et omnia quae cernis mea sunt
quid possum facere filiis et nepotibus meis
44 veni ergo et ineamus foedus ut sit testimonium inter me et te
45 tulit itaque Iacob lapidem et erexit illum in titulum
46 dixitque fratribus suis adferte lapides
qui congregantes fecerunt tumulum comederuntque super eum
47 quem vocavit Laban Tumulus testis
et Iacob Acervum testimonii

---

44. ineamus GA; iniamus O | 47. tumulus testis AO; *ita ut* testis *sit nominativus adpositus;* tumulum testis G, *ita ut* testis *sit genitivi casus* | aceruum GA; aceruus O.

Desunt Θ^{HG} (*passim*).

Ω^{SJ} agrelgc *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.* (et fugiebat) | somnis Ψ^{B*}.

41. sicque aelgc | uiginta P* | domu Φ^{RG} | ∾ seruiui tibi in domo tua BΨ^{M} | tibi + et Ψ^{B2} | quatuordecim $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}\Omega^{J}$ | tuis *om.* Σ^{T} | quoque] que G†.

42. et nisi $\Lambda\Sigma\Phi^{A2}$ *cum Lugd.* | dei X | abraam $\Pi\Sigma^{M}$; habraam X | timor] Φ^{A2} (ti *in ras.*); timoris XΣB | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac ΛX$\Pi^{D}\Psi\Omega$a; yssaac B; ysahac C | adfuisset] Φ^{A2} (iss *in ras.*); fuisset X | modo *om.* Σ^{T}P* | nudu Σ^{M} | ∾ nudum modo Ω^{SJ} | me *om.* G* | ∾ mihi me forsitan modo nudum Ψ^{B} | dimisisses] *in ras.* Θ^{A2}; dimississes B$\Phi^{P}\Theta^{M*}$P; dimissises Φ^{A*}; dimisses $\Pi^{C}\Sigma^{T}$; demisisses T*; dimisissem Ψ^{B*}; dimisisset Ψ^{D} | lauorem Λ^{L}O; labore Π^{C} | manuum] X*; manum G†X^{2} | mearum *om.* Ψ^{M} | rexpexit Σ^{T}; repexit T*; aspexit B | deus] dominus Ω^{S}a | arguit] Ψ^{B*}; argui Π^{C}; redarguit $\Lambda^{L}\Psi^{B2}$. ¶ s̄ redarguit Θ^{M} | eri XΣ^{M}B.

43. responditque $\Psi^{B2}\Omega^{S}$ *cum hebr.* | ei *om.* $\Pi^{C}\Sigma^{T}$ | ∾ laban ei Ω^{S} | filiae] filii Φ^{A*} | filiae + me(a)e T^{2}M$\Phi\Theta^{AM}P^{2}$ $\Psi^{M}\Omega^{SM}$ arelgc *cum hebr. LXX et Lugd.* | fili*i P; fili O | ∾ filii et filie C | filii + mei $\Lambda^{L}\Phi^{A*}\Omega^{S}$ *cum hebr. LXX et Lugd.* | et + omnes O | gregis Σ^{M} | tui] P^{2} (i *in ras.*); *om.* ıv | qumnia O* | cerni Π^{C} | quod Φ^{Z}† | ∾ facere possum B.

44. et *om.* Σ^{M} | ineamus] Ψ^{B*}; iniamus CX$\Pi\Sigma^{TO*M}$M*OΨ^{B2DFM} | foedus] B* Ψ^{B*}; fędus $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{TO}$; fedus Λ^{H}X$\Pi^{D}B^{2}\Psi^{B2}$ Ωa | ut] et B *cum hebr. LXX et Lugd.* | sit *om.* Θ^{M*} | sit + in $\Lambda^{H}\Psi^{B}$relvgc *cum hebr. LXX et Lugd.*

45. tullit O* | itaque] que X; ergo Σ^{O} | iacob *om.* Σ^{O*} | erexit] exit O† | illud Σ^{M}; *om.* C | in titulum *om.* B | ∾ in titulum illum Ψ^{B}.

46. adfertite O | afferte + michi Ψ^{B} | commederunt (que *om.*) Ψ^{M}; et comederunt Ω^{J}.

47. quem] Θ^{A2} (em *in ras.*) | uocabit

‹fugiebat GAT | 41. ‹sic AT | ‹quattuordecim GAT | ‹inmutasti GAT | 42. § nisi O; ‹nisi GA | ‹forsitan GA | ‹adflictionem GAT | ‹et arguit G | 43. ¶ respondit *Div. sine num.* O; ‹respondit GCAT | ‹filiae GCAT | ‹et greges G | ‹quid GA | 44. § veni O; ‹veni GAT | 45. § tulit O; ‹tulit GCAT | 46. ‹dixitque AT | ‹adferte GT | ‹qui A | 47. ‹quem GCAT | § tumulus O | ‹et iacob GA.

uterque iuxta proprietatem linguae suae
48 dixitque Laban
tumulus iste testis erit inter me et te hodie
et idcirco appellatum est nomen eius Galaad id est Tumulus testis
49 intueatur Dominus et iudicet inter nos quando recesserimus a nobis
50 si adflixeris filias meas
et si introduxeris uxores alias super eas
nullus sermonis nostri testis est
absque Deo qui praesens respicit
51 dixitque rursus ad Iacob
en tumulus hic et lapis quem erexi inter me et te
52 testis erit tumulus inquam iste et lapis in testimonio
si aut ego transiero illum pergens ad te
aut tu praeterieris malum mihi cogitans
53 Deus Abraham et Deus Nahor iudicet inter nos Deus patris eorum
iuravit Iacob per timorem patris

---

52. testis erit *in principio commatis posuimus ex sententiae sensu, cum hebraeo* | lapis Π^{C}ΟΘ^{A}; lapis sint GA *erronee, ut videtur, ex vitiosa commatis divisione* | in AO; *om.* G* | in testimonio GA; in testimonium O | si aut AO; si autem G.

Desunt Θ^{HG} (*passim usque ad v.* 48).

XB | tumulum GΛΠΣ^{O}Ψ^{B*}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | testem Λ^{H} | aceruum] M*; aceruus M^{2}O | testimonium Θ^{M*} | uterque — linguae suae *om.* 𝔪^{2}, *sed postea restitutum* | utrique Σ^{O}; utraque O.

48. testes P*; *om.* Ψ^{B*} | ∾ erit testis 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | odie X; odię B | appellatus est Σ^{T}; appellatum (est *om.*) Ψ^{B*}; appellauit G | galad G; galaat Σ^{M}; galaath X | id est tumulus testis *om.* 𝔪^{2}, *sed postea restitutum* | testis + et adiecit laban Ω^{SJ}𝔞𝔢. *Cf. hebr.* (et mispah quia laban dixit).

49. et] ut O | ∾ et iudicet dominus Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | recesseris T* | a nobis] anbis O.

50. filias *bis rep.* M* | et *om.* O | si *om.* P* | uxoris M* | ∾ alias uxores Ψ^{BDM}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | nulliusermonis P* | sermonis] B*; sermo B^{2}; sermones O | nostre Λ^{L*H*} | absque + a Ψ^{F*} | dō ** Σ^{O}.

51. rursum MOΘ^{AG}Ψ^{B} | ad *om.* ΣB | hic] iste X | erexit Ψ^{B*}.

52. testęs P* | inquam *om.* X | ∾ et lapis iste Ω^{M} | lapis = Π^{C}ΟΘ^{A}; lapis + sint GCΛ^{L}Π^{D}XΣBATMΦΘ^{MG}PΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; + sunt Λ^{H} | in *om.* G* | in testimonio] M*Θ^{M*G*}; in testimonium ΛΣ^{TM}M^{2}OΘ^{M2G2}P*Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | si aut] sicut Φ^{Z*}; ne Φ^{Z3} | aut] autem GΛ^{H}Σ^{M}Θ^{G*}P*Ψ^{M}Ω^{S} | illud Θ^{AMG*}; illut B | tu + si Λ^{H} | pr(a)eteriens ATM*Φ^{RAZ*GVP}Ψ^{M} | cogitans] Σ^{O*}; concitans Σ^{O2}.

53. abraam XΠ^{D}Σ^{M} | abraham + et deus isaac M^{2} | naor Σ^{T*}P*; nachor Λ^{H}Σ^{O}TMΦOP^{2}ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | nos + et P^{2} | iurabit X | iurauit + ergo Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; + que Θ^{G2} *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.; Aug. quaest. in gen. 100* (et iurauit) | patrisui Σ^{M} | isaach GΣ^{O}; isahac CΣ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠBΨ^{DFM}Ω𝔞.

⟨uterque GA | 48. ¶ dixitque *Div. sine num.* O; ⟨dixitque GCAT | ⟨tumulus AT | ⟨et idcirco AT | 49. ⟨intueatur AT | ⟨inter G | ⟨quando T | 50. ⟨si GCA | ⟨et si A | ⟨nullus A | ⟨qui G | 51. ⟨dixitque GCAT | § en O; ⟨en A | 52. ⟨tumulus GCAT | ⟨si GA | ⟨aut tu GA | 53. ⟨deus AT | ⟨et deus G | ¶ iuravit *Div. sine num.* OP; ⟨iuravit GCAT | ⟨per G.

sui Isaac
54 inmolatisque victimis in monte
vocavit fratres suos ut ederent
panem
qui cum comedissent manserunt
ibi
55 Laban vero de nocte consurgens
osculatus est filios et filias
suas
et benedixit illis reversus in locum suum.
XXXII. 1 Iacob quoque abiit itinere quo coeperat
fueruntque ei obviam angeli Dei
2 quos cum vidisset ait castra Dei
sunt haec
et appellavit nomen loci illius
Manaim id est Castra
3 misit autem et nuntios ante se
ad Esau fratrem suum in terra
Seir in regionibus Edom
4 praecepitque eis dicens
sic loquimini domino meo Esau
haec dicit frater tuus Iacob
apud Laban peregrinatus sum et
fui usque in praesentem diem

---

55. reuersus GA; reuersusque O.
XXXII. 3. in terra seir in regionibus edom GA (*Cf. Iud. 5, 4:* cum exires de seir et transires per regiones edom); in terram seir regionis edom O.

Deest Θ^{H}.

54. uictimas Σ^{O*} | in montem Σ^{M} Φ^{Z*} | uocabit XB | hederent Λ^{L} | qui cum] *in ras.* Φ^{Z2} | cum *om.* M* | comedisset Θ^{G*}Ψ^{B*}; edissent Θ^{MG2}Ψ^{F}Ω^{S}. ¶ comedissent ij Θ^{M}.

55. osculatus est + et Λ^{H} | et (*ante* filias)] ac ΣAw | et bedixit G†; benedixitque Σ^{O} | reuersus = GΣ^{TO*}A; reuersusque O; reuersus est T*P*; reuersusque est CXΠT^{2}MΦΘ^{G2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{JM} agrelbsc *cum hebr.*; reuertens ΛΣ^{O2M}BΘ^{AM2} (*in ras.*) Θ^{G*} (?) Ψ^{B}Ω^{S}. ¶ reuersusque est ij Θ^{M} | suum *om.* Ψ^{M}.

XXXII. 1. quoque] autem Ψ^{DF}Ω^{S} agrels | habiit X | abiit + in XΘ^{M*}Ω^{S} arelsc. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.* (in uiam suam) | itenere TΦ^{RA*GV}Θ^{G*} | quod Π^{C} relbs | ceperat CΛXΠΣBΦ^{A}Θ^{G*}Ψ^{D}Ω^{J} a | fueruntque] ueneruntque Ψ^{F} | ouiam Θ^{G}†; obiam Λ^{L}; obbiam O | dei] domini Ω^{S}.

2. uidisset] audisset O | crastra Φ^{Z*} | appellabit X; appellatum Φ^{Z*}; appellatum est Φ^{Z2} | loci *om.* Ψ^{DF} | manaim = GΛ^{L}ΠΣBATMΦOΘ^{AMG*}PΨΩ^{JM} ag; manaym CΛ^{H}Ω^{S}; manayn X; mahnaim Θ^{G2}; mahanaim relbsc | id est castra *om.* w^{2} *postea vero restitutum.* ¶ « manaim ». Quod sequitur « id est castra » hebr. non habet *Hug.* | castra + dei G.

3. et] ei Ψ^{F*}; *om.* Π^{C*}Σ^{T}Ψ^{B*} *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. loc. in gen. 119* | se] eum O | hesau C; ęsau X; aesau Ψ^{B} | in terram CΛXΠΣ^{O}MΦO Θ^{AMG}PΨ^{BD}Ω^{J} grelbsc *cum hebr. et LXX; Aug. loc. cit.* | seyr Λ^{H}XΠ^{D}Ψ^{DF}Ω^{J} a; sehir C | in regionibus = GA; in regione ΛXBΩ^{S} a; in regionem Σ^{OM}Ω^{M} elsc *cum LXX et Aug. loc. cit.*; in regionis Θ^{G*}; regionibus Θ^{A*}; regionis CΠΣ^{T}TMΦO Θ^{A2MG2}PΨΩ^{J} grw *cum hebr.* | ędom XB; aedom Ψ^{F}; haedom C.

4. ei Π^{C}Ψ^{B*M} | dño meo Λ^{H}XΣB Ψ^{BFM}Ω^{J} ag; domini meo C | aesau Ψ^{B} | haec — iacob *om.* B | fratr G†; seruus w* | in praesentem] Φ^{P2} (in prae *in ras.*).

---

54. ⟨inmolatisque GAT | ⟨qui GAT | 55. § laban O; ⟨laban GCAT | ⟨et benedixit A.
XXXII. 1. ¶ Iacob XXVII. Θ^{A2M2} (G^{2}); XXXII. Ω^{SJ}; LVIII. Ω^{M}; § iacob AO; ⟨iacob GCT | ¶ fueruntque LVIII. ΛTMΦ^{RZGP}P^{2}; LVIIII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; ⟨fueruntque GA | 2. ⟨quos GAT | ⟨et appellavit AT | 3. ¶ misit XL. A; XLIII. B; § misit O; ⟨misit GCT | ⟨in regionibus G | 4. ⟨praecepitque GAT | ⟨siç GA | § haec O; ⟨haec GA | ⟨apud GAT.

5 habeo boves et asinos oves et
servos atque ancillas
mittoque nunc legationem ad dominum meum
ut inveniam gratiam in conspectu tuo
6 reversi sunt nuntii ad Iacob dicentes
venimus ad Esau fratrem tuum
et ecce properat in occursum tibi
cum quadringentis viris
7 timuit Iacob valde et perterritus
divisit populum qui secum erat
greges quoque et oves et boves
et camelos in duas turmas
8 dicens
si venerit Esau ad unam turmam
et percusserit eam
alia turma quae reliqua est salvabitur
9 dixitque Iacob
Deus patris mei Abraham et
Deus patris mei Isaac
Domine qui dixisti mihi
revertere in terram tuam et in
locum nativitatis tuae
et benefaciam tibi
10 minor sum cunctis miserationibus et veritate quam explesti
servo tuo
in baculo meo transivi Iordanem
istum

---

5. bobes GO | bo(u)es et asinos oues et ser(u)os AO; bobes et asinos oues seruos G | 7. o(b)es et bobes GO; oues boues A | 10. minor GO; memor A | ueritate GA; ueritatem O | iordanem G; iordanen AO.

Deest Θ^{H}.

5. bobes GCXBO | serbos O | adque CXO | bo(u)es et asinos oues et seru(o)s a(t)que ancillas = CΠΣ^{TO}BATMΦ^{RAZGVP2} OΘ^{AMG}PΩ^{M}; bobes et asinos oues seruos atque ancillas G; bou. et as. oues et seru. et ancillas Ω^{J}ɪᴅ; bo(u)es et as. et ou. et seru. a(t)que ancillas ΛXΣ^{M2}Φ^{P*}; bou. et as. et ou. et seru. et ancillas Ω^{S}agrelꝫc *cum LXX, Lugd. et Aug. loc. in gen. 119;* bou. et ou. et seru. atque ancillas Σ^{M*}; oues et bou. et as. et seru. atque ancillas Ψ^{BDF}; ou. et as. et seru. atque ancillas Ψ^{M}; ou. et as. bou. et seru. atque ancillas Σ^{T} | nunc *om.* Λ^{L*H*} *cum hebr. et LXX; Lugd.; Aug. loc. cit.* | ad dnm meum Λ^{L} XΣBΨ^{BFM}Ω^{M}ag; a dno meo Λ^{H} | ut] et Π^{C} | in consp. tuo] ante conspectum tuum Θ^{M} | tuo] suo Φ^{Z}.

6. reuersique C^{2}ΛΣΘ^{M2}Ψ^{B}Ω^{SM}ag relꝫc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (et reuersi) | reuersi (sunt *om.*) Σ^{T} | ad (e)sau fratrem tuum] Ψ^{B*}; ab (e)sau fratre tuo ΠΨ^{B2} | hesau C; aesau Ψ^{B} | fr. suum Φ^{Z*} | properrat Φ^{P*}; propeerat Ψ^{F} | ocursum O | tibi] tuum ae | ∾ tibi in occursum ꝫc | quadragintis P*.

7. timuitque Θ^{AG} *cum hebr.* | diuissit O | erant Ψ^{M} | obes Σ^{T}O | et (*ante* boues)] ac Σ^{TO}; *om.* ATMɪᴅ | bobes GX Σ^{T}BO | camelosque (et *om.*) Σ | duas + diuisit Ω^{S}.

8. uenerit + ad Σ^{M*}B* | aesau Ψ^{B} | percussit Ψ^{B*}.

9. dixitque] P*; dixit quoque P^{2} | abraam XΠ^{D}Σ^{M} | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}Π^{D}BΨ^{DFM}Ωa; ysahac C | domine *om.* X | reuerterem O | in (*ante* locum) *om.* P* | natibitatis O | et *om.* Φ^{A*}.

10. minor] memor ΛA | miserationibus + tuis Φ^{A*}Ψ^{DF*M}Ωagrelꝫc. *Cf. Hier.*

---

5. <habeo GAT | <mittoque GA | <ut A | 6. ¶ reversi *Div. sine num.* O; <reversi GCAT | <ad G | <dicentes G | <venimus A | <et ecce A | <cum G | 7. <timuit GCAT | <et perterritus G | <greges GAT | <boves A | <et camelos G | 8. <si GA | <alia GA | 9. § dixitque O; <dixitque GCA | <deus GCAT | <et deus G | <domine GA | <revertere A | <et benefaciam A | 10. <minor GCA | <in baculo GAT.

et nunc cum duabus turmis regredior
11 erue me de manu fratris mei de manu Esau
quia valde eum timeo
ne forte veniens percutiat matrem cum filiis
12 tu locutus es quod bene mihi faceres
et dilatares semen meum sicut harenam maris
quae prae multitudine numerari non potest
13 cumque dormisset ibi nocte illa
separavit de his quae habebat munera Esau fratri suo
14 capras ducentas hircos viginti
oves ducentas arietes viginti
15 camelos fetas cum pullis suis triginta
vaccas quadraginta et tauros viginti
asinas viginti et pullos earum decem
16 et misit per manus servorum suorum singulos seorsum greges

---

10. duabus AO^{1}; duobus G*O† | 11. matrem G^{1}AO; patrem G† | 12. (h)arenam maris AO; harenamaris G | 15. camelos GO; camelas A | baccas AO.

Deest Θ^{H}.

quaest. hebr. in gen. ad loc. (misericordia tua) | ueritati CXΣ^{M}; ueritatem Π^{C}Σ^{T}O Ψ^{DFM} | ueritate + tua Ω^{S}arelgc *cum Hier. loc. cit.* | expleuisti relbgc | serbo O | tuo *om.* Ψ^{B*} | uaculo G*Λ^{L}Π^{C}B; habitaculo Ψ^{M*} | baculo* meo* P^{2} (*utrumque* o *in ras.*) | transibi GXB | iordanen AΦ^{G}OΘ^{AMG} | duobus G*O† | egredior Σ^{T}B.

11. de manu (*ante* esau) *om.* Λ^{H}B^{2} Ψ^{B}Ω^{SM}agrelgc *cum LXX et Lugd.* | ęsau X | uenias Ψ^{B*} | percutias Ψ^{B*} | percutiat + patrem Λ^{L}; + patrem et Λ^{H}; + me et T*m* *cum hebr. LXX et Aug. quaest. in gen. 102* | matrem] Σ^{O*}P*; matres P^{2}Ψ^{BDF}Ω *cum Aug. loc. cit.*; patrem G† Σ^{O2M}.

12. locutus est O | quod] ut XT | faceris OP* | ∿ benefaceres mi(c)hi Ω^{S} agrelgc; mi(c)hi benefaceres Φ^{RZ}Ω^{J} | dilatares] *in ras.* Φ^{P2}; dilatareris P*; dilataris O | dilataresemen Π^{C} | arenam Λ^{L2H} Π^{C2}Σ^{T}OΘ^{AG*}Ψ^{BF}agrelbgc; arena Λ^{L*}XΠ^{C*} Σ^{M}BΨ^{M}; harena CT | harenamaris G | multidine Λ^{L} | numerare B*T*Φ^{A*}P*; enumerari ΛΘ^{M*}; dinumerari Σ^{OM} | poteest C.

13. obdormisset] *in ras. et partim in marg.* Σ^{T2} | ∿ ibi nocte illa obdormisset Σ^{T} | separabit X | de hiis a; *om.* Σ^{T*} | habebant O* | hesau C; aesau Ψ^{B}; *om.* O | fratre Φ^{A}.

14. ducentos yrcos Ψ^{B*} | ducentos arietes BΨ^{B*} | ducentas + et Θ^{AMG2}Ψ^{DF} Ω^{SJ}aelgc *cum hebr.*

15. camelos — triginta *om.* Π^{C} | camelos] Θ^{G*}; camelas Π^{D}AΦ^{A*}Θ^{G2}Ψ^{D} | fętas Σ^{O}; faetas Φ^{P}; foetas MΦPΨΩ^{S}grel bgc; *om.* T*Θ^{A*} | pullis] pupillis Φ^{V}; filiis Σ^{T} | baccas XΣ^{T}AO | quadraginta] Φ^{Z*}; quadragintas Φ^{Z2} | et *om.* Σ^{M} | taurus P*; thauros a | uiginti] decem *in ras.* Θ^{G2} *cum hebr. et LXX* | asinos Φ^{ZP}; *om.* Ω^{S*} | uiginti] Φ^{Z1} (in *in ras.*) | pullus Φ^{A*G*} P* | eorum Φ^{Z} | ∿ asinas uiginti et pullos earum decem (camelas fetas cum pullis suis triginta *om.* Π^{C}) uaccas quadraginta et tauros uiginti Π.

16. suorum *om.* Σ^{O}†Θ^{A} | suorum + per Π^{C} | singulis P* | inter gregem et

---

⟨et nunc GAT | 11. ⟨erue GAT | ⟨quia GA | § ne O; ⟨ne forte GA | 12. ⟨tu G AT | ⟨et dilatares A | ⟨quae A | 13. ¶ cumque XLIIII. GB; § cumque O; ⟨cumque CAT | ⟨separavit A | 14. ⟨capras GAT | ⟨hircos G | ⟨oves GAT | ⟨arietes G | 15. ⟨camelos GT | ⟨vaccas GAT | ⟨et tauros G | ⟨asinas GA | ⟨et pullos G | 16. ⟨et misit GA.

dixitque pueris suis
antecedite me et sit spatium inter gregem et gregem
17 et praecepit priori dicens
si obvium habueris Esau fratrem meum
et interrogaverit te cuius es et quo vadis et cuius sunt ista quae sequeris
18 respondebis servi tui Iacob
munera misit domino meo Esau
ipse quoque post nos venit
19 similiter mandata dedit secundo ac tertio et cunctis qui sequebantur greges dicens
hisdem verbis loquimini ad Esau cum inveneritis eum
20 et addetis ipse quoque servus tuus Iacob iter nostrum insequitur
dixit enim placabo illum muneribus quae praecedunt et postea videbo
forsitan propitiabitur mihi
21 praecesserunt itaque munera ante eum
ipse vero mansit nocte illa in castris
22 cumque mature surrexisset
tulit duas uxores suas et totidem

---

16. inter gregem et grem G†; inter grem et gregem O* | 19. ac tertio GA; et tertio O.

Deest Θ^{H}.

gregem] G^{1}; inter gregem et grem G†; inter grege et gregem G^{c}; inter grem et gregem O*.

17. praecepit (et *om.*) G* | priori] *in ras.* C^{1} | obbium O; ouium Λ^{L}; obuiam XΣ^{O}BTPΨ | hesau C; aesau Ψ^{B} | meum] *in ras.* X^{2} | ∾ fratrem meum (h)esau CX Ω^{SJ} agrelsc | interrogauit Ω^{M} | te] eum Ψ^{B*} | es et] esset Φ^{V*} | et (*ante* quo)] aut ΛΠΣΤΘ^{AMG}ΨΩ^{SJ} agrelsc *cf. Lugd.* (uel quo uadis); *om.* P^{2} | et] aut Ω^{S} ag relsc | et cuius] *in ras.* Π^{C} | sunt *om.* Σ^{T} *cum LXX; Aug. loc. in gen. 120* | sunt ista quae sequeris *om.* Π^{C}† | persequeris O.

18. serbi O | serui tui] P*; seruus tuus Λ^{H}P^{2} | misi Π^{D} | ∾ misit munera P* | dño CΛXΣBΨ^{BFM}Ω^{M} ag | meo] suo TOΩ^{S} arels *cum Lugd.* | hesau C | posnos B* | uenit] sequitur A.

19. similiter + quoque Ψ^{BDF} | mandata dedit *om.* O | dedit] misit Φ^{RZG} | ∾ dedit mandata Ω^{SJ} agrelsc | dedit + misit M* | dedit secundo] *in ras.* Φ^{P2} | ac] hac CXΠ^{C}; et Σ^{TO}O arelvsc *cum Lugd.* | et] ac r | qui] Φ^{P2} (ui *in ras.*); quae T*; que P* | gregem G*; gregis P* | isdem Λ^{H}Π^{C}BΦ^{P}Ψ^{DFM}; iisdem Φ^{Z*} gelvsc | loquemini Ω^{J} | hesau C; aesau Ψ^{B} | inueneris Ψ^{M}.

20. additis A; addidit G*; addiditis G^{c} | ipsi P* | serbus Λ^{L}O | tuus *om.* Φ^{V*} | iacob *om.* Σ^{M} | sequitur O | illum] eum ΣP*Ω^{J}; illi B | illum + in T* *cum LXX; Lugd.; Aug. quaest. in gen. 103* | procedunt Φ^{P*} | praecedunt + me G^{c}. *Cf. hebr.* (dono proficiscenti ante memetipsum) | postea + eum MΦΨΩ^{M} | uidebunt Ψ^{B*} | uidebo + eum G^{c}Θ^{AMG}P^{2}; + illum Λ^{H}Ω^{SJ} agrelsc | forsitan + si G^{1} (*dein eras.*) | propitiauitur CΛ^{L}O.

21. processerunt Φ^{P*}.

22. mature] C*Λ^{L1} (*in textu*); maturę Ψ^{F}; maturae Π^{C}TΦ^{RAG}; mane C^{2}Λ^{L2}

⟨dixitque GAT | § antecedite O; ⟨antecedite AT | 17. ⟨et praecepit GA | ⟨si GAT | ⟨et interrogaverit GA | ⟨et cuius G | 18. § respondebis O; ⟨respondebis AT | ⟨servi T | ⟨munera G | ⟨ipse G | 19. § similiter O; ⟨similiter GCAT | ⟨ac tertio G | ⟨hisdem GAT | 20. ⟨et addetis GA | ⟨ipse T | § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨placabo T | ⟨et postea G | ⟨forsitan GA | 21. ⟨praecesserunt GCAT | ⟨ipse GA | 22. ¶ cumque *Div. sine num.* Ψ; § cumque O; ⟨cumque GAT | ⟨tulit GA | ⟨et totidem G.

famulas cum undecim filiis
et transivit vadum †Iaboc†
23 transductisque omnibus quae ad
se pertinebant
24 remansit solus
et ecce vir luctabatur cum eo
usque mane
25 qui cum videret quod eum superare non posset
tetigit nervum femoris eius et
statim emarcuit
26 dixitque ad eum dimitte me iam
enim ascendit aurora
respondit non dimittam te nisi
benedixeris mihi
27 ait ergo quod nomen est tibi
respondit Iacob
28 at ille
nequaquam inquit Iacob appellabitur nomen tuum sed Israhel
quoniam si contra Deum fortis
fuisti quanto magis contra homines praevalebis
29 interrogavit eum Iacob
dic mihi quo appellaris nomine
respondit cur quaeris nomen
meum
et benedixit ei in eodem loco

22. iacob GAO *errante archetypo pro* iaboc | 26. respondit AO; *om.* G*.

Deest Θ^{H}.

(*in marg.*)ΣPr; matutina O | surrexissent P*; resurrexisset O | surrexisset + iacob Ψ^{B2F} | tullit O | suas *om.* Φ^{V}Θ^{A} *cum LXX; Aug. loc. in gen. 122* | et] ac Λ^{H}; *om.* Λ^{L*} | filios Σ^{M}B | filiis + suis Π. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (et filios suos) | transibit X | in uadum P* | iacob = GCΛ^{L}XΠ^{CD*} Σ^{TO2M}BAT*M*Φ^{R*A*Z*}OΘ^{A*M*G*}Ψ^{DFM} *cum Lugd.;* iaboc Π^{D2}Σ^{O*}T^{2}M^{2}Φ^{R2A2Z2GVP} P^{2} (a *in ras.*) grelbsc; iaboch Λ^{H} (*in ras.*) Φ^{Z3}Ψ^{B}Ω a; ieboc Θ^{A2G2}; iebboc Θ^{M2} *cum hebr.* (iabboc *vel* iebboq) *et LXX* (ἰαβόχ). ¶ i iacob Θ^{M}.

23. transductisque] Σ^{O*}; tranductisque Σ^{M}†; traductisque Λ^{H}Σ^{O2}Ω^{M}grelbsc | pertinebat O.

24. remansit] mansit Σ^{M}agrelsc; et mansit B *cum hebr.*

25. qui cum] cumque B | uidisset Σ^{M} | posset] Θ^{M2} (sset *in ras.*); possit AP* | nerbum BO | fęmoris Ψ^{F}; foemoris Ψ^{BDM} | eius *om.* Φ^{P*} | em · arcuit O.

26. dixitque ad eum *om.* Σ^{M} | ∾ aurora ascendit Λ^{H} | respondit *om.* G*Σ^{O*} | respondit + ei Σ^{M} | demittam O.

27. ergo] ego Ψ^{F*}; *om.* X | estis Ψ^{F} | ∾ est nomen a | repondit Θ^{G}.

28. ad ille CXO; *om.* Σ^{T*} | inquit + ultra Ω^{S} *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. c. Maxim. 2, 26* (non uocabitur amplius) | appellauitur G*CΣ^{T} | ∾ appell. nomen tuum iacob G | israhel = GAMΦ^{RAZVP}O Θ^{AMG*}Pa; israel Θ^{G2}Ω^{S}grelbsc; srahel C; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}TΦ^{G}ΨΩ^{JM}; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B; isrhl Σ^{M} | deum] dominum CΨ^{D} | preualeuis O.

29. interrogabit X | michi + tu C Ψ^{B*} | quo] G*; quod G^{C} | appellaris] P^{2} (ris *in ras.*); appelleris A; appellaris** Θ^{M}; appellaberis T*Ψ^{DF}; appellaueris C* Σ^{M} | respondit *om.* Ψ^{D} | meum + quod est mirabil(a)e CΛ^{H}XΣ^{O2}P^{2}Ω ae. *Cf. LXX et Lugd.* (et ipsum est mirabile). ¶ « quod est mirabile » non est hic in textu sed in Iudicum XIII *Hug.* (*Cf. Iud. 13, 18*) | ei] eum XΠ^{C}Ψ^{DF} *cum LXX et Lugd.; Aug. loc. cit.; om.* Ψ^{M} | ei in] eum Φ^{P}†.

⟨et transivit GA | 23. ¶ transductisque XLV. G; ⟨transductisque AT | 24. ⟨remansit G | ¶ et ecce XLI. A; XLV. B; ⟨et ecce GCT | 25. ⟨qui AT | ⟨tetigit GCA | ⟨et statim G | 26. § dixitque O; ⟨dixitque GAT | ⟨dimitte T | ⟨ascendit G | ⟨respondit GC AT | ⟨non GC | 27. ⟨ait GCA | ⟨quod GT | ⟨respondit GCAT | 28. ¶ at XLVI. B; § at O; ⟨at G | ⟨nequaquam AT | ⟨sed G | ⟨quoniam GAT | ⟨fortis G | ⟨quanto G | 29. ¶ interrogavit XLVI. G; ⟨interrogavit CAT | ⟨dic GAT | ⟨respondit GCAT | ⟨cur GT | § et benedixit O; ⟨et benedixit GCA.

30 vocavitque Iacob nomen loci
illius Phanuhel dicens
vidi Deum †facie† ad faciem et
salva facta est anima mea
31 ortusque est ei statim sol post-
quam transgressus est Pha-
nuhel
ipse vero claudicabat pede
32 quam ob causam non comedunt
filii Israhel nervum qui emar-
cuit in femore Iacob usque in
praesentem diem
eo quod tetigerit nervum femoris
eius et †obstipuerit†.
XXXIII. 1 Levans autem Iacob ocu-
los suos vidit venientem Esau
et cum eo quadringentos viros
divisitque filios Liae et Rahel
ambarumque famularum
2 et posuit utramque ancillam et
liberos earum in principio
Liam vero et filios eius in se-
cundo loco
Rahel autem et Ioseph novissimos

---

30. facie ad faciem A; faciem ad faciem GO | 32. filii GA; filiis O | obstupuerit GA; obstipuerit O.

Deest ΘH.

30. uocabitque XB | uocauit (que *om.*) ΣTO* | ∾ nomen iacob ΣO | ∾ illius loci ΘAG | phanuhel = GCΛLΠBATMΦ OΘMG*ΨDF; phanuel ΛHΘG2ΨBMΩagrel bsc; fanuhel XΘAP; fanuel Σ | deum] dominum XΣOMBΦZΨΩSMael𝔰 *cum Phoebad. Agin. c. Arian. 17; Ps. - Euch. in gen. ad loc.* ¶ Antiquiores « dominum » *Guill.* | faciem ad faciem GOΘAM*G* | salua] sana O.

31. hortusque ΠCΣO* | eis ΨB2; *om.* ΣO*ΨB* | ∾ sol statim ΣM | transgressus (est *om.*) ΨM | phanuel ΠDOΘG2ΨBFMΩ agrelbsc; fanuhel XΘAG*P; fanuel Σ | ipsi P*.

32. quam ob causa O; quam ob rem P | comedent ΣT | filiis ΛH*O | israhel] ΘG*; israel ΘG2ΩSMgrelbsc; ihl Π; isrl GΛHΣOTΦZGPΨΩJ; srhl CΛLXΣTB; isrhl ΣM | ∾ neruum filii isr. arel𝔰c | qui] ΨD*; quia ΨBD2 | emercuit O | foemore ΦAGΘG*ΨB; faemore ΘG2 | ∗eo ΦP | tetigerat ΣTOP*ΨDF | fęmoris ΦP; foemoris ΦAGΘG*ΨDM; faemoris ΘG2 | et] e G* | obstipuerit = ΛL2 (it *in ras.*) XΣTMBTM ΦRAZVOΘAMGPΨDFM; opstipuerit ΠC; hobstipuerit C; obstupuerit GΛHΠDΣOAΦGP ΨBΩgrelbsc; obstupuit a.

XXXIII. 1. eleuans ΩSarel𝔰c | autem] ergo Σ | ∾ oculos iacob G | suos *om.* GΨD*ΩSa | uidit *om.* ΣOT | hesau C; aesau ΨB | ∾ esau uenientem Aw | quadringintos OP*; quadrigentos ΦRΨM; quadragentos ΛH*; cccos ΣOT; quadringentis ΦZ* | diuissitque O | lie ΛHXΠΣTMΩM; lye ΩSJa | rahel = GC2AO; rachel C*ΛHΠΣO BTMΦΘAMGPΨΩagrelbsc; racel XΣTM; racehl ΛL.

2. posuit∗ ΦR | utramque ancillam] ΘG*; utrasque ancillas XΘM*G2; utraque anc. GT; utrumque anc. ΣM* | ancillam *om.* ΨD*F* | liueros O; libero ΣOT; filios X | liam uero *om.* G* | lyam ΩSJa | filios] P*; filius A*; liberos ΦP2ΨDFΩM. ¶ ā liberos ΘM | eius *om.* X | loco + autem ΣOT | ∾ in secundo loco et filios eius ΩS | rahel = GCAO; rachel ΛΠΣOBT MΦΘAMGPΨΩagrelbsc; racel XΣTM | autem] *in ras.* ΦZ1; *om.* ΩS | iosep ΣM | nouissimo O.

---

30. ¶ vocavitque XLVII. GB; ‹vocavitque AT | ‹dicens G | § vidi O; ‹vidi GAT | ‹faciem ad G | ‹et salva G | 31. ¶ ortusque *Div. sine num.* ΨM; § ortusque O; ‹ortusque GCAT | ‹ipse GAT | 32. ¶ quam XLVIII. GB; ‹quam CAT | § eo quod O; ‹eo quod GA | ‹et obstupuerit G.

XXXIII. 1. ¶ Levans XXXIII. ΩJM; *Div. sine num.* ΨB; § levans O; ‹levans GCAT | ‹et cum GA | ‹divisitque GAT | ‹et rahel G | 2. ‹et posuit GA | ‹in principio G | ‹liam GAT | ‹rahel GAT.

3 et ipse praegrediens adoravit pronus in terram septies
donec adpropinquaret frater eius
4 currens itaque Esau obviam fratri suo amplexatus est eum
stringensque collum et osculans flevit
5 levatisque oculis vidit mulieres et parvulos earum et ait
quid sibi volunt isti et si ad te pertinent
respondit parvuli sunt quos donavit mihi Deus servo tuo
6 et adpropinquantes ancillae et filii earum incurvati sunt
7 accessitque Lia cum liberis suis et cum similiter adorassent
extremi Ioseph et Rahel adoraverunt
8 quaenam sunt inquit istae turmae quas obvias habui
respondit ut invenirem gratiam coram domino meo
9 et ille habeo ait plurima frater

XXXIII. 3. praegrediens AO; progrediens G | in terram AO; in terra G | 4. obsculans G*O | 8. quaenam GO; ait esau quaenam A | sunt inqui(t) GA; inquid sunt O | 9. habeo ait plurima GA; habeo plurima O.

Deest Θ^{H}.

3. praegrediens = Λ^{L}AT*O; pregrediens C; progrediens GΛ^{H}XΠΣBT^{2}M ΦΘ^{AMG}PΨ^{BDF}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; grediens Ψ^{M} | adorabit Λ^{L}X | in terra GΣ^{T}BΘ^{MG}Ψ^{B}*.

4. currensque (itaque *om.*) X | aesau Ψ^{B} | obuiam fratri suo *om.* BT* | amplexatus] Θ^{A2} (mp *in ras.*) | amplexatus + que O^{2} | istringensque O; stringens (que *om.*) B | stringensque + eius Ω^{S} | collum + eius Λ^{H2}ΠMΦP^{2}ΨΩ^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔴* 𝔷𝔠 *cum hebr. LXX et Lugd.* ¶ ā eius Θ^{M} | osculans] *in ras.* G^{C}; obsculans G*O; in oscula ruens B | flebit X; fleuerunt 𝔴*.

5. elebatisque X; leuatis (que *om.*) T* | paruulus P*; parbulos O | bolunt O | pertenent O*; pertineant 𝔞𝔯 | donabit X | ∾ mihi donauit MΘ^{M} | deus] dominus M | serbo O.

6. adpropinquan∗tes P | et filii earum] *in ras.* Φ^{Z1} | filiae Θ^{G}*Ψ^{DF}*; filie Ω^{M}* | earum + et Ω^{J}* | incurbati XΣ^{T}; adcurbati O | incuruatis · unt P | sunt + ante eum G^{C}X.

7. accessitque] G†Σ^{O}*; accessit quoque G^{1}CΛXΠΣ^{O2}Θ^{AG}P*Ψ^{B*DF}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | lya Ω^{SJ} 𝔞; liam Φ^{A}* | liueris G*O; pueris Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | cum] eum Ψ^{F} | iosep Π^{C}Σ^{M}; yoseph X | rahel = GCΛ^{L}AO; rachel Λ^{H} ΠΣ^{OM}BTMΦΘ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; racel X Σ^{T} | ∾ rac(h)el et (i)oseph XTΨ^{B}.

8. quaenam sunt inqui(t) ist(a)e turm(a)e = GCΠ^{C}TP*; quęnam inquid sunt iste turme O; quenam sunt inquit esau iste turme Π^{D}; et esau quaenam sunt inquit istae turmae 𝔴; ait esau quenam sunt iste turme Σ; a(i)t (a)esau qu(a)enam sunt inqui(t) ist(a)e turm(a)e XBAT^{2}ΦΘ^{M}; et ait aesau quaenam sunt iste (+ inquit Ψ^{B2}) turme Ψ^{B}; et ait esau qu(a)enam sunt inqui(t) ist(a)e turm(a)e MΘ^{AG}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{M}; dixitque esau qu(a)enam sunt (+ inquit Ω^{J}) ist(a)e turm(a)e ΛΩ^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. Cf. et LXX* | quos P* | obuias] P*; houuias C; obuiam Λ^{H2}ΠBΦP^{2}ΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; ouiam Λ^{H}*; obiam Λ^{L}; obbiam O. ¶ ā obuiam Θ^{M} | habui∗∗∗ Φ^{Z} | ut inuerem O* | coram + te P* | dño CΛ^{L}XΣBOΨ^{BFM}Ω^{M} 𝔞𝔤 | meo *om.* Σ^{T}*.

9. et ille] at ille Λ^{L}*Σ^{M}BΘ^{MG}Ψ^{DFM} Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; ad ille C; stille O. *Cf. LXX et Lugd.* (dixit autem) | ait] inquid C; *om.*

---

3. ⟨et ipse GAT | ⟨donec GA | 4. § currens O; ⟨currens GCAT | ⟨obviam G | ⟨amplexatus G | ⟨stringensque GAT | 5. ⟨levatisque GAT | ⟨quid GAT | ⟨et si G | § respondit O; ⟨respondit GAT | ⟨parvuli T | ⟨servo G | 6. ⟨et adpropinquantes GC AT | 7. ⟨accessitque GCAT | ⟨et cum GA | ⟨extremi A | 8. § quaenam O; ⟨quaenam GCAT | ⟨respondit GCAT | ⟨ut C | 9. ⟨et ille GCAT | ⟨habeo GT.

mi sint tua tibi
10 dixit Iacob noli ita obsecro
sed si inveni gratiam in oculis tuis accipe munusculum de manibus meis
sic enim vidi faciem tuam quasi viderim vultum Dei
esto mihi propitius 11 et suscipe benedictionem quam attuli tibi
et quam donavit mihi Deus tribuens omnia
vix fratre conpellente suscipiens
12 ait
gradiamur simul eroque socius itineris tui
13 dixit Iacob nosti domine mi quod parvulos habeam teneros
et oves ac boves fetas mecum
quas si plus in ambulando fecero laborare
morientur una die cuncti greges
14 praecedat dominus meus ante servum suum
et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro posse parvulos meos
donec veniam ad dominum meum in Seir
15 respondit Esau oro te ut de populo qui mecum est saltem

---

10. quasi uiderim GA; quasi uideri O.

Deest Θ^{H}.

XO | ∼ a(i)t habeo Σ^{M}BΘ^{AG*}Ω^{S}agrelsc | sint tua tibi] que tibi sunt sint tua Λ^{H}.

10. dixitque aelsc *cum hebr. et LXX* | inueneris Ψ^{B*} | in] coram Ψ^{BDF}; coram in Ψ^{M}. *Cf. LXX et Lugd.* (coram te) | uidi] uidiam O | uiderim] uideri Π^{C}O; uiderem TΦ^{RAGVP}Ψ^{DFM}Ω^{M}; *om.* Ψ^{B*}.

11. benedictione O | adtullit O; attulit Φ^{P*}Ψ^{M} | donabit X | deus] dominus Σ^{M}; *om.* Ψ^{F*} | tribuens + hec Ω^{S2} | omnia + haec A | uix] uixit Ψ^{M*} | suscepiens G.

12. eroque] et ero Σ^{TO}ΦOPΨ^{DFM}Ω^{JM} | itineris tui] Θ^{A*}; itineri tuo Θ^{A2}Θ^{G*}P*.

13. dixitque Σ^{OM}BT^{2}MΦΘ^{M2}P^{2}ΨΩ agrelsc *cum hebr.* | dñe CΛXΣBΦ^{Z†}O Ψ^{BFM}Ω^{JM}ag | quod] quid Σ^{O*} | parbulos G* | abeam CO* | obes O | ac] hac CX; et Π^{C}Σ^{TO}Φ^{Z}Ψ^{DFM}Ω^{M*}agrelsc | bobes GX Σ^{T}BO | fetas] Φ^{Z*}; fętas Π^{C}Σ^{O}Θ^{M2} *in ras.*; foetas Λ^{L}TM^{2}Φ^{RAZ2GVP}Θ^{G*}PΨΩ^{S}grelvsc; faetas M*Θ^{G2} | quas si] quam si G†; quasi OΘ^{G}Ψ^{M} | lauorare O; labore Φ^{A*} | ∼ fecero laborare in ambulando Σ^{M} | morientur] Ψ^{B*}; moriantur Φ^{V*}; morirentur Ψ^{B2F*} | morientur + in B | ∼ cuncti una die G | gregis P*.

14. dñs CΛ^{H}XΣBOΨ^{BFM}Ω^{JM}ag | serbum O | uidero posse** P^{2} *partim in ras.*; uidere posse Σ^{T*}Ψ^{M}; uidere possim Σ^{T2} | parbulos O; **paruulos P | ∼ paruulos meos posse Ω^{S}agrelsc | donec] Φ^{Z1} (nec *in ras.*) | adominum M* | dñm Λ^{H}X ΠΣBΦ^{A}OΨ^{BFM}Ω^{JM}ag | dominumeum G† | seyr Λ^{H}XΠ^{D}Ψ^{DF}Ω^{SJ}a; sehir Σ^{T}; sehyr C.

15. hesau C; aesau Ψ^{B} | populo + meo Σ^{TO*}Ψ^{B*} | rocii G† (?) | tuae + cui iacob Λ^{H}; + respondit iacob Ψ^{F}; + dixitque iacob Σ^{T2}. *Cf. hebr. et LXX* | non *om.* Ψ^{B*} | non est *om.* Ψ^{F*} | necesse + domini mi G^{C} *in mg.* | ∼ non est necesse hoc inquid Σ^{M}; necesse inquit non (Ψ^{B2} *sup. lin.*) est hoc Ψ^{B} | uno] P*; unum CXΣ BM*Φ^{G}OP^{2} | uno + tantum Ω^{S}agrelsc |

⟨sint GT | 10. § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨noli GCT | ⟨sed GA | ⟨sic GAT | ⟨esto GA | 11. ⟨et quam GA | § tribuens O; ⟨tribuens G | ⟨vix GCAT | 12. ⟨gradiamur GA | ⟨eroque GCT | 13. § dixit O; ⟨dixit GA | ⟨nosti GCT | ⟨et oves GA | ⟨quas GA | ⟨morientur A | 14. ⟨praecedat GAT | ⟨et ego GA | ⟨donec A | 15. § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨oro T | ⟨saltem G.

socii remaneant viae tuae
non est inquit necesse
hoc uno indigeo ut inveniam gratiam in conspectu domini mei
16 reversus est itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir
17 et Iacob venit in Soccoth
ubi aedificata domo et fixis tentoriis
appellavit nomen loci illius Soccoth id est Tabernacula
18 transivitque in Salem urbem Sychimorum quae est in terra Chanaan
postquam regressus est de Mesopotamia Syriae
et habitavit iuxta oppidum
19 emitque partem agri in qua fixerat tabernaculum

15. hoc uno GA; hoc unum O | 18. regressus est AO; reuersus est G | de mesopotamia AO; de mesopotamiam G (*lectio, ut videtur, archetypi, sed facile correcta simul in* A *et in* O) | 19. in qua A; in quam G; in quo O | tabernaculum GA; tauernacula O.

Deest Θ^{H}.

indigeo] Λ^{L2} (e *in ras.*); indegeo O*; indigio Θ^{G*} | in conspecto O*; in conspectum G | domini mei = GCΠATMOΘ^{AMG} P*Ψ^{D}𝔦𝔬; dñi mei Λ^{L}XΨ^{F}; tuo domine mi ΦP^{2}Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; tuo dñe mi Λ^{H2}ΣBΨ^{BM}Ω^{JM} 𝔞𝔤; dñe Λ^{H*}. *Cf. LXX.*

16. reuersus (est *om.*) M* | ∾ itaque est Ψ^{B} | itaque + in Φ^{G}P^{2}Ψ^{M}Ω^{M} | aesau Ψ^{B} | esau + in T* | itenere T*Φ^{RA*GV} | seir] Φ^{P*}; seyr Λ^{H}XΠ^{D}Φ^{P2}Ψ^{DF}Ω^{SJ}𝔞; sehir Σ^{T}; sehyr C.

17. soccoth = G^{2}XΣ^{TO}BAΘ^{AMG}; socchot CTΦ^{A}P^{2}; socchoth G*; socchod Π^{C}; soccod Π^{D}; socoth Λ^{H}Φ^{ZV}OΩ^{SJ}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; socot Σ^{M}; sochoth Λ^{L}Ψ^{F}; sochot MΦ^{RGP}P* Ψ^{DM}Ω^{M}𝔞𝔤; sochor Ψ^{B} | aedificatam domum Π^{D}Ψ^{DF*M}; aedificauit domo O; aedificabat domum Π^{C}. *Cf. hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen.* (aedificauit ibi Iacob domum) | fixit Σ^{M} | temptoriis G* | appellabit X | appellauitque Σ^{M}Θ^{AM*G*} | nomen *om.* Θ^{M*} | loci *om.* G | socchoth Λ^{L}; socchot Π^{D}TΦ^{A}; socchod Π^{C}; socoth Λ^{H}Φ^{ZV}OP*Ω^{JM}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; socot Σ^{M}Ω^{S}; sochoth Ψ^{BF}; sochot MΦ^{RGP}Ψ^{DM}𝔞𝔤 | id est tabernacula *om.* 𝔦𝔬* *cum hebr. Cf. LXX et Hier. loc. cit., qui pro* soccoth *interpretantur* tabernacula | tauernacula XBO.

18. transibitque XΣ^{M}B | in *om.* Σ^{O†} O | salem] Φ^{A*}; salim Φ^{A2} | sychimorum = CΠ^{C}M^{2}OΘ^{AMG}; sycimorum G^{2}XT M*; sichimorum Λ^{H2}Π^{D}Φ^{P2}P^{2}Ψ^{D}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; sicimorum Λ^{H*}Σ^{TO}BAΦ^{RAZGV}P*Ψ^{B}; siccimorum Σ^{M}; sycinorum Λ^{L2}; sicinorum Λ^{L*}; sycomorum G*; sichomorum Φ^{P*}Ψ^{FM2}; sochomorum Ψ^{M*} | canaan X Σ^{M}BΘ^{G*}; canahan Σ^{T} | regressus est = CΛΠ^{D}AT^{2}O; reuersus est GXΣBMΦΘ^{MG} PΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; egressus est Π^{C}T*Θ^{A} Ψ^{B} | de mesopothamia 𝔞; de mesophotamia P*; de mesopotamiam GCXΠ^{CD*}Σ^{M} BΦ^{AZ*GP*}Ψ^{B*M}; de mesopotamie Ψ^{D}; de mesopothamię Ψ^{F} | syrie Ω; sirię Σ^{O}; sirie Λ^{H}Σ^{TM} | hauitauit T*O; habitabit XΦ^{Z*}; abitabit B.

19. emitque] *in ras.* Ω^{S} | in quam G; in quo XΠOΨ^{B} | fixit O | tabernaculum = GAP^{2} *cum hebr. et LXX;* tabernacula CΛΠΣTMΦΘ^{AMG}P*ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; tauernacula XBO | emor = GΛΠΣBATΦ OΘ^{AMG}PΨ^{DM}Ω𝔞𝔤; aemor C*Ψ^{BF}; emmor M; aemmor C^{2}; hemor X𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | patrem

⟨non GCAT | ⟨hoc G | 16. ¶ reversus XXXV. C^{2}; LIX. Ω^{M}; § reversus AO; ⟨reversus GCT | 17. ¶ et iacob LVIIII. ΛTMΦ^{RZGP}; LX. Π^{D}Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; ⟨et iacob GA | ¶ ubi XXXV. Σ^{O}; ⟨ubi GA | ¶ appellavit LVIIII. P^{2}; ⟨appellavit GA | 18. ⟨transivitque GCAT | ⟨urbem G | ¶ postquam XXXV. XΣ^{TM}; ⟨postquam GAT | ⟨et habitavit GA | 19. ⟨emitque GAT.

a filiis Emor patris Sychem centum agnis
20 et erecto ibi altari invocavit super illud fortissimum Deum Israhel.
XXXIV. 1 Egressa est autem Dina filia Liae ut videret mulieres regionis illius
2 quam cum vidisset Sychem filius Emor Evei princeps terrae illius
adamavit et rapuit et dormivit cum illa vi opprimens virginem
3 et conglutinata est anima eius cum ea
tristemque blanditiis delinivit
4 et pergens ad Emor patrem suum
accipe mihi inquit puellam hanc coniugem
5 quod cum audisset Iacob
absentibus filiis et in pastu occupatis pecorum
siluit donec redirent
6 egresso autem Emor patre Sychem ut loqueretur ad Iacob

---

20. super illud GA; super illum O†.

XXXIV. 2. uidisset AO; uideret G* | 5. et in pastu occupatis pecorum AO; et in pastu pecorum occupatis G.

Deest $Θ^{H}$.

G | patrisichem B | sycem $GCΛ^{L}X$; sichem $Λ^{H}ΠΣBΨΩ$ agrelvgc | centum* $Ψ^{F}$ | centum + uiginti $Σ^{O*}$ | agnis] ag G; annis $Ψ^{M}$.

20. altari] T*; altare $CΛ^{H}XΣ^{M}T^{2}$ $Φ^{RA*ZGVP}P^{*}Ψ$ | et inuocauit $Ψ^{DF*}$ | uocauit O; inuocabit XB | super illum BO† $Ψ^{DF}$ | israel $Ω^{J}$ grelvgc; ihl Π; isrl $GΛ^{H}$ $Σ^{O}TΦ^{GV}Θ^{G}PΨΩ^{M}$a; srhl $CΛ^{L}XΣ^{T}$.

XXXIV. 1. autem *om.* M* | dyna $Ω^{J}$ | filia liae] filiae $Φ^{A*}$ | lie $Ω^{M}$; lye $Ω^{SJ}$a | uiderat $Φ^{P*}$.

2. uideret $G^{*}Σ^{O}$ | sycem GCX; sichem $ΛΠ^{D}ΣBΦ^{G}P^{2}ΨΩ$ agrelvgc; sicem P* | ęmor $Ψ^{M}$; aemor $Λ^{L}Π^{C}$; emmor M; hemor $C^{*}XΣ^{T}$ relvgc; hemmor C^{2} | euaei $Σ^{O*}T^{2}Φ^{RZGP}Θ^{A2}$; euehi a; euhei AM*O; euhęi $Θ^{G}$; euhaei $Θ^{A*M}$; ęuei $Λ^{L}$; ęuehi X; aeuei $CΨ^{D}$; aeuaei $Φ^{A}Ψ^{M}$; heuaei relvgc; etthei $Π^{D*}P^{*}$; ethei $Π^{D2}P^{2}$; euthei $Π^{C}$; euchaei T* | illius + et G^{C}. *Cf. hebr. LXX et ant. vers.* | adamabit X | adamauit + eam $Π^{D2}PΩ^{SJ}$arelgc. *Cf. hebr. LXX et Aug. quaest. in gen. 107* | uim C* | oprimens G*.

3. congluttinata O; conglutina $Ψ^{M}$ | blanditus CP* | blanditiis •• deliniuit $Θ^{M2}$ *in ras.* (e *ex* i) | deliniuit] G*; deleniuit G^{2} $T^{*}Θ^{G*}$ | ∾ deliniuit blanditiis $Ω^{S}$arelgc.

4. ęmor $Ψ^{F}$; emmor M; hemor $C^{*}Σ^{T}$ $Ω^{S}$relvgc; hęmor X; hemmor C^{2} | ∾ inqui(t) mihi $Σ^{T}$agrelgc | hac $Π^{C*}$ | ∾ hanc puellam $Σ^{M}$ | hanc + in P* *cum hebr. et LXX* | coniugium G*.

5. cumque $Ψ^{M}$ | et *om.* P* | in *om.* O | pastuo $Π^{C}$ | ∾ pastu pecorum occupatis $GΩ^{SJ}$arelvgc; pecorum pastu occupatis g | siliuit P* | rediret O*.

6. ęmor $Ψ^{F}$; emmor M; hemor $C^{*}Σ^{T}Ω^{S}$relvgc; hęmor X; hemmor C^{2} | patri $Λ^{L*}BP$; patris $Λ^{H*}Σ^{T}$; patrem O | sycem X; sichem $Λ^{H}ΠΣ^{OM}BΦ^{G}PΨΩ^{JM}$ag relvgc; sicem $Σ^{T}$ | ∾ patri sichem emor B | ad] cum P.

<a filiis A | 20. <et erecto GAT.

XXXIV. 1. ¶ Egressa XXVIII. $Θ^{A2M2}$; XXVII (*err. pro* XXVIII) $Θ^{G2}$; XXXIIII. $Ω^{SJ}$; XLII. A; XLVIIII. B; *Div. sine num.* $Ψ^{M}$; § egressa O; <egressa GCT | <ut G | 2. § quam O; <quam GAT | <adamavit GA | <vi G | 3. <et conglutinata GAT | <tristemque GA | 4. § et pergens O; <et pergens GAT | <accipe GAT | 5. ¶ quod XLVIIII. G; <quod CAT | <absentibus A | <et in G | <siluit GA | 6. § egresso O; <egresso GCAT.

7 ecce filii eius veniebant de agro
auditoque quod acciderat irati
sunt valde
eo quod foedam rem esset operatus in Israhel
et violata filia Iacob rem inlicitam perpetrasset
8 locutus est itaque Emor ad eos
Sychem filii mei adhaesit anima filiae vestrae
date eam illi uxorem 9 et iungamus vicissim connubia
filias vestras tradite nobis et filias nostras accipite 10 et habitate nobiscum
terra in potestate vestra est exercete negotiamini et possidete eam
11 sed et Sychem ad patrem et ad fratres eius ait
inveniam gratiam coram vobis et quaecumque statueritis dabo
12 augete dotem munera postulate libens tribuam quod petieritis
tantum date mihi puellam hanc uxorem
13 responderunt filii Iacob Sychem et patri eius in dolo
saevientes ob stuprum sororis
14 non possumus facere quod petitis
nec dare sororem nostram ho-

8. fili GO | anima AO; animae G | 10. terra GA; terram O* | exercete GA; exercite O | 11. ad patrem et ad fratres GA; ad patrem et fratres O.

Desunt G (*a v.* 13, sychem et patri) Θ^{H}.

7. et ecce B | quod] quę B | accederat T*P* | iratus est T* | foedam] M* Φ^{A*}Θ^{G*}P*; faedam Σ^{O}; foędam Π^{C}; fedam GΛXΠ^{D}Σ^{TM}BM^{2}Φ^{RA2V}Θ^{AMG2}P^{2}Ψ^{D}Ω^{JM}𝔞 | ∾ operatus esset Ω^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}TΦ^{ZG}PΨΩ^{JM}𝔞; srahel C; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B | inlicita perpetrasse O.

8. aemor Ψ^{BF}; emmor M; hemor C*XΣ^{T}Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; hemmor C^{2}; *om.* OΘ^{A*} | eos + et dixit Θ^{AMG}Ω^{J}; + dicens G^{2} *cum hebr. et LXX* | sycem X; sichem ΛΠΣB MΦ^{P}PΨΩ^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | fili GCXO | animae GΠ^{C}Φ^{RGVP*}; anime Σ^{T}BΨ^{M}. ¶ ā animae Θ^{M} | ∾ anima adhesit Ω^{M} | anima + dinae Ψ^{F*} | ∾ illi eam Π^{C}.

9. et] e C† | gungamus O*; coniungamus CΣ^{O}P* | connubia Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | contradite ΛΣ^{TM}; date P | filias] fias G*.

10. terram Λ^{L*}O* | est + et Φ^{A*} | exercite Λ^{L}OP* | exercete + et ΠBM. *Cf. hebr. et LXX* | nogotiamini Λ^{L} | possedete T*Φ^{RA*V}.

11. sycem Λ^{L}X; sichem Λ^{H}ΠΣΦ^{P}Ψ Ω^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | et ad fratres] *in ras.* P^{2} | ad *om.* Φ^{Z}OΘ^{A} | eius *om.* BT* | quodcumque Ψ | statueritis] Λ^{L1} (it *in ras.*); statuerint Ψ^{B*}; statuitis 𝔞.

12. dotemunera G | dotem + et 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr.* | ∾ postulate munera Σ^{M} | postulate + et Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | libenter CX𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | petieritis + dabo G^{C} *in marg.* | date***** Ψ^{F} | hanc] *in ras.* Φ^{Z1} | ∾ hanc puellam Σ^{M}.

13. sycem Λ^{L}X; sichem CΛ^{H}Π^{D}ΣMP ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | patris Φ^{Z*} | saeuientes + et 𝔞 | stuprum] Λ^{L2} (tup *in ras.*); strupum P*.

14. possimus Ψ^{F*} | petistis XP*; petis O | homine P*; omini C | incircum-

7. ⟨ecce GA | ⟨auditoque GAT | ⟨eo A | ⟨et violata GA | ⟨rem G | 8. § locutus O; ⟨locutus GCAT | ⟨sychem GAT | ⟨adhaesit G | ⟨date GA | 9. ⟨filias GAT | ⟨et filias G | 10. ⟨terra GAT | § exercete O | ⟨negotiamini G | 11. ⟨sed GCAT | ⟨et ad G | ⟨inveniam GAT | ⟨et quaecumque G | 12. ⟨augete GA | ⟨libens G | ⟨tantum GA | 13. § responderunt O; ⟨responderunt GCAT | ⟨saevientes A | 14. ⟨non AT | ⟨nec A.

mini incircumciso
quod inlicitum et nefarium est
apud nos
15 sed in hoc valebimus foederari
si esse volueritis nostri similes
et circumcidatur in vobis omne
masculini sexus
16 tunc dabimus et accipiemus mutuo filias nostras ac vestras
et habitabimus vobiscum erimusque unus populus
17 sin autem circumcidi nolueritis
tollemus filiam nostram et recedemus
18 placuit oblatio eorum Emor et
Sychem filio eius
19 nec distulit adulescens quin statim quod petebatur expleret
amabat enim puellam valde
et ipse erat inclytus in omni domo
patris sui
20 ingressique portam urbis locuti
sunt populo
21 viri isti pacifici sunt et volunt
habitare nobiscum
negotientur in terra et exerceant
eam quae spatiosa et lata cultoribus indiget

---

15. ualeuimus A*O | 17. sin autem CΛΠA; si autem O | tollemus CΛATM; tollimus O | recedemus ΛXTM; recedimus A; recedamus O.

Desunt GΘ^{H}.

ciso] P^{2} (o *in ras.*) | inlicitum] inlitum Θ^{A*}; inlicito Ψ^{M} | nepharium Ψ^{BDM*}Ω^{M} are; nefandum B.

15. ualeuimus CΛ^{L}Σ^{T*}A*O | foederari] B*Φ^{A*}; fęderari Π^{C}Σ^{O}; federari Λ^{H} XΠ^{D}Σ^{T2}B^{2}Φ^{A2}Ω^{J}a; foederaris Ψ^{M*}; foederare P*; fedarari Ω^{M}; foedari Φ^{R}; fedari Σ^{T*} | si esse + uos O | ∾ si esse uolueritis similes nostri Φ^{Z*}Ω^{S}; si uolueritis esse nostri similes X iv; si uolueritis esse similes nostri arelȝc; si uolueritis nostri esse similes g | et] ut Σ | circumdatur Φ^{P} | in] ex O; *om.* P* | omnis Σ^{O} Ψ^{D}Ω^{SJ}al; omnes X | masculinum P*; masculum Ω^{M}.

16. dauimus Λ^{L}O | accepimus Ψ^{M*} | ac] hac CXΨ^{DF}; et B | uestras] uestimenta O | ∾ uestras ac nostras Ψ^{F}arelȝc | auitabimus O; habitauimus Σ^{T*}BAΦ^{P}Ψ^{F*} | erimus (que *om.*) O.

17. si autem XOΩ^{S}agrelȝc | circumcidere P* | tollimus OΨ^{F*}; tollamus M* | filiam] sororem X | recedimus CΠ^{C}AΦ^{ZV*} P*Ψ^{DF*M}; recedamus Σ^{O*}OΨ^{B}; discedemus Θ^{M}. ¶ al recedemus Θ^{M}.

18. oblatio] optatio Σ^{O} | eorum] coram O *cum LXX; om.* Π^{C}t | ęmor Ψ^{F}; aemor Ψ^{B}; emmor M; hemor C*XΣ^{T}Ω^{S} relvȝc; hemmor C^{2} | sycem X; sichem ΛΠΣPΨΩagrelvȝc.

19. distullit O | adulescens = CΛ^{L*} XΠ^{C}Σ^{T}BAT^{2}M^{2}Θ^{AMG}; aduliscens OP*; adolescens Λ^{L2H}Π^{D}Σ^{OM}T^{*3}M*Φ^{A2Z2GVP}P^{2}ΨΩ agrelvȝc; adoliscens Φ^{RA*Z*} | amauat B*; amauit P* | enim] autem Ω^{M}; *om.* Σ^{M} | puellam *om.* X* | ipse *om.* Ω^{S}a | domu Φ^{RG} | patrisui Λ^{L}Σ^{M}.

20. ingressusque P*. *Cf. hebr. et LXX; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* (et uenit Emor) | locutus est P* | populo] ad populum Ω^{SJ}agrelȝc. *Cf. Hier. loc. cit.* (ad uiros ciuitatis).

21. pacifi sunt Ψ^{M} | bolunt O | uobiscum Φ^{P}t | in *om.* X | in terram CXΣ^{T}B Ψ^{B*} | et *om.* Ψ^{F} | exerceant] Σ^{T*}; exerceantur Σ^{T2} | ∾ lata et spaciosa Ω^{J} | lata

---

<quod A | 15. <sed AT | <si A | § et circumcidatur O; <et circumcidatur A | 16. § tunc O; <tunc AT | <et habitabimus A | 17. § si O; <si AT | 18. <placuit CAT | 19. <nec A | <amabat AT | <et ipse A | 20. <ingressique AT | § locuti O | 21. <viri AT | <negotientur AT.

filias eorum accipiemus uxores
et nostras illis dabimus
22 unum est quod differtur tantum
bonum
si circumcidamus masculos nostros
ritum gentis imitantes
23 et substantia eorum et pecora et
cuncta quae possident nostra
erunt
tantum in hoc adquiescamus
et habitantes simul unum efficiemus
populum
24 adsensi sunt omnes circumcisis
cunctis maribus
25 et ecce die tertio quando gravissimus
vulnerum dolor est
arreptis duo Iacob filii Symeon
et Levi fratres Dinae gladiis
ingressi sunt urbem confidenter
interfectisque omnibus masculis
26 Emor et Sychem pariter necaverunt
tollentes Dinam de domo Sychem
sororem suam
27 quibus egressis inruerunt super
occisos ceteri filii Iacob
et depopulati sunt urbem in ultionem
stupri
28 oves eorum et armenta et asinos
cunctaque vastantes quae in

---

21. dauimus AO.

Desunt G (*usque ad v.* 26, pariter necauerunt, *et deinceps* G*) Θ^{H}.

cultoribus] Φ^{Z1} (lata cult *in ras.*) | indeget O | ∾ indiget cultoribus $\Psi^{B}\Omega^{S}$ | earum Σ^{O} | accipiamus P | ∾ uxores accipiemus Ψ^{B} | illi Ψ^{M} | dauimus Λ^{L} BAO.

22. quod differtur *om.* Σ^{M} | quod] M*Φ^{A*Z*}; quo CΛ^{L}TM$^{2}\Phi^{RA^{2}Z^{2}G}\Omega^{M}$ agrel vgc. ¶ Antiqui « quo differtur » mod. « quod differtur » *lac.* | differt Ω^{S} | circumcidamur Ψ^{B*}; circumdamus M† | masculinos Φ^{Z*} | gentes P* | imitantes] B*; emitantis O; imitant B^{2}.

23. substantiam O | et *om.* Θ^{G}† | pecorę O | et] ut $\Lambda\Omega^{S}$ | hauitantes O | unus Σ^{O} | efficiemur Π^{D*}X$\Theta^{AG}\Psi^{B*}$; efficiamus C$\Lambda\Pi^{D2}\Sigma^{M}\Psi^{B2DFM}\Omega^{SM}$ agrels; efficiamur Σ^{TO} | populus Σ^{O}.

24. adsensi] Φ^{Z*}; accensi Φ^{Z2} | assensique Ω^{S} arels c. *Cf. hebr. et LXX* | circumcisi Ψ^{M}; circumcidi X (di *in ras.*) | cunctis *om.* C*.

25. grauissimum Ψ^{M} | bulnerum O | dolor est] dolores O; dolem Ψ^{M} | ∾ dolor est uulnerum Ψ^{B} | adreptis Λ | duobus Π^{C} | filiis Ψ^{B} | ∾ filii iacob B$\Phi^{G}\Omega^{J}$ ar els c | symeon = CΛXΠATMΦ^{RAZGV}OΘ^{AM} P$\Psi^{BDF}\Omega^{J}$ g; simeon ΣB$\Phi^{P}\Theta^{G}\Psi^{M}\Omega^{SM}$ arel vgc | et *om.* O | fratris Ψ^{DFM} | dine Ω^{M}; dyne Ω^{J} | gladiis] *in ras.* Θ^{A2} | urbem *bis rep.* Σ^{M*} | interfectisque — 26. pariter *om.* Σ^{O*} | interfectis (que *om.*) Θ^{AM}†.

26. et emor *cum hebr. et LXX* | ęmor Ψ^{F}; aemor Π^{C}; emmor M; hemor C*XΣ^{T} Ω^{S} relvgc; hemmor C^{2} | sycem X; sichem $\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{OM}\Psi\Omega$ agrelvgc; sicem Σ^{T} | sychem + filium suum Θ^{G2} *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in gen. 129* | tollens Φ^{Z*} | dina OΨ^{M} | de domu Φ^{R}P*; de domum X | sycem X; sichem $\Lambda\Pi\Sigma\Psi\Omega^{SM}$ agrelvgc | ∾ sororem suam de domo sychem Ω^{J}.

27. egressi Ψ^{M}; ingressis P*; regressis Π | occisis M* | occisos + et X | in ultionem] P*; in ultione P^{2} | stupri] P^{2} (stu *in ras.*); istupri C.

28. et (*ante* armenta) *om.* Ω^{S} | asinis B | asinos + et Ψ^{M} | uastantes — 31. so-

---

⟨filias AT | 22. ⟨unum A | § si O; ⟨si AT | 23. ⟨et substantia A | ⟨tantum AT | ⟨et habitantes A | 24. ¶ adsensi *Div. sine num.* Ψ^{BD}; ⟨adsensi CAT | 25. § et ecce O; ⟨et ecce CAT | ¶ arreptis L. B; ⟨arreptis A | ⟨ingressi A | ⟨interfectisque AT | 26. ⟨tollentes A | 27. ⟨quibus G^{2}AT | § et depopulati O; ⟨et depopulati A | 28. ⟨oves G^{2}AT.

domibus et in agris erant
29 parvulos quoque et uxores eorum duxerunt captivas
30 quibus patratis audacter Iacob dixit ad Symeon et Levi
turbastis me et odiosum fecistis Chananeis et Pherezeis habitatoribus terrae huius
nos pauci sumus illi congregati percutient me et delebor ego et domus mea
31 responderunt numquid ut †scorto† abuti debuere † sorore nostra †.
XXXV. 1 Interea locutus est Deus ad Iacob
surge et ascende Bethel et habita ibi
facque altare Deo qui apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrem tuum
2 Iacob vero convocata omni domo sua ait

---

29. duxerunt ΛΠΤΜΟ; duxere CA | 30. turbastis CΛA; turbasti Π^{C}O | 31. scorto A; scortum O *et dein* sororem nostram AO, *contra Hieronymi usum; errante, ut videtur, archetypo.*

XXXV. 1. deus CΛA; dominus G^{2}ΠΤΜΟ.

Desunt G*Θ^{H}.

rore nostra] *in ras.* Φ^{P2} | in *om.* Λ^{Ht} | et + quę Ψ^{M}. *Cf. hebr. LXX et Aug. loc. in gen. 130* (et quaecumque).

29. ∾ eorum et uxores agrelgc | duxere CAΘ^{AMG}m; duxerant Φ^{P*} | captibas BO; cabtiuas C.

30. patratis] *in ras.* T^{2}; paratis A*; patris Θ^{M*}; pater · tratis O; peractis Ψ^{B}; perac**tis Λ^{L}; perpetratis Ω^{S}agrelg | aucdacter O; audaciter G^{2}TΦ^{RAZ*GV} | dixit] ait O | ad *om.* B | symeon = G^{2}CΛ^{L}XΠ BATMΦOΘ^{AMG}PΨ^{BDF}Ω^{J}g; simeon Λ^{H} ΣΨ^{M}Ω^{SM}arelbgc | et** Φ^{G} | turuastis B*; turbasti Π^{C}OΨ^{F*}; turbatis Θ^{A*} | odiosum + me CΣ^{M}BΘ^{AM*G}Ω^{SM} *cum hebr. et LXX; Ruf. Aq. de bened. patr. 2* | fecistis + me Πagrelgc | chananaeis ATMΦ^{RA*G} Θ^{AM}relbgc; cananeis ΛXΣ^{TM} | pherezaeis Ω^{S}relbgc; ferezeis CXΠΣAMΦ^{A}Θ^{G}P; ferezaeis G^{2}Φ^{RZ*V}Θ^{AM}; *om.* O | ferezeis + et Σ | habitatoribus] Ψ^{B2} (ibus *in ras.*) | percucien O*; percucient Λ^{H}Φ^{A} | delebor] Φ^{Z1} (bor *in ras.*).

31. numquid + non Φ^{A*Z*} | ut] non G^{2} | scorto = G^{2}ΠΣ^{O}BAT^{2}MΦ^{RAZGV*P}Θ^{AMG} ΨΩagrelbgc; scortho Λ; scortum CXΣ^{TM} O; scortu T*; *scorto P^{2} (*ult.* o *in ras.*); scortam Φ^{V2} | debuerunt T*Ψ^{M} | sorore nostra = G^{2}ΛXΠ^{D}Σ^{O}TM^{2}Φ^{RAZGV*P}Θ^{AMG}P^{2} Ψ^{B}Ωagrelbgc; sororem nostram CΠ^{C}Σ^{TM} BAM*Φ^{V2}OP*Ψ^{DFM}.

XXXV. 1. deus] P*; dominus G^{2}Π BTMΦOΘ^{M}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{JM}. ¶ Antiqui: « interea locutus est dominus » *Guill.* | iacob + dicens Ψ | consurge P* | et *om.* B | ascende + de Ψ^{M}; + in Σ^{O}Φ^{A*}Ω^{M} *cum hebr. et LXX; Cypr. test. 2, 6; Hilar. de trin. 4, 30; Vigil. Taps. c. arian. etc. dial. 1, 9; Ambr. de Iacob. 2, 7; Aug. quaest. in gen. 110; Fulg. Rusp. ad Monim. 2, 4* | beth - el elb | habita iui O^{2}; habitaui O* | fac quoque X | facque + ibi Ψ^{B2} *cum hebr. et LXX; Hilar. Aug. et Fulg. loc. cit.* | deo] domino Σ^{T}Ψ^{BDF} Ω^{S}ag | tibi] ibi P* | ęsau XΨ^{B}; hesau C.

2. yacob Σ^{T} | conuocata] congregata Ψ^{M}Ω^{J} | omne P* | in medio uestri] in uobis B | et mundamini] P^{2} (et munda

---

29. ⟨parvulos AT | 30. ⟨quibus G^{2}CAT | ⟨turbastis G^{2}CA | ⟨nos G^{2}CAT | 31. § responderunt O; ⟨responderunt G^{2}CAT | ⟨numquid T.

XXXV. 1. ¶ Interea XXXV. Ω^{SJ}; XLIII. A; LI. B; LX. Λ(T)MΦ^{RZOP}P^{2}Ω^{M}; LXI. Π^{D}Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; § interea O; ⟨interea G^{2}C | ⟨surge G^{2}AT | ⟨facque AT | 2. § iacob O; ⟨iacob G^{2}CAT.

abicite deos alienos qui in medio vestri sunt
et mundamini ac mutate vestimenta vestra
3 surgite et ascendamus in Bethel
ut faciamus ibi altare Deo
qui exaudivit me in die tribulationis meae
et fuit socius itineris mei.
4 Dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant
et inaures quae erant in auribus eorum
at ille infodit ea sub terebinthum
quae est post urbem Sychem
5 cumque profecti essent
terror Dei invasit omnes per circuitum civitates
et non sunt ausi persequi recedentes
6 venit igitur Iacob Luzam quae est in terra Chanaan cognomento Bethel
ipse et omnis populus cum eo
7 aedificavitque ibi altare et appellavit nomen loci Domus Dei
ibi enim apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum

---

2. mutate CΛΠA; mundate G^{2}O | 4. sub AO; subter G^{2} | 5. ciuitates ΛΠO; ciuitatis G^{2}CA.

Desunt G*Θ^{H}.

in ras.) | mundamini ac *om.* B | mundabimini X | hac CXΠ^{C} | mutate] mundate G^{2}O | uestra *om.* Σ^{T} | ∾ uestra uestimenta Ω^{M}.

3. et *om.* Π^{C}B | in *om.* Φ^{V*}Θ^{A2} | beth - el 𝔠𝔩𝔳; betel Σ^{M} | ut] Θ^{G*}P*; et BΘ^{M*G2}P^{2}𝔯. *Cf. hebr. et LXX* | faciam 𝔯 *cum hebr.* | altarem O | deo] P* (?); domino G^{2}CΛΣ^{M}BMΦΘ^{G*}P^{2}Ψ^{DFM}Ω𝔞𝔤 | fui Λ^{L*}Ψ^{M}; adfuit B | ∾ socius fuit Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

4. dedederunt Σ^{T}Φ^{Z} | ergo *om.* Ψ^{B*} | eis Π^{C} | ∾ ei ergo G^{2} | inaures + aureas Λ^{H} | quas B | erant] habebant BP* | in *om.* Λ^{H*}Φ^{A*} | inaribus B | eorum] Σ^{T*}; earum Σ^{T2}Θ^{AG} | ad ille CXO | infudit Φ^{A*}; suffodit Λ^{L}; subfodit Λ^{H} | eas CΠT OΘ^{AMG}PΨ^{B2F}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; eam Ψ^{M}; eos Ω^{S}𝔞; eis Ψ^{B*} | sub = AΣ^{T}OΘ^{G}; subter G^{2}CΛ XΠΣ^{OM}TMΦΘ^{AM}PΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum Hier. c. Helvid. 7;* supter B | terebynthum Θ^{AM2}; terebintum ΛXΣ^{M}BΦ^{A}Θ^{M*}ΨΩ^{J}; terebyntum Ω^{S}; teraebintum Φ^{P}; terebinctum CΣ^{T}; te*rebynthum Θ^{G}; therebinthum Π^{CD2} (the *in ras.*) Φ^{Z}; therebintum Σ^{O}OPΩ^{M}𝔞 | sycem X; sichem ΛΠΣ^{OM} Φ^{P}PΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; sicem Σ^{T}.

5. essent] fuissent B | terror] timor Ψ^{DF} *cum Aug. quaest. in gen. 112* | dei] P*; domini G^{2}XTMΦP^{2}Ψ^{DFM}Ω^{M}; *om.* O | inuasit** Σ^{O} | per circuitu X | ciuitatis G^{2} CΣ^{O}ATM*Φ^{A}Θ^{M*}Ψ^{BM} | ∾ ciuitates per circuitum P | persequerecedentes Θ^{G*}P* | recedentes] cedentes Σ^{T}B; fugientes Σ^{M}.

6. igitur *om.* A | luzam] Θ^{G*}; luzan XΘ^{MG2}Ω^{S}𝔤 | canaan XΣ^{M}B; canahan Σ^{T} | cognomen P* | beth - el 𝔢𝔩𝔳; betel Σ^{M} | ipse *om.* B | omnes Θ^{G*}.

7. aedificabitque Φ^{P}; edificabitque XΣ^{T}B; aedificauit (que *om.*) P* | ibi *om.* Π^{C} | altare*** Φ^{P} | altare + domino Ω^{M} | appellabit XB | nomen + illius Ψ^{B} | loci + illius XΠ^{C2D}Θ^{M2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Fulg. Rusp. ad Monim. 2, 4 et c. Fabian. frag. 34.* ¶ s̄ illius Θ^{M} | domus dei] beth - el 𝔴* (*postea deletum*) | enim *om.* B | ei] illi CX; *om.* Λ^{H*} | deus] dominus Π | fugiret XP* | ∾ fratrem suum fugeret Π^{C}.

⟨abicite G^{2}CAT | ⟨et mundamini A | 3. ⟨surgite G^{2}AT | § ut O; ⟨ut A | ⟨qui A | ⟨et fuit A | 4. § dederunt O; ⟨dederunt G^{2}CAT | ⟨et inaures A | ⟨at G^{2}AT | 5. ⟨cumque G^{2}CAT | ⟨terror A | ⟨et non A | 6. ¶ venit XXVIIII. Θ^{A2}; XXXVI. C^{2}XΣ; LXI. ΛM Φ^{RZGP}P^{2}Ω^{M}; LXII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; § venit O; ⟨venit G^{2}AT | ⟨ipse AT | 7. ⟨aedificavitque G^{2}AT | ⟨ibi G^{2}AT.

8 eodem tempore mortua est Debbora nutrix Rebeccae
et sepulta ad radices Bethel subter quercum
vocatumque est nomen loci Quercus fletus.
9 Apparuit autem iterum Deus Iacob
postquam reversus est de Mesopotamia Syriae
benedixitque ei
10 dicens
non vocaberis ultra Iacob sed Israhel erit nomen tuum
et appellavit eum Israhel
11 dixitque ei ego Deus omnipotens cresce et multiplicare
gentes et populi nationum erunt ex te
reges de lumbis tuis egredientur
12 terramque quam dedi Abraham et Isaac dabo tibi et semini tuo post te
13 et recessit ab eo
14 ille vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus ei fuerat Deus

---

8. et sepulta ΛΠΤΜΟ; et sepulta est CA | 9. de mesopotamia GO; de mesopotamiam A | 10. uocaueris G*AO.

Desunt G* (*usque ad* 9, deus iacob) Θ^{H}.

8. eo Θ^{M*} | debbora = G^{2}CΛ^{L2H}ΧΠΣ^{TO}ΒΑΤΜΦ^{RAZ*GVP}Θ^{AMG}ΡΨ^{DM}Ω^{J}ag; debora Σ^{M}Ψ^{BF}relvgc; debbara Λ^{L*}; delbora Φ^{Z2}Ω^{SM}; debrora O | rebeccae] Φ^{A*}; rebecce CΛ^{H}ΠΣ^{M}Φ^{A2}Ψ^{BM}Ω^{JM}a; rebecchę Λ^{L}; rebecche B; rebeche Σ^{T}; reueccę O; reuecce X | sepulta = G^{2}ΛΧΠΣ^{T}ΤΜΦΟ Θ^{A}Ω^{JM}g; sepulta est CΣ^{OM}ΒΑΘ^{MG}ΡΨΩ^{S} arelvgc | radices + montis Ψ^{B} | beth - el elv; betel Σ^{M} | subter] P^{2} (bter *in ras.*); subtus B; sub O; super c | quaercum Π^{C} AOΘ^{M*} | uocatusque B; uocauitque Ψ^{B} | loci + illius ΧΨ^{B2DFM} arelgc *cum hebr. et LXX* | quaercus AO.

9. deus] dominus Λ^{L*} | de mesopothamia a; de mesophotamia P*; de mesopotamiam ΧΠ^{CD*}Σ^{TM}ΑΦ^{A*GP2}Θ^{G*}Ψ^{DFM}; de mesopotamie B; de mesophotamiae P*; de mosopotamiam Φ^{P*} | syrie Ω^{M}a; siriae Σ^{OM}; sirie Λ^{H}Σ^{T}Ψ^{M} | syri(a)e + et uenit in bethel (beth - el e) Ω^{S}ae | ei] *in ras.* Φ^{P2} | ei + deus G^{C}.

10. uocabiris Φ^{RGV}; uocaueris G*C Π^{C*}AO | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}Ω^{S}grel vgc; srahel C; ihl Π; isrl GΛ^{H}Σ^{O}ΤΦ^{ZGP} ΨΩ^{JM}; srhl Λ^{L}ΧΣ^{T}Β; isrhl Σ^{M} | nomen tuum *om.* G† | et *om.* Σ^{M} | et appellauit eum israhel *om.* X | appellabit B | israhel] Θ^{G*}; israel Λ^{H2}Θ^{G2}Ω^{S}grelvgc; srahel C; ihl Π; isrl GΣ^{O}ΤΦ^{ZGV}ΡΨΩ^{JM}a; srhl Σ^{T}Β; isrhl Σ^{M}; *om.* Λ^{H*}.

11. dixique X* | ego + sum G *cum hebr.; Zacch. christian. consult. 2, 9* | deus + sum C | crescere CΛ^{H}ΧΠΣ^{O*}Φ^{A*V} Θ^{G2} (re *in ras.*) Ψ^{B*} | multiplicari C | multiplicare + faciam Λ^{H*}; + te faciam CΛ^{H2} X | ∾ ex te erunt Ω^{SJ}arelgc.

12. terram (que *om.*) T*Θ^{A}Ψ^{B*D} | abraam ΧΠΣ^{M} | et *om.* Ψ | isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}ΧΠΒΨΩa; ysahac C | te] *in ras.* C^{2} | te ******* Φ^{G}.

14. illi P* | erexit + in Ψ^{B} | lapidum Λ^{L*} | ∾ lapideum titulum Λ^{H} | loco + in Λ *cum Aug. quaest. in gen. 116* |

---

8. ¶ eodem *Div. sine num.* Ψ^{DF}; § eodem O; ⟨eodem G^{2}CAT | ⟨et sepulta A | ⟨vocatumque G^{2}AT | 9. ¶ apparuit XLIIII. A; LXII. T; § apparuit O; ⟨apparuit G^{2}C | ⟨postquam GA | § benedixitque O; ⟨benedixitque GAT | 10. ⟨non GAT | ⟨sed G | ⟨et appellavit GA | 11. § dixitque O; ⟨dixitque GA | ⟨ego GT | ⟨cresce G | ⟨gentes GA | ⟨reges GAT | 12. ⟨terramque GAT | ⟨et isaac G | ⟨dabo G | 13. ⟨et recessit GCA | 14. ¶ ille LXII. ΛΜΦ^{RZGPP2}Ω^{M}; LXIII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; § ille O; ⟨ille GCAT.

libans super eum libamina et
effundens oleum 15 vocansque
nomen loci Bethel.
16 Egressus inde venit verno tem-
pore ad terram quae ducit
Efratham
in qua cum parturiret Rahel 17 ob
difficultatem partus periclitari
coepit
dixitque ei obstetrix noli timere
quia et hunc habebis filium
18 egrediente autem anima prae
dolore et inminente iam morte
vocavit nomen filii sui Benoni
id est filius doloris mei
pater vero appellavit eum Benia-
min id est filius dexterae
19 mortua est ergo Rahel et sepulta

---

17. dixitque ei GA; dixitque (ei *om.*) O | obstetrix GA ; obsetrix O.

Deest Θ^{H}.

quo] quem X | locutus + est G* | ∾ fuerat ei XΣ^{TO}BMΦ^{A}Θ^{AG}PΨΩ^{SJ} agrelsc | effudens G*; fundens Λ | effundens + super eum X *cum hebr. et LXX; Aug. loc. cit.* | oleum + desuper B.

15. uocansque] X*; uocatumque X^{2}; uocatisque Ψ^{B*} | loci] *in ras.* T^{2}; illius Ψ^{F} | loci + illius CΛ^{H2}XΣBΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω^{S} agrelsc *cum nonnullis codd. graecis* | beth - el elv; betel Σ^{M*}.

16. et egressus Ψ^{B*} | egressus + est Φ^{Z*}; + autem G^{C}ΛXΣ^{OM}BM^{2}Θ^{A2MG}P^{2}Ψ^{B2}Ω agrelsc; + est autem Ψ^{DF}; + autem iacob C *cum LXX* | efratham = Σ^{O}AO Θ^{AMG}; ephratam Λ^{H2}ΦΨ^{BD}Ω^{J} lvsc; ephratham Π^{D}TM rc; ephrataz g; effratam Ψ^{FM} Ω^{M}; effratham a; effrathan Ω^{S}; efratam P; euphratham CΠ^{C}; euphratam Λ^{LH*}; euphrathan G; eufratham Σ^{T}; eufratam X; eufratan B; eufratha Σ^{M} | parteriret Σ^{O}; paruuriret Σ^{T}; parturire Π^{C}; perturiret Ω^{M}; parturisset O | rahel = GCAO; racel X; rachel ΛΠΣBTMΦΘ^{AMG}PΨΩ agrelvsc.

17. dificultatem P; difficultate Ψ^{M} | pereclitari Λ^{H2}Σ^{O}M*; pereclitare Λ^{LH*}P* | coepit] Φ^{A*}; c*epit Λ^{L2} *in ras.;* cepit XΠΣ^{TM}BΦ^{A2}Ψ^{BM}Ω a | dixit quoque Θ^{A} | ei *om.* Φ^{G*}OΘ^{A*} | obstetrix] M^{1} (ste *in ras.*) P^{2}; obstetris Λ^{H}; obsetrix Λ^{L}XΠ^{C}Σ^{TM}T*Φ^{A*}OΘ^{AM*G*}P^{*3}; hobsetrix C | et hunc] et huc P*; adhuc O | habens P* (?).

18. egredientem Φ^{R*A*} | uocabit XB | sui *om.* Av | ben - oni relv; bennoni Λ^{H}Ω^{S}a; benon CB | id est filius doloris mei *om.* v* | filius meus doloris g | appellabit X | eum *om.* XΣ^{T} | ben - iamin e; beniamyn Ω^{S}; beniamn Ω^{M} | id est filius dexterae *om.* v* | filius] Θ^{G*}; filium ΛΘ^{AMG2}. ¶ ā filius Θ^{M} | dexterrae G*; dextrae Ω^{S} grelsc; dextre a.

19. ergo] autem BΦΘ^{G}Ψ^{DFM}Ω^{M} *cum LXX; Ambr. ep. 70, 12* | ∾ autem est Ω^{M} | rahel = GCAO; racel XΣ^{T}; rachel ΛΠΣ^{OM}BTMΦΘ^{AMG}PΨΩ agrelvsc | et *om.* Π^{C} | sep*ulta Θ^{G}; seputa Λ^{H†} | sepulta + est Π^{D}Ω^{S} agrelsc. *Cf. Ambr. de Iacob 2, 7* | ∾ que ducit in uia Ψ^{B} | efratham = Π^{D2}OΘ^{AMG}; ephratam ΛMΦΨ^{BD}Ω^{J} glvsc; ephratham Trc; efratam Π^{D*}P^{2}Ψ^{F}; efratha A; aefratam Π^{C}; effratam Ψ^{M}Ω^{M}; effratham Σ^{O}a ; effrathan Ω^{S}; euphratham C; euphratha G; eufratam P*; eufratham Σ^{T}; eufrathan B; eufrata X; eufratha Σ^{M} | haec est] id est A | haec est + qu(a)e ducit Σ. ¶ ał s̄ ij haec est quae ducit bethleem Θ^{M} | bethleem = GΛ^{H} Π^{D}Σ^{O}ATMΦ^{RAGVP}OΘ^{G2}P^{2}Ψ^{DF}Ωa; beth-

---

‹libans GA | 15. ‹vocansque T | 16. ¶ egressus XXVIIII. Θ^{M2G2}; § egressus A (*marg.*) O; ‹egressus GCAT | ‹venit G | ¶ in qua LII. GB; ‹in qua AT | 17. ‹ob G | ‹dixitque GAT | ‹noli G | 18. § egrediente O; ‹egrediente GCAT | ‹vocavit GA | ‹filius G | ‹pater GA | ‹appellavit G | ‹id est G | 19. ¶ mortua *Div. sine num.* Ψ^{B}; § mortua AO; ‹mortua GCT.

in via quae ducit Efratham
haec est Bethleem
20 erexitque Iacob titulum super
sepulchrum eius
hic est titulus monumenti Rahel
usque in praesentem diem.
21 Egressus inde fixit tabernaculum
trans Turrem gregis
22 cumque habitaret in illa regione
abiit Ruben et dormivit cum Bala
concubina patris sui quod illum
minime latuit.

Erant autem filii Iacob duodecim
23 filii Liae primogenitus Ruben et
Symeon et Levi et Iudas et
Issachar et Zabulon
24 filii Rahel Ioseph et Beniamin
25 filii Balae ancillae Rahelis Dan
et Nepthalim
26 filii Zelphae ancillae Liae Gad
et Aser
hii filii Iacob qui nati sunt ei in
Mesopotamia Syriae.
27 Venit etiam ad Isaac patrem suum

---

23. filii GA; fili O | 25. filii GA; fili O | 26. in mesopotamia O; in mesopotamiam GA *cum archetypo*. *Cf. 33, 18.*

Deest Θ^{H}.

leẹm Π^{C}; bethlem CXΣ^{T2}BP*; betheleem Λ^{L}Φ^{Z}; betlaeaem Σ^{M}; bethlehem Ψ^{BM}gzc; beth-lehem relb; bethel Θ^{AMG*}; eufratham Σ^{T*}.

20. iacob + in Π^{C} | titulum] *in ras.* Φ^{P2} | supra Ψ^{B} | hic] *in ras.* Φ^{A2} | titulus] tumulus Φ^{R*A*Z} | monumentis B | rahel = GAO; racel XΣ^{T}; rachel CΛΠΣ^{OM}BTMΦ Θ^{AMG}PΨΩagrelbzc.

21. fixum B | turrem] T*; turrim Σ^{M}T^{2}Ω^{M}; torrem P*; torrentem O.

22. ballam concubinam X | balaa Ω^{M*}; balla CΛ^{LH*}ΣΘ^{AMG*}Ψ^{F} | patri Σ^{O†} | suo Ψ^{M*} | fili O.

23. fili OΨ^{B2}; filiae Ψ^{B*}g | lie Ω^{M}; lye Ω^{SJ}a | symeon = GΛXΠBATMΦO^{2} Θ^{AMG*}PΨ^{BDM}Ω^{J}g; simeon CΣO*Θ^{G2}Ψ^{F} Ω^{SM}arelbzc | et (*ante* iudas) *om.* ΣBΦ^{G}a | et (*ante* isachar) *om.* Σ^{O} | issachar = A Φ^{RZG}relbzc; isachar GΛ^{L}ΠΣ^{O}TMΦ^{AVP}O Θ^{AMG}Pg; isacar CΛ^{H}Σ^{TM}; ysachar BΨΩa; ysacar X.

24. filii rachel Θ^{A2} (ii *et* r *in ras.*) | fili O | rahel = GAO; racel XΣ^{M}; rachel CΛΠΣ^{TO}BTMΦΘ^{A2MG}PΨΩagrelbzc | rachel + et Ω^{S} | iosep Σ^{M} | beniamyn Ω^{S}.

25. fili O | bale Λ^{H2}ΠBΦ^{V}Ψ^{BDM}Ωa; ballae Θ^{AMG*}; ballẹ Λ^{L}Ψ^{F}; balle CΛ^{H*}XΣ; liae Φ^{Z*} | ancilla Σ^{T}BM*P* | rahelis = GAO; racelis X; rachelis CΛΠΣBT MΦ^{RAZGP}Θ^{AMG}PΨΩ^{SJ}agrelbzc; rachaelis Φ^{V}; rachel Ω^{M} | nepthalim = CBATM Φ^{RAG}OΘ^{AM}Ψ^{D}; neptalim GΛXΠΣΦ^{ZVP}P Ψ^{BF2} (lim *in ras.*) Ψ^{M}Ωa; nepthali Θ^{G}; nephthali grelbzc.

26. zelphae = TMΦ^{RAZGV}Θ^{MG2}grelbzc; zelphẹ Φ^{P}OΨ^{D}; zelphe Λ^{H}Π^{C}BΨ^{BFM}Ωa; zelfae GAΘ^{AG*}P; zelfe CΛ^{L}XΠ^{D}Σ^{OM}; zelfhe Σ^{T} | ancilla P* | lie Ψ^{BM}Ω^{M}; lye Ω^{SJ}a; *om.* P* | gat XΣ^{T*M}; gath Ψ^{M} | haser C | hii] Φ^{A*}Θ^{G*}P*; hi Λ^{L}ΠMΦ^{RA2ZGVP}Θ^{MG2} P^{2}Ψ^{B*}Ω^{S}grelbzc; *om.* O | hi(i) + sunt arelzc | ei *om.* B | in mesopothamia a; in mesophotamia P^{2}; in mesophothamia T | in mosopotamia Ω^{J*}; in mesopotamiam GCXΠ^{C}AΨ^{BDF*M}; in mesophotamiam P*; in mesopotamie Σ^{M}B | syrie Ψ^{M}Ω^{SJ}a; siriae CΣ^{OM}; sirie Λ^{H}Σ^{T}Ω^{M}.

27. etiam] autem Ψ^{DF} *cum LXX* | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D}B Ψ^{DFM}Ωa; ysahac C | patrem suum in ciuitatem mambrae ciuitatem Φ^{G1} *in ras.*

<haec G | 20. <erexitque GAT | <hic GAT | <usque G | 21. § egressus O; <egressus GCAT | 22. ¶ cumque LIII. GB; § cumque O; <cumque AT | <abiit A | <et dormivit G | <concubina G | <quod GT | ¶ erant XLV. A; *Div. sine num.* Ψ^{BF}; § erant O; <erant GCT | <iacob G | 23. <filii GAT | 24. <filii GCAT | 25. <filii GCAT | 26. <filii GCAT | <hii GCAT | 27. ¶ venit LIIII. G; § venit A (*marg.*) O; <venit CAT.

in Mambre civitatem Arbee
haec est Hebron
in qua peregrinatus est Abraham
et Isaac
28 et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum
29 consumptusque aetate mortuus
est et adpositus populo suo
senex et plenus dierum
et sepelierunt eum Esau et Iacob
filii sui.

XXXVI. 1 Hae sunt autem generationes Esau ipse est Edom
2 Esau accepit uxores de filiabus
Chanaan
Ada filiam Elom Etthei et Oolibama filiam Anae † filiam †
Sebeon Evei

---

28. octoginta GA; octuaginta O | 29. sepelierunt AO; sepellierunt G.
XXXVI. 1. haec G^{1}AO; hae G† | 2. filiam elom A; filia melom G; filia edom O | filiae sebeon GA *errante archetypo; correximus in* filiam *cum* Θ^{G2}P *et ex parall. versu 14.*

Deest Θ^{H}.
et minutiori caractere | mambrae Φ^{RA2Z*} Φ^{G1VP}; mambrę Ψ^{DF}; manbre Ω^{M}; manbrae Φ^{A*}; mamre CΛ^{LH*}Π^{C}Σ^{M}BΘ^{AG}P*; mamre* Θ^{M1} (re *in ras.*) | ciuitate marbe O | arbee = G*Λ^{H}Π^{D2} (*in ras.*) T^{2}Φ^{R}Θ^{AMG2}Ψ^{B}Ω 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; arbeae Λ^{L}MΦ^{AGVP}Θ^{G*}PΨ^{DFM}𝔤; arbe XΣ^{OM}O; arbae AΦ^{Z}; arbę Σ^{T}; harbee C; harbe T*; arue B; ebeę Π^{C}; abrahae G^{C} *in ras.* | hebron = GCΛ^{L}XATMΦ^{RGVP}O^{2} Θ^{AMG}P*Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; ebron Λ^{H}ΠΣΦ^{AZ}O* Ψ^{DFM}Ω^{JM}𝔞; aebron Ψ^{B}; ephron B; chebron P^{2} | abraham] P*; abraam XΠΣ^{M}P^{2} | isaach G^{1}Σ^{O}; isaah G†; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D} BΨΩ𝔞; ysahac C | ysaac + consumptusque est etate Ω^{M*}. *Cf. v. 29.*

28. et *om.* G | et — dies isaac *om.* Π^{C} | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D} BΨΩ𝔞; ysahac C | octuaginta Σ^{T}OP* Ψ^{DM}; octuginta X; hoctuginta C.

29. consumptusque] G^{C} (ptusque *in ras.*) | consumptusque + est Π^{C} | appositus + est Σ^{T}Ω^{S}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. *Cf. Hier. in Sophon. 1* | senes B; sene* Ψ^{B} | et *om.* Π^{C} | sepellierunt GC | eum *om.* Σ^{M} | hesau C.

XXXVI. 1. hae] G†; he Π^{D}Ψ^{B}Ω^{M}𝔤; hęę Σ^{M}; heę Λ^{L}Σ^{O}B; hee CΛ^{H}Σ^{T}Ω^{J}𝔞; haec G^{1}Π^{C}P*; hęc O; hec X | autem *om.* XO | ∾ autem sunt Ω^{S} | hesau C; ęsau X | hedom C; ędom Λ^{L}; aedom Ψ^{FM}.

2. hesau C | esau + autem Ψ^{B} *cum LXX* | uxorem 𝔞 | chanan G; cahnaan Λ^{L}; canaan XΣ^{M}; canahan Σ^{T} | ada** Φ^{P}; adda M* | filiam elom = ΠΣ^{TO}BATMΦ^{RAZ2} Φ^{VP}Θ^{AMG*}PΨ^{BF}Ω^{SM}𝔞; filia melom GΦ^{Z*G}; filiam helom CXΨ^{D}; filiam elon Θ^{G2}Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; filiam ęlon Λ^{L}; filiā melon Λ^{H}; filiam edom Σ^{M}Ψ^{M}; filia edom O | ethei ΠΣ^{TM}Φ^{Z*P}P*Ψ^{B}Ω𝔞𝔤; aethei Ψ^{DF}; eththei Φ^{RG}; eth*thei Φ^{V}; etheth Ψ^{M}; hetthei A OΘ^{M}; hetthęi Θ^{G2} (*pr.* h *in ras.*); hethei M; hethaei 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; hettei G; hettaei T; cethei Σ^{O}B; chetthei C | hoolibama C; olibama O; oolibamam Λ^{H} | filiam anae = C^{2}Λ^{L}Π^{C}Σ^{O*}AMΘ^{AMG*}Ψ^{DF2}Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩 𝔟𝔷𝔠; filiam ane Λ^{H2}XΠ^{D*}Σ^{T}TΩ^{M}𝔞; filiam ana Σ^{O2}Θ^{G2}PΩ^{J}; filiam (fileam Φ^{Z†}) anuae Φ; filia · manae O; filia mane G; filia manue Ψ^{M}; filiam manae Ψ^{B}; filiam manaę B; filiam mane Λ^{H*}Σ^{M}; filia anae C*; filia anane Π^{D2}; *om.* Ψ^{F*} | filiam sebeon — 3. quoque filiam *om.* O | filiam = Θ^{G2}PΩ^{J}; filiae GΠ^{C}ATMΦΘ^{AMG*}Ψ^{B*DF} 𝔤𝔯𝔩𝔟𝔷𝔠; filie C*Λ^{H*}Π^{D}Ψ^{M}Ω^{M}𝔞; filia Λ^{L*}; filii C^{2}Λ^{L2H2}ΣBΨ^{B2}Ω^{S}𝔢 *cum LXX;* fili X | sebaeon Π^{C}; sebeom Σ^{M}Ψ^{B2}; sebom Ψ^{B*}; esebon Λ^{H} | euaei Φ^{RAG}Θ^{M}Ψ^{M}; euhei P*; euhaei Θ^{G}; euaehi Θ^{A}; aeuei Ψ^{DF}; ęuehi X; heuei GCΛA; hebei Π; heuaei Φ^{V}Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; heuęi Φ^{P}; hęuei M; haeuaėi Φ^{Z}; hetaei T.

⟨haec G | ⟨in qua GA | 28. ¶ et completi LIIII. B; LV. G; § et completi O; ⟨et completi CAT | 29. § consumptusque O; ⟨consumptusque GA | ⟨et sepelierunt GA.
XXXVI. 1. ¶ Hae XXX. Θ$^{A2M2(G2)}$; XXXVI. Ω^{SJ}; LXIII. ΛTMΦ^{RZGP}P^{2}Ω^{M}; LXIIII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; § hae O; ⟨hae GCA | 2. § esau O; ⟨esau GAT | ⟨ada GA.

3 Basemath quoque filiam Ismahel
sororem Nabaioth
4 peperit autem Ada Eliphaz
Basemath genuit Rauhel
5 Oolibama edidit Hieus et Hielom
et Core
hii filii Esau qui nati sunt ei in
terra Chanaan
6 tulit autem Esau uxores suas et
filios et filias et omnem ani-
mam domus suae
et substantiam et pecora et cun-
cta quae habere † potuerat † in
terra Chanaan
et abiit in alteram regionem re-
cessitque a fratre suo Iacob
7 divites enim erant valde et simul
habitare non poterant
nec sustinebat eos terra peregri-
nationis eorum prae multitu-
dine gregum
8 habitavitque Esau in monte Seir
ipse est Edom.
9 Hae sunt generationes Esau pa-

5. hii GA; hi O | 6. poterat GAO; *correximus* potuerat *cum* Σ^{T}B. *Cf.* 46, 32; *IV Reg.* 20, 13 | in alteram GA; in aliam O | 9. hae GA; haec O.

Deest Θ^H.

3. basemat Σ^{OM}MP; basamath Φ^P; bathsemath Ω^S; besemath GA; besamat Λ^H | filia Σ^{TM}; *om.* G* | ismahel] G^C (is *in ras.*) Σ^{O*}Θ^{G*}; ismael Σ^{M}Θ^{G2}Ψ^{B}Ω^{S}geʒc; hismahel Σ^{O2}; ysmahel a; ysmael Ω^{JM}; smahel CΣ^T; smael X | nabaiot Σ^M; nabahoth B.

4. hada C; ad P*Ψ^{F*}; *om.* T^2 | eliphaz = GΛ^{H}Π^{C}BATMΦ^{RAZG1} (z *in ras.*)^V Θ^{AMG}Ψ^{BDF}Ω^{J}agrelbʒc; aeliphaz Λ^L; eliphath Ω^S; eliphathz O; eliphat Φ^P; elifaz XΠ^{D}ΣPΩ^M; heliphaz Ψ^M; helifaz C | basemat Σ^{M}MP^2 (*pr.* a *in ras.*); basemaht Λ^L; bathsemath Ω^S; basimath O; besemath A | rauhel = GC*XATΦ^{RAGVP}OΨ^{BM}; rauel BPΩ^M; rahuhel C^{2}Λ^{L}Φ^{Z}Θ^{AMG*}; rahuel Π^{D}MΘ^{G2}Ω^{SJ}agrelbʒc; raguhel Ψ^{DF}; raguel Λ^{H}Σ; rachuhel Π^C.

5. olibama BΩ^M; oliuama O; oolibame P*; ooliba Φ^R | edidit] *in ras.* Φ^{A1}; aedidit OΨ^F; ededit Λ^{H*}M*; dedit P*; genuit BΩ^{S}agrelʒc | hieus = GCΛΠΣ^{O}AT MΦOΘ^{AMG}Ψ^{DFM}Ω^{JM}; iehus Ω^{S}agrelbʒc; ieus Σ^{T}Ψ^B; iheus XΣ^{M}B; geus P | et *om.* B | hielom = GΛΠΣ^{O}TMΦΘ^{AMG*}Ω^M; hielon AOΨ^{M}Ω^{SJ}; ihelon albʒc; ielon Ψ^B; ihelom Cgre; ielom Σ^{TM}; helon Ψ^{DF}; helom B; hialam Θ^{G2}; gelom XP | core = CΛΣ^{TM}AT^{2}M*ΦOΘ^{AMG2}Ω^{M}grelbʒc; coree T*Θ^{G*}; chore GXΠΣ^{O}BM^{2}PΨ^{BDM}Ω^{SJ}a; chorę Ψ^F | hii] M*Φ^{Z*}Θ^{G*}P*; hi Π^{D}M^{2}Φ^{Z2GV}OΘ^{MG2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{SM}grelbʒc | fili O | hesau C; ęsau X; aesau Ψ^B | ei *om.* Φ^{Z}† | in terram Λ^{L*} | chanaam G; canaan XΣ^{M}Φ^P; canahan Σ^T.

6. tullit O | hesau C; ęsau Ψ^M; aesau Ψ^B | et] hac CX | omnes O* | et] *in ras.* Λ^{L2} | abere C; hare O* | potuerat = Π^{D}Σ^{T}B; poterat *ceteri* | terra chanaan] *ref.* G^C | canaan XΣ^{M}B; canan Σ^T | abiit] Σ^{O*}; habiit XΠ^{C}Σ^{O2M}M*Ψ^F | alteram] aliam OP | ∾ regionem alteram Ψ^B.

7. ∾ habitare simul Ψ^B | nec] non Π | sustinebat] Φ^{R2} (n *in ras.*); sustenebat O | graegum G*; graegium G^C.

8. habitabitque XB | aesau Ψ^B; *om.* B | in montem Λ^{L*}Π^{C}Ψ^{BD} | seyr CXΠ^{D}B Ψ^{DFM}Ω^{SJ}a; sehir Σ^T | hedom C; ędom Λ^L; aedom Ψ^{BF}; e∗dom Θ^G.

9. he Ψ^{M}Ω; hee Λ^{H}Σ^{T}a; heę Σ^{O}B; hęe Λ^L; hęę Σ^M; haec Π^{C}OP*; hec CXΠ^D | h(a)e + autem Ω^{SJ}agrelʒc *cum LXX* |

3. ⟨basemath GCAT | 4. ⟨peperit GAT | ⟨basemath GAT | 5. ⟨oolibama GA | ⟨hii GAT | 6. ¶ tulit LXIII. M*; § tulit O; ⟨tulit GCAT | ⟨et filios G | ⟨et filias G | ⟨et omnem G | ⟨et substantiam GA | ⟨et cuncta G | ⟨et abiit GA | § recessitque O; ⟨recessitque GT | 7. ⟨divites GAT | ⟨et simul G | ⟨nec GA | 8. ⟨habitavitque GA | ⟨ipse G | 9. ¶ hae XLVI. A; *Div. sine num.* Ψ^F; § hae O; ⟨hae GCT.

tris Edom in monte Seir
10 et haec nomina filiorum eius
Eliphaz filius †Adae† uxoris Esau
Rauhel quoque filius Basemath
uxoris eius
11 fueruntque filii Eliphaz Theman
Omar Sephu et Gatham et
Cenez
12 erat autem Thamna concubina
Eliphaz filii Esau quae peperit
ei Amalech
hii sunt filii Adae uxoris Esau
13 filii autem Rauhel Naath et Zara
†Semma† et Meza

10. ada GA; *correximus ex vv.* 12 *et* 16 | 13. semna A; samna G; (ama)na O. *Cf. v.* 17: semna GA; semma O.

Deest Θ^{H}.

sunt + autem Θ^{AMG}P^{2}Ψ^{BDF}Ω^{M} | aesau Ψ^{B} | hedom C; ędom Λ^{L}; aedom Ψ^{F} | in montem Π^{C} | seyr CXΠ^{D}BΨ^{DF}Ω^{SJ}a; sehir Σ^{T}.

10. hae A*; hec CΛ^{H}XΠ^{D}Σ^{T}a; ecce Π^{C} | hec + sunt Λ^{H} | eius *om.* Σ^{T} | eliphaz — uxoris eius *om.* O | eliphaz = Λ Π^{C}BTMΦ^{RAZGVP2}Θ^{AMG}Ψ^{BDM}Ω^{JM} agrelbsc; eliphat Φ^{P*}; eliphath Ω^{S}; elifaz XΠ^{D}ΣA PΨ^{F}; elipaz G^{t}; helipaz G^{1}; heliphaz G^{c}; helifaz C | filii Ψ^{B*} | adae = Ψ^{B2}; adę Ψ^{F}; ada G(?)ΛXΠΣBATMΦΘ^{AMG}P Ψ^{B*DM}Ω agrelbsc; hada C | uxori Π^{C}Φ^{V*} | ęsau X; aesau Ψ^{B} | rauhel = GC*XBA TΦ^{RAGVP}Ψ^{BM}Ω^{M}; rauel P*; rahuhel C^{2}Λ^{L} Φ^{Z}Θ^{AMG*}; rahuel Π^{D}MΘ^{G2}Ω^{SJ} agrelbsc; raguhel Ψ^{DF}; raguel Λ^{H}ΣP^{2}; rachuhel Π^{C} | quoque filius basemath] *in ras.* G^{C} | quoque *om.* CΠΣ^{TM}BAP* | basemat Σ^{M}M; bassemath Ψ^{B} | uxores M^{t}; uxor Π^{C} | eius] esau g.

11. fili O | eliphat Φ^{P*}Ω^{J}; elifaz XΠ^{D} ΣOP^{2}; heliphaz BΦ^{G}; helifaz C; efaz P* | ∾ eliphaz filii agrelsc | theman = GC Λ^{H}XΣ^{OM}ATMΦOΘ^{AMG}PΨΩ agrelbsc; themā B; themam Λ^{L}Π^{D}Σ^{T}; thema Π^{C} | theman + et CXΩ^{M} | omar] Φ^{A1} (o *in ras.*); homar CΨ^{B}; omath Ω^{S}; omor A | (h)omar + et CX | sephu = GCΛXΠΣBAM OΘ^{AMG*}Ω^{SM}g; sephua Ψ^{BDF}a; sephuc Φ^{RAGVP}Ψ^{M}; sephan T; sepho Ω^{J} relbsc; seppho P; saphuc Φ^{Z}; zeppha Θ^{G2} | gatam X^{2} (t *in ras.*) P*; gathan BΩ^{S}a; getham Ψ^{B} | cenez] Θ^{G*}; caenez C; cenech Ω^{SM}; chenez Θ^{G2}; senez r | c(a)enez + et core Λ^{H}Σ^{M}Θ^{AG*}Ω^{M}e; + et chore CΛ^{L}Σ^{TO}BΨ Ω^{S}a *ex vers.* 16.

12. autem *om.* Σ^{M} | thamna = CΛX ΠAT^{2}MΦΘ^{AMG}PΨΩ^{JM} agrelbsc; tham*a Σ^{O}; thanna BΩ^{S}; themna Σ^{T}; tamna GΣ^{M} T*O | eliphat Φ^{P*}Ω^{S}; elifaz XΠ^{D}ΣPΨ^{F}; elifag O; helifaz C | filii] X*; fili X^{2}O | hesau C; aesau Ψ^{B} | quae] quem O | ama(na) — 13 zara *om.* O | amalec Σ^{M} grelbs; hamalech C; abimelech Ψ^{DF} | hii] Φ^{A*}Θ^{G*}P*; hi Π^{D}MΦ^{RA2ZGP}Θ^{MG2}P^{2} Ω^{SM} grelbsc | adae = GΠ^{C}Σ^{TO}ATΦΘ^{AMG}P Ψ^{BM}; adę BMΨ^{DF}; ade XΠ^{D}Σ^{M}Ω^{SM}; adęe Λ^{L2}; adee Λ^{H}; hadae C; ada Λ^{L*}Ω^{J}ag relbsc | esauh C; ęsau X; aesau Ψ^{B}.

13. rauhel] C*; rauel P*; rauchel T; rahuhel C^{2}Λ^{L}Π^{D}Φ^{AZ}Θ^{AMG*}; rahuel M Θ^{G2}Ω^{SJ} agrelbsc; rahel G*; raguhel Ψ^{DF}; raguel Λ^{H}ΣP^{2}; rachuhel Π^{C} | naath = G CΛΠΣBATMΦΘ^{AMG}Ψ^{DFM}Ω ag; naad P; naaz Ψ^{B}; nahath relbsc; nahat X | zaram Ψ^{B*} | zara + et CΨ^{B2DFM} *cum plur. codd. graecis* | semma = CΛXΠΣTMΦΘ^{MG2}P Ψ^{DFM}Ω a; semna AΘ^{AG*}; sema Ψ^{B}; zemma g; zema B; samma relbsc; samna G; (ama)na O | meza = GCΛXΠΣ^{TO}BAOΘ^{AG*} P*Ψ^{DFM}Ω agrelbsc; mezza Σ^{M}; maza T^{2} MΦ^{RA2} (ma *in ras.*) ^{ZGVP}Θ^{M}Ψ^{B}; miza Θ^{G2} P^{2}; maga T* | hii] M*Φ^{Z*}Θ^{G*}P*; hi ΠM^{2} Φ^{RZ2GVP}Θ^{MG2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{SM} grelbsc | fili O | basemat Σ^{M}M; basamath B; besemath G Φ^{A*}; balsema*h Ω^{M} | uxores O | hesau C; ęsau X; aesau Ψ^{B}.

10. <et haec GA | <eliphaz AT | <rauhel T | 11. <fueruntque GCAT | 12. § erat O; <erat GAT | <quae G | <hii GAT | 13. <filii GCAT.

hii filii Basemath uxoris Esau
14 isti quoque erant filii Oolibama
filiae †Anae† filiae Sebeon uxoris Esau quos genuit ei Hieus
et Hielom et Core
15 hii duces filiorum Esau
filii Eliphaz primogeniti Esau
dux Theman dux Omar dux
Sephu dux Cenez
16 dux Core
dux Gatham dux Amalech
hii filii Eliphaz in terra Edom et
hii filii Adae
17 hii quoque filii Rauhel filii Esau
dux Naath dux Zara dux †Semma† dux Meza
hii duces Rauhel in terra Edom

14. ana GAO *correximus ex v.* 2 | 16. hii GA; hi O | hii GA; hi O | 17. hii GA; hi O | semma O; semna GA | hii GA ; hi O.

Deest Θ^{H}.

14. histi B | fili ioolibama O | hoolibama C; olibama ΛΣ^{O†}B | filie G^{C}Λ^{H}X Π^{D}Ω𝔞; filia C*; filii G*Σ^{M}O (fili iana) 𝔩 *cum LXX* | anae filiae *om.* P* | anae = Λ^{L} M^{2}P^{2}Ψ^{B2D}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; anę Ψ^{F}; ane XΠΩ^{SM}𝔞; anahę B; ana GΛ^{H2}Σ^{TO}ATM*ΦOΘ^{AMG} Ψ^{B*M}Ω^{J}; aena C; ena Σ^{M}; inana Λ^{H*} | filie Λ^{H*}Π^{D}Σ^{TM}OΩ; fili C*X; filii C^{2}Λ^{H2} Σ^{O}𝔞𝔢 *cum LXX* | sebeom M*; zebeon Ω^{M*}; seboin Ψ^{M}; seboim TΦ | uxores O | hesau C; aesau Ψ^{B} | ∼ uxoris esau filię sebeon P* | ei *om.* Θ^{M*} | ieus Σ^{T}Ψ^{B}; iheus CXΣ^{M}; iehus 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ehieus O; heus B; geus P | hielom] Θ^{G*}; hielō O^{2}; hielon ΛΣ^{O*}O*Ψ^{DFM}Ω^{SJ}; ihelon Σ^{M}𝔞𝔩𝔳𝔰𝔠; ielon X; ihelom C𝔤𝔯𝔢; hialam Θ^{G2}; helon B; gelom Σ^{T*}PΨ^{B}; gelon Σ^{T2} | core] M*; coree T*; chore GCΛ^{H}XΠΣ^{TO}B^{2}M^{2}PΨ^{BDM} Ω𝔞; chorę Ψ^{F}; choree B*.

15. hi(i) — 16. core dux] *in ras. min. caract.* Φ^{G1} | hii] Φ^{Z*}Θ^{G*}P*; hi Π^{D} MΦ^{RAZ2GVP}Θ^{MG2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | filiorum esau] *in ras.* G^{C} | hesau C; ęsau X; aesau Ψ^{B} | filiiliphaz Ψ^{M*}; filieliphaz Ψ^{M2} | heliphaz B; elifaz XΠ^{D}ΣOP; helifaz C; eliphat Ω^{S} | primogenitus B | hesau C; ęsau X; aesau Ψ^{B} | themam Σ^{TM}; teman Θ^{G†}; seman Ψ^{F*}; eman Ψ^{F2M} | homar C^{2}; homor C*; omor AO; amor Π | sephu] Θ^{G*}; sephum A; sephua ΨΩ^{S}𝔞; sepphu MΦ; seffu Π; sepho Θ^{G2}Ω^{J}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; seffo P; efud O | cenez] Θ^{G*}; cenech Ω^{S}; chenez AΘ^{G2}P.

16. coree T*; chore GCΛ^{H}XΠΣ^{O}B^{2} PΨΩ𝔞; chorę Σ^{T}; choree B* | chore + dux ietha Ψ^{B} | gattham C*; gathan T*M^{1} Ψ^{B}Ω^{J}𝔞; gatan M†; dathan T^{2}ΦΨ^{DM}Ω^{S}; datan B; uathan Ψ^{F} | amalaech Π^{C}; amalec Σ^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳; hamalech C; amelech Θ^{M} | hii] Φ^{Z*}P*; hi Π^{D}MΦ^{RAZ2GVP}OΘ^{MG}P^{2}Ψ^{DFM} Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | fili O; duces Θ^{G2} *in ras.* | eliphaz] O†; elifphaz O^{1}; eliphat Ω^{S}; elifaz XΠ^{C}ΣP; heliphaz B; helifaz C | in terram X | ędom Λ^{L}XΣ^{T}; hedom C | hii] M*Φ^{A*}Θ^{G*}P*; hi ΠM^{2}Φ^{RA2ZGP}OΘ^{MG2}P^{2} Ψ^{DFM}Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | fili O | filii.. Φ^{Z1} (ii *in ras.*) | adae = GΛ^{L}Σ^{TO}ATΦOΘ^{AMG}PΨ^{BM} 𝔤𝔯; adę BMΨ^{DF}; ade Λ^{H}XΠΣ^{M}Ω^{SM}𝔞; hadae C; ada Ω^{J}𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

17. hii] Θ^{G*}P*; hi Π^{D}MΦ^{RZGVP}OΘ^{MG2} P^{2}Ψ^{F}Ω^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | quodque Π^{C*} | fili O | rauhel] C*; rauel M^{2}P; rahuhel C^{2}Π^{C}Φ^{Z} Θ^{AMG*}; rahuel Π^{D}M*Θ^{G2}Ψ^{B}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; raguhel O^{2}; raguel Λ^{H}XΣO*; arauhel Ψ^{M} | fili O | hesau C; ęsau XΨ^{M}; aesau Ψ^{B} | naat Σ^{M}; naad O; nahath 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; naoth Π^{C}; ęnaath X; nathan TM* | sara BT; ara X | semna GΛ^{H}AΘ^{AG*}; sema. B (a *in ras.*); senna Ω^{S}; zemina 𝔤; samma 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | meza] Θ^{G*}P*; mezza Σ^{TM}; miza Θ^{G2}P^{2} | hii] Φ^{Z*} Θ^{G*}P*; hi ΠMΦ^{RZ2GVP}OΘ^{MG2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{SM} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | hi(i) + autem Ω^{S}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | rauhel]

⟨hii GAT | 14. ⟨isti GCAT | 15. ¶ hii LXIII. Φ^{R} (*sic*); LXIIII. ΛΠ^{D}TMΦ^{ZGP}P^{2}Ω^{M}; LXV. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; § hii O; ⟨hii GA | ⟨filii GAT | ⟨dux theman GAT | ⟨dux cenez GA | 16. ⟨dux gatham T | ¶ hii *Div. sine num.* Ψ^{B}; ⟨hii GAT | 17. ⟨hii GCAT | ⟨dux naath GAT | ⟨hii GAT.

isti filii Basemath uxoris Esau
18 hii autem filii Oolibama uxoris
Esau
dux Hieus dux Hielom dux Core
hii duces Oolibama filiae Anae
uxoris Esau
19 isti filii Esau et hii duces eorum
ipse est Edom
20 isti filii Seir Horrei habitatores
terrae
† Lothan † et Sobal et Sebeon et
Anan
21 Dison et Eser et Disan
hii duces Horrei filii Seir in terra
Edom
22 facti sunt autem filii † Lothan †
Horrei et † Heman †

18. hielon AO; hiemlom G. *Cf. vv.* 5 *et* 14 | anae O; ana A | hii GA; hi O | 19. hii GA; hi O | 20. lotham AO; lotam G. *Sed cf. v.* 29, *ubi* lothan AO; lotan G | anan GO; anam A | 21. hii GA; hi O | 22. lotham AO; latam G. *Cf. v.* 29 | et themam G; et theman A; et themā O, *errante archetypo.*

Deest Θ^{H}.

C*; rauel P; rahuhel $C^{2}\Lambda^{L}\Phi^{Z}\Theta^{AMG*}$; rahuel $\Pi^{D}M\Theta^{G2}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; raguhel $O\Psi^{M}$; raguel $\Lambda^{H}\Sigma$; rachuhel Π^{C} | rauhel + hielon B* | hedom C; ędom $\Lambda^{L}X\Psi^{F}$ | isti + sunt Ψ^{M} | fili O | filii*** B | filii + sunt Ψ^{B2} | basemat Σ^{M}; bathsemath Ω^{S}; batsemath Φ^{V}; masemath Λ^{H*} | uxores P* | hesau C; ęsau $\Lambda^{L}X$; aesau Ψ^{B}.

18. hii] $\Phi^{Z*}\Theta^{G*}P^{*}$; hi $\Pi M\Phi^{RZ2GVP}O\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{F}\Omega^{SM}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | fili ioolibama O | olibama B; hoolibama C | hesau C; ęsau X | hieu $\Theta^{M*}\Psi^{DF}$; ieus $\Sigma^{T}\Psi^{B}$; iheus $CX\Sigma^{M}B$; iehus 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; geus P | hielom] Θ^{G*}; hielon $AO\Omega^{J}$; hyelon Ω^{S}; ihelon 𝔞𝔩𝔳𝔷𝔠; hiemlom G; ihelom $CX\Sigma^{M}$ 𝔤𝔯𝔢; elon Ψ^{B}; elom $\Lambda^{H}B$; gelom $\Sigma^{T}P$; hialam Θ^{G2} | core] M†; coree T; chore $G\Lambda X\Pi\Sigma^{O}BM^{1}\Phi^{P}P\Psi\Omega$ 𝔞; chorae Σ^{TM} | hii] $\Phi^{Z*}\Theta^{G*}P^{*}$; hi $M\Phi^{RZ2GVP}O\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{M}\Omega^{SM}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | olibama B; hoolibama C | filia eana G^{C} *in ras.* | filie $C\Lambda^{H*}X\Sigma^{M}O\Omega^{JM}$ 𝔞; filii $\Lambda^{H2}\Phi^{Z*}$ | anae = $\Sigma^{O2}M^{2}O\Psi^{FM}\Omega^{S}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; anaę Ψ^{D}; ane Ω^{M} 𝔞; aene Π^{C}; ene Π^{D}; ana $G^{C}\Lambda X\Sigma^{TO*M}BAM^{*}\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Omega^{J}$; hana C; *hana T; aena Ψ^{B}; ena P* | ęsau X; aesau Ψ^{B}.

19. isti — edom] *in ras.* Θ^{M2} | isti filii esau *om.* Σ^{T} | isti + sunt Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | fili O | hesau C; ęsau $X\Psi^{B}$ | hii] $\Phi^{Z*}\Theta^{G*}P^{*}$; hi $\Pi M\Phi^{RZ2GVP}O\Theta^{M2G2}P^{2}\Psi^{DFM}\Omega^{SM}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | duce Λ^{L*} | ipsi P* | hedom C; ędom $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}\Psi^{F}$; aedom Ψ^{B}.

20. isti + sunt Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | fili O | seyr $CX\Pi^{D}B\Psi^{DF}\Omega^{S}$ 𝔞; sehir Σ^{T} | horrei = $GC\Lambda\Pi\Sigma^{O2}BT\Phi O\Theta^{M}P\Psi^{BM}\Omega$ 𝔞𝔤; horręi M; horraei $A\Theta^{AG}$ 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; orrei $X\Sigma^{TO*M}\Psi^{DF}$ | habitatores] $\Pi^{D*}T^{*}M^{*}\Theta^{M*}$; habitores Π^{C*}; habitatoris $\Pi^{D2}T^{2}M^{2}\Phi^{RAGVP}\Theta^{M2}\Psi^{DF}$ 𝔢 *cum LXX. Cf. Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | terre + et Λ^{H} | lothan = Ω^{J} 𝔞; lotan $\Sigma^{TO*M}\Theta^{G2}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; lotham $CXBA\Phi O\Theta^{AG*}P^{2}\Psi$; lotam $G\Lambda\Pi\Sigma^{O2}M\Theta^{M}P^{*}$; lotā T*; lothā T^{2}; iotham Ω^{M}; iothan Ω^{S} | sobad O | ∾ sobal et lotam Λ^{H} | anan = $G\Lambda X\Pi BTM^{2}\Phi O\Theta^{AMG}P\Psi^{BM}\Omega^{JM}$ 𝔞; hanan C; anam $\Sigma AM^{*}\Omega^{S}$; ana 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; onan Ψ^{DF}.

21. et dison $\Sigma^{O2}\Psi^{BDF}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX* | deson Σ^{TM} | eser = G^{C} (s *in ras.*) $\Lambda\Sigma^{TO2M}BAM^{2}O\Theta^{AMG}P\Psi^{DF}\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔳𝔷𝔠; heser $CX\Pi$; aser $\Sigma^{O*}T^{*}$ 𝔢𝔩; esebon $\Phi^{GVP}\Psi^{BM}\Omega^{S}$; esebeon $T^{2}M^{*}\Phi^{RAZ}$ | disam Π; desan Σ^{T}; disson O | hii] $\Phi^{Z*}\Theta^{G*}P^{*}$; hi $\Pi^{D}M\Phi^{RZ2GVP}O\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{DFM}\Omega^{SM}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | horręi M; horraei $T\Theta^{AG}$ 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; orrei $X\Sigma^{TO*M}$ | fili O | seyr $CX\Pi^{D}B\Psi^{DF}\Omega^{S}$ 𝔞; sehir Σ^{T} | in terram G | hedom C; ędom $\Lambda^{L}X$; aedom Ψ^{BF}.

22. sunt autem — 23. sephi] *in ras.* Ψ^{B2} | fili O | lothan = $\Sigma^{O}\Psi^{B2}\Omega^{J}$ 𝔞; lotham $C\Lambda XBAT\Phi O\Theta^{AMG*}P\Psi^{DFM}\Omega^{M}$; lotam $G\Pi\Sigma^{M}M$; lotan $\Sigma^{T}\Theta^{G2}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; iothan Ω^{S} | horrei = $GC^{*}\Pi AM\Phi O\Theta^{M}\Psi^{M}\Omega^{SM}$ 𝔞𝔤; horraei $T\Theta^{AG*}$; orrei $\Lambda X\Sigma^{O2M}$; hori $\Theta^{G2}P$

§ isti O; ⟨isti GAT | 18. ⟨hii GCAT | ⟨dux hieus GA | ⟨hii GAT | 19. ⟨isti GAT | 20. § isti A (*marg.*); ⟨isti CAT | ⟨lot(h)am GA | 21. ⟨hii GAT | 22. § facti O; ⟨facti GCAT.

erat autem soror † Lothan †
Thamna
23 et isti filii Sobal Alvam et Maneeth et Hebal Sephi et Onam
24 et hii filii Sebeon Ahaia et † Ana †
iste est Ana qui invenit aquas
calidas in solitudine
cum pasceret asinos Sebeon patris sui
25 habuitque filium Disan et filiam
Oolibama
26 et isti filii Disan Amdan et Esban

---

22. lotham AO; latam G. *Cf. v.* 29 | 23. filii GA; fili O | 24. hii GA; hi O | anam (*ante* iste est) GAO *errante archetypo* | 25. disan GAO *et ceteri; correxerunt* dison *libri impressi cum hebr. et ex v.* 21; *nil mutavimus cum non certe agatur de errore archetypi* | 26. *iterum* disan GAO *et ceteri.*

Deest Θ^{H}.

relbgc; horri C^{2}BΨ^{DF}Ω^{J}; orri Σ^{TO*}Ψ^{B2} | et heman = C*BPΨ^{DF}Ω^{J} lbgc; et hemam Tre; et hemā Θ^{G}; et hamam Σ^{M}; et eman Λ^{H}a; et emam Λ^{L}g; et theman C^{2}Σ^{O}AMΘ^{M}Ψ^{B2}Ω^{SM}; et thęman X; et themā O; et themam GΠΘ^{A}; et tehman (?) Σ^{T}; teman ΦΨ^{M} | erat autem***** Θ^{A2} *in ras.* | erat] iratus Ψ^{M} | soror] soor B | lothan = Σ^{T}Ψ^{B2}Ω^{J}a; lotan Σ^{O}Θ^{G2} grelbgc; lotham CXBATΦOΘ^{AMG*}PΨ^{DFM}Ω^{M}; lotam ΠΣ^{M}M; lotā Λ; latam G; iothan Ω^{S} | thama O; tamna GΣ^{T}BPΩ^{J}; thanna Ω^{S} | thamna + et luam Θ^{AG*}, *ut videtur, ex nota marginali ad* aluam *in seq. vers. spectantem.*

23. histi Λ^{L}B | fili Π^{C}O | sophal B | aluam — ebal *om.* G* | aluam = G^{C}ΛΠΣ^{M}BATM*Φ^{RAZ*GVP}Θ^{AMG*}PΨ^{DFM}Ω^{M}; albam Φ^{Z2}O; aluham XΣ^{TO}; aluan M^{2}Θ^{G2}Ψ^{B2}Ω^{SJ} grelbgc; alban C; aluhan a | maneeth = CΛ^{L2H}ΠATM*Φ^{RAGVP}OΘ^{AM}Ψ^{DFM}Ω^{J}ag; maneheth Λ^{L*}Φ^{Z}Ω^{M}; manehet XΣ^{T}; maneth Σ^{O}BM^{2}Ω^{S}; mane G^{C}Σ^{M}; manaeth Ψ^{B2}; manahet (?) Θ^{G2} *in ras.;* manaoth P; manahath re; manahat lbgc | hebal = G^{C}CΛ^{LH2}XΣ^{M}BTMΦOΘ^{G2}PΨ^{FM}; ehebal Λ^{H*}; ebal Σ^{TO}AΨ^{D}Ω agrelbgc; ebel Π^{D}; hebel Π^{C}; thebal Θ^{AMG*}Ψ^{B2} | (h)ebal + et CΘ^{A}Ω^{SM} relgc *cum hebr. et LXX* | sephi] Θ^{G*}; sepho relgc; seppho Θ^{G2}P | onam = GXΠΣ^{TO}ATMΦ^{RAZGV}OΘ^{MG}PΨ^{BD}Ω grelbgc; honam C; onan ΛΣ^{M}Φ^{P}Θ^{A}Ψ^{F}a; honan B; ona Ψ^{M}.

24. hii] M*Φ^{Z*}Θ^{G*}; hi ΠΣ^{M}M^{2}Φ^{RZ2}Φ^{GVP}OΘ^{MG2}P^{2}Ψ^{M}Ω^{SM} relbgc; *om.* P* | fili·ebeon O | sebeon + et Σ^{TM} | ahaia = GC^{2}ΠΣ^{T}AOΘ^{AM2G*}Ψ^{DF}; aia X grelbgc; aihaia C*; haia Θ^{G2}P; achaia Σ^{O}TMΦΨ^{M}Ω; achia a; ahaa Θ^{M*}; aala Σ^{M}; achala ΛB; hachara Ψ^{B} | ana = CΛ^{H2}Θ^{G2}P^{2}Ω^{JM} grelbgc; anam GΛ^{LH*}ΠΣ^{O}BATMΦ^{RZGVP}OΘ^{AMG*}P*Ψ^{M}; anan Σ^{M}Φ^{A}Ω^{S}a; anā X; hanam Ψ^{B}; aman Σ^{T}; onam Ψ^{D}; onan Ψ^{F} | istae Φ^{Z*} | anam XΨ^{M}; anan Σ^{OM}Ω^{S}a; hanam C; onam Ψ^{D}; ona Ψ^{F}; enam B | aquas] equas r | callidas Ψ^{B}; caldas G | in solitudinem Λ^{L} | pasceret] *in ras.* G^{C} | asinos] P*; asinas ΛXΦ^{A}Θ^{AM}P^{2}Ω^{S} agrelg | asin(o)s + et oues Θ^{AMG*} | sabahon Σ^{T} | patrisui Σ^{M}.

25. disan = GCΛXΠΣ^{O}BATMΦOΘ^{AMG}PΨΩ^{JM}a; dysan Ω^{S}; desan Σ^{TM}; dison grelbgc | filia Π^{C} | olibama B; olima G; hoolibamam C; colibama Ω^{S}.

26. fili O | disan = GCΛXΠΣ^{OM}BATM^{2}ΦOΘ^{AMG}PΨΩa; desā Σ^{T}; dasan M*; dison grelbgc | amdan = GΠ^{D*}Σ^{TO}AMΦ^{RAGVP}Θ^{AMG}PΨ^{DFM}Ω^{J}g; amdam Σ^{M}BTΦ^{Z}; amdā Λ^{L}; andam O; andan Π^{C}; hamdan Cregc; hamdam Ψ^{B}lb; amadam Ω^{S}; abdan XΩ^{M}; abdam a; namdam Λ^{H}; dan Π^{D2} | esban = GΛ^{L}ΠΣBATMΦΘ^{AMG2}Ω^{JM}g; ęsban X; esbam Ψ^{M}; esbon O; hesban P; eseban Θ^{G*} relbgc; iesban Ω^{S}a; erban Λ^{H}; esdan Ψ^{DF}; esadam Ψ^{B2}; sebam C;

⟨erat GAT | 23. ⟨et isti GT | ⟨alvam GA | 24. ⟨et hii GC | ⟨ahaia GA | ⟨iste AT | ⟨cum A | 25. § habuitque O; ⟨habuitque GAT | 26. ⟨et isti GA | ⟨amdan T.

et Iethran et Charan
27 hii quoque filii Eser
Balaan et Zevan et Acham
28 habuit autem filios Disan Hus et
Aran
29 isti duces Horreorum
dux Lothan dux Sobal dux Sebeon
dux Ana 30 dux Dison dux Eser
dux Disan
isti duces Horreorum qui imperaverunt in terra Seir
31 reges autem qui regnaverunt in
terra Edom
antequam haberent regem filii
Israhel fuerunt hii
32 Bale filius Beor
nomenque urbis eius Denaba
33 mortuus est autem Bale
et regnavit pro eo Iobab filius

---

27. zeuan O; zeban GA | acham AO; achan G | 28. aran GA; aram O | 31. hii GA; hi O.

Deest Θ^{H}.

adam Ψ^{B*} | iethran = CAMΘ^{AG}Ω^{S} agre; ietran GΣ^{TM}Ω^{J}; ihetran X; hiethran Λ^{L}Π^{D}; hietran Λ^{H}; iethram TΦOΘ^{M}PΨ^{BDM}Ω^{M} ldzc; ietram Σ^{O}; hietram Ψ^{F}; gethran Π^{C}; gedrum B | charan = CXΠATMΦΘ^{MG2} PΨ^{DF}Ω agreldzc; caran Σ^{TM}; charam G ΛBOΘ^{AG*}Φ^{BM}; caram Σ^{O}.

27. hii] Φ^{Z*}Θ^{G*}; hi ΠMΦ^{RZ2GVP}O Θ^{MG2}PΨ^{DFM}Ω^{SM} greldzc | fili O; *om.* B* | eser] *in ras.* Φ^{P2}; esser M*; heser CX Ψ^{B}Ω^{S}; aser Λ^{LH*}T | balaan] Σ^{O*}; balan Π^{C}Σ^{O2}B; baalan Ω^{SJ}; balaannan a | zeuan = Σ^{O2}TMΦOΘ^{AMG*}Ψ^{DFM}Ω^{J} a; zeban GCΛX ΠA; zeuam Ω^{M}; zefan Σ^{TO*M}; zephan B; zenan Ω^{S}; zauan Θ^{G2}P greldzc; euan Ψ^{B}| acham = Λ^{L2}Π^{D}ΣBATMΦOΘ^{AM}P^{2}ΨΩ; acam X^{2} (ac *in ras.*); acā C; achan G Θ^{G}a; acan greldzc; cham Λ^{L*H}Π^{C}P*.

28. habuit] habitauit Λ^{H*} | filios disan — 30. terra seir] *rescr. tum in ras. tum in marg.* Φ^{A1} | desan Σ^{T}; dison g; san Σ^{M} | disan + et CΣ^{M}B* | aran = GΣAT MΦ^{AZP}Θ^{G}ΨΩ^{J} agre; haran Φ^{RGV}; harā C; aram XOΘ^{M}PΩ^{SM} ldzc; haram ΛΠBΘ^{A}.

29. iste P*; hii a; hi Ω^{S} greldzc | horraeorum AΘ^{AG}Ψ^{M}Ω^{S} reldzc; orreorum XΣ^{TM} | *inter* horreorum *et* dux, *duae lineae erasae* in T | lothan = ΛBAΦ^{RAGV}O Θ^{G*}PΩ^{J} a; lotan GΠ^{C}Σ^{TO}T(?)MΘ^{MG2}greldzc; lotham CXΦ^{ZP}Θ^{A}Ψ; lothā Ω^{M}; lotam Π^{D}Σ^{M}; iothan Ω^{S} | sebeo Ψ^{B*}; ebeon G† | hana C; anam Σ^{O}.

30. deson Σ^{T}; sidon O | heser CX Ω^{S}; eter O | desan Σ^{T}; dison P* | histi Λ^{L} | horraeorum ATΘ^{AG*}Ω^{M} reldzc; orreorum XΣ^{TM} | imperauerint Φ^{A} | seyr CXΠ^{D}BΨ^{DFM}Ω^{SJ} a; sehir Σ^{T}.

31. in terra] *in ras.* Φ^{A2} | ędom Λ^{L} XΨ^{F}; aedom Ψ^{B} | fili O | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} greldzc; isrhl Σ^{M}; isrl GΛ^{H}Σ^{O}T Φ^{ZGV}ΨΩ^{JM} a; ihl Π; srhl CΛ^{L}XΣ^{T}B | fuerunt + autem Ψ^{B*} | hii] Φ^{A*Z*}; hi Λ^{L}Π^{D} MΦ^{RA2Z2GVP}OΘ^{MG}PΨ^{DFM}Ω^{S} greldzc.

32. bale = GCΛXΠ^{C}Σ^{TM}BATOΘ^{AG*}; balae Σ^{O*}Θ^{M} g; bala Σ^{O2}Ψ^{M}; balac Π^{D}M Φ^{RAZVP}PΩ^{J}; balach Φ^{G}Ψ^{BDF}Ω^{M} a; bela Θ^{G2}Ω^{S} reldzc; galath Ω^{M} | beor = GΣ^{OM}B AMΦ^{AP}Θ^{A*M*}P^{2}ΨΩ agreldzc; behor CΛX Σ^{T}TΦ^{RZGV}Θ^{A2M2G}; uehor O; seor P*; ebar Π | nomen quoque GΣ^{OM} | denaba] Θ^{G*}; dennaba Σ^{TO*M}; dinaba OΘ^{G2}; benada Λ^{H}.

33. balę Θ^{G*}; balae Σ^{O*}AΦ^{Z*}Θ^{M} g; bala Σ^{O2}M*Ψ^{M}Ω^{S}; balac Π^{D}M^{2}Φ^{RAVP}PΩ^{JM}; balach Φ^{G}Ψ^{B} a; balai Ψ^{F}; bela Θ^{G2} reldzc | regnabit XΣ^{T}B | iobal Ω^{M}; ioab Σ^{O*}Ψ^{DF} | filius — 34. iobab *om.* A* *per homoeo-*

---

27. ⟨hii GCAT | ⟨balaan A | 28. § habuit O; ⟨habuit GAT | 29. ⟨isti GAT | ⟨dux lothan GA | ⟨dux ana GA | 30. ⟨isti GAT | 31. ¶ reges XLVII. A; LXV. ΛΠ^{D}TMΦ^{RZGP}P^{2}; LXVI. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; ⟨reges GC | ⟨antequam GA | ⟨fuerunt G | 32. ⟨bale GAT | ⟨nomenque GA | 33. § mortuus O; ⟨mortuus GT | ⟨et regnavit GA.

Zare de Bosra
34 cumque mortuus esset Iobab regnavit pro eo Husan de terra Themanorum
35 hoc quoque mortuo regnavit pro eo Adad filius Badadi
qui percussit Madian in regione Moab
et nomen urbis eius Ahuith
36 cumque mortuus esset Adad regnavit pro eo Semla de Maserecha
37 hoc quoque mortuo regnavit pro eo Saul de fluvio Rooboth
38 cumque et hic obisset successit in regnum Baalanam filius Achobor
39 isto quoque mortuo regnavit pro eo Adad
nomen quoque urbis eius Phau

34. husan A; hasan O; usam G | 35. ahuith O; abuith A; habuit G | 36. maserecha G; maseretha O; masereca A | 37. rooboth AO; robooth G | 38. baalanam GO; balaanam A | 39. nomen quoque GA; nomenque O | phau GA; phou O.

Deest Θ^{H}.

teleuton | zare = GCΛXΠ$\Sigma^{TM}\Phi^{AZ}$O$\Theta^{AMG}\Psi$Ω𝔞; zarae $\Sigma^{O*}\Phi^{RGP}$𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; zarę TMΦ^{V}; zara $\Sigma^{O2}A^{2}$; sare B; iare P | bosra• O; bora Ψ^{B*}.

34. iobat Π; iobal Ω^{M}; ioab Ψ^{DF} | renauit Λ^{L*}; regnabit XΣ^{T}B | husan = CΛXΠAMΦΘ^{M}P$\Psi^{B}\Omega^{SJ}$𝔞; usan Σ$\Theta^{A}\Psi^{DFM}\Omega^{M}$; husam Θ^{G2}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; usam GΘ^{G*}; hasan O; chusan BT; busam 𝔤 | themaenorum Φ^{R}; themenorum Φ^{G}; temanorum X; themaneorum $\Pi^{D}\Psi^{BM}$. ¶ al themaneorum Θ^{M}.

35. mortuus Π^{C} | regnabit XΣ^{T} | adath B; hadad C | badadi = GC^{*}ΛΠΣ^{OM}BAMΦO$\Theta^{G*}\Psi^{BDM}$Ω𝔞; badad C^{2}XΣ^{T}TΘ^{AMG2}P𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; badai Ψ^{F} | madiam G^{C} (di *in ras.*); madiā $\Lambda^{L}\Sigma^{T}$; madia P*; madain Ψ^{F*}; mazian A | mohab C | nomine B | ahuith = C$\Lambda^{L}\Pi^{D}$BM$\Phi^{RA2ZGVP}$O$\Theta^{M2}\Omega^{M}$; auith $\Phi^{A*}\Omega^{J}$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; hauith $\Pi^{C}\Theta^{M*G2}$; ahauith Θ^{AG*}P; auidh Ψ^{DM}; ahuit Σ^{OM}; ahuhit T; auhit Σ^{T}; abuith A$\Psi^{BF}\Omega^{S}$; abiuth Λ^{H}; habith X; habuit G.

36. mortus G | (h)adad C* (esseth adad); adat Σ^{M}; adath B; badad C^{2} | regnabit X | maserecha = GXTMΩ^{SJ}𝔞; masereca CΛΠΣ^{O2}A$\Phi^{RA2ZGVP}\Theta^{A2}$ (*in ras.*) ^{MG}P$\Psi^{BFM}\Omega^{M}$𝔤; maseleca B; masreca $\Sigma^{TO*M}\Phi^{A*}$𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; masereta Ψ^{D}; maseretha O.

37. regnabit XO | flubio XΣ^{T}BO | rooboth = Λ^{H2}XΠΣ^{TO2M}ATMΦOΘ^{AMG}PΨΩ^{M}𝔞𝔤; rooboht Λ^{L}; rohoboth 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; rohobot C; robooth G$\Sigma^{O*}\Omega^{SJ}$; roboth B; robboth Λ^{H*}.

38. hobisset C; obiisset 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | ∼ obisset et hic Ψ^{F} | obisset + et Ψ^{B} | in *om.* Λ^{H} | in regnū Φ^{A2} (ū *in ras.*) | baalanam = G; baalanā O; baalanan Ψ^{DFM}; baalan 𝔤; balanan $\Psi^{B}\Omega^{J}$𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; balanam Π^{D2}M$\Phi^{RA2ZGVP}\Theta^{M2}\Omega^{M}$; balanaam T; balaanam Π^{CD*}A$\Theta^{A}\Omega^{S}$; balaanan ΣΘ^{G2}; balaanā Λ^{L}X; balaana Θ^{M*}; balaamam Λ^{H}; balaaman Φ^{A*} (?); balaā B; balaham C; bahaanan P; bahaanam Θ^{G*} | achobor] *in ras.* G^{C}; acobor Λ^{H}X$\Sigma^{TO*M}\Omega^{J}$; hachobor P; achorbor A.

39. isto] *in ras.* G^{C} | istoque X | regnabit XΣ^{O} | adad = GΛXΠΣATMΦOΘ^{AMG}PΨΩ𝔞𝔤; hadad C; adat B; adar 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | nomen quoque = GΣ^{O}A$\Phi^{A}\Psi^{B}$; nomenque CΛXΣ^{TM}BTMΦ^{RZGVP}OΘ^{AMG}PΨ^{DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; nomen (quoque *om.*) Π | phau = GCAΘ^{G2}PΩ^{J}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; phou ΛΠΣBO$\Theta^{AMG*}\Psi^{BDF}$𝔤; phoa T^{2} (oa *in ras.*) MΦ$\Psi^{M}\Omega^{SM}$; fau X | appellauatur O; appellatur G*; appellabitur Θ^{M*} | illius] eius ΣΩ^{J}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | meezabel = GCΛXΠ^{D2} (z *in ras.*) ATMΦOΘ^{AM*}ΨΩ𝔞; mehezabel Σ^{TO}

34. ‹cumque GAT | ‹de G | 35. ‹hoc GAT | ‹qui GA | ‹in regione G | ‹et nomen A | 36. § cumque O; ‹cumque GAT | 37. § hoc O; ‹hoc GAT | 38. ‹cumque GAT | ‹successit G | 39. § isto O; ‹isto GAT | ‹nomen GA.

et appellabatur uxor illius Mee-
zabel filia Matred filiae Mizaab
40 haec ergo nomina † ducum †
Esau in cognationibus et locis
et vocabulis suis
dux Tamna dux Alva dux Ietheth
41 dux Oolibama dux Ela dux Phi-
non
42 dux Cenez dux Theman dux
Mabsar
43 dux Mabdiel dux Iram
hii duces Edom habitantes in
† terra † imperii sui
ipse est Esau pater Idumeorum.

---

39. matred A; mared G; matrea O | 40. ducum *om.* GAO; *restituimus cum hebr.* | tamna G; temna O*; thamna A | 43. mabdiel G*A; maziel O | hii GA; hi O | in terram GA *errante archetypo.*

Deest Θ^{H}.

Θ^{M2}; mechezabel Σ^{M}; meezebel B; meetabel P𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; mehetabel Θ^{G2} (ehet *in ras.*); mehelabel Π^{C} | filia matred = CΛ^{H} Σ^{M}ATMΦ^{RAZGVP*} (*litt.* tr *erasa sunt*) Θ^{AG} PΨ^{BDF2M}Ω^{JM}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; filia matreth XΨ^{F*}𝔞; filia matraeht Σ^{O2}; filia mathret Ω^{S}; filia matrea ΠOΘ^{M}; filia matrah Σ^{O*}; filia matrahid Σ^{T}; filia mared G; filiam atred B; filiā adred Λ^{L*}; filia adred Λ^{L2} | fili(a)e] X*Θ^{G*}; filia Π^{D}Σ^{M}BMΦ^{A†GP}Θ^{G2}PΨ^{B*DM} Ω^{JM}; filii X^{2}Φ^{RZV} *cum LXX et ant. vers.*; fili Φ^{A1} | mizaab = GCΛXΠΣ^{M}BATOΘ^{AM} P*Ψ^{BF2}Ω^{M} 𝔞𝔴; mizaad Φ^{A†GP}Ψ^{M}; misaad Ψ^{D}; miraab Ψ^{F*}; mezaab Σ^{TO}Θ^{G}P^{2} Ω^{SJ}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; amizaad MΦ^{RA1ZV}.

40. hee Λ^{L*} | ergo *om.* Λ^{H†} | ducum *bis rep.* Φ^{A*}; *om.* GCΛ^{L}XΠ^{C}ΣBATMΦ^{Z} OΘ^{AMG*}P* | hesau C; aesau Ψ^{B} | cognationibus + suis Σ^{M}Φ^{A*}. *Cf. hebr. et LXX* | et in locis O *cum hebr. et LXX* | et *om.* Ψ^{F} | uocabulis] G^{C} (oca *in ras.*); bocabulis O | suis *om.* Σ^{M} | tamna = GΣ^{TO}B Φ^{A}Ω^{J}; thamna ΛXΠΣ^{M}ATMΦ^{RZGVP}Θ^{AMG} PΨΩ^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; themna O^{2}; temna O*; temā C | aluha 𝔞; halua C; alba GOΨ^{B}; aluham XΣ | ietheth = BATM^{2}Φ^{RAGV}Θ^{G} Ψ^{B}Ω^{M}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iethet G^{1}Σ^{OM}; ietheh Φ^{Z}; iethez Ω^{J}; iethei Ψ^{F}; iethetheth Σ^{T}; ietet G†; ieteth Φ^{P}Ψ^{D}; iettheth OΘ^{A}; ietthech C; ietteth Θ^{M2} (*alt.* e *in ras.*); iehtteth (?) M*; hietheth Ψ^{M}; hiettheth Λ^{L}; hiereht Λ^{H}; iheteth X; iezeth PΩ^{S}; ettheth Π.

41. olibama G†Σ^{T}; hoolibama C; doolibama Λ; doliboma ΠA | ela = GΛ Σ^{TO*M}ATOΘ^{M}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; elaa Σ^{O2}; elad MΦ; elam Π; elat B; elath Ψ^{M}Ω^{M}; hela CXΘ^{AG}PΨ^{B}Ω^{J}; helat Ψ^{F}; helath Ψ^{D} | phinō G; phynon Ω^{S}; finon XΣ; phison ΠΦΩ^{M}; physon Ψ^{M}.

42. dux + mabdihel dux iram Σ^{O*} *ex v. seq.* | cenez] Θ^{G*}; caenez C; cenezh T; cenech Ψ^{F*}; chenez BΘ^{G2}; zeneth Ω^{S} | themam Σ^{T}Ψ^{M}; teman Σ^{M}; temāC | mabsar] G*; maabsar Π^{C}; mapsar BM; mabzar Σ^{T}; mobsar O; malisar G^{C} (li *in ras.*); mamser X.

43. mabdiel = G*ΛXΠΣ^{OM}AMΦ^{RGVP} Θ^{M}Ω^{M}; mabdihel CTΘ^{AG*}P*Ψ^{DFM}; madiel Φ^{Z}Ω^{S}; madihel Ψ^{B}; magdiel Θ^{G2}Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; magdihel Φ^{A}P^{2}𝔞; maldiel Σ^{T}; malidihel G^{C} (li *in ras.*); mamdihel B; maziel O | iram = GΛ^{L}ΠΣAMΦ^{RZGVP}OΘ^{AMG}PΨ Ω^{J}𝔤; hiram TΦ^{A}Ω^{M}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; yram CΩ^{S}; hyram XB; iran Λ^{H} | hii] Φ^{A*Z*}Θ^{G*}; hi Λ^{L}ΠMΦ^{RA2Z2GVP}OΘ^{MG2}PΨ^{DFM}Ω^{SM}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | hedom C; ędom Λ^{L}X; aedom Ψ^{BF} | habitantes in terra] habi · terra (in *om.*) O | habitatores Ψ^{F}Ω^{S} | in terram GXΣ^{TM}A Φ^{AZ*}Θ^{A*}P*Ω^{S} | imperi O; inperii C | est + pater Σ^{T} | hesau C; aesau Ψ^{B} | idumeorum = GΛ^{H}ΠΣΦ^{AZVP}OPΨ^{DFM}Ω^{S}𝔤; idumęorum Λ^{L}MΘ^{M}; idumaeorum CATΦ^{RG} Θ^{AG}𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; idummeorum B; ydumeorum XΨ^{B}Ω^{JM}𝔞 | ydumeorum + isti duces horreorum dux lotham dux sobal dux sebeon dux ana dux dison dux eser dux disan Ψ^{B} *ex vers. 29, 30.*

‹et appellabatur GAT | 40. § haec O; ‹haec GCAT | ‹et locis G | ‹dux tamna GAT | 41. ‹dux oolibama GA | 42. ‹dux cenez GA | ‹dux theman T | 43. ‹dux mabdiel GA | § hii O; ‹hii GAT | ‹ipse GAT.

XXXVII. 1 Habitavit autem Iacob
in terra Chanaan in qua pater
suus est peregrinatus
2 et hae sunt generationes eius
Ioseph cum sedecim esset anno-
rum pascebat gregem cum fra-
tribus suis adhuc puer
et erat cum filiis Balae et Zel-
phae uxorum patris sui
accusavitque fratres suos apud
patrem crimine pessimo
3 Israhel autem diligebat Ioseph
super omnes filios suos
eo quod in senectute genuisset
eum
fecitque ei tunicam polymitam
4 videntes autem fratres eius quod
a patre plus cunctis filiis ama-
retur oderant eum
nec poterant ei quicquam paci-
ficum loqui
5 accidit quoque ut visum som-
nium referret fratribus
quae causa maioris odii semina-
rium fuit
6 dixitque ad eos
audite somnium meum quod
vidi

XXXVII. 2. hae $G^{\dagger}A^{2}$; haec $G^{1}A^{*}O$ | aput GAO | 3. tunicam GA; tonicam O | 5. referret GA; referet O | seminarium GA; seminarum O.

Deest Θ^{H}.

XXXVII. 1. hauitauit O; habitabit XB | in terram Φ^{Z*} | canaan $X\Sigma^{M}$; cahnaan Λ^{L}; chanahan Σ^{T}; chanaam Ω^{S} | suus] eius XO | est *om.* O | ∿ pater suus peregrinatus est Ω^{S} agrelgc.

2. et hae sunt gen. eius *om.* $\Pi^{C\dagger}$ | hae] $G^{\dagger}$; he Ψ^{BM}; hee $C\Lambda^{H}\Sigma^{T}\Omega^{JM}$a; heę $\Sigma^{O}B$; hęę Σ^{M}; haec $G^{1}\Pi^{C*}A^{*}O$; hec $X\Pi^{D}$ | iosep $\Sigma^{M}B$ | cum] dum Θ^{A} | sexdecim $\Sigma^{O}\Omega^{SJ}$ | esse O | ∿ esset sedecim Ψ^{B} | grege X^{*} | fratribus] patribus G^{*} | aduc $C\Sigma^{TM}$ | puer ** O | filis O^{*} | balae] Θ^{M*}; bale $\Lambda^{H}\Pi\Psi^{BDM}\Omega$a; ballae $C\Theta^{M2}$; ballę $\Lambda^{L}\Sigma^{TO}\Psi^{F}$; balle $X\Sigma^{M}$; baale B | zelphe $G\Lambda\Pi BT\Psi^{BDM}\Omega$a; zelfae $C\Theta^{G}$; zelfę Σ^{O}; zelfe $X\Sigma^{TM}$ | uxorum] Λ^{L2} (um *in ras.*); uxorom T^{*}; uxorem Φ^{A*V}; uxor a | sui] Φ^{Z} (s *in ras.*) | accusabitque $X\Sigma^{T}B$ | aput $GC\Lambda^{L}X\Pi^{C}\Sigma^{TM}BAO$ | patrem + suum $X\Sigma^{TO}$ *cum hebr. et LXX* | crimine] *in ras.* Φ^{A2}.

3. israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} grelvgc; srahel C; ihl Π^{C}; isrl $G\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Phi^{ZGV}\Psi\Omega^{JM}$; srhl $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$ | iosep Σ^{M}; yoseph X | omnes *om.* Λ^{H*} | suos *om.* relg | quod] Θ^{A2} (d *in ras.*) | ei *om.* Φ^{A*} | ei + unam Π; + pater suus Ψ^{B} | tonicam $T^{*}MOP\Psi^{DFM}$ | polymitam] Θ^{A2} (mitam *in ras.*); polimitam $C\Lambda\Pi\Sigma^{OM}B\Phi^{ZP}O\Psi\Omega$; polimetam G; polimatam $X\Sigma^{T2}$; politam Σ^{T*}; pulymitam P^{*}.

4. plus *om.* Σ^{T*} | filiis** Φ^{A}; fratribus g | ∿ cunctis filiis plus amaretur $\Sigma^{M}\Phi^{A}$ | hoderant Σ^{T} | oderant + enim Θ^{G} | pacifici $\Lambda^{L*}\Psi^{F*}$; pacifice $\Lambda^{L2H}\Pi P\Psi^{F2}\Omega$ agrelvgc *cum hebr.*

5. accedit P^{*} | bisum O | somnum $\Sigma^{M\dagger}$ | referet OP^{*} | fratribus] *in ras.* $G^{C}\Pi^{D2}$ (bus *in ras.*) | fratribus + suis G^{C} (*in ras.*) $X\Pi^{D2}BT^{2}$ (*in ras.*) $\Phi\Theta^{MG2}P^{2}\Psi\Omega$ agrelgc *cum hebr. et LXX; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 1, 25* | quae] *in ras.* T^{2} | odii] Θ^{M2} (*alt.* i *in ras.*); hodii $C\Sigma^{T}$ | seminarum OP^{*} | fuit] est Ψ^{D}.

6. dixitque + ioseph $\Omega^{S}$are | ad eos] fratribus suis $\Omega^{S}$are | meum *om.* O.

XXXVII. 1. ¶ Habitavit XLVIII. A; § habitavit O; ‹habitavit GCT | ‹in qua G | 2. ‹et hae GA | ¶ ioseph XXXI. Θ^{A2} (^{G2}); XXXVII. $C^{2}X\Sigma\Omega^{SJ}$; LV. B; LVI. G; LXV. Ω^{M}; LXVI. $\Lambda TM\Phi^{RZGP}P^{2}$; LXVII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; § ioseph O; ‹ioseph CA | ‹et erat GA | ‹accusavitque GAT | 3. ¶ israhel XXXI. Θ^{M2}; ‹israhel GCAT | ‹eo GA | ‹fecitque GAT | 4. ‹videntes GCAT | ‹oderant G | ‹nec GA | 5. ¶ accidit XLVIIII. A; § accidit O; ‹accidit GCT | ‹quae GA | 6. § dixitque O; ‹dixitque GAT | ‹audite GAT.

7 putabam ligare nos manipulos in agro
et quasi consurgere manipulum meum et stare
vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum
8 responderunt fratres eius
numquid rex noster eris aut subiciemur dicioni tuae
haec ergo causa somniorum atque sermonum invidiae et odii fomitem ministravit
9 aliud quoque vidit somnium quod narrans fratribus ait
vidi per somnium quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me
10 quod cum patri suo et fratribus rettulisset
increpavit eum pater et dixit
quid sibi vult hoc somnium quod vidisti
num ego et mater tua et fratres adorabimus te super terram
11 invidebant igitur ei fratres sui
pater vero rem tacitus considerabat

---

7. ligare GA; legare O | 8. dicioni GA; dictioni O | 9. fratribus G*A; fratribus suis G^{c}O | 10. rettulisset GA; retulisset O | adorauimus GAO.

Deest Θ^{H}.

7. putabam + me G^{c} | legare T*O; colligare Φ^{A*}Ω^{S}; colligere a | ∼ nos (ligare) manipulos ΛΣ^{TM}Ω^{M} agrelgc; nos manipulos legare O | in agros Ψ^{M} | consurgere] G*; consurgeret G^{c}Λ^{H*}Π^{c}Θ^{AM*G}; concsurgeret Λ^{L*} | manipulum meum] *in ras.* Σ^{T2} | meum *om.* Π^{c} | staret Λ^{L*}Π^{c} Σ^{T}BΘ^{AM*G} | circumadstantes Σ^{T}; circunstantes gre; circonstantes Ω^{S} | circumstantes + et A* | adorare] Θ^{M2} (re *in ras.*) ^{G*}; adorasse Θ^{G2}.

8. erit Π^{c} | haut B | subiciemur] Ψ^{F2} (emur *in ras.*); subiiciemur grelbgc | dicioni = GCΛ^{L}XΣ^{TM}BAΦ^{RVP}Θ^{AMG}Ω^{J}; ditioni Σ^{O}TM^{2}Φ^{AZG}PΨΩ^{SM} agrelbgc; dictioni Λ^{H}M*O; potestati Π | ergo] ei Π^{D*}; est Ψ^{M*}; est ergo Ψ^{M2}; *om.* Σ^{TM} | adque CXB | sermonem Φ^{A*} | hodii CΣ^{T} | fomite Π^{c}Σ^{T*M}Ψ^{M} | ministrauit] *in ras.* Π^{D2}; ministrabit XΣ^{T}.

9. aliud quoque] *in ras.* Π^{D2} | alid O* | uidi* Ψ^{B} | ∼ sompnium uidit Ω^{S} | fratribus + suis G^{c}XOΘ^{AM*G2} *cum hebr. et LXX; Ambr. de Jos. 2* | per *om.* Π | luna O | stillas O* | ∼ undecim stellas X.

10. quod *om.* O | suo *om.* Σ^{M}P* | rettulisset = GCA; retulisset ΛXΠΣBTMΦ OΘ^{AMG}PΨΩ agrelbgc | increpabit X; increpuit ΠΣ^{T}Θ^{A} | pater + suus Σ^{T}Ω^{S} arelgc *cum hebr.; Faust. Reien. Sermo 20. Cf. Lugd. et Ambr. loc. cit.* (pater eius) | vult ** Φ^{A2} *in ras.* | num ego] num et ego Ψ^{B*F*}; numquid ego G^{c} (*in ras.*) C^{2}TΨ^{M}; numquid et ego C*. *Cf. LXX* | tua] mea a | fratres + tui CΛXΠΣBT^{2}M^{2}ΦΘ^{MG}PΨΩ ag relgc *cum hebr. et LXX; Lugd.; Ambr. et Faust. loc. cit.* | adorauimus GΛ^{L}Σ^{T}BA Φ^{Z*}OΨ^{M}; hadorauimus C.

11. igitur] ergo Ω^{S}; autem B *cum LXX et Lugd.* | ∼ ei igitur arelgc | fratres] Σ^{T2} (res *in ras.*) | pater — considerabat] *in ras.* B^{2} | uero rem] uerem Θ^{M*} | consyderabat re; considerauat O.

---

7. ⟨putabam GAT | ⟨et quasi GA | ⟨vestrosque GA | ⟨adorare G | 8. § responderunt O; ⟨responderunt GCAT | ⟨numquid GA | ⟨aut G | § haec O; ⟨haec GAT | ⟨invidiae G | 9. ¶ aliud L. A; § aliud O; ⟨aliud GCT | § vidi O; ⟨vidi GAT | ⟨quasi G | ⟨et lunam G | ⟨et stellas G | 10. ⟨quod GCAT | ⟨et fratribus G | ⟨increpavit GAT | ⟨quid GAT | ⟨num GAT | ⟨et mater G | ⟨et fratres G | 11. ⟨invidebant GCAT | ⟨pater GAT | ⟨rem G.

12 cumque fratres illius in pascen-
dis gregibus patris moraren-
tur in Sychem
13 dixit ad eum Israhel
fratres tui pascunt oves in Sy-
chimis
veni mittam te ad eos
quo respondente 14 praesto sum
ait
vade et vide si cuncta prospera
sint erga fratres tuos et pecora
et renuntia mihi quid agatur
missus de valle Hebron venit in
Sychem
15 invenitque eum vir errantem in
agro
et interrogavit quid quaereret
16 at ille respondit
fratres meos quaero
indica mihi ubi pascant greges
17 dixitque ei vir recesserunt de loco
isto
audivi autem eos dicentes eamus
in Dothain
perrexit ergo Ioseph post fratres
suos et invenit eos in Dothain

---

13. sychimis G; sycimis AO | 14. prospera sint GA; prospera sunt O | 15. interrogauit AO; interrogauit eum G | 17. dixitque GA; dixit (que *om.*) O | autem AO; enim G | dothain AO^{1}; dotain G.

Deest Θ^{H}.

12. illius] eius Σ^{O*} *cum Lugd.* | patribus Σ^{T*} | patris + sui G^{C} (*in ras.*) *cum hebr. LXX et Lugd.* | morarentur G^{C} (mora *in ras.*) | sychem = $GC\Lambda^{L}\Pi^{D}ATM\ \Phi^{RAGVP}O\Theta^{AMG}$; sichem $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma B\Phi^{Z}P\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; sycem X.

13. dixitque $P\Psi^{B}$ *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.* (et dixit) | israhel] Θ^{G*}; israel $\Lambda^{H}\Theta^{G2}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; srahel C; ihl Π; isrl G $\Sigma^{O}\Phi^{ZG}OP\Psi\Omega^{JM}$ 𝔞; srhl $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$; isrhl Σ^{M} | pascent $G\Sigma^{T}$ | sychimis = $GCBM^{2}\ \Phi^{P}\Theta^{AMG}P$; sycimis $\Lambda^{L2}X\Pi^{D}ATM^{*}\Phi^{AGV}O$; sichimis $\Pi^{C}\Sigma^{M}\Phi^{Z}\Psi^{DF}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; sicchimis $\Lambda^{H2}\Psi^{B}$; sicihmis Σ^{T}; sicimis $\Sigma^{O}\Phi^{R}$; siccimis $\Lambda^{H*}\Psi^{M}$; sycinis Λ^{L*} | respondente **** Φ^{Z} | respondente + puero G^{C} *in ras.*

14. ait + ei 𝔢𝔩𝔷𝔠; + dixitque ei $T^{2}\ \Phi^{RA*GVP}\Psi^{B2M}$ *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (dixit autem ei) | si *om.* Φ^{A*} | prospera] C^{2} (a *in ras.*); propera B | sunt $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}$ BO | ∾ sint prospera Ω^{M} | et + ueni X | agantur $T^{*}\Phi^{RA*Z*G}$; agitur Σ^{T}; agant T^{2} | ebron $\Sigma T\Phi^{RAG}O^{*}\Psi^{M}\Omega^{M}$; aebron Ψ^{B} | sychem = $GC\Lambda^{L}\Pi^{D}B^{2}ATM\ \Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}\Omega^{S}$; sycem XO; sichem $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma^{OM}B^{*}\Phi^{Z}P\Psi\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; sicem Σ^{T}.

15. inenitque G† | inuenitque eum] Ω^{S2} (que eum *in ras.*) | eum *om.* Ψ^{F*} | ∾ errantem uir Θ^{G} | ∾ in agro errantem Ω^{S} | et *om.* Ψ^{M} | interrogabit X | interrogauit + eum $G\Sigma^{T}P^{*}$ *cum hebr. LXX et Lugd.* | quid queris Σ^{T}.

16. ad ille CXO | respondit] Λ^{L2} (on *in ras.*) | ubiubi Ψ^{D} | pascunt $C\Lambda X\Pi^{C}\Sigma^{TO*}\Sigma^{M}\Psi^{B*M}\Omega^{M}$ *cum Lugd.*; pascuntur B.

17. dixit (que *om.*) TO | ei *om.* Ψ^{F*} *cum hebr.* | autem] enim $G\Sigma^{TM}P$; *om.* X | dothain = $C\Pi^{C}AMO^{1}\ \Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; dothayn B; dotain G; dothaim $\Pi^{D}\Sigma^{O}T\Phi^{Z}P\Psi\Omega^{J}$ 𝔞; dothaym Ω^{S}; dotahim $\Lambda\Omega^{M}$; dotaim Σ^{TM}; dotaym X; dothan O† | perrexit — dothain *om.* O *per homoeoteleuton* | perrexitque $\Psi^{B*}\Omega^{S}$ | ergo] itaque 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷 | iosep Σ^{M} | dothain = $C\Pi^{C}ATM\ \Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; dothayn B; dotain G; dothaim $\Pi^{D}\Sigma^{O}\Phi^{Z}P\Psi\Omega^{J}$ 𝔞; dothaym Ω^{S}; dotahim $\Lambda^{H}\Omega^{M}$; dotaim Σ^{TM}; dotaym X; dotham Λ^{L}.

---

12. § cumque O; ⟨cumque GCAT | 13. § dixit O; ⟨dixit GA | ⟨fratres GAT | § veni O; ⟨veni GA | ⟨quo GA | 14. ⟨praesto G | ⟨vade GAT | ⟨et renuntia GA | ⟨quid G | § missus O; ⟨missus GCAT | ⟨venit G | 15. ⟨invenitque AT | ⟨et interrogavit GA | 16. § at ille O; ⟨at ille GAT | ⟨fratres GCAT | ⟨indica GA | 17. ⟨dixitque GAT | ⟨recesserunt GT | ⟨audivi GAT | ¶ perrexit LXVII. $\Lambda TM\Phi^{RZGP}P^{2}$; LXVIII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ^{DFM}; ⟨perrexit GA | ⟨post G | ⟨et invenit G.

18 qui cum vidissent eum procul
antequam accederet ad eos cogi-
taverunt illum occidere 19 et
mutuo loquebantur
ecce somniator venit 20 venite
occidamus eum
et mittamus in cisternam vete-
rem
dicamusque fera pessima devo-
ravit eum
et tunc apparebit quid illi pro-
sint somnia sua
21 audiens hoc Ruben nitebatur libe-
rare eum de manibus eorum
et dicebat
22 non interficiamus animam eius
nec effundamus sanguinem
sed proicite eum in cisternam
hanc quae est in solitudine
manusque vestras servate in-
noxias
hoc autem dicebat volens eri-
pere eum de manibus eorum
et reddere patri suo
23 confestim igitur ut pervenit ad
fratres
nudaverunt eum tunica talari et
polymita

20. dicamusque GA; dicemusque O | 22. non interficiamus G; non interficiemus O; non interficiatis A | nec effundamus GO; nec effundatis A | 23. ad fratres AO; ad fratres suos G.

Deest Θ^{H}.

18. uidisset ΠCΨ^{B*} | eum *om.* A† | accederit M*; accederat XΣ^{T} | ad *om.* Ψ^{D} | cogitabant C | illum] eum A *cum Lugd.; Ambr. de Ioseph 3.*

19. mutue Λ^{H*} | loquębantur Λ^{L} | sompniator Ω.

20. mittamus + eum Ψ^{B} *cum hebr. LXX et Lugd.* | ueteram Φ^{A}; uetere O | ueterem *bis rep.* Σ^{M*} | dicamusque = GA; dicemusque CΛXΠΣ^{OM}BTMΦOΘ^{AMG}PΨΩ agrelbzc *cum hebr. LXX et Lugd.*; diceremusque Σ^{T} | deforauit Σ^{T}; deuorabit Λ^{H}XBΨ^{F*} | tunc] nunc Φ^{V} | appareuit Λ^{L}Σ^{T}BO; apperebit Ψ^{M} | quod Θ^{A*}Ψ^{B*} | illi] ei T | prosunt Σ^{T}B; proderunt P* *cum Ambr. de Ios. 3, 12* (*nonnullis codd.*) | ∾ prosint illi Σ^{M}Ω^{S}.

21. audiens + autem CΠ^{D}Σ^{O}Ω^{SM} arelzc *cum LXX et Lugd.* | ∾ hoc audiens Ψ^{DFM} | liuerare O | eum *om.* Ψ^{D} | ∾ eum liberare X.

22. non interficiamus (interficiemus Φ^{P*}O) a. e. (eum Λ^{H}) nec effundamus = GΛ^{H}ΠTΦOΘ^{AMG}P^{2}ΨΩ^{SJ} are; non interficiamus a. e. nec effundatis CXP* gib. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (non feriamus eum in animam ... ne effundatis); non interficiatis a. e. nec effundatis Λ^{L}ΣBAMΩ^{M} lzc. ¶ al. interficiatis nec effundatis Θ^{M} | proiicite Ω grelbzc | eum *om.* Φ^{A*}Θ^{A*} | in cisterna hanc Λ^{L} | cisternam + ueterem Ω^{S} | hanc] ueterem ae | hanc + ueterem Λ^{H}Ω^{J} *ex v. 20* | quae est *bis rep.* G* | in solitudinem XΣ^{T}Φ^{Z*}; isolitudine O† | manusque ** Ψ^{F}; manus (que *om.*) Φ^{P*} | bolens O | eum *om.* Ψ^{F*} | ∾ eum eripere Ψ^{B} | eorum] eum Λ^{H}.

23. igitur *om.* X | ut *om.* OΨ^{M} | fratres + suos GΩ^{S} agrelbzc *cum hebr. LXX et Lugd.* | ei Ψ^{B*} | tunicam C*X; tonica M*Ψ^{DF}; tinica Λ^{L} | talari* Ψ^{B}; tallari Ψ^{M}; talarem X | polymita] C*; polimita GΛΠΣ^{M}Φ^{AP}OΨΩ a; polymata C^{2}; polimata Σ^{TO*}B; polimatam X.

18. § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨antequam GA | 19. ⟨et mutuo G | § ecce O; ⟨ecce GAT | 20. ⟨venite G | ⟨et mittamus A | ⟨dicamusque GA | ⟨et tunc GA | 21. § audiens O; ⟨audiens GCAT | ⟨nitebatur G | ⟨et dicebat G | 22. ⟨non AT | ⟨nec G | ⟨sed GA | ⟨manusque A | ⟨hoc GAT | ⟨et reddere G | 23. ¶ confestim LVI. B; LXVI. Ω^{M}; § confestim O; ⟨confestim GCAT | ⟨ut G | ⟨nudaverunt GA | ⟨et polymita G.

24 miseruntque in cisternam quae non habebat aquam
25 et sedentes ut comederent panem viderunt viatores Ismahelitas venire de Galaad
et camelos eorum portare aromata et resinam et stacten in Aegyptum
26 dixit ergo Iudas fratribus suis quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum et celaverimus sanguinem ipsius
27 melius est ut vendatur Ismahelitis et manus nostrae non polluantur
frater enim et caro nostra est
adquieverunt fratres sermonibus eius
28 et praetereuntibus Madianitis negotiatoribus extrahentes eum de cisterna
vendiderunt Ismahelitis viginti

25. uiatores (i)smahelitas AO; ismahelitas uiatores G | portare GA; portantes O | 26. prodest AO; prodeest G | 28. mazianitis G*A.

Desunt O (*qui ant. vers. exhibet a v.* 27, *post* fratres) ΘH.

24. miseruntque + eum GCΛL2HΣ ΨBDF arelgc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | in cisternam] C*; in cisterna C2ΣTM | cisternam + ueterem ΩSJ arelgc *ex v. 20* | aqua ΨM.

25. commederent ΨM | ismahelitas] ΘG*; ismaelitas ΣMΘG2 gegc; hismahelitas ΠDΣOΦZOΨM; hysmahelitas ΠC; hismaelitas ΩJ; ysmahelitas ΩM a; ysmehelitas ΩS; smahelitas C; smaelitas XΣT | uiatores (i)sma(h)elitas = ΛXΠΣTATMΦOΘAMGPΨ ΩJM gm; isma(h)elitas uiatores GΩS arelgc; negotiatores (i)sma(h)elitas CΣM; uiatores nego(t)iatores (h)ismahelitas ΣOB *cf. LXX* | de• ΘM | galaat XΣM; galgalad G† | camellos O; melos ΦV* | portare] T*; portantes ΛXΣOMBT2MΦOΘAMGPΨΩ agrelbgc. ¶ s̄ portare ΘM | yromata O | et] e G† | resina XΣTMΦZ*; risinam O | stagten ΩS | ęgiptum ΣO; egyptum ΛLXΠDBΩJM; egiptum CΛHΣTMΨB a.

26. iuda r | quid + ergo ΘAMGP2 | prodeest GCΣTB; proderit ΣMΩS | ∿ prodest nobis ΩM | si *om.* ΘM* | fratrem] frem G† | ipsius] illius ΣTO.

27. est *om.* ΨB* | ut *om.* ΣT | uindatur M*P*; bendatur O; uenundetur ΛHΠΣMΨBΩSJ aelgc; uendamus ΦZ *cum hebr.* ¶ Hebr. et ant. habent « uendamus » *Guill.* | ismahelitis] ΘG*; ismaelitis ΣM ΘG2ΨBMΩSJ gegc; ismahelitas P*; hismahelitis ΠΣOO; ysmahelitis ΩM a; smahelitis CΛLΣT; smaelitis X | nostra O; nostras X | polluatur O | enim] ergo X; *om.* ΣM† | charo ΣT | sermonem ΣT* | eius] illius arelgc; istis ΩS.

28. madianitis] GCC2 (dia *in ras.*) ΛL (*in textu*) XΠTΘAMGΨBDFΩSJ agrelbgc; madianitis • ΛH (s *in ras.*); mazianitis G* A; mahelitis P*; ismahelitis ΛL2 (*in marg. dein eras.*) BMΦP2ΨM; ismaelitis ΣM; hismahelitis ΣO; ysmahelitis ΩM; smahelitis ΣT. *Cf. LXX* (*cod. E*); *vers. ethiop. et* O *qui hic ant. vers. tradit* (homines ismaelitae). ¶ ij ismahelitis ΘM | extraentes G CXΣTMBΨM; exstrahentes ΩS | eum *om.* g | uendederunt M* | uendiderunt + eum ΩSJ agrelbgc *cum quibusdam codd. graecis et* O | ismahelitis] M*ΦP2 (isma *in ras.*) ΘG*; ismaelitis ΣMΘG2ΨBΩSJ gegc; hismahelitis ΠΣOΨM; ismalitis ΛL; ysmahelitis a; ysmaelitis ΩM; smahelitis G†CΣT; smaelitis X; *om.* M2 | uiginti] X*; triginta ΛH X2M*ΩS e; xxx ΩM. ¶ Omnes alicuius auctoritatis habent « uiginti » hebr. graeci

24. ⟨miseruntque GA | 25. ⟨et sedentes GAT | ⟨viderunt GA | ⟨et camelos GA | ⟨et resinam G | ⟨in aegyptum G | 26. § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨quid GAT | ⟨et celaverimus G | 27. ⟨melius GA | ⟨et manus G | ⟨frater GAT | ⟨adquieverunt GAT | 28. ⟨et praetereuntibus GA | ⟨extrahentes G | ⟨vendiderunt A.

argenteis
qui duxerunt eum in Aegyptum
29 reversusque Ruben ad cisternam
non invenit puerum
30 et scissis vestibus pergens ad
fratres ait
puer non comparet et ego quo
ibo
31 tulerunt autem tunicam eius et
in sanguinem haedi quem occiderant tinxerunt
32 mittentes qui ferrent ad patrem
et dicerent
hanc invenimus vide utrum tunica
filii tui sit an non
33 quam cum agnovisset pater ait
tunica filii mei est fera pessima
comedit eum
bestia devoravit Ioseph
34 scissisque vestibus indutus est
cilicio
lugens filium multo tempore
35 congregatis autem cunctis liberis
eius ut lenirent dolorem patris
noluit consolationem recipere et
ait

30. et ego CΠA; ego (et *om.*) GΛ | 31. in sanguinem GA | 32. ferrent ad p. et dicerent CΛΠA; ferret ad p. et diceret G | 33. agnouisset GCΠTM; cognouisset ΛA.

Desunt OΘ^{H}.

et latini. *Guill.* Iosephus « precio mnarum uiginti », sed glosa quaedam Ysidori legit « triginta » et Iero. omnes alii a. libri LXX habent « uiginti » *Iac.* | duxerunt] duxerant Φ^{A*}; dixerunt Ψ^{F*} | egyptum Λ^{L}ΠBΩ; ęgiptum Σ^{TO}; egiptum CΛ^{H}Σ^{M} Ψ^{B}a; agyptum G.

29. reuersusque + est Ψ^{DFM} *cum hebr. et LXX* | **ruben Φ^{R} | cisternam] puteum Σ^{M} | ∾ non inuenit puerum ad cisternam Ψ^{B}.

30. scisis Λ^{L}B*; cissis Λ^{H} | pergens] uenit T. *Cf. hebr. LXX, Lugd. et cod.* O (reuersus est) | pergensque Θ^{M*}P | fratres] Ψ^{B2} (s *in ras.*) | fratres + suos T† MΦΘ^{AMG2}Ψ^{M}Ω agrelȝc; + suos et T^{1} | comparit P*; paret X | et *om.* GΛΣ^{T}P* | quo] co M*.

31. autem *om.* A† | tonicam T*M* | in sanguinem = GCXΣ^{T}AΦ^{Z}PΨ^{M} arelȝ; in sanguine ΛΠΣ^{OM}BTMΦ^{RAGVP}Θ^{AMG}Ψ^{BDF}Ω gwc | hoedi Ω^{S} grelbȝc; hedi G^{1}CΛ^{H}ΠΣ^{O} TMΦ^{RAZG2} (*in ras.*) ^{VP}Ψ^{D2}Ω^{JM} a; aedi Ψ^{BM}; ędi Σ^{T}; edi G†XΣ^{M}BΨ^{D*} | quem] *in ras.* Φ^{G2} | occiderant] coxerant B; coxerant et ederant (ędeerant Λ^{L}; ederunt Σ^{M})Λ^{L}Σ | tincxerunt AM*Φ^{Z}Θ^{MG}Ψ^{BM}.

32. mittens X | quid Λ^{H*} | ferret (deferret *corr.* G^{C}) ad p. et diceret GXΣ^{T} | uide *bis rep.* Ψ^{B*} | tonica M*P*Ψ^{DF}; tunicam Π^{C} | filii] X*; fili X^{2} | tui ** Φ^{Z} | ∾ sit filii tui Σ^{T} | sit an non] annan (sit *om.*) Ψ^{B*} | an non] *in ras.* B^{2}.

33. quam] qui Ψ^{B*} | cognouisset ΛΣ^{TO*M}AΘ^{G*}P*Ψ^{DFM}Ω^{J} agrew; cognobisset XB. *Cf. Lugd. et cod.* O (et cognouit eam) | tonica M*P*Ψ^{DF} | fili XΦ^{G} | fera] X^{2} (ra *in ras.*) | commedit Ψ^{M}; deuorauit Ψ^{B} | uestia CB | deuorabit XΦ^{P}; deborabit B; comedit Ψ^{B} | iosep Σ^{M}.

34. scisisque Λ^{L}; scissique Σ^{T}†; scissis (que *om.*) Π^{C} | bestibus Π^{C} | cilicium lugiens Ψ^{B*} | filium *om.* Λ^{H} | filium + suum Ω^{SM} arelȝc *cum hebr. et LXX.*

35. congregis Θ^{M*} | eius *om.* Ψ^{M} | lenierent T*; linirent ΛXT^{2}Θ^{AMG}PΨ^{B*}; delinirent Ψ^{M} | dolorem *om.* Σ^{O*} | nolunt Π^{C} | accipere XΩ^{S} agrelȝc | et] sed Ω^{SM}

<qui GA | 29. § reversusque O; <reversusque GCAT | 30. <et scissis GAT | <puer GAT | <et ego G | 31. § tulerunt O; <tulerunt GCAT | 32. <mittentes GA | <hanc GAT | <vide G | <an non G | 33. <quam GCAT | <ait G | <tunica GA | <fera GT | <bestia GA | 34. <scissisque GAT | <lugens G | 35. ¶ congregatis LI. A; <congregatis GCT | <cunctis G | <ut G | <noluit GA.

descendam ad filium meum lugens in infernum
et illo perseverante in fletu
36 Madianei vendiderunt Ioseph in Aegypto
Putiphar eunucho Pharaonis magistro militiae.
XXXVIII. 1 Eo tempore descendens Iudas a fratribus suis
divertit ad virum odollamitem
nomine Hiram
2 viditque ibi filiam hominis chananei vocabulo Suae
et uxore accepta ingressus est ad eam
3 quae concepit et peperit filium
vocavitque nomen eius Her
4 rursum concepto fetu natum filium nominavit Onan
5 tertium quoque peperit quem

---

36. in (ae)gypto G; in aegyptum A.

XXXVIII. 1. odollamitem A; odollomitem G; adolamitem O | hiram A; iram GO | 2. suae A; suę GO | 4. rursum GA; rursus O | fetu A; fetum GO* | onam G AΦ; ouam O; *sed cf.* 46, 12, *ubi bis repetitur* onan GAO.

Desunt O (*usque ad* 38, 1) ΘH.

agrelsc | discendam ΩS* | lugiens ΨB* | in fletu *om.* ΨB*.

36. madianaei ΦA*P; mazianei G*; medianei B; madianitae ΘAMP grelbsc; madianitę ΘGΨF; madianite CΛHΠΨBDMΩS a; medianite ΩM | iosep ΣM | in egypto ΛLXΠD BΩ; in agypto G*; in ęgipto ΣT; in egipto ΛHΣOM a; in aegyptu P*; in aegyptum AM ΨD; in egiptum CΨB | ęgypto + emitque eum ΣT2 | putiphar = XΦRZVPΩM; putifar ΣT; puthifar MP; phutiphari ΩSJ relg; phutiphare ΛLH*ΠDΨB*; phutiphar GCΛH2BT ΦAGΨB2DM g; phutifari a; putiphari c; putipharae A; putiphare ΠC ıv; phutifar ΣOΘAMG ΨF; futifar ΣM | eunuco XΣTMB | ∾ eunucho phutiphar(e) ΨB | faraonis XΣOM ΦP; farahonis ΣT | militum agrelsc.

XXXVIII. 1. eo] eodem ΘAMΨΩSM arelsc | descendens] C*; discedens C2Σ | deuertit CΛL*HΣO*TM*ΦΘA*G*PΨBM | ad uirum *om.* ΦZ* | odollamitem = ΛΣOM BAT2MΦAZGVPΘAMG P2ΨΩ c; odollomitem G; odollamiten agrelbg; odallamitem ΦR; odolamitem T*ΦA*P*; hodollamitem C; adollamitem XΠDΣT; adolamitem O; adollamitae ΠC | hiram = ΛΠBATΦAZGVPΘAMG ΨFΩJ agrelbsc; hyram XP; hyran ΩS; iram GΣMΦRΨBDMOΩM; yram C.

2. ibi] tibi ΨM; *om.* ΣM* | ibi + mulierem X | filias O | ∾ hominis filiam ΨB | chananęi MΦVΘG; chananaei ΠCΣO2 ATΦAZOΘAM relbsc; cananei XΣTO*M; cananaei ΦRG | uocabolo G | suae = AΦP ΘAMG*ΨM; suę GXΣMBMOΨDF; sue CΛΠ ΣTOΦRAZGVΨBΩ agıvsc; suem T; sua P rel | et] qua ΘAM*; *om.* ΨB* | uxore****** O | ∾ accepta uxore ΣOΩS agrelsc.

3. concepit] ΘA2 (con *in ras.*); concępit ΨF; concoepit ΨB | peperi ΠCt | uocauit (que *om.*) ΛL*; et uocauit ΛLΩS agrelsc; uocabitque XB | haer P*; er ΣTM.

4. rursus CΛΠBTMOΘAMGΨDFM | rursumque ΩS agrelsc | concępto ΨF2; concępito ΨF*; conceptu BΦZ*; conceptum G; concepta ΨB* | fetu] M*ΦZ*; fętu ΠC ΣO; foetu T2M2ΦRA*Z2GVPΨB*FΩS grelbsc; fetum GO*; *om.* T* | nominabit XΣTB; uocauit arelsc. *Cf. Lugd.* (uocauit nomen eius) | onan = ΣTMΘG2ΨDFM agrelbsc; onā ΨB; onam GΛΠΣOBATMΦΘAMG*PΩ; honam CX; ouam O.

---

§ descendam O; <descendam AT | ¶ et illo LVII. B; <et illo GCAT | 36. <madianitae GA | § vendiderunt O | <putiphar GA.

XXXVIII. 1. ¶ Eodem XXXII. ΘA2M2(G2); XXXVIII. ΩSJ; LVII. G; LVIII. B; LXVII. ΩM; LXVIII. ΛTMΦRZGPP2; LXVIIII. ΦAV; *Div. sine num.* ΨDFM; § eodem O; <eodem CA | <divertit GA | 2. <viditque GAT | <et uxore GAT | 3. <quae GAT | 4. <rursum GAT | <natum G | 5. <tertium GAT.

appellavit Sela
quo nato parere ultra cessavit
6 dedit autem Iudas uxorem primogenito suo Her nomine Thamar
7 fuitque Her primogenitus Iudae nequam in conspectu Domini
et ab eo occisus est
8 dixit ergo Iudas ad Onan filium suum
ingredere ad uxorem fratris tui
et sociare illi ut suscites semen fratri tuo
9 ille sciens non sibi nasci filios
introiens ad uxorem fratris sui
semen fundebat in terram
ne liberi fratris nomine nascerentur
10 et idcirco percussit eum Dominus quod rem detestabilem faceret
11 quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui suae
esto vidua in domo patris tui
donec crescat Sela filius meus
timebat enim ne et ipse moreretur sicut fratres eius
quae abiit et habitavit in domo patris sui
12 evolutis autem multis diebus mortua est filia Suae uxor Iudae

---

Desunt G (*a v.* 11, donec crescat) O (*ant. vers. a v.* 6 *ad v.* 11) Θ^{H}.

5. appellabit X | sella Π; sala O | nato *om.* P* | parere] parare Σ^{O*} | ultra *om.* T† | cessabit X.

6. dedit] vidit Ψ^{B*} | uxorem pr. suo her nomine] *in ras.* Φ^{A1} | primogenito] Θ^{G2} (*pr.* i *in ras.*) | her] C*; haer P*; er Σ^{TM}; heri C^{2} | nomen P*.

7. fuitque] P*; fuit (que *om.*) Ω^{M}; fuit quoque BMΦΘ^{AMG}P^{2}ΨΩ^{S} agrelgc; fuit autem T *cum codice* O *cf. LXX et Lugd.* (factus est autem); fecitque (?) Σ^{T} | er Σ^{TM} | primogenito Λ^{H*} | nequaquam B* | conpectu Σ^{T*M*} | et + ideo ae | ab eo] habeo CΨ^{F}; ideo Ω^{S} | occidus est Σ^{M*}.

8. ergo] autem TΨ^{DF} *cum LXX Lugd. et cod.* O | iudam Π^{C}; *om.* Ψ^{B*} | onan = Σ^{TM}Θ^{M}†^{G2}Ψ^{DFM} agrelvgc; onā Ψ^{B}; onam GΛΠΣ^{O}BATMΦΘ^{AM1G*}PΩ; honam CX | suum *om.* Π^{C}TΦ^{RAZGV}P*. *Cf. ant. vers. quae om.* filium suum | ut ut Λ^{H*} | suscitem Ψ^{M}.

9. ille + autem CΣ^{OM}BΘ^{AMG}P^{2}ΨΩ^{M}. *Cf. Lugd.* (sciens autem aunan) et *cod.* O (cognito autem aunon) | ∾ nasci sibi ael | introyens C | fratris] Φ^{A*}; fratri Φ^{A2} | fundebat] Φ^{A2} (bat *in ras.*); effudebat Σ^{T} | ∾ effudebat semen Σ^{T} | in terra Σ^{TM}Θ^{AG}Ψ^{B*DFM} | libe**ri Ψ^{M} | fratres Φ^{A*} | nomini Σ^{T}† | ∾ nomine fratris Σ^{T}.

10. et + de B | quod] Λ^{H*}; eo quod Λ^{H2}Ψ^{DFM}Ω^{SM} arelg.

11. tahmar Σ^{T}; tamar X | nurue X* | tui] *in ras.* Ψ^{B2} | sella Π | sella filius meus Π^{D2} *in ras.* | ∾ filius meus sela Ψ^{B} | enim] eum Ψ^{F} | ne *om.* Σ^{M*} | moriretur Φ^{R*AGV}Ψ^{DFM}; moretur Π^{C} | sicut + et CXΣ *cum hebr.* | fratres] *in ras.* P^{2}; frater M*Φ | habiit XΠ^{C}Σ^{TM}BM*Φ^{A}Ψ^{F} | hauitauit O; habitabit XB | in domu O | patris] P^{2} (p *in ras.*) | patrisui Σ^{M} | sui *om.* Ψ^{B*}.

12. euolutis** Φ^{A}; et uolutis Σ^{T} | diebus] annis Ω^{S}ae | mortua est filia suae (h)uxor iudae = CΛ^{L*H}XAΦ^{RAZGV}OΘ^{M2}vc (suę X; sue Λ^{L*H}XΦ^{RAGV}vc); mortua est filia sua uxor iudae T*Θ^{G2}; mortua est filia suae uxoris iudae Π (sue Π^{D}; iudam Π^{C}); mortua est suae uxor iudae Λ^{L2}Σ

⟨quo GAT | ⟨parere G | 6. ¶ dedit LII. A; LVIII. G; LVIIII. B; ⟨dedit CT | ⟨primogenito G | 7. ¶ fuitque *Div. sine num.* P; ⟨fuit GAT | ⟨nequam G | ⟨et ab G | 8. § dixit O; ⟨dixit GCAT | ⟨ad G | ⟨ingredere GAT | ⟨ut G | 9. ⟨ille GCAT | ⟨introiens GA | ⟨semen G | ⟨ne A | 10. ⟨et idcirco GAT | ⟨quod G | 11. ⟨quam GCAT | § dixit O | § esto O; ⟨esto AT | ⟨timebat AT | § quae O; ⟨quae AT | 12. ⟨evolutis CAT.

qui post luctum consolatione suscepta
ascendebat ad tonsores ovium suarum
ipse et Hiras opilio gregis odollamita in Thamnas
13 nuntiatumque est Thamar quod socer illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oves
14 quae depositis viduitatis vestibus adsumpsit theristrum
et mutato habitu sedit in bivio itineris quod ducit Thamnam
eo quod crevisset Sela et non eum accepisset maritum
15 quam cum vidisset Iudas suspicatus est esse meretricem
operuerat enim vultum suum ne cognosceretur
16 ingrediensque ad eam ait
dimitte me ut coeam tecum
nesciebat enim quod nurus sua esset
qua respondente quid mihi dabis ut fruaris concubitu meo
17 dixit mittam tibi haedum de gregibus
rursum illa dicente patiar quod

12. hiras A; iras O | odollamita A; dolamita O.

Desunt $G\Theta^{H}$.

$BT^{2}M\Phi^{P2}$ (*in ras.*) $\Theta^{AM*G*}\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔖 (suę $B\Psi^{F}$; sue $\Lambda^{L2}\Sigma^{TM}\Psi^{M}$ 𝔞𝔤𝔖); mortua est sua uxor iud(ae) $\Theta^{G3}P$ 𝔯𝔢𝔩. ¶ ij filia suę Θ^{M} | qui post — ascendebat] *in ras.* Φ^{Z1} | luctu O | consolationem susceptam Π^{C} | ascendit Ω^{S} | tunsores M*P* | hiras = $\Lambda\Pi BAT\Phi\Theta^{AMG}\Psi^{BDM}\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔖𝔠; hyras X $MP\Psi^{F}\Omega^{S}$; iras $\Sigma O\Omega^{M}$; yras C | op*ilio P; opylio X; oppilio Σ^{M}; hopilio C | gregis * P | odollamita = $\Lambda^{L}X\Pi^{D}\Sigma^{OM}BATM\Phi^{RA2ZGVP}\Theta^{AMG}\Psi^{B}\Omega$ 𝔞𝔦𝔟; odollamitas Ψ^{DF}; odollamitha P^{2}𝔤; odolamita $\Lambda^{H}\Phi^{A*}\Psi^{M}$; odollamites 𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠; hodolamitha P*; hodollamitam C; adollamita Σ^{T}; adollamitam Π^{C}; dolamita O | tamnas $X\Sigma T^{*}$; thampnas Ω^{S}; taphnas P; thamna 𝔤; thimnata Θ^{G2} *in ras.*

13. tamar Σ^{M*} | socer] sor Ψ^{F*}; soror Ω^{M*} | ascendere Ψ^{M}; ascenderat Φ^{AV} | tamnas Σ; thampnas Ω^{S}; tapnas P; thimnata Θ^{G2} *in ras.* | tundendas M*P*.

14. uiduitatis] Λ^{L2} (du *in ras.*); uiduitati Φ^{A*} | adsumpsit] P*; adsumsit XM*; assumpsit $\Pi\Sigma^{O}\Phi^{RG}P^{2}\Psi^{DF}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔖𝔠; assumsit $\Sigma^{T}M^{2}$; asumpsit $\Sigma^{M}B$ | theristhrum Π^{D}; teristrum $\Sigma\Omega^{SJ}$𝔞𝔤; thiristrum P*; therethrum Π^{C} | habito BM*; hauitu O | bibio X; uibio Λ^{L}; uiuio A | iteneris $T^{*}\Phi^{RAZGV}$ | quod] quo $\Sigma^{M}\Phi^{VP*}$; que B | ducit + ad B | tamnam $X\Sigma$; thampnam Ω^{S}; taphnam P; tham Ψ^{B}; thimnatam Θ^{G2} *in ras.* | creuisset** Φ^{A}; crebisset X | sella Π | eum *om.* Θ^{M*} | accipisset $\Phi^{A*}\Omega^{J}$ | ∾ accepisset eum Σ^{TO}.

15. quam] quod Φ^{A*} | iudas* Θ^{M2} (as *in ras.*) | est + eam Ω^{S} *cum hebr. LXX et Lugd.* | est esse] esset Ψ^{M} | ∾ meretricem esse Ω^{S} | cognusceretur M*; agnosceretur Θ^{AMG2} (ag *in ras.*) Ω^{M2} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠.

16. ingrediens (que *om.*) Ψ^{B*} | ad eam ait] *in ras.* Φ^{Z1} | eam + et Ψ^{F} *cum hebr. LXX et Lugd.* | ait] dixit Θ^{G} | sua] eius Σ^{TO} | qua] que Ψ^{B*} | respondente + ait $\Theta^{AM*}P^{2}\Psi^{B}$ | dauis O | ∾ dabis (mihi) 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠 | concubito $\Lambda^{L}XB\Phi^{Z*}\Psi^{DF}$; concubinato O; concumcubitu Λ^{H*}.

17. qui dixit Θ^{AM} | tibi *om.* $\Phi^{Z\dagger}$ | hoedum Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔖𝔠; hędum $\Pi^{C}M\Phi^{V}$; hedum $C\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{O}A\Phi^{RAZOP}\Psi^{D}\Omega^{JM}$ 𝔞; aedum

⟨qui AT | ⟨ascendebat A | ⟨ipse AT | 13. ⟨nuntiatumque CAT | 14. ⟨quae AT | ⟨et mutato AT | ⟨eo quod A | 15. § quam O; ⟨quam AT | ⟨operuerat A | 16. ⟨ingrediensque CAT | ⟨dimitte AT | ⟨nesciebat AT | § qua O; ⟨qua AT | 17. ⟨dixit A | ⟨mittam T | ⟨rursum CT | ⟨patiar A.

vis si dederis mihi arrabonem
donec mittas quod polliceris
18 ait Iudas quid vis tibi pro arra-
bone dari
respondit anulum tuum et ar-
millam et baculum quem manu
tenes
ad unum igitur coitum concepit
mulier 19 et surgens abiit
depositoque habitu quem adsum-
pserat induta est viduitatis ve-
stibus
20 misit autem Iudas haedum per
pastorem suum odollamitem
ut reciperet pignus quod dederat
mulieri
qui cum non invenisset eam
21 interrogavit homines loci il-
lius
ubi est mulier quae sedebat in
bivio
respondentibus cunctis non fuit
in loco isto meretrix
22 reversus est ad Iudam et dixit ei
non inveni eam
sed et homines loci illius dixe-
runt mihi numquam ibi sedisse
scortum

---

20. hedum AO | odollamitem O; odollamiten A.

Desunt $G\Theta^{H}$.

Ψ^{BF}; ędum $X\Sigma^{T}B$; edum $\Sigma^{M}\Psi^{M}$ | rursum – que $\Sigma^{OM}BTM\Phi\Theta^{AMG2}\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | illam Π^{C} | quouis B* | arrabonem] Φ^{Z2P2} (nem *in ras.*); arrabone Φ^{G}; arrabonam Φ^{V}; arrabonum O; arrhabonem Ω^{S} 𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; arrobonem Ψ^{F*} 𝔞; arabonem T* 𝔯; arraboni Φ^{Z*}; rabonem Σ^{O*}.

18. ait**** Σ^{M} | uis *om.* B* | ∾ tibi uis $\Psi^{F}\Omega^{S}$ 𝔞𝔢𝔩𝔰𝔠 | arrabone dari — concepit mulier] *in ras.* Θ^{A2} | pro arrabonem Λ^{L*} $\Sigma^{M}B\Omega^{S}$; pro arraboni O; pro harrabonem C; pro arrhabone 𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; pro arabone T* 𝔯; pro arrobone 𝔞; pro arbone Ψ^{M} | ∾ uis pro arrabone tibi P | dare P* | anolum B; annulum Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | armilla C; armillas Φ^{Z*} | uaculum O | baculum + tuum Θ^{A2MG2} *cum hebr.* | quem] quę B | quem + in $\Sigma\Psi^{B}$ | tenis P* | ∾ baculum quem in manu tenes et armillam Ψ^{B} | coytum C; coetum P*; cogitum Σ^{T} Ψ^{M} | concępit Ψ^{F}; concoepit $\Theta^{M}\Psi^{B}$ | ∾ mulier concepit 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

19. et *om.* O | habiit $CX\Pi^{C}M^{*}$ | abiit** Λ^{L} | deposituque C; deposito quae P* | habitum Π^{C} | quem] que Σ^{T} | sumpserat 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | uiduetatis P* | uiduitatis ******* Φ^{G} | ∾ uestibus uiduitatis A.

20. missit O | hoedum Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; hędum M; hedum $C\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{O}A\Phi O\Psi^{D}\Omega^{JM}$ 𝔞; aedum $\Phi^{G*}\Psi^{M}$; ędum $X\Sigma^{T}$; edum $\Sigma^{M}B\Psi^{B}$ | ∾ per pastorem hedum Φ^{A} | suum *om.* $M\Phi^{AZGVP}\Theta^{M2}P^{*}\Psi^{M}$ | odollamitem = Λ^{L} $\Sigma^{OM}BTM\Phi^{RA2ZGVP}O\Theta^{G*}P^{2}\Psi^{BDF}\Omega^{JM}$ 𝔩𝔟𝔰𝔠; odollamiten $A\Theta^{AM2G2}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢; odolamitem $\Lambda^{H}\Phi^{A*}P^{*}\Psi^{M}$; odolamiten Θ^{M*}; hodollamitem C; adollamitem $X\Pi^{D}\Sigma^{T}$; adolamitem Π^{C}; edollamitem Ω^{S} | reciperent Ψ^{M} | quod] quem Σ^{T} | derat Φ^{A*} | muliebri Φ^{R*} | qui] *in ras.* Θ^{M2} | inuesset Ω^{M}.

21. interrogabit XB | hominem Σ^{T} | ubi esset X | quae] qui $\Lambda^{L*}X\Sigma^{TM}BT^{*}\Phi^{A}P^{*}$ Ψ^{F}; quem Ψ^{M} | *sedebat in biuio ****** Θ^{M} | biuio] Φ^{A2} (*alt.* i *in ras.*); bibio X; uiuio A | meretrix] P*; meritrix P^{2}.

22. reuersusque $BT^{*}\Psi^{F}$ *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd.* (et reuersus) | est *om.* Σ^{T} | est*** P | et *om.* Σ^{TM} | inueni eam] inueniam Φ^{Z}† | ∾ eam inueni Σ^{O} | et *om.* Ψ^{F} | ibi] *in ras.* Ψ^{B2} | ∾ sedisse ibi 𝔞𝔤𝔯 𝔢𝔩𝔰𝔠.

---

18. ⟨ait CAT | ⟨quid T | § respondit O; ⟨respondit CAT | ⟨anulum T | ⟨ad CAT | 19. ⟨depositoque AT | 20. § misit O; ⟨misit CAT | ⟨ut A | ⟨qui AT | 21. ⟨ubi A | § respondentibus O; ⟨respondentibus AT | 22. ⟨reversus AT | ⟨sed AT.

23 ait Iudas habeat sibi certe mendacii nos arguere non poterit
ego misi haedum quem promiseram
et tu non invenisti eam
24 ecce autem post tres menses nuntiaverunt Iudae dicentes
fornicata est Thamar nurus tua
et videtur uterus illius intumescere
dixit Iudas producite eam ut comburatur
25 quae cum educeretur ad poenam
misit ad socerum suum dicens
de viro cuius haec sunt concepi
cognosce cuius sit anulus et armilla et baculus
26 qui agnitis muneribus ait
iustior me est quia non tradidi eam Sela filio meo
attamen ultra non cognovit illam
27 instante autem partu apparuerunt gemini in utero
atque in ipsa effusione infantum unus protulit manum
in qua obstetrix ligavit coccinum dicens
28 iste egreditur prior
29 illo vero retrahente manum egressus est alter

---

23. haedum O; hedum A | 25. educeretur G^{c}ΛΠTMO; duceretur A | 26. illam G^{c}CΛΠA; eam TMO.

Desunt G (*usque ad v.* 23, ego misi, *et deinceps* G*) Θ^{H}.

23. iuda Λ^{L*} | abeat BΨ^{F}; habe*at Θ^{G}; habebat Ω^{M} | siui O | certe + crimen M | mendatii Σ^{O}Φ^{A*Z*}Ψ^{B}; mendacium Π^{CD*} | ∼ arguere nos Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | potuerit Ψ^{B*DM}; potuit Λ^{L}; potest 𝔞𝔢𝔩𝔷𝔠 | hoedum Ω^{S}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 ; hedum G^{c}CΛ^{H}ΠΣ^{O}AΦΨ^{D} Ω^{JM}𝔞; aedum Ψ^{F}; ędum X; edum Σ^{TM} BΨ^{BM} | repromiseram C | tu + uel Σ^{M}.

24. iudae] *in ras.* Φ^{G2} | dicentes *om.* G^{c*} | et] ut Σ^{O} | uterum O | intumiscere O | dixitque Ψ^{B*} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | producite] *in ras.* Λ^{L2} | eam] illam Ω^{S}.

25. quae] qui P* | educeretur = G^{c} Λ^{H}Π^{D}ΣBTMΦ^{RA2ZGVP}OΘ^{AMG}PΨ^{B}Ω^{JM} 𝔪 *cum hebr.*; ęduceretur Λ^{L}Π^{C}; aeduceretur Ψ^{F}; heduceretur C; educerentur Φ^{A*}; adduceretur Ψ^{DM}; duceretur XAΩ^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩 𝔷𝔠 | ad paenam G^{c}Λ^{L}Σ^{O}Ψ^{M}; ad penam Λ^{H}XΣ^{TM}BΨ^{BDF}Ω𝔞 | ∼ sunt hec Λ^{H} | cognoscere O* | annulus 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; hanolus C | armella G^{c} | uaculus Λ^{L}.

26. agnetis P* | iustitior BΦ^{Z} | es Π^{C} | qui XΨ^{M} | tradedi T*M* | sella Π^{D}; selam X; sala Σ^{TM} | atamen Λ^{L}; adtamen CXΣ^{TM}BO; ac tamen Φ^{Z*}; et tamen A; et iam Ψ^{B} | cognouit + ille O | illam = G^{c} CΛΠAΘ^{G}P; eam XΣBTMΦOΘ^{AM}Ψ^{B2DFM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; *om.* Ψ^{B*}.

27. instantes B | partum G^{c} | apparuerunt] Φ^{Z2} (par *in ras.*) | utero + eius C *cum hebr. LXX et Lugd.* | adque CXO | in *om.* O | in ipsa *om.* Ψ^{B*} | in ipsa + in Π^{C} | infantium XΠ^{C}Σ^{O}Ψ^{B} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | *unus Λ^{H2} (*pr.* u *in ras.*); unum Π^{C} | protullit O | in quo CΣ^{TM}O | obsetrix G^{c}Λ^{L}XΠ^{C}Σ^{TM}B T*Φ^{A*}OΘ^{AM*G*}P; hobsetrix C | legauit G^{c}T*; ligabit XΣ^{T} | cocinum B; coctinum Ω^{S2} (octi *in ras.*) | coccinum + filium (*sic*) rubeum Σ^{T2} (*int. lineas*).

28. isti G^{c} | egredietur ΛXΠΣBTMΦ Θ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX; Hier. in Mich. 1, 3* | prius G^{c}.

29. ille Λ^{L*}Π^{C}Ψ^{B*} | retraente CΛ^{L}X Σ^{TM}BΨ^{B} | manu XΣ^{T}BP | alter] aber Ψ^{M} |

---

23. ⟨ait CAT | ⟨habeat T | ⟨ego A | ⟨et tu A | 24. § ecce O; ⟨ecce G^{c}CAT | ⟨fornicata AT | ⟨et videtur A | § dixit O; ⟨dixit G^{c}CAT | ⟨producite T | 25. ⟨quae G^{c}C AT | ⟨misit AT | ⟨de G^{c}A | ⟨cognosce AT | § cuius O | 26. ⟨qui G^{c}AT | ⟨iustior G^{c}AT | ⟨attamen A | 27. § instante O; ⟨instante G^{c}CAT | ⟨atque A | ⟨in qua A | 28. ⟨iste AT | 29. ⟨illo G^{c}AT.

dixitque mulier
quare divisa est propter te maceria
et ob hanc causam vocavit nomen eius Phares
30 postea egressus est frater in cuius manu erat coccinum quem appellavit Zara.
XXXIX. 1 Igitur Ioseph ductus est in Aegyptum
emitque eum Putiphar eunuchus Pharaonis princeps exercitus vir aegyptius
de manu Ismahelitarum a quibus perductus erat
2 fuitque Dominus cum eo
et erat vir in cunctis prospere agens
habitabatque in domo domini sui
3 qui optime noverat esse Dominum cum eo
et omnia quae gereret ab eo dirigi in manu illius
4 invenitque Ioseph gratiam coram domino suo et ministrabat ei
a quo praepositus omnibus gu-

XXXIX. 2. habitabatque CΛATM; habitauitque G^{c}O | 4. ei (*ante* tradita) CΛΠA; *om.* TM*O.

Desunt G*$Θ^{H}$.

diuisa $Φ^{Z2}$ (*alt.* i *in ras.*) | te *om.* a | macheria G^{c}ΛT$Φ^{RAZGP*}$; maceriam $Π^{C}$ | maceria + tua $Ψ^{B*}$ | ob *om.* $Ψ^{M}$ | uocabit XB | nomen *om.* $Ψ^{B*}$ | phares] $Θ^{G2}$ (ph *in ras.*); fares XΣ.

30. postea] $Ψ^{B2}$ (ea *in ras.*) | est *om.* O | frater] $Π^{D2}$ (*in ras.*) $Φ^{Z2}$ (at *sup. lin.*); fratres $Ψ^{M}$; pater C* | frater *** $Λ^{L}$ | frater + eius C*ΛX$Π^{D2}$ (*in ras.*) $Σ^{OM}$BT^{2}M Φ$Θ^{AMG}$$P^{2}$ΨΩ agrelgc *cum hebr. et LXX; Ambr. in Luc. 3, 20; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | manus $Ψ^{F}$; manum G^{c}C$Σ^{T}$; manuum X | cocinum B; coctinum $Ω^{S}$; cocci $Φ^{P*}$ | quaem $Ψ^{B2}$; quam $Φ^{V}$$Ψ^{B*}$; quae $Π^{C}$ | apellauit $Ψ^{M}$; appellabit X | zaram C$Λ^{LH2}$ (*in ras.*) X$Π^{D}$$Ω^{S}$; zaran $Ω^{J}$; zarā $Ω^{M}$; zare $Π^{C}$.

XXXIX. 1. iosep $Σ^{M}$ | ductum $Σ^{T}$ | est *om.* O | egyptum X$Π^{D}$BP$Ω^{JM}$; aegiptum $G^{c}$$Ψ^{B}$; egiptum C$Λ^{H}$$Σ^{OM}$ a; egibtum $Σ^{T}$ | ∼ ductu(s) in (a)eg(y)ptum est G^{c}ΠΣB M$Θ^{AMG}$; in egyptum ductus est P* | et emitque O | eum *om.* $Φ^{A*}$ | eum + ibi $Σ^{M}$ | putiphar = G^{c}XA$Φ^{Z}$P$Ω^{M}$ c; puthiphar $Σ^{M}$M; putifar $Σ^{T}$; phutiphar CΛBT$Φ^{RAGVP}$ $Ψ^{BDM}$$Ω^{SJ}$ grelvg; phutifar $Σ^{O}$$Θ^{AMG}$$Ψ^{F}$ a; phutiphares $Π^{D}$O; phutifares $Π^{C}$; futifar $Σ^{M}$ | aenuchus $Ψ^{B}$; eunucus $Λ^{L}$X$Σ^{TM}$B | faraonis $Σ^{OM}$B; farahonis $Σ^{T}$ | exercitus + sui $Σ^{M}$$Ω^{S}$ arelg | uir aegyptius] *in ras.* $Φ^{P1}$ | uir *om.* $Ω^{S}$ | egyptius XΠBO$Ω^{JM}$; aegiptius $G^{c}$$Ψ^{B}$; egiptius $Λ^{H}$Σ a; hegiptius C | ismahelitarum] $Θ^{G*}$; ismaelitarum $Σ^{M}$ $Θ^{G2}$$Ω^{S}$ gegc; hismahelitarum $Λ^{H}$$Σ^{O}$O; hismaelitarum $Ψ^{F}$$Ω^{JM}$; ysmahelitarum a; smahelitarum C; smaelitarum X; smehelitarum $Σ^{T*}$; smelitarum $Σ^{T2}$; hisrahelitarum $Ψ^{M}$ | productus erat $Ψ^{M}$.

2. uir *om.* G^{c}P* | cuncti $Σ^{T*}$ | prospera B | habitauitque G^{c}Π$Φ^{Z*}$OP*$Ω^{M*}$ agrelgc | in domu $Φ^{G*}$ | dñi CΛXΣMO $Ψ^{BFM}$$Ω^{JM}$ ag.

3. obtime ΛX$Σ^{TM}$B; hobtime C; optimi P* | esse *om.* $Σ^{T*}$ | ∼ dominum esse $Σ^{T2OM}$$Ω^{SJ}$ agrelgc | gerebat P* | dirigi* $Θ^{A}$$Ψ^{M}$; dirige $Ψ^{B*}$ | in *om.* $Ψ^{B*}$ | manus X; manibus G^{c}C | eius $Φ^{A*}$.

4. iosep $Σ^{TM}$ | ∼ gratiam ioseph $Ψ^{B*}$ | coram *om.* B* | dño C$Λ^{H}$X$Σ^{OM}$BO$Ψ^{BFM}$ $Ω^{JM}$ ag | ei *om.* $Ψ^{B*}$ | gu*bernabat B; gu-

---

§ dixitque O; ⟨dixitque G^{c}AT | ⟨quare G^{c}AT | ⟨et ob AT | 30. ⟨postea G^{c}AT.

XXXIX. 1. ¶ Igitur XXXIII. $Θ^{A2M2(G2)}$; XXXVIII. C^{2}XΣ; XXXIX. $Ω^{SJ}$; LIII. A; LXVIII. $Ω^{M}$; LXVIIII. ΛTM$Φ^{RZGP}$$P^{2}$; LXX. $Φ^{AV}$; *Div. sine num.* Ψ; § igitur O; ⟨igitur G^{c} | ⟨emitque AT | ⟨de manu A | 2. § fuitque O; ⟨fuitque G^{c}AT | ⟨et erat A | ⟨habitabatque AT | 3. ⟨qui A | ⟨et omnia G^{c}A | 4. § invenitque O; ⟨invenitque G^{c}AT | ⟨a quo G^{c}AT.

bernabat creditam sibi domum
et universa quae ei tradita fuerant
5 benedixitque Dominus domui Aegyptii propter Ioseph
et multiplicavit tam in aedibus quam in agris cunctam eius substantiam
6 nec quicquam aliud noverat nisi panem quo vescebatur
erat autem Ioseph pulchra facie et decorus aspectu
7 post multos itaque dies iecit domina oculos suos in Ioseph et ait dormi mecum
8 qui nequaquam adquiescens operi nefario dixit ad eam
ecce dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua
9 nec quicquam est quod non in mea sit potestate vel non tradiderit mihi praeter te quae uxor eius es
quo modo ergo possum malum hoc facere et peccare in Deum

6. panem G^{c}CΠA; pane O | 7. iecit CΠAO; iniecit G^{c}ΛTM.

Desunt G*Θ^{H}.

berbat Φ^{Z*} | credita G^{c} | ∾ gubern. sibi creditam B; creditam sibi gubernabat Σ^{O} | ei] illi C; sibi Σ^{T}; *om.* G^{c}Σ^{O}BTM*ΦO Θ^{AMG}PΨ^{B*DFM} | tradita] credita X | ∾ tradita sibi Σ^{T} | erant G^{c}T† | ∾ tradita fuerant ei A.

5. benedixit quoque B | domum ΠΣ | egyptii Π^{D}BΩ^{JM}; aegiptii G^{c}Ψ^{B}; egiptii Λ^{H}XΣ𝔞; aegyptii * P; hegipti C | propter — quam in] *in ras.* Φ^{G2} | iosep Σ^{M}O | multiplecauit G^{c}; multiplicabit X | aedibus] Θ^{G*}; haedibus AΘ^{AMG2}P; hedibus CTΦ^{AG}Ψ^{D} | agris] gris Ψ^{F*}; capris Ψ^{B*} | cuncta Π^{C} | cunctamque Ω^{M*} | ∾ substantiam eius Ω^{M}.

6. ne Θ^{M*}Φ^{V*} | noberat X; ignorat O | nisi] nesi P*; praeter A𝔦𝔳 *cum Aug. loc. in gen. 142* | pane Λ^{L*}Σ^{T}O | quod Σ^{M}Φ^{A*}Ψ^{M} | uescebantur G^{c} | iosep Σ^{M}; yoseph X | pulcra CΛ^{H}XΣ^{TM}BΘ^{A}Ω^{M}𝔞 | et] ac Ψ^{B}.

7. itaque] autem A𝔦𝔳 | iecit = CΠ Σ^{TM}AO; iniecit G^{c}ΛXΣ^{O}BTMΦΘ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | dña ΛXΣΨ^{BF}Ω^{JM}𝔞𝔤; dmña B | domina + in Φ^{A*}; + sua Λ^{H2}Ψ^{B}𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | suos *om.* C^{2}Σ^{TM} *cum Ambr. de Ios. 5; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 27* | in *om.* M* | iosep Π^{c}Σ^{M}.

8. adquiiscens O | opere Σ^{M} | nefario] Φ^{V2} (ef *in ras.*); nephario Ω^{S}𝔞𝔯𝔢 | ∾ nephario operi Ω^{S} | eam] eom C* | dñs Λ^{H}XΣMΨ^{BF}Ω^{JM}𝔞𝔤 | omnia G^{c} | traditis] P^{2} (tis *in ras.*); tradedit G^{c}. *Cf. hebr. et LXX cum Ambr. de Iacob. 1, 2 et de offic. minist. 2, 17* (dedit) | habead O | in domu Φ^{G*}O.

9. ne Σ^{O}†Φ^{P}Ψ^{BDF*} | quisquam Ψ^{M} | quo Σ^{M} | non] *in ras.* P^{2}; *om.* Ω^{M} | ∾ non sit in mea Σ^{O}𝔞; in mea non sit PΩ^{S} | ∾ potestate sit Ω^{JM} | uel] et X | non *om.* A†Ω^{M} | tradederit G^{c} | quae] qui B | ergo] ego P*; *om.* XΨ^{B*DF} | possumus Ψ^{B*} | ∾ possum ergo Σ^{T} | ∾ hoc malum Σ^{OM} AΨ^{B}Ω^{SM}𝔞𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | et *om.* G^{c} | in deum = G^{c}ΠATMΦOΘ^{G2}Ψ^{BDF*}Ω^{SJ}𝔤𝔯𝔦𝔳𝔠 *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Iacob 1, 2* (coram deo); in dominum XBΘ^{AMO*}P^{2} (*in ras.*) Ω^{S2} (*corr. in marg.*) 𝔢𝔩𝔰. *Cf. Ambr. de off. minist. loc. cit.* (coram domino); in dmn CΛΣΨ^{F2M}Ω^{M}𝔞. ¶ ał deum ij Θ^{M} | meum] *in ras.* P^{2}; *om.* Θ^{G2}𝔯 *cum hebr. LXX et Ambr. loc. cit.*

5. § benedixitque O; <benedixitque G^{c}AT | <et multiplicavit A | 6. <nec AT | § erat O; <erat G^{c}CAT | 7. ¶ post LX. B; *Div. sine num.* Ψ^{DF}; <post G^{c}CAT | <dormi G^{c} | 8. <qui AT | <ecce G^{c}CAT | 9. <nec A | § quo O; <quo G^{c}AT.

meum
10 huiuscemodi verbis per singulos
dies mulier molesta erat adulescenti
at ille recusabat stuprum
11 accidit autem ut quadam die intraret Ioseph domum et operis
quippiam absque arbitris faceret
12 et illa adprehensa lacinia vestimenti eius diceret dormi mecum
qui relicto in manu illius pallio
fugit et egressus est foras
13 cumque vidisset mulier vestem
in manibus suis et se esse contemptam
14 vocavit homines domus suae et
ait ad eos
en introduxit virum hebreum
ut inluderet nobis
ingressus est ad me ut coiret
mecum
cumque ego succlamassem
15 et
audisset vocem meam
reliquit pallium quod tenebam
et fugit foras
16 in argumentum ergo fidei reten-

10. mulier molesta erat A; et mulier molesta erat G^{c}ΛΠTMO *sed erronee* | at ille G^{c}ΛA; et ille CΠTMO | 12. et illa G^{c}CΛΠT; at illa AM | fugiit A | 14. haebreum A; hębreum O | succlamassem A; subclamassem O | 15. fugiit A.

Desunt G*Θ^{H}.

10. loquebatur huiuscemodi Ψ^{F}; loquebantur huiusc. Ψ^{B} | huiusscemodi Σ^{OM} B*; huiscemodi O* | per singulis B | dies + loquebatur Λ^{H}Ω^{M} 𝔞𝔯; + loquebantur Ω^{S} | dies + et G^{c}CΛXΠΣTMΦOΘ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | mo*lesta Σ^{O} | ∼ mulier per singulos dies molesta A | esset Ψ^{B} | adulescenti = CΛ^{L}XΣ^{T}BATM^{2}Θ^{AMG}Ψ^{B}; aduliscenti G^{c}P*; adolescenti Λ^{H}ΠΣ^{OM}M*Φ^{GVP}OP^{2}Ψ^{DFM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔴𝔷𝔠; adoliscenti Φ^{RAZ} | at = G^{c}ΛΣ^{T}A 𝔴; et CXΠΣ^{OM}BTMΦOΘ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | stupro X.

11. accedit G^{c} | quadam] *in ras.* Λ^{L2} | ∼ quadam die ut ΛΘ^{AMG}Ω^{S}𝔞𝔯𝔢𝔩𝔴𝔷𝔠 | iosep Σ^{M}; yoseph X | ioseph + in Σ^{TO} *cum LXX* | opperis M* | quipiam O | absque *bis repetit* Π^{C*}; ab hisque Ψ^{F}; sine A | arbitrix BO.

12. et] at AMΦ^{RA2ZGVP}Ψ^{M}Ω^{S} 𝔴; ad Φ^{A*} | lacina C; laocinia Ω^{S} | relicta Σ^{O}†; recto Ψ^{B*} | in manibus C | illius] eius ΛΠ Ω^{SM}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | pallium A* | fugiit XΣ^{TM}A Θ^{AMG}; fuit Ψ^{B*F*M} | et *om.* Ψ^{B*}.

13. ∼ in manibus suis uestem Ω^{S} | contemtam XΣ^{T2M}BT; contentam Σ^{T*}Ψ^{B}.

14. uocauit] uocauit* A; uocabit XB; ad se uocauit Ω^{S}; uocauit ad se 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | hominis G^{c} | et *om.* Φ^{Z*} | ayt Λ^{L}; dixit Σ^{M}BΦ^{Z}Ψ^{DFM}Ω^{J} | en] hen Ψ^{DFM}; cur T; *om.* P* | introduxit Φ^{A*} | hebraeum G^{c}TΦ^{RAZGV}Θ^{AMG}Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔴𝔷𝔠; hebręum M; hębręum Λ^{L}; haebreum AΦ^{P}; hębreum O; ebreum XΨ^{B} | nobis + et P | coieret Φ^{P*} (ret *in ras.*); coyret C; dormiret O | cumque + et Ω^{J} | ego ∸ 14. fugit foras] *in ras.* Π^{D2} | ego] Ψ^{B*}; ergo Ψ^{B2} | subclamassem ΣOΘ^{AMG}Ω^{S}; clamassem X.

15. et] ut Σ^{M}B | audissent Φ^{Z*}Ψ^{B*} | palleum G^{c}X | quo G^{c} | tenebam] Θ^{G*} P*; tenebat Σ^{M}Θ^{G2}P^{2}Ψ^{B*}; tenebā* X | fugit] B*Ψ^{B2} (it *in ras.*); fugiit CXΣ^{TM}B^{2} AΘ^{AMG}; fuit Ψ^{M} | furas Φ^{R}†.

16. in argumento Λ^{L*H*}P*Ψ^{M} | argumentum ergo] *in ras.* Φ^{A2} | palleum G^{c}X | reuer***tenti Λ^{L}; reuertente G^{c}; reuer-

10. § huiuscemodi O; ⟨huiuscemodi CAT | ⟨at ille AT | 11. ¶ accidit *Div. sine num.* Ψ^{B}; § accidit O; ⟨accidit G^{c}CAT | 12. ⟨et illa AT | § qui O; ⟨qui AT | 13. ¶ cumque *Div. sine num.* Ψ^{DF}; § cumque O; ⟨cumque G^{c}CAT | 14. ⟨vocavit A | ⟨en G^{c}CAT | ⟨ingressus AT | § cumque O; ⟨cumque G^{c}AT | 15. ⟨reliquit A | 16. ⟨in CAT.

tum pallium ostendit marito
revertenti domum 17 et ait
ingressus est ad me servus hebreus quem adduxisti ut inluderet mihi
18 cumque vidisset me clamare reliquit pallium et fugit foras
19 his auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis iratus est valde
20 tradiditque Ioseph in carcerem ubi vincti regis custodiebantur et erat ibi clausus
21 fuit autem Dominus cum Ioseph et misertus illius dedit ei gratiam in conspectu principis carceris
22 qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia tenebantur
et quicquid fiebat sub ipso erat
23 nec noverat aliquid cunctis ei creditis
Dominus enim erat cum illo et omnia eius opera dirigebat.
XL. 1 His ita gestis accidit ut peccarent duo eunuchi pincerna regis Aegypti et pistor domino suo

---

17. haebraeus A; haebreus O | 18. defugiit A | 22. ipsius $G^{c}\Lambda\Pi A$; illius O | 23. eius opera $G^{c}\Lambda\Pi A$; opera eius O.
XL. 1. aegypti A; aegyptii O.

Desunt $G^{*}\Theta^{H}$.

tendi Φ^{P} | reuertenti + in Θ^{G} | domum *om.* Π^{C} | ∾ marito reuertenti domum ostendit (hostendit X) XP | domum + suam Θ^{G} 𝔯 *cum hebr. et LXX.*

17. et *om.* $\Sigma^{O*}A^{*}$ | est *om.* Σ^{M} | serbus O | hebraeus $G^{c}T\Phi^{RAZGV}\Theta^{AM}\Omega^{S}$ 𝔤𝔯𝔢 𝔩𝔟𝔰𝔠; hebręus Θ^{G}; haebraeus $A\Phi^{P}$; haebreus O; hębręus Λ^{L}; ebreus $X\Sigma^{TM}B\Psi^{M}$; aebreus Ψ^{B} | qu*em P | eduxisti Σ^{O} | inluderit G^{c}; inludere O.

18. cumqu*e P | uideret P^{*}; audisset $M\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ∾ me clamare uidisset Ω^{M} | relinquit O^{*} | palleum $G^{c}X$ | pallium + quod tenebam Ω^{S} 𝔞𝔤𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; quod tenebat 𝔯 *ex vers. 15* | fugiit $CX\Sigma^{TM}B\Theta^{AMG}$; defugiit A; fuit $\Lambda^{L}\Psi^{B*M}$.

19. hiis Ω^{J} 𝔞 | dn̄s $G^{c}C\Lambda X\Sigma BO\Psi\Omega^{M}$ 𝔞𝔤 | nimie B | credulis P^{*} | congugis P^{*}; conugis $C^{*}\Phi^{Z}$† | ualde] *in ras.* C^{2}.

20. tradeditque G^{c} | iosep $\Sigma^{M}P^{*}$; yoseph X | in carcere O | uicti P^{*} | regis] Λ^{L*}; reis Λ^{L2}; *om.* A | custodiebantur] in custodia tenebantur Ψ^{B}.

21. iosep $\Sigma^{M}P^{*}$ | misertus + est XT $\Phi\Psi\Omega^{M}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩. *Cf. hebr. et LXX* | illi G^{c} | illius + et 𝔞𝔯𝔢𝔩 | deditque $T\Phi^{Z2}\Omega^{M}$ | ei] illi $CX\Psi^{B}$; *om.* Ω^{S} | in conspecti Ψ^{M}.

22. manus X | illius $O\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | qui* Ω^{M} | in custodie B | tenebatur O.

23. ne P^{*} | eis Ψ^{B}; et Π^{D} | creditis] T^{*}; credetis P^{*}; creditae T^{2}; traditis $\Sigma^{M}B$ | enim *om.* Ω^{M} | illo] ioseph G^{c} | ∾ opera eius $\Sigma O\Theta^{G}P\Psi^{B}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | derigebat O^{*}; dirigibat G^{c}.

XL. 1. hiis Ω^{J} 𝔞 | ita] P^{*}; itaque $C\Lambda XM\Phi^{AZGVP*}\Theta^{AMG}P^{2}\Omega^{SM}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰 | accedit GP^{*} | ęgypti X; egypti $\Lambda^{L}\Pi^{D2}$ (ti *in ras.*) $\Psi^{M}\Omega^{JM}$; aegipti $G^{c}\Sigma^{T}\Psi^{B}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}$ 𝔞; hegipti C; aegyptii $\Phi^{Z}O$; egyptii Π^{C}; *om.* B | dn̄o $G^{c}C\Lambda X\Sigma BM\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤.

---

17. <ingressus $G^{c}AT$ | 18. <cumque AT | 19. ¶ his *Div. sine num.* Ψ^{DF}; § his O; <his $G^{c}CAT$ | 20. <tradiditque $G^{c}AT$ | 21. § fuit O; <fuit $G^{c}CAT$ | 22. <qui AT | <et quicquid AT | 23. <nec A | <dominus $G^{c}AT$.

XL. 1. ¶ His XXXIIII. $\Theta^{A2M2(G2)}$; XL. Ω^{SJ}; LIIII. A; LXI. B; LXIX. Ω^{M}; LXX. $\Lambda(T)M\Phi^{RZGP}P^{2}$; LXXI. Φ^{AV}; *Div. sine num.* $G^{c}\Psi$; § his O; <his C | <ut T.

2 iratusque Pharao contra eos
nam alter pincernis praeerat alter
pistoribus
3 misit eos in carcerem principis
militum
in quo erat vinctus et Ioseph
4 at custos carceris tradidit eos
Ioseph qui et ministrabat eis.
Aliquantum temporis fluxerat et
illi in custodia tenebantur
5 videruntque ambo somnium no-
cte una iuxta interpretationem
congruam sibi
6 ad quos cum introisset Ioseph
mane et vidisset eos tristes
7 sciscitatus est dicens
cur tristior est hodie solito facies
vestra
8 qui responderunt
somnium vidimus et non est qui
interpretetur nobis
dixitque ad eos Ioseph
numquid non Dei est interpre-
tatio
referte mihi quid videritis
9 narravit prior praepositus pincer-
narum somnium suum
videbam coram me vitem 10 in
qua erant tres propagines
crescere paulatim gemmas et post

2. praeerat alter G^{c}CΛA; preherat et alter O | 3. uinctus et ioseph G^{c}CΛΠTMO; uinctus ioseph A | 4. custos A; custus G^{c}O | tradidit A; tradedit G^{c}O* | 9. suum Π^{c}AM; *om.* G^{c}ΛT*O.

Desunt G*Θ^{H}.

2. iratusque pharao] *in ras.* Φ^{R2} | iratus (que *om.*) Π^{CD*} | iratusque + est Φ^{Z2}P^{2}Ω^{M} | pharaon Λ^{H*}; farao Λ^{L}XΣ^{OM}; faraho Σ^{T} | ~ contra eos pharao arelgc | pincerna Ψ^{B*} | praeherat Σ^{T}; preherat O | pr(aee)rat + et OP^{2} *cum hebr. et LXX* | pistoriis O.

3. et misit Σ^{M}BMΦΘ^{AM*G}P^{2}Ψ^{B2DFM}; misitque T. *Cf. hebr. et LXX* | eos] illos G^{c} | princeps TΦ. ¶ al princeps Θ^{M} | in quo] ubi A | uictus P* | et *om.* AΨ^{B*M} *cum hebr. et LXX* | iosep Λ^{H}Σ^{M}; yo-seph X.

4. ad CXΦ^{V}O | custus G^{c}CXT*O | carceri Ψ^{F*} | tradedit G^{c}T*O* | iosep Σ^{M} | aliquantulum Σ^{T}Ω^{SM} arelgc | tempus Σ^{T} | fluxerat] Λ^{L2} (flu *in ras.*) | ille G^{c} | illi + qui Σ^{T2} | in *om.* Σ^{Ot} | ~ in custodia illi Σ^{O}.

5. somnium] C*; somnia C^{2}Σ^{TO} | interpetrationem Σ^{T}.

6. at P*; a Π^{c} | iosep Λ^{H}Σ^{M} | ui-diset Λ^{L}.

7. scicitatus Λ^{H}; suscitatus Ψ^{F*}; sci-stitatus Φ^{V}; sciscitatos O | sciscitatus est + eos Ω^{S} relgc | odie XB | ~ est solito hodie Ω^{S}; solito est hodie Ω^{M} | uestras Σ^{T*} | ~ facies uestra solito Σ^{M}.

8. et *om.* T* | et non] *in ras. brev. spat.* Φ^{A2} | interpraetur Π^{c*}; interpretur Φ^{R*}Ψ^{B*}; interpetretur Σ^{T} | iosep Σ^{M}; yo-seph X | interpetratio Σ^{T2}; interpetrari Σ^{T*} | refer Π^{c*} | quod Σ^{T} | uidistis CXΣ.

9. narrabit X | prius Σ^{TM} | pincena-rum B*; princernarum Σ^{T} | suum *om.* G^{c}CΛXΠ^{D*}Σ^{TO*M}T*OP* | coram *om.* Σ^{M*}.

10. in quo XΣ^{T} | popagines BΦ^{Z*} | propagines + et C | crescre Λ^{L*} | paula-tim + in Ω^{S} agrelbgc | gemmas + erum-pere Σ^{T2} | et post flores uuas mature-scere *om.* Π^{c} | uuas] *in ras.* Φ^{A1} | maturi-scere O.

2. ⟨iratusque G^{c}A | § nam O; ⟨nam AT | 3. ⟨misit G^{c}AT | ⟨in quo A | 4. ⟨at G^{c}C AT | ⟨aliquantum CAT | 5. § videruntque O; ⟨videruntque G^{c}AT | 6. § ad O; ⟨ad G^{c}AT | 7. § cur O; ⟨cur G^{c}AT | 8. ⟨qui G^{c}AT | ⟨somnium G^{c}CAT | § dixitque O; ⟨dixitque G^{c}CAT | ⟨numquid AT | ⟨referte AT | 9. § narravit O; ⟨narravit G^{c}CAT | § videbam O; ⟨videbam G^{c}AT | 10. ⟨crescere A.

flores uvas maturescere
11 calicemque Pharaonis in manu mea
tuli ergo uvas et expressi in calicem quem tenebam et tradidi poculum Pharaoni
12 respondit Ioseph
haec est interpretatio somnii
tres propagines tres adhuc dies sunt
13 post quos recordabitur Pharao magisterii tui
et restituet te in gradum pristinum
dabisque ei calicem iuxta officium tuum sicut facere ante consueveras
14 tantum memento mei cum tibi bene fuerit
et facies mecum misericordiam
ut suggeras Pharaoni et educat me de isto carcere
15 quia furto sublatus sum de terra Hebreorum
et hic innocens in lacum missus sum
16 videns pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset ait
et ego vidi somnium quod haberem tria canistra farinae super caput meum

---

13. magisterii G^{c}CΛΠA; ministerii O | consueras A; consueberas O | 16. tria A; trea O.

Desunt G*Θ^{H}.

11. faraonis XΣ^{OM}; farahonis Σ^{T} | tulli O | et *om.* Φ^{A*} | et expressi in] *in ras.* Φ^{R1} | exprẹsis Π^{C}; prẹssi O | in calicem] Θ^{G*}; in calice Θ^{MG2}P | que Ψ^{M} | tenebat Ψ^{B*} | et *om.* Λ^{H} | tradedi T* | poculum] populum lv | faraoni XΣ^{OM}; farahoni Σ^{T}.

12. iosep Σ^{M} | hae Φ^{A} | interpetratio Σ^{T} | somni Π^{C} | tres (*ante* adhuc) *om.* O* | ∾ adhuc tres O^{2} | ∾ sunt dies Φ^{Z}.

13. recordauitur Λ^{L}Σ^{T*}O | farao XΣ^{M}; faraho Σ^{T} | magisterii] Φ^{A*}; ministerii Φ^{A2}OΘ^{AM}Ψ^{BDF}Ω^{SM} agrelsc; misterii Ψ^{M}. ¶ ał magisterii Θ^{M} | tui] sui M* | restituit G^{c}A† | te *om.* XΦ^{Z*} | p̄stinum P* | dauisque O; dabitque Ψ^{B*} | ei *om.* Π^{C}T* Φ^{A*}Θ^{AM*G*}Ω^{J} | tuum *om.* Π^{C} | antea G^{c}C ΠΣ^{OM}BΦ^{A*}Θ^{AM}Ω^{J} | consueras G^{c}A; consueberas Σ^{T*}O | ∾ facere consueueras antea Φ^{A*}; ante facere consueueras T arelsc.

14. cum] dum Λ^{H} | ∾ bene tibi ΛΣ BMΦΨ^{DFM}Ω gwsc | fu•erit Θ^{M*} (u *in ras.*); fecerit XO | facies] Ψ^{B*}; facias G^{c}Σ^{M}T Φ^{A}Ψ^{B2DFM} lsc | mecum] mei B*; *om.* Σ^{M} | ut] et XB *cum hebr. et LXX. Cf. Ambr. de Ios. 6* | faraoni XΣ^{OM}; farahoni Σ^{T} | et] ut G^{c}Λ^{H}Π^{CD*}Φ^{R*GP}Θ^{AG*}PΨΩ agrel vsc | educet Φ^{V}; ducat C*.

15. furtim Λ^{H}Σ^{T}Φ^{A*}Ψ^{BF} agrels. *Cf. LXX et Ambr. de Ios. 6* (furtiue captus sum) | ablatus Λ^{L}Σ^{TM}. ¶ s̄ ablatus Θ^{M} | de terra hebreorum *om.* P* | hebraeorum G^{c}TΦ^{RAZG}Θ^{AMG}Ω^{S} grelvsc; haebraeorum Φ^{VP}; hẹbrẹorum Λ^{L}; hebrẹorum M; ebreorum Σ^{M}Ψ^{M} | lacu Λ^{L}Σ^{T} | sum *om.* G^{c}.

16. pistorum] Φ^{R2} (i *in ras.*); pistor P* | desoluisset M*; dissolui set O*; dissoluuiset O^{2} | et *om.* Φ^{A*}P* | et ego] *in ras.* Φ^{G2} | trea Φ^{R*GV}O | farinae *om.* Θ^{G} P^{2} | ∾ tria canistra farin(a)e haberem arelsc.

---

11. ⟨calicemque A | ⟨tuli G^{c}AT | 12. § respondit O; ⟨respondit G^{c}AT | ⟨haec CAT | ⟨tres G^{c}CAT | 13. ⟨post A | ⟨et restituet A | ⟨dabisque AT | 14. ⟨tantum G^{c}AT | ⟨et facies A | ⟨ut A | 15. ⟨quia A | ⟨et hic A | 16. § videns O; ⟨videns G^{c}CAT | § et ego O; ⟨et ego G^{c}AT.

17 et in uno canistro quod erat excelsius
portare me omnes cibos qui fiunt arte pistoria
avesque comedere ex eo
18 respondit Ioseph
haec est interpretatio somnii
tria canistra tres adhuc dies sunt
19 post quos auferet Pharao caput tuum ac suspendet † te † in cruce
et lacerabunt volucres carnes tuas
20 exinde dies tertius natalicius Pharaonis erat
qui faciens grande convivium pueris suis
recordatus est inter epulas magistri pincernarum et pistorum principis
21 restituitque alterum in locum suum ut porrigeret regi poculum
22 alterum suspendit in patibulo ut coniectoris veritas probaretur
23 et tamen succedentibus prosperis praepositus pincernarum oblitus est interpretis sui.
XLI. 1 Post duos annos vidit Pharao somnium
putabat se stare super fluvium

---

18. tria A; trea O | 19. auferet CΛΠA; aufert G; auferat O | suspendet in G*A* *errante, ut videtur, archetypo* | in cruce GO; in crucem A | 20. exinde GO; exin A.

Desunt G* (*usque ad v.* 17, arte pistoria) O (*ant. vers. a* 41, 1) Θ^{H}.

17. in uno] ino Ψ^{M}; *om.* X | exelsius Π^{C}Σ^{T}; excelsus 𝔞 | portarem G^{C} | me *om.* G^{C}ΛP* | me + putabam 𝔞𝔯𝔢 | ciuos Π^{C}Σ^{TM*} | cybos P^{2}; cybus P* | qui] (i *in ras.*) T^{2}P^{2} | fiunt] fuit Ψ^{M} | aues quoque O | commedere Ψ^{FM}; edere O | ex eo] *in ras.* Φ^{P2}.

18. responditque Ω^{S} | iosep Σ^{M} | interpetratio Σ^{T} | trea Φ^{RGV}O | canistria Λ^{L}.

19. post quam Ψ^{M} | auferret Σ^{O*}; aufert GB; auferat O | farao XΣ^{M}; faraho Σ^{T} | capud P*Ψ^{M}; kaput B | hac CXΨ^{DF} | suspendit M* | te *om.* G*A* | in crucem Π^{C}A.

20. exinde] Φ^{A*}; exin CΛ^{L}XΠΣ^{TM} BATΦ^{RA2ZGVP}Θ^{AMG}𝔫𝔡; et exinde G; et Ψ^{B} | dies] Π^{C2} (di *in ras.*); diae C*; diaes C^{2}; est P* | die tertio Ψ^{B} | natalicius] P*; natalitius Ψ^{BD}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; natalius Σ^{T*}; natalis T^{2} (s *in ras.*) MΦΘ^{MG}P^{2}Ψ^{M}. ¶ natalicius $\bar{s}$ Θ^{M} | faraonis XΣ^{OM}; farahonis Σ^{T} | erit Ψ^{B} | ∾ erit pharaonis Ψ^{B} | suis + et B *cum hebr. et LXX* | magistri] Λ^{L2} (tri *in ras.*); magristri Φ^{Z}; magister Φ^{A*} | pincernarum] Ψ^{M*}; pincernarium Ψ^{M2} | principes O.

21. restituetque Φ^{A*} | porregeret O | regi] ei Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠.

22. alterum — patibulo *om.* O | in patibulum XΣΦ^{A*Z}P*; in cruce Θ^{G} | ut *om.* Λ^{L*}Θ^{M*} | coniectoris] Φ^{A2} (coni *in ras.*); coniecturis O | ueritas *bis rep.* G*; ueritatis Φ^{Z*} | conprobaretur M*; comprobaretur M^{2}.

23. et tamen] ad tamen A | succendentibus Π^{C} | prospera O | pincernam G†; pincennarum Φ^{Z} | interpretes P* | interpr(a)etisui Π^{C}Σ^{M}Φ^{P}Ψ; interpręᵗationes O.

XLI. 1. farao Λ^{L}XΣ^{OM}; faraho Σ^{T} | se *om.* Σ^{M†}Ψ^{DF*} *cum LXX*.

---

17. <et in AT | <portare A | <avesque A | 18. § respondit O; <respondit GCAT | <haec GAT | <tria GAT | <tres G | 19. <post GA | <ac G | <et lacerabunt A | 20. § exinde O; <exinde GCAT | <natalicius G | <qui GA | § recordatus O; <recordatus GA | 21. § restituitque O; <restituitque GAT | 22. <alterum GAT | 23. <et tamen GAT | <praepositus G | § oblitus est O.

XLI. 1. ¶ Post XLI. Ω^{SJ}; LV. A; LXII. GB; LXX. Ω^{M}; LXXI. ΛTMΦ^{RZGP}P^{2}; LXXII. Φ^{AV}; *Div. sine num.* Ψ; <post C | § vidit O; <vidit G | <putabat AT.

2 de quo ascendebant septem boves
pulchrae et crassae nimis
et pascebantur in locis palustribus
3 aliae quoque septem emergebant de flumine foedae confectaeque macie
et pascebantur in ipsa amnis ripa in locis virentibus
4 devoraveruntque eas quarum mira species et habitudo corporum erat
expergefactus Pharao 5 rursum dormivit et vidit alterum somnium
septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque formosae
6 aliae quoque totidem spicae tenues et percussae uredine oriebantur
7 devorantes omnem priorum pulchritudinem
evigilans post quietem 8 et facto mane pavore perterritus
misit ad coniectores Aegypti cunctosque sapientes
et accersitis narravit somnium
nec erat qui interpretaretur
9 tunc demum reminiscens pincernarum magister ait
confiteor peccatum meum

---

4. expergefactus GO; experrectus A | 5. formonsae GAO; *lectio archetypi, quae tamen Hieronymi non fuisse videtur.*

Desunt O (*ant. vers. usque ad v.* 5 *inc.*) Θ^{H}.

2. grasse Σ^{TM} | pascebantur] Φ^{A*}; pascebant $\Phi^{A2}P^{*}$ | palustribus] $B^{*}T^{2}$ (stribus *in ras.*); paulustribus Φ^{P*}; palubus B^{2}.

3. mergebant Σ^{T} | foedae] $M^{*}P^{*}$; foęde Λ^{L}; faedae A; faede $C\Sigma^{O}$; fęde B Ψ^{D}; f•edę $\Pi^{C}\Theta^{G}$; fedae $M^{2}\Phi^{VP2}$ (*in ras.*) $\Theta^{AM*}P^{2}$; fede $\Lambda^{H}X\Pi^{D}\Sigma^{TM}\Phi^{R}\Psi^{B}\Omega^{JM}$ 𝔞 | et *om.* Σ^{TM} | pascebatur Π^{C*} | annis Ψ^{F*M} | ripam Φ^{A*} | locis + uberrimis 𝔞; + uberrimis et Λ^{H}.

4. *** deuorauerantque Φ^{G}; deuoueruntque P^{*} | quas 𝔞 | erant A^{*} | expergefactus] experrectus $\Pi^{D}A\Phi^{RA2GVP}$; expertus $\Pi^{C}\Phi^{Z*}\Theta^{AM}$; experrectusque Φ^{A*}; expertusque T. ¶ ij experrectus Θ^{M} | farao $X\Sigma^{OM}$; faraho Σ^{T}.

5. dorsmiuit O^{*} | ∾ dormiuit rursum Ω^{S} | alterum] aliud $\Sigma^{TO}\Omega^{M}$ | pullulabant] Φ^{A*}; pululabant $\Phi^{RA2V}\Psi^{M}$; pullabant M^{*} | culmo ** T^{2} (o *in ras.*) | plene $\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{TM}B\Omega$ 𝔞 | adque $GCX\Pi^{C}O$ | formosae] formonsae $GCA\Phi^{A*}OP^{*}$; perfecte Σ^{M}.

6. quoque] quęque Λ^{L*} | tenues *** Φ^{A} | oridine O | ** oriebantur P.

7. omnem *om.* T^{*} | priorem $M^{*}\Phi^{G*}$; primarum Ω^{S} | euigilans + pharao $\Lambda^{L}T^{2}$ (*in ras.*) $M\Phi\Theta^{AM}\Psi^{DFM}\Omega^{S2}$ (*marg.*) ^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩 𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in gen. 15, 2* | quietem + pharao $\Sigma^{O}B\Theta^{G}P^{2}$ (*in marg.*) Ψ^{B}; + farao Σ^{M}.

8. perterritum O^{*} | missit O | ad + omnes Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX* | iectores Ω^{M} | ęgipti Σ^{TO}; egypti $C\Lambda^{L}X\Pi B\Omega^{J}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞 | cunctos (que *om.*) $\Phi^{A}\Omega^{M*}$ | accersitis] $G^{*}C^{*}\Sigma^{O*}P^{*}$; acersitis $\Lambda^{L}O$; adcersitis Σ^{T}; arcersitis $G^{2}\Theta^{AMG}P^{2}$; arcessitis $C^{2}X\Sigma^{O2}B$ | narrabit X; *om.* Ω^{M} | interpetraretur Σ^{T}.

9. tunc] P^{*}; tum P^{2} | pincennarum T^{*} | ∾ magister pincernarum 𝔞𝔤.

---

2. ⟨pulchrae A | ⟨et pascebantur GA | 3. ⟨aliae GCAT | ⟨et pascebantur A | 4. ⟨devoraveruntque AT | ⟨expergefactus CAT | 5. ⟨rursum G | ⟨septem CAT | 6. ⟨aliae G AT | ⟨et percussae G | 7. ⟨devorantes GA | § evigilans O; ⟨evigilans GCAT | 8. ⟨et facto G | ⟨misit A | ⟨cunctosque G | ⟨et accersitis GAT | ⟨nec G | 9. ⟨tunc GCAT | § confiteor O; ⟨confiteor GAT.

10 iratus rex servis suis me et ma-
gistrum pistorum retrudi iussit
in carcerem principis militum
11 ubi una nocte uterque vidimus
somnium praesagum futuro-
rum
12 erat ibi puer hebreus eiusdem
ducis militum famulus
cui narrantes somnia
13 audivi-
mus quicquid postea rei pro-
bavit eventus
ego enim redditus sum officio
meo et ille suspensus est in
cruce
14 protinus ad regis imperium edu-
ctum de carcere Ioseph toton-
derunt
ac veste mutata obtulerunt ei
15 cui ille ait
vidi somnia nec est qui edisse-
rat quae audivi te prudentis-
sime conicere
16 respondit Ioseph
absque me Deus respondebit
prospera Pharaoni
17 narravit ergo ille quod viderat
putabam me stare super ripam
fluminis

---

10. iussit GO; iussisti A | 14. ioseph totonderunt GO; totonderunt ioseph A | 15. audiui te AO; audiui de te G.

Desunt O (*ant. vers. a v.* 14, eductus est *etc.*) Θ^{H}.

10. iratu O* | iratusque Θ^{M*} | suis *bis rep.* Σ^{M*} | magistro O | magistrum + meum Ω^{M*} | pistorum] Θ^{A2} (i *in ras.*) | iussisti C*A | in carcere TΘ^{AMG} | principes O.

11. una *om.* Π^{C} | ∾ nocte una Π^{D} Ψ^{B} | una - uidimus] *in ras.* Π^{D2} | utraque O; *om.* Θ^{A} | uidi Π^{C*} | praesagium T* Φ^{A2}Θ^{M*G}P 𝔯𝔢𝔩𝔤; presagium Λ^{H}Ω^{J}.

12. hebręus MΘ^{G}; hebraeus Λ^{L}AT Φ^{RAGV}OΘ^{AM}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠; haebraeus Φ^{ZP}; ebreus XΣΨ^{M}; aebreus Ψ^{B} | cui] cum Ψ^{M} | narrantes somnia] *in ras.* Φ^{A2}.

13. audiuimus] *in ras.* Φ^{A2}; audi Π^{C} | quicquid] quicquam Θ^{G*}; quid T* | postea rei] posterei C* | rei *om.* G* | probabit XB; probauerit C* | ∾ probabit rei B | enim *om.* Ψ^{D} | redditis Λ^{H}; redductus Λ^{L*} | illae C | ille *** T | in cruce] in patibulo Σ^{TO}; *om.* Θ^{G2} *cum hebr. et LXX.*

14. regis] *in ras.* X^{2} | eductus Σ^{T}; deductum Ψ^{B*} | iosep CΣ^{M} | tonderunt Π^{C} | ∾ tot(o)nderunt ioseph Λ^{H}ΠAMP*Ω^{S} | totoͅnderunt + eum G^{C}X *cum LXX* | hac CX | uesti Φ^{Z*} | mutate Ω^{M} | obtulerunt] P*; oblatus est Σ^{M}BΘ^{G}P^{2} | e * i ** G^{1} *in ras.*

15. ille] rex Ψ^{B} | somnium ΠΣ^{TM} *cum hebr. LXX et cod.* O | qui + ea P | edisserat — prudentissime] *in ras.* Π^{D2} | edisserat + nobis Ψ^{B}; + et Λ^{L}Σ; + ea X. *Cf. hebr. LXX et cod.* O (qui interpretet illud) | quae] qui B; quia Λ^{L}Σ; *om.* PΨ^{M} | qu(a)e + uidi TΦ^{RAG*VP}Ψ^{BDF}Ω^{M}; + uidi que Π^{D2}. ¶ ā uidi Θ^{M} | audiui + de GB | audiui te] audite Φ^{V*} | prudentissime] sapientissime 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | prudentissime + posse P | conicere = GCΛXΠ^{CD2} (cere *in ras.*) ΣBATMΦΘ^{AMG}PΨΩ^{JM} 𝔞; coniicere Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠.

16. respondit ioseph] *in ras.* Π^{D2} | iosep Σ^{M} | repondebit G†; respondet Θ^{A*}(?); respondent Ψ^{B*} | faraoni Λ^{L}XΣ^{OM}; farahoni Σ^{T}.

17. ille] Σ^{O*}; pharao BTMΦΘ^{AMG2} (*in ras.*) PΨ^{DFM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; farao Σ^{O2M} *cum hebr. LXX et cod.* O | quod] que 𝔞 | putabat Ψ^{DM}.

---

10. ¶ iratus XXXV. Θ^{A2}; ⟨iratus GAT | ⟨me G | 11. ⟨ubi GA | 12. § erat O; ⟨erat AT | ⟨cui AT | 13. ⟨ego GAT | ⟨et ille G | 14. ¶ protinus XXXVIIII. C^{2}XΣ; LXIII. B; *Div. sine num.* Ψ^{BDF}; ⟨protinus GCAT | ⟨ac GA | 15. ⟨cui GT | ¶ vidi LXIII. G; ⟨vidi AT | ⟨quae T | 16. § respondit O; ⟨respondit GCAT | ⟨absque GAT | 17. ⟨narravit GCAT | ⟨putabam GCAT.

18 et septem boves de amne conscendere pulchras nimis et obesis carnibus
quae in pastu paludis virecta carpebant
19 et ecce has sequebantur aliae septem boves
in tantum deformes et macilentae
ut numquam tales in terra Aegypti viderim
20 quae devoratis et consumptis prioribus 21 nullum saturitatis dedere vestigium
sed simili macie et squalore torpebant
evigilans rursum sopore depressus 22 vidi somnium
septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque pulcherrimae
23 aliae quoque septem tenues et percussae uredine oriebantur stipula
24 quae priorum pulchritudinem devorarunt
narravi coniectoribus somnium

---

19. in terra GTM; in uniuersa terra A | 22. adque GO | 23. oriebantur stipula GO; oriebantur e stipula A | 24. somnium GA; somniorum O.

Desunt O (*ant. vers. usque ad v.* 20, deuoratis) Θ^{H}.

18. boues] G^{C} (ues *in ras.*) | conscenderant Ψ^{B*} | pulchras] G^{C} (chras *in ras.*); pulchra Π^{C}; pulchre Ψ^{B*}; pulcre Σ^{T} | obęsis GΠ^{C*}Φ^{V2}; oboesis Φ^{A*}Θ^{A*}; oboęsis Π^{C2}; obessis Σ^{T*}Φ^{V*}Ψ^{M} | • carnibus Ω^{M} | paustu Ψ^{M} | uireta Σ^{O*} 𝔤 | carpiebant Θ^{M*}.

19. et *om.* B | has] eas Ψ^{B2DFM}; *om.* XΠ^{C}Φ^{Z}Ψ^{B*} | sequ•ebantur Θ^{M}; assequebantur Π^{C}Φ^{Z}; adsequebantur X; sequebabantur Φ^{R*} | ∾ sequebantur eas Ψ^{B2} | alia B | ∾ septem alie Ω^{M} | in tantum] itantum Φ^{R} | ut] ita hut C | in + uniuersa AΨ^{DFM}Ω^{M} 𝔴 *cum hebr. et LXX. Cf. Aug. loc. in gen. 156 et cod.* O (in tota) | in terra uniuersa uiderim Ψ^{B*}; in terra egipti uniuersa uiderim Ψ^{B2} | egypti Λ^{L} XΠ^{D}BPΨ^{M}Ω; ęgipti Σ; egipti CΛ^{H}𝔞.

20. quae] qui 𝔞 | consumtis CXΣ^{T}A | prioribus] pecoribus 𝔩𝔳𝔰*.

21. sa•turitatis Λ^{H} | uestigium] B^{2} (ues *in ras.*) | similis Ψ^{M}; simile Λ^{L*}T | similem aciae O | matiae Φ^{G}Ψ^{B}; macies Π^{C} | scalore Ψ^{B}Ω^{S} | torpebant] Φ^{A*}; torquebant Φ^{A2} | euigilans] et uigilans Ψ^{B} | rursus ΣMΨ^{F}Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | supore G.

22. somnium + aliud Σ^{T2}; + alium O^{2} | pullulabant] Φ^{Z*}; pululabant Φ^{RZ2GP*} Ψ^{F}; pullubant M*Ω^{M}; pupulabant Φ^{V*}; pullulabunt 𝔞 | in] de XT | ∾ uno culmo Ω^{S} | plęne B | atque] Σ^{T*}; adque GCXΣ^{T2} O | pulcherime Ω^{M}; pulcerrim(a)e GCΛ^{L} XΠ^{C}Σ^{TM*}B 𝔞.

23. • alie X | tenues + et uento uste Λ^{L} | uredine] P^{2} (*pr.* e *in ras.*); uridine Φ^{P2}; uiredinę Ψ^{F*}; uiridine Φ^{P*}Θ^{G*}; oridine O; *om.* G* | horiebantur CΛ^{L}; uriebantur G | (o)riebantur stipula = G†CΛ^{L2} XΣBTM*OΘ^{AMG}P*Ψ^{B2}; (o)riebantur stipul(a)e G^{1}Π; oriebantur e stipula Λ^{H}AM^{2} Φ^{R}Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; horiebantur enim stipula Λ^{L*}; oriebantur (stipula *om.*) Φ^{AZGVP}P^{2} Ψ^{B*DFM}Ω^{JM}.

24. priorem Φ^{P} | pulchritudine Ψ^{DM} | ∾ pulcritudinem priorum Σ^{T} | deuorarunt] G*Φ^{R2} (ru *in ras.*) Φ^{P2} (arunt *in ras.*); deuorauerunt G^{C}ΠΣ^{O*}OΩ^{SM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; deuorabant Σ^{T}; deuorabantur B | narraui coniectoribus] *in ras.* Φ^{P2} | narrauit Θ^{M*} | coniect. somnium] P*; coniect. somniorum CXBTMOΘ^{AMG}P^{2}. ¶ ij somnium Θ^{M} | et nemo] nec Σ^{M} | nemo est] *in ras.* Φ^{P2}.

---

18. ⟨et septem A | ⟨quae A | 19. ⟨et ecce GA | ⟨in tantum AT | 20. ⟨quae GAT | 21. ⟨nullum G | ⟨sed GA | ⟨evigilans GCAT | 22. ⟨vidi G | § septem O; ⟨septem AT | 23. ⟨aliae GAT | 24. ⟨quae A | ⟨narravi GCAT.

et nemo est qui edisserat
25 respondit Ioseph somnium regis unum est
quae facturus est Deus ostendit Pharaoni
26 septem boves pulchrae et septem spicae plenae septem ubertatis anni sunt
eandemque vim somnii comprehendunt
27 septem quoque boves tenues atque macilentae quae ascenderunt post eas
et septem spicae tenues et vento urente percussae
septem anni sunt venturae famis
28 qui hoc ordine complebuntur
29 ecce septem anni venient fertilitatis magnae in universa terra Aegypti
30 quos sequentur septem anni alii tantae sterilitatis
ut oblivioni tradatur cuncta retro abundantia
consumptura est enim fames omnem terram
31 et ubertatis magnitudinem perditura inopiae magnitudo
32 quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium firmitatis indicium est
eo quod fiat sermo Dei et velo-

---

27. adque GO | macilentae G; machilentae A; maculentę O | 30. tradatur GO; tradantur A* | 31. magnitudinem CΠAM; magnitudine O | 32. ad eandem rem pertinens CΛΠA; eundem pertenens O.

Desunt G (*a v.* 31, et ubertatis) O (*ant. vers. vv.* 29–30) Θ^{H}.

25. iosep Σ^{M} | sonium B | sompnium + est Ω^{M} | quae] quod $X\Sigma^{TO}$ | deus] dominus $\Phi^{R}\Theta^{AM}$ | ostendit] *in ras.* Ψ^{B2} | faraoni $\Lambda^{L}X\Sigma^{OM}$; farahoni Σ^{T}.

26. bobes $X\Sigma^{T}BO$; oues Λ^{H} | ubertatis] G^{c} (b *in ras.*); ubertati T*; ubertates P* | annis Ψ^{M} | ∾ anni ubertatis Π | eademque $X\Phi^{A*Z\dagger}\Theta^{M*}\Psi^{B*DFM}$ | eandem (que *om.*) G* | compraehendunt A; conprehendunt $C\Lambda^{L}\Sigma^{T}BM^{*}O\Omega^{M}$; conpraehendunt $GT\Theta^{AMG}$; compreendunt X; comprehenderunt $\Phi^{RZG}\Psi^{M}$; conprehenderunt Φ^{VP}; conpraehenderunt Φ^{A}.

27. quoque] que $\Lambda^{H\dagger}$; *cum hebr. et LXX; om.* Φ^{G*} | bobes $X\Sigma^{T}BO$ | tenues *om.* Ω^{M} | adque GCXO; ac B | machilent(a)e $\Lambda^{H*}BA$; macillentes Ψ^{B*}; maculentę O | ascenderant B; ascendunt Ψ^{M} | eos Φ^{P*} | urenti C | annis Ψ^{M} | uenturi O 𝔞 | ∾ uentur(a)e sunt 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠.

29. ecce] et Σ^{T}; *om.* Σ^{M} | annis Ψ^{M*}; *om.* Ψ^{B*} | magnae — 30. sterilitatis *om.* O | egypti $X\Pi^{D}B\Psi^{M}\Omega$; ęgipti Σ; egipti $\Lambda^{H}\Psi^{B}$ 𝔞; hegypti C.

30. sequentes Σ^{T}; secuntur XB | alie Π^{C} | sterilitatis] Λ^{L*}; sterelitatis $C\Lambda^{L2}\Sigma^{T}BAM^{*}P\Psi$ | ut] et Ψ^{B*}; *om.* P* | obliuioni — terram] *in ras.* G^{c} | tradantur $\Lambda^{L*}A^{*}$; detur Ω^{M} | retro + in Π^{C*} | consumtura $X\Sigma^{TM}A$; consuptura Ψ^{M}; consumpta B | est *om.* Π^{C} | enim *om.* Σ^{T} | terram] *in ras.* Φ^{R1}.

31. uuertatis A | magnitudine $O\Theta^{A}$ | perdituras C*; largitura X | perditura + est $\Lambda\Pi^{C}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠.

32. ad *om.* $B^{2}O$ | ad eandem] B^{2} (ean *in ras.*); ad eundem $O\Psi^{DF*}$ | rem *om.* $O\Psi^{F*}$ | pertenens O* | fiat] fuit Λ^{H} | dei] domini $C\Sigma\Phi^{P*}$; deus Φ^{V} | et *om.* Π^{C} | uelociter B.

---

25. § respondit O; ⟨respondit CAT | ⟨somnium GCT | ⟨quae A | ⟨ostendit G | 26. ⟨septem GCAT | ⟨eandemque GA | 27. ⟨septem quoque GAT | ⟨et septem GA | ⟨septem anni GA | 28. ⟨qui A | 29. ⟨ecce GCAT | 30. ⟨quos GAT | ⟨alii G | ⟨ut GA | ⟨consumptura AT | 31. ⟨et ubertatis A | 32. ⟨quod CAT | ⟨eo quod A.

cius impleatur
33 nunc ergo provideat rex virum
sapientem et industrium
et praeficiat eum terrae Aegypti
34 qui constituat praepositos per
singulas regiones
et quintam partem fructuum
per septem annos fertilitatis 35 qui
iam nunc futuri sunt congre-
get in horrea
et omne frumentum sub Pharao-
nis potestate condatur
serveturque in urbibus 36 et pa-
retur futurae septem annorum
fami quae pressura est Aegy-
ptum
et non consumetur terra inopia
37 placuit Pharaoni consilium et
cunctis ministris eius
38 locutusque est ad eos
num invenire poterimus talem
virum qui spiritu Dei plenus sit
39 dixit ergo ad Ioseph
quia ostendit Deus tibi omnia
quae locutus es
numquid sapientiorem et similem
tui invenire potero
40 tu eris super domum meam
et ad tui oris imperium cunctus
populus oboediet
uno tantum regni solio te prae-
cedam
41 dicens quoque rursum Pharao
ad Ioseph
ecce constitui te super univer-
sam terram Aegypti

---

34. fructum AO *utroque errante* | 36. consumetur CΛΠA; consummetur O.

Desunt GO^{H}.

33. preuideat B | industrium] Φ^{Z*} Ψ^{B*}; industrem $\Phi^{Z2}\Psi^{B2}$ | terra $\Pi^{C}\Phi^{A*}$; ****** terrae P | egypti XΠBΨ^{M}Ω; ęgipti Σ^{TM}; egipti C$\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Psi^{B}$ a; aegyptii O.

34. praepossltos O | singulas] cunctas Ω^{S} arel𝔷c | fructum Π^{C}BAΦ^{Z*}O | annis Λ^{L*H}X | fertilitatis *om.* B.

35. nunc *om.* O | ∼ nunc iam A 𝔴 | congregat Φ^{A} | omnes Π^{C} | frumento Ψ^{B*}; fructum O | faraonis XΣ^{OM}; farahonis Σ^{T} | ∼ potestate pharaonis XΩ^{M} | condantur $\Lambda^{L*}\Pi^{C}\Psi^{M}$ | seruenturque Π^{C}.

36. paretur] pr(a)eparetur PΨΩ ag rel𝔷c | fami] T*; famis T^{2} | pręssurę O; oppressura Ω^{J} agrel𝔷c | egyptum XΠ^{D}BΩ; aegiptum Ψ^{B}; egiptum CΛΣ a | consummetur Σ^{TM}BO | inopię B.

37. placuitque Ψ^{B} *cum hebr. et LXX* | faraoni Λ^{L}XΣ^{OM}; farahoni Σ^{T} | ministri Φ^{A*}.

38. est *om.* O | numquid Ψ^{BDF} *cum Aug. quaest. in gen. 134* | spiritus Φ^{Z} | ∼ sit plenus Ψ^{B}.

39. dicit Σ^{O} | iosep Σ^{M} | ∼ tibi deus omnia XΠ^{C}ΣM$\Phi^{RZGVP}\Theta^{A}\Psi^{DFM}$Ω agrel𝔳𝔷c; tibi omnia deus BΦ^{A} | locutus est Ψ^{B*} | consimilem Ω^{SJ} ael𝔷c | poterimus A.

40. cunctis Λ^{L} | cunctos populos Φ^{Z*} | oboedi*et Θ^{G}; oboediat M*; obediat B | unum $\Phi^{A\dagger}$P* | solium $\Phi^{A\dagger}$ | praecedam] predam Ψ^{M} | ∼ precedam te a.

41. dicens quoque] $\Lambda^{H*}\Theta^{G*}$; dixit quoque $\Lambda^{LH2}\Theta^{AM*G2}\Omega^{SJ}$; dixitque agrel𝔷c *cum hebr. et LXX* | rursus Ω^{S} l𝔷c | farao XΣ^{OM}; faraho Σ^{T} | adoseph Θ^{G*} | iosep Σ^{M} | ecce + nunc O | constititui Φ^{O} | te + hodie Λ^{H} | uniuersam] omnem X | terra Π^{C} | egypti CXΠ^{D}BPΩ; aegipti Σ^{O} Ψ^{B}; egipti ΛΣ^{TM} a.

---

33. § nunc O; ⟨nunc CAT | ⟨et praeficiat A | 34. ⟨qui A | ⟨et quintam AT | ⟨per A | 35. ⟨et omne A | ⟨serveturque AT | 36. ⟨et non A | 37. § placuit O; ⟨placuit CAT | 38. § locutusque A; ⟨locutusque T | § num O; ⟨num CAT | 39. ¶ dixit LXIIII. B; § dixit O; ⟨dixit CAT | ⟨quia AT | ⟨numquid AT | 40. ⟨tu CAT | ⟨et ad A | ⟨uno A | 41. ⟨dicens CAT | ⟨ecce AT.

42 tulit anulum de manu sua et
dedit in manu eius
vestivitque eum stola byssina et
collo torquem auream circum-
posuit
43 fecitque ascendere super currum
suum secundum clamante prae-
cone
ut omnes coram eo genuflecterent
et praepositum esse scirent uni-
versae terrae Aegypti
44 dixit quoque rex ad Ioseph ego
sum Pharao
absque tuo imperio non movebit
quisquam manum aut pedem
in omni terra Aegypti
45 vertitque nomen illius et vocavit
eum lingua aegyptiaca Salva-
torem mundi
dedit quoque illi uxorem Aseneth
filiam Putiphare sacerdotis He-
liopoleos
egressus itaque Ioseph ad terram
Aegypti

---

43. clamante CΛΠA; clamantem O | 45. illi CΛΠA; ei O.

Desunt GΘ^{H}.

42. tullit O | tulitque Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. hebr. et LXX* | tulit anulum dedit de manu sua in manu eius Ψ^{B*}; tulit autem anulum de manu sua et in manu eius dedit Ψ^{B2} | dedit + eum Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. hebr. et LXX* | sthola O; stolam CX ΣBΦ^{RAZGV}ΨΩ | bysina O; byssinam C Φ^{RZGV}Ψ^{DM}Ω^{J}; bissinam XΣBΦ^{A}Ψ^{BF}Ω^{SM} | auream] P*; aureum AP^{2}.

43. fecitque + eum Σ^{O2M}BM^{2}P^{2}Ψ Ω^{S} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | ascendere + eum Ω^{J} | super *om.* O | secundum] Φ^{V*}; secundo Λ^{H}TΦ^{V2}Ψ^{B}Ω^{S} 𝔞 | clamantem Π^{C} Σ^{T}O | praeconem Π^{C}; preconem Σ^{T} | ut] et P* | egypti XBPΨ^{M}Ω; aegipti Π^{D}Ψ^{B}; ęgipti Σ^{TO}; egipti ΛΣ^{M} 𝔞.

44. dixit — aegypti *om.* O *per homoeoteleuton* | quoque + pharao Ψ^{B}. *Cf. hebr.* (pharao ad ioseph) | rex + aegypti 𝔯𝔢𝔩𝔰; + egipti 𝔞 | iosep Σ^{M} | farao Λ^{L}X Σ^{OM}B; faraho Σ^{T} | quiquam Φ^{A*}; quispiam CΛ^{L}X; quipiam Π^{C} | manuum Σ^{T*} | aut] nec B | omni] tota Π^{C} | egypti CΛ^{L} XΠ^{D}BPΩ 𝔞; ęgipti Σ^{O}; aegipti Φ^{P*}Ψ^{B}; egipti Λ^{H}Σ^{TM}.

45. uertit quoque C | illius] *in ras.* Π^{D2}; eius Ψ^{DF}Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | ∼ illius nomen Σ^{M} | uocabit XB | uocauit + nomen illius Ω^{M*}; + nomen Ω^{M2} (illius *exp.*). *Cf. hebr. et LXX cum Hier. quaest. in gen. ad loc. et Aug. quaest. in gen. 135* (voc. pharao nomen ioseph) | aegyptiaca] Φ^{Z*}; egyptiaca Λ^{L}XΠ^{D}Ψ^{M}Ω; egypciaca P; hegyptiaca C; ęgiptiaca Σ^{TO}; egiptiaca Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{B} 𝔞; aegyptia Φ^{Z2}; egyptia B | deditque ΛΣ^{TM} BΨ^{B} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | illi] ei OΨ^{B} *cum Hier. et Aug. loc. cit.* | aseneth = CXΠΣ^{O}BATΦ^{V} Θ^{MG}PΨ^{BD}Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; asenneht Σ^{T}; asenet Σ^{M}; asenech ΛMΦ^{RAZP}Θ^{A}Ψ^{FM}Ω^{S}; assenech Ω^{M} 𝔞; ascenech O; asenec Φ^{G} | filia Π^{C} | putiphare = A 𝔴𝔠; putiphares TMΦ^{Z} Ψ^{B2}; putipharis Ω^{M}; putifarę Σ^{O}; puthifar P; phutiphare Λ^{L}Π^{D}BO; phutiphares CΦ^{RAGVP}Ψ^{B*DM}; phutipharis Ω^{SJ} 𝔯𝔢𝔩𝔰; phutiphar Π^{C}; phutifares XΘ^{A2MG}Ψ^{F}; phutifaris 𝔞; phutifar Θ^{A*}; futifare Σ^{TM} 𝔤; futipharis Λ^{H} | ∼ futifare filiam Σ^{T} | heliopolaeos Φ^{P}; helyopoleos Ω^{S}; eliopoleos Λ^{H}XΣ^{TM}Φ^{AZ}Θ^{A*}; elyopoleos Ψ^{F}; heletipoletis Λ^{L} (*et in marg. al. m.* eliopoleos) | egressus + est Σ^{M}Φ^{Z2P}P^{2}Ω^{M} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr.* | itaque + est Ψ^{B2} | iosep Σ^{M} | egypti Λ^{L}XΠ^{D}BΩ^{SJ}; hegypti C; aegipti Φ^{P*}Ψ^{B}; ęgipti Σ^{O}; egipti Λ^{H}Σ^{TM}Ω^{M} 𝔞.

---

42. § tulit O; ⟨tulit CAT | ⟨vestivitque A | 43. ⟨fecitque AT | ⟨ut A | ⟨et praepositum A | 44. ⟨dixit CAT | ⟨ego T | ⟨absque AT | 45. ¶ vertitque LXV. B; ⟨vertitque CAT | § dedit O; ⟨dedit AT | ¶ egressus XXXV. Θ^{M2G2}; § egressus AO; ⟨egressus CT.

46 triginta autem erat annorum
quando stetit in conspectu
regis Pharaonis
circuivit omnes regiones Aegypti
47 venitque fertilitas septem annorum
et in manipulos redactae segetes
congregatae sunt in horrea
Aegypti
48 omnis etiam frugum abundantia
in singulis urbibus condita est
49 tantaque fuit multitudo tritici ut
harenae maris coaequaretur
et copia mensuram excederet
50 nati sunt autem Ioseph filii duo
antequam veniret fames
quos ei peperit Aseneth filia
Putiphare sacerdotis Heliopoleos
51 vocavitque nomen primogeniti
Manasse dicens
oblivisci me fecit Deus omnium
laborum meorum et domus
patris mei

---

46. circuiuit CΛΠA; circumibit O | 49. (h)arenae CΛΠA; harena O | copia CΛO; copiam A* | 50. famis A*O. *Cf.* 12, 10 | 51. domus CΛΠT*MO; domum A.

Desunt $G O^{H}$.

46. autem *om.* Σ^{T} 𝔞𝔢 | autem e. annorum] annorum autem erat ioseph P* | ∾ annorum erat $\Sigma\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | regis pharaonis] *in ras. brev. spatio* Φ^{G1} | faraonis $\Lambda^{L}\Sigma^{OM}$; farahonis Σ^{T} | (ph)araonis + et Π^{D} $\Sigma^{M}BTM\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi\Omega^{SM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum hebr. et LXX* | circuiuit] T*; circumiuit $T^{2}M^{*}$ $\Phi^{AZ*3GV}\Theta^{AMG}P\Psi^{B*M}$ 𝔯; circuibit $X\Sigma^{T}B$; circumibit $\Phi^{RZ2}O$ | egypti $X\Pi^{D}BP\Omega$; hegypti C; ęgipti Σ^{O}; aegipti *** Ψ^{B}; egipti $\Lambda\Sigma^{TM}$ 𝔞.

47. redactae] redacta est Π^{C} | congregata Σ^{T} | in] *in ras.* Ψ^{B2} | ęgypti X; egypti $C\Lambda^{L}\Pi^{D}B\Psi^{M}\Omega$; aegipti Ψ^{B}; ęgipti Σ^{TO}; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ 𝔞.

48. etiam] enim P | frugum] frum X*; fructuum O | habundantiam B | condita] *in ras.* Φ^{A1}.

49. tanteque Π^{C}; tantumque B | multitudo] abundantia 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; habundancia Ω^{S} | trittici $CX\Sigma^{T}A\Theta^{AMG}$; trici Φ^{A*} | ut] *in ras.* Ψ^{B2} | aren(a)e $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma^{TM}BA\Phi^{AP}\Theta^{AG*}\Psi^{BF2}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 harena $T^{*}O\Psi^{D}$; arena $XM^{*}\Psi^{F*M}$ | coaequarentur Π^{C}; quoęquaretur Λ^{L}; quoequaretur $\Lambda^{H}X\Sigma^{TO}$ | et *om.* O | copiam $X\Sigma^{M}BA^{*}\Phi^{A*G}\Psi^{BDF*M}$ | mensura Φ^{A*}; mensurae Π^{C}; mensure X | excederent X.

50. natique sunt (autem *om.*) 𝔞𝔤𝔩𝔰 *cum hebr.* | iosep Σ^{M}; yoseph X | famis $\Lambda^{L*}A^{*}\Phi^{A*}O\Theta^{A*M*G}P^{*}$ | ∾ peperit ei B 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | peperit ***** Φ^{A} | asenneth Σ^{T}; asenet Σ^{M}; asenech $\Lambda M\Phi^{RAZGP}\Theta^{A}\Omega^{S}$; ascenech O; assenech Ω^{M} 𝔞. ¶ ā asenech Θ^{M} | filiam Π^{C} | putiphare = 𝔤𝔯𝔴𝔠; putiphares T M; putipharis Ω^{M}; putifarae* Σ^{O}; putifare P*; putifares AP^{2}; phutiphare $\Lambda^{L*}O$; phutiphares $C\Lambda^{L2}B\Phi\Psi^{BD}$; phutipharis $\Pi\Omega^{S}$𝔯𝔢𝔩𝔰; phutifares $X\Theta^{AMG}\Psi^{FM}$; phutifaris Ω^{J} 𝔞; futipharis Λ^{H}; futifare Σ^{M}; futifares Σ^{T} | eliopoleos $\Lambda^{H}X\Sigma^{TO*M}\Phi^{A}\Psi^{BF}$ 𝔞; eliopolaeos Φ^{P}; helyopoleos Ω^{S}; helipoleos Π^{C*}; eleopoleos B.

51. uocabitque XB | primogenito O | primogeniti + sui Ψ^{B} | manasse = $CX\Pi\Sigma B$ $ATM\Phi O^{2}\Theta^{M}P\Psi^{B2DF}$ 𝔤𝔯𝔴; mannasse Ψ^{B*}; manase $O^{*}\Psi^{M}$; manasses $\Lambda\Theta^{A2G}\Omega$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; manases Θ^{A*} | ∾ fecit me Ψ^{B} | deus] dominus O | omnium] oblinium Σ^{T} | lauorum O | meorum *om.* P* | domus] T*; domum $\Sigma^{TM}AT^{2}\Phi P^{*}\Omega^{M}$; de domu O. ¶ « et domum patris mei ». Nota pulcram casuum uarietatem iuxta duos modos regiminis, simile Isaiae LXIII « miserationum Domini recordabor laudem Domini ». Sed istud hic quidam destruxerunt, illud non *Guill.*

---

46. ‹triginta AT | ‹circuivit AT | 47. § venitque O; ‹venitque CAT | ‹et in A | 48. ‹omnis AT | 49. ‹tantaque AT | ‹et copia A | 50. ¶ nati LVI. A; LXVI. B; *Div: sine num.* Ψ^{BDF}; § nati O; ‹nati CT | ‹quos A | 51. ‹vocavitque AT | § oblivisci O; ‹oblivisci AT.

52 nomen quoque secundi appel-
lavit Ephraim dicens
crescere me fecit Deus in terra
paupertatis meae
53 igitur transactis septem annis
ubertatis qui fuerant in Ae-
gypto
54 coeperunt venire septem anni
inopiae quos praedixerat Io-
seph
et in universo orbe fames prae-
valuit
in cuncta autem terra Aegypti
erat panis
55 qua esuriente clamavit populus
ad Pharaonem alimenta pe-
tens
quibus ille respondit
ite ad Ioseph et quicquid vobis
dixerit facite
56 crescebat autem cotidie fames
in omni terra
aperuitque Ioseph universa hor-
rea et vendebat Aegyptiis
nam et illos oppresserat fames
57 omnesque provinciae veniebant
in Aegyptum ut emerent escas
et malum inopiae temperarent.

---

54. famis A*O | erat panis *lectio archetypi et Hieronymi cum hebraeo, qua facile explicantur falsae correctiones:* erat famis *in* O, *et* non erat panis *in* A | 56. cotidie famis A*O.

Desunt GΘ^{H}.

52. secundo Π^{C}; *om.* M* | appellabit X | ephraim = ΠΑΜΦΟΘ^{AMG}PΩ^{J} grelbgc; ephraym Ψ^{D}; epphraym Ω^{S}; hephraym C; effraim Λ^{H}Ψ^{BFM}Ω^{M} a; efraim Λ^{L}ΣBT; efraym X | in terram Σ^{T}Ψ^{DFM}.

53. anni O | uuertatis A | ∾ (h)ubertatis annis arelgc | qui] que X | fuerunt Λ^{H} | in aegypto] Φ^{A*}; in egypto CΛ^{L} XΠΒΦ^{A2}Ω; in aegipto Ψ^{B}; in ęgipto Σ^{TO}; in egipto Λ^{H}Σ^{M} a; in aegyptum A*.

54. coeperunt] B*Φ^{A*}; cęperunt Σ^{O}; ceperunt Λ^{H}ΧΠΣ^{TM}B^{2}Φ^{A2}Ψ^{B}Ω^{M} a | annis Π^{C}Ψ^{M} | ∾ septem anni uenire Λ^{L} | iosep Σ^{M} | et] en Φ^{V} | in *om.* Σ^{O}† | famis Λ^{L*} A*Φ^{Z*}ΟΘ^{A*M*G}P* | autem] etiam Ω^{S} a | terre Σ^{M*} | aegypti] Φ^{A*}; ęgypti Λ^{L}; egypti CΧΠ^{D}ΒΦ^{A2}Ω; ęgipti Σ^{T}; egipti Λ^{H}Σ^{OM}Ψ^{B} a | erat panis = Θ^{G2}P*(?) gr *cum hebr.;* erat famis Π^{C}T*M*Φ^{Z*}O; erat fames ΧΠ^{D}ΣBT^{2}M^{2}Φ^{RAZ2GVP}P^{2}ΨΩ; panis erat lbgc; fames erat ae; non erat panis C*Λ^{L1} (erat pa *in ras.*) Λ^{H}A Θ^{AMG*} (*cum LXX, exceptis paucis codd. cursivis*); non erat famis C^{2}. ¶ ij erat fames Θ^{M}.

55. qua] quę O; quas Π^{C}; qui X | essuriente O; esurientes X | clamauat O; clamabit X | faraonem Λ^{L}ΧΣ^{OM}; farahonem Σ^{T} | respondit + dicens O | iosep Σ^{M} | et *om.* Π^{C}O | qui(c)quid + ipse ar elgc | ∾ dixerit uobis Ψ^{DFM}.

56. autem] enim A | cotidie] Θ^{G*}; quotidie Θ^{G2} agrelbgc; quodtidię Λ^{L}; quotdidie Θ^{AM}; quotdidię B; quoddidie X*; quotididie X^{2} | famis Λ^{L*}A*Φ^{A*Z*P*}O Θ^{A*M*G}P* | ∾ fames cotidie P | terra + aegypti A | iosep Σ^{M} | et *om.* Ψ^{M} | egyptiis CΛ^{L}ΧΠΒΨ^{M}Ω; aegiptiis Ψ^{B}; ęgiptiis Σ^{T}; egiptiis Λ^{H}Σ^{OM} a | illa P | oppͬsserat P^{2} (e *in ras.*); obpraesserat T; obpresserat X; opresserat OΨ^{M*}; presserat Ψ^{M2} | famis CΛ^{L*}ΟΘ^{A*M*G}P*.

57. omnisque A*; omnes (que *om.*) Θ^{A*} | prouinciae] P^{2} (ciae *in ras.*) | egyptum CΛ^{L}ΧΠ^{D}ΒΩ; ęgiptum Σ^{TO}; egiptum Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{B} a | temperarent] temptarent Φ^{A*}.

---

52. ⟨nomen AT | ⟨crescere AT | 53. ¶ igitur *Div. sine num.* Ψ^{DF}; § igitur AO; ⟨igitur CT | 54. ⟨coeperunt AT | ⟨et in A | ⟨in cuncta AT | 55. ⟨qua AT | § quibus O; ⟨quibus AT | ⟨ite AT | 56. ⟨crescebat CAT | ⟨aperuitque AT | ⟨nam AT | 57. ⟨omnesque AT | ⟨et malum A.

XLII. 1 Audiens autem Iacob quod
alimenta venderentur in Aegypto dixit filiis suis
quare neglegitis 2 audivi quod
triticum venundetur in Aegypto
descendite et emite nobis necessaria
ut possimus vivere et non consumamur inopia
3 descendentes igitur fratres Ioseph
decem ut emerent frumenta in Aegypto
4 Beniamin domi retento ab Iacob
qui dixerat fratribus eius
ne forte in itinere quicquam patiatur mali
5 ingressi sunt terram Aegypti cum
aliis qui pergebant ad emendum
erat autem fames in terra Chanaan
6 et Ioseph princeps Aegypti atque
ad illius nutum frumenta populis vendebantur
cumque adorassent eum fratres
sui 7 et agnovisset eos

XLII. 5. ingressi sunt terram ΛATM; ingressi sunt in terram CΠO | 6. adque GO | nutum GA; nutu O.

Desunt G (*usque ad v.* 5, autem fames) $Θ^{H}$.

XLII. 1. audiens] audens $Φ^{A*}$; uidens B *cum LXX et Aug. loc. in gen. 164. Cf. hebr.* (et uidit) *et Aug. quaest. in exod. 72* (cum uidisset) | quod alimenta — 2. possimus] *in ras.* $Ψ^{B2}$ | alimenta *** $Ψ^{M}$; alementa O | uenderentur] peterent $Σ^{M}$ | in aegypto] $Φ^{A*}$; in egypto $Λ^{L}Π^{D}B$ $Φ^{A2}Ω$; in egipto $CΛ^{H}Σ^{TO}Ψ^{B2}$ 𝔞; in egyptum X; in egiptum $Σ^{M}$ | filii sui O | negglegitis O; neclegitis CX; neglegetis $Φ^{Z*}$.

2. uenundaretur $Π^{C}T^{2}MΦ^{RA*Z*GVP}$; uendetur $Ψ^{DF}$; uenditur $Λ^{L*}$; uenderetur $Ψ^{B3M}$; uenderentur $Ψ^{B2}$; uendent $Ψ^{B*}$ | in aegypto] $Φ^{A*}$; in egypto $Λ^{L}ΠΦ^{A2}Ω$; in aegipto $Ψ^{B2}$; in egipto $CΛ^{H}Σ^{O2M}$ 𝔞; in aegyptum O; in egyptum XB; in egiptum $Σ^{TO*}$ | emitte $Φ^{P*}$ | uobis B | possemus A*M* | uibere $Σ^{T}$; bibere X | non *om.* $Φ^{V*}$ | consumemur $Φ^{A}$; consummemur O.

3. igitur] autem $Σ^{M}$ *cum LXX* | iosep $Σ^{TM}$; *om.* $Θ^{M*}$ | decem] undecim(?) M†; *om.* T* | frumentum $Ψ^{M}$ | aegypto] $Φ^{A*}$; egypto $Λ^{L}XΠ^{D}BΦ^{A2}Ω$; aegipto $Σ^{T}$; egipto $CΛ^{H}Σ^{OM}Ψ^{B}$ 𝔞.

4. ben-iamin 𝔠𝔩𝔳; beniamyn $Ω^{S}$ | domui $Σ^{TO*}P^{*}$ (?); dormi $Ψ^{D*}$ | retemto $XΣ^{M}B$ | ab] $Ψ^{B*D*}$; a $XΠ^{D}Σ^{M}Ψ^{B2D2}Ω$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩 𝔳𝔰𝔠; ad $Π^{C}Φ^{A}$ | dixit P | eius] suis $Ψ^{F}$; *om.* B* | in *om.* $Φ^{V*}Ψ^{FM}$ | paciatur $Σ^{O2}$; pacietur $Σ^{O*}$; patitur $Λ^{L*}$; patia***tur B.

5. sunt + in CΠO; + autem $Σ^{M}BT$ $MΦ^{RAZ*GVP}Θ^{AM*G}P^{2}Ψ$. *Cf. LXX* | terra B | aegypti] $Φ^{A*}$; egypti $Λ^{L}XΠ^{D}BΦ^{A2}$ Ω; hegypti C; ęgipti $Σ^{TO}$; egipti $Λ^{H}Σ^{M}$ $Ψ^{B}$ 𝔞 | e*mendum C | famas $Φ^{V*}$; famis $Λ^{L*}Σ^{T*}BΦ^{A*Z*P*}OΘ^{A*M*G}P^{*}Ψ^{B*}$ | canaan X; canahan $Σ^{T}$.

6. iosep $Σ^{M}$ | ioseph + erat $Π^{D}Ψ^{B2}$ Ω 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | princeps + erat $Ω^{SM}$; + in terra B*P* 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. *Cf. hebr. et LXX* | egypti $Λ^{L}XΠBΩ$; aegipti $Σ^{T}Ψ^{B}$; egipti $Λ^{H}Σ^{OM}$ 𝔞; hegypti C | egipti + erat $Λ^{H}$ | adque G $CΛ^{H}XOΘ^{G*}$ | ad *om.* $Σ^{O}$ | illius] eius 𝔞𝔯𝔢𝔩 𝔰𝔠; ipsius $Σ^{M}$ | nutum] C*; nutu $C^{2}Π^{C}$ $Σ^{OM}OΘ^{M*}Ψ^{D}$ | populi $Ψ^{M}$; populus $Φ^{A*}$ | uendebatur X.

7. agnouisset] P^{2} (a *in ras.*); agnouisse O | ad *om.* G† | eos *om.* P* | ca-

---

XLII. 1. ¶ Audiens XL. $C^{2}XΣ$; XLII. $Ω^{SJ}$; LXXI. $Ω^{M}$; LXXII. $ΛTMΦ^{RZGP}P^{2}$; LXXIII. $Φ^{AV}$; *Div. sine num.* $Ψ^{BDM}$; § audiens O; ‹audiens CA | § dixit O | ‹quare AT | 2. ‹audivi T | ‹descendite A | ‹ut A | 3. ¶ descendentes LVII. A; § descendentes O; ‹descendentes CT | 4. ‹beniamin A | ‹ne A | 5. § ingressi O; ‹ingressi CAT | ‹erat AT | 6. ‹et ioseph GA | ‹atque GT | ¶ cumque *Div. sine num.* $Ψ^{BDF}$; § cumque O; ‹cumque GCAT | 7. ‹et agnovisset G.

quasi ad alienos durius loquebatur interrogans eos unde venistis
qui responderunt de terra Chanaan ut emamus victui necessaria
8 et tamen fratres ipse cognoscens non est agnitus ab eis
9 recordatusque somniorum quae aliquando viderat ait
exploratores estis ut videatis infirmiora terrae venistis
10 qui dixerunt non est ita domine sed servi tui venerunt ut emerent cibos
11 omnes filii unius viri sumus
pacifici venimus nec quicquam famuli tui machinantur mali
12 quibus ille respondit aliter est inmunita terrae huius considerare venistis
13 et illi duodecim inquiunt servi tui fratres sumus filii viri unius in terra Chanaan
minimus cum patre nostro est alius non est super
14 hoc est ait quod locutus sum exploratores estis
15 iam nunc experimentum vestri capiam

---

9. terrae AO; terra G† | 11. filii GA; fili O | 13. filii GA; fili O | 15. uestri AO; uestrum G.

Deest Θ^{H}.

naan XΣ^{M}; canahan Σ^{T} | chanaan + uenimus Σ^{O} | ut] et Ψ^{M} | emamus uictui] *in ras.* Θ^{M2} | uictui] Π^{D2} (*ult.* i *in ras.*); uictu Π^{C}; uictum Σ^{T*} | necessario X | ∾ necessaria uictui P.

8. ipse** P^{2} (e *in ras.*); ille Σ^{T} | agnoscens Σ^{TO*} | agnitus] cognitus ael𝔤c | ∾ agnitus est Π.

9. recordatusque — ait *om.* Ω^{M} | recordatusque + est Σ^{O*} | quae] qua Ψ^{F*}; *om.* Σ^{O*} | ait + ad eos G^{C}Σ^{M}BTΦΘ^{AMG}P^{2}ΨΩ^{SJ} agrel𝔤c *cum hebr. et LXX* | estis + et G | ut *om.* O | uideritis Ω^{S} | infirmiora] inferiora A | terra G†B | terrae — 10. domine] *in ras.* Θ^{A2}.

10. qui *om.* G* | qui dixerunt *om.* B* | non es Θ^{M*} | dñe CΛXΣΨ^{BFM}Ω^{JM} ag | sed *om.* B | cybos O.

11. fili OP* | unius *om.* Ω^{S*} | uiri *om.* A | ∾ uiri unius BΦ^{A}Ψ^{DFM}Ω^{S2} | ∾ sumus uiri Φ^{Z*} | pacifici] C*; pacifice C^{2} Λ^{H}Σ^{TO}P; pacificę Λ^{L} | nec] ne Σ^{O*M}Φ^{Z*} P*Ψ^{M} | quiquam G*Ω^{J} | macchinantur G; macinantur Λ^{L}XΣ^{T}A*.

12. aliter est *om.* Σ^{M} | inminuta G* CΠ^{C}Σ^{M}Θ^{A*}; inmonuta G^{C}; immunitatem O. ¶ s̄ en munita Θ^{M} | terra XP*.

13. et] *in ras.* Ω^{S2}; ał agrel𝔤c. *Cf. LXX* | illi + dixerunt Σ^{M}BTΦΨ^{DM} Ω^{S}arel *cum hebr. et LXX.* ¶ Antiqui: « et illi dixerunt: duodecim inquiunt ». Quod dicitur « inquiunt » quasi narrationis uerbum expletiuum est... *Guill.* | ∾ fratres serui tui ae | sumus + et Θ^{AM*G*} | fili X*O | uiri] *in ras.* Φ^{Z1} | ∾ unius uiri Φ^{G} | canaan Λ^{L}X; canahan Σ^{T} | est + et X^{2}Σ^{OM}BT^{2}MΦΘ^{AMG}P^{2}ΨΩ^{M} *cum hebr. et LXX* | super *om.* O.

14. et ioseph *add. init. vers.* CX *cum hebr. et LXX* | quod *om.* O | ∾ quod locutus sum ait Ω^{M} | sum + uobis X *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in gen. 168.*

15. experimenti P* | uestrum GT* | capiam] accipiam A | faraonis CΛ^{L}X

⟨quasi A | ⟨unde GT | § qui O; ⟨qui AT | ⟨de GT | ⟨ut G | 8. ⟨et tamen GAT | ⟨non G | 9. ⟨recordatusque GCAT | § ait O; ⟨ait G | ⟨exploratores GAT | ⟨ut GT | 10. ⟨qui GCAT | ⟨non T | ⟨sed GA | 11. ⟨omnes GT | ⟨pacifici GAT | ⟨nec G | ⟨machinantur G | 12. § quibus O; ⟨quibus GAT | ⟨aliter GT | ⟨inmunita AT | 13. ⟨et illi GCAT | ⟨duodecim GT | ⟨viri G | ⟨unius G | ⟨minimus GAT | ⟨alius G | ⟨super G | 14. § hoc est O; ⟨hoc est CAT | ⟨quod G | ⟨exploratores G | 15. ⟨iam GAT.

per salutem Pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus
16 mittite e vobis unum et adducite eum
vos autem eritis in vinculis donec probentur quae dixistis utrum falsa an vera sint
alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis
17 tradidit ergo eos custodiae tribus diebus
18 die autem tertio eductis de carcere ait
facite quod dixi et vivetis Deum enim timeo
19 si pacifici estis frater vester unus ligetur in carcere
vos autem abite et ferte frumenta quae emistis in domos vestras
20 et fratrem vestrum minimum ad me adducite
ut possim vestros probare sermones et non moriemini
fecerunt ut dixerat
21 et locuti sunt invicem
merito haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum
videntes angustiam animae illius cum deprecaretur nos et non audivimus

---

16. adducite GA; adducat O | prouentur G*AO | quae AO; qua G* | 17. tradidit ergo GA; tradidit (ergo *om.*) O | 19. in domos GA; in domus O | 20. possim GO possimus A | prouare G*O | moriemini A; moremini O; moriamini G.

Deest Θ^{H}.

Σ^{OM}; farahonis Σ^{T} | faraonis + quia CX | hegrediemini C*; egredimini Π^{CD}*B*T* Φ^{Z}*P*; hegredimini C^{2} | hinc — 16. mittite] *in ras. aut in marg.* Π^{C2} | hinc] hunc Ψ^{B}*.

16. e] ex CΣ^{M}agrelvgc; *om.* BΦ^{Z†} | et] *in ras.* Φ^{R1}; ut ΛΣ^{M} | adducite = G Π^{CD}*AP*; adducat CΛXΠ^{D2}ΣBTMΦOΘ^{AMG} P^{2}ΨΩ agrelvgc *cum hebr. et quibusdam codd. graecis* | prouentur G*AO | quae] qua G*Π^{D} | ∾ uera an falsa agrelvgc | sunt Π^{C}Σ^{T}Φ^{Z}*Ψ^{M}; sit Σ^{M}* | faraonis Λ^{L}X Σ^{OM}; farahonis Σ^{T}.

17. tradedit T; tradidi Ψ^{M}* | trad(i)dit ergo = GCΛXΠATMΘ^{AMG}Ω^{SJ}agrelvgc; et tradidit BΦP^{2}Ψ^{B2DFM}Ω^{M} *cum hebr. et LXX;* tradidit ΣOP*Ψ^{B}* | eos] *in ras.* Ψ^{F2}; illos Ω^{J} agrelgc | custodiae] custodia Λ^{L}Σ^{M}; in custodiam Ψ^{F} | diebus + et tribus noctibus O.

18. eductus P*Ψ^{D*M}a | de] e ΛBM Φ^{RAZGV}Θ^{AMG}; he C | carcere] custodia A w *cf. vers. praec.* | quod] quae T grelgc; que Ω^{M} a | et] *in ras.* Ω^{S2} | et uiuetis] ut uiuatis Σ^{M}BΨ^{DFM} | uibetis O | ∾ deum enim timeo et uiuetis Ψ^{B}.

19. legetur T* | in carcerem CΠ | autem *om.* Λ^{H}Ψ^{M} | abite + libere G^{C} *in marg.* | **ferte P | emis Θ^{A†} | domos] P^{2} (os *in ras.*); domus Φ^{G}*O.

20. uestram Ψ^{M} | ∾ adducite ad me X*Φ^{ZP}P | possimus C*A | prouare G*BO | moriemini = Λ^{H}XBATw; moremini O; moriamini GCΛ^{L}ΠΣMΦΘ^{AMG}PΨΩ agrelgc.

21. ad inuicem Λ^{H}MΨΩ arelgc | haec] hoc X | peccabimus XB | angustias Φ^{A}* are | anima Ψ^{M} | illius] eius Ψ^{B}Ω^{S} | cum] dum Σ^{M}P*Ψ^{DF}Ω^{S} agrelgc | audibimus XO; audimus Λ^{L}*Ψ^{F}* | audi(u)imus + eum G^{C}X *cum LXX* | ista *om.* T.

⟨per GCAT | ⟨donec G | 16. ⟨mittite GAT | ⟨vos GAT | ⟨utrum G | ⟨an G | ⟨alioquin GAT | 17. ⟨tradidit GCAT | ⟨tribus G | 18. ¶ die *Div. sine num.* Ψ^{BDF}; § die O; ⟨die GAT | ⟨eductis G | ⟨ait G | ⟨facite GAT | ⟨deum G | 19. ⟨si AT | ⟨frater G | ⟨vos AT | 20. ⟨et fratrem GA | ⟨ut A | ⟨et non G | § fecerunt O; ⟨fecerunt GCAT | 21. ⟨et locuti G | § merito O; ⟨merito GAT | ⟨videntes GA | ⟨et non G.

idcirco venit super nos ista tri-
bulatio
22 e quibus unus Ruben ait
numquid non dixi vobis nolite
peccare in puerum et non au-
distis me
en sanguis eius exquiritur
23 nesciebant autem quod intelle-
geret Ioseph eo quod per in-
terpretem loquebatur ad eos
24 avertitque se parumper et flevit
et reversus locutus est ad eos
25 tollens Symeon et ligans illis
praesentibus
iussitque ministris ut implerent
saccos eorum tritico
et reponerent pecunias singulo-
rum in sacculis suis datis su-
pra cibariis in via
qui fecerunt ita
26 at illi portantes frumenta in asi-
nis profecti sunt
27 apertoque unus sacco ut daret
iumento pabulum in diversorio
contemplatus pecuniam in ore
sacculi 28 dixit fratribus suis
reddita est mihi pecunia en ha-
betur in sacco

---

23. per interpretem AO; interpretem (per *om.*) G* | loquebatur GO; loqueretur A | 24. auertitque se GA; auertitque O | 25. i(m)plerent GA; inpleret O | trittico G*AO | 27. unus GA; uno O | 28. est mihi GO; mihi est A | in sacco AO; in sacculo G.

Deest Θ^{H}.

22. ex quibus C* | unus *om.* T *cum hebr. et LXX* | unus ruben ait] *in ras.* Π^{c2} | ∿ ruben unus Ψ^{B} | no dixi Φ^{P} | sangis B | exquiretur T*; adquiritur Ω^{M} | exquiritur + a nobis G^{c} *in marg.*

23. nesciebant] hii sciebant Σ^{O}*; nesciebat Π^{c}†Φ^{A}*Ψ^{F}* | autem] enim ae | intellegerent Π^{c}Ψ^{M} | iosep Σ^{OM} | per *om.* G*Π^{c}B*M*Φ^{P}*Ψ^{F}* | interpretam Ψ^{B}*; interpretationem Ψ^{DM} | loquebatur] P*; loqueretur ΛΑΦP^{2}Ψ^{BDM}Ω^{JM} agrelvgc. ¶ ā loqueretur Θ^{M}.

24. se *om.* Λ^{H}O | flebit X.

25. tollens] Π^{D}*T*P*; et extollens C*; tollenque B*; tollensque Π^{D2}Σ^{M}B^{2}T^{2}MΦ P^{2}ΨΩ agrelvgc. *Cf. hebr. et LXX* | symeon = GCXΠBAMΦ^{RAZGV}OΘ^{AMG}*PΨ^{BDF} Ω^{SJ} g; simeon ΛΣTΦ^{P}Θ^{G2}Ψ^{M}Ω^{M} relvgc; simeonem a | et] e O†; *om.* Ψ^{B} | ligans + eum XΩ^{S} *cum hebr. et LXX* | ∿ praesentibus ligans illis Ψ^{B} | iussitque] M*; iussit M^{2}Φ^{Z}PΩ^{JM} grelvgc | inplerent GΛ^{L} Σ^{T}; inpleret O | ∿ eorum saccos relgc | trittico G*CXΣ^{T}AOΘ^{AMG} | reponere A*; reponent Φ^{P} | pecunia P*; pecuniam P^{2} | singulorum in sacculis] singulis O | saccis Λ^{H}BT | suis] eorum CX | datis] deditque M* | datisque Φ^{RA2ZGVP}Ψ | supra *om.* Ψ^{B}* | cybariis OΨ^{B} | in uiam A wgc *cum LXX.*

26. ad illi CXO | **portantes Σ^{M} | frumentum Ω^{M} | asinis] *in ras.* B^{2} | asinis + suis Ω^{S}arelgc *cum hebr. et LXX* | sunt + de urbe foras G^{c} *in marg. Cf.* 44, 4.

27. aperto (que *om.*) XΨ^{B}* | uno O Θ^{A}P*; uni Ψ^{B}* | saculo Σ^{M}* | darent Φ^{Z}* | iumenta Φ^{Z}†^{P}*; iumentum M* | pauulum Σ^{M}A | deuersorio O; diuersorium C | comtemplatus P*; contemplatusque Θ^{M} | pecunia O | ** in ore P | saculi Φ^{V}*O*.

28. ∿ mihi est Λ^{H}A w | pecuniam Ψ^{DM}* | pecunia + mea XΘ^{AMG}P^{2}Ω^{S} r *cum hebr.* | en] et P* | in sacculo GΣ^{T}Ω^{S} | et

---

⟨idcirco GA | 22. ⟨e quibus GCAT | ⟨ait G | ⟨numquid GA | ⟨en sanguis GA | 23. § nesciebant O; ⟨nesciebant GCAT | ⟨eo G | 24. ⟨avertitque GAT | ⟨et reversus GAT | 25. ⟨tollens GAT | ⟨illis G | ⟨iussitque GAT | ⟨et reponerent A | ⟨datis G | ⟨qui GCAT | 26. ⟨at GCAT | 27. ⟨apertoque AT | ⟨contemplatus GA | 28. § dixit O; ⟨dixit G | ⟨reddita GAT | ⟨en G.

et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo
quidnam est hoc quod fecit nobis Deus
29 veneruntque ad patrem suum in terra Chanaan
et narraverunt ei omnia quae accidissent sibi dicentes
30 locutus est nobis dominus terrae dure
et putavit nos exploratores provinciae
31 cui respondimus
pacifici sumus nec ullas molimur insidias
32 duodecim fratres uno patre geniti sumus
unus non est super
minimus cum patre versatur in terra Chanaan
33 qui ait nobis sic probabo quod pacifici sitis
fratrem vestrum unum dimittite apud me
et cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite
34 fratremque vestrum minimum adducite ad me
ut sciam quod non sitis exploratores
et istum qui tenetur in vinculis recipere possitis
ac deinceps emendi quae vultis habeatis licentiam

---

29. accidissent GA; accedissent O | 30. dure GA; durae O | 33. quod pacifici sitis AO; quod pacifici estis G | 34. quod non sitis AO; quod non estis G.

Deest Θ^{H}.

om. Λ^{H} | obstupefacti — nobis deus] *in ras. et marg.* Θ^{A2} | turbatisque Ψ^{M}; turbati (que *om.*) Π^{C} | ∾ mutuo dixerunt 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | dixeruntque Ψ^{DM} | hoc *om.* G* | ∾ hoc est Λ^{L}Σ^{M} | feci Ψ^{M}* | ∾ nobis fecit A | ∾ deus nobis P*.

29. uenerunt (que *om.*) Φ^{A}* | iacob] *in ras.* Θ^{M2}; *om.* Π^{C} | in terram Σ^{O}TMΦ^{RZGVP} Θ^{AMG}PΩ^{M} 𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 *cum LXX* | canaan XΣ^{M}; canahan Σ^{T} | narrauerunt] narerunt Σ^{M}* | accedissent M*Φ^{A}*OP*; accidisset Θ^{G}*.

30. dn̄s CΛXΣBΦ^{A}PΨΩ^{M} 𝔞𝔤; *om.* O | terrae] *in ras.* Φ^{P2} | durae CΠ^{C}TΦ^{AP}OP* Ψ^{DFM} | putabit XB* | nos + esse Ψ^{B} | exploratores + esse Ω^{SJ} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | prouincie + esse X.

31. pacifici] B^{2} (fici *in ras.*) | molimur] morimur Φ^{P}.

32. uno] G^{C} (o *in ras.*) | patre geniti sumus unus *om.* Π^{C} | geniti] editi X | patre + nostro Ψ^{DF} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. et LXX; Aug. loc. in gen. 172* | uersatur] est 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr.* | canaan Λ^{L}XΣ^{M}B; canahan Σ^{T}.

33. uobis Π^{C} | prouabo G*C | quod] Ψ^{B}*; quia Σ^{M}BP*; si Ψ^{B2} | sitis] estis G Σ^{M}BΦΨ^{M} Ω^{JM} | demittite O; mittite Ψ^{B}* | ciuaria G* | uestris] *in ras.* M^{2} | neccaria B | auite O.

34. minime Φ^{V}*; miniorum Λ^{H} | ∾ ad me adducite Ψ^{DM} | sciam quod *om.* C* | sitis] scitis Φ^{V}*Ψ^{B}; estis GΛ^{H}B | et] ut Λ^{L}Π^{C}Σ^{T} | istum] *in ras.* Π^{C2} | possetis M*P* | quae] quod B | uultis *om.* Π^{C} | ∾ quae uultis emendi 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | habetis licentia O.

<et obstupefacti CAT | <quidnam GA | 29. § veneruntque O; <veneruntque GCAT | <et narraverunt GA | 30. <locutus GAT | <et putavit A | 31. <cui GAT | <pacifici AT | <nec G | 32. <duodecim GAT | <unus GA | <minimus GA | 33. <qui GCAT | § sic O; <sic CT | <fratrem GAT | <et cibaria GA | 34. <fratremque GA | <ut sciam AT | <et istum GA | § ac O; <ac GA.

35 his dictis cum frumenta effunderent singuli
reppererunt in ore saccorum ligatas pecunias
exterritisque simul omnibus 36 dixit pater Iacob
absque liberis me esse fecistis
Ioseph non est super Symeon tenetur in vinculis Beniamin aufertis
in me haec mala omnia reciderunt
37 cui respondit Ruben
duos filios meos interfice si non reduxero illum tibi
trade in manu mea et ego eum restituam
38 at ille non descendet inquit filius meus vobiscum
frater eius mortuus est ipse solus remansit
si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis
deducetis canos meos cum dolore ad inferos.
XLIII. 1 Interim fames omnem terram vehementer premebat

---

36. aufertis GA; auferetis O | re*ciderunt G; ceciderunt O; recederunt A | 38. descendet G; descende O; descendit A | ipse GO; et ipse A.

Deest Θ^{H}.

35. hiis Ω^{J}a; hic Ψ^{M*} | reppererunt] Θ^{M*G*}; repererunt Λ^{H}Φ^{G}OΘ^{M2G2}Ψ^{BM}Ω agrelbsc | in ore] P^{2} (e *in ras.*); in ora BΦ^{R} | saccorum] C*; sacculorum C^{2}Λ^{L}Σ^{TM} | ligatas *om.* A | exterritique Σ^{M}; exterritusque Π^{C} | simul] *in ras.* Φ^{P2} | omnes Σ^{M} | ∼ omnibus simul P.

36. pater *om.* P* | abque G† | liueros O | ∼ fecistis esse Ψ^{B} | iosep Σ^{OM} | symeon = GCXΠBAMΦOΘ^{AMG*}PΨΩ^{SJ} g | simeon ΛΣTΘ^{G2}Ω^{M} arelbsc | ∼ simeon tenetur in uinculis ioseph non est super Σ^{T} | uinculis + et agrelsc | ben-iamin elb; beniamyn Ω^{S} | auferetis CΛ^{H}XΠΣ^{TO*M} TMΦOΘ^{AMG}PΨ^{BDM}Ω agrelsc; auferetur Σ^{O2}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (accipietis) | in me] a me Ω^{S} | ∼ omnia mala Σ^{O}T Ω^{S}agrelsc | reciderunt] Φ^{P2} (reci *in ras.*); recederunt AP*; reacciderunt Φ^{V}Ψ^{DF}; re*ciderunt G; acciderunt ΣBTΨ^{BM}; ceciderunt COΩ^{M} | ∼ omnia reciderunt mala Λ.

37. adduxero P* | ∼ tibi illum Σ^{M} Ψ^{B} | trade + illum M^{2}Ω^{SJ} agrelsc; + eum XΘ^{AM*G}Ψ^{B2DFM}Ω^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.* | meo Π^{C} | ego eum restituam (restitua O) = G*CΛ^{LH*}XΠΣ^{T}AOP* lb; ego illum restituam Σ^{O*}T; ego eum restituam tibi G^{C}; ego eum tibi restituam Λ^{H2}BM ΦP^{2}Ω agrelsc; ego illum tibi restituam Σ^{O2M}Θ^{AMG}Ψ^{DM}; ego illum restituam tibi Ψ^{F}; ego tibi illum restituam Ψ^{B}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (ego reducam eum apud te).

38. ad ille CXO | descende O; descendit Π^{C}AP*Ψ^{B*}; discendit T* | uobis Π^{C} | fratr O† | mortuus est + et AΨ^{B2F} Ω^{M} agrelbsc *cum hebr. LXX et Lugd.* | solus + mei Θ^{A*M*G*}; + mihi Θ^{A2}. ¶ al mei Θ^{M} | ei *om.* Ψ^{D} | aduersi] P*; aduerse XP^{2}; aduersitatis Ω^{S}arel | acciderit] *corr. et in ras.* P^{2}; accederit M*; adciderit G; contigerit A | in terra ad quam pergitis *om.* B | in terram Π^{C}Ψ^{M} | ad *om.* Π^{C} | pergetis Ω^{S} | deduce*tis Π^{C}; *om.* O.

XLIII. 1. interim + ut Σ^{T2} | omnem] uniuersam Σ^{M} | ∼ pr(a)emebat uehementer Σ^{M*}TΨ^{B}Ω^{S}.

---

35. ⟨his GCAT | ⟨reppererunt GA | ⟨exterritisque GAT | 36. ⟨absque GAT | ⟨ioseph GAT | ⟨tenetur G | ⟨beniamin G | ⟨in me GAT | 37. ⟨cui GCAT | ⟨duos GAT | ⟨si G | ⟨trade GA | ⟨et ego G | 38. § at ille O; ⟨at ille GCAT | ⟨non CT | ⟨frater GAT | ⟨ipse G | ⟨si GAT | ⟨ad quam G | ⟨deducetis GA.

XLIII. 1. ¶ Interim XLIII. Ω^{SJ}; LXXII. Π^{D}Ω^{M}; LXXIII. ΛTΦ^{RA}(*sic*)^{ZGP}P^{2}; LXXIIII. Φ^{V}; *Div. sine num.* AΨ; ⟨interim GC.

2 consumptisque cibis quos ex Aegypto detulerant dixit Iacob ad filios suos
revertimini et emite pauxillum escarum
3 respondit Iudas
denuntiavit nobis vir ille sub testificatione iurandi dicens
non videbitis faciem meam nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum
4 si ergo vis mittere eum nobiscum pergemus pariter
et ememus tibi necessaria
5 si autem non vis non ibimus
vir enim ut saepe diximus denuntiavit nobis dicens
non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo 6 dixit eis Israhel
in meam hoc fecistis miseriam
ut indicaretis ei et alium habere vos fratrem
7 at illi responderunt
interrogavit nos homo per ordinem nostram progeniem
si pater viveret si haberemus fratrem

---

2. emite GO; emite nobis A | pauxillum A; pausillum GO. *Cf.* 18, 4; 24, 17 *et* 43 | 4. mittere eum GA; eum mittere O | pergemus CΛΠA²TM; pergimus A*; proficiscemur G; *om.* O | 5. si autem GO; sin autem A | 6. hauere G*O.

Deest Θ^{H}.

2. consumtisque $GX\Sigma^{T}\Theta^{G*}$ | quos] quod Θ^{G} | egypto $\Lambda^{L}X\Pi^{D}BO\Psi^{M}\Omega^{JM}$; ęgipto Σ^{O}; egipto $C\Lambda^{H}\Sigma^{TM}\Psi^{B}$ 𝔞 | detullerant O Ψ^{M}; tulerant Ψ^{DF} | dixit] P^{*3}; dixitque $\Phi^{RA*ZGV}P^{2}$ | ad filios suos] P*; ad filiis suis Ψ^{M*}; filiis suis $\Phi P^{2}\Psi^{M2}\Omega^{JM}$ | emite + nobis $\Lambda A P^{2}\Psi^{B2DF}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum hebr. LXX et Lugd.* | pausillum $G\Sigma^{T}BO$; paxillum $\Phi^{V*}\Omega^{SM}$; pauxillulum Λ^{H}; pauxilulum Λ^{L2}; paxilulum Λ^{L*}; paululum T | escarum] Λ^{L2} (um *in ras.*).

3. denuntiabit X | nobis] nos B | uir] homo Ψ^{B} | ∼ homo ille nobis Ψ^{B} | testificationi Ψ^{B*}; attestatione Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | iurandi] G* (?) $\Sigma^{O*}\Theta^{M*}$; iurisiurandi Σ^{O2} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; iuramenti $G^{C}\Theta^{M2}$. ¶ ij al iurandi Θ^{M} | uideuitis $\Lambda^{L}\Sigma^{T*}O$ | meam ******* Φ^{G} | uestrum *bis rep.* G* | minorem X | adduxeratis Φ^{A*} | uobiscum — 5. uir] *in ras.* Φ^{Z1}.

4. ergo] enim Σ^{T} | ∼ eum mittere $OP\Psi^{B}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | nouiscum O; uobiscum $\Phi^{P}\dagger\Psi^{D}$ | pergimus A*T*P*; proficiscemur G; *om.* O | aemimus Π^{C} | ∼ necessaria tibi P*.

5. si] Θ^{M*}; sin $\Lambda\Pi^{CD*}\Sigma BAT\Phi\Theta^{M2G}P\Psi\Omega^{SJ}$ 𝔤𝔯𝔪𝔠 | denuntiabit $X\Sigma^{T}B$ | nos B | uideuitis O | meam *om.* O | fratre *om.* B* | nostro Φ^{P*} | ∼ uestro fratre Λ^{H}.

6. dixit + que T; + enim Σ^{T}; + autem Ω^{S} *cum LXX et Lugd.* | ei $\Pi^{C}T^{*}$ | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; srahel C; ihl Π; isrl $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Phi^{AG}P\Psi\Omega^{JM}$ 𝔤; srhl $X\Sigma^{T}B$; isrhl Σ^{M}; israhl G; shl Λ^{L} | ficistis O; fecisti Π^{C} | miseria O | ei• Ψ^{F}; *om.* A* | hauere G*O | ∼ uos habere $\Theta^{AMG}\Psi^{B}$.

7. at illi — 16. et instrue] Φ^{V2} (*quasi ex toto rescr. 2 m.*) | ad illi CXO | ille Φ^{Z*} | respondit Ψ^{D} | interogauit Λ^{L2}; intergogauit Λ^{L*}; interrogabit XB | progenie O | progeniem + si aberemus Σ^{M*} | pater uiueret] *in ras.* Θ^{A2} | uiueret + et P *cum hebr. LXX et Lugd.* | aberemus $O^{*}\Psi^{M}$ | respondimus] T² (mus *in ras.*); respondebimus $M^{*}\Phi^{Z*A*}$ | ei *om.* Π^{CD*} | hid G*

---

2. ⟨consumptisque GAT | § dixit O; ⟨dixit GT | ⟨revertimini GAT | 3. ⟨respondit CAT | ⟨denuntiavit GAT | ⟨non GAT | 4. ⟨si ergo GCAT | ⟨et ememus GA | 5. ⟨si autem GA | ⟨non G | ¶ vir LXXIII. M; ⟨vir GCAT | ⟨non AT | 6. § dixit O; ⟨dixit GCT | ⟨in AT | 7. ⟨at GCAT | ⟨interrogavit AT | ⟨si pater GAT | ⟨si haberemus G.

et nos respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus
numquid scire poteramus quod dicturus esset adducite vobiscum fratrem vestrum
8 Iudas quoque dixit patri suo
mitte puerum mecum ut proficiscamur et possimus vivere
ne moriamur nos et parvuli nostri
9 ego suscipio puerum de manu mea require illum
nisi reduxero et tradidero eum
tibi ero peccati in te reus omni tempore
10 si non intercessisset dilatio iam vice altera venissemus
11 igitur Israhel pater eorum dixit ad eos
si sic necesse est facite quod vultis
sumite de optimis terrae fructibus in vasis vestris et deferte viro munera
modicum resinae et mellis et styracis et stactes et terebinthi et amygdalarum

11. styracis GO; storacis A | stactes CΛΠO; stactem G; stactis A | tereuinthi O; terebynthi A; therebinthi G | amigdalarum GAO.

Deest Θ^{H}.

Σ^{T}; *om.* O | numquid] num P* | quod] quid G* | ∾ fratrem uestrum uobiscum 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | uestrum + minorem X.

8. patri — 9. de manu] *in ras.* Ψ^{B2} | patre Ψ^{M*} | mitti Λ^{L*}; mittite Φ^{Z*} | mecum] meum Θ^{G*} | et] ut $\Pi^{C}\Psi^{D}$ *cum LXX; Lugd.; Aug. quaest. in exod. 47* | possemus 𝔞 | moreamur O | et nos et paruuli O.

9. ego] ecce Π^{D} | suscipiam $\Lambda^{H}\Phi^{A}$ P* | require] Φ^{R2} (re *fin. in ras.*) | reduxero + illum Σ^{M}; + eum Ω^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.* | tradidero] reddidero 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | eum] illum $C\Sigma^{TO}\Phi^{A}$ | tibi *om.* Π^{C} | in te *om.* Σ^{M} | ∾ reus in te Ψ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠.

10. altera] alia $B\Theta^{A}$ | uenissem Φ^{Z*}.

11. israhel] Θ^{G*}; israel $\Theta^{G2}\Omega^{J}$ 𝔯𝔢𝔩𝔡𝔷𝔠; ihl Π; isrl $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Phi^{AG}\Psi\Omega^{M}$ 𝔞𝔤; isrhl Σ^{M}; srhl $C\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$ | ∾ pater eorum ihl Π | ad eos] eis Ω^{SJ} *cum LXX et Lugd.* | facito B | terrae + et O | frugibus $TM\Phi\Psi\Omega^{S*}$ 𝔤𝔢𝔩𝔷; *om.* Θ^{G2}. ¶ « terrae frugibus ». Sic antiqui et noui, donec quidam nimis hebraeo adhaerentes mutauerunt « frugibus » in « fructibus ». Sed de eodem hebraeo dicitur Deut. XXVI « de cunctis frugibus tuis primitias » et Exod. XXIII « omnes fruges tuas de agro ». Hebr. habet « omnia opera tua » *Guill.* ā frugibus Θ^{M} | deferte] Θ^{G*}; deuerte Σ^{T*}; ferte Θ^{G2} | uiro] Σ^{T2} (u *in ras.*) | styracis = $GCTM\Phi^{RA*ZGV2}$ (*in ras.*)$^{P}O\Theta^{A2}$ (sty *in ras.*)$^{MG}\Psi^{F}$ 𝔪; stiracis $X\Pi^{C}\Sigma^{O}\Psi^{BDM}$; sthyracis P; tyracis Φ^{A2}; storacis $\Lambda\Pi^{D}\Sigma^{T}BA\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; storax Σ^{M} | et *om.* 𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | stactes = $C\Lambda\Pi\Sigma^{TO}BT\Phi^{RA*ZGVP}O\Theta^{AMG}\Psi\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔷𝔠; stacthes P; stactem G; stacten Σ^{M2}; stactens Σ^{M*}; stactis $XAM\Phi^{A2}\Omega^{M}$; stages Ω^{S} | terebinthi = $\Lambda^{L}\Sigma^{O2}T$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔷𝔠; tereuinthi O; terebynthi $A\Theta^{AMG}$; terebinti $\Lambda^{H}\Sigma^{O*M}M^{2}\Psi^{DF}\Omega^{M*}$; terebynti C; terebincti $X\Sigma^{T}$; terebenti M*; terrebinti Ψ^{M}; therebinthi $G\Pi B\Phi^{RZGVP}\Omega^{J}$; therebinti $\Phi^{A}P\Omega^{SM2}$ 𝔞; therebintinae Ψ^{B} | amygdalarum = $\Pi TM\Phi^{G}\Theta^{AMG}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔷𝔠; amigdalarum $GC\Lambda\Sigma^{OM}BA\Phi^{RAZVP}OP\Psi^{BDM}\Omega$ 𝔞; amicdalarum $X\Sigma^{T}$; migdalarum Ψ^{F}.

⟨et nos GAT | ⟨consequenter G | ⟨numquid GAT | ⟨adducite G | 8. § iudas O; ⟨iudas GCAT | ⟨mitte GAT | ⟨et possimus G | ⟨ne GA | 9. § ego O; ⟨ego GCAT | ⟨nisi GAT | 10. ⟨si non GAT | 11. ¶ igitur *Div. sine num.* Ψ^{BD}; § igitur AO; ⟨igitur GCT | ⟨si sic GAT | § sumite O; ⟨sumite GAT | ⟨modicum GAT | ⟨et mellis G | ⟨et styracis G | ⟨et amygdalarum G.

12 pecuniamque duplicem ferte vobiscum
et illam quam invenistis in sacculis reportate ne forte errore factum sit
13 sed et fratrem vestrum tollite et ite ad virum
14 Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem
et remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet et hunc Beniamin
ego autem quasi orbatus absque liberis ero
15 tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et Beniamin
descenderuntque in Aegyptum et steterunt coram Ioseph
16 quos cum ille vidisset et Beniamin simul
praecepit dispensatori domus suae dicens
introduc viros domum et occide victimas et strue convivium
quoniam mecum sunt comesuri meridie
17 fecit ille sicut fuerat imperatum
et introduxit viros domum
18 ibique exterriti dixerunt mutuo
propter pecuniam quam rettulimus † prius † in saccis nostris introducti sumus

---

12. ne forte GA; *om.* O | errore AO; errorem G | 14. uobis eum GO; eum uobis A | tenet et hunc GA; tenet hunc O | 16. uiros domum AO; uiros in domum G | strue GO*; instrue A | 18. ret(t)u(l)imus AO; tulimus G* | prius A; *om.* GO *errante archetypo.*

Deest $Θ^{H}$.

12. pecuniamque] B*; pecuniam (que *om.*) G*; pecuniam quoque $G^{2}B^{2}$ (?) $TMΘ^{AMG}Ψ^{B}$ 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | dupplicem $ΛΣ^{OM}BO$ | afferte B | in sacculis reportate] *in ras.* $Φ^{Z1}$ | ne forte *om.* $OΨ^{F*}$ | errorem $GΨ^{M}$; error $Π^{D}$; herror $Π^{C}$.

14. meus *om.* $Π^{C}Σ^{TM}Θ^{G2}$ | faciat eum uobiscum T* | eum *om.* O | ∼ eum uobis $ΣAΨ^{B}Ω^{M}$ 𝔯𝔟 | placauilem O | remittam $Ψ^{D}$ | uobiscum] $Φ^{Z1}$ (cum *in ras.*) | tenet + in uinculis 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤 | et *om.* $OΘ^{A*}P^{*}$ | ben - iamin 𝔢𝔩𝔟 | autem *om.* $Σ^{O*}$ | liueris O^{2}; liberos $Λ^{L*}$; liueros O*.

15. tullerunt O | pecunia $Σ^{M}$ | dupplicem $Λ^{L2}$ (ic *in ras.*) $^{H}Σ^{OM}BOΩ^{M}$ | ben - iamin 𝔢𝔩𝔟; beniamim $Λ^{H}$ | discenderuntque M* | in egyptum $CΛ^{L}XΠ^{D}BΦ^{V2}$ (*in ras.*) Ω; in aegiptum $Ψ^{B}$; in egiptum $Λ^{H}Σ$𝔞; in aegypto G | et *om.* O | iosep $Σ^{M}$.

16. uidisset •••• G | ben - iamin 𝔢𝔩𝔟 | simul] insimul $Φ^{A*}$; secum B | dispensatore P* | uiros + in $GΣ^{M}BΨ^{B*DF}$ *cum LXX et Lugd.* | occidite $Ψ^{M}$ | strue = GO*; instrue $CΛXΠΣBATMΦO^{2}Θ^{AMG}P$ $ΨΩ$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | quoniam + hodie 𝔞𝔯𝔢 | comesuri] $B^{*}Φ^{A*}$; comesuri $Σ^{O}B^{2}M^{*}Φ^{A2ZP}$ $Ψ^{FM}Ω^{J}$𝔤; commesuri $Λ^{*H}Σ^{M}T^{2}$; commessuri $Λ^{H2}P^{*}Ψ^{BD}Ω^{M}$; comesturi $Ω^{S}$𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; commisuri T* | comesturi + in 𝔞 | meridie] hodie $Ω^{S}$.

17. sicut] quod sibi A𝔞𝔢𝔦𝔟𝔠; sicut sibi $Ω^{J}$; sicut ei G^{C} *cum Lugd.* | introduxerat $Φ^{A}$.

18. ibique] illique $Ψ^{B}$; ipsique 𝔞 | exterriti] *in ras.* $Λ^{H2}$ | retullimus O; tulimus G*Π | prius *om.* GM*O | nostris *bis rep.* $Σ^{T}$ | in nobis P* | calumnia $Φ^{G}$ | et] ut B *cum LXX et Lugd.; Aug. loc.*

---

12. 〈pecuniamque GAT | 〈et illam A | 13. 〈sed GAT | 14. 〈deus GAT | 〈et remittat GAT | 〈et hunc G | § ego O; 〈ego GAT | 15. ¶ tulerunt XLI. $C^{2}XΣ$; § tulerunt O; 〈tulerunt GCAT | 〈et beniamin G | § descenderuntque O; 〈descenderuntque GAT | 〈et steterunt G | 16. 〈quos GA | 〈praecepit GA | 〈introduc A | 〈quoniam GA | 17. § fecit O; 〈fecit GCA | 〈et introduxit A | 18. 〈ibique A | § propter O; 〈propter GA.

ut devolvat in nos calumniam
et violenter subiciat servituti et
nos et asinos nostros
19 quamobrem in ipsis foribus acce-
dentes ad dispensatorem 20 lo-
cuti sunt
oramus domine ut audias
iam ante descendimus ut emere-
mus escas
21 quibus emptis cum venissemus
ad diversorium
aperuimus sacculos nostros et
invenimus pecuniam in ore
saccorum
quam nunc eodem pondere re-
portamus
22 sed et aliud adtulimus argentum ut
emamus quae necessaria sunt
non est in nostra conscientia quis
eam posuerit in marsupiis no-
stris
23 at ille respondit pax vobiscum
nolite timere
Deus vester et Deus patris vestri
dedit vobis thesauros in saccu-
lis vestris
nam pecuniam quam dedistis
mihi probatam ego habeo
eduxitque ad eos Symeon
24 et introductis domum adtulit
aquam et laverunt pedes suos
deditque pabula asinis eorum

---

20. audias GO; audias nos A | 21. emtis G*O | sacc(h)orum GO; sacculorum A | reportamus AO; portamus G* | 22. marsuppiis GA.

Deest Θ^{H}.

in gen. 178 | subiiciat Ω^{S} grelbȝc | serbituti O | et (*ante* nos) *om.* Σ^{T}.

19. accidentes A | dispensatores Ψ^{B*} | dispensatorem + domus Awȝc. *Cf.* 16 *et* 44, 1.

20. oramus + te $X\Psi^{DFM}$ | dñe CΛX ΣBMOPΨΩ^{JM}ag | domine ut audias] *in ras* Φ^{P2} | audias + nos A$\Phi^{R*}\Omega^{S}$agrelbȝc | descendimus] P^{2} (des *in ras.*); discendimus A*Θ^{G*}.

21. emtis G*XΣ^{TM}BO | ad] a M* | diuersum C* (?) | aperimus Π^{C} | saccos arelbȝc | pecunias Π | sacchorum G; sacculorum A | nunc *om.* T† | nunc + in Ω^{SM}. *Cf. hebr. et LXX; Ambr. de Ios. 9* | reportamus] Λ^{L*}P*; portamus G*; reportauimus C$\Lambda^{L2}\Pi^{D}\Sigma^{TO}$BTMΦ$\Theta^{AMG}P^{2}$ΨΩ agrelȝc; portauimus Σ^{M}; reportabimus X. *Cf. hebr. et LXX; Lugd.; Ambr. loc. cit.* (retulimus).

22. alium B | adtulimus] adtullimus O; retulimus Φ^{Z}; tulimus Σ^{M} | emeremus Λ^{L*} | qu(a)e + nobis agrelȝc | nessaria Θ^{M} | sunt + nobis Ω^{S} | conscientiam G; conscia O | ∿ conscientia nostra X | eam**Φ^{A}; ea X | posuerit] T^{2} (erit *in ras*); possuerit Λ^{L}O | ∿ posuerit eam arelȝc | marsupiis] M*; marsuppiis GC $\Lambda^{L}X\Pi^{D*}AM^{2}\Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}P\Psi^{B}$.

23. ad ille CXO | thesauros] P^{I} (o *in ras.*); thensauros O | saccis arelbȝc | quas Π^{C} | dedisti $\Theta^{M*}P^{*}\Psi^{F*}$; dedicistis T* | abeo $\Lambda^{L}\Sigma^{M}\Psi^{M}$ | eduxitque] Ψ^{B} (e *in ras.*); aduxitque Ψ^{F}; eduxit (que *om.*) O | symeon = GCΛX ΠBATM ΦOΘ^{AMG*}PΨΩ^{J}g; simeon Σ$\Theta^{G2}\Omega^{SM}$arelbȝc.

24. et introduxit O *cum LXX* | in domum O | adtullit O; attulit GΛ $\Pi^{C}\Sigma^{O}$BTMΦPΨΩ agrelbȝc | aqua G | lauauerunt $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$ | pauula Σ^{M}A; pabulum agrelbȝc | asinis eorum] asinorum Λ^{L*}.

<ut A | <et violenter A | 19. <quamobrem GCA | 20. § oramus O; <oramus GCA | <iam GA | 21. <quibus GA | <aperuimus A | <et invenimus G | <quam A | 22. <sed A | § non O; <non GA | 23. <at GCA | § pax O; <pax GC | <nolite G | <deus A | <et deus G | <nam GA | ¶ eduxitque *Div. sine num.* Ψ^{BD}; <eduxitque GCAT | 24. <et introductis GAT | <deditque GAT.

25 illi vero parabant munera donec
ingrederetur Ioseph meridie
audierant enim quod ibi comesuri essent panem
26 igitur ingressus est Ioseph domum suam
obtuleruntque ei munera tenentes in manibus
et adoraverunt proni in terram
27 at ille clementer resalutatis eis
interrogavit dicens
salvusne est pater vester senex de quo dixeratis mihi adhuc vivit
28 qui responderunt sospes est servus tuus pater noster adhuc vivit
et incurvati adoraverunt eum
29 adtollens autem oculos Ioseph
vidit Beniamin fratrem suum uterinum et ait
iste est frater vester parvulus de quo dixeratis mihi
et rursum Deus inquit misereatur tui fili mi
30 festinavitque quia commota fuerant viscera eius super fratre suo et erumpebant lacrimae
et introiens cubiculum flevit
31 rursumque lota facie egressus
continuit se et ait ponite panes

26. ingressus est GA; ingressus (est *om.*) O | 28. adorauerunt eum GA; adorauerunt (eum *om.*) O | 30. co(m)mota fuerant GA; commotata sunt O | 31. rursumque AO; rursusque G.

Deest Θ^{H}.

25. ingrederentur Λ^{L*}; egrederetur Σ^{T} | iosep Λ^{H}Σ^{M} | ioseph + in Ω^{M} | meradie Σ^{T} | audierunt X*Σ^{M}B | comesuri] Φ^{R*}; comisuri O; comessuri ΛΣ^{O}T*M* Φ^{R2A*Z}Ω^{J}; commesuri Σ^{M}; commessuri Φ^{V}ΨΩ^{M}; comesturi Ω^{S} arelgc; commessurus P* | esset P*.

26. est *om.* Π^{C}Σ^{M}O | iosep Σ^{M} | suam *om.* C^{2}Σ^{TO}T* *cum hebr. LXX et Lugd.* | optulleruntque O | ei *om.* Ψ^{M} | tenentis Λ^{L*}P* | in] *in ras.* P^{2}; *om.* iv | manibus + suis arelgc *cum hebr. LXX et Lugd.* | et — 27. at ille *om.* T† | adorauerunt + eum Σ^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.* | proni] prostrati X | in terram] Ψ^{B*}; in terra C BΘ^{O}Ψ^{B2}.

27. ad ille CXO | illi P* | interrogabit X | interrogauit + eos G^{C}Ψ^{B2DF} Ω^{SJ} arelvgc *cum hebr. et LXX;* + eis Ψ^{B*} | sanusne arelg | senex] X*; senes X^{2}B.

28. qui responderunt — uiuit *om.* A* | sospis TΘ^{O}P* | est + dñi G^{C} | pater noster *om.* Σ^{TM} | ∾ pater noster seruus tuus B | tuus + usque B | uiuit *om.* Σ^{T} | incurbati XAO | eum *om.* Π^{C}MO *cum hebr. et LXX.*

29. oculos + suos A *cum hebr. et gr. min. codd.* | iosep Σ^{M} | ∾ iosep(h) oculos Σ^{M}Ψ^{DF} agrelgc | ben-iamin elv; beniamim Λ^{H}; ueniamin B | et *om.* Ψ^{DF} | et ait *om.* Θ^{A} | paruulus] minimus Λ^{H}MP | inquit *om.* Σ^{M} | filii A.

30. festinabitque XB | festinauitque + in domum Ω^{S} ae | conmota G; comota B; commotata O* | fuerant] erant B; sunt OΨ^{F} | super fratre] *in ras.* Π^{C2} | supra O | fratrem suum P* | erumperabant Σ^{T} | lacrymae gc; lachrymae grelv | et *om.* Π^{C} | introiens + in Ψ^{F} *cum Lugd. et Ambr. de Ios. 10* | cubilum Θ^{M} | flebit XB.

31. rursusque GCΛΠΣ^{TO}TMΦ^{RAZGV} Θ^{AMG}PΨ^{F}Ω^{M} | facie + et Λ | contenuit T*O; conticuit Φ^{A*}Ψ^{F*} | panes] ponas Φ^{V*}.

25. ⟨illi GCA | ⟨donec G | ⟨audierant GA | 26. ¶ igitur *Div. sine num.* O; ⟨igitur GCAT | ⟨obtuleruntque GA | ⟨et adoraverunt A | 27. ⟨at GCAT | ⟨resalutatis G | § salvus O; ⟨salvus GA | ⟨de quo G | 28. § qui O; ⟨qui GCAT | ⟨sospes T | ⟨adhuc G | ⟨et incurvati A | 29. § adtollens O; ⟨adtollens GCAT | ⟨vidit G | ⟨iste GCAT | ⟨de quo G | ⟨et rursum GAT | § deus O; ⟨deus T | 30. ⟨festinavitque GCAT | ⟨et introiens AT | 31. ⟨rursumque GAT | § egressus O; ⟨egressus G | ⟨ponite GCT.

32 quibus adpositis seorsum Ioseph
et seorsum fratribus
Aegyptiis quoque qui vesceban-
tur simul seorsum
inlicitum est enim Aegyptiis co-
medere cum Hebreis
et profanum putant huiuscemodi
convivium
33 sederunt coram eo
primogenitus iuxta primogenita
sua
et minimus iuxta aetatem suam
et mirabantur nimis 34 sumptis
partibus quas ab eo acceperant
maiorque pars venit Beniamin
ita ut quinque partibus excederet
biberuntque et inebriati sunt
cum eo.

XLIV. 1 Praecepit autem Ioseph di-
spensatori domus suae dicens
imple saccos eorum frumento
quantum possunt capere
et pone pecuniam singulorum
in summitate sacci
2 scyphum autem meum argenteum
et pretium quod dedit tritici
pone in ore sacci iunioris
factumque est ita
3 et orto mane dimissi sunt cum
asinis suis

---

32. aegyptis G*O | aegyptis G*; *om.* O | 34. maiorque AO; maior quoque G.
XLIV. 1. in summitate AO; in summitatem G* | 2. scyfum AO | trittici G*A | sacci GO; sacculi A.

Deest Θ^{H}.

32. iosep Σ^{M} | aegyptiis] Φ^{A*}; egyptiis CΛ^{L}ΠBΦ^{A2}Ψ^{M}Ω; egiptiis Λ^{H}XΣΨ^{B}ɑ; aegyptis G*O | uescebant G | ∾ simul uescebantur Ω^{SJ} | inlicitum est + dixit Λ^{H*} | egyptiis XΠBΨ^{M}Ω; ęgiptiis Σ^{T}; egiptiis Λ^{H}Σ^{OM}Ψ^{B}ɑ; egptiis Λ^{L}; aegyptis G*; *om.* O | cum] Θ^{G2} (c *in ras.*) | hebraeis Π^{C}Φ^{RAGVP}OΘ^{AMG}grelbȝc; hębręis Λ^{L}; haebraeis T; haebreis Φ^{Z}; ebręis M; ebreis Σ^{TM}Ψ^{FM}; ębreis X; aebreis Ψ^{B} | et *om.* Λ^{H†} | prophanum ΠΣ^{T2} (*int. lin.*) BΨ^{BDF}Ω^{SJ}ɑre; prouanum Σ^{T} (*in textu*) | reputant Ω^{J*} | putant + esse M | huiusscemodi Σ^{M}B*Ψ^{FM}; uiusscemodi Σ^{T}; huiusquemodi O; huius modi Ψ^{B}.

33. sederunt + ergo Σ^{O2}BTMΦΘ^{AM*G}P^{2}ΨΩ^{M}. *Cf. LXX et Lugd.* (sederunt autem) | primogeniti Ψ^{F} | mirauantur G*; miranbantur Σ^{O2}; miranuantur Σ^{O*}.

34. sumtis GXO | sumptisque Θ^{G2}P^{2} | partibus] G^{C} (arti *in ras.*) | ab eo] habeo Ψ^{BF} | acciperant TO | maior (que *om.*) Θ^{G2}; *maior** P; maior quoque G | ben–iamin elb; beniamī B; ueniamin O | partes Φ^{A} | excederet] P*; excelleret Θ^{AMG}P^{2}. ¶ ij excederet Θ^{M}.

XLIV. 1. iosep Σ^{M} | despensatori O | domui P* (?) | sacchos G | frumentum P*Ψ^{DM} | possint Σ^{O*} | pecunias Σ^{T}; pecunia Φ^{G} | in sumitate Λ^{H*}Φ^{P}Ψ^{F}; in sumitates Λ^{H2}; in summitatem G*T*Φ^{Z} | sacchi G; saccorum CX.

2. scyphum = GΛ^{L}Π^{D}MΦΘ^{AMG}PΨ^{DM}grelbȝc; sciphum Λ^{H}Π^{C2}BTΨ^{B2F}Ω^{JM}; scyfum AO; scifum CXΣ^{OM}; scifhum Σ^{T}; cifum Ω^{S}; ciphum ɑ; sifum Π^{C*}; sciphus Ψ^{B*} | meum *om.* Ψ^{B*} | argenteum] Θ^{M2} (eu *in ras.*); argentum Φ^{P} | dedi Π^{C}Θ^{M*}Ψ^{M}; dederit Λ^{L} | trittici G*CXΣ^{T}AΘ^{AMG} | pones Ψ^{DF} | sacculi XA | iunis X* | factum (que *om.*) O.

3. horto CΦ^{G}P* | cum *om.* O*Ψ^{B*}.

---

32. ⟨quibus CAT | ⟨et seorsum G | ⟨aegyptiis GAT | ⟨inlicitum GAT | ⟨et profanum GA | 33. ⟨sederunt GCAT | ⟨primogenitus GA | ⟨et minimus GA | ⟨et mirabantur GA | 34. ⟨sumptis G | ⟨maiorque GAT | ⟨ita GA | ⟨biberuntque GAT.
XLIV. 1. ¶ Praecepit XLIV. Ω^{SJ}; *Div. sine num.* Ψ^{B}; § praecepit O; ⟨praecepit GCAT | ⟨imple AT | ⟨et pone A | 2. § scyphum O; ⟨scyphum GAT | ⟨et pretium G | ⟨factumque GCAT | 3. ⟨et orto GAT | ⟨dimissi G.

4 iamque urbem exierant et † processerant † paululum
tum Ioseph arcessito dispensatore domus
surge inquit persequere viros et adprehensis dicito
quare reddidistis malum pro bono
5 scyphum quem furati estis ipse est in quo bibit dominus meus
et in quo augurari solet pessimam rem fecistis
6 fecit ille ut iusserat
et adprehensis per ordinem locutus est
7 qui responderunt quare sic loquitur dominus noster ut servi tui tantum flagitii commiserint
8 pecuniam quam invenimus in summitate saccorum
reportavimus ad te de terra Chanaan
et quomodo consequens est ut furati simus de domo domini tui aurum vel argentum

---

4. urbem GA; urbe O | processerant O; praecesserant GA *errante, ut videtur, archetypo* | tum GO*; tunc A | 5. scyphum G; scyfum O; scyfus A | augurari GA; auguriari O | 8. in summitate GA; in summitatem O | ut furati simus AO; ut furati sumus G.

Deest Θ^{H}.

4. urbe ΣΦΟΘ^{AMG}PΨ^{BDM}; urbae Π^{C} | exiebant B | praecesserant = GA; processerant CΛΧΠΣΒΤΜΦΟΘ^{AMG}PΨΩ^{JM} agrel ᴅgc; processerunt Ω^{S}. ¶ Antiqui iuxta hebr. « iamque urbem exierant et processerant paululum, tum Ioseph... » *Guill.* | tum] O*; tunc CΛΧΠΑΘ^{AMG}Ψ^{DM}Ω^{SJ}arel ᴅgc; cum MO^{2}Ψ^{BF}g | iosep Σ^{M} | arcessito = GXΣ^{T}BAO; arcersito Θ^{AMG}P^{2}; accersito CΛ^{LH2}ΠΣ^{OM}TMΦP*ΨΩ agrelᴅgc; accersitor Λ^{H*} | dispensatori Σ^{O}BTΦ^{RAGVP} Ψ^{BDF} | domus + suę Λ^{L}Σ^{OM}; + sue Σ^{T} *cum hebr. LXX et Lugd.*; + ait TΦP^{2} Ψ^{DM} arel | surgens Φ^{Z*}; surgere Ψ^{D*F*}; surgite Φ^{A*} | inquit + et Ω^{S} agrelgc | apprehensi Π^{C} | diccito O | reddidisti C*Π^{C}; reddistis B^{1} (red *in ras.*); reditis Ψ^{M} | uono O.

5. scyp(h)um = GMΦΘ^{AMG}Ψ^{DM}; sciphum BΨ^{BF}Ω^{JM}; scyfum O; scifum CΣ^{M}; schiphum P; ciphum Λ^{H}; scyphus Λ^{L}Π grelᴅgc; scyphus T; scyfus A; scifus XΣ^{O}; sciuus Σ^{T}; ciphius Ω^{S}; ciphus a | quam Φ^{A} | ipse es Σ^{T*} | bibit — in quo *om.* Π^{C*} | bibet C^{2}X; uibit C*; uiuit O; ibet Π^{C2} | dñs ΛΧΣΒΟPΨ^{BM}Ω^{JM}ag | meus] noster Σ^{M}; *om.* O | augurari] Θ^{M*}; haugurari C*; auguriari ΛΧΣ^{OM}TM^{2}Φ^{RAZ*GVP} ΟΘ^{M2}Ψa *cum Lugd.*; hauguriari C^{2}; auguriare P*; agurari M*; aguriari Σ^{T}B. ¶ Antiqui habent « auguriandi » et « auguri » et deriuatur ab « augurio » quod ab auibus et garrio componitur. Noui iuxta nouas deriuationes habent « augurandi » et « auguriari » et deriuatur ab « augur » *Guill.* | pessima Λ^{L}.

6. ∾ ut ille Φ^{R2} | iusserat] C^{3} (erat *in ras.*); iussus erat P | loquutus est + eis G^{C}.

7. syc O | dñs CΛ^{H}ΧΣΒΜ*ΟPΨ^{BFM} Ω^{JM}ag | noster + absit G *cum Aug. loc. in gen. 185. Cf. hebr. LXX et Lugd.* (non contingat) | conmiserint GΣ^{T}BΩ^{M}.

8. si paecuniam G | in summitatem Π^{C}OΨ^{M} | sacculorum A | repotauimus G*; reportabimus XΠ^{C}BO | canaan XΣ^{M}; canahan Σ^{T} | comodo O | simus] T*; sumus GB; essemus T^{2}ΦΨ^{BM} | de domu O | dñi CΛΧΣΒΜΨ^{BFM}Ω^{JM}ag | ∾ de dñi domo tui Σ^{O*} | aurum • Φ^{P} | uel] et Λ^{H}; *om.* Π^{C†}.

---

4. ⟨iamque GAT | § tum O; ⟨tum GAT | § surge O; ⟨surge GAT | ⟨quare GAT | 5. ⟨scyphum GA | ⟨et in G | ⟨pessimam G | 6. ⟨fecit GCAT | ⟨et adprehensis A | ⟨locutus G | 7. ⟨qui GAT | ⟨quare GCT | ⟨ut G | 8. ⟨pecuniam GAT | ⟨reportavimus A | ⟨et quomodo GAT | § aurum O | ⟨vel G.

9 apud quemcumque fuerit inven-
tum servorum tuorum quod
quaeris moriatur
et nos servi erimus domini nostri
10 qui dixit fiat iuxta vestram sen-
tentiam
apud quem fuerit inventum ipse
sit servus meus vos autem
eritis innoxii
11 itaque festinato deponentes in ter-
ram saccos aperuerunt singuli
12 quos scrutatus incipiens a maiore
usque ad minimum
invenit scyphum in sacco Ben-
iamin
13 at illi scissis vestibus oneratis-
que rursum asinis reversi sunt
in oppidum
14 primusque Iudas cum fratribus
ingressus est ad Ioseph
necdum enim de loco abierat
omnesque ante eum in terra pa-
riter corruerunt
15 quibus ille ait cur sic agere vo-
luistis
an ignoratis quod non sit similis
mei in augurandi scientia
16 cui Iudas

---

14. in terra pariter A; in terram pariter O; pariter in terra G | conruerunt GO | 15. augurandi GO; auguriandi A.

Deest Θ^{H}.

9. ∼ inuentum fuerit ΣΨ^{DF} | ∼ seruorum tuorum fuerit inuentum Ω^{S} | quid Φ^{G*} | moreatur O | et nos *om.* Λ^{H*} | nos] non Ψ^{M} | ∼ erimus serui arelgc | dñi C ΛΣΒΨ^{BF}Ω^{JM} ag | dño nostro Ψ^{M} *cum LXX et Lugd.; Aug. loc. in gen. 186.*

10. dixit + eis Σ^{O2}ΒΤ^{2}ΜΦΘ^{AMG}Ρ^{2} (*in ras.*) ΨΩ agrelgc | ∼ sentenciam uestram Λ^{H} | quem] Θ^{A*}; quemcumque CΦ^{ZG}Θ^{A2} ΡΨ^{B} lbgc; quemcunque a; quencunque re | inuentum] inuentus scyfus A | sit] est Π | serbus O | uos] uox Φ^{R} | eritis innoxii] ieritis in uia O.

11. festinato** (o *ex* e) Ψ^{F2} | in terra ΛΧΣ^{TM}ΒΤΦΘ^{AM*G*}Ψ^{B*D}Ω^{J} | apperuerunt Σ^{O} | singula Σ^{T}.

12. quibus scrutatis Π^{D} | scrutatus] Ρ*; scrutatos Χ*Π^{C}Σ^{TM}ΒΤΜ*ΦΘ^{AMG}Ρ^{2}Ψ; scrutatis O; inscrutatus C | incipientes Ψ^{DFM} | a maiores Ψ^{M} | ad minorem ΧΦ^{G*} Ψ^{DFM*}; ad minores Ψ^{M2} | sciphum CΛ^{H}Β ΤΨ^{BF}Ω^{JM}; schyphum P; scyfum AO; scifum ΧΣ^{OM}; sciuum Σ^{T}; ciphum a; cifum Ω^{S2} *in ras.* | in saccho G*; in saccum Ψ^{M}; in sacco** P^{2} (o *in ras.*) | ben-jamin e; ueniamin BO.

13. ad illi CXO | illis Φ^{R*}Ρ* | scisis BO; sciscis Λ^{L} | honeratisque Λ^{H}ΧΠ^{C}Σ^{O} Ρ*Ψ^{B*DFM}Ω^{S}; onoratisque Φ^{P*} | asini Ψ^{M}; assinis O | opidum O.

14. primumque Θ^{G*}; primus (que *om.*) Λ^{H} | fratribus + suis Σ^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.* (f. eius) | ∼ ingressus est cum fratribus B | iosep CΣ^{M} | auierat O; abierant G^{C} (nt *in ras.*) AΦ^{R*Z*}; habierant C | in terram CΣ^{OM}ΤΜΦΟΘ^{AMG}ΡΨ^{DF} Ω agrelbgc | ∼ pariter in terra(m) GC Ω^{S} agrelgc | corruerunt] X*; conruerunt GCX^{2}O; curruerunt M*.

15. uoluis G† | quod non sit] *in ras.* Φ^{P2} | cymilis O*; symilis O^{2}; similes Λ^{L} | meis O*; me Λ^{L} | augurandi] Θ^{M*}; auguriandi Λ^{H}ΧΠ^{C}Σ^{O}ΑΤΜ^{2}Φ^{RAZG}Θ^{M2}Ρ* Ψ^{BDF} a; aguriandi Σ^{TM}ΒΜ*; auguriendi Φ^{VP}Ψ^{M} | scientiam Σ^{T}.

16. iudas + ait G^{C}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | respondebimus inquit] *in ras.* Φ^{G2} | respondeuimus CΛ^{L}Σ^{T*}BO; respon-

---

9. ⟨apud GAT | § servorum O | ⟨et nos GA | 10. ⟨qui GCAT | ⟨fiat GT | ⟨apud GA | ⟨vos G | 11. § itaque O; ⟨itaque GCAT | ⟨aperuerunt G | 12. § quos O; ⟨quos GA | ⟨invenit GA | 13. ⟨at GCAT | ⟨oneratisque G | ⟨reversi G | 14. ⟨primusque GAT | ⟨ingressus G | ⟨necdum AT | ⟨omnesque GA | 15. ⟨quibus GCAT | § cur O; ⟨cur G | ⟨an GAT | 16. ⟨cui GCAT.

quid respondebimus inquit domino meo vel quid † loquemur †
aut iusti poterimus obtendere
Deus invenit iniquitatem servorum tuorum
en omnes servi sumus domini mei
et nos et apud quem inventus est scyphus
17 respondit Ioseph absit a me ut sic agam
qui furatus est scyphum ipse sit servus meus
vos autem abite liberi ad patrem vestrum
18 accedens propius Iudas confidenter ait
oro domine mi loquatur servus tuus verbum in auribus tuis
et ne irascaris famulo tuo
tu es enim post Pharaonem 19 dominus meus
interrogasti prius servos tuos
habetis patrem aut fratrem
20 et nos respondimus tibi domino meo
est nobis pater senex et puer parvulus qui in senecta illius natus est
cuius uterinus frater est mortuus
et ipsum solum habet mater sua

---

16. quid respondeamus... uel quid loquamur... aut iusti poterim(us) G; quid respondebimus... uel quid loquamur... aut iusti poterimus A; quid respondeuimus... uel quid loquemur... aut iusti poterimus O | scyfus AO; schyfus G | 17. scyfum AO; schyfum G | 18. propius G*A; proprius O.

Deest Θ^{H}.

dibimus Ψ^{B}; respondeamus G; respondimus Φ^{R} | dño ΛΧΣΒΨ^{BFM}Ω^{JM} ag | meo *om.* Π^{C*} | loquamur = GAΦ^{P}; loquaemur Π^{C}; loquemur CΛΠ^{D}ΣΒΜΟΘ^{A2MG}P^{2}Ψ^{BDF2M} Ω agrelvgc *cum hebr. et LXX;* loquimur ΧΤΦ^{RAZGV}Θ^{A*}P*Ψ^{F*} | aut iustę poterimus obtendere] *in ras.* Φ^{A2} | aut + quid ΧΨ^{B2} | iusti] P*; iuste CΛ^{H}ΧΠ^{D}ΣΒΤΜΦ^{RZGVP} Θ^{M}P^{2}ΨΩ agrelvgc; iustę Φ^{A2}; iustae Π^{C} | poterim G† | obtendere] (b *in ras.*) Θ^{M2} P^{2}; optendere G | suorum Λ^{H} | en] et ΧΠ^{CD*}; tibi O | sumus] erimus ΧΦ^{G} | ∾ sumus serui Ψ^{M} | dñi CΛ^{H}ΧΣΒΨ^{FM} Ω^{JM} ag | et (*ante* apud) *om.* Ψ^{B*} | sciphus ΒΤΨ^{BF}Ω^{JM}; schyphus P; schyfus G; scyfus AO; scifus CΧΣ^{OM}; sciuus Σ^{T}; ciphus a; cifus Ω^{S}; scyphum Ψ^{M}.

17. responditque relg *cum hebr. et LXX* | iosep Σ^{M} | a *om.* Ψ^{M*} | a me *om.* A w | fu**ratus Σ^{O}; futus Ψ^{M} | est *om.* Φ^{Z}† | sciphum Λ^{H}ΤΨ^{BF}Ω^{JM}; scyfum AO; scifum ΧΣ^{OM}; sciuum Σ^{T}; schyfum G; schiphum P; syphum Π^{C*}; ciphum a; cifum Ω^{S}; sciphus B | sit] est ΧΘ^{M*G}P | serbus O | autem *om.* Σ^{T} | liueri O | ad] aput O.

18. accedens + autem ΛΘ^{AMG}Ψ^{DF} Ω^{SM} agrelgc; + uero Ω^{J} *cum LXX* | propius] G*P^{2} (us *in ras.*); proprius G^{C}CΧO | ∾ iudas propius Ω^{S} | confitenter T*O | dñe ΛΧΣΒΡΨ^{BFM}Ω^{JM} ag | mi] audi me ut ae | serbus O; ser**uus G | suus Λ^{H} ΠΣ | irascatur Π^{C} | faraonem ΧΣ.

19. dñs Λ^{H}ΧΣΒΨ^{BFM}Ω^{JM}ag | serbos O.

20. respondebimus Π^{C}T* Φ^{A*} Θ^{G*} Ψ^{DF}; respondiuimus C | tibi *om.* Ω^{M} | dño Λ^{H}ΧΣΒΨ^{BFM}Ω^{JM} ag | senes ΧΒ | parbulus O; paruulos P* | senecta]Φ^{R*}; senectute ΧΠΣ^{T2}ΤΜΦ^{R2A}ΨΩ agrelgc *cum Lugd.;* senectu Σ^{T*} | illis G* | mortuus

---

§ quid O; ⟨quid AT | ⟨vel G | ⟨aut GA | ⟨deus GAT | ⟨en GAT | 17. ¶ respondit *Div. sine num.* O; ⟨respondit GCAT | ⟨absit T | ⟨qui GAT | ⟨vos GA | 18. § accedens O; ⟨accedens GCAT | § oro O; ⟨oro GCAT | ⟨et ne G | ⟨tu es GAT | 19. ⟨interrogasti GCAT | ⟨habetis G | 20. ⟨et nos GA | ⟨est nobis GAT | ⟨et puer G | ⟨cuius GAT | ⟨et ipsum GA.

pater vero tenere diligit eum
21 dixistique servis tuis adducite eum ad me
et ponam oculos meos super illum
22 suggessimus domino meo non potest puer relinquere patrem suum
si enim illum dimiserit morietur
23 et dixisti servis tuis
nisi venerit frater vester minimus vobiscum
non videbitis amplius faciem meam
24 cum ergo ascendissemus ad famulum tuum patrem nostrum
narravimus ei omnia quae locutus est dominus meus
25 et dixit pater noster
revertimini et emite nobis parum tritici
26 cui diximus ire non possumus
si frater noster minimus descendet nobiscum proficiscemur simul
alioquin illo absente non audemus videre faciem viri
27 atque ille respondit
vos scitis quod duos genuerit mihi uxor mea
28 egressus est unus et dixistis be-

24. dominus meus GO; dominus noster A | 25. parum tritici GO; paruum tritticum A | 26. si frater AO; nisi frater G | descendet A; discendat O; descenderit G | 27. atque GA; adque O.

Deest Θ^{H}.

(est *om.*) Ψ^{F*} | ∾ mortuus est Ψ^{F2} relbʒc | est mortuus + est Π^{C*}.

21. dixistisque Φ^{Z*}; dixisti (que *om.*) A m | seruus tuus Ψ^{F} | pona O | occulos Λ^{H} | illum] eum Λ^{L}Σ^{O}Φ^{P}.

22. sugessimus XB; suggesimus A* | suggessimus + tibi Ω^{S} are | dn̄o CΛXΣB OΨ^{BFM}Ω^{JM} a | poteest C | demiserit O | ∾ dimiserit illum Ω^{S}.

23. dixisti] G^{C} (ixis *in ras.*); dixistis Ω^{M*}; dixisti** Φ^{P} | uenerit] G^{C} (it *in ras.*) | frater] G^{C} (fra *in ras.*) | uester *om.* C | uobiscum] G^{C} (uobis *in ras.*) | uideuitis Λ^{L}Σ^{T*}O | amplius] ultra A | ∾ faciem meam amplius B.

24. ergo] G^{C} (rgo *in ras.*) | ascendissemus] G^{C} (as *in ras.*); ascenderemus A | famulum — 26. non possumus] *in ras.* G^{C} | nostrum] uestrum Φ^{P*} | narrabimus X | ei *om.* X* | est] es tu C | dn̄s ΛXΣB Ψ^{BFM}Ω^{JM} ag | meus] meo Λ^{L}; noster AΨ^{DF} *cum aliq. codd. gr.*

25. reuertemini Φ^{A*} | paruum tritici Π; paruum tritticum A.

26. diximmus Λ^{L*} | ∾ non possumus ire ag | si] T*Φ^{V*}; nisi GXBT^{2}Φ^{V2} Ψ^{BF*} | minimus **** P | ∾ minimus noster A | descendet = CXΣ^{TM}ATM^{2}Φ Θ^{AMG}P^{2}Ψ^{B2DFM} m; discendet M*; descendat Σ^{O}BΨ^{B*}; discendat O; descenderit G ΛΩ agrelʒc; descendit Π *cum LXX et Lugd.*; discendit P* | nouiscum O | proficiscemur] X*T*; proficiscimur Λ^{L*}X^{2}T^{2}P* | ascente Π^{C†}; abscente Π^{C1}Ω^{M} | audeuimus A; auderimus Ω^{S}; ademus O.

27. atque] M*; at quae Φ^{Z}; adque CXΠ^{D}OΩ^{JM}; ad quae TM^{2}Φ^{RGVP}Θ^{M2G2}P glʒc; ad quem Π^{C}Θ^{AM*G*}; at Ψ^{DFM}Ω^{S} are | duo G; *om.* O | duos + filios X are | generit B* | mihi uxor] *in ras.* T^{1} | mihi ***** P | ∾ michi genuerit Ω^{S} | ∾ uxor mea michi Ψ^{B}.

28. est *om.* P* | dixi g | uestia BO | deuorabit Λ^{H}X | et hucusque] adhuc us

⟨pater GA | 21. § dixistique O; ⟨dixistique GCAT | ⟨adducite GT | ⟨et ponam A | 22. ⟨suggessimus GCAT | ⟨non T | ⟨si GAT | 23. ⟨et dixisti GAT | ⟨nisi GAT | ⟨non GA | 24. ⟨cum GCAT | ⟨narravimus A | 25. ⟨et dixit AT | ⟨revertimini GAT | 26. § cui O; ⟨cui GAT | ⟨ire GCT | ⟨si A | ⟨proficiscemur T | ⟨alioquin GAT | ⟨illo T | 27. ⟨atque G | ¶ vos *Div. sine num.* O; ⟨vos GAT | 28. ⟨egressus GAT.

stia devoravit eum
et hucusque non comparet
29 si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit
deducetis canos meos cum merore ad inferos
30 igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum et puer defuerit
cum anima illius ex huius anima pendeat
31 videritque eum non esse nobiscum morietur et deducent famuli tui canos eius cum dolore ad inferos
32 ego proprie servus tuus qui in meam hunc recepi fidem et spopondi dicens
nisi reduxero eum peccati reus ero in patrem meum omni tempore
33 manebo itaque servus tuus pro puero in ministerium domini mei
et puer ascendat cum fratribus suis
34 non enim † possum † redire ad patrem absente puero
ne calamitatis quae oppressura est patrem meum testis adsistam.
XLV. 1 Non se poterat ultra cohibere Ioseph multis coram adstantibus

---

28. et hucusque GA; adhuc usque O | 32. recepi GO; recipi A | 33. in ministerium GO; in ministerio A | 34. possum O; possumus GA *errante archetypo*.

Deest Θ^{H}.

que ΠO | non comparet] P^{2} (paret *in ras.*); non paret A.

29. tuleritis + mihi G^{c} | et (*ante* istum) *om.* Λ^{H} | et (*ante* aliquid) *om.* Ψ^{M*} | aliquid] Θ^{M2} (ali *in ras.*) | ei] G* (?) Θ^{M2} *in ras.*; et G^{c}; *om.* X | contigerit] Ψ^{D*}; contingerit Ψ^{D2F} | canes M* | cum] *in ras.* Θ^{G2} | męrore $M\Theta^{AMG}P$; moerore Ω^{S} greʒc; maerore $T\Phi^{R}$ lb; memrore Σ^{M*}.

30. intrauerimus G | serbum O | nostrum] meum B | ∾ patrem nostrum seruum tuum Λ^{H} | puer] per Σ^{M*} | huius] eius Ω^{S*} | ∾ anima huius Σ^{TM} | pendat G^{c} (at *in ras.*) $\Pi^{c\dagger}$; pendebat Φ^{A*}; dependeat arelʒ.

31. ***non esse P^{2} *in ras.* | educent O | famuli tui *om.* Ψ^{B*} | famili O | cum dolores Π^{c}; cum merore C | ∾ cum dolore canos eius Φ^{Z}.

32. ego + ero G^{c} | proprie] Θ^{A2} (op. *in ras.*); propriȩ O; pro puero ero Ψ^{B} | serbus O | tuus + sim $\Lambda^{H*}\Theta^{AM*G}P^{2}$ Ω agrelʒc | qui in] quin G* | recipi Σ^{TO*} BA | *spopondi Λ^{L} | in *om.* $\Pi^{c\dagger}$ | patre meo P | ∾ omni tempore in patrem meum Σ^{M}.

33. serbus O | in ministerium] Λ^{L*} P*; in ministerio $\Lambda^{L2H}ATP^{2}\Psi^{B*DFM}$ agr elbʒc | dñi $C\Lambda^{H}X\Sigma BO\Psi^{BFM}\Omega^{JM}$ ag.

34. possumus $GC^{*}\Pi^{c}A$; potero Σ^{M} | patrem + meum $C\Theta^{G2}P^{2}\Omega^{SM}$ lʒc *cum hebr.*; + nostrum G | abscente Ω^{M}; abs*ente Ψ^{F}; habsque C | calamitatis] Θ^{A2} (tis *in ras.*); calamitati G*; calamitas C; kalamitas Σ^{T2} (s *in ras.*) | oppraessuraessura est G*; oppraessura est $G^{2}T$; obpressura est Λ^{H} XM*; obprȩssura est Λ^{L}; obp̄ssura est P; oppessura est B | meum] nostrum G.

XLV. 1. non se — adstantibus *om.* $\Sigma^{O\dagger}$ | cohibere] prohibere O; continere Θ^{AMG}. ¶ ij cohibere Θ^{M} | continere ***** Θ^{G} | iosep Σ^{M} | ∾ ultra ioseph co(h)i-

---

⟨et hucusque GA | 29. § si O; ⟨si GA | ⟨deducetis GA | 30. ¶ igitur *Div. sine num.* O; ⟨igitur GCAT | ⟨cum GA | 31. § videritque O; ⟨videritque GA | ⟨et deducent GT | 32. § ego O; ⟨ego GCAT | ⟨nisi GAT | ⟨peccati G | 33. § manebo O; ⟨manebo GCAT | ⟨et puer GA | 34. ⟨non GAT | ⟨ne GAT.
XLV. 1. ¶ Non XLV. Ω^{SJ}; LVIII. A; § non O; ⟨non GCT | ⟨multis G.

unde praecepit ut egrederentur cuncti foras
et nullus interesset alienus agnitioni mutuae
2 elevavitque vocem cum fletu
quam audierunt Aegyptii omnisque domus Pharaonis
3 et dixit fratribus suis
ego sum Ioseph adhuc pater meus vivit
nec poterant respondere fratres nimio timore perterriti
4 ad quos ille clementer accedite inquit ad me
et cum accessissent prope
ego sum ait Ioseph frater vester quem vendidistis in Aegypto
5 nolite pavere nec vobis durum esse videatur quod vendidistis me in his regionibus
pro salute enim vestra misit me Deus ante vos in Aegyptum
6 biennium est quod fames esse coepit in terra

4. in aegypto AO; in aegyptum G | 6. fames O; famis A*; fame G* | esse coepit in terra AO; coepit esse in terra G.

Deest Θ^{H}.

bere Σ^{O1}B; cohibere ioseph ultra Λ | adstantibus *om.* Σ^{Ot} | egrederentur] Θ^{A2} (*pr.* e *in ras.*) | cuncti] Ψ^{M*}; cunctis Ψ^{M2} | et + ut Ψ^{F2} | interesse Λ^{L*}; esset P* | alienus] *in ras.* Φ^{A2}.

2. elebabitque X; aeleuabitque C | eleuataque uoce B | quum Θ^{G*} | quam + cum Ψ^{F} | audierunt] Θ^{A2} (d *in ras.*) | egyptii ΠB*Ω^{J}; egiptii Λ^{H}XΣ$\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞; hegyptii C; aegypti O; egypti B^{2} | omnesque O | faraonis XΣ^{OM}; farahonis Σ^{T}.

3. dixit ****** Φ^{P} | suis *om.* Ψ^{M} | ioseph] *in ras.* Φ^{P2}; iosep $\Pi^{C}\Sigma^{M}$ | meus] noster Θ^{A2} *in ras.* | nec] non $\Sigma^{O}\Omega^{S}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩 𝔷𝔠. *Cf. Lugd.* (et non) | responde P* | respondere + ei Σ^{M} *cum hebr. LXX et Lugd.* | timore] terrore ΠBT$\Phi^{V}\Psi\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯 𝔢𝔩𝔷𝔠. ¶ ā terrore Θ^{M}.

4. illi G* | accidite Ψ^{M} | accessissent] Ψ^{F2} (nt *in ras.*) | iosep Σ^{M} | frater uester *om.* Σ^{T} | frs̄ Ψ^{M} | uendedistis T* Φ^{A*V}O | uendidistis + me Π^{C} | in aegypto = ATOΘ^{A*} (?); in egypto CXΠ; in egipto Σ^{T}; in aegyptum GMΦ$\Theta^{A2MG}\Psi^{DFM}$ Ω^{S} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; in egyptum Λ^{L}BPΩ^{JM}; in aegiptum Ψ^{B}; in ęgiptum Σ^{O}; in egiptum $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ 𝔞.

5. nolite — 5. in aegyptum *bis rep.* Φ^{G} *per homoeoteleuton* | pauere] timere Ω^{S} | nec] neque 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum Lugd.; Ambr. de Ios. 12;* sed nec C | uobis *om.* Λ^{H*} | ∾ durum uobis Ψ^{DM} | ∾ esse durum Σ^{O} | uidetur Σ^{Ot} | uendidisti Ψ^{F} | hiis Ω^{J} 𝔞 | deus] dominus B | in egyptum XΠ^{D}BΩ^{J}; in ęgiptum Σ^{TO}; in egiptum $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞; *om.* Θ^{G2} 𝔯 *cum hebr. LXX; Lugd.; Ambr. loc. cit.; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 31.* ¶ Hebr. et Rab. non habent « in aegyptum » *Iac.*

6. biennium] G^{C} (um *in ras.*) | biennium + enim C | est + enim Ψ^{B2DF} 𝔞𝔤𝔯𝔢 𝔩𝔷𝔠 *cum hebr. LXX et Lugd.* | quod] M*P*; quo M^{2}P^{2} | famis Λ^{L*}XA*Θ^{A*M*G} P*; fame G* | cepit ΛXΠΣBΨ^{M}Ω 𝔞; cępit Ψ^{F}; coepit ** Φ^{R} | esset Ψ^{M} | fam(e)s esse c(o)epit in terra = CXΣ^{T}ATMΦOΘ^{AMG}P $\Psi^{BD}\Omega^{SJ}$ 𝔦𝔳; fam(e)s c(o)epit esse in terra GΛΠΨ^{FM}; fames esse cepit esse in terra (*sic*) Ω^{M}; esse coepit fames in terra 𝔤; cepit esse fames in terra Σ^{OM}; c(o)epit fames

⟨unde GAT | ⟨et nullus GA | 2. ⟨elevavitque GAT | ⟨quam AT | ⟨omnisque G | 3. ¶ et dixit LXVII. GB; ⟨et dixit AT | ¶ ego *Div. sine num.* O; ⟨ego AT | ⟨adhuc GT | ⟨nec GCAT | ⟨nimio G | 4. ⟨ad GCAT | ⟨accedite CT | ⟨et cum CAT | § ego O; ⟨ego GAT | ⟨ioseph GCT | 5. § nolite O; ⟨nolite GAT | § pro O; ⟨pro AT | 6. § biennium O; ⟨biennium GAT.

et adhuc quinque anni restant
quibus nec arari poterit nec meti
7 praemisitque me Deus ut reservemini super terram
et escas ad vivendum habere possitis
8 non vestro consilio sed Dei voluntate huc missus sum
qui fecit me quasi patrem Pharaonis
et dominum universae domus eius
ac principem in omni terra Aegypti
9 festinate et ascendite ad patrem meum et dicetis ei
haec mandat filius tuus Ioseph
Deus me fecit dominum universae terrae Aegypti
descende ad me ne moreris
10 et habita in terra Gessen
erisque iuxta me tu et filii tui et filii filiorum tuorum
oves tuae et armenta et universa quae possides
11 ibique te pascam
adhuc enim quinque anni residui sunt famis
ne et tu pereas et domus tua et omnia quae possides
12 en oculi vestri et oculi fratris mei

---

8. (u)oluntate huc GO; huc uoluntate A | 9. dicetis O; dicitis G; dicite A | 10. armenta AO; armenta tua G | 11. residui sunt GA; sunt residui O.

Deset ΘH.

esse in terra B aelgc; coepit fames in terra esse r | et *om.* ΠMΩS | annis ΛH* | ∾ restant anni ΠC | poterint ΣT; potest G.

7. prȩmissitque O; premisit (que *om.*) ΣOt | me *om.* ΨD | me deus] *in ras.* ΦP2 | seruemini X | ad uidendum ΦZ*V* | possetis T*P.

8. non] num ΨM | non + enim Π | boluntate O; uolunta G* | huc] hunc ΣM; *om.* BP* | ∾ huc uolu(n)tate CΛXΠΣAT MΦΘAMGΨMΩSM | ∾ missus sum huc P2 | quasi *om.* M* | patrem*** O | pharahonis ΣT; faraonis XΣOM | dn̄m ΛHXΣBM*ΨBFM ΩJM g | eius *om.* ΨDF* | ac] et O | omni] uniuersa B | egypti CΛLΠDBΨMΩSJ; egipti ΛHXΣΨBΩM a.

9. dicitis GΛL*ΠC; dicite A | iosep ΣM | deus] dominus A | deus + meus Gt | ∾ fecit me P agrelvgc *cum hebr. et LXX; Lugd.; Ambr. de Ios. 12* | dn̄m ΛH XΣBM*ΨBFΩJM ag | uniuersa terra X | egypti CXΠDBΩSJ; ȩgipti ΣTO; egipti ΛH ΣMΨBΩM a | ad] a ΦZ* | morieris X; moris Gt.

10. et *om.* ΦΨB | hauita O; habitabis ΩM agrelvgc *cum hebr. et LXX; Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | terram ΛH | gessen = GCCΛHXΠDΣO2MB ΦRA*ZGVΘAM2ΨΩ grelvgc; gessem ΛLΣT AT; gesen ΠCΣO*MΦA2PΟΘM*GP; gesem G* (?); iessen a | fili tui et fili O | tuorum + tecum T*. *Cf. supra 6, 18; 8, 16* | oues tuas ΛH* | armenta + tua GCΛXΠΣB TMΦΘAMGPΨBFMΩ agrelgc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (boues tui) | et uniuersa] et cuncta B; *om.* ΩJ* | possedes T.

11. te *om.* ΣOt | ∾ pascam te ΨB | enim *om.* X | enim — residui sunt] *in ras.* ΦP2 | ∾ sunt residui OΨB | et *om.* ΨM | tu *om.* ΩS* | et omnis domus arc.

12. occuli ΛH (*bis*) | oculis fratris ΨF | fratris] C1 (fra *in ras.*) | fratris mei

---

⟨et adhuc GA | ⟨nec G | 7. ⟨praemisitque GAT | ⟨ut G | ⟨et escas GA | 8. ⟨non GAT | ⟨sed G | ⟨qui GAT | ⟨et dominum GA | ⟨ac principem GA | 9. ¶ festinate *Div. sine num.* O; ⟨festinate GAT | ⟨haec GAT | § deus O; ⟨deus GAT | ⟨dominum G | ⟨descende AT | ⟨erisque GA | ⟨oves GAT | ⟨et armenta G | 11. ⟨ibique GA | ⟨adhuc GAT | ⟨ne GA | ⟨et omnia G | 12. ⟨en GAT | ⟨et oculi G.

Beniamin vident quod os meum loquatur ad vos
13 nuntiate patri meo universam gloriam meam
et cuncta quae vidistis in Aegypto
festinate et adducite eum ad me
14 cumque amplexatus recidisset in collum Beniamin fratris sui flevit
illo quoque flente similiter super collum eius
15 osculatusque est Ioseph omnes fratres suos et ploravit super singulos
† postque † ausi sunt loqui ad eum
16 auditumque est et celebri sermone vulgatum in aula regis venerunt fratres Ioseph
et gavisus est Pharao atque omnis familia eius
17 dixitque ad Ioseph
ut imperaret fratribus suis dicens
onerantes iumenta ite in terram Chanaan
18 et tollite inde patrem vestrum et cognationem et venite ad me
et ego dabo vobis omnia bona

---

15. postque G*Λ *lectio quae Hieronymi fuisse videtur et a qua facile fluxerunt errores:* postquam *in* AO *forse cum archetypo, et* post quae *in* Π *etc.* | 17. in terram GO; in terra A*.

Deest Θ^{H}.

beniamin] *in ras.* G^{c} | ben-iamin elɒ; *om.* B | uides Π^{c} | quot Φ^{V*} | os meum] G^{c} (os me *in ras.*) | loquitur G.

13. patre Φ^{Z*}Ψ^{F*} | cunctam P* | uidetis CΛ^{L}Σ^{OM} | in egypto Λ^{L}XΠBΨ^{M}Ω^{SJ}; in egipto Λ^{H}ΣΩ^{M}a; in aegyptum Φ^{V}P*; in egiptum Ψ^{B}.

14. amplexus A | re*cidisset Θ^{G}; recedisset T*Φ^{A*}P*; recessisset T^{2}; redisset Ψ^{DF}; cecidisset re; recidisset et Λ^{H*}; reiecisset se G | ben-iamin elɒ | fratrisui O; *om.* B | ∾ fratris sui beniamin Σ^{M} | flebit XΣ^{T} | illo quoque flente similiter] T*; illo q. similiter flente grel ɒgc; illo q. similiter flente similiter a; illi q. flentes similiter BT^{2}Φ^{RAZGVP*}P*.

15. obsculatus Σ^{M} | o(s)culatus (que *om.*) Σ^{M}P^{2}Ψ^{D} | iosep Σ^{M}; *om.* A | omnes] uniuersos X | plorabit X | super] Φ^{Z*}; per XBTMΦ$^{RAZ^2GVPP*}$Ψ^{B*DFM} | postque = G*ΛΣBΦ^{Z*}P*Ψ^{DF*M}; postquę Φ^{P2} *in ras.*; post quae Π^{c}T^{2}Φ^{RAGV}O^{2}Ψ^{F2}grelɒgc; post que Π^{D}Ψ^{B}Ωa; post quam XT*MO*Θ^{A}; postquam G^{c}AΘ$^{MOP^2}$; posteaquam C; post haec quoque Φ^{Z2}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (post haec). ¶ ij postque Θ^{M} | post qua(e) ****** T | asi sunt G†.

16. auditum (que *om.*) B | et *om.* X T* | celebre P*; celeri C* | sermonem Λ^{L*} | uulgatum + est Σ^{M} | iosep Σ^{M} | farao XΣ^{OM}; faraho Σ^{T} | adque CXO; et Σ^{T} | omnis] G^{c}; omnes G*(?)Λ^{L*}O; *om.* P* *cum LXX et Lugd.*

17. ad *om.* Π^{CD*}Φ^{Z} | iosep Σ^{M} | imperarent Ψ^{M} | suis *om.* P* | dicens *om.* Σ^{T} | ite *om.* Ψ^{F*} | in terra XΠ^{c}Σ^{M}A*Ψ^{B*} Ω^{M} | canaan XΣ^{M}; kanahan Σ^{T}.

18. cognationem + nostram Ψ^{M}; + uestram Λ^{H}Ψ^{B}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | ad me *om.* Π^{c} | dauo Π^{c}O | egypti

---

⟨vident G | 13. § nuntiate O; ⟨nuntiate GAT | ⟨et cuncta A | ⟨festinate GA | 14. ¶ cumque *Div. sine num.* O; ⟨cumque CAT | ⟨illo GAT | 15. ⟨osculatusque GAT | ⟨et ploravit G | § postque O; ⟨postque GCAT | 16. ¶ auditumque *Div. sine num.* Ψ^{D}; ⟨auditumque GAT | § venerunt O; ⟨venerunt G | ⟨et gavisus GCA | 17. § dixitque O; ⟨dixitque GAT | ⟨ut GA | ⟨onerantes GAT | ⟨ite T | 18. ⟨et tollite GA | § et ego O; ⟨et ego A.

Aegypti
ut comedatis medullam terrae
19 praecipe etiam ut tollant plaustra de terra Aegypti
ad subvectionem parvulorum suorum et coniugum ac dicito
tollite patrem vestrum et properate quantocius
venientes
20 ne dimittatis quicquam de supellectili vestra
quia omnes opes Aegypti vestrae erunt
21 fecerunt filii Israhel ut eis mandatum fuerat
quibus dedit Ioseph plaustra secundum Pharaonis imperium
et cibaria in itinere
22 singulisque proferri iussit binas stolas
Beniamin vero dedit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis
23 tantundem pecuniae et vestium mittens patri suo
addens † ei † asinos decem qui subveherent ex omnibus divi-

---

20. supellectili O. *Cf.* 31, 37; superlectili G; superlectile A | 23. uestium GO; uestimentum A | addens ei G; addens eis AO *errante archetypo.*

Deest Θ^{H}.

$C\Pi^{D}B\Omega^{SJ}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞; agypti O* | ut comedatis — 19. aegypti *om.* O *per homoeoteleuton* | medulla $C\Sigma^{T}$.

19. plaustram $\Sigma^{T*}\Psi^{M}$; palustra Ω^{M} | egypti $C\Pi^{D}B\Omega^{SJ}$; ęgipti $X\Sigma^{T}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞 | ad] et O | subuectione Ψ^{F}; subiectionem $O\Psi^{M}$; euectionem G | paruulorum] famulorum T* | et] ac 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; uel B | ac] hac CX; ag G; et Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | tolle Φ^{P*} | prosperate Σ^{T*} | ueni••entes Π^{C}; *om.* O. ¶ Antiqui hic inchoant uersum « uenientes ne dimittatis » *Guill.*

20. ne] $\Phi^{P*}\Psi^{B*}$ 𝔳𝔴*; nec $\Sigma^{OM}B\Phi^{P2}\Theta^{AMG}\Psi^{B2DF}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔴^{2}𝔷𝔠 | dimittatis] Ψ^{M2} (is *in ras.*); demittatis 𝔴*𝔷 | quiquam G* O | suppellectili $\Lambda^{L}\Sigma^{T}B^{2}\Phi^{AGV}\Psi^{B}\Omega^{JM}$; superlectili $GX\Omega^{S}$ 𝔞; supellectile CT*M* Θ^{AMG}; suppellectile $B^{*}P\Psi^{DF}$; superlectile $\Sigma^{O}A\Psi^{M}$ | uestro X | quia] qui Σ^{T*} | omnes *om.* Σ^{M} | egypti $\Pi B\Omega^{JM}$; ęgipti Σ^{T}; egipti $\Lambda^{H}X\Sigma^{OM}\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞; hegypti C | ∿ egypti opes Π | erunt] sunt G.

21. feceruntque $G^{1}A\Theta^{M2}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 *cum hebr. Cf. LXX et Lugd.* | israhel] Θ^{G*}; israel $\Theta^{G2}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; srahel C; ihl Π; isrl $\Lambda^{H}\Sigma^{O}TM\Phi^{G}\Psi\Omega^{M}$ 𝔞; srhl $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$; isrhl Σ^{M} | iosep Σ^{M} | secundum] iuxta P | faraonis $X\Sigma^{OM}$; farahonis Σ^{T} | cybaria O; ciuaria G*.

22. singulisque] Ψ^{B*}; singulis quoque $\Phi^{A}\Psi^{B2}\Omega^{SM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; singulis quibusque X | preferri X | proferriussit Φ^{A*} | iusit Λ^{L} | ∿ iussit proferri Ψ^{B} | binas] singulas P* | ben - iamin 𝔢𝔩𝔳; ueniamin B | trecentos P*; tricentos $T^{*}P^{2}$; trecentis Φ^{V} | trecentos argentis argenteos G* | cum quinque] cumque $C^{*}\Pi^{C}$; cum X | stolas Λ^{L*}.

23. tantumdem $G^{*}\Lambda^{L}\Sigma^{TM}\Psi^{B*DF}$ 𝔷𝔠; tamtundem Φ^{V2}; tamdtundem Φ^{V*}; tantumque $O\Psi^{B2}$ | peccuneae O*; peccuniae O^{2}; pecuniam X | uestium] P^{2} (ium *in ras.*); uesti•um Λ^{L}; uestimentum $\Pi^{C}A$; uestimentorum Π^{D} | ••patri P; patris Ψ^{M} | adden B* | ei = $GXT^{2}\Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}P\Psi\Omega^{M}$ 𝔤𝔯 *cf. hebr. LXX et Lugd.*; et Σ^{M} T* 𝔴𝔷𝔠; eis $C\Lambda\Pi\Sigma^{TO}BAM\Phi^{Z}O\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔢𝔩. ¶ al eis Θ^{M} | quibus Φ^{Z*} | subuerent Ψ^{M} | ex *om.* $\Phi^{A*}P^{*}$ | diuitis BA*; diuitias M* | egypti $\Pi B\Omega^{SJ}$; egipti $\Lambda^{H}X\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞 | et *om.*

<ut A | 19. <praecipe GCAT | <ad A | <et coniugum G | § tollite O; <tollite GCAT | <venientes A | 20. <ne GT | <quia GA | 21. ¶ fecerunt XLII. $C^{2}X\Sigma$; *Div. sine num.* O; <fecerunt GCAT | <quibus GAT | <secundum G | <et cibaria G | 22. <singulisque AT | <beniamin GAT | 23. <tantundem GAT | <addens AT | <qui G.

tiis Aegypti
et totidem † asinas † triticum in
itinere panesque portantes
24 dimisit ergo fratres suos et proficiscentibus ait
ne irascamini in via
25 qui ascendentes ex Aegypto venerunt in terram Chanaan ad
patrem suum Iacob
26 et nuntiaverunt ei dicentes
Ioseph vivit et ipse dominatur
in omni terra Aegypti
quo audito quasi de gravi somno
evigilans tamen non credebat eis
27 illi contra referebant omnem ordinem rei
cumque vidisset plaustra et universa quae miserat revixit spiritus eius 28 et ait
sufficit mihi si adhuc Ioseph filius
meus vivit
vadam et videbo illum antequam
moriar
XLVI. 1 profectusque Israhel cum
omnibus quae habebat venit
ad Puteum iuramenti
et mactatis ibi victimis Deo patris
sui Isaac

---

23. et totidem asinos GAO *iterum errante, ut videtur, archetypo* | triticum in itinere AO; in itinere triticum G | 24. dimisit GA; demisit O* | 25. in terram GA; in terra O | 27. contra AO; e contra G | 28. ioseph filius meus GO; filius meus ioseph A.

Deest Θ^{H}.

Θ^{A*} | asinos = GB^{2}AΦ^{Z†P*}O; asinas CΛXΠΣB*TMΦ^{RAZ1GVP2}Θ^{AMG}PΨ^{B2DFM}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; asinis Ψ^{B*} | tritticum CXΣ^{T}AΘ^{AMG} | in *om.* Π^{C} | itenere T*M*Φ^{RGVP}O | ∼ (in) itinere triticum GΠ | panesque] G*; panes quoque G^{c}Φ^{Z*}.

24. dimis B*; dimisset Σ^{T}; demisit O*P* | irascami Σ^{O}; irascimini A.

25. ascendentibus G | ex aegypto] *in ras.* Φ^{P2} | egypto CΛ^{L}ΠBΩ^{SJ}; egipto Λ^{H}XΣΨ^{B}Ω^{M}𝔞 | in terra T*OΨ^{M} | canaan Λ^{L}XΣ^{M}; kanahan Σ^{T}.

26. iosep Σ^{M} | ioseph + filius tuus Π^{C}Ω^{S}𝔞𝔤𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX et Lugd.; Ambr. de Ios. 13.* ¶ Item « ioseph filius tuus uiuit » *Hug.* | dominator Π^{C}P*; dominabitur Ψ^{B*} | in *om.* Σ^{TM} | terrę Σ^{T}; terre Σ^{M} | aegyptipti G*; egypti CXΠ^{D}BΩ; ęgypti Σ^{T}; aegipti Ψ^{B}; egipti Λ^{H}Σ^{OM}Ω^{M}𝔞 | audito + iacob Σ^{OM}BTMΦP^{2}ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠. *Cf. LXX.* ¶ ā iacob Θ^{M} | de] e Σ^{O} | graui** Φ^{Z}; graue O | euigilans + ait Ψ^{D} | eos Σ^{T}.

27. ille Φ^{Z†} | contra] C*Λ^{L*}P*; contre Λ^{L2}; e contra GC^{2}P^{2}Ψ^{DM}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; ęcontra X; aecontra Ψ^{BF} | referebat Φ^{Z†}; referrebant Ψ^{M} | omnem rei per ordinem Σ^{M}; ordinem omnem rei Λ | uidissent B*A*.

28. iosep Σ^{M} | ∼ filius meus iosep(h) uiuit CΛXΣBATMΦ^{RA2ZGVP}Θ^{AMG}PΨΩ^{JM}; filius meus uiuit ioseph Φ^{A*} | et *om.* Σ^{O†} | illum] eum Σ^{O}; illi Ψ^{F*}.

XLVI. 1. israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}Ω^{M}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; srahel C; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{OM}TΦ^{AGV}PΨΩ^{J}𝔞; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B | cum *om.* 𝔞 | poteum T* | patrisui Λ^{H}Σ^{M}BP* | isaach G; isahac Σ^{T}; ysaac Λ^{H}XΠ^{D}BΨ^{DFM}Ω𝔞; ysahac C.

⟨et totidem GA | ⟨panesque G | 24. ¶ dimisit *Div. sine num.* O; ⟨dimisit GCAT | ⟨ait G | ⟨ne GAT | 25. ⟨qui GCAT | ⟨venerunt G | ⟨ad G | 26. ⟨et nuntiaverunt GA | § ioseph O; ⟨ioseph GCAT | ⟨quo GCAT | 27. ⟨illi GAT | § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨et uniuersa G | 28. ⟨sufficit GCAT | ⟨si G | ⟨vadam GA.

XLVI. 1. ¶ Profectusque XXXVI. Θ$^{A2M2(G2)}$; XLVI. Ω^{SJ}; LXVIII. B; LXXIII. Π^{D}Ω^{M}; LXXIIII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}; LXXV. Φ^{V}; *Div. sine num.* OΨ^{BDM}; ⟨profectusque GCA | ⟨venit G | ⟨et mactatis GA.

2 audivit eum per visionem nocte
vocantem se et dicentem sibi
Iacob Iacob
cui respondit ecce adsum
3 ait illi Deus ego sum fortissimus
Deus patris tui noli timere et
descende in Aegyptum
quia in gentem magnam faciam
te ibi
4 ego descendam tecum illuc
et ego inde adducam te revertentem
Ioseph quoque ponet manum
suam super oculos tuos
5 surrexit Iacob a Puteo iuramenti
tuleruntque eum filii cum parvulis et uxoribus suis
in plaustris quae miserat Pharao
ad portandum senem 6 et omnia
quae possederat in terra Chanaan
venitque in Aegyptum cum omni
semine suo
7 filii eius et nepotes filiae et cuncta simul progenies.
8 Haec sunt autem nomina filiorum
Israhel qui ingressi sunt in Aegyptum ipsi cum liberis suis

---

2. per uisionem nocte GO; per uisionem noctis A | 3. et descende GO; descende (et *om.*) A | 5. filii GO; filii sui A | 6. possederat G; possiderant O; possidebat A | 7. nepotes A; nepotis O* | 8. ipsi AO.

Desunt G (*a v.* 7, et nepotes) Θ^{H}.

2. audibit X | eum] deum Ψ^{B*}; enim Ψ^{F}; etiam Ψ^{M}; *om.* Λ^{H*} | per uisum X | nocte] P^{3}; noctem Λ^{L*}Π^{C}; noctis AP^{2} Ψ^{B*DFM} ɪ𝔡𝔠 *cum hebr. et LXX; Hier. c. Pelag. 8; om.* BM*P* | se *om.* Π | dicente 𝔞 | cui] qui ΠT* | ecce *om.* Σ^{T} | assum 𝔞.

3. ait] *in ras.* Φ^{R1} | fortissimum B | et] C*M*P*; sed 𝔞𝔯𝔢; *om.* C^{2}XΣBAM^{2} Θ^{AMO}P^{2}Ψ^{F}Ω 𝔤𝔩𝔡𝔰𝔠 *cum hebr. LXX; Lugd.; Ambr. de Ios. 14* | descende] C*; descendere C^{2}Σ^{OM} 𝔤 *cum hebr.; LXX; Lugd.; Ps.-Prosp. de prom. et praed. Dei 32* | in *om.* C | in egyptum Λ^{L}XΠ^{D}BΨ^{M}Ω^{SJ}; in aegiptum Σ^{TO}; in egiptum Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{M} 𝔞 | quia in] quian G† | te *om.* Ψ^{B*} | te ibi] tibi Ψ^{F*}.

4. ∼ adducam te inde AΦ^{Z}O | iosep Σ^{M} | pone B*; ponit P* | manus suas Ω^{S} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Hier. loc. cit.* | occulos Λ^{H}.

5. et surrexit P *cum hebr.* | surrexit + itaque G^{C}M^{2}; + autem 𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum LXX et Lugd.* | iacob + mane 𝔞𝔢. *Cf. supra 28, 18* | poteo T* | tulleruntque OΨ^{M}; et tulerunt Ω^{S} | eum *om.* P* | fili O | filii + sui AM^{2}PΨ^{B2DFM}. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* | quae] quem Ψ^{DF} | misit Φ^{V} | farao Λ^{H}XΣ^{OM}; faraho Σ^{T} | senem] semen Σ^{T*} 𝔞.

6. duxerunt secum greges suos *initio vers. add.* P^{2} *in marg. Cf. LXX (aliq. codd.)* | possederat] Θ^{G*}; possidebat A; possiderant O; possederant Θ^{G2}P | canaan XΣ^{M}; kanahan Σ^{T} | in egyptum XΠBΩ^{SJ}; in egiptum Λ^{H}Σ^{O}Ψ^{B}Ω^{M} 𝔞; in egipto Σ^{TM} | suo *om.* Π^{C}.

7. fili O | et nepotes filiae *om.* Ψ^{M} | nepotis O*P* | nepotes + et Λ^{L}Σ | filiae + eius Ψ^{B} | cuncta] Ψ^{B*}; cunctae Ψ^{B2} | ∼ simul cuncta Π.

8. autem *om.* Σ^{T} | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}Φ^{ZGV}PΨΩ^{JM} 𝔞; srhl CΛ^{L}XΣ^{T}B; isrhl Σ^{M} | in *om.* Σ^{O*}Θ^{M*} Ω^{S} | egyptum XΠ^{D}BΩ^{SJ}; aegiptum Ψ^{B}; ęgiptum Σ^{O}; egiptum Λ^{H}Σ^{TM}Ω^{M} 𝔞 | ipsi =

---

2. § audivit O; ⟨audivit GAT | ⟨vocantem A | § iacob O; ⟨iacob GT | ⟨cui CA | ⟨ecce GT | 3. ⟨ait GCAT | ⟨ego GT | § noli O; ⟨noli G | ⟨quia GA | 4. ⟨ego GAT | ⟨et ego GA | § ioseph O; ⟨ioseph GAT | 5. ¶ surrexit LXXIIII. Π^{D}Ω^{M}; LXXV. ΛMT Φ^{RAZOP}P^{2}; LXXVI. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; § surrexit O; ⟨surrexit GCA | ⟨tuleruntque GAT | ⟨in plaustris A | ⟨venitque GAT | 7. ⟨filii A | 8. ¶ haec LVIIII. A; *Div. sine num.* OΨ^{B}; ⟨haec CT.

primogenitus Ruben
9 filii Ruben Enoch et Phallu et
Esrom et Charmi
10 filii Symeon Iemuhel et Iamin et
Ahod et Iachin et Saher et Saul
filius Chananitidis
11 filii Levi Gerson Caath et Merari
12 filii Iuda Her et Onan et Sela et
Phares et Zara
mortui sunt autem Her et Onan
in terra Chanaan
natique sunt filii Phares Esrom
et Amul
13 filii Issachar Thola et Phua et Iob
et Semron

---

10. iemuhel AO | ahod O; aod A* | sacher A; sahere O; soher Θ^{G} *cum Exod.* 6, 15, *ubi* soer GO; seor A | channanitidis O; caanaanitidis A* | 12. esrom O; esron A | amul AO.

Desunt GO (*a v.* 13, *ant. versio*) Θ^{H}.

$C^{2}X\Pi\Sigma AM^{2}O$; ipse $C^{*}\Lambda BTM^{*}\Phi\Theta^{AMG}P\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠. *Cf. hebr. LXX et Lugd.* (Iacob et filii eius) | liueris O | rubem Π^{C}.

9. fili O | filii ruben *om.* $\Sigma^{M}\Psi^{DM}$ | enoch = $C\Lambda\Pi\Sigma^{TO}ATM\Phi O\Theta^{AMG}P\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤; aenoch Ψ^{B}; enoc $X\Sigma^{M}B$; henoch 𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; henoc 𝔯 | phallu = $C^{*}\Lambda XBTM\Phi^{RAGV}\Theta^{AMG}\Psi\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; phallui C^{2}; phalu P; pallu $\Phi^{P}O$; pallui Π; psallu $\Phi^{Z}\Omega^{S}$; fallu ΣA | esrom = $C\Lambda X\Pi^{D}\Sigma BTM\Phi O\Theta^{AMG*}P\Psi^{BDF}\Omega^{SM}$ 𝔞; esron $\Pi^{C}A\Theta^{G2}\Psi^{M}\Omega^{J}$ 𝔤; hesron 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | charmi = $C\Pi\Sigma^{O}ATM\Phi\Theta^{AMG}P\Psi\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; carmi $\Lambda X\Sigma^{TM}BO\Omega^{SM}$.

10. fili O | symeon = $\Lambda^{L}X\Pi BATM\Phi O\Theta^{MG*}P\Psi\Omega^{J}$ 𝔤; simeon $C\Lambda^{H}\Sigma\Theta^{AG2}\Omega^{SM}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | iemuhel = $\Pi^{C}ATM\Phi^{RAZGVP2}O\Theta^{AMG*}\Psi^{DF}\Omega^{SM}$; iemuel $\Pi^{D}\Theta^{G2}\Omega^{J}$ 𝔤; iamuhel $\Lambda\Phi^{P*}$ 𝔞; iamuel 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; hiemuhel Ψ^{M}; ihemuhel B; gemuhel $CXP\Psi^{B}$; gemuel Σ^{TO}; genuel Σ^{M} | iamim $BO\Psi^{F}$; ihamin C; iamyn Ω^{S} | iamin + et iami 𝔢 | et *om.* O | ahod = $C^{2}\Sigma^{TO}A^{2}TM\Phi^{RAZGV2P}O\Theta^{AM}\Omega^{M}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; aod $\Sigma^{M}A^{*}P\Omega^{J}$; ahot ΠB; ahoth Ψ^{M}; aoth $X\Psi^{BDF}$; achod $C^{*}\Lambda\Phi^{V*}$; aboch Ω^{S}; ohad Θ^{G2} (o *et* a *in ras.*) | et *om.* $B\Phi\Psi^{M}\Omega^{M}$ | iacin XΠ; iachim $\Sigma^{T}\Psi$ | saher = C^{2} (sa *in ras.*) $\Lambda XT\Phi^{RAZGV}\Theta^{M2}$; saer $\Pi\Sigma^{TM}$; sacher AM; sahere O; saber $\Sigma^{O}B\Phi^{P}\Psi\Omega^{JM}$ 𝔞; soher Θ^{G} 𝔤; sohar Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iasoher $\Theta^{AM*}P$ | sahul $CM\Omega^{M}$; sauli O | chananitidis = $C\Lambda\Pi^{D}BTM\Phi\Theta^{AMG}\Psi^{F}\Omega^{JM}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩; channanitidis O; cananitidis $X\Pi^{C}\Sigma P\Psi^{BDM}$; chanaanitidis Ω^{S} 𝔪𝔷𝔠; canaanitidis A^{2}; caanaanitidis A*.

11. fili O | filii + autem X *cum LXX et Lugd.* | filii leui] fileui Φ^{Z*} | lebi Λ^{L}; leuis B* | gersom $\Lambda^{H*}\Psi^{DF}$ | gerson + et $C\Theta^{G2}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 *cum Lugd.* | caat Σ^{M}; cahath 𝔢𝔩; chaath $\Lambda\Sigma^{O}B$ 𝔯; cadh P*; caadh P^{2} | mesrari $B\Omega^{S}$ 𝔯; menori Σ^{T*}.

12. fili O | er Σ^{TM} | o•nan Σ^{O}; honan CO; onam $\Pi^{C}\Omega^{J}$; onā Ψ^{B}; aanan Σ^{T}; bonam Ψ^{M} | fares XΣ | zare ΛΠP* | ∼ autem sunt CBO | er Σ^{TM} | •onan Σ^{O} (o *in ras.*); honan $C\Psi^{M}$; onam Ω^{J}; onā Ψ^{B}; ona Π; aanan Σ^{T} | canaan $X\Sigma^{M}A$; kanahan Σ^{T} | natique sunt] nati sunt X; fueruntque Θ^{G2} *in ras.* | fili O | fares XΣ | phares + et O | esrom = $\Lambda^{L}X\Pi^{D}\Sigma BTM\Phi O\Theta^{AMG*}P\Psi^{BDF}\Omega$ 𝔞; hesrom C; esron $\Lambda^{H}\Pi^{C}A\Theta^{G2}\Psi^{M}$ 𝔤; hesron 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | amul = $\Lambda X\Pi\Sigma BAM\Phi^{RA2ZGVP}O\Theta^{AMG}P\Psi\Omega^{JM}$ 𝔞; hamul C 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; anul $T\Phi^{A*}$; emul Ω^{S}.

13. isachar $\Lambda^{H}\Pi TM\Phi\Theta^{AMG}P\Psi^{B}$ 𝔤; isacar Σ^{OM}; ysachar $C\Lambda^{L2}\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞; ysacar $\Lambda^{L*}X\Sigma^{T}B$ | tholah X; tholath Σ^{T}; tholac O; thoa T* | ph•ua Θ^{G}; pha Φ^{R}; fua XΣ | iobab Ω^{SM} 𝔞; iobeth O; iobet Φ^{Z} | et *om.* O | semron = $\Lambda^{H}\Sigma^{TO}BAM\Phi^{RGV}\Theta^{AMG*}\Psi^{DM}\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔪𝔷𝔠; semrom $C\Lambda^{L}X\Pi\Sigma^{M}T\Phi^{ZP}\Psi^{BF}\Omega^{JM}$; semrō Φ^{A}; samrom P; simron Θ^{G2}; simeron 𝔯𝔢; simerō 𝔩; *om.* O.

---

§ primogenitus O; ⟨primogenitus CAT | 9. ⟨filii AT | 10. ⟨filii CAT | 11. § filii O; ⟨filii CAT | 12. ⟨filii CAT | § mortui O; ⟨mortui CAT | ⟨natique CAT | 13. § filii O; ⟨filii CAT.

14 filii Zabulon Sared et Helon et
Iahelel
15 hii filii Liae quos genuit in Mesopotamia Syriae cum Dina filia sua ·
omnes animae filiorum eius et filiarum triginta tres
16 filii Gad Sephion et Haggi
Suni et Esebon
Heri et Arodi et Areli
17 filii Aser Iamne et Iesua et Iesui et Beria
Sara quoque soror eorum
filii Beria Heber et Melchiel
18 hii filii Zelphae quam dedit Laban Liae filiae suae

14. helon A; elon O* | iaeel O; ielel A | 15. in mesopotamia O; in mesopotamiam A | 16. et thaggi A | *ante* Suni *et* Heri *divisiones textus restituimus* | 17. iabne ΛΠΑΤΘ^{AM} *lectio archetypi* (?) | 17. melchihel A | 18. hii A; hi O.

Desunt GO (*ant. vers. usque ad v.* 18 *inc.* Θ^{H}.

14. fili O | sared = CΛΣ^{T}BATMΦOΘ^{AMG}Ψ^{B}Ω 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; sarhed P; sareth X ΠΣ^{O}Ψ^{DFM} 𝔞; saret Σ^{M} | helon = CΠ^{D}ATMΦO^{2}Θ^{AMG}PΨ^{B}; helō B; helom Ψ^{FM}; thelon ΛΩ^{S}; chelon 𝔞; elon Π^{C}ΣO*Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; elom Ψ^{D}; ęlon X; heron Ω^{M} | iahelel = ΛXBTΦ^{AP}Θ^{M}Ψ^{BDM}Ω^{SJ} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; iaelel ΣMΦ^{RZGV}Θ^{A}P^{2} (ia *in ras.*) Ψ^{F}Ω^{M}; iaelhel C; iahel Π; ialleel Θ^{G2} (lle *in ras.*); ielel A; iaeel O; ioalel 𝔞.

15. hii] M*Φ^{A*Z*}Θ^{G*}P*; hi Π^{D}M^{2}Φ^{RA2Z2GVP}Θ^{MG2}P^{2}Ψ^{DFM}Ω^{SM} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | filii] P*; fili P^{2} | lię P^{2}Ψ^{DF}; lie Ψ^{BM}Ω^{M}; lye Ω^{SJ} 𝔞; lia 𝔩𝔟𝔰𝔠; *om.* P* | in mesopothamia 𝔞; in mesophotamia P; in mesopotamiam CXΠ^{CD}Σ^{T}AΨ; in mesopotamię B; | sirię Σ^{O}; sirie Π^{D}Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{M} | quum Θ^{G*} | filię Λ^{L*} | sua] eua Θ^{A}; *om.* Λ^{L*}ΠΣ^{T} | ∼ filia sua dina Ω^{M} | eius *om.* Θ^{A} | trigenta M* | triginta + et BMΦΘ^{AMG}P^{2}Ω^{M} *cum hebr.* | tres + sunt X.

16. gad] P^{2} (d *in ras.*); gat XΣ^{M}; segath B | sephyon Ω^{S}; sephon 𝔞𝔯𝔢𝔩; sefion Σ; seboyn X | haggi = T*Θ^{AMG} 𝔴𝔰𝔠; aggi CΛXΠΣBMPΨ^{BD}Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩; thaggi A T^{2}Φ^{R2ZGVP}Ψ^{FM}; taggi Φ^{R*A}Ω^{M} | (h)aggi + et C 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | suni] soni Σ^{T}T; simi Ψ^{M}; suphi 𝔞; duni Λ^{H} | et *om.* Ω^{M} | esebon = ΛXΠΣ^{TM}BATΦPΨ^{BDF}Ω^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; hesebon MΘ^{AMG}Ω^{S}; hessebon Ψ^{M}; esebeon Ω^{M}; sebon Σ^{O}; sebehon C | ∼ esebon et suni 𝔞𝔯𝔢𝔩 | (esebon) + et C 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | heri] Π^{D*}; aheri XΣ^{TM}; beri Π^{D2}BΦ^{RAZVP}ΨΩ^{M} 𝔞; bęri Σ^{O}; beeri M | arodi] A*; arod Φ^{R}; harodi CA^{2}Ψ^{B}; arohedi Σ^{T}; erodi Π^{C}; herodi Π^{D} | areli] *in ras.* Φ^{A2}; hareli Ψ^{B}; arieli Σ^{M}; ariheli CXΣ^{T}.

17. haser C; asser Λ^{L}; abser P* | iamne = X*Σ^{O}BMΦPΨ^{B}Ω 𝔴𝔰𝔠; iamnae C; iamna Σ^{M} 𝔯𝔢𝔩; iemna Σ^{T} 𝔞𝔤; iabne ΛX^{2}ΠATΘ^{AM}Ψ^{FM}; labne Ψ^{D}; gemna Θ^{G*}; gimna Θ^{G2} | iesua = ΛΠΣ^{TM2}ATMΦΘ^{M2} (e *in ras.*) Ψ^{BF}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; ihesua CX; iesui Ψ^{DM}; iasua Σ^{O}B; iasuae Θ^{A}; iacuę P; gesua Θ^{G*}; gisua Θ^{G2}; sua Σ^{M*} | iesui = ΛΠ^{D}ΣBATMΦΘ^{AM}PΨ^{BF}Ω 𝔞𝔤; iessui 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; iesuy X; iesue Π^{C}; iesua Ψ^{DM}; ihesui C; gesui Θ^{G*}; gisui Θ^{G2} | et beria *om.* P* | sara = C*ΛΠΣ^{O}BAT*MΦΘ^{AM}P^{2}Ψ^{BDF}Ω^{JM} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; sarra C^{2}XΣ^{TM}P*Ψ^{M}; saraa T^{2}; zera Θ^{G2} (ze *in ras.*); cara Ω^{S} | filii beria eber et melchiel *bis rep.* Θ^{M*} | filii + quoque Σ^{T} | heber = CΛ^{H}XΣ^{O}BATMΦ^{RAGVP}Θ^{AMG}PΨ^{DM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; eber Λ^{L}Σ^{TM}Φ^{Z}Ψ^{BF}; haber ΠΦ; et melchiel] emelchichel Ψ^{M} | melchiel = ΛΣ^{OM}TMΦ^{RAZGV}Θ^{AMG2}Ψ^{BF}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; melchiael Π^{C}; melchihel CBAΦ^{P}PΨ^{DM}; melcihel X; melcheel Θ^{G*}; melechihel Π^{D2} *in ras.*; amechiel Σ^{T}.

18. hii] M*Θ^{G*}; hi Λ^{L}Π^{D}Σ^{M}M^{2}ΦOΘ^{MG2}PΨ^{D}Ω^{SM} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; *om.* T* | filie Λ^{L} | zelphę Ψ^{D}; zelphe Λ^{H}Π^{D}BΨ^{BFM}Ω 𝔞; zelfae CA; zelfe XΣ | quam] quae P; que O | labam Σ^{M*} | lie Ψ^{BM}Ω^{M}; lye Ω^{SJ} 𝔞 |

14. ⟨filii CAT | 15. § hii O; ⟨hii CAT | ⟨omnes AT | 16. § filii O; ⟨filii CAT | 17. § filii O; ⟨filii CAT | ⟨sara A | ⟨filii AT | 18. ⟨hii A.

et hos genuit Iacob sedecim animas
19 filii Rahel uxoris Iacob Ioseph et Beniamin
20 natique sunt Ioseph filii in terra Aegypti quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos Manasses et Ephraim
21 filii Beniamin Bela et Bechor et Asbel
Gera et Naaman
† Ehi † et Ros
Mophim et Opphim et Ared
22 hii filii Rahel quos genuit Iacob omnes animae quattuordecim
23 filii Dan Usim
24 filii Nepthalim Iasihel et Guni

19. rahel O; rachel A | 20. aseneth A; asenech O | putiphare A; phutiphare O | 21. *Divisiones restituimus* | filii A; fili O | cehi O; et tehi A | 24. nepthalim A. *Cf.* 30, 8; 35, 25, *etc.;* nepthali O | iasihel AO | guni O; genui A.

Desunt $G\Theta^{H}$.
iacob + ioseph et beniamin Ω^{M*} | sexdecim Ω^{SJ}; sidecim C; *XIIm Λ^{L} | animas *om.* Ψ^{F*}.

19. fili O | filii + autem X *cum LXX et Lugd.* | rahel = O; rachel $C\Lambda X\Pi\Sigma^{OM}BATM\Phi\Theta^{AMG}P\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; racel Σ^{T} | uxoris iacob *om.* Σ^{M} | uxores O | iacobi Ω^{S} | iosep Σ^{M} | ben-iamin 𝔢𝔩𝔟.

20. iosep $\Pi^{C}\Sigma^{M}$ | fili O; *om.* B | ∾ filii ioseph $P\Omega^{S}$ | ęgypti Λ^{L}; egypti $CX\Pi^{D}B\Omega^{J}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞 | asenneth Σ^{T}; asenet Σ^{M}; asseneth Ω^{M}; asenech $\Lambda^{L}\Phi^{RAZGP}O\Psi^{M}$; assenech Ω^{S} 𝔞; ascenez Θ^{A2} *in ras.* | fila Σ^{T*} | putiphare = A 𝔪𝔠; putiphares M; putipharis Ω^{M}; putifares Σ^{O}; phutiphare ΠBO 𝔤; phutiphares $C\Lambda^{L}T\Phi\Psi\Omega^{J}$; phutipharis Ω^{S} 𝔯𝔢𝔩𝔰; phutifare Θ^{MG}; phutifares $\Lambda^{H}X\Theta^{A}P$; phutifaris 𝔞; futifare Σ^{M}; futifares Σ^{T} | sacer***dotis B | heliopoleo Ψ^{M}; heliopholeos P; heleopoleos A; eliopoleos $X\Sigma\Phi^{Z}\Psi^{BF}\Omega$ 𝔞 | manases $\Lambda^{L2}P^{*}\Psi^{DFM}$; mannasses $O^{2}\Psi^{B}$; mannases O^{*}; manasse 𝔤; mnses Λ^{L*} | ephraym C Ψ^{D}; efphraim M; effraim $\Pi\Sigma^{O}O\Psi^{M}\Omega^{M}$ 𝔞; effraym Ω^{S}; aeffraim Ψ^{B}; efraim Σ^{TM}; efraym X.

21. fili CO | filii + autem X *cum Lugd.* | ben-iamin 𝔢𝔩𝔟 | bela] P^{2} (a *in ras.*); hela $C\Lambda\Psi^{M}$ 𝔞 | bechor] Θ^{G*}; becor $X\Sigma^{O*M}\Omega^{S}$; behor TM^{*}; bochor Σ^{T}; becher Θ^{G2} | asbel] Σ^{O2} (as *in ras.*); azbel C; esbel $X\Sigma^{T}$; esber Σ^{M} | asbel + et 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | naamam Ψ^{M}; nahaman B; naman Φ^{A*}; neaman Σ^{M}; neeman Σ^{T} | ehi = Θ^{G2}; echi 𝔪; ęęhi Σ^{M}; iehi $\Phi\Theta^{M2}$ (ie *in ras.*) Ψ^{B}; cehi O; ethi $\Sigma^{T}\Theta^{G*}P$; et hi $\Sigma^{O}T\Theta^{A}$; et echi 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; et ethi $C\Lambda^{L}$; et ęthi X; et ehi 𝔤; et iehi $M\Psi^{DF}\Omega^{J}$; et iechi Ω^{SM}; et hiehi Ψ^{M}; et ieeri Π^{D2}; et iechri 𝔞; et haeri Π^{C}; et heeri Π^{D*}; et thei Λ^{H}; et tehi A; et heth B | et ros mophim = $XM^{2}\Phi^{A}O\Theta^{MG}\Psi^{B}\Omega^{JM}$ 𝔤𝔪; et rosmophim $\Lambda\Pi^{C}A$; et ros mofim $\Sigma T\Theta^{A}$; et rosmofim Π^{D*}; et ros mopim $M^{*}\Phi^{RZGVP}$; et rosmophi Ψ^{DF}; et resomophim Ω^{S}; eth rosmofim Π^{D2}; et rusmenson 𝔞; ros mophim (naaman et ethros mophim) B; rosmopim Ψ^{M}; et ros et mophim CP 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. ¶ Duo nomina in hebr. « ros » et « mophim » quamuis in interpretationibus legantur pro uno *Hug.* | et opphim *om.* O | opphim = $C\Lambda\Pi\Sigma ATM\Phi\Theta^{AMG}\Psi^{M}\Omega^{JM}$; ophim $BP\Psi^{B}\Omega^{S}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; opim X; iophim Ψ^{D}; iopphim Ψ^{F}; ofim 𝔞 | aredh Ψ^{B}; areth $X\Pi^{CD*}P\Psi^{M}$; hared C.

22. hii] $M^{*}\Theta^{G*}P^{*}$; hi $\Pi\Sigma^{M}TM^{2}\Phi\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{DFM}\Omega^{S}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠 | rahel = O; rachel $C\Lambda\Pi\Sigma^{OM}BATM\Phi\Theta^{AMG}P\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; racel $X\Sigma^{T}$ | quatuordecim $\Lambda^{H}\Sigma^{T}O\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; tredecim A; sedecim Ψ^{B*}.

23. fili O | husim Ψ^{B} 𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; usin Λ^{H}; susim C; usan 𝔞.

24. fili O | nepthalim = $C\Lambda^{L2}AT\Phi^{R2}\Theta^{AM}$; nephthali 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔰𝔠; nephtali Φ^{A}; nephthalim M; nephtalim Θ^{G2}; nepthali

⟨et hos A | 19. § filii O; ⟨filii CAT | 20. ⟨natique CAT | 21. ⟨filii CAT | 22. ⟨hii CAT | 23. ⟨filii CAT | 24. ⟨filii CAT.

et Hieser et Sallem
25 hii filii Balae quam dedit Laban
Raheli filiae suae
et hos genuit Iacob omnes animae septem
26 cunctae animae quae ingressae
sunt cum Iacob in Aegyptum
et egressae de femore illius absque
uxoribus filiorum sexaginta sex
27 filii autem Ioseph qui nati sunt
ei in terra Aegypti animae duae
omnes animae domus Iacob quae
ingressae sunt Aegyptum fuere
septuaginta.
28 Misit autem Iudam ante se ad
Ioseph ut nuntiaret ei et ille
occurreret in Gessen 29 quod
† eo † pervenisset

---

24. hieser AO | sallem AO | 26. ingressae sunt CΛA; ingressi sunt O | in (ae)gyptum $C\Lambda^{L}\Pi O$; aegyptum (in *om.*) A | filiorum CΛA; filiorum eius O | 27. omnes animae TMO; omnis anima CΛΠA* | ingressae sunt MO; ingressa est CΛΠA*T | aegyptum CΛA; in aegyptum ΠO | fuere CΛATM; fere O | 29. quod GA*; quo O | eo *ex coniectura pro* cum GAO *et ceteri, errante archetypo* | peruenisset GA; peruenissent O.

Desunt G (*usque ad v.* 28, ante se) Θ^{H}.

$\Phi^{R*G}O\Psi^{DF}$; neptali $B\Phi^{ZV}$; neptalim Λ^{L*H} $X\Pi\Sigma\Phi^{P}\Theta^{G*}P\Psi^{BM}\Omega$ 𝔞 | iasihel = ΠAMO; iasiel $\Lambda\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; asiel X; asihel Σ^{O2} (asi *in ras.*) $BT\Phi\Theta^{AMG*}P\Psi^{BDF}\Omega^{M}$; asihes Ψ^{M}; tasihel C; iaseel Θ^{G2}; iesehel Σ^{T}; gesehel Σ^{M} | guni] P^{2} (g *in ras.*); gumi Ω^{S}; gani Σ^{M}; geni C; genui XA | hieser = $\Lambda\Pi^{D}ATM\Phi^{RZGVP}O\Theta^{A2}$ (er *in ras.*)$^{MG}\Omega^{M}$; hiesar Σ^{O*}; hiesur Σ^{O2}; ieser $\Pi^{C}\Phi^{A}P\Psi^{DM}$ Ω^{SJ} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; iesar $X\Sigma^{TM}$; iheser C; geser Ψ^{BF}; gesser B | *et Θ^{M} | sallem = $\Lambda X\Pi^{C}$ $\Sigma^{T2OM}BAT*M\Phi O\Theta^{AMG*}P\Psi^{BF}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; salem $T^{2}\Psi^{DM}\Omega^{S}$ 𝔞; salbem Σ^{T*}; sellem $C\Pi^{D}$; sillem Θ^{G2}; psalem Ω^{M}.

25. hii] $M*\Phi^{Z*}\Theta^{G*}P*$; hi $\Pi^{D}M^{2}$ $\Phi^{RAZ2GV}\Theta^{MG2}P^{2}\Psi^{DF}\Omega^{S}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 | balę BM; bale $\Lambda^{H}\Pi\Phi^{A}\Psi\Omega$ 𝔞; ballae $C\Theta^{M2}$; ballę Σ^{O}; balle $\Lambda^{L}X\Sigma^{TM}$ | racheli $C\Lambda\Pi\Sigma^{OM}BAT\Phi^{A*}$ $\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{B}\Omega^{J}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; raceli $X\Sigma^{T}$; rachel $M\Phi^{RA2ZGVP}P*\Omega^{SM}$; rahel O; rachelis Ψ^{DFM} | ∼ laban racheli filiae suae dedit A.

26. et cuncte Π | cunct(a)e + que $T^{2}\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi\Omega$ 𝔞𝔯𝔢𝔩 | quae *om.* Φ^{R*} | ingressi sunt $\Pi^{C}O$ | in *om.* $X\Pi^{D}\Sigma BA$ *cum Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | egyptum $\Pi BO\Omega^{SJ}$; egiptum $\Lambda^{H}X\Sigma\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞 | egress(a)e + sunt Λ^{H} 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠. *Cf. Lugd. et Hier. loc. cit.* (exierunt) | uxoribus] Φ^{R1} (bus *in ras.*) | filiorum + eius $\Pi^{C}MO\Omega^{S}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; + eius **** Π^{D2} *in ras.* | sexaginta et sex X.

27. fili O | iosep Σ^{M} | ei *om.* $\Sigma^{T}\Psi^{M}$ | egypti $CX\Pi BP\Omega^{SJ}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma\Psi^{B}\Omega$ 𝔞 | omnis anime Ψ^{B*}; (h)omnis anima C $\Lambda^{LH\dagger}\Pi^{C}\Sigma^{TM}A*\Phi^{RAZ*GVP}P*$ | domo Σ^{T} | quae] qui Ψ^{M}; *om.* B^{2} | ingressa est $C\Lambda^{L}$ $\Pi^{C}\Sigma^{TM}A*T\Phi^{RAZ*GVP}P*$. ¶ Hebr. et antiqui « omnis anima domus Iacob quae ingressa est in Aegyptum fuere LXX ». Require supra II [2, 25 « erant uterque nudi »] *Guill.* | (ingr. sunt) + in $X\Pi^{C}O\Psi^{B*M}$ Ω^{M} 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠 *cum hebr. et LXX; Lugd.; Ambr. hex. 6, 8, 46 et in ps. 40, v. 3. Cf. Aug. quaest. in gen. 152 et de civ. Dei 16, 40* | agyptum Θ^{A}; egyptum $X\Pi^{D}B\Omega$; hegyptum C; aegiptum Σ^{TO}; egiptum Λ^{H} $\Sigma^{M}\Psi^{B}$ 𝔞 | fuerunt $X\Pi\Sigma^{M}B$; fere OP.

28. autem + iacob $CXP^{2}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢 | iudas Φ^{A*} | iosep $C\Sigma^{M}$ | ioseph + in aegyptum 𝔤𝔢; + in egiptum 𝔞 | nutiaret G* | nuntiaret + ut Π | ille *om.* 𝔷𝔠 | ocurreret $\Sigma^{O}O$ | gesen $ATM\Phi^{RAZV}\Theta^{MG}P$; gesē G*; gessem Φ^{G}; gersen Θ^{A}; gersē G^{C}; iessen 𝔞.

29. quod = $GCX\Pi^{C}BA*$; quo $\Lambda\Pi^{D}\Sigma A^{2}T$

---

25. § hii O; ⟨hii CAT | ⟨et hos A | 26. ¶ cunctae *Div. sine num.* O; ⟨cunctae CAT | ⟨et egressae A | 27. ⟨filii CAT | § omnes O; ⟨omnes CAT | 28. ¶ misit LXXV. $\Pi^{D}\Omega^{M}$; LXXVI. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}P^{2}$; LXXVII. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ; § misit O; ⟨misit CA | ⟨et ille G | 29. ¶ quod LXVIII. G; ⟨quod CAT.

iuncto Ioseph curru suo ascendit
obviam patri ad eundem locum
vidensque eum inruit super collum eius et inter amplexus flevit
30 dixitque pater ad Ioseph
iam laetus moriar quia vidi faciem
tuam et superstitem te relinquo
31 et ille locutus est ad fratres et
ad omnem domum patris sui
ascendam et nuntiabo Pharaoni
dicamque ei
fratres mei et domus patris mei
qui erant in terra Chanaan
venerunt ad me
32 et sunt viri pastores ovium curamque habent alendorum gregum
pecora sua et armenta et omnia
quae habere potuerunt adduxerunt secum
33 cumque vocaverit vos et dixerit
quod est opus vestrum
34 respondebitis viri pastores sumus
servi tui ab infantia nostra
usque in praesens et nos et
patres nostri
haec autem dicetis ut habitare
possitis in terra Gessen
quia detestantur Aegyptii omnes
pastores ovium.

---

29. *Divisionem ante* iuncto *addidimus* | curro suo AO | 31. domus A; domu G*; domum O | 32. potuerunt GA; poterunt O | 34. respondeuitis AO | usque in praesens GO; usque ad praesens A | patres GA; patris O.

Deest Θ^{H}.

$M\Phi O\Theta^{AMG}P\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔤𝔠 | eo] cum *codices universi* | pervenissent $\Pi^{C}TM^{*}\Phi^{A*}OP^{*}$ | iunctu Φ^{Z*}; uincto Ψ^{F} | iosep Σ^{M} | curro $\Pi^{C}AOP^{*}$ | descendit] *in ras.* B^{2} | obiam O | patri + suo $\Sigma^{OM}\Theta^{AM*G}P\Psi\Omega^{S}$ 𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 | collum** Λ^{L} | flebit $X\Sigma^{T}$.

30. iosep Σ^{M} | iam laetus — relinquo] moriar amodo quoniam uidi faciem tuam adhuc enim tu uiues O *cum LXX et ant. vers.* | et *om.* P* | suprestitem Λ^{L} P*; supprestitem $CX\Sigma^{T}B$ | te *om.* B | relinquo] P*; relinquam $\Theta^{AMG}P^{2}$.

31. et ille] et (ille *om.*) T†; at ille $\Pi^{D}\Psi^{M}\Omega^{JM}$ 𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠; ioseph ergo O | fratres + suos $\Psi^{B}\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠 *cum hebr. LXX et Lugd.* | patrisui Σ^{M} | sui] tui $\Phi^{Z\dagger}\Psi^{F*}$ | pharoni Λ^{L}; faraoni $X\Sigma^{OM}$; farahoni Σ^{T}; pharaonem Φ^{Z*} | et dicam (que *om.*) Ψ^{B} | ei *om.* G† | domu G*; domum $B\Phi^{Z\dagger}O$ Θ^{A*M*} | mei *om.* Ω^{M} | chanan Σ^{O}; canaan $X\Sigma^{M}$; kanahan Σ^{T}.

32. ouium] Σ^{T*}; obium Σ^{T2} | curamque — gregum] *in ras.* Ψ^{B2} | gregem G | et omnia *om.* T† | hauere O | potuerant Λ^{H}; poterunt $M^{*}O\Psi^{M}$ | adduxere $\Sigma^{TO}A$.

33. quid est Ψ^{B*} | opus**** Ψ^{F}.

34. respondeuitis $C\Lambda^{L}\Sigma^{T*}AO$ | pastores — nostri] *in ras.* Π^{D2} | serui] famuli P* | usque in praesens *om.* Λ^{L} | in] ad $\Pi^{CD2}\Sigma^{M}A$𝔦𝔟; *om.* Σ^{T} | patris $\Lambda^{L}O$; pastores Φ^{Z*} | nostri + ad peregrinandum in terram tuam (in terra tua $\Pi^{D2}\Psi^{D}$) uenimus $\Lambda^{H}\Pi^{D2}\Psi$ *ex 4, 4* | autem *om.* Σ^{M} | dicitis P* | possetis T*P* | in terra] Ψ^{B*}; in terram C Ψ^{B2F} | gessen] Φ^{V*}; gesen $\Lambda^{L}\Pi^{C}TM\Phi^{RAZGV2P}$ Θ^{A*MG}; gesem G; iessen 𝔞 | detestentur $\Phi^{Z\dagger}$ | egyptii $X\Pi^{D}B\Omega^{SJ}$; aegiptii Σ^{M}; egiptii $\Lambda^{H}\Sigma^{TO}\Psi^{B}\Omega^{M}$ 𝔞; aegypti G | omnes *om.* Σ^{T}.

---

§ vidensque O; ⟨vidensque GCAT | 30. § dixitque O; ⟨dixitque GAT | ⟨iam GAT | ⟨et superstitem G | 31. ¶ et ille LXXVI. Π^{D}; LXXVII. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}P^{2}$; LXXVIII. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ^{BM}; § et ille O; ⟨et ille GCA | ⟨ascendam GCAT | ⟨dicamque GT | ⟨fratres GAT | ⟨venerunt G | 32. ⟨et sunt GA | ⟨curamque GT | ⟨pecora AT | 33. § cumque O; ⟨cumque GAT | ⟨quod GT | 34. § respondebitis O; ⟨respondebitis GAT | ⟨viri GT | § haec O; ⟨haec GAT | ⟨quia GA.

XLVII. 1 Ingressus ergo Ioseph
nuntiavit Pharaoni dicens
pater meus et fratres oves eorum
et armenta et cuncta quae possident venerunt de terra Chanaan
et ecce consistunt in terra Gessen
2 extremos quoque fratrum suorum quinque viros statuit coram rege
3 quos ille interrogavit quid habetis operis
responderunt pastores ovium sumus servi tui et nos et patres nostri
4 ad peregrinandum in terra tua venimus
quoniam non est herba gregibus servorum tuorum
ingravescente fame in terra Chanaan
petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in terra Gessen
5 dixit itaque rex ad Ioseph
pater tuus et fratres tui venerunt ad te
6 terra Aegypti in conspectu tuo est
in optimo loco fac habitare eos
et trade eis terram Gessen
quod si nosti esse in eis viros
industrios constitue illos magistros pecorum meorum.

XLVII. 1. ingressus ergo ioseph nuntiauit GO; ingressus est ergo ioseph et nuntiauit A | gessen A; gesem G; iessen O | 2. coram regem G | 4. in terra chanaan G*A; in regione chanaan O | gessen AO; gesem G | 6. terram ge(s)sen GA; terra gessen O.

Deest Θ^{H}.

XLVII. 1. ingressus + est $A\Psi^{B}$ | iosep Σ^{M} | ioseph + et A. *Cf. hebr. et Lugd.* (et uenit Ios. et nuntiauit) | nuntiabit XB | faraoni $X\Sigma^{OM}$; farahoni Σ^{T} | fratres + mei Π^{C} *cum hebr. et Lugd.* | canaan $X\Sigma^{M}$ | consistunt] constituit 𝔞 | gessen] M*; gesen $\Lambda^{L}TM^{2}\Phi\Theta^{MG}P$; gesem G; gersen Θ^{A}; iessen O 𝔞.

2. et extremos Π^{C} | extremus $M^{*}\Phi^{Z}\Psi^{M}$ | quoque *bis. rep.* Ψ^{M} | statuit] constituit 𝔞𝔯𝔩𝔤𝔠 | regem $G\Pi^{C}$.

3. quod ille O* | interrogabit X; interrogans Θ^{A*} (?) | quid] quod $\Sigma^{TM}M^{*}\Phi^{A*}$ | operi Σ^{O*} | responderunt *om.* P* | serui tui *om.* B | et *om.* Λ | patres] fratres P*.

4. pergrinandum O*; refrigerandum X | in terram tuam $\Lambda X\Phi^{P}\Theta^{AMG}P\Psi^{BDF}\Omega$ 𝔞𝔯𝔢𝔩𝔤 | serborum O; seruo B | ingrauiscente M*OP* | in terra] G*; in regione $G^{C}\Lambda X\Pi\Sigma^{OM}M\Phi O\Theta^{AMG}P^{2}$(*in ras.*)$\Psi^{B}\Omega^{M}$𝔤 | chanan Σ^{O}; canaan $X\Sigma^{M}BA^{*}$; canahan Σ^{T} | nobis Ψ^{BM} | ∾ nos esse A | ∾ iubeas nos B | serbos O; seruus P* | tuos *om.* P* | gesen $TM\Phi^{RAZGVP*}\Theta^{MG}P$; gesem G; gersen Θ^{A}; iessen 𝔞.

5. dixitque rex Σ^{O*}; dixitque ita rex $\Sigma^{O2}\Phi^{R}$ | iosep Σ^{M}.

6. in terra Ψ^{DM} | egypti $\Pi^{D}B\Omega^{SJ}$; hegypti C; aegipti Ψ^{B}; egipti $\Lambda^{H}X\Sigma\Omega^{M}$ 𝔞 | hauitare O | ∾ eos habitare $\Lambda\Omega^{SJ}$ 𝔞𝔤𝔢𝔩𝔳𝔤𝔠 | eis] eos Φ^{V*}; *om.* O | terra BO | gessen] M*; gesen $G\Lambda^{L}\Pi^{C}TM^{2}\Phi^{RAZVP*}\Theta^{MG}P$; gessem Ψ^{M}; gersen Θ^{A}; iessen 𝔞 | quo si nostis Π^{C} | esse in eis] eos X | ∾ in eis esse $\Phi^{A*}\Psi^{B}$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔤𝔠.

XLVII. 1. ¶ Ingressus XLVII. Ω^{SJ}; LXXVI. Ω^{M}; § ingressus O; ⟨ingressus GC AT | ⟨pater GCAT | ⟨et fratres G | ⟨oves G | ⟨et cuncta G | ⟨et ecce GA | 2. ⟨extremos GCAT | 3. ⟨quos GCAT | ⟨quid T | § responderunt O; ⟨responderunt GAT | ⟨pastores GT | ⟨et nos G | 4. ⟨ad GAT | ⟨quoniam GAT | ⟨ingravescente A | ⟨petimusque AT | 5. ¶ dixit LXXVII. $\Pi^{D}\Omega^{M}$; LXXVIII. $\Lambda TM\Phi^{RAZOP}P^{2}$; LXXVIIII. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ; § dixit O; ⟨dixit GCA | ⟨pater GCAT | 6. ⟨terra GA | ⟨in optimo GA | ⟨et trade G | ⟨quod GCAT.

7 Post haec introduxit Ioseph patrem suum ad regem et statuit eum coram eo
qui benedicens illi
8 et interrogatus ab eo † quot † sunt dies annorum vitae tuae
9 respondit dies peregrinationis meae centum triginta annorum sunt parvi et mali
et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt
10 et benedicto rege egressus est foras.
11 Ioseph vero patri et fratribus suis dedit possessionem in Aegypto
in optimo loco terrae solo Ramesses ut praeceperat Pharao
12 et alebat eos omnemque domum patris sui praebens cibaria singulis
13 in toto enim orbe panis deerat
et oppresserat fames terram maxime Aegypti et Chanaan
14 e quibus omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti
et intulit eam in aerarium regis

---

8. quod sunt GAO, *errante archetypo* | 9. respondit AO; respondit iacob G | dies per(e)grinationis meae AO†; dies pergrinationis uitae meae O^{1}; dies peregrinationis et uitae meae G | 13. fames GO; famis A* | 14. eam AO; ea G.

Deest Θ^{H}.

7. iosep Σ^{M} | patrem] fratrem Ψ^{D} | eum] cum Λ^{L*} | coram] quorum B | eo] *in ras.* Φ^{A2}; *om.* Ψ^{B*} | benedixit X.

8. et *om.* B | interrogatus ab eo] interrogauit eum Π^{C} | quod sunt GCXΠ^{C} Σ^{T}BAΦ^{A*VP}OΨ^{M} | dies *om.* Ψ^{B}.

9. respondens Ψ^{M} | respondit + iacob GM* *cum hebr. LXX et Lugd.* | pergrinationis O | per(e)grinationis + uit(a)e Λ^{H2}XΣBTMΦO^{1} (*sup. lin.*) Θ^{AMG}PΨ^{B*DFM} Ω agrel; + et uit(a)e GCΛ^{LH*}Ψ^{B2}. *Cf. LXX et Lugd.; Ambr. de bono mortis 2 et hex. 5, 22; Aug. quaest. in gen. 152* (dies annorum uitae meae) | meae] *in ras.* Φ^{P2} | ad diem T* | peregrinati] praeuaricati Π^{C2} (pr *in ras.*).

10. bedicto G† | regressus est B*; egressi sunt O.

11. iosep Σ^{TM} | uero + et P* | suis *om.* Φ^{Z†} | possessionem] potestatem Φ^{V} | egypto XΠ^{D}BΩ^{SJ}; ęgipto Σ^{TO}; egipto Λ^{H} Σ^{M}Ψ^{B}Ω^{M} a | in] et Π | loco terrae solo ramesses = GCΠAO; terrae loco ramesses grelsc; terr(a)e solo ramesses ΛXΣB MΦΘ^{AMG}PΨΩ am (rameses Σ^{O}Ψ^{BDM}); solo terrae ramesses T (ramesse T*) | ut] sicut X | pręciperat O | farao XΣ^{OM}; faraho Σ^{T}.

12. eos *om.* Λ^{H*} | omneque Π^{C} | patrisui Σ^{M} | sui] eius Σ^{T} | prebens + que Ψ^{M} | cybaria O.

13. panes O | famis CΛ^{L*}Σ^{T*}A* Θ^{A*M*G}P* | fames + omnem Ω^{M} | maxime] *om.* G†; *add. int. lin.* G^{1} *et dein eras.;* maxima G^{C} *in mg.;* maximae O | egypti CΠBΩ; ęgipti XΣ^{O}; egipti Λ^{H}Σ^{TM} Ψ^{B} a; aegyptum P*Ψ^{DF}; egyptum Ψ^{M} | canaan XΣ^{M}A*; kanaan Σ^{T}.

14. quibus (e *om.*) Λ^{L*} | pecuniam] Ψ^{M*}; paecuniam G | congregabit X | intullit O | ea GX | in aeririum G*; in aerario O.

---

7. ¶ post XLIII. C^{2}XΣ; LXVIIII. B; *Div. sine num.* Ψ^{DF}; § post O; ⟨post GCAT | ¶ qui LXVIIII. G; ⟨qui CAT | 8. ⟨et interrogatus G | ⟨quod sunt G | 9. ⟨respondit GAT | § dies O; ⟨dies GCT | ⟨centum G | ⟨parvi G | ⟨et non GAT | 10. ⟨et benedicto GCAT | 11. § ioseph O; ⟨ioseph GCAT | ⟨in optimo A | ⟨ut GC | 12. ⟨et alebat GAT | ⟨praebens G | 13. ⟨in toto GAT | ⟨et oppresserat GA | ⟨et chanaan G | 14. ¶ e quibus LXX. G; ⟨e quibus AT | ⟨et intulit GA.

15 cumque defecisset emptoris pretium
venit cuncta Aegyptus ad Ioseph dicens
da nobis panes quare morimur coram te deficiente pecunia
16 quibus ille respondit
adducite pecora vestra et dabo vobis pro eis cibos si pretium non habetis
17 quae cum adduxissent
dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bubus et asinis
sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum
18 veneruntque anno secundo et dixerunt ei
non celabimus dominum nostrum quod deficiente pecunia pecora simul defecerint
nec clam te est quod absque corporibus et terra nihil habeamus
19 cur ergo morimur te vidente
et nos et terra nostra tui erimus
eme nos in servitutem regiam

---

15. praetium GA | 16. praetium GA | 18. celauimus G^{c}AO; celamus G* | dominum nostrum GA; dño nostro O | pecora GO; et pecora A | defecerint G*A; defecerunt O | et terra GA^{2}; et terram A*O | habeamus G^{1}A; habemus G†O | 19. morimur GA; moriamur O | in seruitutem A; in seruitute O.

Desunt G (*a v.* 19, in servitutem) Θ^{H}.

15. deficisset A*; defecissent Σ^{O} Θ^{A*M*}; defecisse M*. ¶ s defecissent emptores pretio Θ^{M} | emptoris] Λ^{H*}; emptores Σ^{OM}; emtores Σ^{T}; emptoribus Λ^{H2}Π^{D}M^{2}Θ^{AMG}ΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; emtoribus X B; hemptoribus C; temporis M*. ¶ ā emptoris Θ^{M} | praetium GΛ^{L}AΦ^{A}Θ^{M*}P*; pretio Σ^{T}; precio Σ^{O} | egyptus XΠΩ; hegyptus C; ęgiptus Σ^{TO}; egiptus Λ^{H}Σ^{M}Ψ^{B} 𝔞; egyptum B | iosep Σ^{M} | panes] Ψ^{B*}; panem ΦΨ^{B2}Ω^{M} *cum hebr.* | moriemur C* Σ^{T}B *cum hebr.* ¶ Heb. « moriemur » *lac.* | coram] ante ΠP | deficientem Π^{C} | paecunia G.

16. uestra + ad me Σ^{M}B | ∾ pro uobis Ψ^{F} | cybos P | si *om.* G* | praetium GΛ^{L}AΦ^{A}Θ^{G*}.

17. adduxisset Π^{C}Ψ^{F} | equi Ψ^{DM} | obibus Λ^{L}O | et bubus *om.* Π^{CD*} | bubus] M*; bobus Π^{D2}M^{2}Φ^{P}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠 | asinos Σ^{T*} P* | sustentabitque X | eos *om.* Σ^{M} | illo anno pro commutatione] *in ras.* Φ^{P2} | illi Ψ^{B*} | commutatione****** P.

18. ueneruntque] Φ^{A*}P*; uenerunt quoque BMΦ^{RA2ZGVP}Θ^{AMG}P^{2}Ψ^{BDM}Ω^{SM} 𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠 | ei *om.* Π^{D} | no Φ^{V*} | celabimus = Σ^{M} 𝔩𝔡𝔠; celauimus G^{C}Π^{C*}AO; celamus G* CΛXΠ^{C2D}Σ^{TO}BTMΦΘ^{A}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰; cęlamus Θ^{MG} | dominum nostrum = GΠ^{C}AT Φ^{RAGV2P*}Θ^{M2}P*Ω^{S} 𝔯𝔡𝔠; dñm nostrum Π^{D*} Φ^{ZV*}Ω^{JM}; domino nostro MΦ^{P2}Θ^{AM*G}P^{2} 𝔯𝔢𝔩𝔰; dño nostro CΛXΠ^{D2}ΣBOΨ 𝔞𝔤 | quod deficiente *bis rep.* Φ^{V*} | pecunia *om.* Π^{C} | pecunia + et ΛΠ^{D}ΣBAT^{2}MΦΘ^{M2}P^{2}ΨΩ 𝔩𝔡 | ∾ simul et pecora Ω^{J} | defecerint] G*; deficerint P*; defecerunt G^{C}XΣ^{O}BTΦO Ψ^{BM}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 | clam* Ψ^{F} | absque + liberis 𝔞 | corporibus] pecoribus X*B | terram CXA*OP* | habeamus = G^{1}ΛΣ^{T}AM ΦΘ^{AM}PΨ^{DF}Ω^{JM} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡𝔰𝔠; abeamus CΨ^{M}; habemus G†XΠ^{D}Σ^{OM}BTOΘ^{G}Ψ^{B2}Ω^{S} 𝔞; habebimus Ψ^{B*}; debeamus Π^{C}.

19. ergo] ego G | moriemur ΛΩ^{S} 𝔞𝔢𝔩𝔰𝔠; moriamur XO | uibente X | tui erimus] tuerimus Ψ^{M} | in seruitute BOΨ^{M} | regia O | et praebe semina *om.* B | praeue

---

15. ¶ cumque LXX. B; ⟨cumque GCAT | ⟨venit GAT | § da O; ⟨da GAT | 16. § quibus O; ⟨quibus GAT | ⟨adducite GAT | ⟨et dabo G | 17. ⟨quae GCAT | ⟨dedit GA | ⟨et bubus G | ⟨et asinis G | ⟨sustentavitque GAT | ⟨pro G | 18. § veneruntque O; ⟨veneruntque GCAT | ⟨non GAT | ⟨nec GAT | ⟨et terra GA | 19. ⟨cur GAT | ⟨et nos A | ⟨eme GAT.

et praebe semina ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem
20 emit igitur Ioseph omnem terram Aegypti
vendentibus singulis possessiones suas prae magnitudine famis
subiecitque eam Pharaoni 21 et cunctos populos eius
a novissimis terminis Aegypti usque ad extremos fines eius
22 praeter terram sacerdotum quae a rege tradita fuerat eis
quibus et statuta cibaria ex horreis publicis praebebantur
et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas
23 dixit ergo Ioseph ad populos
en ut cernitis et vos et terram vestram Pharao possidet
accipite semina et serite agros
24 ut fruges habere possitis
quintam partem regi dabitis quattuor reliquas permitto vobis
in sementem et in cibos famulis et liberis vestris
25 qui responderunt salus nostra in manu tua est
respiciat nos tantum dominus noster et laeti serviemus regi
26 ex eo tempore usque in prae-

---

19. cultore O; culture A | in solitudine AO | 25. seruiemus A; seruiamus O.

Desunt GΘ^{H}.

A; preue C | culturae Π^{C}; culture A | redigetur Σ^{O*} | ∼ terra redigatur Ω^{M} | in solitudinem] Ψ^{F*}; in solitudine Σ^{M}AΦ^{RAZG} OΨ^{F2M}.

20. igitur] ergo O | iosep Σ^{M} | omnem] hominem Φ^{P*}; *om.* A | egypti CX Π^{D}BΨ^{M}Ω^{SJ}; egipti Λ^{H}Σ^{OM}Ψ^{B}Ω^{M} 𝔞 | ∼ famis magnitudine X | faraoni XΣ^{OM}; farahoni Σ^{T}; pharaonis Ψ^{M*}.

21. cunctus populus O | populos — aegypti] *in ras.* Φ^{P2} | nobissimis XO | terminis] C^{2} (ter *in ras.*); terris P* | egypti Π^{D}BΨ^{M}Ω^{SJ}; aegipti Ψ^{B}; ęgipti XΣ^{T}; egipti Λ^{H}Σ^{OM}Ω^{M} 𝔞 | extremos] omnes X.

22. terra Ψ^{B*DM} | sacerdotium Φ^{P*} | tradita erat X | et *om.* Φ^{RA2ZGVP}Ψ^{B*M}Ω^{M}. ¶ Hebr. et antiqui non interponunt « et » *Guill.* | statua X*Ω^{M*} | praebebatur TΦ^{A*}; prebebatur Σ^{T} | et *om.* O | uindere M* | ∼ possessiones suas uendere Ψ^{B}.

23. iosep Σ^{M}; *om.* T† | ad populos] P^{2} (os *in ras.*); ad populus Λ^{L*}; ad populum Π *cum hebr.* | populos **** Ψ^{F} | terra uestra Σ^{M}Ψ^{M} | farao XΣ | possedet O; possedit P* | ∼ pharao possidet uestram Ψ^{B} | accepite BO | serete O | serite *** Φ^{G}.

24. ut fruges — in sementem *om.* P† | regi ** M | dauitis O | quatuor Λ^{L} Σ^{OM}OΩ^{SJ} 𝔯𝔢𝔩𝔳 | reliqua X*Σ^{T} | permitto] C^{2} (per *in ras.*); premitto Σ^{T}B; promitto X | et *om.* Σ^{T} | in *om.* A | in cybos Λ^{L}; in cibum Φ^{Z}†P*𝔞𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; in cibus Σ^{M}; in ciuis Σ^{T} | familis Π^{C}†; familiis ΛXΠ^{C1D}Σ^{TO}BT MΦΘ^{AMG}PΨΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | familiis + domus Ψ^{B} | et + in Φ^{Z*} | liueris Σ^{T*}O.

25. in manus O | est *om.* A | respicit Ψ^{F*} | tantum *om.* P* | ∼ tantum respiciat nos A 𝔪 | dn̄s CΛ^{H}XΣBPΨ^{BFM}Ω^{JM} 𝔞𝔤 | ∼ dn̄s noster tantum Ψ^{B} | leti CΛ^{H}XΠ Σ^{TM}BOΨ^{BDM}Ω^{JM} 𝔞 | seruiamus BO | seruiemus + tibi P* | regi] *in ras.* Ψ^{B2}.

26. ex eo] extremo B | in (*ante* uniuersa) *om.* B | in uersa Φ^{G*} | in uniuersam terram X*Σ^{TM}P* | ęgypti X; egypti

---

⟨et praebe A | 20. § emit O; ⟨emit CAT | ⟨vendentibus A | ⟨subiecitque AT | 21. ⟨a novissimis A | 22. ⟨praeter A | ⟨quibus AT | ⟨et idcirco AT | 23. § dixit O; ⟨dixit CAT | ⟨en CAT | ⟨accipite AT | 24. ⟨quintam A | ⟨quattuor T | ⟨in sementem A | 25. ⟨qui CAT | ⟨salus CT | ⟨respiciat A | 26. § ex eo O; ⟨ex eo AT.

sentem diem in universa terra
Aegypti regibus quinta pars
solvitur
et factum est quasi in legem
absque terra sacerdotali quae
libera ab hac conditione fuit.
27 Habitavit ergo Israhel in Aegypto
id est in terra Gessen et possedit
eam
auctusque est et multiplicatus
nimis
28 et vixit in ea decem et septem
annis
factique sunt omnes dies vitae
illius centum quadraginta septem annorum

29 cumque adpropinquare cerneret
mortis diem
vocavit filium suum Ioseph et
dixit ad eum
si inveni gratiam in conspectu
tuo pone manum sub femore
meo
et facias mihi misericordiam et
veritatem
ut non sepelias me in Aegypto
30 sed dormiam cum patribus
meis
et auferas me de hac terra condasque in sepulchro maiorum
cui respondit Ioseph ego faciam
quod iussisti

---

27. gessen O; gesen A | 28. in ea O; in eam A* | quadraginta septem O; quadraginta et septem A | 29. pone manum CΛΠ^{C}TMO; pone manum tuam A | facias TM*O; facies A.

Desunt GΘ^{H}.

CΠ^{D}BΩ^{SJ}; aegipti Ψ^{B}; egipti Λ^{H}Σ^{OM}Ω^{M}a; ęgibti Σ^{T} | regis X | quintam Ψ^{FM*} | ∼ quinta pars regibus Ω^{S} | in legem] Θ^{G*}; in lege CΣ^{M}BΘ^{AG2} | quae] qui B | liuera O | ab hac *om.* Π^{CD*}.

27. habitabit XB | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}grelbʒc; srahel C; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}TMΦ^{ZGV}PΨΩ^{J}a; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B; isrhl Σ^{M}; *om.* Ω^{M} | in egypto XΠ^{D}BOΨ^{M}Ω^{SJ}; in aegipto C; in egipto Λ^{H}Σ^{O}Ψ^{B}Ω^{M}a; in egiptum Σ^{TM} | in terram P* | gesen ATM Φ^{RAZGVP*}Θ^{MG}P; gersen Θ^{A}; iessen a | actusque BΦ^{A*} | est *om.* Ψ^{F*}.

28. in eam XΠ^{C}A* | x et VII O^{1} (x et *in ras.*) | omnes *bis rep.* Ψ^{B} | uitae illius] *in ras.* Θ^{G2} | CXLVII] Λ^{L2} (CX *in ras.*) | quadraginta + et CBAΘ^{AM*G}PΨ^{M} | septem *om.* Σ^{M*}.

29. ∼ diem mortis Σ^{T}agrelʒc | mortis + suae relʒc; + sue a | uocabit XΣ^{T}B | uocauit *** Π^{C} | suum *om.* Ψ^{M} | iosep Σ^{M} | manum + tuam Π^{D2}AΨ^{DFM}Ωagrelbʒc | sub femore meo] sufe morem eo O* | faemore Θ^{AG}; femine Σ^{O} | et] P*; ut P^{2} | facias = TM*OP; facies CΛXΠΣBAM^{2}Φ Θ^{AMG}ΨΩagrelbʒc | mihi] mecum MΘ^{M}. ¶ ij mihi Θ^{M} | ueritate Π^{C} | ut] et T*Φ^{Z} | sepellias O; sepelies Σ^{M}† | in egypto C XΠ^{D}BOΨ^{M}Ω^{SJ}; in ęgipto Σ^{O}; in egipto Λ^{H}Ψ^{B}Ω^{M} a; in aegiptum Σ^{M}; in ęgiptum Σ^{T}.

30. auferes X | ∼ terra hac XΩ^{J} arelʒc | condasque] condas me Φ^{V*}; condasque me Ψ^{B}a *cum hebr. LXX et Lugd.* | sepulcro CXΣBO†a | maiorum + meorum Ω^{SM}relʒc | iosep Σ^{M}.

‹et factum est AT | ‹absque A | 27. ¶ habitavit XXXVII. Θ^{A2}; LXXVIII. Π^{D}Ω^{M}; LXXVIIII. ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}; LXXX. Φ^{V}; *Div. sine num.* OΨ; § habitavit A; ‹habitavit C | ‹id est A | ‹auctusque AT | 28. ‹et vixit A | ¶ factique LXXI. B; § factique O; ‹factique AT | 29. § cumque O; ‹cumque CAT | ‹vocavit A | § si O; ‹si CAT | ‹et facies A | ‹ut non A | 30. ‹sed T | ‹et auferas A | ‹cui CAT | ‹ego T.

31 et ille iura ergo inquit mihi
quo iurante adoravit Israhel Deum
conversus ad lectuli caput.
XLVIII. 1 His ita transactis nuntiatum est Ioseph quod aegrotaret
pater eius
qui adsumptis duobus filiis Manasse et Ephraim ire perrexit
2 dictumque est seni ecce filius
tuus Ioseph venit ad te
qui confortatus sedit in lectulo
3 et ingresso ad se ait
Deus omnipotens apparuit mihi
in Luza quae est in terra Chanaan
benedixitque mihi
4 et ait
ego te augebo et multiplicabo
et faciam in turbas populorum
daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem sempiternam
5 duo igitur filii tui qui nati sunt
tibi in terra Aegypti antequam
huc venirem ad te mei erunt
Ephraim et Manasses sicut Ruben et Symeon reputabuntur
mihi
6 reliquos autem quos genueris

---

31. adorauit GA; adiurauit O.

XLVIII. 1. his AO; hiis G* (?) | ita GA; itaque O | mannasse O | ephraim A; efraim GO | 4. in turbas GO; in turmas A | 5. *Divisionem textus in v. 5 correximus iuxta sensum* | ephraim A; efraim GO | symeon AO; simeon G.

Desunt G (*usque ad v.* 31, mihi quo) Θ^{H}.

31. iura] itura g | ergo *om.* P* | inquit *om.* Σ^{M} | quod iurantae O | adorabit X; adiurauit T*O | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} grelbgc; srahel C; ihl Π; isrl $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Phi^{ZG}\Psi\Omega^{JM}$ a; srhl $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$; isrhl Σ^{M} | deum] dominum arel | ad] a Π^{C}.

XLVIII. 1. hiis G* (?) Ω^{J} | itaque $X\Sigma^{T}O\Omega^{S}$ aelg. ¶ Antiqui: « his itaque transactis » *Guill.* | iosep $\Sigma^{M}B$ | egrotasset Σ^{TO} | eius] suus agrelgc | adsumtis GX | duabus O | filiis + ioseph Ω^{S}; + suis $C\Lambda^{L2}\Sigma^{TO}TM\Phi^{A*}$ *cum hebr. LXX et Lugd.* | mannasse $O\Psi^{B}$ | ephraym $CB\Psi^{D}$; effraim $\Pi^{D}\Sigma^{OM}\Psi^{BF}\Omega^{M}$ a; effraym Ω^{S}; efraim $G\Pi^{C}\Sigma^{T}TO\Psi^{M}$; efraym X | ire perrexit] *in ras.* P^{2} | ire *om.* O | perrexit] cepit Σ^{O2} *in ras.*

2. ecce] et P* | iosep Σ^{M}; *om.* P* | in lecto Σ^{OM}.

3. ingresso + ioseph Ω^{S} | se + ioseph agrelg | canaan $X\Sigma^{OM}$; kanahan Σ^{T} | beneditque G† | benedixit (que *om.*) $\Phi^{Z\dagger}$.

4. *te Φ^{P2} *in ras.*; *om.* G† | et faciam — populorum] *in ras.* Φ^{Z1} | facias Ψ^{B*} | faciam + te agrelgc | in turmas $X\Sigma^{TO*M}A$ | in turbas + in Π^{C} | dabo (que *om.*) O | terra G | sempiternum O.

5. igitur] ergo Ω^{S} agrelgc | fili O | tui *om.* Ω^{S} | in terra aegypti] in ęgipto Σ^{T} | egypti $CX\Pi^{D}B\Psi^{M}\Omega$; aegipti $\Lambda^{L}\Sigma^{O}$; egipti $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Psi^{B}$ a | huc] hunc B; *om.* C | uenire Π^{C}; uenerim P* | ∼ uenirem huc A | te mei] *in ras.* P^{2} | ephraym Ψ^{D}; ephaim Λ^{H*}; hephraim C^{2}; hephrim C*; effraim $\Pi^{D}\Psi^{FM}\Omega^{M}$ a; efraim $G\Sigma O$; efraym $X\Pi^{C}$ | manasse g; mannasses Ψ^{B} | symeon] Θ^{G*}; simeon $G\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma\Theta^{AG2}\Omega^{S}$ arel bgc | deputabuntur Ψ^{DFM}.

6. reliquos] Π^{D*}; reliqui Π^{D2} | tui] tu G† | et] in O *cum Lugd.; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Aug. quaest. in*

---

31. ⟨et ille CAT | ⟨quo CA | ⟨adoravit T | ⟨conversus G.

XLVIII. 1. ¶ His XXXVII. Θ^{M2G2}; XLVIII. Ω^{SJ}; LX. A; LXXIX. $\Pi^{D}\Omega^{M}$; LXXX. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}$; LXXXI. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ; § his O; ⟨his GC | ⟨nuntiatum G | ⟨quod G | ⟨qui GA | 2. § dictumque O; ⟨dictumque GCAT | ⟨qui GCAT | 3. ⟨et ingresso GT | § deus O; ⟨deus GCAT | ⟨benedixitque GAT | 4. ⟨ego AT | ⟨daboque GAT | 5. § duo O; ⟨duo GAT | ⟨antequam G | ⟨mei GA | ⟨sicut GAT | ⟨reputabuntur G | 6. ⟨reliquos GAT.

post eos tui erunt
et nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis
7 mihi enim quando veniebam de Mesopotamia mortua est Rahel in terra Chanaan in ipso itinere
eratque vernum tempus et ingrediebar Efratham
et sepelivi eam iuxta viam Efrathae quae alio nomine appellatur Bethleem
8 videns autem filios eius dixit ad eum qui sunt isti
9 respondit filii mei sunt quos dedit mihi Deus in hoc loco
adduc inquit eos ad me ut benedicam illis
10 oculi enim Israhel caligabant prae nimia senectute et clare videre non poterat

---

7. de mesopotamia GO; de mesopotamiam A | rahel GO; rachel A | ingrediebar AO; ingrediebatur G | efratham. *Cf.* 35, 16; ephratham O; eufratham G; euphratam A | sepelliui G^{c}O; sepeli A; sepelliuit G* | ephratę O; eufratae A; eufrathae G | bethleem GO; bethlem A | 9. deus AO; dominus G | in hoc loco AO; in loco hoc G | adduc inqui(t) eos GA; adduc eos inquid O | 10. caligabant G; caliginabant O; caliginauerant A.

Deest Θ^{H}.

gen. 164 | et + ex C | nomina XΣB | tuorum Σ^{TO*M}.

7. de mesopothamia a; de mesophotamia P; de mesopotamiam XΠ^{C}Σ^{M}BA Ψ^{BM*} | mesopotami(a) + syriae Ψ *cum LXX et Lugd. Cf. supra 28, 2, 5, 6; 33, 18; 35, 9 etc.* | rahel = GCO; racel Σ^{T}; rachel ΛXΠΣ^{OM}BATMΦΘ^{AMG}PΨΩ agrelbzc | ra(c)hel + mater tua CX *cum LXX et Lugd.* | in terra chanaan *om.* Φ^{G} | canaan XΣ^{M}A; canahan Σ^{T} | in ipso itinere] ipso itinere A; in itene O; in ipso in itinere Ψ^{F*} | tempus] P^{2} (us *in ras.*) | ingredebam O*; ingrediebam Λ^{L}† O^{2}; ingrediebatur G C* Π^{C} a | efratham = Σ^{TO}; ephratham Π^{C}T re; ephrathan P; ephrathe Π^{D}; ephratam Λ^{H}M ΦOΘ^{AMG}Ψ^{BD}Ω^{J} glbzc; effratam Ψ^{FM}Ω^{SM} a; euphratam Λ^{L}BA; euphratham C; eufratham GX; eufrata Σ^{M} | ephratam *bis rep.* Φ^{V*} | sepelliui G^{C}O; sepeliuit Ψ^{B*M*} a; sepelliuit G*; sepeli A | eam *om.* B | efrathae = Σ^{O}; efrate Σ^{T}; ephratae MΦ Θ^{AMG}Ψ^{F} glbzc; ephratę OΨ^{D}; ephrate Λ^{H} Ψ^{M}Ω^{JM}; ephrathae Π^{C}TP re; ephrathe Π^{D}; effrathe a; effrate Ω^{S}; euprate Λ^{L}B; euphrathae C; eufrate X; eufratae A; eufrathae GΣ^{M}; aeuphrate Ψ^{B} | quae] quod Ψ^{D} | alieno Ω^{M} | nomen B | appellabatur Σ^{M}; appelabatur Ω^{S}; uocabatur a | bethlaeem Π^{C}; bethlaeaem Σ^{M}; bethlehem Ψ^{B} gzc; beth - lehem relb; bethlem CXΣ^{T}B AΦ^{Z*}P*; betheem Ω^{M*}; bethel Λ^{L} *cum Lugd.*

8. autem *om.* P* | autem + et G; + iacob Ω^{S} | qui] P*; cui P^{2}.

9. qui (*add. ante* respondit) Ψ^{B2} | fili Φ^{V*} | dedit] donauit Φ^{A*}Ω^{SJ} agrelzc | ∿ mihi dedit MΘ^{AMG} | deus] dominus GΣ^{T}Ψ^{M} a *cum Lugd.* | hoc] isto XΣ^{TO} | loco] lo G* | ∿ loco (hoc) GΣ | adhuc Π^{C} | eos] *in ras.* Ψ^{F2} | ∿ eos inquid ΛXO | ut] u G†; et ΠΣ^{O} *cum hebr.* | illos Σ^{O}.

10. enim] *in ras.* Φ^{Z1} | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}Ω^{J} grelbzc; ihl Π; isrl GΛ^{H}Σ^{O} TΦ^{ZGV}PΨΩ^{M} a; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B; isrhl Σ^{M} | caligabant] P*; caligauerant Σ^{TO}Φ^{A2GP} Θ^{MG2}P^{2}Ψ^{B2F}Ω^{M2} griw; caligaberant X; cali-

---

⟨et nomine A | 7. § mihi O; ⟨mihi GAT | ⟨mortua est G | ⟨in ipso G | ⟨eratque AT | ⟨et ingrediebar G | ⟨et sepelivi GA | ⟨quae G | 8. ¶ videns LXXII. B; § videns O; ⟨videns GCAT | ⟨qui GT | 9. ⟨respondit CAT | ⟨filii GT | ⟨in hoc GC | ⟨adduc GAT | 10. ¶ oculi XLIIII. C^{2}XΣ; ⟨oculi AT.

adplicitosque ad se deosculatus et circumplexus
11 dixit ad filium
non sum fraudatus aspectu tuo
insuper ostendit mihi Deus semen tuum
12 cumque tulisset eos Ioseph de gremio patris
adoravit pronus in terram
13 et posuit Ephraim ad dexteram suam id est ad sinistram Israhel
Manassen vero in sinistra sua ad dexteram scilicet patris
adplicuitque ambos ad eum
14 qui extendens manum dextram posuit super caput Ephraim iunioris fratris
sinistram autem super caput Manasse qui maior natu erat
commutans manus
15 benedixitque Ioseph filio suo et ait

---

10. adplicitosque O; aplicitosque G*; adplicatosque A | deosculatus et circumplexus GA; deosculatus est circumplexos O | 11. aspectu G*O; aspectui A | 12. in terram GO; in terra A | 13. ephraim A; efraim GO | manassen G; manasse A | aplicuitque G*; adplicauitque A | 14. ephraim A; efraim G | manasse A; manassen G | maior natu AO; maior natus G | 15. benedixitque ioseph filio suo GO; benedixitque filio suo ioseph A.

Desunt O (*ant. vers. vv.* 13-15) Θ^{H}.

gauerunt $\Sigma^{M}\Psi^{B*}$; caligauertrant Ω^{M*}; caliginabant O; caliginauerant $A\Phi^{RA*Z^{2}V}\Theta^{AG*}$; caliginauerunt Φ^{Z*}. ¶ ā caliginauerant Θ^{M} | uide Φ^{R*} | applicitosque Ω^{S*}; aplicitosque G*; adplicatosque A; applicatosque $X\Pi^{C}\Phi^{Z\dagger}\Psi^{B*DM}\Omega^{S2JM}$ aw; addlicitosque P* | deosculatos et circumplexos M*; deosculatus est circumplexos O; osculatus est et circumplexos Σ^{M} | deosculatus] Θ^{M*}; osculatus $\Sigma BAT\Phi\Theta^{M2}$ | (de)osculatus + est $CX\Sigma BT\Phi^{A*}\Theta^{AMG}P^{2}\Psi^{B*DFM}\Omega^{M}$ *cum hebr. LXX et Lugd.* | et] est O | circumamplexus Ψ^{DFM} | circumplexus + eos Ω^{S} relgc *cum hebr. LXX et Lugd.*

11. ad + ioseph e *cum hebr. LXX et Lugd.* | filium + suum arelgc | non sunt $\Phi^{Z\dagger}$ | aspectu] $G^{*}\Psi^{F*}$; aspectui $G^{C}X\Sigma^{T}A\Phi^{Z*}\Theta^{AG}\Psi^{B*F2}$; haspectui C; conspectu Ω^{S}; conspectui T; a conspectu P $\Psi^{DM}\Omega^{J}$; ab aspectu Ω^{M} | deus] dominus G.

12. cum (que *om.*) O | tulisset eos] *in ras.* Φ^{V2} | adtullisset O | iosep Σ^{OM} | de] e Σ^{TO}; a A | patris + sui Φ^{A*} | adorabit X | in terra $\Sigma^{O}A\Psi^{B*D}$ g.

13. aephraim Ψ^{B}; ephraym $C\Psi^{D}$; effraim $\Pi^{D}\Phi^{A1}$ (*in ras.*) $\Psi^{M}\Omega^{M}$ a; effraym Ω^{S}; efraim $G\Sigma O$; efraym X; ephaim Π^{C*}; ephaym Λ^{H*}; epharim Λ^{L} | israhel] Θ^{G*}; israel $\Theta^{G2}\Omega^{J}$ grelbgc; srahel C; ihl Π; isrl $G\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Phi^{AZG}\Psi\Omega^{M}$ a; srhl $\Lambda^{L}X\Sigma^{T}B$; isrhl Σ^{M} | manassen = $G\Lambda X\Pi\Sigma^{OM}M\Psi^{DF}\Omega^{SJ}$ arel bgc; manassem $C\Sigma^{T}T\Phi\Theta^{AMG}\Omega^{M}$; manassē P; mannassen Ψ^{B}; manasen Ψ^{M}; manasse A g; manases B | in sinistram T; ad sinixtram suam Σ^{T} | suam + id est Σ^{T} | dextram Θ^{M*G} | dexteram + srhl Σ^{T} | aplicuitque G*; adplicauitque AT; applicauitque C w; applicabitque B.

14. dextram] G*P*; dexteram $G^{C}C\Lambda X\Pi\Sigma BT\Phi\Theta^{AMG}P^{2}\Psi\Omega$ agrelbgc | ephraym $C\Lambda^{H}B\Psi^{D}$; ephraim Λ^{L} *in ras.*; effraim $\Pi^{D}\Psi^{FM}$ a; effraym Ω^{S}; efraim $G\Pi^{C}\Sigma M$; efraym X | iunioris] minoris $\Psi^{F}\Omega^{S}$ aelgc | fratris] patris Θ^{M*} | sinistra X | mannasse Ψ^{B}; manase Ψ^{M}; manassen G; manesse B | qui] qua X*; quia X^{2} | natus GC*XB | conmutans $GC\Sigma^{TO*}B\Theta^{AMG}$; inmutans T* | manus] *in ras.* Φ^{G2}.

15. benedixitque ioseph filio suo = $GC\Lambda\Pi^{D}\Sigma BT\Phi O\Theta^{AMG}\Psi^{B*DFM}\Omega^{JM}$ (ben. iacob iosep Σ^{M}); benedixitque filio suo ioseph

---

⟨adplicitosque GCAT | ⟨et circumplexus T | 11. § dixit O; ⟨dixit G | ⟨non GAT | ⟨insuper GAT | 12. § cumque O; ⟨cumque GCAT | ⟨de gremio G | ⟨adoravit GA | 13. ⟨et posuit GAT | ⟨id est G | ⟨manassen GA | ⟨ad dexteram GT | ⟨adplicuitque GA | 14. ⟨qui GCAT | ⟨sinistram GAT | 15. ⟨benedixitque AT.

Deus in cuius conspectu ambulaverunt patres mei Abraham et Isaac
Deus qui pascit me · ab adulescentia mea usque in praesentem diem
16 angelus qui eruit me de cunctis malis
benedicat pueris et invocetur super eos nomen meum
nomina quoque patrum meorum Abraham et Isaac
et crescant in multitudinem super terram
17 videns autem Ioseph quod posuisset pater suus dexteram manum super caput Ephraim
graviter accepit et adprehensam patris manum levare conatus est de capite Ephraim
et transferre super caput Manasse
18 dixitque ad patrem
non ita convenit pater quia hic est primogenitus
pone dextram tuam super caput eius

---

15. patres GA; patris O | abraham GA; abraam O | isaac AO; isaach G | 16. pueris G*O; pueris istis G^{c}A | abraham GA; abraam O | isaac AO; isaach G | 17. dexteram GA; dextram O | ephraim A; efraim GO (*bis*) | 18. dextram AO; dexteram G.

Desunt Σ^{T} (*a v.* 18, dixitque) Θ^{H}.

AM gm; benedixitque ioseph filios suos Π^{c}; benedixitque ioseph filios XΨ^{B2}; benedixitque iacob filiis ioseph P^{2} (*in ras.*) Ω^{s} arel^{c} (filios Ω^{s} a); benedixitque iacob ioseph r. ¶ Hebr. non habet « filio suo ». Graecus tantum habet « benedixit eos ». Antiqui per hoc quod subiungunt « filio suo » rationem benedictionis nepotum uidentur exponere, quia proprie filius suus ioseph non erat in causa *Guill.* | patris XM*O | abraam XΠΣ^{M}O | et *om.* T†P | isaach GΣ^{O}; ysaac Λ^{H}ΠBΨΩ a; isahac Σ^{T}; ysahac C | isaac + et iacob Ψ^{F*}. *Cf. 50, 23; Exod. 2, 24; 6, 3, 8; 33, 1 etc.* | pascis ΠBTMΨ^{B2} (*in ras.*)^{DF}; pascet A | aduliscentia OP* | in] ad Π^{c}.

16. eruit] eripuit X; heripuit C | ∼ me eruit Σ^{M} | pueris + istis G^{c}Π^{cD2} (*in ras.*) Σ^{M}BATMΦP^{2}ΨΩ agrelb^{c}; + his Σ^{TO}; + hiis X. *Cf. LXX et Lugd.* (pueros istos). ¶ ā istis Θ^{M} | inuocatur O | super eum Φ^{Z†} | ∼ nomen meum super eos A | abraham] P*; abraam XΠΣ^{M}OP^{2} | isaach GΣ^{O}; isahac Σ^{T}; ysaac CΛ^{H}Π^{D}BΨ^{DFM}Ω a | et] ut T | in multitudine CΛ^{L*H}XΠΣTMΦΘ^{G}PΨΩ^{JM} ag.

17. iosep Σ^{M} | dextram Λ^{L}O; dextera B | manuum Σ^{T*}; manu B | ∼ manum dexteram Ω^{M} | ephraym Λ^{H2}Ψ^{D}; ephaym Λ^{H*}; effraim Π^{D}Ψ^{M} a; effraym Ω^{SM}; efraim GΠ^{c}ΣO; efraym X | adprehensa Σ^{M}; p̄sam Π^{c} | ∼ manum patris TP*Ψ^{DF} agrel^{c} | de caput CΣ^{T*} | ephraym CΛ^{H}Ψ^{D}; effraim Π^{D}Ψ^{BM}Ω^{M} a; effraym Ω^{S}; efraim GΠ^{c}ΣO; efraym X | et *om.* P* | transfere O; transferret Π^{c} | caput *om.* P* | mannasse Ψ^{B2}; manase Ψ^{M*}; mannase Ψ^{B*M2}; manassen Σ^{O}; manassem Σ^{TM}T.

18. non ita — dextram tuam] *in ras.* G^{c} | non + enim Π^{c} | est *om.* Θ^{M*} | pone + manum a | dextram = AO; manum T*; dexteram T^{2} *et ceteri* | tuam *om.* a.

¶ deus in cuius *Div. sine num.* O; ⟨deus in cuius GCAT | ⟨deus qui GA | 16. ⟨angelus GAT | § benedicat O; ⟨benedicat GA | ⟨nomina AT | ⟨et crescant GA | ⟨super G | 17. ¶ videns *Div. sine num.* O; ⟨videns GCAT | ⟨graviter GA | ⟨et adprehensam T | ⟨et transferre GA | 18. § dixitque O; ⟨dixitque GCAT | ⟨non AT | ⟨pone AT.

19 qui rennuens ait scio fili mi scio
et iste quidem erit in populos
et multiplicabitur
sed frater eius iunior maior illo erit
et semen illius crescet in gentes
20 benedixitque eis in ipso tempore dicens
in te benedicetur Israhel atque dicetur
faciat tibi Deus sicut Ephraim et sicut Manasse
constituitque Ephraim ante Manassen
21 et ait ad Ioseph filium suum
en ego morior et erit Deus vobiscum
reducetque vos ad terram patrum vestrorum
22 do tibi partem unam extra fratres tuos
quam tuli de manu Amorrei in gladio et arcu meo.
XLIX. 1 Vocavit autem Iacob filios suos et ait eis
congregamini ut adnuntiem quae

---

19. fili GO; filii A | mi GO; *om.* A | 20. deus CΛΠA; dominus G | ephraim A; efraim G (*bis*) | ante manassen G; ante manasse A | 22. amorrei G; amorraei A.

Desunt $Σ^{T}$ (*usque ad v.* 19, erit in populos) O (*ant. vers. a v.* 20) $Θ^{H}$.

19. rennuens] T*M*; renuens $Σ^{TO}$ $T^{2}M^{2}Ψ^{M}Ω$agrelbsc | filii $ΛAΨ^{B*}$ | mi *om.* $AΨ^{B*}$w | scio **** $Θ^{M}$ | et] *in ras.* P^{2} | quidem] quippe ae | multiplicauitur O | sed + et $Ψ^{M}$ | eius *om.* $Π^{C*}$ | iunior] minor aelsc *cum Lugd.; om.* $Σ^{M}$ | iunior** $Σ^{T}$ | illi $Ψ^{B*}$ | ∾ erit illo agrelbsc | illius] eius $Σ^{TO}$ $Ω^{S}$ *cum Cypr. test. 1, 21; Ambr. de bened. patr. 1; de Iacob 2, 9; Aug. quaest. in gen. 166 et de civ. Dei 16, 42* | crescit P*; cresset $Π^{C}$.

20. eis] *in ras.* P^{2} | ipso] illo agrel sc | ∾ tempore (ipso) agrelbsc | in te] ite $Φ^{V*}$ | benedicentur $Π^{C}$ | israhel] $Θ^{G*}$; israel $Θ^{G2}$grelbsc; ihl Π; isrl $Λ^{H}Σ^{O}MΦ^{AZG}$ $PΨΩ^{JM}$ a; srhl $CΛ^{L}XB$; isrhl $Σ^{M}$; *om.* $Σ^{T}$ | deus] dominus $GΣ^{O}$ | sicut **** $Θ^{A}$ | ephraym $CΛ^{H}Ψ^{D}Ω^{J}$; effraim $Π^{D}Ψ^{M}Ω^{M}$ a; effraym $Ω^{S}$; efraim $GΠ^{C}Σ$; efraym X | et sicut — 21. filium suum] *in ras.* M^{2} | sicut *om.* $Σ^{OM}$ | sicut manasse — ephraim ante *om.* $Σ^{T}$ *addente 2 m. in marg.* manassem constitu *cet. praetermittuntur* | sicut manasse] *in ras.* $Φ^{P2}$ | mannasse $Ψ^{B}$; manase $P^{*}Ψ^{M}$; manassen $Σ^{O}M^{2}$; manassem $Σ^{T2}Φ^{V}$ | constituique $Λ^{L*}$; constituit (que *om.*) M* | ephraym $CΛ^{H2}Ψ^{D}$; ephaym $Λ^{H*}$; effraim $Π^{D}Ψ^{FM}Ω^{M}$ a; effraym $Ω^{S}$; efraim $GΠ^{C}Σ^{OM}$; efraym X | mannassen $Ψ^{B}$; manasen $Ψ^{M}$; manassem $CΛ^{L2}XM^{2}$ $Φ^{AVP}Θ^{AMG}Ω^{JM}$; manasse $Λ^{L*H}BAT^{*}$ g.

21. ad *om.* $Λ^{H*}$ | iosep $Σ^{O*M}$ | ego] ergo $Λ^{LH*}$ | deus] dominus G | ∾ uobiscum deus $Ω^{S}$ | reducitque P*; et reducet $Ω^{S}$ a | terram patrum uestrorum] *in ras.* $Φ^{P2}$.

22. dabo $M^{*}Ψ^{B*F}$; daboque $Ψ^{M}$ | amorrȩi $Φ^{ZP}$; amorraei $BATΦ^{RAGV}Θ^{AMG}$; hamorrei C; amorrhaei $Ω^{S}$relbsc | et + in T* | arcu] G^{2} (u *in ras.*).

XLIX. 1. uocabit XB | iacob — 4. cubile patris] *in ras.* $Θ^{A2}$ | filio $Ψ^{M*}$ | congregamini — diebus nouissimis *om.* $Σ^{T}$ *partim restituit 2 m. in marg.; Cod.* $Ψ^{M}$ *eadem verba post v. 2 transfert* | congregamini + filii isrl $Λ^{H}$ | ut adnuntiem — nouissimis *om.* $Θ^{G†}$ | uobis *om.* $Ψ^{M}$ | ∾ uobis qu(a)e uentura sunt X | uobis

---

19. ⟨qui CAT | § scio O; ⟨scio T | ⟨et iste A | ⟨sed GAT | ⟨et semen A | 20. § benedixitque O; ⟨benedixitque AT | ⟨in te GAT | ⟨faciat AT | ⟨constituitque GCAT | 21. ¶ et ait *Div. sine num.* O; ⟨et ait A | ⟨en ego AT | reducetque GAT | 22. ⟨do AT | ⟨quam GA.

XLIX. 1. ¶ Vocavit XXXVIII. $Θ^{M2G2}$; XLIX. $Ω^{SJ}$; LXI. A; LXXX. $Ω^{M}$; LXXXI. $ΛTMΦ^{RAZGP}P^{2}$; LXXXII. $Φ^{V}$; LXXXV. $Π^{D}$; *Div. sine num.* OΨ; ⟨vocavit GC | ⟨congregamini GAT.

ventura sunt vobis diebus novissimis
2 congregamini et audite filii Iacob
audite Israhel patrem vestrum
3 Ruben primogenitus meus
tu fortitudo mea et principium doloris mei
prior in donis maior imperio
4 effusus es sicut aqua non crescas
quia ascendisti cubile patris tui
et maculasti stratum eius
5 Symeon et Levi fratres vasa iniquitatis bellantia
6 in consilium eorum ne veniat anima mea
et in coetu illorum non sit gloria mea
quia in furore suo occiderunt virum et in voluntate sua suffoderunt murum
7 maledictus furor eorum quia pertinax
et indignatio illorum quia dura
dividam eos in Iacob et dispergam illos in Israhel
8 Iuda te laudabunt fratres tui
manus tua in cervicibus inimicorum tuorum
adorabunt te filii patris tui
9 catulus leonis Iuda a praeda fili

6. in consilium G; in consilio A | 7. indignatio illorum CΛΠA; indignatio eorum G | dispergam illos GΛTM; dispergam (illos *om.*) A* | 9. a praeda G; ad praedam A | fili G; filii A.

Desunt OΘ^{H} (*usque ad v.* 6 *inc.*, bellantia in).

+ in Σ^{O}Θ^{A2}Ψ^{B*}Ω^{M}agrel𝔰c *cum hebr. et LXX; Lugd.; cod.* O; *Ambr. de Iacob 2, 9 et de Ios. 14; Hier. in Isaiam 1, 2 et in Hierem. 6, 31; Aug. c. Faust. 12, 42; Ruf. Aq. de ben. patr. 2* | ∿ nouissimis diebus A.

2. fili C* | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}Ψ^{B}grelb𝔰c; srahel C; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}Φ^{G}Ψ^{DFM}Ω^{JM}a; srhl Λ^{L2}Σ^{T}B; isrhl Λ^{L*}Σ^{M}.

3. ruben + uero Ω^{S} | doloris mi Σ^{T} | prio G*; primus ΛΠ | domis P* | maior + in T* P^{2}ΨΩarel𝔰c.

4. non cresces Ψ^{M} | quiascendisti C*ΛΣ^{O}Ψ^{M} | cubilem CX; cubiculum Σ^{TO}; cuuiculum Λ^{L2} (ū *in ras.*).

5. symeon] Θ^{G*}; simeon CΛ^{H}ΣBΦ^{ZP}Θ^{AG2}Ω^{S}arelb𝔰c | fratres + eius Σ^{O*} | uasa] Π^{D2} (sa *in ras.*); uana Π^{C*} | ballantia Π^{CD*}.

6. in consilio ΛXATMΦΘPΨ; in concilium Σ^{T}; in concilio B | ne] non CΣBMΦ^{R}Θ^{H}agrel𝔰c *cum Lugd.; cod.* O; *Amb. de Iac. 2, 9 et de ben. patr. 3; Ruf. Aq. de ben. patr. 2* | eueniet Σ^{T} | coetu] Σ^{M*}B*; cętu Σ^{O}; cetu Λ^{H}XΠΣ^{TM2}B^{2}Ψ^{BM}Ωa | illorum] eorum Ω^{SJ} *cum Lugd.; cod.* O; *Ambr. de Iac. 2. 9; Ruf. Aq. loc. cit.* | subfuderunt Ψ^{M} | murum] *in ras.* Θ^{A2M2}.

7. eorum] illorum X | illorum quia] *in ras.* Φ^{R2} | illorum] eorum GXΣ^{TM}BΦ^{Z}Ψ^{M}Ωagrel𝔰c *cum Lugd.; cod.* O; *Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.* | dura* Λ^{L} | disperdam Λ^{L*} | illos] eos Π^{D}BΦΘ^{AMG}ΨΩarel𝔰c *cum Lugd.; cod.* O; *Hier. loc. cit.; Ruf. Aq. de ben. patr. 2; om.* A* | israhel] Θ^{G*}; israel Φ^{V*}Θ^{G2}grelb𝔰c; srahel C; ihl Π; isrl Λ^{H}Σ^{O}TMΦ^{ZGV2}PΨΩ^{JM}a; srhl Σ^{T}B; isrhl Λ^{L}Σ^{M}.

8. conlaudabunt Σ^{T} | tua] P*; tuae MΦ^{A}P^{2}Ω^{S}; tue Λ^{H}a *cum LXX et Lugd.* | tuorum + et XΣ^{O}B*Ψ^{M} *cum Ruf. Aq. de ben. patr. loc. cit.* | fili B.

9. iudam Π^{C}Ψ^{M} | a praeda] G *cf. hebr. LXX et ant. vers.*; ad pr(a)edam CΛXΠ

2. ⟨congregamini GAT | ⟨audite Israhel AT | 3. § ruben AΦ^{P}O; j. Λ^{H}XΣ^{TM}B; ⟨ruben GCT | ⟨tu GA | ⟨prior AT | 4. ⟨effusus A | ⟨non T | ⟨quia A | 5. ¶ symeon *Div. sine num.* O; § symeon AΦ^{P}; ij. Σ^{TM}; iij. Λ^{H}XΣ^{O}B; ⟨symeon GCT | 6. ⟨in AT | ⟨et in GA | ⟨quia A | 7. ⟨maledictus GAT | ⟨et indignatio A | ⟨dividam GAT | 8. ¶ iuda LXXII. G; *Div. sine num.* O; § iuda AΦ^{P}; iiij. Λ^{H}XΣB; ⟨iuda GCT | ⟨manus A | ⟨adorabunt GAT | 9. ⟨catulus GCAT | ⟨ad praedam T.

mi ascendisti
requiescens accubuisti ut leo et
quasi leaena quis suscitabit
eum
10 non auferetur sceptrum de Iuda
et dux de femoribus eius donec
veniat qui mittendus est et ipse
erit expectatio gentium
11 ligans ad vineam pullum suum et
ad vitem o fili mi asinam suam
lavabit vino stolam suam et san-
guine uvae pallium suum
12 pulchriores oculi eius vino et
dentes lacte candidiores
13 Zabulon in litore maris habitabit
et in statione navium pertin-
gens usque ad Sidonem
14 Issachar asinus fortis accubans
† inter terminos †
15 vidit requiem quod esset bona
et terram quod optima
et supposuit humerum suum ad
portandum
factusque est tributis serviens

---

9. suscitabit G; suscitauit A | 11. lauauit GA | uino G^{c}CΛΠA; in uino G* | sanguine ΛA; in sanguine GC | 13. habitabit G; habitauit A | 14. issachar A; isachar G | inter terminos *correximus cum* G^{c}A; *lectio archetypi fuit* interminos G*CΛΠT *etc.* | 15. et terram A; et terra G | subposuit GA | factusque est G^{c}A; factusque G*.

Deest O.

$ΣBATMΦ^{RAZGV2}PΘPΨ^{BDF}Ω$ agrelb𝔰c; ad praehendam $Φ^{V*}$; ad prehendam $Ψ^{M}$ | filii $AΨ^{B}$ | ascendisti $Ψ^{B}$ | ∾ ascendisti fili mi $Σ^{O}$ | requiesces G† | adcubuisti A | quasi leaena quis suscitabit] *in ras.* $Φ^{A2}$ | quisuscita(b)it $Λ^{H}Π^{C}BΘ^{H}Ψ^{M}$ | suscitauit C $Π^{C}Σ^{TM}$AT.

10. aufertur G* | femore $Ω^{SJ}$ agrel𝔰c | ueniet $Ψ^{M}$.

11. ad uinea X | suum *om.* $Σ^{O}$ | fili (o *om.*) G* | filii A | lauauit $GΠ^{C}$BATP*; labauit C; leuabit $Ψ^{M*}$ | la(u)a(b)it uino = $G^{2}CΛΠΣ^{TO}AT^{2}M^{2}ΦΘP^{*}Ψ^{F2}Ω^{SJ}$ m; l(au)abit in uino $G^{*}XΣ^{M}T^{*}M^{*}P^{2}Ψ^{BDF*M}Ω$ ag rel𝔰c | et sanguine = $ΛΠ^{D}Σ^{TM}ATMΦΘ^{AMG}$ $P^{2}Ψ^{M}Ω^{S*J}$ m (sanguinae $Φ^{A}$); et sanguinem $Π^{C2}$; et sanguinem et sanguine $Π^{C*}$; et in sanguine $GCXΣ^{O}BΘ^{H}Ψ^{BDF}Ω^{S2M}$ ag rel𝔰c; et in sanguinem P*. ¶ « lauabit uino stolam suam et sanguine uuae pallium suum » *Guill.* | palleum X.

12. pulcriores $G†CΛ^{H}XΣBΘ^{H}$ a | pulchriores ⊹ sunt $Π^{D}ΨΩ^{M}$ agrel𝔰c | dentes + eius $Ψ^{B}Ω^{M}$ agrel𝔰c *cum hebr. et LXX; Lugd.; cod.* O; *Cypr. test. 1, 21; Hier. in Isaiam 15, 55; Ruf. Aq. de ben. patr. loc. cit.* | candidiores] P^{2} (es *in ras.*).

13. in litori $Λ^{L*}$; in littore $Ψ^{BDF}Ω^{SJ}$ glb𝔰c | habitabit] *in ras.* P^{2}; habitauit $CΛ^{L}Π^{C}Σ^{T}AT^{*}Ψ^{DF}$ | et] ex $Ψ^{M}$ | in *om.* $Σ^{TM}$ | in sttione G†; in istatione C | nauium] auium $Φ^{A*}$ | pertinges $Ψ^{M}$ | usque *om.* P* | sydonem $XΦ^{P}Θ^{AMG}Ψ^{BDF}Ω^{J}$ a; siuonem $Σ^{M*}$.

14. issachar = $AΦ^{R2ZG}$ relb𝔰c; isachar $GCΛ^{L}ΠTMΦ^{AVP}ΘPΨ^{DF}$ g; isacar $Λ^{H}XΣ^{OM}$ B; issichar $Φ^{R*}$; ysachar $Ψ^{BM}Ω$ a; ysacar $Σ^{T}$ | acubans $Θ^{H}$ | inter terminos] G^{c} $Σ^{OM}AMΦ^{Z2}Θ^{G2}P^{2}Ω^{SJ}$ agrelb𝔰c; interminos $G^{*}CΛXΠΣ^{T}TΦ^{RAZ*GVP}Θ^{HAMG*}P^{*}Ψ^{B}$; in terminos B; in terminis $Ψ^{DFM}Ω^{M}$.

15. uiditque A *cum hebr. Cf. LXX; Lugd.; cod.* O; *Ambr. de ben. patr. 6; Hier. quaest. hebr. in gen.* (et uidens) | quod] quia $Σ^{M}$ | est B | bonā $Σ^{M}$ | terra G $Σ^{M}Φ^{Z}$ | obtimam $XΣ^{TM}$ | supposuit] $Θ^{G*}$; subposuit $GΛXΠ^{D}Σ^{OM}BATM^{*}Θ^{AMG2}PΨ^{M}$; suppusuit $Θ^{H}$ | est *om.* $G^{*}Σ^{O}$ | tributi X* $Π^{C}BΘ^{H}$; tributis ∴ $Φ^{A}$ | seruiens] seruis $Φ^{V*}$; fauens $Σ^{O*}$(?).

‹requiescens GA | ‹et quasi G | 10. ¶ non LXXIII. B; ‹non GAT | ‹et dux G | ‹donec G | ‹et ipse G | 11. ‹ligans GAT | ‹lavabit AT | 12. ‹pulchriores GAT | ‹et dentes G | 13. § zabulon $AΦ^{P}$; v. ΛXΣB; ‹zabulon GCT | ‹et in G | 14. § issachar $AΦ^{P}$; vj. ΛX ΣB; ‹issachar GCT | 15. ‹vidit GA | ‹et terram G | ‹et supposuit A | ‹factusque GAT.

16 Dan iudicabit populum suum
sicut et alia tribus Israhel
17 fiat Dan coluber in via cerastes
in semita
mordens ungulas equi ut cadat
ascensor eius
retro 18 salutare tuum expectabo
domine
19 Gad accinctus proeliabitur ante
eum et ipse accingetur retror-
sum
20 Aser pinguis panis eius et prae-
bebit delicias regibus
21 Nepthalim cervus emissus et dans
eloquia pulchritudinis
22 filius accrescens Ioseph filius ac-
crescens et decorus aspectu
filiae discurrerunt super murum
23 sed exasperaverunt eum
et iurgati sunt inviderunt que illi
habentes iacula
24 sedit in forti arcus eius et dis-
soluta sunt vincula bracchio-
rum et † manuum † illius per

---

16. iudicauit GA | sicut et GΛΠTM; sicut (et *om.*) CA | tribus israhel ΠA; tribus in israhel GCΛ | 17. ungulas GA^{2}; ungulam A* | retro. *Divisionem servavimus commatis qui hic ad Gad referri videtur* | 21. nepthalim A; neptalim G | 22. discurrerunt G; discurrunt A | 24. et manum illius G*Λ^{L}Π^{C}A* *errante archetypo;* et manuum illius G^{2}A^{2} | per manus CΛΠA; per manum G.

Desunt Σ^{T} (*a. v.* 16, dan, *usque ad v.* 18, tuum expec.) O.

16. iudicauit GCΛ^{L}Π^{C}A | ˌsicut] hut C* | et *om.* C*AΨ^{B}* *cum hebr. et Lugd.; cod.* O; *Ambr. in ps. 40; Hier. quaest. hebr. in gen. ad loc.; Ruf. de ben. patr.* 2 | tribus Isra(h)el ΠΣ^{O}AT*MΦ$^{RA^{2}ZGVP}$ Ψ^{M} giv *cum hebr.; Ambr. de ben. patr. 7; Hier. loc. cit.;* tribus in Isra(h)el GCΛXΣ^{TM}BT^{2}Φ^{A}* ΘPΨ^{BDF}Ω arel𝔰c. ¶ « sicut et alia tribus israel » *Guill.* | israhel] Θ^{G}*; israel Θ^{G2} Ω^{J} relv𝔰c; srahel C; ihl Π; irsl Λ^{H}Σ^{O}Φ^{AZG} PΨΩ^{M} ag; srhl Λ^{L}XB; isrhl Σ^{M}.

17. uia + et B. *Cf. Ambr. in ps. 40* (in uia et in semita mordens) | in semita] *in ras. et marg.* M^{2} | mordens** Φ^{P} | ungulam A*Φ^{R}* *cum LXX. Cf. Lugd.; cod.* O; *Ambr. de ben. patr. loc. cit.; Ruf. Aq. loc. cit.* (calcaneum); *Hier. in Ezech. 1, 2* (plantam).

18. salutarem A* | expectabo] P^{2} (pec *in ras.*).

19. gat Σ^{M}; gath X; gaad A | eum] dn̄m Σ^{T} | accingeret Φ^{V}*; accinget Φ^{V2}.

20. haser C | pinguis *bis rep.* G* | pinguis — regibus *om.* Σ^{T}* | panis eius et prae] *in ras. brev. spatio* Φ^{A1} | et *om.* Σ^{M} | praeuebit A | delicias] delicta delicia Π^{C}.

21. neptalim GCΛ^{H}XΠΣΦ^{Z}PΨ^{BFM}Ω a; eptalim Φ^{P}; nephthali grelv𝔰c; nepthali Λ^{L}Φ^{G}; neptali B | missus Π^{C} | pulchritudinis] fortitudinis Π^{C}.

22. fi•lius Ω^{M} | adcrescens (*bis*) GCΛXΠ^{C}ΣBTM*Φ$^{RAZGP^{2}}$ΘP | ioseph filius accrescens *om.* Φ^{V*P*} *per homoeoteleuton* | iosep Σ^{M} | et *om.* P* | discurrunt Σ^{M}A; discurrent Λ^{L} | super] per Ψ^{DF}.

23. asperauerunt Λ^{L}* | iurgati] Φ^{A}*; iurgiati Λ^{L}*; iurgate Σ^{TM}Φ^{A2}; iurgatę Σ^{O} | illi] ei G | habentes] habitantes T*.

24. sedit in forti arcus eius] *in ras.* Π^{C2} | sedit] Σ^{O}*; sedet Σ^{O2}MΦΘ^{H}*; sed et BΨ | arcus] Ψ^{M}*; arcu Ψ^{M2} | brachiorum GΛ^{H}ΠΣ^{OM}BATMΦΘPΨΩ agrelv𝔰c | brac. + eius X*Σ^{M}B | et] *in ras.* Φ^{Z1}; *om.* B | manum illius G*Λ^{L}Π^{C}Σ^{M}BA*Θ^{AM*GP*}

---

16. § dan AΦ^{P}; vij. ΛXΣ^{OM}B; ‹dan GCT | 17. ‹fiat GAT | ‹cerastes G | ‹mordens A | ‹retro A | 19. § gad AΦ^{P}; viij. ΛXΣB; ‹gad GCT | 20. § aser AΦ^{P}; viiij. ΛXΣB; ‹aser GCT | 21. § nepthalim AΦ^{P}; x. ΛXΣ^{TM}B; ‹nepthalim GCT | 22. § filius AΦ^{P}; xj. ΛXΣ^{TM}B; ‹filius GCT | ‹filius G | § filiae A; ‹filiae GT | 23. ‹sed GT | ‹et iurgati A | ‹inviderunt que GT | 24. ‹sedit GAT | ‹et dissoluta G | ‹per manus GT.

manus potentis Iacob
inde pastor egressus est lapis Israhel
25 Deus patris tui erit adiutor tuus et omnipotens benedicet tibi
benedictionibus caeli desuper
benedictionibus abyssi iacentis deorsum
benedictionibus uberum et vulvae
26 benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius
donec veniret desiderium collium aeternorum
fiant in capite Ioseph et in vertice Nazarei inter fratres suos
27 Beniamin lupus rapax mane comedet praedam et vespere dividet spolia.
28 Omnes hii in tribubus Israhel duodecim
haec locutus est eis pater suus
benedixitque singulis benedictio-
nibus propriis 29 et praecepit
eis dicens
ego congregor ad populum meum
sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici
quae est in agro Ephron Etthei
30 contra Mambre in terra Chanaan
quam emit Abraham cum agro

---

29. hethei G; cetthei A | 30. mambrae GA.

Deest O.

Ψ | per manum GΦ^{P}Ψ^{B} | pastor *om.* Ψ^{D} | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2}Ω^{J} relbgc; srahel C; ihl Π; irl Σ^{O}; isrl Λ^{H}MΦ^{AZG}PΨΩ^{M} ag; srhl Λ^{L}XΣ^{T}B; isrhl Σ^{M} | ∾ isrl lapis Ψ.

25. tui] tuis Λ^{H*} | tuu*s P | benedicit P*; benedicat G | desuper + et Ω^{S} *cum LXX; Lugd.; cod.* O; *Ambr. de ben. patr. 11; Ruf. Aq. de ben. patr.* 2 | benedictionis Φ^{V} | abyssi] Θ^{M*}; abissi ΛΣ Θ^{M2}Ψ^{B}Ω^{M} a; a*b*i*ssi Θ^{G2} *in ras.* | uuerum A; huberum gelbg | uube Σ^{T*}.

26. benedictionibus Σ^{O}B | patres Ψ^{B*} | tui] sui Σ^{O} | confortata P*; confortati Λ^{L*} | patruum X | ueniat C* | collum Φ^{R*} | iosep Σ^{TM} | in uerticem Θ^{H}Ψ^{DF} | nazarę i Θ^{AG}; nazaraei C^{2} (ei *in ras.*) Φ^{RGVP} relbgc; nazoraei Θ^{M}; nazorei Λ^{L*}XΣ^{T}B; nazareni A | inter fratres suos *om.* P† | inter + XII Σ^{T} | suos] tuos C*Σ^{M}; eius Ψ^{D}.

27. ben – iamin elb | comedit Θ^{A*}P*; comedat T; faciens X | et *om.* A | diuidit P*; diuidat T.

28. omnes] P*; et omnes MΦΘ^{HAMG*} P^{2}Ψ^{M}Ω^{M} | hii] Φ^{A*}Θ^{G*}P*; hi ΠMΦ^{RA2ZGVP} Θ^{MG2}P^{2}Ψ^{DM}Ω^{S} grelbgc | in tribus CΛ^{L}XΠΣ BΦ^{RZ*GVP}Θ^{H}Ψ^{BDF} | israhel] Θ^{G*}; israel Θ^{G2} relbgc; ihl Π; isrl GΛ^{H}TMΦ^{AZG}ΨΩ^{JM} g; srhl Λ^{L}Σ^{T}XB; isrhl Σ^{M}; *om.* C | hae G† | eis *om.* Φ^{A*} | suus] eorum A *cum LXX; cod.* O; *Ruf. Aq. de ben. patr. 2;* ipsorum X *cum Lugd.* | singulis] eis Σ^{T}. *Cf. hebr. LXX; Lugd.; cod.* O | singulis + eis Σ^{M}; + duodecim A.

29. precepitque Σ | congregor] congredior B | sepellite G; sepeli A*; sepilete Φ^{A} | speluncha A | duplici quę est] *in ras.* Θ^{A2} | efron XΣ; hefron C; epron M*; ebron Θ^{H}; hebron B | ethei XΠ^{C}Σ^{TO} BPΩ^{SM} ag; eththei Φ^{V}; aetthei C; aethei Ψ; hetthei MΦ^{RAZGP}Θ^{A*MG}; hethei GΠ^{D}Θ^{H} Ω^{J}; hethaei relbgc; cetthei A.

30. mambre] Θ^{G*}; mambrę Φ^{V}; mambrae GAΦ^{RGP}Ψ^{DF}; manbre Ω^{M}; mamre Λ^{LH*}ΠΣ^{OM}Θ^{H*G2}P* | canaan XΣ^{M}; kanaan

---

⟨inde GAT | 25. ⟨deus GAT | ⟨benedictionibus caeli GAT | ⟨benedictionibus abyssi GAT | ⟨benedictionibus uberum GAT | ⟨et vulvae G | 26. ⟨benedictiones GAT | ⟨confortatae G | ⟨donec GA | ⟨fiant GAT | ⟨et in G | 27. § beniamin AΦ^{P}; xij. ΛXΣ^{TM}B; ⟨beniamin GCT | ⟨et vespere G | 28. § omnes A (*marg.*); ⟨omnes GCAT | ⟨haec GA | ⟨benedixitque GA | 29. ⟨ego GAT | ⟨sepelite AT | ⟨quae A | 30. ⟨contra GT | ⟨quam GA.

ab Ephron Ettheo in possessionem sepulchri
31 ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem eius
ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge
ibi et Lia condita iacet
32 finitisque mandatis quibus filios instruebat
collegit pedes suos super lectulum et obiit
adpositusque est ad populum suum.
L. 1 Quod cernens Ioseph ruit super faciem patris
flens et deosculans eum
2 praecepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem
3 quibus iussa explentibus transierunt quadraginta dies
iste quippe mos erat cadaverum conditorum
flevitque eum Aegyptus septuaginta diebus
4 et expleto planctus tempore locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis
si inveni gratiam in conspectu vestro
loquimini in auribus Pharaonis

---

30. hettheo G; cettheo A | 31. sarram A; saram G | isaac A; isaach G | 32. super lectulum CΛΠA; super lectum G.

L. 3. septuaginta diebus GTM; septuaginta dies A | 4. si inueni G*TM; dicens si inueni G^{C}A.

Desunt Σ^{T} (*a v.* 2, ut aromatibus, *ad v.* 3, septuaginta diebus) O (*ant. vers.*).

Σ^{T} | quem Φ^{P} | abraam $\Pi\Sigma^{M}$; habraham $C\Sigma^{T}$; habraam X | ab *om.* $C\dagger\Theta^{A*}\Psi^{DF}$ | effron Ω^{S}; efron $X\Sigma^{OM}\Theta^{H2}$; ebron Π^{C2} (*in ras.*) $\Sigma^{T}B\Theta^{H*}$ | etheo $\Sigma^{O}B\Psi^{F}\Omega^{SM}$ ag; aetheo $P\Psi^{BDM}$; aettheo C; hetheo $\Pi\Theta^{H}$ Ω^{J}; hettheo $GM\Phi^{RAZGV}\Theta^{A*MG}$; hethaeo relbgc; cettheo A | in possessione Π^{C}.

31. sepellierunt GC | sarram] Θ^{M*G*} P*; saram $G\Pi^{C}\Sigma^{M}\Phi^{P}\Theta^{M2G2}P^{2}\Omega^{SJ}$ agrelbgc; saraam $\Pi^{D}\Phi^{RA*ZGV}\Psi^{BDF}$ | sepelitus Π^{C} | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}\Pi B\Psi\Omega$ a; ysahac C | isaac — coniuge] *in ras.* Φ^{P2} | rebeca Λ^{H} | coniuge + sua $X\Psi^{B}$ arelgc. *Cf. hebr. et LXX*; *Lugd.* (ipsius); *cod.* O (eius) | ibi — 32. lectulum] *in ras.* Θ^{A2} | lya Ω^{SJ} a | iacet] est A w.

32. finistisque X* | filiis Σ^{T}B | instruebant Π^{C}; instruebat*** P; instruxerat X Θ^{H} | colligit $\Lambda^{L*}\Phi^{A*}\Theta^{H*G*}$ | suos *om.* A *cum Lugd.*; *cod.* O; *Hier. in Sophon. 1* | super lectum $G\Sigma^{O}$ | obit Λ^{H*} | et appositus est Ω^{J} | est *om.* $\Phi^{A*}\Psi^{B*}$.

L. 1. cernes Φ^{P} | iosep Σ^{M}; yoseph X | ruit] P^{2} (it *in ras.*) | deosculatus est Ω^{M}. *Cf. hebr. LXX; Lugd.; cod.* O (osculatus est).

2. ut *om.* Ψ^{F*} | aromaticis Ψ^{DF*M} | conderent $\Lambda^{L}B\Theta^{A*}\Psi^{DF*}$.

3. qui B | explentis P*; complentibus Π^{D}; conplentes B | cadauera Σ^{M} | flebitque XB | egyptus $X\Pi^{D}BP\Omega$; aegiptus $\Sigma^{OM}\Psi^{B}$; egiptus Λ^{H} a; egyptios Ψ^{M} | ∾ egyptus eum P* | dies $A\Phi\Psi^{M}\Omega^{M}$ w. ¶ Antiqui « LXX dies » *Guill.*

4. et *om.* $C\Pi^{C}B$ | planctu T* | tempore — 5. me dicens] *in ras.* Ψ^{B2} | iosep $\Pi^{C}\Sigma^{OM}$ | pharonis Λ^{L}; faraonis $X\Sigma^{OM}$; farahonis Σ^{T} | pharaonis + dicens G^{C}A *cum hebr. LXX; Lugd. et cod.* O | si ueni C* | faraonis $X\Sigma^{OM}$; farahonis Σ^{T}.

---

31. ‹ibi sepelierunt AT | ‹et sarram G | ‹ibi sepultus est GAT | ‹cum G | ‹ibi et Lia GAT | 32. ¶ finitisque XLV. $C^{2}X\Sigma$; LXXII. A; LXXIIII. B; *Div. sine num.* Ψ; ‹finitisque GCT | ‹collegit GA | ‹adpositusque GAT.

L. 1. Quod L. Ω^{SJ}; ‹quod GCAT | ‹flens A | 2. ¶ praecepitque LXXIII. G; ‹praecepitque CAT | 3. ‹quibus GCAT | ‹iste GCAT | ‹flevitque GAT | 4. ‹et expleto CAT | ‹locutus G | ‹ad G | ‹si GAT | ‹loquimini GA.

5 eo quod pater meus adiuraverit me dicens
en morior in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me
ascendam igitur et sepeliam patrem meum ac revertar
6 dixitque ei Pharao
ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es
7 quo ascendente ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis
cunctique maiores natu terrae Aegypti
8 domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis et gregibus atque armentis quae dereliquerant in terra Gessen
9 habuit quoque in comitatu currus et equites
et facta est turba non modica
10 veneruntque ad aream †Atad† quae sita est trans Iordanem
ubi celebrantes exequias planctu

5. fodii GA | et sepeliam G; ac sepeliam Π^{C}A | patrem meum CΛΠA patrem (meum *om.*) GT | 6. dixitque ei G^{C}CΛΠA; dixitque (ei *om.*) G*T† | 8. dereliquerant A; derelinquerant G | gesen A; gesem G* | 10. ad aream quae sita est GATO *errante archetypo;* aream atad *restituimus cum hebr. et plurimis codicibus* | iordanen GA.

Deest O (*ant. vers.*).

5. adiurauit TΦ^{Z}; adiurabit B | fodii GCXΣ^{O*}A | in terram Ψ^{F} | canaan XΣ^{M}; kanaan Σ^{T} | sepellies GC; sepelias Ψ^{M} | ascendam — reuertar *om.* P† | ascendam] *in ras.* Φ^{P2} | et] ac Π^{C}Σ^{M}A | sepelliam GC; sepeliar Σ^{M} | meum *om.* GTΦ^{RAZG}Θ^{H*AMG} | ∾ meum patrem Ψ^{B} | hac CXΨ^{D}; et Σ^{M} | reuertar + ad te G^{C}.

6. ei *om.* G*Σ^{O*}T†Ω^{M} *cum hebr. LXX et cod.* O | farao XΣ^{OM}; faraho Σ^{T}; parao Π^{C*} | ascendi Φ^{Z†V*} | et sepeli patrem tuum] *in ras.* Φ^{R2} | sepelli G | adiuratus es] adiurauit te T* *cum hebr. LXX; Lugd. et cod.* O.

7. ascendete Φ^{P} | ierunt] Ψ^{B*}; yerunt CΛ^{H}; iuerunt Ψ^{B2} | quum Θ^{G*} | eo] illo A | omnes — domus] *in ras.* Ψ^{B2} | seniores Ψ^{B2}; *om.* Λ^{L*}Θ^{H†} | domus *om.* Σ^{O†M*} | pharaonis] *in ras.* Φ^{A2}; faraonis XΣ^{M}; farahonis Σ^{T} | maioris A* | egypti XΠ^{D}Ω; ęgipti Σ^{T}; aegipti Σ^{O}Ψ^{B}; egipti Λ^{H}Σ^{M}a.

8. domusque Ω^{M} | iosep Σ^{M} | quum Θ^{G*} | et gregibus] egregibus Ψ^{M} | derelinquerant GP*; dereliquerunt ΛΠΣ^{M}BT* agrelʒ | in terra + egypti Π^{D} | gessen] Θ^{M*}; gesen ATMΦΘ^{H*M2}; gesem G*; gessem G^{C}; iesen P; iessen a | gessen] ęgypti B.

9. habuit quoque] Ψ^{B*}; habuitque ΛΣ^{TO*M}TMΦΘ^{H*}P*Ψ^{B2DM}Ω^{SM}; habuitque quoque X | commitatu Ψ^{M} | curros C | et (*ante* equites) *om.* Σ^{T}.

10. haream Ψ^{DF}; harea C; aram Θ^{G*} | aream (atad *om.*) = GΣ^{T}ATΦ^{RAZG}Θ^{HAMG*}P^{2}; (aream) + atad ΛΣ^{O}M^{2} (*in ras.*) P* (?) greioc; + athad Π^{D}Φ^{VP}Ω^{J}; + athath XΨ^{M}; + adad Θ^{G2}Ω^{SM}a; + agad BΨ^{BF}; + agat Σ^{M}; + agath Ψ^{D}; + acath C; + arad lʒ; + ut ad Π^{C}. *Cf. hebr. LXX; Lugd.* (atae); *cod.* O (adat); *Aug. quaest. in gen. 171* (atad). ¶ Nomen « atad » nondum uidi in antiquis latinis, sed est in graeco; quoniam igitur ex tunc ex quo interpretes transtulerunt erat in hebraeo, argumentum est antiquitatis *Guill.* s̄ adad Θ^{M} | iordanen GΣ^{OM}AMΦ^{Z}Θ^{AMG}P*Ψ^{BF}; iordannem Θ^{H} | ubi] ibi Π^{C}; ut Λ^{L} | cebebrantes Φ^{A*} | exequias]

5. ⟨eo quod GA | ⟨en morior GAT | ⟨sepelies G | ⟨ascendam GAT | ⟨ac revertar G | 6. ⟨dixitque GAT | ⟨ascende GCAT | 7. ⟨quo GCAT | ⟨ierunt G | ⟨cunctique GAT | 8. ⟨domus GA | ⟨cum G | ⟨absque G | 9. ⟨habuit GAT | ⟨et facta GA | 10. ⟨veneruntque GAT | ⟨ubi GAT.

magno atque vehementi impleverunt septem dies
11 quod cum vidissent habitatores terrae Chanaan dixerunt
planctus magnus est iste Aegyptiis
et idcirco appellaverunt nomen loci illius Planctus Aegypti.
12 Fecerunt ergo filii Iacob sicut praeceperat eis
13 et portantes eum in terram Chanaan sepelierunt in spelunca duplici
quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Ettheo contra faciem Mambre
14 reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis et omni comitatu sepulto patre.
15 Quo mortuo timentes fratres eius et mutuo colloquentes
ne forte memor sit iniuriae quam passus est
et reddat nobis malum omne quod fecimus
16 mandaverunt ei pater tuus praecepit nobis antequam moreretur
17 ut haec tibi verbis illius diceremus

---

11. aegyptis G; hebraeis A | 13. in terram A; in terra G | hettheo G; cetthaeo A | mambre G; mambrae A.

Deest O (*ant. vers.*).

Θ^{G*}; exsequias Σ^{T}TΦ^{RAZGP}Θ^{G2}PΨ^{F} | plactu Π^{C}; planctum Θ^{G*} | implerunt Ω^{M} | diebus Σ^{M}.

11. audissent Σ^{M}Ψ^{B*} | habitatoribus Ψ^{B*} | terrae *om.* Σ^{O} *cum Lugd. et cod.* O | canaan XΣ^{O*M}; canahan Σ^{T} | iste *om.* G† | egyptiis XΠ^{D}Ω; ęgiptiis Σ^{O}; egiptiis Λ^{H}Σ^{TM}Ψ^{B} a; aegyptis G; hebraeis A | appellauerunt] uocatum est arelgc | illius] eius Σ^{M}MΦ^{RAZVP}Θ^{AMG}P | egypti Π^{D}MΩ; hegypti C; egipti Λ^{H}XΣΨ^{B} a; aegyptii Θ^{AM*}.

12. filiis B* | iacob* Σ^{T}; israhel Θ^{HAMG*}; srhl B. ¶ ij iacob Θ^{M}.

13. in terra GXΠ^{C}Σ^{TM}TΦ^{RV}Ψ^{DFM}Ω^{S} | canaan XΣ^{M}A; kanahan Σ^{T} | sepelierunt ÷ eum ΣBΘ^{HAM*G}PΨ^{M}Ω^{S} arelgc *cum hebr. et LXX; Lugd. et cod.* O | quem P* | abraam XΠΣ^{M}; habraham CΣ^{T} | in possessione CΨ^{M} | ab ephron] *in ras.* Φ^{P2} | aephron Ψ^{B}; ephro G*; effron Ω^{SM}; efron XΣ^{OM}Θ^{H2}; hephron C; ebron Σ^{T}BΘ^{H*} | etheo XΣ^{TO}BΩ ag; aettheo CP; aetheo Ψ; aethaeo Σ^{M}; hettheo GMΦ^{RAZGV}Θ^{A*MG}; hetheo Π; hethaeo relvgc; cetheo Θ^{H}; cetthaeo A | mambre] Θ^{G*}; mambrę Ψ^{DF}; mambrae ATΦ^{RZ*GVP}; manbre Ω^{M}; mamre Λ^{LH*}Π^{D}Σ^{OM}Θ^{H*M*G2}P*.

14. est *om.* P* a | iosep Σ^{M}B | in egyptum Λ^{H}Π^{D}Ω; in ęgiptum Σ^{T}; in egiptum XΣ^{OM}Ψ^{B} a; in aegypto Θ^{H}; in egypto B | *cum Θ^{G2}(c *in ras.*) | suis] *in ras.* Φ^{A2} | et] cum Λ^{H}† | et + cum Λ^{H1} | omne Φ^{A*G} | omnis comitatus Π | sepulti Φ^{A*} | patri P*.

15. loquentes X | omnem B; *om.* Σ^{O}†Θ^{H} | ∾ (omne) malum Σ^{M}BΘ^{AM*G}Ω^{JM} agrelgc | fecimus + ei c. *Cf. hebr. LXX; Lugd.; cod.* O; *Aug. loc. in gen. 211.*

16. et mandauerunt Θ^{G*} | ei + fratres G; + dicentes ΘP^{2} relgc *cum hebr. LXX; Lugd. et cod.* O | nobis *om.* Λ^{H} | moreretur] T*; moriretur T^{2}Φ^{R*A*GV}Θ^{H*A*}Ψ^{B*M}; morietur Φ^{Z*} | ∾ antequam moreretur nobis Σ^{O*}.

17. uerbis] Σ^{T*} (?) P*; uerba Σ^{T2}Θ^{HAM*G}P^{2} a | ∾ uerba tibi a | illius *om.* a | obliuisceris Ψ^{F*} | scelerum XB | peccati* Σ^{O} | atque] hac X | quas Ψ^{M} | quoque] autem X | seruis dei patris tui = GCΛ^{LH*}

---

11. ⟨quod GCAT | ⟨dixerunt G | ⟨planctus AT | ⟨et idcirco AT | 12. ¶ fecerunt LXXIIII. G; ⟨fecerunt CAT | 13. ⟨et portantes GAT | ⟨sepelierunt G | ⟨quam GA | ⟨ab ephron G | 14. ⟨reversusque GCAT | 15. ⟨quo CAT | ⟨et mutuo G | ⟨ne GA | ⟨et reddat GA | 16. ⟨mandaverunt GCAT | ⟨pater GT | 17. ⟨ut haec A.

obsecro ut obliviscaris sceleris
fratrum tuorum
et peccati atque malitiae quam
exercuerunt in te
nos quoque oramus ut servis
Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc
quibus auditis flevit Ioseph
18 veneruntque ad eum fratres sui
et proni in terram dixerunt servi
tui sumus
19 quibus ille respondit
nolite timere num Dei possumus
rennuere voluntatem
20 vos cogitastis de me malum et
Deus vertit illud in bonum
ut exaltaret me sicut inpraesentiarum cernitis
et salvos faceret multos populos
21 nolite metuere ego pascam vos
et parvulos vestros
consolatusque est eos et blande
ac leniter est locutus
22 et habitavit in Aegypto cum omni
domo patris sui
vixitque centum decem annis
et vidit Ephraim filios usque ad

---

18. proni in terram dixerunt GTM; proni in terra adorauerunt et dixerunt A | 19. timere GTM; metuere A | 20. saluos faceret CΛΠ^{C}A; saluos facerem G | 22. annis G; annos A | ephraim A; efraim G.

Deest O.

XΠ^{CD}†Σ^{O2}BAM*Φ^{A}*ΘP* rwc (seruo Φ^{A}*); serui dei patris tui Σ^{TO*M}T; seruo dei patri tuo Λ^{H2}Π^{D1}M^{2}Φ^{RA2ZGVP}P^{2}ΨΩ agelʒ (dei *om.* Φ^{G}*). ¶ ā ut seruo dei patri tuo Θ^{M} | dimittes Ψ^{M} | hanc Σ^{M2} (n *in ras.*) | flebit XB | iosep Σ^{M}.

18. uenerunt (que *om.*) C† | fratris Λ^{L} | et *om.* T^{2} | proni in terram dixerunt = GCΛXΠ^{CD}*ΣBTMΘP* (in terra B); proni in terram adorauerunt et dixerunt Π^{D2}AΦP^{2}ΨΩ gm (in terra AΦ^{A}; atque dixerunt Π^{D2}; dixeruntque g); proni adorantes in terram dixerunt arelʒc. ¶ ā adorauerunt et Θ^{M} | simus Ψ^{M}*.

19. noli Ψ^{M} | timere] metuere CXAP; tedere Π^{C} | numquid T* | possum Ψ^{B}* | renuere Λ^{H}Ω^{M}; resistere Π^{D}TΨ^{B}Ω^{SJ} agrelʒc | uoluntatem (em *in ras.*) Φ^{R2}; uoluntati ΠΣ^{O}TMΦ^{A*VP}ΘPΨ^{BDF}Ω grelʒc; uolumtati Λ^{L}XΣ^{TM}BΨ^{M}; uolūtati a.

20. cogitatis Φ^{Z}*Θ^{H}*A* | et] sed ag relʒc; *om.* P* | illum Φ^{V} | ut exaltaret me sicut] *in ras. et marg. spatio breviori* P^{2} | impraesentiarum re; presentiarum (in *om.*) Ψ^{F} | ∼ cernitis inpresentiarum Ω^{S} | et saluos] ut saluos A *cum ant. vers. cf. cod.* O | faceret] Θ^{M}*P^{2} (et *in ras.*); facerem GΠ^{D}TΦ^{AV2P}Θ^{M2}; facere Λ^{H}Φ^{Z}†^{V}* | populus Θ^{H}* | ∼ populos multos Σ^{O}Ω^{S}.

21. metuere] timere BΘ^{H}*arelʒc | pascham Π^{C} | et paruulos uestros] cum paruulis uestris P | est *om.* A | ac] hac Λ^{L}XΘ^{H}; cum Ω^{S} | locutus] luctus Φ^{Z}† | ∼ locutus est Ω^{J} | est locutus + ad illos G.

22. habitabit XBΘ^{H}* | egypto CΛ^{H}XΠ^{D}BΩ; aegipto Σ^{O}; egipto Σ^{TM}Ψ^{B}a | *cum Θ^{G2} (c *in ras.*) | patrisui Σ^{M} | uixitque + ioseph Ω^{M} | centum + et M^{2}Ω^{J} | annos XΠΣATMΘ^{HAM*G}P*Ψ rw; hannos C | ephraym CBΨ^{D}; ephaim Λ^{H}*; effraim Ψ^{M}a; effraym Ω^{S}; efraim GΣ; efraym X | ∼ filios (ephraim) Ω | usque] suos quos G* | ad] in G *cum Aug. de civ. Dei 16, 40* | machir] Φ^{P2} (a *in ras.*); mahir Σ^{T} |

⟨obsecro AT | ⟨et peccati A | ⟨nos AT | ⟨quibus CAT | 18. ⟨veneruntque A | ⟨et proni AT | ⟨dixerunt G | ⟨servi GT | 19. ⟨quibus CAT | ⟨nolite GAT | ⟨num GT | 20. ⟨vos GAT | ⟨vertit G | ⟨ut A | ⟨et salvos GA | 21. ⟨nolite GCAT | ⟨consolatusque GCAT | 22. ⟨et habitavit GAT | ¶ vixitque LXIII. A; LXXV. GB; ⟨vixitque T | ⟨et vidit A.

tertiam generationem
filii quoque Machir filii Manasse
nati sunt in genibus Ioseph.
23 Quibus transactis locutus est fratribus suis
post mortem meam Deus visitabit
vos et ascendere faciet de terra
ista
ad terram quam iuravit Abraham
Isaac et Iacob
24 cumque adiurasset eos atque
dixisset Deus visitabit vos
asportate vobiscum ossa mea de
loco isto
25 mortuus est expletis centum decem vitae suae annis
et conditus aromatibus repositus
est in loculo in Aegypto.

---

22. in genibus A; in gentibus G | 23. uisitabit G^1A; uisitauit $G^{\dagger}$ | isaac A; isaach G | 24. uisitauit GA | uobiscum ossa mea G; ossa mea uobiscum A.

Deest O.

fili $\Phi^{Z\dagger}$ | manassae Σ^{O}; mannasse Ψ^{B}; manase Ψ^{M} | genibus ioseph] *in ras.* Φ^{Z1} | genibus] gentibus $G\Phi^{V}$ | genibus **** (ibus *in ras.*) $M^2\Psi^{F2}$ | iosep Σ^{M}.

23. suis *om.* G | uisitauit $G^{\dagger}\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{T*M}BT^*$ | ascendere + vos $\Theta^{H}\Omega^{S}$areltgc. *Cf. hebr. LXX et Lugd.; cod.* O (educet uos) | facit Π^{C*}; faciat $\Sigma^{T*}\Phi^{P}$ | ista — iurauit *om.* X | iurabit B | iurauit + patribus nostris T *cum LXX; Lugd. et cod.* O; + patribus uestris Φ^{A2} *in ras.* | abraam $X\Pi^{D}\Sigma^{M}$; habraham Σ^{T} | abraham + et $\Psi^{B2M}\Omega^{J}$ *cum LXX; Lugd. et cod.* O | isaach $G\Sigma^{O}$; isahac Σ^{T}; ysaac $\Lambda^{H}XB\Psi\Omega$a; ysahac C.

24. iurasset $B^*\Phi^{A*}$ | adque $GCX\Pi^{C}\Theta^{H}$ | uisitauit $G\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{T*M}BAT^*P^*$ | portate Π | uobiscum *om.* Π^{D} | ∾ ossa mea uobiscum XAagreltbgc.

25. mortuusque Σ^{T} *cum hebr. et LXX. Cf. Lugd. et cod.* O (et mortuus est) | expletis — annis *om.* Π^{C} | ∾ decem annis uitae suae $P\Psi^{B}$ | conditis Π^{C} | conditus + est A^*P^2 (*dein eras.*) | aromatibus] Λ^{L2} (o *in ras.*) | aromatibus + et P^* | est *om.* G | locolo Ψ^{M*}; loco ulo Λ^{H2}; loco $\Lambda^{LH*}\Theta^{H*}$; lolo B^* | in ęgypto X; in egypto $C\Pi^{D}\Psi^{M}\Omega$; in aegipto Ψ^{B}; in ęgipto Σ^{T}; in egipto $\Lambda^{H2}\Sigma^{OM}$a; in egiptum Λ^{H*} | in aegypto + finit P; + finis g; + amen G

EXPLICIT LIBER GENESEOS UERSUS NUMERO IIII MILIA DCCCC [contuli ut potui] G (*verba uncinis inclusa minutioribus litteris scripta prima manu, postea manu saeculi* IX *refecta fuere*).

EXPLICIT LIBER BRESIT ID EST GENESEOS HABET UERSUS $\overline{III}$DCC Φ^{RAZG}; (habet uersos Φ^{G}; uersus habet Φ^{Z}).

Explicit liber genesis quod ebrea lingua bresit O; explicit liber genesis id est bresith Π^{C}; explicit liber genesis $CAX\Theta^{MG}\Psi^{DF}$; explicit liber bresith (bresit $\Lambda^{L}T\Phi^{V}\Psi^{BM}$) id est geneseos $\Lambda T\Phi^{V}\Psi^{BM}\Omega^{J}$; explicit liber bresith (bresit $M\Theta^{HA}$) id est genesis BM $\Phi^{P}\Theta^{HA}$; explicit bresith (bresit Σ^{M}) id est genesis $\Sigma^{M}P$; finit liber bresit (bressit Σ^{T}; esit Σ^{O*}) id est genesis Σ^{TO}. — *Nil addunt* $\Pi^{D}\Omega^{SM}$areltbgc.

<filii GAT | 23. ¶ quibus LXXXI. Ω^{M}; LXXXII. $\Lambda TM\Phi^{RAZGP}P^2$; LXXXIII. Φ^{V}; *Div. sine num.* Ψ; <quibus GCA | <post GCAT | <ad terram A | 24. <cumque GCAT | <atque G | <asportate GA | 25. <mortuus GAT | <et conditus A.

ORTHOGRAPHICA

Orthographica quae apparatum nostrum ultra modum, sine magna plurimorum lectorum utilitate, inflassent, hic seponenda duximus in philologorum historicorumque gratiam. Casus omnes quos ex integro apparatu delectos ordinavit D. Vedastus Godu, Farnburgensis, sub mutatis litteris disposuimus, ordine alphabetico, et in unoquoque articulo notae vocabulorum, capitulorum, versuum siglorumque codicum ita legi debent ut a vocabulo ad vocabulum, a siglis ad alia sigla, omnes numeri capitulorum ad eamdem formam remittant, omisso vero post aliquod vocabulum numero, agatur de eodem loco ac pro vocabulo praecedenti. Verbi gratia: peccuniae *45, 23,* O^{2}; peccuneae O*; peccuniam *23, 13,* Λ^{H}Σ^{O}*; *23, 16,* Λ^{L}Σ^{O}*Ψ^{M}; *42, 27; 43, 12; 43, 15,* Σ^{O}*; *43, 18,* Σ^{M}, *significat vocabulum* peccuniae *legi cap. 45, v. 23 in* O^{2}; peccuneae *vero, eodem capitulo versuque in* O*; peccuniam *deinde legi cap. 23, v. 13, in* Λ^{H}Σ^{O}*, *idem* vocabulum, *cap. 23, v. 16, in* Λ^{L} *et iterum in* Σ^{O}* *et in* Ψ^{M}; *capitulis vero et versibus 42, 27; 43, 12; 43, 15, in solo* Σ^{O}*, *cap. 43, v. 18, in solo* Σ^{M} *etc.*

Ceterum non intendimus hic normas ad recte scribendum dare. Titulos articulorum ae *pro* e, c *pro* t *etc. admisimus propter commodum legentium, non ad damnandas omnes varias formas in articulo exhibitas.*

a *pro* e:

aparuit (= pe) 30, 22, Φ^{P}* | ballantia (= bell) 49, 5, Π^{C} | eadam (= dem) 17, 26, Λ^{L} | famas (= es) 42, 5, Φ^{V}* | inauras (= es) 24, 30, Φ^{V}* | interpretam (= em) 42, 23, Ψ^{B}* | maxima (= me) 47, 13, G^{C} | pararent (= rer) 30, 39, O*; parare (= rer) 30, 9, Π^{C}*; 38, 5, Σ^{O}* | parizomata 3, 7, CΛ^{L}BP | pareas (= per) 19, 15, M* | patebatur (= pe) 34, 19, Φ^{P}* | pracipit (= pre) 31, 16, O | prospera (= re) 39, 2, B | triennam 15, 9, B | ueteram 37, 20, Φ^{A}.

a *pro* i:

meradie 43, 25, Σ^{T} | superfaciem 2, 6, BTΦ^{P}*OP*Ψ^{F}*; superfacie 7, 18, Λ^{L}*O | uiginta (= ti) 18, 31, M*; 31, 41, P*.

a *pro* o:

accubitum (= occ) 28, 11, B* | acubuisset (= oc) 15, 17, Σ^{M} | annan (an non) 37, 32, Ψ^{B}* | articula (= lo) 7, 13, O | calor (= color) 30, 37, Φ^{V}* | interragauit 47, 3, B* | patitus (= pot) 29, 30, O.

a *pro* u:

aestas (= tus) 8, 22, T | duxerant (= runt) 37, 28, Φ^{A}* | obuiam (= obuium) 32, 17, XΣ^{O}BTPΨ | uariam (= ium) 30, 32, O; uarias (= rius) 30, 37, O* | uestram (= um) 42, 20, Ψ^{M}.

ad *praepositio non adsimilata et adsimilata*

ante c:

adcelera 18, 6, Λ^{L}*P*; accelera 18, 6, CΛ^{L2H}XΠΣBTMΦP^{2}Ψ^{DFM}Ω agrelbgc | adcludens 19, 6, GΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{OM}BAT^{2}M*Φ^{RA*ZGP}Θ^{AMG}P*Ψ^{DM} g; accludens Λ^{L2}Π^{D}Σ^{T}M^{2}Ω rel; adclaudens COP^{2}Ψ^{F}; acclaudens Φ^{A2} | adcersitis 41, 8, Σ^{T} | adciderit 42, 38, G | adcrescens 49, 22, GCΛXΠ^{C}ΣBTM*Φ^{RAZOP}ΘP | adcubuisti 49, 9, A.

ante f:

adfer 27, 4, ΛL*M†; affer CΛL2HXΠ ΣTO2MBAM2ΦRGΘGPΨBMΩ agrelsc; adfer 27, 7, M*; affer CΛXΠΣTO2MBA M2ΦRZGPPΨBDMΩ agrelsc; adfer 27, 9, M*P*; affer CΛΠΣTO2MBM2ΦZGPΘGP2 ΨBDMΩ agrelsc; adfer 27, 13, M*; affer CΛΠΣTO2MBAM2ΦRZGPP2ΨBMΩ agrelsc; adferte 31, 46, ΛL*P*; adfertite O; afferte CΛL2XΠΣBMΦRZGPP2ΨBFMΩ agrelbsc; adferam 18, 4, M*P*; afferam GCΛXΠΣTMBAM2ΦRZGP2P2ΨDFMΩ agrelbsc; adferentem 1, 12, P*; afferentem CΛLXΣOMBΦVΘAMΨΩJM g; adferentem 1, 29, ΛL*ΦA*P*; afferentem CΛL2ΠΣ BTMΦRA2ZG P2ΨΩ agrelbsc | adflictionem 16, 11, M*P*; afflictionem CΛΠ ΣTOBM2ΦRAZGPOP2ΨΩ agrelbsc; afflictione ΣM; adflictionem 31, 42, ΛL*T*M* P*; afflictionem CΛL2ΠΣBT2M2ΦRAZG P2ΨBMΩ agrelbsc | adfligemus 19, 9, M*; adfligimus P*; affligemus CΛL2H ΠΣOMBAM2ΦRAZGPP2ΨDMΩ agrelbsc; adfligent 15, 13, M*P*; affligent CΛL2H ΠΣBM2ΦRAZGP2ΨΩ agrelbsc; adflixeris 31, 50, M*P*; afflixeris CΛΠΣBM2ΦRZG P2ΨBMΩ agrelbsc; adfligente 16, 6, ΛL*, affligente GCΛL2HΠΣBAMΦRAZGΨΩ ag relbsc | adfuisset 31, 42, ΛL*M*; affuisset ΛL2ΠDΣTM2ΦGΨMΩ agrelbsc.

ante g:

adgrauatum 18, 20, M*; adgrabatum XBO; aggrauatum ΛHM2ΦRGΩ agrelb sc; agrauatum ΠD.

ante l:

alligasset 22, 9, ΣOM.

ante m:

ammirans 27, 33, ΠΦRGVP*ΨBD a; amirans ΨM.

ante n:

adnuntiantes 26, 32, M*; adnunciantes ΦZ*; annuntiantes GΠΣTOBM2ΦRGPΩs rel; annunciantes ΣMΩJM agsc; adnuntiem 49, 1, M*; annuntiem ΣOBM2ΦRG ΨBMΩJ grelb; annunciem ΛHΩS asc.

ante p:

adpellauit 1, 10; 16, 14, ΠC; apellauit 1, 6, ΠC; 1, 10, ΣMΨM; 2, 20, ΛHΦZPΨM; 16, 14, OΦP; 25, 25; 26, 18; 28, 19; 34, ΠC; 30, 13, M*; 30, 18; 32, 29, 2; 33, 17; 38, 30; 41, 52, ΨM; apelauit 26, 33, ΠC; apellatur 48, 7, ΦZ; apellaberis 17, 5, ΛL; apellatum 31, 48, ΨM | adpendit 23, 16, CXAOΘAMP*; apendit ΛL; adpendentes 24, 22, CΛLXΣMM* OΘAMP*ΨDFM | adpetitus 4, 7, GXT*O ΘAMP; apetitus ΛHΠC | applicatos 48, 10, XΠC ΦZ†ΨB*DMΩS2JM aw; applicitos GCCΠDΣTBM2ΦRZ1GVPP2ΨB2ΩS* grelsc; aplicitos G*; applicuit 48, 13, GCΠΣ M2ΦRZGPPΨBDMΩ agrelsc; aplicuit G*; applicauit Cw | adpositus 24, 33, M*P*; appositus CΠAM2ΦRGP2ΨBΩ agrelbsc; 35, 29, ΠΣBMΦRGΘAMGPΨBΩ agrelbsc; 49, 32, CΠΣBMΦRGVPP2ΨΩSM agrelbsc; adpositis 43, 32, ΛL*; appositis ΛL2Π ΣBTMΦRAZGPPΨBFΩ agrelbsc | adprehenderunt 19, 16, ΛL*ΣO*M*; apprehenderunt ΛL2ΠΣO2MM2ΦRZGΨFΩ agrel bsc; appraehenderunt ΛHΦA; appreenderunt ΣT; adprehenderis 27, 3, M*; apprehenderis ΛHΠDΣOMM2ΦRGΨBΩ ag relsc; appraehenderis ΦAP; adprehendat 19, 19, M*P*; apprehendat ΛHΠ ΣTM2ΦP2Ω agrelbsc; aprehendat ΣMB; adprehensa 39, 12, M*P*; apprehensa ΠΣTOM2ΦRGPΨBP2Ω agrelbsc; adprehensam 8, 9, M*; apprehensam ΛH ΠDΣOMM2ΦRZGPΨBΩ agrelbsc; appraehensam ΠCΦA; apprehendens ΛL*; adprehensam 48, 17, ΛL*M*P*; apprehensam ΛL2ΠDΣOM2ΦRGPP2ΨBFΩ agrelbsc; adpraehensis 44, 4, ΛL*M*P*; apprehensis ΠDΣOM2ΦRGPP2ΨBΩ agrelbsc; appraehensis ΛL2ΠCΦA; adprehensis 44, 6, M*P*; apprehensis ΛL2 ΠDΣOMM2ΦRGPΨBP2Ω agrelbsc; appraehensis ΠCΦA | adpropinquans 18, 23, M*P*; appropinquans ΠΣOM2ΦRGP P2Ω agrelbsc; apropinquans ΨM; adpropinquantes 33, 6, M*; appropinquantes ΠΣM2ΦRGPΨBΩ agrelbsc; adpropinquare 47, 29, ΛL*M*P*; appropinquare ΛL2ΠΣTOM2ΦRZGPP2ΨBΩ agrelb sc; adpropinquaret 33, 3, M*P*; appropinquaret ΠΣM2ΦRGPP2ΨBΩ agrel bsc.

ante q:

aquiesce 27, 8, ΠC†; adquiesce G*; acquiesce G2ΠC1DΩSJ agrelsc; acquie-

scens 39, 8, $\Pi\Omega^{SJ}$ agrelvzc; acquiesceret 16, 2, $\Pi\Omega^{SJ}$ agrelvcz; aquieuisset Ψ^{B2}; adquieuerunt 37, 27, Λ^{L*}; acquieuerunt $\Lambda^{L2}\Pi\Omega^{J}$ agrelvzc; acquieuit 29, 28, $\Pi^{D}\Omega^{SM}$grelzc | acquisierat 31, 18, $X\Pi^{D}M\Omega^{SJ}$agrelvzc.

ante r:

adripuit 22, 10, G; aripuit $\Theta^{G\dagger}$ | adreptis, 34, 25, Λ; areptis Ψ^{M}.

ante s:

adsensi 34, 24, T*M*; assensi $\Lambda^{H}\Pi^{D}\Sigma^{T}T^{2}M^{2}\Phi^{G}\Psi^{BF}\Omega$ agrelvzc | assequebantur, 41, 19, $\Pi^{C}\Phi^{Z}$ | adsistam 44, 34, Λ^{L*} T*M*; assistam $\Lambda^{L2}\Pi^{D}\Sigma^{T}T^{2}M^{2}\Phi^{G}P^{2}\Omega$ agrelvzc | assum (= adsum) 22, 11, Ω^{SM}ag; 27, 2, Ω^{S} ag; 31, 11, Ω^{S} a; 46, 2, a | adstantibus 45, 1, M*; astantibus $\Pi^{D}\Sigma^{M}M^{2}P\Omega^{SM}$ agrelvzc; asstantibus Λ^{L*} | adsumpsit 38, 14, P*; adsumsit M*; assumpsit $\Pi\Sigma^{O}\Phi^{RG}P^{2}\Psi^{DF}$ Ω agrelvzc; assumsit $\Sigma^{T}M^{2}$; asumpsit $\Sigma^{M}B$; adsumpserat 38, 19, M*P*; adsumserat Λ^{L*}; assumpserat $\Pi\Sigma^{O}BM^{2}\Phi^{RGP}P^{2}\Psi^{B}\Omega$ grv; assumserat $\Lambda^{L2}\Sigma^{T}$; adsumens 22, 13, Λ^{L*}M*P*; assumens $\Lambda^{L2H}\Pi BM^{2}\Phi^{RGP}P^{2}\Psi^{BDM}\Omega$ agrelvzc; adsumptis 31, 23, M*P*; assumptis $\Pi\Sigma^{O}M^{2}\Phi^{RG}P^{2}\Psi^{BD}\Omega$ agrelvzc; assumtis B; asumptis Σ^{M}; adsumptis, 48, 1, $\Lambda^{L*}M^{*}\Phi^{Z1}P^{*}$; assumptis $\Lambda^{L2}\Pi\Sigma^{O}M^{2}\Phi^{RZ\dagger G}P^{2}\Psi^{B}\Omega$ agrelvzc; assumtis $\Sigma^{T}B$; asumptis Σ^{M} | adsurgere 31, 35, $\Lambda^{L*}M^{*}$; assurgere $\Lambda^{L2}M^{2}\Phi^{G}\Omega$ agrelvzc.

ante t:

attollens 43, 29, $G\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{OM}BTM\Phi\Theta^{MG}P\Psi\Omega$ agrelvzc; attolens $\Sigma^{T}\Theta^{A}$ | adtractauerit 27, 12, M*; attrectauerit $M^{2}\Phi^{P}\Omega$ agrelzc; attractauerit Ψ^{BD} | adtuli 33, 11, M*; attuli $G\Pi\Sigma^{TM}BM^{2}\Phi^{RAZGVP2}\Theta^{AMP}\Psi^{BDF}\Omega$ agrelvzc; attulit $\Phi^{P*}\Psi^{M}$; adtulit 27, 14, $\Lambda^{L*}\Phi^{Z*}$; attulit $\Lambda^{L2}\Pi\Sigma^{TO}TM^{2}\Phi^{RAZ2GP}\Psi\Omega$ agrelvzc; attulit 43, 24, $G\Lambda\Pi^{C}\Sigma^{O}BTM\Phi P\Psi\Omega$ agrelvzc; attulimus 43, 22, $\Lambda^{H}\Pi^{C}\Sigma^{T}BM^{2}\Phi^{RAGVP}P\Psi\Omega$ agrelvzc.

ae *pro* a:

pecorę 34, 23, O | filię (= lia) 46, 15, Λ^{L*}.

ae *pro* e:

aeterra (= e terra), 2, 6, X^{2} | aeciam (etiam), 27, 25, CX | aecontra 45, 27, Ψ^{BF}; ęcontra X | aedidit 36, 5, $O\Psi^{F}$ | aeduceretur 38, 25, Ψ^{F}; ęduceretur $\Lambda^{L}\Pi^{C}$ | aemarcuit 32, 25, Ψ^{F} | aemimus 43, 4, Π^{C} | (h)aemisit 3, 23, C | aequis (= equis) 47, 17, $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{TM}\Phi^{Z*}\Psi^{BF}$ | aerbas 3, 18, Π^{C} | ęri 19, 34, X | aescas 27, 9, $G\Theta^{AMG2}$; aescis 6, 21, $G^{C}M\Phi^{GP}\Theta^{AM}$ | aesse (= esse) 26, 9, C | altarae 8, 20, O; 22, 9, Π^{C}; altarę O | ascendę 50, 6 Π^{C} | cęlamus 47, 18, Θ^{MG} | caelare 18, 17, Θ^{M} | caelebremus 11, 4, $\Pi^{C*}T\Phi^{A}$ | caenacula 6, 16, $M\Phi\Theta^{AM}\Psi^{M}$ ivz | caete 1, 21, $\Sigma^{O}\Theta^{A}$ | camaeli 12, 16, Π^{C} | cedę 14, 17, B | concępit 21, 2, $\Pi^{C}\Psi^{BF}$; 38, 3; 38, 18, Ψ^{F}; concępto 38, 4, Ψ^{F2}; concępito Ψ^{F*} | conprae hendit 31, 23, $\Lambda^{L}AT\Phi^{A}\Theta^{AM}$; conpraehendunt 41, 26, $GT\Theta^{AMG}$; conpraehenderunt Φ^{A}; compraehendunt A | craeuit (= creuit) 21, 20, Π^{C} | culturae (= cultore) 47, 19, Π^{C} | depraecanti 16, 2, Φ^{A}; depręcanti O | depraehensam 20, 16, $AM^{*}\Phi^{A}\Theta^{AM}$ | durae (= re) 21, 11, CA* | ebdomadaem 29, 27, C; ebdomadaeam Π^{C} | expraesis 40, 11, Π^{C}; pręssi O | faciaem 1, 2, C | faedus, 31, 44, $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Sigma^{TO}$ | fęmina 7, 9, Π^{C}; faemina 7, 16, Π^{C}; faeminam 1, 27, G^{C}; 7, 2; 7, 3, Φ^{P} | faeminini 6, 19, Π^{C} | fęmur 24, 2, Ψ^{F}; fęmoris 32, 25, Ψ^{F}; faemore 32, 32, Θ^{G2}; faemoris Θ^{G2}; fęmoris Φ^{P}; faemore 47, 29, Θ^{AG}; faemoribus 49, 10, Θ^{A} | famae (= fame) 47, 4, Π^{C} | faetas 32, 15, Φ^{P}; fętas Σ^{O}; faetas 33, 13, $M^{*}\Theta^{G2}$; fętas $\Pi^{C}\Sigma^{O}\Theta^{M2}$; fętu 38, 4, $\Pi^{C}\Sigma^{O}$; faetus 31, 8, $\Sigma^{O}\Theta^{M}$; fętus $\Pi^{C}\Theta^{A}$; faetos A | graegum 36, 7, G*; graegium G^{C} | haegresso 34, 6, C | haeleuata 29, 11, C | hęreditate, 31, 14, I | haeres 15, 4, Π^{C}grelv; haeredem grelv; haeres 21, 10, grelvz | illae (= ille) 24, 65; 41, 13, C | infaecunda 30, 1, Θ^{AG} | ipsae (= ipse) 13, 1; 25, 6; 26, 16, O; ipsę (= ipse) 31, 21, O | istae (= iste) 4, 26, $\Pi^{C}\Phi^{R}$; 36, 24, Φ^{Z*} | iurantae 47, 31, O | laeuam 14, 15, $\Lambda^{L}\Omega^{S}$ glvzc | litorae 49, 13, C | loquębantur 37, 19, Λ^{L} | maturae (= re) 32, 22, $\Pi^{C}T\Phi^{RAG}$; maturę Ψ^{F} | maximae (= me) 47, 13, O | męę 21, 23, Σ^{TM}; męe 22, 18, B | męrore 44, 29, $M\Phi^{R}\Theta^{AMGP}$; maerore T lv | meridiae 13, 3, C | morae 29, 24,

C | obaesis 41, 18, GΠ^{c*}Φ^{v2}P | obpraesserat 41, 56, T; oppraessura 44, 34, G^{1}T; obpręssura Λ^{L} | obsęcro 12, 13, O | occultae (= te) 18, 12, GΦ^{AZ*P} P* | paecunia 47, 15, G; paecuniam 44, 8; 47, 14, G | praeces 19, 21, C Π^{c}AΦ^{A}O | pręmissit 45, 7, O | pręssurę (oppressura) 41, 36, O; pręsura M* | praecium 44, 2, T^{2}; praetium 23, 15, Λ^{L}AΦ^{A}OΘ^{G}; praecium T; praetium 31, 15, AΦ^{A}O; praecium T | quaem (= quem) 28, 18, P*; 38, 30; Ψ^{B2}; quae Π^{c} | quaercum 35, 8, Π^{c}A OΘ^{M*}; quaercus AO | septęm 8, 12, O; septiaes 4, 24, C | stultae (= te) 31, 28, Π^{c}; stultę Σ^{T} | uaeaementer 7, 18, Σ^{M}; uehaementer, Π^{c}; uehaementer, 17, 2, Π^{c} | urbae 44, 4, Π^{c} | uridinae (= uredine) 41, 6, Φ^{AP}.

ae *pro* eu:

aenuchus 39, 1, Ψ^{B}; aenuchi 40, 1, Ψ^{B}.

ae *pro* i:

adquaesierat (= adqui) 31, 18, Θ^{M*}.

ae *pro* oe:

caepi 18, 27, Π^{c}Σ^{O}; 18, 31, Λ^{L}Π^{c}Σ^{O}Φ^{P} Ψ^{FM}; cępit 10, 8, Σ^{O}Ψ^{FM}; 45, 6, Ψ^{F}; caeperunt 8, 3, Π^{c}; cęperunt Ψ^{FM}; cęperunt 41, 54, Σ^{O}; cęperat 16, 3. Σ^{O*} | cętu 49, 6, Σ^{O} | faedae (= foedae) 41, 3, A; faede CΣ^{O}BΨ^{D}; faedam (= foe) 34, 7, Σ^{O} | faedus 6, 14, Λ^{L}Π^{c}Σ^{O}; 14, 13, Π^{c}Σ^{TO}B*; fędus 15, 18; 17, 2, Π^{c} Σ^{TO}; faedus 17, 13, Π^{c}; 17, 19, Π^{c}B; fędus 21, 27, Π^{c}Σ^{T}; 21, 32; 26, 28, Π^{c}; faederis 9, 12, Λ^{L}Π^{c}Σ^{OM}; 9, 13, Π^{c}Σ^{O}; 9, 16, Ψ^{M}; 17, 11, Π^{c}Σ^{O}; fęderis 9, 15; 9, 16; 9, 17, Π^{c}Σ^{O}; faedere 17, 7, Π^{c}Σ^{O} | fęderari 34, 15, Π^{c}Σ^{O} | obędierit 26, 5, Π^{c} | paenam 38, 25, G^{c}Λ^{L}Σ^{O}Ψ^{M} | praeliabitur 49, 19, GΠ^{c}Φ^{A}Ψ^{B}.

au *pro* oe:

obaudierit (= oboedierit) 26, 5, X.

b *pro* p:

cabtiuas 34, 29, C | cabtum 14, 14; 31, 39, Σ^{T} | nubtias 29, 22, GCXΣ^{TM}B; 29, 26, GXΣ^{T}; nubtiis 29, 30, GXΣ^{TM} B | obidum (= opp) 24, 11, Ω^{M*} | obtatis 29, 30, Λ^{L}XΣB; hobtatis C | obtima 49, 15, ΛΣ^{O}BP; hobtima C; obtimam XΣ^{TM}; obtimum 2, 12, Λ^{L}XP; 18, 7, Λ^{H}XΣBP; hobtimum C; obtimo 47, 6, XΣ^{TM}B; 47, 11, XΣ^{T}BP; hobtimo 47, 6; 47, 11, C; obtimos 27, 9, CΛ^{L} XΣBP^{2}; obtimis 43, 11, CXΣ^{TM}BP; 45, 22, Λ^{L}XΣ^{TM}BP; hobtimis C; obtime 39, 3, ΛXΣ^{TM}B; hobtime C | sebties 33, 3, Σ^{T} | sumbtus 3, 19, Φ^{Z*}.

b *pro* u:

in ipso archetypo aliquoties confusa, ut videtur, ad partem quandam codicum transiit: abunculi 28, 2, GΠ^{c}AO | baccam 15, 9, GXΠ^{c}Σ^{T}B; 32, 15, XΣ^{T} AO | bobes 12, 16, GC^{2}XΠ^{c}Σ^{T}O; 21, 27, GXΠ^{c}Σ^{T}BO; 32, 7, GXΣ^{T}BO; 33, 13, GXΣ^{T}BO | conuibium 29, 22, CΛ^{L} XΣ^{T} | deuorabit Λ^{H}XBΨ^{F} | ibit (= iuit) 14, 2, GΛ^{L}XΠ^{c}Σ^{T}BAOP*; 19, 1, GΛ^{L} XΠ^{c}Σ^{T}O; 28, 9, GCΛ^{L}XΠ^{c}Σ^{T}AO | incurbentur 27, 29, Λ^{L}XΣ^{T}BAO | inuocabit (= uit) 21, 33, XΣ^{T}BT*Φ^{Z*} | liborem 4, 23, GCXΠ^{c*D*}Σ^{T}AΘ^{M} | mobens 13, 18, GΛ^{L}XΣ^{T}BO | olibae 8, 11, GC XAO | uulbam 23, 31, CXΣ^{T}AO; 30 22, CXΣ^{T}BAO; 49, 25, CXΣ^{T}B.

pluries vero in uno tantum, vel duobus aut tribus codicibus confunditur, scilicet e 520 *locis,* 323 *vicibus in* X; 191 *in* B; 143 *in* O; 92 *in* Σ^{T}; 42 *in* C; 23 *in* G; 22 *in* Π^{c}; 15 *in* Λ^{L}; 10 *in* A *et* 8 *in* Σ^{O}, *ita tamen ut frequentius* b *initialis inveniatur pro* u *in* O *et forma futuri pro praeterito in* XBΣ^{T}.

Accipe prius futurum pro praeterito in verbis, dein cetera verba, vocabula et adiectiva: 1) *futurum pro praeterito:* accusabit XΣ^{T}B | adamabit X | adaquabit CX | adiurabit XB | adorabit Λ^{L}XBA | aedificabit XΣ^{T}B | ambulabit CXΣ^{T}B | appellabit XC | applicabit B | cessabit Λ^{L}XΣ^{T}B | circuibit XΣ^{T}B | clamabit XB | congregabit X | conplebit XB | creabit CXΣ^{T}B | decoriabit X | delebit XBA | denuntiabit X Σ^{T}B | destrabit X | deuorabit Λ^{H}XΦ^{P}; deborabit B | dilatabit X | ditabit X | donabit X | elebabit X; aeleuabit C | expectabit CXB | festinabit XΣ^{T}B | flebit XΣ^{T}B | formabit XB | habitabit GG^{c} XΣ^{T}B | inclinabit X | increpabit XB |

indicabit XB | inspirabit XΣ^T^B | inplebit X | inuocabit XB | interrogabit XB | iurabit B | leuabit CΠ^c^Σ^T^BO; lebabit X | liberabit XB | ligabit XΣ^T^ | ministrabit XΣ^T^ | multiplicabit X | mutabit X | narrabit X; narrabimus X | negabit X | nominabit XΣ^T^B | numerabit CXB | nuntiabit XΣ^T^B | parabit XΣ^T^ | peccabimus XB | plantabit CX Σ^T^B | plorabit X | priuabit Σ^T^; pribabit X | probabit XB | putabit XB | regnabit XΣ^O^ | replebit XB | reportabimus XΠ^c^ BO | reputabit X | sanabit XB | sanctificabit XΠ^c^Σ^TO^ | separabit XB | subplantabit X | sustentabit X | tentabit XΣ^T^ | transibit XΣ^M^B | uocabit CXΣ^T^B | 2) *cetera verborum tempora, vocabula et adiectiva:* abes CXΣ^T^ | abersae O | abscultate G | acerbum Σ^T^B | adaquabi O | adcurbati O | adgrabatum XBO | adtrectaberit XB | amobeamus XΣ^T^ | audibit X; audibimus XO | balle O | bendatur O | benires O | bernaculi GO | bestibus Π^c^ | bester O | bibam (= uiuam) O; bibat GO; biuat O; bibes O; biueret O; bibentis Σ^TOM^BΨ^B^; bibere X | bicensimo Λ^L^ | bisum O | bocabulis O | bobis (= vobis) O; bobis (= bovis) O | bolatilibus O | bolens O; bolunt O; boluisti O | bolucribus O | boluntate O | botum bobisti O | bulnerum O | caligaberunt X | captibas GBO; cabtibas Σ^T^B | cognobissent X BO | conpleberat X; conplebero X | consueberas Σ^TO^ | conuibium CΛ^L^XΣ^T^ BO | corbum XΠ^c^A | crebit X; crebisset X | debolberent Σ^T^; deuolberent CX | delinibit X | dilubium Π^c^O; dillubium XB; dilubii XΠ^c^; dillubii XΣ^T^ B; delubii O | elebasset X; elebatis X | exaudibit X | exolbas Σ^T^ | ferbore X Σ^T^BO | flubii X; flubio XΣ^T^BO; flubium XBO | furba X; furbum X | habes (= aues) X | habitaberunt XB; habitaberat XΣ^T^ | hoctaba C | inbenit O | incurbati XΣ^T^AO | inperaberunt XB | inpleberat X | iubenis XO | labauit C; labentur XΠ^c^B; labandos C XΠ^c^ | lactaberit B | lebam (= laeuam) XO | lebo X; leba XO; lebasset Σ^T^ | mobuntur O; mobentur CX | monstrabero XB | natibitatis O | nerbum BO | nobem X | nobi XO; nobimus GXO; noberat X | nobissimis XO | obes GΣ^T^O; obium Σ^T^O; obibus Σ^TO^B | obbiam O; obiam O | oblibiscatur X Σ^T^B | obserbabitis O | octabo XΠ^c^Σ^T^ BO | parbulus Λ^L^O; parbuli O; parbulos GO | parba O | plubia XΠ^c^Σ^TO^ BO | prebaluerunt O | precabens C² Σ^TO^B | pribaui B; pribauit C | probinciae B | requiebit O | salbemus O; salbabitur Λ^L^ | serbam Λ^L^O | serbus O; serbi, O; serbum O; serborum O; serbos O | serbituti O | serbabunt GΛ^L^; seruaberit CXB | silbestris C; silbestri CΣ^T^ | solbas C | stabilibi G^c^CXΠ^c^; stauilibi G | strabit X | suabitatis XΠ^c^ Σ^T^O | subersione O | subertit O | transibi GXB | uibere (= uiuere) Σ^T^; uibit C; uibam XΣ^T^B; uibes CXΣ^T^; uibet CX; uibetis O; uibat GCXO; uiberet X; uibens CXΣ^T^O; uibentis XΣ^O^ | uibio (= biuio) Λ^L^; bibio X | uulba B; uulbam CXΣ^T^O.

b *inserta vel omissa:*
muliebri (= eri) 38, 20, Φ^R*^ | obsculans 33, 4, G*O | ouiam (= obuiam) 32, 1, Θ^G†^; 33, 8, Λ^H*^ | ouium (= obuium) 32, 17, Λ^L^ | uideo (= uidebo) 21, 16, O.

c *pro* b:
hoc (= ob) 31. 36. Ψ^D^ | precens (= bens) 47, 12, Σ^T*O*^.

c *pro* d:
ac (= ad) 27, 13, Φ^P*^ | actrectaverit 27, 12 Π^D^ | iccirco 11, 9, Π^D^; 18, 5; 19, 22; 21, 31; 25, 25; 26, 28; 29, 34; 30, 11; 30, 20; 31, 38; 42, 21; 47, 22, Π^D^Ω^M^; 31, 48, Π^D^Σ^O^Ω^M^; 30, 6; 50, 11, Ω^M^; hiccirco 19, 22, G†.

c *pro* g:
amicdalinas 30, 37, X; hamicdalinas C | neclegrecum (= gum) 46, 32, Ψ^M^ | neclegitis 42, 1, C | subtecminis 14, 23, X ΦAΨ^M^ | transcressus 32, 31, B | tricenta 11, 14, M*; tricinta M² | tristeca 6, 16, Φ^AZ1^.

c *pro* qu:
adpropicans 18, 23, O | co (= quo) 26, 22, Φ^P^; 37, 30, M* | comodo 44, 8, O | condam 23, 17, CΣ^M^ | corum

24, 37, Λ^{L} | locor 23, 11, C | propincos 24, 41, X | relicos 48, 6, Σ^{T} | scalore 41, 21, $\Psi^{B}\Omega^{S}$ | secuntur 41, 30, XB.

c *pro* s:

accendebantur (= asc) 30, 41, Φ^{Z*} | accensi (= assensi) 34, 24; Φ^{Z2} | cymilis 44, 15, O* | hic (= his) 42, 35, Ψ^{M*} | hocpitium 24, 32, $\Lambda^{H}\Phi^{AP}$ | occulans (= osc) 33, 4, Λ^{L*}.

c *pro* t:

ablactacionis 21, 8, C | adnunciantes 26, 32, $\Lambda^{H}\Phi^{Z*V}$; annunciantes $\Sigma^{M}\Omega^{JM}$ agℨc; adnunciem 49, 1, Σ^{M} | adolescencia 48, 15, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ | affliccione 16, 11, Σ^{M} | bellancia 49, 5, Σ^{M} | blandiciis 34, 3, $\Lambda^{H}TM^{*}\Omega^{JM}a$ | cognacionibus 36, 40, Ω^{M} | commutacione 47, 17, Ω^{M} | condicione 47, 26, $CX\Pi^{C}\Sigma^{T}O\Theta^{A2MG}\Omega^{M}$ | consciencia 43, 22, Σ^{M} | culcore (= tore) 47, 19, $\Phi^{Z\dagger}$ | aenunciauit 43, 3, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi\Omega^{S}$aℨc; 43, 5, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi\Omega^{M}$aℨc | diuiciis 45, 23, Ω^{M} | eciam 19, 21; 19, 35; 27, 25; 27, 34; 29, 33; 30, 15; 30, 20, a; 28, 20, $\Omega^{J}a$ | aeciam 27, 25, CX | empcitius 17, 12, Ω^{S2}; empticius 17, 12, $\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{OM}BAT\Phi^{RZGP}\Theta^{AM}\Psi^{DFM}\Omega^{SJ}a$; hempticius C; emticius $X\Sigma^{T}O$; epticius P; empticii 17, 27, $G^{1}\Lambda^{H}\Pi\Sigma^{O}A\Phi^{RAP}\Theta^{AM}P^{*}\Psi^{DFM}\Omega a$; emticii $G^{\dagger}X\Sigma^{TM}B$; hempticii C | excerriti (= ter) 43, 18, Λ^{H2} | excucies 27, 40, Ω^{M} | expectacio 49, 10, Σ^{M} | flagicii 44, 7, $P\Omega^{SJ}a$ | fraglanciam 27, 27, Σ^{M} | graciam 33, 15; 34, 11, a; 39, 21, $CP\Omega^{J}$ | habundancia 41, 30, $\Sigma^{M}\Omega^{S}$; 41, 48, Σ^{M}; 41, 49, Ω^{S}; habundanciam 26, 33; 27, 28, Σ^{M} | hospicium 24, 32, $T\Phi^{Z2G}\Omega$ | infancia 46, 34, Σ^{M} | inimiciciam 3, 15, O*; inimicicias Ω; 26, 21, $\Lambda^{H}\Omega a$ | interpretacio 40, 12, $\Sigma^{M}\Omega^{M}$; interpretacionem 40, 5, Ω^{M} | iusticia 30, 33, $\Lambda^{H}P\Omega^{JM}$; iusticiam 15, 6, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}a$; 18, 19, $\Lambda^{H}\Omega a$ | licenciam 42, 34, Λ^{H} | malicia 6, 5, Λ^{H}; maliciae 50, 17, $\Lambda^{H}\Theta^{H}$; malicie Ω^{J} | miliciae 21, 33, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Theta^{O}\Omega$ | mundicia 20, 5, $\Lambda^{H}\Phi^{Z}P^{*}\Omega a$ | negociamini 34, 10, $\Lambda^{H}T\Omega g$; negocientur 34, 21, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Omega ag$ | negociatores 37, 25 Σ^{O}; negociatoribus 37, 28, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}T\Omega$ | nudiustercius 31, 2, $\Lambda^{H}X^{2}\Sigma^{M}\Omega a$; nudustercius X*; nudiustercius 31, 5, $\Lambda^{H}X^{2}\Sigma^{M}\Phi^{P}\Omega a$; nudustercius X* | nunciauit 9, 22, $\Sigma^{M}\Phi^{Z*}\Omega^{SJ}$aℨc; 14, 13, $\Lambda^{H}\Phi^{P}\Omega^{SJ}$aℨc; 24, 28, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$aℨc; 29, 12, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi\Omega^{JM}$aℨc; 47, 1, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega^{SM}$aℨc; nunciauerunt 12, 15, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi^{P}\Omega^{SJ}$aℨc; 38, 24, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}P^{*}\Omega$aℨc; 45, 26, $\Sigma^{M}\Phi^{P}$aℨc; nunciabo 46, 31, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega^{SM}$aℨc; nunciate 45, 13, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi^{P}\Omega^{SJ}$aℨc; nunciaret 46, 28, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi\Omega^{SM}$aℨc; nunciata 27, 42, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi^{P}\Omega^{JM}$aℨc; nunciatum 22, 20, $\Lambda^{H}\Phi^{Z*}\Omega$aℨc; 31, 22, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Phi\Omega^{SJ}$agℨc; 48, 1, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega^{M}$aℨc | nuncii 32, 6, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi\Omega^{S}$aℨc; nuncios 32, 3, $\Sigma^{M}\Phi\Omega^{SM}$aℨc | oblacio 34, 18, Ω^{M} | paciatur 42, 4, Σ^{O2}; pacietur Σ^{O*} | pecieritis 34, 12, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}a$ | percuciam 18, 29, Ω^{M}; percucient 34, 30, $\Lambda^{H}\Phi^{A}$; percuciem O* | potencior 26, 16, $\Sigma^{M}\Omega^{M}$ | praepucii 17, 11 $\Lambda^{H}\Omega^{JM}a$; 17, 14, $\Omega^{JM}a$; 17, 24, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega a$; 17, 24, $\Lambda^{H}\Omega a$ | precium 23, 15, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Omega a$; p̄cium Ω^{M}; praecium T; precium 31, 15, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi^{G}\Omega a$; praecium T; precium 44, 2, $\Lambda^{H}\Sigma^{O}\Phi^{G}\Omega^{SJ}a$; praecium T^{2}; praecium 47, 15, T; p̄cium Ω^{M}; precium $\Lambda^{H}\Omega^{J}$; precio Σ^{O}; precium 47, 16, $\Lambda^{H}\Sigma^{OM}\Omega^{J}a$; p̄cium Ω^{M}; praecium T | presenciarum 50, 20, Σ^{M} | propiciabitur 32, 20, $\Lambda^{H}\Phi^{G}\Omega^{SJ}a$ | propicius 33, 10, $\Lambda^{H}\Phi^{G}\Omega^{JM}a$ | renuncia 37, 14, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}P\Omega^{SJ}$aℨc | sapienciorem 41, 39, Σ^{M} | sentenciam 44, 10, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ | senciens 30, 9, Σ^{OM} | sepcies 33, 3, Λ^{H} | spaciosus 24, 25, $C\Lambda^{H}T\Omega a$; spaciosa; 34, 21, $\Lambda^{H}T\Omega^{JM}a$ | spacium 30, 36, $\Lambda^{H}\Omega a$; 32, 16, $\Lambda^{H}\Omega^{JM}$ | stacione 49, 13, Σ^{M} | substancia 15, 14, Λ^{H}; 31, 37, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$; 34, 23, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}a$; substanciam 14, 11; 14, 12; 14, 16; 31, 18, Σ^{M}; 36, 6; 39, 5, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$; 31, 9, $\Sigma^{M}a$ | tercius 1, 13, G^{C}; tercii 2, 14, $C\Sigma^{M}\Omega^{SJ}a$; tercio 29, 34, $\Lambda^{H}\Phi^{P}\Omega^{S}a$; 31, 22, $\Lambda^{H}\Omega^{SM}a$; 32, 19, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Omega^{M}a$; 34, 25, $\Sigma^{OM}\Omega^{M}a$; 42, 18, $\Sigma^{OM}\Omega^{M}a$; terciodecimo 14, 4, $\Sigma^{OM}\Phi^{P}\Omega a$; terciam 50, 22, $\Sigma^{M}a$ | uenacione 27, 7, $\Omega^{M}a$; 27, 19, Ω^{M}; 27, 25, $C\Omega^{M}a$ | ulcio 4, 24, Ω^{S}; ulcionem 34, 27, $\Lambda^{H}a$.

c *pro* z:

acima 19, 3, Λ^{L}.

c *pro* ch *et* h *ante* i; ch *pro* h *ante* i:

eunuci Λ^{L}ΧΣ^{TM} | mici 3, 12; 4, 25; 12, 13, *etc.* (*loci 107*) X (*ubique*), Λ^{L} (*frequenter*), C (*aliquoties, ubi* michi *non adhibuit*), Σ^{TM}B (*rarissime*); michi CΠ^{D}Σ^{OM}Φ^{G}ΨΩa (*ubique vel fere ubique*), Λ^{H} (*rarissime*), Λ^{L} (*semel*) | nicil 19, 8; 26, 29; 30, 31; 31, 34; 47, 18, X (*ubique*); nichil CΠ^{D}Σ^{OM}Φ^{G}ΨΩa (*ubique*); Λ^{H} (*quater*) | nichilhominus 8, 12, CΛ^{H}Π^{D}Φ^{G}Ψ^{B}Ω; nichilhominus Σ^{M}Ψ^{DFM}; nicilhominus X; nihilhominus Σ^{T}OM*Φ^{A}OP*; nilchilominus a.

com *et* con

ante l:

conlaudabunt 49, 8, Σ^{T} | conlidebantur 25, 22, GCΛ^{L*H}ΧΠ^{C}Σ^{T}BATM*ΦOΘ^{AMG}P*Ψ | conligasset 22, 9, M*; colligasset Λ^{H}ΠM^{2}Φ^{G}Ωagrw | conlocauit 3, 24, GCΛ^{L}ΧΣ^{T}BOΘ^{AM}P* | colloquentes 50, 15, Λ^{H}T^{2}M^{2}Φ^{P}Ψ^{B}Ωagrelbgc; conloquentes GCΛ^{L}ΠΣBAT*M*Φ^{RAZGV}ΘPΨ^{DFM}.

ante m:

conmedetis 9, 4, Φ^{V}; conmederetis 3, 1, Φ^{V} | conmisce 18, 6, GΣ^{T}*BAT | conmiserint 44, 7, GΣ^{T}BΩ^{M} | conmota 43, 30, G | conmuniter 13, 6, Λ^{L}a | conmutatione 47, 17, G^{C}Λ^{L} | conmutans 48, 14, GCΣ^{TO*}BΘ^{AMG}.

ante p:

conparet 44, 28, GCΛ^{H}XBTM*Φ^{AV}OΘ^{AMG}Ω^{M} | conparauit 30, 8, CTM*Φ^{AZVP}OΘ^{AMG}; conparabit XB | compulit 19, 3, Λ^{L}ΠΣ^{OM}BAΦ^{RG}Θ^{AM}PΨΩagrelbgc; compullit O; conpulit GCΛ^{H}XΣ^{T}TM*Φ^{AZVP}Θ^{G}; conpellente 33, 11, M*P*; compellente GΠΣ^{O}M^{2}Φ^{RZG}P^{2}Ψ^{DM}Ω^{SJ}relbgc; conpulsi 47, 22, M*Φ^{P*}P^{2}; compulsi Λ^{H}ΠΣ^{O}M^{2}Φ^{RGP2}Ψ^{BD}Ω^{SJ}arelbgc | conpleuit 2, 2, G^{C}ΛΣ^{T}AT*OΘ^{AM}; conplebit XB; conpleuerat 24, 15, CΛM*OΘ^{AMG}Ω^{M}; conpleberat X; complebuntur 41, 28, G*; conplebuntur G^{C}CΛ^{L}XΣ^{T}BAM*OΘ^{AMG}Ψ^{M}Ω^{M}; conpleuero 28, 15, Λ^{L}BΦ^{V}OΘ^{AMG}PΩ^{M}; conplebero X; conpleant 11, 6, ΛXΣ^{T}BMOΘ^{AM}P*; conplent Ω^{M}; conpleuerint 18, 21, CBΦ^{P2}OΘ^{AMG}P; conpleberint X; conpleuerunt Σ^{T}Φ^{P*}; conplens 26, 3, CΛXΣ^{T}BAM*Φ^{A}OΘ^{AMG}†; conplentes 50, 3, B; conpleti 29, 14, Σ^{T}; 35, 28, GCΛ^{L}XΣ^{T}BAΦ^{V}Θ^{AMG*}Ω^{M}; conpletae 15, 16, GAM*OΘ^{AM}; conplete CΛ^{H}Σ^{T}; conpleta X | conplexus 29, 13, M*P*; complexus Λ^{H}ΠΣ^{OM}M^{2}Φ^{RZGV}P^{2}Ψ^{BDM}Ω^{SM}agrlgc | conposuit 22, 9, GCΛ^{L}XBTM*Φ^{R*AV}Θ^{AMG}P; conpossuit Σ^{T}O | conportabit 6, 21, Ψ^{M}; conportauis CA | conprehendit 31, 23, CΛ^{H}Σ^{TM}BM*Φ^{V}OΨ^{M}; conpraehendit Λ^{L}ATΦ^{A}Θ^{AM}; conp̄hendit P*; conpreendit X; comp̄hendit P^{2}; conprehendunt 41, 26, CΛ^{L}Σ^{T}BM*OΩ^{M}; conpraehendunt GTΘ^{AMG}; conpreendunt X; conprehenderunt Φ^{VP}; conpraehenderunt Φ^{A}.

ante r:

conridebit 21, 26, T*; corridebit Π^{D}T^{2}Φ^{R}Ψ^{B*}Ω^{S}grelbgc | corruerunt 44, 14, X*; conruerunt GCX^{2}O.

cs *pro* x:

dicsit 27, 1, C; dicserunt 11, 4, C; dicserit 41, 55, C | ducsit 25, 20, C | flucserat 40, 4, C | introducsit 29, 23, C | procsimum 11, 3, C | reuicsit 45, 27, C | uicsitque 11, 21, C.

cx *pro* x:

subiuncxit 27, 36, Π^{D}AOΘ^{AG} | tincxerunt 37, 31, AM*Φ^{2}Θ^{MG}Ψ^{BM} | uncxisti 31, 13, Φ^{V2}O^{2}Θ^{M}Ψ^{M}; iuncxisti Φ^{V*}.

c *inserta ante* d *vel* t:

aucdacter 34, 30, O | dictioni (= ditioni) Λ^{H}M*O | trictici 44, 2, Λ^{H*}.

c *inserta post* n:

accincgetur 49, 19, Π^{D} | concsurgeret 37, 7, Λ^{L*}.

c *inserta post* s:

praescit (= praesit) 1, 26, Π^{C} | scescentesimo 7, 11; 8, 13, Σ^{T}; scescentorum 7, 6, Σ^{T}.

c *omissa post* s:

septrum 49, 10, Ω^{M} | silicet 14, 9, Ψ^{B} | siscitatus 43, 7, Ψ^{D*}; sisscitatus Ψ^{B2}; siscitatos (= sciscitatus) 40, 7, O.

c *omissa post* x:
exelcius 40, 17, Π^{c}Σ^{T}.

c *omissa ante* t:
accintus 49, 19, Λ^{H} | cunta 36, 6, Φ^{A} | fruttos 4, 12, Ω^{M*}; frutu 30, 2, B*.

c *falso geminata*:
accillam 16, 1, Φ^{V} | bacculo 32, 10, Λ^{H} | diccito 44, 4, O | iccirco *cf* c *pro* d | macchinantur 42, 11, G | occuli 45, 12; 48, 10; 49, 12, Λ^{H}; occulos 43, 29; 44, 21; 46, 4, Λ^{H}; occulis 31, 40; 33, 5, Λ^{H} | peccora 29, 2, Σ^{O*}Φ^{P}; 29, 8, Σ^{O*M} Φ^{P}; 30, 31, Σ^{O*M}; 34, 23, Σ^{O*M}Φ^{P}; 36, 6, Σ^{M}; 37, 14, Σ^{O*M}; 46, 32, Σ^{M}Φ^{P*} Ω^{M*}; 47, 16, Σ^{O*M}Φ^{P*}; 47, 18, Σ^{M}; peccorum 34, 5, Σ^{O*}Ψ^{M}; 47, 6, Σ^{O*M}Φ^{P*}; 47, 17, Σ^{OM}Φ^{P*}Ψ^{M}; peccoribus 8, 20, Λ^{H} | peccunia 42, 28, Σ^{OM}; 47, 15, Σ^{O*M}; 47, 18, Σ^{O*M2}Ψ^{M}; peccuniae 45, 23, O^{2}; peccuneae O*; peccuniam 23, 13, Λ^{H} Σ^{O*}; 23, 16, Λ^{L}Σ^{O*}Ψ^{M}; 42, 27; 43, 12; 43, 15, Σ^{O*}; 43, 18, Σ^{M}; 43, 21, Λ^{H}Σ^{O*M}; 43, 23, Λ^{H}Σ^{O*M}; 44, 1, Σ^{O*}Φ^{P*}; 44, 8, Λ^{H}Σ^{O*M2}; 47, 14, Σ^{M}Ψ^{M2}; peccunias 42, 25, Σ^{O}T*; 42, 35; Λ^{H}Σ^{M} | reccurrit 24, 20, O | yrccos 30, 35, C.

c *pro* cc *geminatis*:
acersitis 41, 8, Λ^{L}O | acubuit 19, 33, Σ^{M}O; acubuisset 15, 17, Σ^{M}; acubans 49, 14, Θ^{H}; acumbere 24, 11, Σ^{M} | bucellam 18, 5, CΛ^{H}XΣBAΦ^{ZV}Θ^{AM}P* Ψ^{DFM}Ω | brachiorum 49, 24, GΛ^{H}ΠΣ^{OM} BATMΦΘPΨΩ agrelbgc | cocinum 38, 27; 38, 30, B | ece 16, 11, Σ^{T*}; 32, 24, Σ^{T} | ocubitum 28, 11, Σ^{M} | ocuIte 18, 12, Σ^{M} | ocurreret 46, 28, Σ^{O}O | ocursum 14, 17, Π^{c*}O; 18, 2; 24, 65; 32, 6, O; ocursu 30, 16, O | saci 44, 2, Π^{ct} | saculo 42, 27, Σ^{M*}; saculi 42, 27, Φ^{V*} O*; saculos 43, 21, Σ^{Ot}; saculis 42, 25, Λ^{L*} | sucedentibus 40, 23, Ψ^{M} | uacam 15, 9, Σ^{M}; uacas 32, 15, Ψ^{F*}.

c *male omissa*:
hanrem (= hanc rem) 21, 26, Λ^{L} | meum (= mecum) 43, 8, Θ^{G*} | quiquam (= quicquam) 22, 12, G*; 42, 11, C* Ω^{J}; 45, 20, G*O | rescere (= crescere) Λ^{L*}.

d *pro* b:
ad (= ab) 17, 22, XΠ^{c}Σ^{T*}M*Φ^{R*A*P*} OΨ^{DF}Ω^{M}; 42, 4, Π^{c}Φ^{A}.

d *pro* c:
dum (= cum) 37, 2, Θ^{A} | quidquam 24, 50, G gc; 26, 29, GC gc; 31, 14, C gc; 31, 24, CΩ^{M} gc; 31, 29, CΣ^{O}Ω^{M} gc; 37, 4, CIbgc; 39, 6, elbgc; 39, 9, CXΩ^{M} Ibgc; 42, 4; 42, 11; 45, 20, C gc | quidquid 31, 18, CBΩ^{M} agc; 31, 32, GCAO Ω^{M} agc; 31, 39, GCΛ^{L}O agc; 39, 22, G^{c} BO albgc; 41, 13, GCΛ^{H}O agc; 41, 55, CO agc.

d *pro* g:
disperdam (= gam) 49, 7, Λ^{L*}.

d *pro* m:
illud (= um) 12, 15, Π^{c}; 31, 45, Σ^{M} 31, 52, Θ^{AMG*} | ipsud 2, 19, Σ^{T}.

d *pro* p:
addlicitos (= appl) 48, 10, P*.

d *pro* s:
adcendam (= asc) 50, 5, Σ^{T} | occidus 38, 7, Σ^{M*} | quod (= quos) 47, 3, O*.

d *pro* t:
ad (= at) 8, 5, CXΦ^{Zt}O; 8, 11, CXO; 9, 23, GCXO; 10, 13, CXM*O; 10, 24; 14, 18, CO; 15, 8, CXO; 16, 4, GCO; 19, 9; 19, 33; 21, 30; 22, 7; 24, 34; 24, 65; 25, 4; 27, 25; 27, 36; 29, 12, CXO; 30, 3, CX; 30, 29; 30, 31; 32, 28, CXO; 33, 9, C; 35, 4; 37, 16, CXO; 40, 4, CXΦ^{V}O; 42, 26; 42, 38; 43, 7; 43, 23; 43, 27; 44, 13, CXO | addad 30, 24, Λ^{H} | adque 1, 21; 3, 24, CXO; 4, 20, GCXAO; 6, 9, CXΠ^{c}; 11, 8; 12, 3, CXO; 22, 2, GCOX; 23, 19, CXO; 24, 60, GCXOΘ^{G}; 26, 13; 26, 32, CXO; 28, 3, CXΠ^{c}O; 30, 35; 30, 37, CXO; 31, 12, CΛ^{L}XΠ^{c}O; 32, 5, CXO; 37, 8, CXB; 38, 27, CXO; 41, 5, GCXΠ^{c}O; 41, 22, GCXΣ^{T2}O; 41, 27, GCXO; 42, 6, GCΛ^{H}XOΘ^{G*}; 45, 16, CXO; 48, 20, GCX; 50, 8, CXΣ^{T}; 50, 10, CXΘ^{H}; 50, 17, GC; 50, 24, GCXΠ^{c}Θ^{H} | adtamen 38, 26, CXΣ^{TM} BO | ascendebandur 30, 41, Π^{c*} | capud 3, 15, Ψ^{M}Ω^{M}; 40, 16, Φ^{A*Z*}PΨ^{M} Ω^{M}; 40, 19; 47, 31, P*Ψ^{M}; 48, 14; 48,

17; $Φ^{V}Ψ^{M}$; 48, 18, $Ψ^{M}$; kapud, 48, 14, B | faciad 43, 14, $Σ^{T*}$ | fiad 1, 3; 1, 6, C; 23, 11, $Π^{C}$ | habead 39, 8, O | inquid 6, 7, $G^{C}CΛ^{L}X^{T}Σ^{M}BΦ^{Z}OΘ^{A*}Ψ^{M}Ω^{M}$; 15, 9, $G^{1}CΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{Z*V}OP*Ψ^{FM}$; 16, 10, $GCΛ^{L*H}XΣ^{TM}BP*Ψ^{BM}$; 18, 9, B; 18, 15, $GCΛ^{L}XΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{V}OP*Ψ^{M}$; 18, 30, $CΛ^{L}XΠ^{C}Σ^{T*}BΦ^{Z*}OP*Ψ^{M}$; 18, 32, $GCΛXΣ^{M}BΦ^{Z^2}OΨ^{M}$; 19, 12, B; 21, 30, $GCΛ^{L*H}XΣ^{TM}BT*OΨ^{M}$; 22, 7, $GCΛ^{L*H}XΣ^{T*M}BT*OΨ^{M}$; 24, 34, $CΛ^{L*H}XΣ^{M}Φ^{A*Z†}OP*Ψ^{M}$; 24, 40, C; 27, 2, $GCΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{TM}BM*Φ^{A*}O$; 27, 20, $GCΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{A*}OΘ^{G*}PΨ^{M}$; 27, 25, $GCΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{A*Z*}OΨ^{M}$; 27, 38, $GCΛ^{L*H}XΠ^{C*}Σ^{M}BΦ^{A*Z*}Θ^{G*}P^{2}Ψ^{M}$; 28, 17, $GCΛ^{H}XΣ^{T}BΦ^{A*}Ψ^{BM}$; 29, 6, $CΛ^{H}XΠΣ^{T}BΦ^{A*}Θ^{G*}P^{2}Ψ^{BM}$; 30, 3, $GCXΠ^{C}Σ^{T}BΦ^{A*Z*}OΘ^{G*}Ψ^{M}$; 30, 16, $GCΛ^{H}XΣ^{TM}BΦ^{Z*}OΨ^{M}$; 32, 28, $GCΛXΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{A*}OΘ^{G*}P*Ψ^{M}$; 33, 8, $COΘ^{G*}P^{2}Ψ^{M}$; 33, 9, C; 33, 15, $GCΛXΣ^{T*M}BΦ^{A*Z*P}OΘ^{G*}P*Ψ^{M}$; 34, 4, $GCΛXΣ^{TM}BΦ^{Z}OP*Ψ^{M}$; 42, 38, $CΛXΠ^{C}Σ^{T*M}BP*Ψ^{M}$; 43, 29, $GCΛXΠ^{C}Σ^{T*}BΦ^{Z*}OP*Ψ^{M}$; 44, 4, $GCΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{Z*}OP*Ψ^{M}$; 44, 16, $GCΛXΠ^{C}Σ^{TM}BOΘ^{G*}P*Ψ^{M}$; 45, 4, $GCΛ^{L*H}Π^{C}Σ^{TM}BΦ^{Z*}P*Ψ^{M}$; 47, 31, $CΛXΠ^{C}Σ^{T}BOP*Ψ^{M}$; 48, 9, $GCΛXΠ^{C}Σ^{T*M^2}BΦ^{Z*}OP*Ψ^{M}$ | manead 24, 55, C | memedipsum 22, 16, $XΣ^{T}O$; memedipso C | reliquid 39, 15, $CΛ^{L*H}XΠ^{C}Σ^{T*O*M}BAΦ^{A*Z*V}OP*Ψ^{B^2FM}$; 39, 18, $CΛ^{L*H}XΠΣ^{T^2O*M}BΦ^{A*Z*}Ψ^{BFM}$ | reuertendi (= ti) 39, 16, $Φ^{P}$ | septemdrionem 28, 14, $Π^{D}B$; septendrionem C.

d *pro* u:

uidendum (= uiuendum) 45, 7, $Φ^{Z*V*}$.

d *male inserta*:

dedlebo 18, 32, $Φ^{V*}$ | quod (= quo) 2, 4, $Π^{C}$; quodque (= quoque) 36, 17, $Π^{C*}$ | tamdtundem 45, 23, $Φ^{V*}$ | uendendtibus 47, 20, $Ω^{M*}$.

d *male omissa*:

a filios (= ad f.) 23, 3, $Ψ^{M}$; a seruum (= ad s.) 24, 2, O†; adelendam (= ad del) 9, 15, P*; adextram (= ad d.) 24, 49, G*; adominum (= ad d.) 33, 14, M* | animauertit 31, 2, $Ψ^{M}$ | quo (= quod) 47, 6, $Π^{C}$; quocumque (= quodc) 30, 32, B; quouis (= quoduis) B*.

d *false geminata vel omissa*:

reddire (= redire) 44, 34, $Ψ^{M}$ | aducite 47, 16, $Φ^{V}$ | redidistis 44, 4, $Ω^{M}$.

dn̄s, dn̄e, dn̄i, dn̄o, dn̄m *false contracta ubi de nomine divino non agitur*:

fere semper in $XΨ^{BFM}Ω^{JM}\mathfrak{ag}$; *saepe in* $CΛ^{H}$ (*sed nota: solummodo a cap.* 27) Σ (*a cap.* 31) B (*item a cap.* 31) O; *raro in* $ΠMΦ^{A^2}P$. *Cf. apparatum ad loca.*

e *pro* a:

apperebit 37, 20, $Ψ^{M}$ | auguriendi 44, 15, $Φ^{VP}Ψ^{M}$ | cateracte 7, 11, B; 8, 2, $Λ^{L}B$ | contre (= ra) 45, 27, $Λ^{L^2}$ | emercuit 32, 32, O | faciem (= iam) 17, 6, $Φ^{V*}$; 17, 20, O | meneuimus (= maneb.) 19, 2, $Λ^{L*}$ | perieret (= rat) 31, 39, O | perturiret 35, 16, $Ω^{M}$ | platenis (= ta) 30, 37, P* | pleteas (= pla) 10, 11, G^{1} | salueres (= ua) 19, 19, $Θ^{A}$ | seperatis 30, 40, M* | uacentem (= can) 46, 2, $Σ^{M*}$.

e *pro* ae:

saepissime invenitur in fine vocabulorum (*etiam* que *pro* quae) *in* $CΛ^{H}Π^{D}ΣBΨΩ$ *et* $\mathfrak{a}$. *Accipe casus qui ad corpus vocabulorum referuntur:*

adesit 34, 8, $CΛ^{L}XΠ^{D}Σ^{M}BΨ^{M}$; adherebit 2, 24, $CΛ^{H}XΣ^{M}AΦ^{RAZGV}Θ^{AM}Ψ^{BDΓM}Ω^{J}\mathfrak{a}$ | cede, 14, 17, $CXΠΣTMΦOΨ^{BDF}Ω\mathfrak{a}$; cedę B | celi 27, 28, $GΛ^{H}Π^{D}Ω\mathfrak{a}$; celo 22, 11, $Λ^{H}Π^{D}Σ^{M}Ω\mathfrak{a}$; celum 2, 4, $Ω^{JM}$; 28, 12, $Λ^{H}ΠΣ^{M}Ω\mathfrak{a}$ | cemento 11, 3, $GΠAMΦ^{RAZ^2GVP}PΩ\mathfrak{agr}$ | cerimonias 26, 5, $GΛXΠΣBΦ^{AG}P^{2}Ψ^{BDF}Ω\mathfrak{a}$; ceremonias P*$\mathfrak{grelbs}$ | erarium 47, 14, $Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{TM}BΨ^{BM}Ω\mathfrak{a}$; herarium C | eris (= aeris) 4, 22, $Λ^{L^2H}Π^{D}Ψ^{D^2F}Ω\mathfrak{ac}$ | erumnas 3, 16, $XΣAO^{2}Θ^{AM}Ψ^{D}Ω^{M}\mathfrak{a}$; herumnas C; erumpnas $Ψ^{M}Ω^{SJ}$ | estas (= aes) 8, 22, $Λ^{H}XΠ^{D}ΣBΩ\mathfrak{a}$; hestas C | estus (= aes) 8, 22, $Λ^{H}XΠΣ^{T}BΨ^{BM}Ω\mathfrak{a}$; hestus C | etates (= aetatis) 18, 11, $Σ^{T*}O$ | fenum 24, 32, $Λ^{H}XΠ^{C^2D}TOΨ^{D^2}Ω^{JM}\mathfrak{a}$; feni 24, 25, $Λ^{H}XΠ^{D}TΦ^{A}OPΨ^{D^2}Ω\mathfrak{a}$ | fede (= foedae) $Λ^{H}XΠ^{D}Σ^{TM}Φ^{R}Ψ^{B}Ω\mathfrak{a}$ |

he (= hae) 6, 9, $C^{2}Π^{D}Ω^{M}$; hee $Λ^{H}Σ^{T}BΩ^{SJ}a$; he 10, 1, $Π^{D}Ω^{M}g$; hee $Λ^{H}BΦ^{B}Ω^{SJ}a$; he 11, 27, $Π^{D}$; hee $Λ^{H}Σ^{T}Ψ^{B}Ω^{SJ}a$; heę $XΣ^{O}$; hec B; he 25, 12, $Π^{D}M^{2}Ψ^{B}Ω^{M}$; hee $Λ^{H}BΩ^{SJ}a$; he 25, 19, $Π^{D}$; hee $Λ^{H}BΩ^{JM}a$; he 36, 1, $Π^{D}Ψ^{B}Ω^{M}g$; hee $CΛ^{H}Σ^{T}Ω^{J}a$; heę $Λ^{L}Σ^{O}B$; hęę $Σ^{M}$; hec X; he 36, 9, $Ψ^{M}Ω^{J}$; hee $Λ^{H}Σ^{T}Ω^{M}a$; hęe $Λ^{L}$; hec $CXΠ^{D}$; he 37, 2, $Ψ^{BM}$; hee $CΛ^{H}Σ^{T}Ω^{JM}a$; hec $XΠ^{D}$; heę $Σ^{O}B$; hęę $Σ^{M}$ | hec (= haec) 10, 1, C*; hee $Λ^{H}BΨ^{B}Ω^{SJ}a$; he $Π^{D}Ω^{M}g$; hec 10, 32, C*; hee $Λ^{H}XΣ^{T}BΨ^{B}Ω^{J}a$; heę$Σ^{O}$; hęę $Σ^{M}$; hec 15, 10, $CΛ^{H}XΠ^{D}Ba$; 15, 14, $CXΠ^{D}Σ^{T}Ω^{J}a$; 23, 19, $CΛ^{H}XΨ^{D2}Ω$; 26, 14, $Λ^{H}Π^{D}Σ$; 36, 10, $CΛ^{H}XΣ^{T}Π^{D}a$; 36, 40, $CΛ^{L2H}XΣ^{M}a$; hee $Λ^{L*}$; 38, 25, $Λ^{H}$; hee 11, 10, $Λ^{H}Σ^{T}BΨ^{B}Ω^{J}a$; heę $XΣ^{O}$ | hedi (= haedi) 37, 31, $G^{1}CΛ^{H}ΠΣ^{O}TMΦ^{RAZG2VP}Ψ^{D2}Ωa$; edi $G†XΣ^{M}BΨ^{D*}$; hedum 38, 17, $CΛΠ^{D}Σ^{O}AΦ^{RAZGP}Ψ^{D}Ωa$; edum $Σ^{M}Ψ^{M}$; hedum38, 20, $CΛ^{H}ΠΣ^{O}AΦOΨ^{D}Ωa$; edum $Σ^{M}BΨ^{B}$; hedum 38, 23, $G^{C}CΛ^{H}ΠΣ^{O}AΦΨ^{D}Ωa$; edum $Σ^{TM}BΨ^{BM}$; hedorum 27, 16, $CΛΠ^{D}Σ^{O}AMΦOΘ^{G2}Ψ^{BDM}Ωa$; edorum $XΣ^{TM}B$; hedos 27, 9, $CΛ^{H}Π^{D}Σ^{O}MΦ^{RAG}OΘ^{G}Ψ^{D}a$; edos $GΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{ZV}Ψ^{BM}$ | hedibus (= aed) 39, 5, $CTΦ^{AG}Ψ^{D}$ | herentem 22, 13, $GCXΠΣ^{O}BAΦ^{RAZGP}OPΨ^{BDM}Ωa$; erentem $Σ^{M}Ψ^{F}$ | lederet (= lae) 26, 29, $GCΛXΠΣBOΘ^{AM}Ψ^{BDM}Ωa$ | leti 47, 25, $CΛ^{H}XΠΣ^{TM}BOΨ^{BDM}Ωa$ | penitet 6, 7, $CΛXΠΣBΦ^{V}OPΨ^{D}Ωa$; penituit 6, 6, $ΛXΠΣBA^{*}Φ^{Z}OΨ^{DFM}Ωa$ | prebaluerunt (= praeual) 7, 19, O | prebens (= praeb) 47, 12, $Σ^{T2}Ψ^{M}$; precens $Σ^{T*O*}$ | precauens (= praec) 6, 6, $C^{2}Π^{D}ΣBΨ^{DFM}Ω$ | precipit (= praece) 2, 16; 24, 51, O; 31, 16, $Λ^{L*}$; precipis $Φ^{A2}$; precepit 26, 10, B; 28, 1, O; 49, 29, Σ; precoepit 44, 1, $Π^{C}$; preceperat 6, 22, P; 22, 3, $Ψ^{M}$; 28, 6 $Σ^{T}$; preciperat 21, 4, O | preconem 41, 43, $Σ^{T}$ | preherat (= praeerat) 40, 2, O | preparait 24, 44, OΩ | prepuzii 17, 11; 17, 14; 17, 23; 17, 24, $Σ^{T}$ | presagium 41, 11, $Λ^{H}Ω^{J}$ | pretullit 29, 30, O | preue (= praebe) 47, 19, C | quequmque 34, 11, $Σ^{T}$; quecumque $Φ^{A2}$ | queris 32, 29, $CΛ^{H}XΠ^{D}ΣBOΨa$; 37, 15 $Σ^{T}$; 44, 9, $CΛXΠ^{D}xΨ$; queramus 24, 57, COa; querentis 31, 35, $CΛ^{H}Σ^{T}XΠ^{D}BΨ^{DM}Ω$ | queso 13, 8, $CXΠ^{D}ΣΦ^{P}$; 18, 30, $CXΠ^{D}ΣB$ | tedet 27, 46, $GCΛXΠΣBΦ^{A}P^{2}Ψ^{BDM}Ωa$; tedit P*.

e *pro* i:

abegeris (= abi) 31, 26, $Φ^{Z2}$ | ablactationes (= nis) 21, 8, OP* | abutemini (= ti) 19, 8, M*P* | accedit (= ci) 31, 35, $Σ^{T}$T*P*; 37, 5, P*; 39, 11, G^{C}; 40, 1, GP*; accederat 24, 67, C*P*; 26, 1, A^{2}; 34, 7, T*P*; accederit 42, 38, M*; accedissent 42, 29, $M^{*}Φ^{A*}$ OP* | accepite (= ci) 47, 23, BO | addedit (= addi) 24, 25, T | adquesierat (= qui) 31, 18, CΛT*P* | aetates (= tis) 18, 11, $G†Ψ^{F*}$; etates $Σ^{T*}O$ | ages (= is) 16, 5, $Π^{C}$ | agnetis (= agni) 38, 26, P* | alementa (= ali) 42, 1, O | altare (= ri) 33, 20, $CΛ^{H}XΣ^{M}T^{2}Φ^{RA*ZGVP}P^{*}Ψ$ | amore (= ris) 29, 20, $Λ^{L}Φ^{Z*}Θ^{M*}P^{*}$ | ancella (= cil) 16, 6, O*; ancellam 16, 2; 16, 3; 16, 5, O*; 21, 10, A | armella (= mil) 38, 25, G^{C}; armellas 24, 22; 24, 30, A; 24, 47, P* | bebens (= bib) 9, 21, G* | besteis (= tiis) 8, 17, $CΣ^{T}$; uesteis O; besteis 9, 10, $Σ^{T}AO^{*}$ | bibet (= bit) 44, 5, $C^{2}X$; ibet $Π^{C2}$ | capite (= ti) 28, 18, $Ψ^{M}$ | celebre (= bri) 45, 16, P* | caeremonias 26, 5, AM*c; ceremonias P* 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷 | circumcisiones (= nis) 17, 25, O | ciuitates (= tis) 10, 11, M*P* | coetum (= coit) 38, 18, P* | conderent (= di) 50, 2, $Λ^{L}BΘ^{A*}Ψ^{DF*}$ | contenuit (= ti) 43, 31, T*O | credetis (= di) 39, 23, P* | dare (= dari) 38, 18, P* | dedici (= did) 30, 27, T*; dedicisset 9, 24, $Λ^{L}$ | deleniuit (= li) 34, 3, $G^{*}T^{*}Θ^{G*}$ | deluuii (= di) 6, 17, M*; delubii 9, 11; 9, 15, O | demisi (= di) 20, 6, AO*; demisit 21, 14; 31, 7, P*; 45, 24, O*P*; demitite 24, 56, O; demittite 42, 33, O; dimittete 24, 54, P*; demittam 18, 26; 32, 26, O; demittatis 45, 20, 𝔖𝔴*; demiserit 44, 22, O; demisisses 31, 42, T*; demisisset 28, 5, O | derigebat 39, 23, O* | desoluisset (= diss) 40, 16, M*; desoluta 49, 24, P* | despensatori (= dis) 44, 1, O; dispensatore (= ri) 43, 16, P* | deuersorio (= di) 42, 27, O | deuersorum (= di) 31, 10, O | deuertit (= di) 38, 1, $CΛ^{L*H}Σ^{O*}TM^{*}ΦΘ^{A*G*}PΨ^{BM}$ | de-

uidentur (= di) 25, 23, O | dicetur (=ci) 22, 14, C | dilegit (= li) 44, 20, T* | dirige (= gi) 39, 3, ΨB* | disestent (= desis) 11, 6, ΛL* | duplice (= ci) 23, 19, CΣOP* | ededit (= edi) 36, 5, ΛH*M*; dedit P* | eduleo (= lio) 25, 34, P* | emaginem (= ima) 1, 27, O (*bis*) | emitantes (= im) 34, 22, O | filie (= lii) 46, 18, ΛL | foederare (= ri) 34, 15, P* | foleis (= liis) 8, 11, C | fratre (= tri) 32, 13, ΦA; fratres (= is) 9, 5, P*; 38, 9, ΦA* | generationes (= is) 5, 1, O | gentes (= tis) 34, 22, P* | grande (= di) 29, 2, GXΘM*P* ΨB* | graue (= ui) 45, 26, O | greges (= gis) 31, 38, ΛLXΦA*P* | habere (= ri) 29, 33, ΠCM*ΘM*P*ΨB*D | homine (= ni) 34, 14, P* | hosteum (= ostium) 18, 10; 19, 6; 19, 10; 19, 11, X; hosteo 18, 1, X; 18, 2, XP* | iacentes (= tis) 49, 25, P* | ille (= illi) 19, 9, P*; 40, 4, GC; 43, 7, ΦZ*; 45, 27, ΦZ† | indegeo (= di) 33, 15, O*; indeget 34, 21, O | interpretes (= tis) 40, 23, P* | iteneris (= iti) 29, 13, T* M*ΦRA*ZGV; 30, 36, T*ΦRAZ*GVP*; 33, 12, TM*ΦRA*ZGV; 35, 3, TΦRAZGV; 38, 14, T*ΦRAZGV; itenere 24, 27, T* ΦR*Z1G; 24, 48, TΦRAZ1GV; 32, 1, T ΦRA*GVΘG*; 33, 16, T*ΦRA*GV; 42, 4, T*ΦRA2G; 45, 21, T*ΦRGVP; 45, 23, T* M*ΦRGVPO; 48, 7, T*ΦRAZ2GV; itene O | iurgate (= ti) 49, 23, ΣTMΦA2; iurgatę ΣO | legauit (= li) 38, 27, GCT*; legetur (= lig) 42, 19, T*; legare 37, 7, T*O; legatas 42, 35 ΦZ* | loquemini (= qui) 32, 19, ΩJ | magesterii (= gis) 40, 13, P* | mehi (= mihi) 30, 18, ΦA* | memor (= minor) 32, 10, ΛA | mercedes (= dis) 29, 15, P*ΨB* | moreatur (= ria) 27, 10; 44, 9, O; moreamur 43, 8, O | mores (= ris) 29, 3, P* | multiplecamini (=pli) 1, 22, GC; *ibid.* multiplecentur GC; multiplecamini 1, 28, GC; multiplecauit 39, 5, GC | neglegetis (= gi) 42, 1, ΦZ* | nostre (= tri) 31, 50, ΛL*H* | numerare (= ri) 32, 12, B*T*ΦA*P* | nurue (= rui) 38, 11, X* | omne (= ni) 7, 8, ΣT*P*; 9, 15, ΠCD*ΣTP*; 35, 2, P*; omnes (= is) 2, 1, O; 4, 14, OP*; 4, 15, O (*bis*); 6, 12, P*; 7, 21; 9, 11, O; 34, 15, X; 35, 6, ΘG*; 45, 2, O; 45, 16, G*ΛL*O | opere (= ri) 39, 8, ΣM | oppremens 34, 2, M* | oreretur (= ori) 2, 5, A*O | osteum (= ti) 6, 16, X | pacifice (= ci) 42, 11, C2ΛH ΣTOP; pacificę ΛL | palleum (= li) 24, 65, CΛLP*; 39, 15; 39, 16; 39, 18, GC X; 49, 11, X | panes (= nis) 47, 13, O | pareat (= ri) 30, 3, T*M*OP* | pascet (= cit) 48, 15, A | patre (= ri) 19, 33, P*; 43, 8, ΨM*; 45, 13, ΦZ* ΨF*; patres (= ris) 11, 29, ΠC; 31, 1, ΦA*P2O*P*ΨB*D*M; 31, 16, P*; 49, 26, ΨB* | peccuneae (= ni) 45, 23, O* | pepegit (= pepi) 15, 18, P*; pepegerant 14, 13, O | pereclitari (= peri) 35, 17, ΛH2ΣOM*; pereclitare ΛLP* | pertenent (= ti) 33, 5, O*; pertenens 41, 32, O* | pluet (= it) 19, 24, P* | porregeret (= rig) 40, 21, O | possedes (= si) 45, 10, T; possedent 34, 23, M*; possedet (= dit) 47, 23, O; possedebit 22, 17, T*; possedeuit O; possedete 34, 10, T*ΦRA*V; possedeas 28, 4, T*OP*; possedeat 24, 60, T* P*; possedet O; possederes 15, 7, P*; possederis (= possideres) O | praerepueris (= ri) 30, 15, P* | principes (= pis) 40, 20; 41, 10, O | proficiscemini (= scim) 19, 2, CΛΠD2BMΦPΘAMG P2ΨDΩSJ agrelbgc | protenus 25, 25, ΣO2ΦA*Z*GV*; 41. 14, T*ΦRZ*GV | que (= qui) 14, 17, ΨM; 19, 12, P*; 41, 53, X | quinquagenta 6, 15, ΦR | recederunt (= ci) 42, 36, AP*; recedisset 45, 14, T*ΦA*P* | reddedit (= did) 20, 14, OP*; reddedistis 44, 4, ΛL* | redeunte (= ti) 30, 16, ΛL2 | referentes (= tis) 24, 30, P* | regiones (= nis) 19, 28, OP*; 19, 29, ΛL*AP*; 34, 1, BΦA*P*; regones ΘG* | reptile (= li) 6, 7, GCXΣTMTΦRAZ*GVΨDM; 6, 20, GCΣTΨM | resisti (= ri) 18, 15, ΦR | restituet (= tuit) 40, 21, ΦA* | retenere (= ti) 24, 56, M* | reuertemini (= ti(44, 25, ΦA*; reuertente (= ti) 39, 16, GC | saluare (= ri) 19, 19, ΛL* | scrutante (= ti) 31, 34, P* | semine (= ni) 13, 15, P* | sementes (= tis) 8, 22, O | semenatum (= mi) 9, 19, O*; semmenatum O2 | senset (= sit) 19, 33, ΨM | sepelle (= li) 23, 6, O; 23, 11, O* |

serete (= ri) 47, 23, O | sermones (= nis) 31, 50, O | seruitute (= ti) 27, 37, O | siluestre (= ri) 14, 8, P | similes (= lis) 44, 15, Λ^{L} | sterelis (= ri) 11, 30, CΧΣ^{T}BAM*Φ^{RP}*ΟΘ^{M}*P*Ψ; 25, 21, CΧΣ^{T}B*AM*Φ^{P}ΟΘ^{G}*P*Ψ^{BFM}; stereli 29, 31, CΛ^{L}AM*Φ^{A}*Θ^{G}*P*Ψ^{DM}; sterele O*; stereles 31, 38, AP* | sterelitatis 41, 30, CΛ^{L2}Σ^{T}BAM*PΨ; sterelitatem 26, 1, CΧΠ^{D}Σ^{T}BAMΦ^{VP}*ΟΘ^{G}*P*Ψ | stirpe (= pi) 21, 23, Φ^{A}* | suffecit (= fi) 45, 28, T* | suscepiens (= ci) 33, 11, G | sustenebat (= ti) 36, 7, O | testes (= testis) 31, 48; 31, 52, P* | tradedi (= didi) 38, 26, T*M*; 40, 11, T*; tradedit 21, 14; 27, 17; 30, 35; 31, 16, T*; 39, 8; 39, 20, G^{C}; 40, 4, G^{C}T*O*; 42, 17, T; tradederit 39, 9, G^{C} | trea (= tria) 18, 6, Φ^{RA*Z*GV}; 40, 16, Φ^{R*GV}O; 40, 18, Φ^{RGV}O | tricenta (= gin) 11, 14, M*; trigenta 46, 15, M* | ualles (= is) 14, 10, O | ubertates (= tis) 41, 26, P* | uendedit (= did) 25, 33, T*; 31, 15, AP*; uendedistis 45, 4, T*Φ^{A*V}O; 45, 5, Φ^{A*V}; uendederunt 37, 28, M*; uendedisset 25, 34, T* | ueneris (= uenires) 27, 33, M* | uescemur (= ci) 3, 2, CΛ^{L}ΧΣ^{TO}BT*MOΘ^{AM}*P* | uidet (= dit) 24, 63, G; uide (= di) 31, 12, Π^{C}*; uidentes (= tis) 16, 13, OP*; 16, 14, P*; 24, 62, Λ^{L} | uiduetatis (= dui) 38, 19, P* | uiuet (= uit) 9, 3, GCBA | uxores (= ris) 11, 29, OP*; 36, 10, M†; 36, 13; 36, 14, O; 36, 17, P*; 46, 19, O.

e *pro* o:

canes (= canos) 44, 29, M* | detauit (= do) 30, 20, G† | ille (= illo) 38, 29, Λ^{L}*Π^{C}Ψ^{B}* | inuocate (= to) 26, 25, Φ^{P}* | mutue (= tuo) 37, 19, Λ^{H}* | preferri (= pro) 45, 22, X | pregrediens (= pro) 33, 3, C | preuideat (= pro) 41, 33, B | quadringentes (= tos) 33, 1, Φ^{Z†} | totenderunt (= ton) 41, 14, Ω^{M}.

e *pro* oe:

cepi (= coepi) 18, 27, ΛΧΠ^{D}Σ^{TM}BO^{2}Ψ^{D2}Ωα; 18, 31, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{TM}B^{2}Ψ^{D}Ωα; cepit 9, 20, Λ^{H}ΧΠ^{D}ΣBΨ^{B}Ωα; 10, 8, Λ^{H}ΧΠΣ^{TM}BΨ^{B}Ωα; coȩpit Λ^{L}; 35, 17, ΧΠΣ^{TM}BΦ^{A2}Ψ^{BM}Ωα; c*epit Λ^{L2}; cepit 45, 6, ΛΧΠΣBΨ^{M}Ωα; ceperunt 8, 3, ΧΠ^{D}ΣOΨ^{BD}Ωα; 11, 6, Λ^{H}ΧΠ^{D}ΣBΩα; 41, 54, Λ^{H}ΧΠΣ^{TM}B^{2}Φ^{A2}Ψ^{B}Ωα; ceperat 17, 1, Λ^{H}ΧΣ^{TM}PΨ^{BD}Ωα; 32, 1, CΛΧΠΣBΦ^{A}Θ^{G}*Ψ^{D}Ωα; ceperant 16, 3, ΛΠΣ^{M}Ψ^{BDM}Ωα; ceperat ΧΣ^{T} | cetu 49, 6, Λ^{H}ΧΠΣ^{TM2}Ψ^{BM} Ωα | fedus 6, 18, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}BΨ^{FM}Ωα; 14, 13, Λ^{H}ΧΠ^{D}B^{2}Ψ^{BM}Ωα; f*edus B*; 15, 18, Λ^{H}ΧΠ^{D}Ψ^{BD2M}Ωα; 17, 2, Λ^{H}ΧΠ^{D}B^{2}Ψ^{BD2}Ωα; 17, 13, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{D}Ωα; 17, 19, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}Φ^{A}Ψ^{D2}Ωα; 21, 27, Λ^{H}ΧΠ^{D}B^{2}Ψ^{B2D}Ω^{SJ}α; phedus Ω^{M}; fedus 21, 32, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{B2D2}Ωα; 26, 28, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}B^{2}O^{2}Ψ^{D2}Ωα; 31, 44, Λ^{H}ΧΠ^{D}B^{2}Ψ^{B2}Ωα; federis 9, 12, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}B^{2}OΨ^{BFM}Ωα; 9, 13, Λ^{H}Π^{D}Σ^{T}B^{2}OΨ^{BM}Ωα; 9, 15, Λ^{H}ΧΣ^{T}B^{2}OΨ^{BFM}Ωα; 9, 16, CΛ^{H}Π^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{BD}Ωα; 9, 17, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}BΨ^{BD}Ωα; 17, 11, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{TM}Ψ^{DFM}Ωα; federe 17, 7, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T}B^{2}Ψ^{BD2}Ωα | federari 34, 15, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{T2}B^{2}Φ^{A2}Ω^{SJ}α; fedariri Ω^{M}*; fedarari Ω^{M2} | fedae (= foedae) 41, 3, M^{2}Φ^{VP2}Θ^{AM}*P^{2}; fede Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{TM}Φ^{R}Ψ^{B}Ωα; fedam 34, 7, GΛΧΠ^{D}Σ^{TM}BM^{2}Φ^{RA2V}Θ^{AM}Ψ^{D}Ωα | obedisti (= oboe) 22, 18, Λ^{H}ΠΧΣ^{OM}BΦ^{G}O^{2}Ψ^{BFM}Ωagrelbgc; obediet 41, 40, ΛΧΠΣΨΩagrelbge; obediat B; obedierit 26, 5, ΛΠ^{D}ΣBΦPΨ^{BFM}Ωagrelbgc; obediens 28, 7, ΛΧΠΣBΦΨ^{BM}Ωagrelgc; hobediens C | penam 38, 25, Λ^{H}ΧΣ^{TM}BΨ^{BDF}Ωα | preliabitur 49, 19, Λ^{H}ΧΠ^{D}Σ^{TM}B^{2}Ψ^{DFM}Ωα; preliauitur C.

e *pro* u:

decores (= rus) 49, 22, P* | detestanter (= tur) 46, 34, Ψ^{F} | fraudelenter (= du) 27, 35, GΛ^{H} | gregem (= gum) 46, 32, G | habi[ta]torem (= rum) 24, 13, Φ^{A}* | minime (= mum) 42, 34, Φ^{V}* | nocteque (= noctuque) 31, 40, O | pascent (= cu) 37, 13, GΣ^{T} | priorem (= rum) 41, 7, M*Φ^{G}* | sermonem (= num) 11, 1, Λ^{L}*ΧΣ^{M}Ψ^{F}; 37, 8, Φ^{A}* | uxorem (= rum) 37, 2, Φ^{A*V}.

e *male omissa*:

altra (= tera) 27, 36, Λ^{L}* | argentum (= teum) 44, 2, Φ^{P} | aritem (= rie) 15, 9, Π^{C}* | aufertur (= etur) 49, 10, G* | cali (= cae) 28, 17, O* | cleriter (= cel)

24, 18, Φ^{P*} | crescre (= cere) 40, 10, Λ^{L*} | dedit (= edidit) 36, 5, P* | eicit (= eie) 3, 24, P* | inueniam (= ni eam) 38, 22, Φ^{Zt} | lapidum (= deum) 35, 14, Λ^{L*} | mergebant (= emer) 41, 3, Σ^{T} | mi (= mei) 49, 3, Σ^{T} | mortuust (= est) 5, 5; 25, 8, G | pendat (= deat) 44, 30, $G^{C}\Pi^{C}t$ | pergrinare 26, 3, O; pergrinatus 20, 1, O; pergrinandum 47, 4, O*; pergrinum 15, 13, O; pergrinationis 17, 8; 28, 4; 47, 9, O | socro (= socero) 30, 25, $\Lambda^{L*}\Sigma^{O}t$; socro (= soceri) 31, 20, Σ^{O*} | tibi (= te ibi) 46, 3, Ψ^{F*}.

e *inserta vel duplicata:*

aspeexit 8, 13, G* | coegebant 19, 15, $\Phi^{A}\Theta^{A*}$ | coieret 39, 14, Φ^{P*} | diessiminati 10, 18, G* | eiecis 4, 14, Φ^{V*} | eillius 21, 25, Ω^{M*} | illea 30, 16, Σ^{M} | inegrediebar 48, 7, Φ^{V*} | lenierent 37, 35, T* | poteest 13, 16; 21, 16; 27, 33; 32, 12; 44, 22, C | praeesagum 41, 11, Φ^{A*} | prodeest 37, 26, $GC\Sigma^{T}B$; prodeerunt 25, 32, GO | propee 18, 2, Σ^{T} | ueenientibus 10, 19, Ω^{M2}; uehenientibus Ω^{M*} | ueperes (= uepres) 22, 13, Λ^{L}.

f *pro* ph:

profeta 20, 7, O | timfanis 31, 27, X.

f *pro* u:

profecte (= uectae) 18, 11, $CX\Sigma^{T}B$ Φ^{Z*}; 25, 8, CX; profecta O | profinciae 41, 57; 42, 30, C | deforauit (= uo) 37, 20, Σ^{T}.

f *false omissa, inserta vel geminata:*

aferam (= aff) 18, 4, Σ^{O}; afer 27, 4, $\Sigma^{O}t$; 27, 7; 27, 9; 27, 13, Σ^{O*} | difertur 34, 22, Λ^{L*} | dificultatem 35, 17, P | efusione 38, 27, Φ^{Z} | ruffus 25, 25, Ω^{SM}; ruffa 25, 30, Ω^{SM}; 30, 33, Φ^{G}; ruffum 30, 32, Φ^{G} | aufferes 31, 31, $\Lambda^{L}\Phi^{V}$.

g *pro* c:

ag (= ac) 45, 19, G | cogtione 25, 30, C | grasse (= crassae) 41, 2, Σ^{TM} | negetur (= ce) 31, 32, $\Pi^{C}O$ | stagten 37, 25, Ω^{S} | subigite (= ci) 1, 28, Θ^{A*} | uigesima 8, 4, Ψ^{D}; uigesimo Ω^{S} egc; uigesima 8, 14, $\Phi^{G}\Psi^{D}$; uigesimo gc.

g *pro* i:

congugis (= iu) 39, 19, P* | gungamus (= iun) 34, 9, O* | hegecit (= eie) 3, 24, C | ingerunt (= inie) 21, 32, Ψ^{M}.

g *inserta:*

cogitum (= coi) 38, 18, $\Sigma^{T}\Psi^{M}$ | fugit (= fuit) 7, 20, Ψ^{M} | intergogauit 43, 7, Λ^{L*} | introgierunt 7, 16, Ψ^{M} | strugem 22, 9, Ω^{M} | urgebar (= urebar) 31, 40, Ω^{S} agre.

g *omissa:*

abiebat (= ige) 15, 11, B | exiebas (= ige) 31, 39, $\Sigma^{T*M*}\Phi^{Z*}\Psi^{B*}$ | fuit (= fugit) 39, 12, Ψ^{B*F*M}; 39, 15, Ψ^{M}; 39, 18, $\Lambda^{L}\Psi^{B*M}$ | narus (= gna) 25, 27, Σ^{M*} | renauit (= gna) 36, 34, Λ^{L*}.

g *false geminata, vel omissa:*

agger (= ager) 23, 17; 23, 20, C | agrauatum 18, 20, Π^{D} | negglegitis 42, 1, O | sugessimus 44, 22, XB.

h *pro* c:

amihi (= ci) 26, 26, B.

h *pro* f:

hactum (= factum) 30, 39, C.

h *addita in initio uocabuli:*

habeo (= ab eo) 38, 7, $C\Psi^{F}$ | habes (= aues) 7, 14, X | habhutimini 19, 8, C | habiit 21, 16, $C\Pi^{C}$; 24, 10, $\Pi^{C*}O$; 32, 1, X; 35, 22, $X\Sigma^{T*M}\Phi^{A}$; 36, 6, $X\Pi^{C}$ $\Sigma^{O2M}M*\Psi^{F}$; 38, 11, $X\Pi^{C}\Sigma^{TM}BM*\Phi^{A}\Psi^{F}$; 38, 19, $CX\Pi^{C}M*$; habit 25, 34, Π^{C*}; habierant 44, 14, C; habite 42, 19, M*; habeam 30, 26, $\Lambda X\Sigma^{T}A\Phi^{A}\Psi^{BDM}$; habisset 21, 14; 27, 5, X; 31, 21, $C\Sigma^{T}$ | habissi (= abyssi) 1, 2; 8, 2, C | habsque 44, 34, C | habundantia 41, 30, G^{C} $C\Lambda^{H}X\Pi^{D}\Sigma^{TO}BM\Phi^{AP*}P*\Psi^{B}$; habundancia $\Sigma^{M}\Omega^{S}$; habundantia 41, 48, $C\Lambda X$ $\Pi^{C}\Sigma^{TO}M*\Phi^{A}P*\Psi^{DFM}\Omega^{M}$; habundancia Σ^{M}; habundantiam B; habundancia 41, 49, Ω^{S}; habundanciam 26, 33, Σ^{M}; habundantiam $CBP*\Psi^{BD}\Omega^{SM2}$; 27, 28, $\Lambda X\Pi^{C*}\Sigma^{TO}M\Psi^{DM}\Omega^{SJM2}$; habundanciam Σ^{M}; habundantia B | hac (= ac) 1, 4, X; 1, 14, CX; 1, 18, CB; 11, 13, $\Pi^{C}\Psi^{M}$; 11, 23, Ψ^{M}; 14, 22, C; 16, 11; 18, 18;

19, 16, CX; 31, 16, CX*; 31, 28, CX; 32, 19, CXΠ^{c}; 33, 13, CX; 34, 16, C XΨ^{DF}; 35, 2, CXΠ^{c}; 36, 6, CX; 40, 19, CXΨ^{DF}; 41, 14; 45, 19, CX; 50, 5, CXΨ^{D}; 50, 17, X; 50, 21, Λ^{L}XΘ^{H} | haderebit 2, 24, C | hadorauimus 37, 10, C | haduc 7, 4; 18, 22; 18, 32; 25, 6; 29, 7; 29, 9; 40, 12; 45, 11, C | hadulescencia 48, 15, C | haedibus 39, 5, AΘ^{AMG2}P; hedibus CTΦ^{AG}Ψ^{D} | haedificauit 22, 9, Λ^{L}Ψ^{M}; hedificauit CΛ^{H} | haegresso 34, 6, C | haeleuata 29, 11, C | haemisit 3, 23, C | hamicdalinas 30, 37, C | hannos 31, 38; 50, 22, C | hanolus (= anulus) 38, 25, C | haput (= apud) 12, 15; 27, 15, C | harcam 6, 15, C | harchus (= arcus) 21, 16, C | haream 50, 10, Ψ^{DF}; harea C | hargenteis 23, 15, C | haspectui 48, 11, C | haugurari 44, 5, C*; hauguriari C^{2} | haut 37, 8, B | hazima 19, 3, C | he (= e) 42, 18, C | hebdomadam 29, 27; 29, 28, grel sc | hebriati 43, 34, Σ^{ot} | hederent 31, 54, Λ^{L} | hedificauit 2, 22, ΛΨ^{B}; 4, 17, 8, 20; 10, 11, Λ^{H}; 12, 7, CΨ^{B}; haedificauit Λ^{L}; hedificauit 12, 8, Ψ^{B}; hedificabit 13, 18, X^{2}; hedificauit Ψ^{B}; 26, 25, C Ψ^{M}; 35, 7, C Ψ^{M}; hedificabant 11, 5, Ψ^{B}; hedificare 11, 8, Ψ^{B} | heduceretur 38, 25, C | hegecit (= eiecit) 3, 24, C | hegrediemini 42, 15, C*; hegredimini C^{2} | heice 21, 10, C | heiulatu 27, 38, Λ^{L}TM^{2}Φ$^{RA2\,Z?GVP}$Θ^{AMG2}; heiulato Φ^{A*Z*}Ψ^{D} | hemerent 42, 10, Σ^{T} | hempticius 17, 12, C; hempticii 17, 27, C | hemptoribus 47, 15, C | hen (= en) 39, 14, Ψ^{DFM} | herant 30, 42, C | herarium 47, 14, C | heripuit 48, 16, C | heris (= aeris) 4, 22, C | herrore 43, 12, B; herror Π^{c} | herumnas 3, 16, C | hestas 8, 22, C | hestus 8, 22, C | hiccirco 19, 22, G†; hidcirco G^{1} | hid (= id) 43, 7, G*Σ^{T} | hierat 31, 19, Ψ^{M} | hispinas (= spinas) 3, 18, B | histe 2, 4, Ψ^{M}; histi 36, 14, B; 36, 23, Λ^{L}B; 36, 30, Λ^{L} | hobisset 36, 38, C | hoboedisti 22, 18, C; hoboedierit 26, 5, C; hobediens 28, 7, C | hobsetrix (= obstetrix) 35, 17; 38, 27, C | hobstipuerit 32, 32, C | hobtatis 29, 30, C | hobtima 49, 15, C; hobtimum 18, 7, C; hobtimo 47, 6; 47, 11, C; hobtimis 45, 22, C; hobtime 39, 3, C | hoccumberet 15, 12, C; hoccubuisset 15, 17, C | hoccurrit 18, 2, C | hoctaba 21, 4, C | hoctuginta 16, 16; 35, 28, C | hoderant 37, 4, Σ^{T} | hodii 37, 5; 37, 8, C Σ^{T} | hofferret 4, 3, C | holei 27, 28, C | holibe (= oliuae) 8, 11, C | homni 2, 2, CO; homnem 19, 13, C*; 19, 25, C; homnes 25, 7, C; homnibus 3, 14, C | honerantes 45, 17, Ψ^{B}; honeratis 44, 13, Λ^{H}XΠ^{c}Σ^{o}P*Ψ^{B*DFM}Ω^{s} | hopera 39, 23, C | hopilio 38, 12, C | hopprimens 34, 2, C | horauit 20, 7, C | horiebantur 41, 23, CΛ^{L}; horiretur 2, 5, CX | hortus, 10, 24, CΠ^{D}Φ^{Z*P}; 32, 31, Π^{c}; horto 44, 3, CΦ^{G}P*; hortum 5, 10, CΣ^{T} | hos (= os) 2, 23, BΨ^{M*}; 39, 2, C; 29, 3, CΨ^{D}; 29, 14, C | hostendi 31, 39, X; hostendit 39, 16, X | hostium 6, 16, CΨ^{M}; hosti P*; hostium 18, 10, CΛ^{H}P*Ψ^{M}Ω^{M}; hosteum X; hostium 19, 6, CΛ^{H}Ω^{M}; hosteum X; hostium 19, 10, CΛ^{H}P*Ψ^{DM}Ω^{M}; hosteum X; hostium 19, 11, CΛ^{H}P*Ψ^{M}; hosteum X; hostio 18, 1, CΛ^{H}P*Ψ^{DF2M} Ω^{M}; hosteo X; hostio 18, 2, CΛ^{H}Ψ^{DM} Ω^{M}; hosteo XP* | houuias (= obuias) 33, 8, C | hubertatis 41, 26; 41, 31, gelbs; 41, 53, C gelbs | huberum 49, 25, gelbs | humeris 9, 23, ΛXΠΣ^{OM}M^{2}Φ^{P}O PΨΩ agrelbsc; humero 24, 46, ΛXΠΣ^{O} TMΦOΘ^{M2}PΨΩ agrelbsc; humerum 49, 15, G^{c}CΛXΠΣ^{OM}BTΦ$^{R2\,ZP}$Θ^{A*G2}ΨΩ agrelbsc | hunius 42, 13, Ψ^{M} | huruibus (= urbibus) 41, 35, C; hurbibus 41, 48, C | hut (= ut) 3, 5; 6, 17; 18, 25; 41, 49; 49, 16, C | hutere 16, 6, C | hutrosque 27, 45, C.

h *inserta:*

abheri 29, 33, Σ^{T} | adducham 6, 17, Λ^{H} | adherit 4, 7, Σ^{T}Ψ^{DM*}Ω^{M} | archa 7, 18, CΛΣBP*Ωa; 8, 4, CΛΣBPΨ^{B}Ωa; archae 6, 15, CΛΣBM*PΩa; 6, 16, CΛ ΣBM*PΨ^{M}Ωa; 8, 6; 8, 13, CΛΣBPΨ^{B} Ωa; archam 6, 14, ΛΣ^{O2M}BΦ^{P}PΩa; 6, 18, CΛΣBΦ^{P}Ωa; 6, 19, CΛΣ^{OM}BΦ^{P}Ωa; 7, 1, CΛ^{H}Σ^{OM}BΩa; 7, 7; 7, 9, CΛΣB Ψ^{B}Ωa; 7, 13, CΛΣΨ^{BF}Ωa; 7, 15, CΛ ΣBΩa; 7, 17, CΛΣ^{M}BP*Ψ^{F}Ωa; 7, 23, CΛ^{H}Σ^{M}; 8, 9, ΛΣ^{TO2M}Ψ^{M}Ωa; *ibid.*, CΛ

ΣBPΨ^{B}Ωa; archa (*ablat.*) 6, 16, CΛΣ^{OM}BPΨ^{M}Ωa; 7, 13, B; 7, 23, Λ^{L}Σ^{TO}BPΩa; 8, 1, CΛBPΩa; 8, 9, CB; 8, 10; 8, 16, CΛΣBΩa; 8, 18, Ω^{M}; 8, 19, Λ^{H}Ψ^{BM}Ω; 9, 10, CΛΣ^{OM}BPΨ^{B}Ωa; 9, 18, CΛΣBΨ^{B}Ωa | archus 9, 14, C; 21, 16, B; harchus C; archus 49, 24, C; archum 9, 13, Σ^{O}Ω^{M}; 27, 3, Λ^{H} | bithumen 11, 3, Ψ^{B}; bithuminis 14, 10, Ψ^{B} | charo 37, 27, Σ^{T} | chataracte 7, 11, C; catharacte Ω^{S}a; catharacthae P; catharactae 8, 2, GPΩ^{S}a | choire 26, 10, Σ^{O} | dechora 24, 16; 29, 17, Φ^{P} | dehorsum 49, 25, C | filihe 36, 39, C | habutimini 19, 8, C | macheria 38, 29, G^{C}ΛTΦ^{RAZGP*} | machilente 41, 19, Λ^{H*}; machilentae 41, 27, A; machilente BΛ^{H*} | pascham 30, 31, B; 50, 21, Π^{C} | philosus 14, 6, Θ^{AM*} | plathea 19, 2, G | plathanis 30, 37, Φ^{Z*} | praeherat 40, 2, Σ^{T}; preherat O | puthei 26, 20, Π^{C2} | risith 17, 17; 18, 10; 18, 12, C | sacchi 44, 1, G; saccho 44, 12, G*; sacchorum 43, 21, G; sacchos 44, 1, G | scortho 34, 31, Λ | sehorsum 32, 16, C | speluncha 19, 30, B; 23, 17, Σ^{O}; 49, 29, A; speluncham 23, 9, Σ^{O}Ω^{S} | sthola 41, 42, O | thauros 32, 15, a | tothidem 24, 22, CX; 32, 22, XΣ^{T}B; 41, 6, Λ^{L}XB; tohidem Σ^{T}; tothidem 45, 23, CXB; tohtidem Σ^{T} | tymphanis 31, 27, CTΦ^{RV}Θ^{AM}P; timphanis ΛΣB.

h *omissa:*

abeo (= habeo) 30, 3, Σ^{M}B; 30, 34; 32, 5, C; 43, 23, Λ^{L}Σ^{M}Ψ^{M}; abes 27, 38, Λ^{L}; abet 23, 9, Ψ^{M}; 44, 20, CΨ^{M}; abemus 31, 14, C; abetis 44, 19, BΨ^{M}; 47, 3, Ψ^{M}; abent 46, 32, C; abebat 11, 30, C; abebant O; abebat 12, 20; 13, 1, Ψ^{M}; 14, 10, CΨ^{M}; 27, 15, CO; 28, 9, C; 29, 16, Σ^{M}; 32, 13, C; 37, 24, CΨ^{M}; 46, 1, C; abui 33, 8, Σ^{M}BΨ^{M}; abuisti 30, 30, Σ^{M}B; abuit 30, 43, CO; abuerat 24, 36, OΨ^{M}; abebis 35, 17, CΛ^{L}Σ^{M}; abebit 18, 10, C; abeam 30, 3, CΠ^{C*}; 33, 13, CO*; abeat 38, 23, BΨ^{F}; abeamus 47, 18, CΨ^{M}; abeatis 42, 34, Ψ^{M}; abetur 42, 28, CΣ^{M}; aberemus 43, 7, Σ^{M*} O*Ψ^{M}; aberent 30, 38, C; abueris 32, 17, CΣ^{T}Ψ^{M}; abens 12, 8, Ψ^{M}; abere 36, 6, C; 43, 6, CΣ^{M}; 45, 7, Ψ^{M}; 47, 24, Σ^{M}Ψ^{M}; aberi 29, 33, Σ^{M}B; abheri Σ^{T}; abere Ψ^{M} | abitant 13, 7, Ψ^{M}; abitabat 14, 7, Ψ^{M}; abitabant Σ^{T2}; abitant Σ^{T*}; abitabat 14, 12; 14, 13, Ψ^{M}; 25, 27, Σ^{T}; 39, 2, C; abitauit 4, 16, CΣ^{T}; abitabit 13, 12, C; abitauit (*bis*) Ψ^{M}; abitabit 13, 18, B; abitauit 22, 19, CΛ^{L}; 33, 18, Σ^{T}Ψ^{M}; abitabit B; abitauit 36, 8, C; abitabit 49, 13, Ψ^{M}; abitauerunt 11, 2, Σ^{T}Ψ^{M}; 11, 31, CΣ^{T}Φ^{P}OΨ^{M}; abitauerat 19, 29, O*; abitaberat BΣ^{T}; abitabimus 34, 16, C; auitabimus O; abitate 34, 10, C; abitaret 35, 22, CΣ^{T}; abitarent 13, 6, CΨ^{M}; abita 20, 15; 35, 1, C; abitare 13, 6, CΨ^{M}; 16, 3, Σ^{T}; 36, 7; 47, 6, Ψ^{M} | abitatio 10, 30, O | abitudo 41, 4, B | abitu 38, 14, CΣ^{T}; 38, 19, CΣ^{M} | ac (= hac) 7, 1, B; 19, 34, BΦ^{GZ*GP}; 21, 5, BΨ^{B*}; 25, 30, Σ^{T}Ψ^{BF*M}; 30, 15, BΦ^{RG}Ψ^{BM}; 30, 20; 47, 30, B | aderebit 2, 24, XΣ^{M}Ψ^{M} | adesit 34, 8, CΛ^{L}XΠ^{D}Σ^{M}BΨ^{M}; adęsit Θ^{G*} | adpreenderunt 19, 16, CX; adpreendat 19, 19, CX; adpreenderis 27, 3, X; adpreensa 39, 12, CX; adpreensam 8, 9, XΣ^{T}; adpręensam O; adpreendens C; adpreensam 48, 17, CXΣ^{T}; adpreensis 44, 4, CXΣ^{T}; 44, 6, XΣ^{T} | aduc 4, 25, CΣ^{T}; 7, 4; 18, 22, Σ^{M}; 18, 32, Σ^{TM}; 25, 6, Σ^{M}; 29, 7, Σ^{TM}O; haduc C; aduc 29, 9, Σ^{TM}; haduc C; aduc 37, 2, CΣ^{TM}; 40, 12, Σ^{TM}; haduc C; aduc 43, 27; 43, 28, Σ^{TM}; 45, 3, Σ^{TM}B; 45, 6; 45, 11; 45, 28, Σ^{TM} | aedum 38, 17, Ψ^{BF}; ędum XΣ^{T}B; edum Σ^{M}Ψ^{M}; aedum 38, 20, Θ^{G*}Ψ^{M}; ędum XΣ^{T}; edum Σ^{M}BΨ^{B}; aedum 38, 23, Ψ^{F}; ędum X; edum Σ^{TM}BΨ^{BM}; aedi 37, 31, Ψ^{BM}; ędi Σ^{T}; edi G†XΣ^{M}BΨ^{D*}; aedorum 27, 16, GT; edorum XΣ^{TM}B; aedos 27, 9, T; ędos Λ^{L}X; edos GΠ^{C}Σ^{TM}BΦ^{ZV}Ψ^{BM} | aerentem 22, 13, Σ^{T}Θ^{G†}; erentem Σ^{M}Ψ^{F} | anc 38, 29, B | appreenderunt 19, 16, Σ^{T} | arena (= harenam) 32, 12, Λ^{L*}XΠ^{C*}Σ^{M}BΨ^{M}; arenae 41, 49, Π^{C}AΦ^{AP}Θ^{AG*}Ψ^{BF2} grelbsc; arena XM*Ψ^{F*M}; arene Λ^{H}Σ^{TM}BΩ^{M}a; arenam 22, 17, Λ^{H}BM*Φ^{VP}Θ^{G*}PΨ^{F}Ω^{M} agrelbsc; 32, 12, Λ^{L2H}Π^{C2}Σ^{T}OΘ^{AG*}Ψ^{BF} agrelbsc | ausit 24, 45, GCXΠ^{C}OΨ^{B}; au-

riam 24, 19, ΛL*XΠcΦPOΨB; 24, 44, GΛHXΠcO; auriret 24, 20, CXΠcAO ΨB*; austam 24, 20, XΠcOΨB; austo 27, 25, G2XΠc*D*ΣTBOΘG*ΨBDM; auriendam 24, 11, ΛLXΠcΣotMAΦZ*PO ΨBFM; 24, 13, CXΠcAOP*ΨBM; 24, 43, GCXΠcAOP*ΨBM | braciorum 49, 24, ΛLXΣT | coibere 45, 1, CΛXΣMBM* | conpreendit 31, 23, X; conpreendunt 41, 26, X | depreensam 20, 16, CXΣT | erba 47, 4, XΣTM; erbas 3, 18, XΣTM; aerbas Πc | ereditate 31, 14, CΠc | eres 15, 3, ΣMBΦPΨM; ęres X; eres 15, 4, ΣMBΦRtPΨBM; 21, 10, ΣMΨB | eri 19, 34, ΣMBΩS; ęri X; eri 31, 2, XΣO*MBΦA; 31, 5, ΣMBΨM; 31, 29; 31, 42, XΣMB | eunucus 39, 1, ΛLXΣTMB; eunuco 37, 36, XΣTMB; eunuci 40, 1, ΛLXΣTM | extraentes 37, 28, GCXΣTMBΨM | ic 16, 12; 35, 20, B | idria 24, 17, ΣOM; 24, 45, XΣOMΨF; idriam 24, 14; 24, 15; 24, 16, ΣOM; 24, 18, XΣOMΨB; 24, 20; 24, 46, ΣOM | iemps 8, 22, O*ΨM; yems XΣT | ircos 30, 35, ΣTMBΨB; yrcos X ΠD; yrccos C; ircos 32, 14, ΣTM; yrcos CXΠDBΨB | is 22, 20, ΨM; isdem 26, 18, ΛΣOMMΦΘMP | ispidus 25, 25, ΨDM; yspidus CXΣO | macinantur 42, 11, ΛLXΣTA* | odie 4, 14, CXΣMO; 21, 26, XΣOt; 22, 14, XΣOtB2; odiae C; odie 24, 12; 24, 42; 31, 48, X; 40, 7, XB; odię 31, 48, B | olera 9, 3, ΛXΠc ΣTO*MBTMΦAZVΘAΨBDMΩS agrelbgc | olocaustum 22, 3, ΛLΣM a; 22, 13, ΣMBa; olocausti 22, 6, ΣMa; 22, 7, ΣMBa; 22, 8, ΣTMa; olocausta 8, 29, XΣOMBa | omini 34, 14, C | orrea 41, 35, CXΣTMB*ΨB; 41, 47, ΛXΠDΣTM BΨB; 41, 56, ΛXΣMΨM; orreis 47, 22, ΛLXΣTO*MBΨB | orror 15, 12, X | ospitium 24, 32, ΠΣO*OΘA*; ospi, tio XΣM | oste (= hostes) 14, 20, ΨM | proibere 23, 6, CΛLXΣM; proibitae 8, 2, GCΛLXΠcΣTMΨM | pulcra 12, 11, C ΛXΣOMBO*ΩMa; 12, 14, CΛHXΣBΩM a; 39, 6, CΛHXΣTMBΘAΩMa; pulcrum 2, 9, CΛL*HXΣBa; 3, 6, CΛHXΣTMBa; pulcrae 6, 2, CΛXΣTMBa; pulcras 41, 18, ΛHXΣOMBa; pulcre 41, 2, CΛHXΠ ΣTMBΩa; pulcriores 49, 12, GtCΛHX ΣBΘHa; pulcerrima 24, 16, CXa; pulcerrimae 41, 22, GCΛLXΠcΣTM*Ba | pulcritudinis 49, 21, ΛHXΣBa; pulcritudinem 26, 7, CΛHXΠcΣΩMa; 41, 7, CXΣBΩMa; pulcritudine 29, 20, B | retraente 38, 29, CΛLXΣTMBΨB | sepulcrum 35, 20, CΛHXΠDΣa; sepulcri 23, 4, CΛHXΠDΣO*MBΩJMa; 23, 9, XΠΣOM ΘG*a; 49, 30, ΛHXΠΣDTMa; 50, 13, C ΛHXΠDΣBΘHa; sepulcro 47, 30, CXΣ BOta; 50, 5, ΛHXΠDΣa; sepulcris 23, 6, CXΠΣMO*ΩJa | subueerent 45, 23, X | tesauros 43, 23, ΛL*XΣTM | ueementi 27, 33, X; 50, 10, CX; ueementer 7, 18, CX; uaeaementer ΣM; ueementer 17, 2, CX; 26, 13; 43 1, X; ueementissime 17, 6, CXO; 19, 9, CX | uius 24, 13, C; uiusscemodi 43, 22, ΣT | umilitatem 29, 32, ΣT | umo 2, 19, ΨM | ydria 24, 15, CO*; 24, 17, ΛXΠc ΨBΩSJa; 24, 43, CΛΠcΩSJa; 24, 45, CΛ ΠcΨBΩSJa; ydriam 24, 14, CΛXΠcΨBF ΩSJa; 24, 15, ΛHXΠΨBFΩSJa; 24, 16, CΛXΠcΨBΩSJa; 24, 18, CΛΠeΩSJa; 24, 20, CΛXΠcΨBΩSJa; 24, 46, CΛXΠcΨBF ΩSJa.

i *pro* a:

aduenerit (= rat) 31, 10, T* | aeririum (= rar) 47, 14, G* | appellabitur (= ba) 36, 39, ΘM* | errabit (= bat) 21, 14, ΛL | habebit (= bat) 29, 16, ΨB* | habitauit (= bat) 23, 10, O | ingressi (= sa) 19, 35, ΨF* | irascimini (= ca) 45, 24, A | mandragoris (= ras) 30, 15, ΣMB | ostenderit (= rat) 22, 9, ΨD | quadrigenarius 26, 34, ΦZ* | qui (= qua) 41, 55, X | uiuit (= at) 12, 13 M*ΦZΨM.

i *pro* ae:

capri tui (= ae ae) 31, 38, O | completi (= tae) 15, 16, ΦZ* | confortati (= tae) 49, 26, ΛL* | egressi (= sae) 9, 10, B | hic (= haec) 19, 20, ΩSJage | ingressi (= sae) 46, 26, ΠcO | qui (= quae) 14, 3, X; 14, 24, PΨD; 24, 18, ΛL; 24, 43, C*; 38, 25, P*; 46, 27, ΨM; 47, 26, B.

i *pro* e:

abiam (= abeam) 30, 26, T* | abigeris (= res) 31, 26, ΠcA*ΦZ1P*; abegeris ΦZ2; abigibat (= ge) 15, 11, P* | accidite (= ce) 45, 4, ΨM; accederit (= ret)

37, 18, M*; accidentes (= ce) 43, 19, A | accipit (= ce) 4, 19, O; acciperant 43, 34, TO; acciperit 27, 46, ΠcΘG*; accipisset 38, 14, ΦA*ΩJ | additis (= de) 32, 20, A | adoliscens (= les) 34, 19, ΦRA*Z*; aduliscens OP*; adoliscenti 39, 10, ΦRAZ; aduliscenti GcP*; aduliscentulum 4, 23, ΦRA2V2P*; aduliscentia 8, 21, P*; adoliscentia ΦR2A*Z; aduliscentia 48, 15, ΦP*OP*; adoliscentia ΦR*AZVP2 | adquiiscens (= quies) 39, 8, O | aetati (= te) 21, 5, ΦZ* | alieniginae (= ge) 17, 27, T*ΦA*ΘA*M* | arietim (= tem) 15, 9, ΦZ2 | ascendi (= de) 50, 6, ΦZ†V* | auis (= es) 15, 10, P* | benedicit (= cet) 49, 25, P* | buccillam (= cel) 18, 5, O | centinario (= te) 17, 17, M* | cimento (= ce) 11, 3, CΛLX* ΣBTΦZ*OΘAMΨDF*M | circumciditur (= det) 17, 10, O; 17, 12, O (*bis*) | ciuitatis (= tes) 19, 25, ΛL*; 19, 29, ΣO*ΦA*ΨD | cognationis (= es) 12, 3, BΦV* | comedis (= es) 3, 14, T*P*; comedit (= det) 49, 27, ΘA*P*; comederis (= res) 3, 17, P*; comederitis (= re) 3, 1, AΨM; comisuri (= es) 43, 25, O; commisuri 43, 16, T* | comparit (= ret) 37, 30, P* | concipisti (= ce) 16, 11, M*; concipisse 16, 4, ΩM | conterit (= ret) 3, 15, A† | conuinit (= ue) 48, 18, Gc | cridi (= credi) 27, 33, ΛL* | decim 5, 14, M*Ω*; 14, 14, M*; 16, 3, M*P*; 18, 32, M*; *ibid.* M*ΦV2P*; 31, 7, M*; 31, 41, M*P*; 32, 15, M*ΦA*G; 42, 3, M1; 45, 23, M* ΦZ*P*; 47, 28, TM*; 50, 22; 50, 25, M* | dicitis (= ce) 45, 9, GΛL*Πc | deficerint (= fe) 47, 18, P*; deficisset 47, 15, A* | di (= de) 20, 8, P* | dilataris (= res) 32, 12, O; dilatabiris (= be) 28, 14, ΦR*GV | dilebo (= de) 7, 4, Gc | dilectabile (= de) 3, 6, ΦA*Z†VO*P* | dilicias (= de) 49, 20, T*ΦAZVP*P*; dilitias M*ΨM | diliniuit (= de) 34, 3, ΘM*P* | dirigit (= get) 24, 40, P*; dirigibat (= ge) 39, 23, Gc; dirixerunt (= rex) 18, 16, M* | dissiminati (= se) 10, 18, ΛL*P*; diessiminati G*; desiminati O | discendit (= desc) 24, 45, O; 24, 64, M*; 42, 38, T*; 44, 26, P*; discendet M*; discendat O; discendimus 43, 20, A* ΘG*; discenderunt 43, 15, M*; discendam 37, 35, ΩS*; discendas 26, 2, ΦA*P*; discedas Πc; discendamus 11, 7, M*OP*; discendentes 28, 12, A* | disestent (= desis) 11, 6, ΛL* | dispensatori (= re) 44, 4, ΣOBTΦRAGVPΨBDF | dispexit (= des) 16, 4, ΛLΦVΘMP; dispiciret 29, 31, XT*ΘMG2P | dispectui (= des) 16, 5, ΘMP | distrauit (= des) 24, 32, TP*; dixtrauit C* | diuerterent (= de) 19, 3, GCΛL2HXΣBTM2ΦZ2 ΘAMGΨF*MΩSJ agrelbgc; diuerteret ΩM | diuidit (= det) 49, 27, P* | dominabiris (= be) 4, 7, ΦR2A*Z*GV | eligerant (= ele) 6, 2, ΦR2; eligeris 13, 9, XΩM | exercite (= ce) 34, 10, ΛLOP* | faciim (= iem) 44, 26, ΛL* | famis (= mes) 12, 10, CΛL*XΣTA*T*ΦZ*ΘA*M*P*; 41, 30, ΛL*XΣTΦA*Z*G*ΘA*M*G; 41, 50, ΛL* A*ΦA*OΘA*M*GP*; 41, 54, ΛL*A*ΦZ* OΘA*M*GP*; 41, 56, ΛL*A*ΦA*Z*P*O ΘA*M*GP*; *ibid.*, CΛL*OΘA*M*GP*; 42, 5, ΛL*ΣT*BΦA*Z*P* OΘA*M*G P*ΨB*; 43, 1, ΦZΘA*M*GP*; 45, 6, ΛL*XA* ΘA*M*GP*; 47, 13, CΛL*ΣT*A*ΘA*M*G P* | ficistis (= fe) 43, 6, O; faceris (= res) 20, 10, O; 32, 12, OP* | facultati (= te) 31, 1, ΛL* | figit (= et) 16, 12, P* | fratris (= tres) 13, 8, M*; 34, 25, ΨDFM; 42, 6, ΨM; 50, 18, ΛL | fugiret (= ge) 31, 20, ΛL*H*XP*ΨB†; 31, 22, XM*P*; 35, 7, XP*; fugire 19, 20, XA*; 31, 27, XT*P* | generationis (= nes) 11, 27, M* | gregis (= ges) 29, 7, T*ΦZ*ΘM*; 31, 18, P*; 31, 43, ΣM; 32, 19, P*; 33, 13, P* | habitatoris (= res) 36, 20, ΠD2T2M2ΦRAGVPΘM2ΨDF c | hebdomadim (= dem) 29, 27, G† | heris (= res) 15, 3, ΨF* | hominis (= nes) 39, 14, Gc | iacire (= ce) 21, 16, X | illi (= ille) 35, 14, P*; 45, 4, G* | indigio (= geo) 33, 15, ΘG* | ingrauiscente (= ues) 47, 4, M*OP* | iniamus (= ine) 26, 28, CΛLXΠDΣO*MBT2ΘG*; 31, 44, CXΠΣTO*MM*OΨB2DFM | inluderit (= ret) 39, 17, Gc | insidiabiris (= be) 3, 15, ΦA*GV | intelligam (= le) 24, 14, ΛHΠDΣOMΦRZ*GΘAMG2ΨBΩagrclbgc; intelligeret 42, 23, CXΣOMBΦRZGP* ΘAMGΨBΩagrclbgc | intercidite (= ce) 23, 8, M* | interficit (= fe) 4, 8, O; interficerit 4, 15, O* | intumiscere (= mes)

38, 24, O | ipsi (= ipse) 32, 20; 32, 31; 36, 19, P* | isti (= iste) 15, 2, C; 38, 28, G^{c} | iuuenis (= nes) 14, 24, P* | lapidi (= de) 29, 2, $Π^{c}$ | linirent (= le) 37, 35, $ΛXT^{2}Θ^{AMG}PΨ^{B}$*; delinirent $Ψ^{M}$ | lintis (= lentis) 25, 34, O | litori (= re) 49, 13, $Λ^{L}$* | maioris (= res) 50, 7, A* | maturiscere (= resc) 40, 10, O | mercis (= ces) 15, 1, CT*; 30, 32, $BΦ^{Z}$*OP*; mercedis (= des) 31, 8, $Σ^{O}M$*$Ψ^{M}$* | meritrix (= re) 38, 21, P^{2} | minoris (= res) 29, 26, $Ψ^{M}$ | mittit (= tet) 24, 7; 24, 40, P*; mitti (= te) 43, 8, $Λ^{L}$* | monitae (= ne) 23, 16, $Θ^{M}$*; monite $Ψ^{M}$ | moriris (= rer) 45, 9, $Φ^{R}$*; morirer 26, 9, $TtΦ^{R*A*Z*G2}$; moriretur 38, 11, $Φ^{R*AGV}Ψ^{DFM}$; 50, 16, $T^{2}Φ^{R*A*GV}$ $Θ^{H*A*}Ψ^{B*M}$; morietur (= rere) $Φ^{Z}$* | negligitis (= gle) 42, 1, $ΛΣ^{O}T^{2}Φ^{G}Θ^{G2}$ $Ψ^{B3}Ω$ agrelbgc | nepotis (= tes) 46, 7, O*P* | nocti (= te) 20, 3, P* | nomini (= ne) 38, 9, $Σ^{T\dagger}$ | nonaginaria (= ge) 17, 17, $CΛ^{H}XBA$*O | numerari (= re) 13, 16, $Θ^{A}P^{2}$ | occidit (= det) 4, 14, P* | octinginti (= gen) 5, 17, O; octingintos, 5, 13; 5, 19, O; octingintis, 5, 13, M* | olio (= oleo) 27, 37, $ΛΣ^{OM}$ | omnis (= es) 41, 57, A*; 46, 27, $Ψ^{B}$* | optimi (= me) 39, 3, P* | panis (= nes) 27, 17, $Θ^{G}$* | parcis (= ces) 18, 24, P* | pastori (= res) 26, 20, $Φ^{Z}$* | patri (= patre) 34, 6, $Λ^{L}$*BP; patris $Λ^{H}$*$Σ^{T}$; patri (= tre) 50, 14, P*; patris (= tres) 46, 34, $Λ^{L}$O; 48, 15, XM*O | peccaris (= res) 20, 6, O* | pergis (= ges) 24, 38, P*; pergimus (= ge) 43, 4, A*T*P* | perias (= reas) 19, 15, O | pinguidine (= gue) 27, 28, $Φ^{A}$*P*; puinguidine G^{c}; pinguidine 27, 39, M*$Φ^{A}$*OP*; pinguine $Λ^{L}$* | pirduxit (= per) 24, 27, $Φ^{P}$* | piscis (= ces) 9, 2, O | possidi (= se) 4, 1, GP*; possidit 47, 27, P*; possiderat 46, 6, $CΛ^{L}$* $XΠ^{c}Σ^{TO}$*BM*$Φ^{RZG}Θ^{A*}Ψ^{BM}$ a; possidebat A; possiderant O; 12, 5, $CΛ^{L}$*X $Σ^{TM}$BA*TM*$Ψ^{DF}$; possiderunt $Φ^{RAZG*V}$ $Ψ^{M}$; possederis (= possideres) 15, 7, O | ponit (= et) 46, 4, P* | possit (= set) 32, 25, AP*; possint 19, 11, $Π^{c\dagger}$P* | praecipisti (= ce) 27, 19, M*; praecipit 3, 3; 12, 20; 24, 51; 26, 10, O; 31, 16, $Λ^{L}$*; precipis $Φ^{A2}$; pracipit O; praeciperam 3, 11, O; praeciperat 12, 4, A*; 17, 23, M*O; 21, 4, AO; 47, 11, O; praecipisset 28, 6, M* | principis (= pes) 25, 16, $Π^{c\dagger}$ | pulmintum (= men) 27, 4, $Λ^{L\dagger}$ | quadringintos (= gen) 23, 16, M*; 33, 1, OP*; quadringintis 23, 15, M* | quadraginarius (= gen) 26, 34, XP* | qui (= que) 24, 18, P* | quiesci (= sce) 26, 2, M* | reducit (= cet) 48, 21, P* | respondibimus (= de) 44, 16, $Ψ^{B}$ | risinam (= re) 37, 25, O | saltim (= tem) 16, 2, $CΛ^{L}XΣ^{TO}$BT*M* $Φ^{RAZGV}Θ^{AM}$P*$ΨΩ^{SJ}$; psaltim $Φ^{P}$; saltim 24, 55, $CΛXΣ^{O}$TM* $Φ^{RAZGV}Θ^{AMG2}$ P* $Ψ^{BDF*M}$; 33, 15, CΛXΣBT*M*$Φ^{RAZGV}$ $Θ^{AMG}$P*Ψ | segetis (= tes) 41, 47, $Λ^{H}$*; segites (= getes) 41, 47, M* | semini (= ne) 9, 9, BT*P*; 22, 18, CBT*$Θ^{G\dagger}$ P*; 46, 6, $Σ^{M}$BT*$Φ^{A}$*$Ψ^{B2}$ | sepilias (= pe) 47, 29, $Ω^{M}$; sepiliuit 23, 19, $Θ^{A}$* | septina (= te) 7, 2, C*P*; 7, 3, G^{c}P* | septingintos (= gen) 5, 26, O | seruituti (= te) 47, 19, B | sexaginarius (= gen) 25, 26, $CΛ^{L}ΠΣΘ^{G}$ grelgc | sexcentisimo (= te) 7, 11, MP; sescentisimo 8, 13, O; sexcentisimo M*P* | sidecim (= se) 46, 18, C | sospis (= pes) 43, 28, $TΘ^{G}$P* | stillis (= stel) 1, 16, G^{2}; stillas 26, 4, $Λ^{L}$*; 37, 9, O* | subuerterit (= ret) 13, 10, M*P*; 19, 29, P* | suscipi (= ce) 19, 21, $Λ^{L}$* | suspendit (= det) 40, 19, M* | tangeris (= res) 20, 6, O* | tedit (= taedet) 27, 46, P* | tenis (= tenes) 38, 18, P*; tenebiris (= be) 24, 8, $Φ^{RGV}$; teneutis (= tes) 43, 26, $Λ^{L}$* | tris (= tres) 9, 19, O; tricentos (= tre) 14, 14, BM*P^{2}; 45, 22, T*P^{2}; tricentis 5, 22, BT; 9, 28, BT* M*P^{2}; 11, 13, T*M*; tricenti 5, 23, BM*P^{2} | turrim (= rem) 11, 4, $Λ^{H}Σ^{M}$ $Φ^{A2}Ω^{M2}$ relgc; turrym $Ω^{M}$*; turrim 11, 5, $Λ^{H}Σ^{M}Φ^{A2}$ gc; turrym $Ω^{M}$; turrim 35, 21, $Σ^{M}T^{2}Ω^{M}$ | uegitat (= ge) 9, 15, M*P* | uellit (= let) 28, 11, P* | ueriitati (= te) 32, 10, $CXΣ^{M}$ | uesperi (= re) 29, 23, $G^{\dagger}$ | uesti (= te) 41, 14, $Φ^{Z}$* | uiceretur (= uescer) 25, 28, O; uiscendum 1, 30, M* | uidiam (= uideam) 33, 10, O | uindebat (= uen) 41, 56, M*P*; uindedistis 45, 4, T*; uindebantur 42, 6, T*P*; uindatur 37, 27, M*P*; uinde-

rentur 42, 1, T*; uindere 47, 22, M* | uinditione 47, 14, Λ^{L*}M*Φ^{Z*}P* | uipres (= uep) 22, 13, Φ^{R} | uiro (= uero) 22, 24, Φ^{R} | uocabiris (= be) 17, 5, Φ^{OV}; 35, 10, Φ^{RGV} | urenti (= te) 41, 27, C | uridine (= ure) 41, 6, T*M*Φ^{RZ*GV}Θ$^{AM^2G*}$Ψ^{DM}; uridinae Φ^{AP}; uridine 41, 23, M*Φ$^{RAGVP^2}$Θ^{AM*}; uridinae Φ^{Z}; uridine Φ^{P*}Θ^{G*}; oridine O | uxori (= re) 20, 2, O; uxoris (= res) 31, 50, M*.

i *pro* g:

iermanus 27, 35, Λ^{L}.

i *pro* o:

annis (= os) 41, 34, Λ^{L*H}X | asinis (= nos) 34, 28, B | ditabit (= dotauit) 30, 20, X | illi (= illo) 47, 17; 48, 19, Ψ^{B*} | illis (= illos) 19, 3, M* | iustis (= tos) 18, 26, Σ^{T} | qui (= quo) 24, 11, Ψ^{B} | sepulti (= to) 50, 14, Φ^{A*} | singulis (= los) 32, 16, P*; 39, 10, B | trecentis (= tos) 45, 22, Φ^{V} | uni (= uno) 42, 27, Ψ^{B*}.

i *pro* u:

conspecti (= tu) 39, 21, Ψ^{M} | credulis (= lus) 39, 19, P* | cunctis (= tus) 41, 40, Λ^{L} | dissimilante (= mu) 19, 16, O | dixerunt (= dux) 37, 28, Ψ^{F*} | ibi (= ubi) 2, 11, G^{C} | illi (= illum) 32, 20, B; 45, 28, Ψ^{F*} | inminuta (= muni) 42, 12, G*CΠ^{C}Σ^{M}Θ^{A} | facti (= tum) 30, 39, Ψ^{B*} | famili (= mu) 44, 31, O | fumi (= fumum) 19, 28, Σ^{M} | futiri (= tu) 41, 35, Λ^{H} | possimus (= su) 34, 14, Ψ^{F*}; possint (= su) 44, 1, Σ^{O*} | redditis (= tus) 41, 13, Λ^{H} | sint (= sunt) 25, 24, Λ^{L*} | somnis (= nus) 31, 40, Ψ^{B*} | subiectionem (= subuec) 45, 19, OΨ^{M} | timens (= tumens) 31, 36, Ψ^{M} | tinica (= tu) 37, 23, Λ^{L} | uernaculis (= lus) 17, 12, OΨ^{M*}.

i *pro* y:

abissi 1, 2, Λ^{H}XΣ^{OM}Θ^{M}𝔞; habissi C; abissi 7, 11, ΛΣBΘ$^{M^2}$; 8, 2, ΛΣ^{TM}Θ$^{M^2}$𝔞; habissi C; abissi 49, 25, ΛΣΘ$^{M^2}$Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | amigdalinas 30, 37, ΛΠ^{D}Σ$^{TO^2M}$BAΦ^{RAG}OΘ^{A}Ψ^{BDM}Ω𝔞; amicdalinas X; hamicdalinas C; migdalinas Σ^{O*} | azima 19, 3, GΠΣBMΦ^{RAZVP}Θ^{G}Ψ^{DFM}Ω^{JM}𝔞𝔷𝔠; azimam Λ^{H}X; hazima C; acima Λ^{L} | bissima 41, 42, Λ^{H}P; bissyna Λ^{L}; bissinam XΣBΦ^{A}Ψ^{BF}Ω^{SM} | butirum 18, 8, ΛXΣBΩ^{M}𝔞 | gira 30, 32, CΛΠΣBΦ^{P}Θ$^{A^2M^2G}$Ψ^{BM}Ω𝔞 | hidriam 24, 14, Φ^{P}Ω^{M}; idriam Σ^{OM}; hidriam 24, 15, Φ^{V}Ω^{M}; idriam Σ^{OM}; hidriam 24, 16, PΩ^{M}; idriam Σ^{OM}; idria 24, 17, Σ^{OM}; hidriam 24, 18, PΩ^{M}; idriam XΣ^{OM}Ψ^{B}; hidriam 24, 20, Φ^{V}Ψ^{F}Ω^{M}; idriam Σ^{OM}; hidria 24, 43, Ω^{M}; idria XΣ^{OM}Ψ^{B}; 24, 45, XΣ^{OM}Ψ^{F}; idriam 24, 46, Σ^{OM} | inclitus 31, 1, CΛXΠΣBMΦ^{Z}O*Θ$^{A^2M^2}$PΨ^{BDM}Ω𝔞; 34, 19, CΛXΠΣBMΦ$^{A^2Z}$OΘ$^{A^2M^2G^2}$PΨΩ^{JM}𝔞; inclytus Φ^{A*}Θ^{A*M*G*V} | siri 25, 30, Λ^{H}Π^{C}ΣΦ^{A}Ω^{M} | timpanis 31, 27, Π^{C}Ψ^{B}Ω^{J}𝔞; timphanis ΛΣB; timfanis X.

in *pro* a:

noningentorum 9, 29, O.

in *praepositio adsimilata et non adsimilata*

ante l:

illatis 27, 18, Λ^{H}Π^{D}Σ$^{O^2}$M^{2}Ψ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠; inlatis GCΛ^{L}XΠ^{C}Σ^{TO*M}BATM*Φ^{RAZVP}OΘ^{AMG}PΨ^{DM} | inlicitam 34, 7, Λ^{L*}; illicitam Λ$^{L^2}$Ψ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inlicitum 34, 14, Λ^{L*}; illicitum Λ$^{L^2}$Σ^{O}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; 43, 32, Λ^{L}Σ$^{O^2}$Φ^{G}Ψ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inluderet 39, 14, Λ^{L*}Σ^{O*}M*; illuderet Λ$^{L^2H}$Π^{D}Σ$^{O^2M}$M^{2}Φ^{G}ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inluderet 39, 17, Λ^{L*}Σ^{O*}M*; illuderet Λ$^{L^2}$Π^{D}Σ$^{O^2M}$M^{2}Φ^{G}Ψ^{BDF}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inludere 27, 12, GCΛ^{L}XΠ^{C}Σ^{T}BATM*Φ^{RAZP}OΘ^{AMG}PΨ^{DM}; illudere Λ^{H}Π^{D}Σ^{OM}M^{2}Φ^{GV}Ψ^{B}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠 | illuminent 1, 15, Λ^{H}ΠΣ^{O}M*Φ^{GV}OΨ^{BF}Ω𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | inlustrem 12, 6, T*M*Φ^{V*}; illustrem Λ^{H}ΠΣ^{O}T^{2}M^{2}Φ$^{GV^2}$ΨΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠.

ante m:

imminente 35, 18, CΛ^{H}ΠΣ^{OM}TΦ^{RG}OΘ^{AG}Ψ^{DFM}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | imminutae 8, 1, Φ^{G}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; 8, 13, ΠMΦ^{RG}Ψ^{D}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | immisit 2, 21, Π^{D*}Σ^{O}M^{2}Φ^{G}Ω^{SJ}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inmisit Π$^{CD^2}$M* | inmolaret 22, 10, CX; imolaret Σ^{OM}B; inmolatis 31, 54, XΣ^{T}; imolatis Σ^{M} | immundis 7, 2, Ω𝔞𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inmundis Θ^{A}; immundis 7, 8, Φ^{G}Ω^{S}𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | inmutasti 31, 41, M*; immutasti Π^{D}M^{2}Φ^{G}OΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; inmutans 48, 14, T*.

ante p:

inpio 18, 25, X; inpius X | inposuisti 26, 10, GCΛXΠ^{c}Σ^{T}BATM*Φ^{AZVP}OΘ^{AMG} P*Ψ^{FM}; 29, 25, M*; inposuit 21, 14, GCΛ^{L}XΣ^{T} BATM*Φ^{AZVP} OΘ^{AM}Ψ^{F}; inpopuit P*; inposuit 22, 6, GC^{2}Λ^{L}X Σ^{TM} BATMΦ^{RAZVP} OΘ^{AMG} P; imposuerunt 9, 23, Φ^{P*}; inposuerunt GCΛ^{L}X Σ^{T} BATM*Φ$^{AZVP^2}$OΘ^{AM} PΨ^{BFM}Ω^{M}; inpositum 26, 33, GCΛXΣ^{T}BATM*Φ^{AZVP} OΘ^{AMG}PΨ^{M}; inpositis 31, 17, CΛ^{L}XΣ^{T} BATM*Φ^{AZVP}Θ^{AM}PΨ^{BM} | inpr(a)ecantes 24, 60, GCΛXΠΣ^{O}ATM*ΦOΘ^{AMG} PΨ.

ante r:

inrigabatur 13, 10, M*Φ^{A*P*}Θ^{M*}P*; irrigabatur Λ^{H}Π^{D}Σ^{OM}M^{2}Φ$^{A^2GP^2}$Θ$^{M^2}$P^{2}Ψ^{B} Ω agrelbsc; inrigandum 2, 10, M*Φ^{Z*}; irrigandum Λ^{H}ΠΣ^{OM}BM^{2}Φ$^{Z^2G}$ΨΩ agrel bsc | irritum 17, 14, CΛXΠΣ$^{T^2OM}$BATM ΦΘ^{AM}PΨ^{DFM}Ω$^{SJM^2}$ agrelbsc | inruit 14, 15, M*; irruit Λ^{H}Π^{D}Σ^{OM}M^{2}Φ^{RZGP}ΨΩ agrelbsc; inruit 15, 12, M*; irruit Λ^{H} ΠΣ^{OM} M^{2}Φ^{RAZGP}Ψ^{BF}Ω agrelbsc; inruit 46, 29, Λ^{L*}M*P*; irruit Λ$^{L^2H}$ΠΣ^{OM}M^{2} Φ^{RGP}P^{2}Ψ^{BM}Ω agrelbsc; inruerunt 34, 27, Λ^{L*}; irruerunt Λ$^{L^2H}$ΠΣ^{OM}MΦ^{RG}ΨΩ agrelbsc | irrugiit 27, 34, Σ^{M}Φ^{P}Ω^{SJ} agrelsc.

i *inserta:*

accipie (= pe) 28, 2, P* | aspectui (= tu) 48, 11, G^{c}XΣ^{T}AΦ^{Z*}Θ^{AG}Ψ$^{B*F^2}$; haspectui C | auguriandi (= ran) 44, 15, Λ^{H}XΠ^{c}Σ^{O}ATM^{2}Φ^{RAZG}Θ$^{M^2}$P*Ψ^{BDF}a; aguriandi Σ^{TM}BM*; auguriendi Φ^{VP}Ψ^{M}; auguriari 44, 5, ΛXΣ^{OM}TM^{2}Φ^{RAZ*GVP} OΘ$^{M^2}$Ψ a; hauguriari C^{2}; auguriare P*; aguriari Σ^{T}B | canistria (= tra) 40, 18, Λ^{L} | concepito (= cepto) 38, 4, Ψ^{F*} | conspectui (= tu) 48, 11, T | eium (= eum) 21, 18, Φ^{V*} | etiamne (= amne) 31, 21, O | fugierunt (= ge) 14, 10, CΛ^{L*}XΠΣ^{TM}Θ^{AM}P*Ω^{M} | filio (= filo) 14, 23, C*Φ^{Z*P*}O*Ψ^{F*}Ω^{M} a | gregium (= gum) 13, 7, XO; graegium 36, 7, G^{c} | infantium (= tum) 38, 27, XΠ^{c}Σ^{O}Ψ^{B} agrelsc | iscalam (= sca) 28, 12, Σ^{T} | hispinas (= spinas) 3, 18, B | inspiraculum 7, 22, XΣ^{T} | istatuam (= et st) 17, 7, C | istas (= stas) 24, 31, Φ^{P*}; istes (= stes) 19, 17, CO; (ego)isto (= sto) 24, 13, C | istringes (= str) 33, 4, O | istupri (= stupri) 34, 27, C | iunxisti (= unx) 31, 13, Φ^{Z*}; iuncxisti Φ^{V*} | lugiens (= lugens) 37, 34; 37, 35, Ψ^{B*} | morieris (= rer) 45, 9, X | pincernarium (= rum) 40, 20, Ψ$^{M^2}$ | sacerdotium (= tum) 47, 22, Φ^{P*} | uiuiat 12, 13, Π^{C*}.

i *omissa:*

accipes (= pies) 24, 38, Ψ^{M}; 31, 8, Λ^{L} | audens (= diens) 42, 1, Φ^{A*} | bibet (= bibi et) 24, 46, Π^{C*} | circutum (= cui) 35, 5, Σ^{M}† | collum (= ium) 49, 26, Φ^{R*} | consilis (= liis) 27, 8, O* | conugis (= iu) 39, 19, C*Φ^{Z}† | die (= diei) 2, 3, Σ^{T} P* | diuitis (= tiis) 45, 23, BA* | egredens (= di) 25, 25, O* | emtici (= cii) 17, 27, O | erat (= ierat) 31, 19, O | esex (= ei sex) 30, 20, O* | exequas (= exsequias) 50, 10, B† | facebant (= cie) 19, 9, O | familis (= iis) 47, 24, Π^{C}† | festinaut (= uit) 18, 6, Φ^{P} | fila (= filia) 46, 20, Σ^{T*}; filę (= liae) 29, 24, Ψ^{D} | fugebas (= gie) 35, 1, Ψ^{M} | habitaui (= habita ibi) 35, 1, O* | imperi (= rii) 36, 43, O | inquitas (= ini) 4, 13, G† | init (= iniit) 16, 6, Λ^{L*} | interficetur (= cie) 9, 11, O | lacina (= nia) 39, 12, C | moremini (= rie) 42, 20, O | nudustertius (= dius) 31, 2, Π^{C}AΦ^{R*A*Z*GV}O^{2}Θ^{M*}, nudustertiu O*; nudustertius 31, 5, Π^{C}AΦ^{R*A*Z*GV}OΘ^{M*} | nuptis (= iis) 29, 30, O | omnem (= hominem) 6, 7, Λ^{L*} | parendi (= ri) 25, 24, O | pecunam (= niam) 23, 13, Ψ^{M} | progredens (= iens) 12, 9, O | punetur (= ietur) 4, 15, O | quian (= quia in) 46, 3, G† | queruit (= qui er) 48, 16, B | regones (= gio) 34, 1, Θ^{G*} | seminarum (= rium) 37, 5, OP* | septuages (= gies) 4, 24, G | somni (= nii) 40, 12, Π^{C}; somnum (= nium) 20, 3, Σ^{M}; 37, 5, Σ^{M}† | spidus (= hisp) 25, 25, Σ^{M} | stae (= istae) 21, 29, O* | strpe (= stirpe) 17, 12, Φ^{V*} | sus (= suis) 36, 40, Λ^{L*} | traddi (= didi) 9, 3, Σ^{T} | transens (= iens) 15, 17, O | tuerimus (= tui er) 47, 19, Ψ^{M} | tu (= tui) 48, 6,

G† | tus (= tuis) 26, 4, C | uictu (= tui) 42, 7, ΠC | uirida (= dia) 30, 37, ΛHΣM Ωs*M | utrusque (= riu) 31, 33, ΨM.

i *false geminata vel omissa:*

abiicite 35, 2, Ωs grelvzc | abiisset 21, 14, relvz; 27, 5, Ωs grelzc | coniicere 41, 15, Ωs grelvzc | desiisset 30, 9, ΩJ relvzc | eiicis 4, 14, Ωs grelvzc; eiice 21, 10, ΣOΩs grelvzc | filii (= fili) 22, 7, ΛL*AΨM; 22, 8; 27, 1; 27, 8; 27, 13; 27, 18; 27, 20; 27, 21; 27, 25; 27, 26; 27, 37; 27, 43; 43, 29, A; 48, 19, ΛAΨB*; 49, 9, AΨB; 49, 11, A | fodii (= fodi) 21, 30, GXAΘA*; 50, 5, GCXΣO*A; fodiit (= fodit) 26, 18, GX2ΘG; 26, 22, GAΘG | fugiit 39, 12, XΣTMAΘAMG; 39, 15, CXΣTMB2AΘAMG; 39, 18, CXΣTM BΘAMG; defugiit A | isdem 32, 19, ΛH ΠCBΦPΨDFM; iisdem ΦZ* gelvzc | istii 10, 29, A' | obiisset 36, 38, relvzc | proiicite 37, 22, Ωs grelvzc | somniis 28, 12, ΛB | subiicient 15, 13, Ωs grelvzc; subiicite 1, 28, grelvzc; subiiciat 43, 18, Ωs grelvzc; subiiciemur 37, 8, grelvzc | abit (= abiit) 25, 34, ΣT†; habit ΠC* | fili (= filii, *genit. sing.*) 11, 31, X; *ibid.* XG; 21, 3, XO; 24, 15, ΛLXT*O; 24, 24, T*ΦA*; 24, 47, XT*ΦA*; 24, 51, G; 25, 12, GXM*; 25, 19, GX; 27, 31, GX*OP*; 28, 9, CXOP*; 30, 14, G†O; 30, 15, GO; 30, 16, GCO; 34, 8, GCXO; 36, 2, X; 36, 12, X2O; 36, 14, O; *ibid.*, C*X; 36, 17, O; 36, 39, ΦA2; 37, 32, X2; 37, 33, XΦG; 50, 22, ΦZ†; fili (= filii, *nomin. plur.*) 8, 16, ΦZ†; 23, 5, ΦP; 25, 9, T*; 25, 16, X; 27, 29; 31, 43; 35, 22, O; 35, 23, OΨB2; 35, 24; 35, 25; 36, 5; 36, 11; 36, 13; 36, 14; 36, 16; *ibid.;* 36, 17; *ibid.;* 36, 18; 36, 19; 36, 20; 36, 21; 36, 22, O; 36, 23, ΠCO; 36, 24; 36, 26; 36, 27; 36, 31, O; 42, 11, OP*; 42, 13, X*O; 45, 10; 46, 5; 46, 7; 46, 9; 46, 10; 46, 11; 46, 12; *ibid.;* 46, 14, O; 46, 15, P2; 46, 19; 46, 20, O; 46, 21, CO; 46, 23; 46, 24; 46, 27; 48, 5, O; 48, 9, ΦV*; 49, 2, C*; 49, 8, B; filis (= filiis) 18, 19, X†; 31, 16; 37, 2, O* | hi, hii, hiis, *scribunt frequentius:* hi ΠMΦRGVPO ΘM ΨDFM ΩSM grelvzc; hii GCΛXΣBA TΦAZΘGPΩJ a; hiis ΩJ a | isdem (= iisdem) 32, 19, ΛHΠCBΦPΨDFM | obit (= obiit) 49, 32, ΛH*.

i *contracta:*

proferriussit (= ri ius) 45, 22, ΦA | quinuenisset (= qui in) 4, 15, G*.

k *pro* c:

kalamitas 44, 34, ΣT2 | kaput 3, 15; 40, 19; 48, 14; 48, 17, B; kapiti, 28, 18, B; kapite, 48, 17, B | karissimi 19, 7, ΣM.

l *pro* r:

alborum (= arb) 21, 15, ΛL* | flagrantia (= fra) 27, 27, ΦG; flagrantiam G'ΠC ATM* ΦRAZ* VPOΘAMG* PΨBD; flagantium ΨM; fraglantiam G†CΛXΠDΣTO M2ΦZ2ΘG2; fraglantia B; fraglanciam ΣM | fulua (= furua) 30, 33, ΛL2HAΘA ΩSM agr; fuluum (= furuum) 30, 32, ΛL2HAΘAMGΩSM agr | male (= mare) 14, 3, ΣO.

l *false omissa vel inserta:*

aba (= alba) 31, 8, ΦV* | seputa (= pulta) 35, 19, ΛH* | uade (= ualde) 27, 15, G† | uube (= uuluae) 49, 25, ΣT* | facilem (= ciem) 31, 2, ΦV*.

l *false geminata vel omissa:*

abstullit 5, 24; 24, 27; 30, 23, O; abstullerant 21, 25, O | adtullit 27, 14, M*O*; 27, 33; 33, 11; 43, 24, O; adtullisset 48, 12, O | alliis 29, 27, B | callidas 36, 24, ΨB | calligabant 48, 10, ΨM | camelli 12, 16, O; camellorum 24, 32, CO; camellos 24, 30; 24, 32; 24, 46; 24, 63; 37, 25, O; camellis 24, 20, C; 24, 31; 24, 46, O | compullit 19, 3, O | detulli 30, 14, O; detullerant 43, 2, OΨM | distullit 34, 19, O | dilluuium 7, 17, C; 9, 11; 9, 28; 10, 1, G*C; 10, 32, GC; 11, 10, CΣT; dillubium 7, 17; 9, 11; 9, 28; 10, 1; 10, 32, XB; 11, 10, XΠCB; dilluuii 6, 17; 7, 6; 7, 7, GCC; 7, 10, C; 9, 11, GC; 9, 15, G*C; dillubii 6, 17, B; 7, 6, XB; 7, 7, B; 7, 10, X; 9, 11; 9, 15, XB | expullistis 26, 27, ΦP* | intullit 27, 31; 47, 14, O; intulleris 27, 10, O | macillentae 41, 19, P*ΨB*; macillente ΨM; macillentę 41, 27, ΨD; macillente

Ψ^{FM}; macillentes Ψ^{B*} | mollimur 42, 31, Θ^{A*}Ψ^{B*} | obtullit 4, 4; 22, 13; 24, 53, O; optullit 27, 25, O; obtullerunt 41, 14, Ψ^{M}; optullerunt 43, 26, O | ollim 26, 18, O | palleas 24, 32, Φ^{P*} | pretullit 29, 30, O | protullit 24, 22; 38, 27, O | retullimus 43, 18, O | sepelliuit 23, 19, C*; sepelliui 48, 7, G^{C}O; sepelliuit G*; sepellierunt 25, 9, GO^{2}; 35, 29; 49, 30, GC; 50, 13, C; sepelli 23, 6, C; sepelle O; sepelli 23, 11, CO^{2}; sepelle O*; sepelli 23, 15, CO; 50, 6, G; sepellite 49, 29, G; sepelliam 23, 4, C; 23, 8; 23, 13, CO; 50, 5, GC; sepellies 50, 5, GC; sepellias 23, 6, C; sepellies O; sepelias 47, 29, O | tallari 37, 23, Ψ^{M} | tulli 40, 11, O; tullisti 20, 3, O; tullit 2, 15; 3, 6; 11, 31; 12, 5; 16, 3; 17, 23, O; 18, 7, M*O; 18, 8; 20, 2; 21, 27; 22, 6; 24, 7; 27, 36; 28, 11; 28, 18; 31, 1; 31, 9; 31, 16; 31, 18; 31, 45; 32, 22; 36, 6; 41, 42, O; tullerunt 14, 11, Ψ^{M}; 43, 15, O; 46, 5, OΨ^{M}; tulleris 30, 15, O | appelabatur 48, 7, Ω^{S} | calidior 3, 1, Ψ^{M} | ila 31, 34, Π^{C} | pululabant 41, 5, Φ$^{RA^2V}$Ψ^{M}; 41, 22, Φ$^{RZ^2GP*}$Ψ^{F}; pupulabant Φ^{V*} | solicitudo 31, 35, relbs | stelas 15, 5, O | tolite 45, 19, Σ^{M†} | ualauerunt 19, 4, O.

m *pro* n:

comceperunt (= con) 19, 36, Ψ^{M} | comsumptus 35, 29, Φ^{A} | comtemplatus (= con) 42, 27, P* | comualle (= con) 14, 13, Ψ^{M}; comuallem 13, 18, Ψ^{M} | culmem (= mem) 11, 4, Ψ^{M}Ω^{M*} | domis (= donis) 49, 3, P* | ducemtis (= cen) 11, 21, Ψ^{M} | forsitam (= tan) 20, 11, C; 32, 20, B | imferos (= in) 42, 38, T; 44, 29, T*; 44, 31, T*Ψ^{M} | pereumte (= eun) 47, 19, Ψ^{M} | quamtotius 45, 19, Σ^{O}Ψ; quamtocyus g | retemto (= ten) 42, 4, XΣ^{M}B | septemtrionem 28, 14, Σ^{M}BΦ$^{A^2VP}$Θ^{G}Ψ^{BDM}; septemptrionem Ω^{M}; septemdrionem Π^{D}B | tamdem (= tan) 29, 30, Φ^{P} | tamgam (= tan) 27, 21, Π^{C}O* | temtorium (= ten) 31, 25, CΛ^{L}XΣ^{M}; 31, 33, XB; 31, 34, G*XΣ^{T*M}; temtoriis 4, 20, X; 33, 17, XΣ^{TM} | uolumtas (= lun) 27, 20, Σ^{TM}B; uolumtatis Λ^{L}X; uolumptatis C; uolumtati 50, 19, Λ^{L}XΣ^{TM}B Ψ^{M}; uolumtatem 24, 57, Λ^{L2}X; uolumptatem C; uolumtate Λ^{L*}; uolumtate 45, 8; 49, 6, Λ^{L}XΣ^{TM}B; uolumptate C.

m *pro* p:

uolumtatis (= up) 2, 8, B.

m *omissa ante* p:

adsupserat (= sump) 38, 19, Ψ^{M} | consupta (= sump) 21, 15, Ψ^{M}; consuptura 41, 30, Ψ^{M} | epticius (= emp) 17, 12, P.

m *inserta ante* b *et* p:

ambigebat (= abi) 15, 11, Ω^{M*} | centumplum (= tup) 26, 12, G* | semptimo (= sep) 2, 2, Ω^{M*} | septumplum (= tup) 4, 15, GΛ^{L}B; 4, 24, G*B | uolumptatis (= lup) 2, 8, CΛ^{L*}X^{2}; uolumptatum X*; uolumptatis 2, 10; 2, 15; 3, 23; 3, 24, CX; uolumptati 18, 12, C.

m *false addita:*

circumit (= cuit) 2, 11; 2, 13, Pgr | memrore (= mer) 44, 29, Σ^{M*} | quinquem 5, 6; 5, 11; 5, 17; 5, 23; 11, 32, X; 14, 9, Σ^{T} | reuerterem (= tere) 32, 9, O | uellem nouerat (= uelle) 27, 14, O.

m *omissa:*

amore (= em) 29, 30, O | ancilla (= am) mea(m) 30, 18, Λ^{H}; ancillam mea Π^{2} | aqua (= am) 24, 43, O; 37, 24, Ψ^{M} | armilla (= lam) 38, 18, C | aute (= autem) 31, 32, G† | balle (= uallem) 14, 3, O | benedictione (= nem) 33, 11, O | calumnia (= am) 43, 18, Φ^{G} | carcere (= rem) 39, 20, O | carne (= em) 9, 4, B | causa (= sam) 32, 32, O | cisterna (= nam) 37, 22, Λ^{L}; 37, 24, C^{2}Σ^{TM} | ciuitate (= tem) 19, 17, X | colubam (= lum) 8, 10, P | conceptu (= tum) 25, 21, Ψ^{DFM} | conualle (= em) 13, 18, B* | credita (= tam) 39, 4, G^{C} | cuncta (= tam) 39, 5, Π^{C} | dicente (= tem) 46, 2, a | difficultate (= tem) 35, 17, Ψ^{M} | domu (= um) 12, 15, Ψ^{M}; 29, 13, G† | ea (= eam) 15, 8, Σ^{M}; 47, 14, GX | etia (= etiam) 30, 20, O | facia

(= iam) 18, 30, Π^{c} | filia (= am) 36, 25, Π^{c} | fomite (= tem) 37, 8, $\Pi^{c}\Sigma^{T*M}$ Ψ^{M} | gratia (= am) 30, 27, G | grege (= em) 29, 9, Φ^{Z*}; 37, 2, X* | harena (= nam) 22, 17, $C\Psi^{DM}$; arena $X\Sigma^{M}O$ $\Theta^{A}\Psi^{B}$ | harenamaris (= nam mar) 32, 12, G | inlicita (= tam) 34, 7, O | labore (= rem) 31, 42, Π^{c} | licentia (= am) 42, 34, O | lingua (= am) 11, 7, O | luctu (= tum) 38, 12, O | luna (= nam) 37, 9, O | magnitudine (= em) 41, 31, $O\Theta^{A}$ | manu (= num) 38, 29, $X\Sigma^{T}BP$; 48, 17, B | medulla (= lam) 45, 18, $C\Sigma^{T}$ | meridie (= iem) 28, 14, Σ^{M} | miseria (= am) 43, 6, O | muliere (= em) 12, 14, Ψ^{M} | nudu (= dum) 31, 42, Σ^{M} | occuberet (= umb) 15, 12, O | omne (= nem) 47, 12, Π^{c} | opera (= ram) 18, 12, O | pane (= nem) 39, 6, $\Lambda^{L*}\Sigma^{T}O$ | pecunia (= am) 42, 27, O; 43, 15, Σ^{M}; 44, 1, Φ^{G} | pessima (= mam) 44, 5, Λ^{L} | planta (= tam) 25, 25, Σ^{M} | pona (= am) 44, 21, O | porta (= tam) 23, 10, Φ^{R} O | progenie (= em) 43, 7, O | que (= quem) 18, 8, C*; 38, 19, Σ^{T}; 40, 11, Ψ^{M} | ramu (= mum) 8, 11, O | regione (= em) 13, 10, O | resina (= nam) 37, 25, $X\Sigma^{TM}\Phi^{Z*}$ | restitua (= am) 42, 37, O | rursu (= sum) 16, 10, O | sanguine (= em) 9, 4, Ψ^{M} | septe (= tem) 23, 1; 47, 28, C | sinistra (= tram) 48, 14, X | strue (= em) 22, 9, G* | sua (= suam) 25, 21, O | substantia (= am) 14, 12, O | subuectione (= nem) 45, 19, Ψ^{F} | terra (= am) 28, 4, Σ^{M}; 28, 13, $\Sigma^{M}B$; 31, 3, C; 31, 13, $\Pi^{c}B$; 38, 9, $\Sigma^{TM}\Theta^{AG}\Psi^{B*DFM}$; 41, 41, Π^{c}; 47, 6, BO; 47, 23, $\Sigma^{M}\Psi^{M}$; 48, 4, G | titulu (= lum) 35, 20, e | uenire (= rem) 48, 5, Π^{c} | ueritate (= tem) 47, 29, Π^{c} | uetere (= rem) 37, 20, O | uideri (= rim) 33, 10, $\Pi^{c}O$ | uinea (= am) 49, 11, X | ulna (= nam) 24, 18, Ψ^{F} | uoluntate (= tem) 24, 57, O; uolumtate Λ^{L*}.

m *in finalibus*

in casu nominativo:

domum (= us) 46, 31, $B\Phi^{Z\dagger}O\Theta^{A*M*}$ | fortissimum (= us) 46, 3, B | macheriam (= ia) 38, 29, Π^{c} | pecuniam (= ia) 42, 28, Ψ^{DM*} | quintam (= ta) 47, 26, Ψ^{FM*} | substantiam (= tia) 34, 23, O | tunicam (= ca) 37, 32, Π^{c} | uterum (= rus) 38, 24, O.

false in casu accusativo:

alium (= ud) 43, 22, B | altarem 8, 20, O; 13, 18, G; 35, 3, O | cubilem (= le) 49, 4, CX | cunctam (= ta) 45, 13, P* | grandem (= de) 20, 9, $\Sigma^{O*}O$; 26, 10, Π^{c*} | idolam (= la) 31, 34, Σ^{T*} | illum (= illud) 33, 20, $BO^{*}\Psi^{DF}$; 50, 20, Φ^{V} | omnem (= ne) 17, 12, $\Sigma^{M}B$; 31, 34, $GX\Phi^{A*}\Psi^{F}$; 31, 39, Ψ^{M*}; 50, 15, B | plaustram (= tra) 45, 19, Σ^{T*} Ψ^{M} | salutarem (= re) 49, 18, A*.

in casu ablativo:

caecitatem (= te) 19, 11, $G\Pi^{c}O\Theta^{M*}$ | conscientiam (= tia) 43, 22, G | conspectum (= tu) 33, 15, G | conuallem (= le) 14, 13, $CX^{*}\Sigma B$; 18, 1, $CX\Sigma B$ | deficientem (= te) 47, 15, Π^{c} | eam (= ea) 47, 28, $X\Pi^{c}A^{*}$ | egredientem (= te) 35, 18, Φ^{R*A*} | errorem (= re) 43, 12, G Ψ^{M} | extremam (= ma) partem (= te) 23, 9, C | faciem ad faciem 32, 30, G $O\Theta^{AM*G*}$ | foetum (= tu) 38, 4, O | fructum (= tu) 30, 2, $GC\Pi^{c}O$ | gregem (= ge) 24, 10, O | habitum (= tu) 38, 19, Π^{c} | hereditatem (= te) 31, 14, X Φ^{R} | hydriam (= ia) 24, 45, G*; ydriam (= ia) Π^{c*} | ignorantem (= te) 31, 27, $BO\Psi^{DM}$ | illam (= illa) 38, 17, Π^{c} | manum (= nu) 25, 25, G; 38, 30, G^{c} $C\Sigma^{T}$; manuum X | montem (= te) 19, 19, O; 31, 25, $\Pi^{c}B$; 31, 54, $\Sigma^{M}\Phi^{Z*}$; 36, 8, $\Lambda^{L*}\Pi^{c}\Psi^{BD}$; 36, 9, Π^{c} | orantem (= te) 20, 17, O | partum (= tu) 38, 27, G^{c} | patrem (= patre) 34, 6, O | permanentem (= te) 29, 31, G | planctum (= tu) 50, 10, Θ^{G*} | regem (= ge) 47, 2, $G\Pi^{c}$ | scapulam (= la) 24, 15, $\Lambda^{L}\Sigma^{O}\Phi^{Z*}O$ | sermonem (= ne) 24, 9, Π^{c*}; 45, 16, Λ^{L*} | solitudinem (= ne) 36, 24, Λ^{L}; 37, 22, $X\Sigma^{T}\Phi^{Z*}$ | speluncam (= ca) 23, 19, ΛO | summitatem (= te) 44, 8, $\Pi^{c}O\Psi^{M}$ | talarem (= ri) 37, 23, X | terram (= ra) 23, 2, O; 36, 5, Λ^{L*}; 36, 16, X; 36, 21, G; 36, 43, $GX\Sigma^{TM}A\Phi^{AZ*}\Theta^{A*}P^{*}\Omega^{S}$; 37, 1, Φ^{Z*}; 45, 10, Λ^{H}; 47, 18, $CXA^{*}OP^{*}$; 47, 27, P* | tunicam (= ca) 37, 23, C*X | uer-

ticem (– ce) 49, 26, $\Theta^{H}\Psi^{DF}$ | uim (= ui) 34, 2, C* | uisum (= uisu) 2, 9, $G^{C}X\Pi^{C*}$ | utrem (= utre) 21, 15, O | uxorem (= re) 26, 8, O* | de ydriam tuam 24, 17, C.

m *pro* s *finali:*

dimisissem (= ses) 31, 42, Ψ^{B*} | ductum (= tus) 39, 1, Σ^{T} | hominem (= nes) 38, 21, Σ^{T} | suscitem (= tes) 38, 8, Ψ^{M}.

m *false geminata vel omissa:*

commedit 3, 6; 31, 15; 37, 33, Ψ^{M}; commedunt 32, 32, Ψ^{M}; commedi 3, 12, $\Sigma^{M}\Phi^{A2}\Psi^{D}$; 3, 13, Φ^{A2}; commedisti 3, 11; 3, 17, Σ^{M}; commederunt 14, 24, Ψ^{B}; 31, 46, Ψ^{M}; commedam 27, 7, Σ^{O*}; commedet 49, 27, Ψ^{DFM}; commedetis 9, 4, $\Sigma^{M}\Psi^{B}$; commede 2, 16, Ψ^{B}; commederis 2, 17, Ψ^{B}; commederemus 3, 3, M*; commederitis 3, 5, Ψ^{M}; 3, 1, $\Sigma^{M}\Psi^{D}$; conmederetis Φ^{V}; commederent 37, 25, Ψ^{M}; commedissent 31, 54, Ψ^{M}; commesuri 43, 16, $\Lambda^{H*}\Sigma^{M}T^{2}$; commessuri $\Lambda^{H2}P^{*}\Psi^{BD}\Omega^{M}$; commisuri T*; commesuri 43, 25, Σ^{M}; commessuri $\Phi^{V}\Psi\Omega^{M}$; commedere, 40, 17, Ψ^{FM}; 43, 32, Ψ^{BDM} | commitatu 50, 9, Ψ^{M}; 50, 14, Ψ^{FM} | consummamur 42, 2, $\Lambda X\Sigma^{M}B\Theta^{G2}$; consummemur O; consummetur 41, 36, $\Sigma^{TM}BO$; consummentur 6, 17, $C\Lambda^{L}\Sigma^{M}BM^{*}$ | fammis 45, 11, B | frummenti 47, 14, P* | summe 15, 9, Σ^{M}; 27, 3, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$; summite 42, 33; 48, 11, $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$; summat 3, 22, $\Lambda^{H}B$; summerem 24, 48, Λ^{H} | semmenatum (= semin) 9, 19, O^{2} | comiserint 44, 7, Φ^{A*P} | comisce 18, 6, Φ^{P} | comota 43, 30, B | comutans 48, 14, Φ^{G2} | comutatione 47, 17, B | communiter 13, 6, $\Lambda^{H}B$ | consumabis 6, 16, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}\Psi^{M}$ | imolaret 22, 10, $\Sigma^{OM}B$ | sumitatem 6, 16, $\Lambda^{H}\Psi^{M}$; sumitate 44, 1, $\Lambda^{H*}\Phi^{P}\Psi^{F}$; sumitates Λ^{H2}; sumitate 44, 8, $\Lambda^{H}B\Phi^{P2}\Psi^{F}$.

n *pro* m:

annis (= amnis) 41, 3, Ψ^{F*M} | circuncidit 17, 23; 17, 24, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡; 21, 4, 𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncidetis 17, 11, Ω^{J} 𝔯𝔩𝔡; circuncidetur 17, 10; 17, 12, Ω^{J} 𝔢𝔩𝔡; circuncidatur 34, 15 𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncisus 17, 26, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncisa 17, 14, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncisi 17, 27, 𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncisis 34, 24, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; incircunciso 34, 14, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; circuncidi 34, 17, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡 | circuncisionis 17, 25, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡 | circundedit 27, 16, 𝔯𝔢𝔩 | circunstante 23, 13, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; circunstanti Ω^{S}; circunstantes 37, 7, 𝔤𝔯𝔢 | circunuenit 31, 7, 𝔤𝔯𝔢 | conburatur 38, 24, $C\Lambda^{H}XBM^{*}\Theta^{AMG}$ | [coniurgio (= cum i.) 31, 36 Ψ^{F*} | contentam (= contemptam) 39, 13, $\Sigma^{T*}\Psi^{B}$ | cunque 2, 21; 3, 7, 𝔞; 6, 1, 𝔞𝔤; 6, 12; 7, 10; 11, 2; 12, 11; 45, 14, 𝔞 | ebdomaden (= dem) 29, 27, Φ^{V2} | gregen 27, 9, Σ^{M1} | inperauerunt 36, 30, $GC\Sigma^{T}$; inperaberunt X; inperaret 45, 17, CX; inperatum 43, 17, $C\Sigma^{T}$ | inperium 41, 14, C; 41, 40, $C\Sigma^{T}$; 45, 21, CB; inperii 36, 43, C; inperio 41, 44, CX; 49, 3, C | inpio 18, 25, X; inpius 18, 25, X | inpleuit 21, 1, $C\Sigma^{T}O\Theta^{AM}\Psi^{M}$; inplebit X; inpleuit 21, 19, $CBAO\Theta^{A}$; inpleuerunt 50, 10, $CBA\Theta^{AMG}$; inpleuerat 17, 25, $C\Lambda^{H}\Sigma^{T}O$; 24, 16, $CO\Theta^{AM}\Psi^{M}$; 27, 30, $C\Lambda^{H}\Theta^{AMG}$; inpleberat X; inplerent 42, 25, $G\Lambda^{L}\Sigma^{T}$; inpletum 29, 21, Σ^{T}; inpleti 9, 29, $C\Lambda^{L}X\Sigma^{TM}AM^{*}O\Theta^{A2M}$; inplentes 26, 15, $CX\Sigma^{T}BAO\Theta^{AMG}\Psi^{M}$; inple 29, 27, C; 44, 1, $CO\Theta^{AMG}$; inplete 1, 28, O; 9, 1, $CXAO\Omega^{M}$; 9, 7, $CXO\Psi^{B}\Omega^{M}$; inpleatur 41, 32, C | nun 41, 38, Π^{D} | nunquam 38, 22, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔢𝔩𝔡; 41, 19, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡 | nunquid 4, 9, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔯𝔢𝔩; 18, 14, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔤𝔢𝔩𝔡; 18, 23, Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; 19, 9, $\Lambda^{L}\Omega^{J}$ 𝔤𝔢𝔩𝔡; 19, 20, Ω^{J} 𝔯𝔢𝔩𝔡; 24, 5, 𝔯𝔢𝔩; 27, 36, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩; 29, 5, $\Pi^{D}\Sigma^{T}\Omega^{J}$ 𝔯𝔢; 31, 14, 𝔯𝔢𝔩𝔡; 34, 31; 37, 8, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; 40, 8, $\Pi^{D}\Sigma^{T}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; 41, 39, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔩𝔡; 43, 7, $\Pi^{D}\Omega^{J}$ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡 | omnen 46, 31, Λ^{L} | quicunque 9, 6, Ω^{J} 𝔩𝔡; 17, 12, Ω^{J} 𝔤𝔢; 19, 12, 𝔯𝔡; 21, 6, Ω^{J} 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔡; quaecunque 34, 11, 𝔯𝔢𝔩𝔡; quodcunque 30, 32 𝔯𝔢𝔩𝔡; quemcunque 31, 32, 𝔩𝔡𝔰; quencunque 𝔯𝔢; quencumque 44, 9, 𝔯𝔢; quemcunque 44, 10, 𝔞; quencumque 𝔯𝔢; quocunque 2, 17, Ω^{J}; 3, 5, Ω^{J} 𝔞; 20, 16, 𝔯𝔢𝔩𝔡; 28, 15, 𝔯𝔢𝔩𝔰 | tantunde 45, 23, Ψ^{M} | torquen 41, 42, Λ^{L*} | ubicunque 20, 15, Ω^{J} 𝔩𝔡 | ueruntamen 15, 14 𝔯 | uinque (= uimq.) 19, 9, Ψ^{M}.

n *pro* p:

spopondi (= spopon) 26, 3, $\Lambda^{L\dagger}$ | uoluntatis (= up) 2, 15, Ψ^{M}.

n *pro* r:

pincennarum (= cer) 40, 23, Φ^{Z}; 41, 9, T* | reuententur (= uer) 15, 16, Λ^{L*}.

n *inserta:*

coniungium (= iug) 30, 4, B | coniunx (= iux) 12, 19, $\Sigma^{O}M^{2}\Phi^{P}P^{2}\Omega^{J}$ $\mathfrak{agrelb}$ | conmedetis 9, 4, Φ^{V} | connsuerunt 3, 7, O | contingerit (= tig) 44, 29, Ψ^{D2F} | derelinquerant (= liq) 50, 8, GP* | discendens (= sced) 26, 17, Φ^{A*} | erant (= erat) 32, 7, Ψ^{M}; essent (= set) 12, 14, Ψ^{M} | finxit (= fixit) 31, 25, Σ^{O*}B* | fonderant (= fod) 26, 15, Λ^{H} | formonsae 41, 5, GCAΦ^{A*}OP* | hunc (= huc) 45, 8, Σ^{M}; 48, 5, B | intransset (= tras) 31, 33, Θ^{A} | lampans (= pas) 15, 17, G*A | lingna (= lig) 22, 7, Λ^{L*} | mannus 31, 29, Σ^{T*} | noningentorum 9, 29, O | peruenissent (= set) 46, 29, Π^{C}TM*Φ^{A*}OP* | planteas 10, 11, Σ^{T*} | postulans (= las) 23, 15, O | recipeprent (= ret) 38, 20, Ψ^{M} | succendentibus (= ced) 40, 23, Π^{C} | surrexissent (= set) 32, 22, P* | thensauros 43, 23, O | tringinta 11, 14, Φ^{V} | uicensima 8, 4, G^{C}CM*; 8, 14, M*; bicensima Λ^{L*} | uidissent (= set) 45, 27, B*A*.

n *omissa:*

accidisset (= ent) 42, 29, Θ^{G*} | adduxisset (= sent) 47, 17, $\Pi^{C}\Psi^{F}$ | ascedit (= cen) 13, 1, Φ^{P}; ascedite (= cen) 45, 9, Φ^{P}; ascendete (= dente) 50, 7, Φ^{P}: ascendebatur (= bant) 30, 41, O† | auium (= nau) 49, 13, Φ^{A*} | cernes (= nens) 30, 1, Φ^{V*}; 50, 1, Φ^{P} | coditione (= con) 47, 26, Φ^{A*} | dederit (= rint) 24, 41, Θ^{G*} | discedas (= cen) 26, 2, Π^{C} | dissimulate (= lante) 19, 16, Φ^{A*} | effudebat (= fun) 38, 9, Σ^{T}; effudens 35, 14, G* | eim (= enim) 21, 16, O | erat (= nt) 13, 12, $\Pi^{C}\Psi^{M}$; 18, 11, Θ^{A*M*} | festinas (= nans) 24, 46, Φ^{V*} | grade (= grande) 20, 9, Λ^{L*} | hac (= hanc) 34, 4, Π^{C*}; huc (= hunc) 35, 17, P* | isolitudine (= in sol) 37, 22, O† | istatione (= in st) 49, 13, C |

itantum (= in t) 41, 19, Φ^{R} | mostrauero (= mons) 22, 2, GΨ^{F2} | no (= non) 42, 22, Φ^{P}; 47, 18, Φ^{V*} | nutiaret (= nun) 46, 28, G* | offederant (= fen) 26, 35, $\Theta^{G\dagger}$ | onerates (= ran) 45, 17, Θ^{A*} | pertinet (= nt) 14, 11, Σ^{M}; pertinebat (= bant) 32, 23, O | pertinges (= gens) 49, 13, Ψ^{M} | plactus (= planc) 50, 11, Π^{C*}; plactu 50, 10, Π^{C} | prebebatur (= ban) 47, 22, Σ^{T}; praebebatur TΦ^{A*} | quado (= an) 48, 7, Λ^{L} | quadrigentos (= drin) 23, 16, Ψ^{M}; 33, 1, $\Phi^{R}\Psi^{M}$; quadrigentis 15, 13, Φ^{P*}P | qui in (= quin in) 23, 6, C*OP* Ψ^{B*M*} | referebat (= bant) 45, 27, $\Phi^{Z\dagger}$ | scrutati (= tanti) 31, 34, Φ^{P} | sedes (= dens) 21, 16, Ψ^{M} | tenebatur (= bant) 39, 22, O | trasacta (= trans) 29, 28, O* | uenisset (= sent) 30, 38, B | uictus (= uinc) 40, 3, P*; uicti 39, 20, P* | uidisset (= sent) 37, 18, $\Pi^{C}\Psi^{B*}$ | uium (= uinum) 19, 33, B*.

n *inserta ante* p:

uolunptatis 3, 24, O.

n *false geminata vel omissa:*

annulus 38, 25, $\mathfrak{relbzc}$; annulum 38, 18, Ω^{S} $\mathfrak{relbzc}$; 41, 42, $\mathfrak{relbzc}$ | connubia 34, 9, Ω^{SJ} $\mathfrak{agrelbzc}$ | consennui 18, 12, Ω^{M} | anis (= annis) 29, 27, $\Sigma^{M\dagger}$ | anuntiem 49, 1, Ω^{M} | renuens 48, 19, $\Sigma^{TO}T^{2}M^{2}\Psi^{M}\Omega$ $\mathfrak{agrelbzc}$.

o *pro* a:

colore (= calore) 30, 39, $\Lambda^{L*}\Pi^{C}\Sigma^{M}\Phi^{Z*}$ OΨ^{B2DM} | ducentos (= tas) 32, 14, Ψ^{B*}; *ibid.* BΨ^{B*} | duobus (= duabus) 32, 10, G*O† | ebdomodae (= ma) 29, 28, Φ^{Z*} | eorum (= earum) 32, 15, Φ^{Z}; eos (= eas) 30, 42, Φ^{A*} | idolo (= la) 31, 32, O | mandrogoris (= dra) 30, 14, Λ^{L} | meo (= mea) 42, 37, Π^{C} | necessario (= ia) 42, 7, X | occubantes (= acc) 29, 2, Θ^{A*} | postores (= pas) 29, 4, Σ^{O*} | quo (= qua) 38, 27, CΣ^{TM}O; quos (= quas) 33, 8, P* | uestro (= tra) 45, 20, X.

o *pro* e:

diuorsorium (= uer) 43, 21, X$\Sigma^{T\dagger}$B; diuorsorio 42, 27, XΣ^{T}B | facito (= te) 43, 11, B | menso (= se) 7, 11, P | nogo-

tiamini (= neg) 34, 10, Λ^{L} | obosis (= obe) 41, 18, Π^{C2} | onorantes (= one) 45, 17, Φ^{P}*; onoratis 44, 13, Φ^{P}* | orionte (= ien) 11, 2, Φ^{P} | procedunt (= praec) 32, 20, Φ^{P}*; processerunt 32, 21, Φ^{P}* | profectus (= perf) 17, 1, Π^{C} | quo (= quae) 21, 1, Φ^{P}* | uolocius (= uel) 41, 32, Ψ^{M}.

o *pro* i:

asinos (= nis) 47, 17, Σ^{T}*P* | collo (= colli) 27, 16, O | eos (= eis) 45, 26, Σ^{T} | filios (= liis) 32, 22, Σ^{M}B | idcorco (= cir) 30, 11, Φ^{Z}* | illos (= illis) 48, 9, Σ^{O} | liberos (= ris) 43, 14, Λ^{L}*O* | octongentis (= tin) 5, 10, O†; 5, 13, Φ^{A}* | primo (= mi) 30, 42, O | primogenito (= ti) 41, 51, O | quod (= quid) 18, 30, B; 18, 31, O; 18, 32, Θ^{A}*P* Ψ^{F}; 37, 20, Θ^{A}*Ψ^{B}* | secundo (= di) 41, 52, Π^{C} | suo (= sui) 35, 22, Ψ^{M}*.

o *pro* u:

adolescens (= adu) 34, 19, Λ^{L2H}Π^{D}Σ^{OM} T*^{3}M*Φ^{A2Z2GVP}P^{2}ΨΩ agrelbsc; adoliscens Φ^{RA*Z*}; adolescenti 39, 10, Λ^{H} ΠΣ^{OM}M*Φ^{GVP}OP^{2}Ψ^{DFM}Ω agrelbsc; adoliscenti Φ^{RAZ} | adolescentia 8, 21, Λ^{L2H} ΠΣ^{OM}Φ^{A2GVP}P^{2}ΨΩ agrelbsc; adoliscentia Φ^{R2A*Z}; adolescentia 48, 15, Π^{D}Σ^{O} T^{2}M*Φ^{R2O}P^{2}ΨΩ agrelbsc; adolescencia Λ^{H}Σ^{M}; adoliscentia Φ^{R*AZVP2} | agro (= rum) 31, 4, Λ^{L}* | angelos (= lus) 31, 11, Φ^{A}* | hanolus (= nu) 38, 25, C; anolum 38, 18, B | argumento (= tum) 39, 16, Λ^{L*H*}P*Ψ^{M} | aspecto (= tu) 3, 6, Ψ^{F}*; 29, 17, GP* | bobus (= bub) 47, 17, Π^{D2}M^{2}Φ^{P}Ω agrelbsc | botyrum (= bu) 18, 8, GAM*Θ^{A} | catulos (= lus) 49, 9, P* | circonstanti (= cum) 23, 13, Ω^{S}; circonstantes 37, 7, Ω^{S} | circumplexos (= xus) 48, 10, Σ^{M} M*O | com 12, 12, Ψ^{M} | concepto (= tum) 29, 32, Ψ^{M}; concepto (= tu) 30, 10, GP*; conceptos (= us) 3, 16, Λ^{L}*XBM*OP* | concubinato (= tu) 38, 16, O | concubito (= tu) 38, 16, Λ^{L}X BΦ^{Z}*Ψ^{DF} | comiurgo (= cum iurgio) 31, 36, Ψ^{M}*; coniurgio Ψ^{F}* | coniugio (= gium) 30, 4, X | consoleret (= sul) 25, 22, Λ^{L}* | conspecto (= tu) 24, 40, Φ^{P}*; 33, 15, O* | cunctos (= tus) 41, 40, Φ^{Z}* | curro (= ru) 46, 29, Π^{C}AOP*; curros 50, 9, C | deosculatos (= tus) 48, 10, M* | docentis (= du) 11, 19, B | dominator (= tur) 45, 26, Π^{C}P* | domino (= num) 31, 24, O | domos (= mus) 31, 14, P*; domo (= mus) 46, 27, Σ^{T}; domo (= mum) 33, 17, O | durios (= ius) 31, 29, O | eiulato (= tu) 27, 38, GCΣ^{M}*BM*; eiululato Ψ^{M}; heiulato Φ^{A*Z*}Ψ^{D} | excelsos (= us) 14, 20, Ψ^{F}* | expostolans (= tu) 20, 10, T^{2}M*P* | femor (= mur) 24, 2, M* P* | fetos (= tus) 31, 8, OP*; faetos A; foetos T* | filios (= us) 9, 24, M*; 15, 2; 17, 26, P*; 29, 12, Θ^{G}*P* | foratus (= fur) 31, 30, Φ^{A}* | fraudolenter (= du) 27, 35, M*P* | fructos (= tus) 4, 12, Λ^{L} | frumento (= tum) 41, 35, Ψ^{B}* | genoit (= nu) 5, 18, O† | habito (= tu) 38, 14, BM* | inlicito (= tum) 34, 14, Ψ^{M} | inmonuta (= inmunita) 42, 12, G^{C} | iusto (= tum) 18, 25, P* | introdoxit (= du) 39, 14, Φ^{A}* | loco (= cum) 28, 11, Ω^{S} | locolo (= cu) 50, 25, Ψ^{M}* | locopletatus (= cu) 26, 13, O* | magistro (= um) 41, 10, O | maximo (= mum) 19, 11, CΣ^{M} | memedipso (= sum) 22, 16, C | meo (= meus) 44, 24, Λ^{L} | modom (= dum) 30, 37, Λ^{L}* | multo (= tum) 29, 7, O* | non (= num) 18, 17, Ω^{M} a | nostro (= um) 11, 4, Ψ^{M}* | nullos (= lus) 23, 6, Ψ^{F} | oridine (= ure) 41, 6; 41, 23, O | paruolus (= uul) 43, 29, C; paruoli 25, 22, M*; 25, 26, CM*; 33, 5, C; 43, 8, M*; paruolorum 45, 19, Σ^{T}; paruolos 34, 29, Φ^{P}; paruulos (= lus) 44, 20, P* | paulolum (= lul) 44, 4, P* | pecodibus (= cu) 9, 10, Θ^{M}* | populo (= lum) 23, 7, Φ^{A}*; populos (= lus) 41, 40, Φ^{Z}* | postolo (= tu) 30, 31, M*; postolas 23, 15, M*; postolauerat 23, 16, M*P*; postolate 34, 12, M*P* | poteus 29, 10, TΦ^{A}*; potei 26, 20; 29, 3; 29, 8, T*Φ^{A}*; poteum 16, 14; T* (*bis*); 21, 19; 21, 25; 21, 30; 24, 11, T*Φ^{A}*; 24, 20, TΦ^{A}*; 24, 62, T* Φ^{A}*; 25, 11, T*Φ^{A*G}; 26, 22; 26, 25; 29, 1, T*Φ^{A}*; 46, 1, T*; poteo 26, 32, T*Φ^{A}*; 46, 5, T*; poteos 14, 10, T; 26, 15; 26, 18, T*Φ^{A}* | pretio (= ium) 47, 15, Σ^{T}; precio Σ^{O} | primogenito (=tus) 38, 7, Λ^{H}* | sciscitatos

(= tus) 40, 7, O | scrutatos (= tus) 44, 12, X*Π^{C}Σ^{TM}BTM*ΦΘ$^{AMGP^2}$Ψ | spelonca (= lun) 23, 17, O* | stupro (= rum) 39, 10, X | tacitos (= tus) 24, 45, Φ^{V}* | tentorio (= rium) 31, 33; 31, 34, O | tonica (= tu) 37, 23, M*Ψ^{DF}; 37, 32; 37, 33, M*P*Ψ^{DF}; tonicam 37, 3, T* MOPΨ^{DFM}; 37, 31, T*M*; tonicas 3, 21, MO*P* | torrem (= tur) 35, 21, P* | uarios (= rius) 30, 37, P* | uocabolo (= bu) 38, 2, G | uxorom (= rum) 37, 2, T*.

oe *pro* ae:

foenum 24, 32, CΛ^{L}Π^{C}*Σ^{M}Ψ^{BD*FM} grelvzc; foeni 24, 25, CΛ^{L}Σ^{M}Ψ^{BD*FM} grelvzc | hoedi 37, 31, Ω^{S} grelvzc; hoedum 38, 17; 38, 20; 38, 23, Ω^{S} grelvzc; hoedorum 27, 16, Ω^{S} grelzc; hoedos 27, 9, Ω^{S} grelzc | poenitet 6, 7, Φ^{AP}Ω^{S} grelvc; poenituit 6, 6, CΦ^{AP} Ω^{S} grelc.

oe *pro* e:

coenacula 6, 16, Ω^{S} grelc | coet(e) 1, 21, Λ^{L}*Σ^{M}ATMΦ^{R}Θ^{M}P | concoepit 21, 2, Ψ^{D}*; 29, 34, Ψ^{D}; 29, 35, Ψ^{B*D}; 30, 17; 30, 23, Ψ^{D}*; 38, 3, Ψ^{B}; 38, 18, Θ^{M}Ψ^{B}; concoeperunt 19, 36, Φ^{AV}Ψ^{D}*; concoeperit 16, 5, Φ^{A}; 29, 33, Ψ^{B}* | foeliciter 30, 11, re | foemina 7, 9, C gel; 7, 16, C rel; foeminam 1, 27; 5, 2, C el; 7, 2, CΣ^{T}Ψ^{F2} gel; 7, 2, C grel; 7, 3, grel; foeminarum 31, 35, C grelv; foeminas 31, 10, grelv; 31, 12, C grel | foeminini 6, 19, gelv; foeminei C | foemoris 32, 25, Ψ^{BDM}; 32, 32, Φ^{AG}Θ^{G}*Ψ^{DM}; foemore 32, 32, Φ^{AG}Θ^{G}*Ψ^{B}; 46, 26, Ψ^{D} | foetus 31, 8, T^{2}Φ grelvzc; foetos T*; foetu 38, 4, T^{2}M^{2}Φ$^{RA*Z^2GVP}$ PΨ^{B*F}Ω^{S} grelvzc; foetas 32, 15, MΦ PΨΩ^{S} grelvzc; 33, 13, Λ^{L}TM^{2}Φ$^{RAZ^2GVP}$ Θ^{G}*PΨΩ^{S} grelvzc | infoecunda 30, 1, grel | moerore 44, 29, Ω^{S} grezc | oboesis 41, 18, Φ^{A}* | precoepit 44, 1, Π^{C}.

oe *pro* o:

foedi (= fodi) 21, 30, Λ^{L}*; foederant 26, 15, O*; 26, 32, Ψ^{B}.

o *false omissa vel inserta:*

aliquin (= ioq) 30, 1, Ψ^{M} | dudecim (= duod) 25, 16, Π^{C}* | ein (= eo in) 7, 7, Φ^{A} | ergobsecro (= ergo ob) 12, 13, G* | habe (= habeo) 19, 8, Θ^{M}* | primense (= primo mense) 8, 13, Φ^{G} | propere (= pro op) 29, 27, P* | ococursum (= occ) 18, 2, Σ^{M}* | pastuo (= pastu) 34, 5, Π^{C}.

ob *praepositio*

ante c:

obcubitum 28, 11, O | obcumberet 15, 12, GXAΦ^{Z}; obcubuisset 15, 17, GA.

ante p:

obpraesserat 41, 56, T; obpresserat X; 47, 13, Θ^{M}; obprimens 34, 2, Σ^{M} TΘ^{M}P; obpressura 44, 34, Λ^{H}XM*; obpręssura Λ^{L}; obp̄ssura P | opstipuerit 32, 32, Π^{C} | opprobrium 30, 23, CM^{2}Φ^{P}Θ^{G}Ω^{SJ} agrelvzc; opproprium Σ^{T}B; obproprium P.

ante t:

optendere 44, 16, G | optinuerunt 7, 24, ΠAΦ^{RAZ*GVP}Ψ^{BDF}Ω a | optulit 4, 4, ΠΦ^{RGVP}Ψ^{D}Ω^{M}; 8, 20, ΠΦ^{RGVP}ΨΩ^{S}; 22, 13, ΠΦ^{RGVP}Ψ^{BD}Ω^{S}; 24, 53, ΠΣ^{M}Φ^{RGV} ΨΩ^{S}; 27, 25, Π^{D}Φ^{RZGVP}Ψ^{D}Ω^{S}; optullit O; optulerunt 41, 14, Π^{D}Φ^{RZGVP}Ω^{SM}; 43, 26, ΠAΦ^{RAZ*V}Ψ^{B}Ω^{S}; optullerunt O.

p *pro* b:

piennium 45, 6, Σ^{T} | puplicae (= bli) 23, 16, M*; puplicis 47, 22, M*Φ^{P} | sup (= sub) 1, 9, Ψ^{BD} | super (= subter) 24, 2, OP*Ψ^{B}*; 24, 9, O; supter 6, 17; 31, 34; 35, 4, B.

p *pro* c:

populum (= cu) 40, 11, lv | respicies (recipies) 4, 7, C*.

p *pro* d:

apidibus (= adip) 4, 4, Ψ^{F}.

p *omissa post* m:

adsumsit 38, 14, XM*; assumsit Σ^{T} M^{2}; adsumserat 38, 19, Λ^{L}*X; assumserat Λ^{L2}Σ^{T}; adsumtis 31, 23, CXΣ^{T} O; 48, 1, GX; assumtis Σ^{T}B | consumtus 35, 29, XΣ^{T}; consumta 7, 21, Λ^{L}* XΣ^{TM}B; 21, 15, XΣ^{M}; consumtis 41,

20, $CX\Sigma^{T}A$; 43, 2, $GX\Sigma^{T}\Theta^{G*}$; consumtura 41, 30, $X\Sigma^{TM}A$ | contemtam (= mpt) 39, 13, $X\Sigma^{T2M}BT$; contentam $\Sigma^{T*}\Psi^{B}$ | contemtui 29, 33, $G\Sigma^{TM}BAT^{*}$ | emtis (= emp) 43, 21, $G^{*}X\Sigma^{TM}BO$ | emtitius 17, 12, 𝔴; emticius $X\Sigma^{T}O$; emticii 17, 27, $G^{\dagger}X\Sigma^{TM}B$; emtici O | emtores 47, 15, Σ^{T}; emtoribus XB | sumtus 3, 19; 3, 23, $X\Sigma^{T}$; sumta 2, 23, $X\Sigma^{T}$; sumtis 43, 34, GXO.

p *addita post* m:

calumpniam 26, 20, $\Psi^{B}\Omega$; calupniam Ψ^{M}; calumpniam 43, 18, $\Psi^{BFM}\Omega$ | dampnum 31, 39, $\Lambda^{H}T\Theta^{A}\Psi\Omega$ | erumpnas 3, 16, $\Psi^{M}\Omega^{SJ}$ | hiemps 8, 22, $G\Lambda\Pi^{D}ATM^{*}\Phi^{RAZ2GVP}O^{2}\Theta^{AM2}P^{*}\Psi^{DF}\Omega^{SM}$; hyemps $C\Psi^{B}$; iemps $O^{*}\Psi^{M}$ | septemptrionem 28, 14, Ω^{M} | sompnus 31, 40, Ω; sompnii 40, 12, Ω; sompnium 20, 3, Ω^{SJ}; 37, 5; 37, 6; 37, 9; 37, 10; 40, 5; 40, 8; 40, 9; 40, 16; 41, 1; 41, 5; 41, 8; 41, 11; 41, 25; 41, 32, Ω; sompnii 41, 26, Ω; sompno 28, 16; 45, 26, Ω; sompnia 37, 20; 41, 12; 41, 15, Ω; sompniorum 37, 8, Ω; 42, 9, Ω^{SJ}; sompnis 28, 12; 31, 10; 31, 11; 31, 24, Ω | sompniator 37, 19, Ω | temptoriis (= tent) 4, 20, $C\Lambda^{H}$; 33, 17, G^{*} | uerumptamen 15, 14, $C\Psi^{M}\Omega^{SJ}$ | uolumptatis (= lun) 27, 20, C; uolumptatem 24, 57; 50, 19, C; uolumptate 45, 8; 49, 6, C.

p *addita ante* s:

abypsi (= abyssi) 7, 11; 8, 2, O | hiemps *cf. supra* | psaltem 16, 2, O; psaltim Φ^{P}; psaltem 24, 55, O^{*}.

ph *pro* f:

nepharium 34, 14, $\Psi^{BDM*}\Omega^{M}$are; nephario 39, 8, $\Omega^{S}$are | pharine 40, 16, Ψ^{B} | phedus 21, 27, Ω^{M} | prophanum 43, 32, $\Pi\Sigma^{T2}B\Psi^{BDF}\Omega^{SJ}$are.

p *false geminata vel omissa:*

apperuit 4, 11, M^{*}; 21, 19, Ω^{M}; 30, 22, $\Lambda^{H}T^{*}M^{*}\Phi^{A*}$; apperuimus 43, 21, $\Lambda^{L}\Sigma^{O}\Phi^{P}$; apperuerunt 44, 11, Σ^{O}; apperiantur 3, 5, O | dupplex 23, 17, $\Lambda^{H}\Omega^{M}$; dupplici 23, 19, $\Psi^{F}\Omega^{M}$; 25, 9, $\Lambda\Sigma^{OM}B\Psi^{FM}\Omega^{M}$; 49, 29, $\Lambda\Sigma^{M}B\Psi^{F}$; 50, 13, $\Lambda\Sigma^{M}B\Psi^{BF}\Omega^{M}$; dupplicem 23, 9, $\Lambda\Sigma^{M}\Psi^{M}$; 23, 19, $\Lambda\Sigma^{M}$; 43, 12, $\Lambda\Sigma^{OM}BO$; 43, 15, $\Lambda^{L2H}\Sigma^{OM}BO\Omega^{M}$ | marsuppiis 43, 22, $GC\Lambda^{L}X\Pi^{D*}AM^{2}\Phi^{RAGVP}\Theta^{AMG}P\Psi^{B}$ | opperis 39, 11, M^{*} | oppilio 38, 12, Σ^{M} | praerippueris 30, 15, O | reppererunt 26, 19, $\Theta^{M*G*}P^{2}$; repperierunt $\Phi^{RA*Z*V}\Psi^{DM}$; repperti 25, 24, $CX\Sigma^{TO}BA^{2}\Theta^{A2M*}P^{2}$ | suppellectilem 31, 37, $\Pi\Sigma^{OM}M^{*}\Phi^{RAZGP}\Theta^{M*}P\Psi\Omega^{JM}$; suppellectillem B^{*}; suppelectilem Λ^{H}; suppellectile B^{2}; suppellectile 45, 20, $B^{*}P\Psi^{DF}$; suppellectili $\Lambda^{L}\Sigma^{T}B^{2}\Phi^{AGV}\Psi^{B}\Omega^{JM}$ | supperstitem 46, 30, Σ^{O}; supprestitem $CX\Sigma^{T}B$ | apellauit 1, 6, Π^{C}; 1, 10, $\Sigma^{M}\Psi^{M}$; 2, 20, $\Lambda^{H}\Phi^{ZP}\Psi^{M}$; 16, 14, $O\Phi^{P}$; 25, 25; 26, 18; 28, 19; 29, 34, Π^{C}; 30, 13, M^{*}; 30, 18; 32, 2; 33, 17; 38, 30; 41, 52, Ψ^{M}; apellatur 48, 7, Φ^{Z}; apellaberis 17, 5, Λ^{L}; apellatum 31, 48, Ψ^{M} | apendit 23, 16, Λ^{L} | apetitus 4, 7, $\Lambda^{H}\Pi^{C}$ | aplicuit 48, 13, G^{*}; aplicitos 48, 10, G^{*} | aprehendat 19, 19, $\Sigma^{M}B$ | apropinquans 18, 23, Ψ^{M} | lipis 29, 17, $\Sigma^{O}B$ | opidum 33, 18, Θ^{G*}; 44, 13, O; 24, 11, $O\Omega^{M2}$a; obidum Ω^{M*}; opido 19, 3, Ω^{M}; opida 25, 16, Σ^{O*}; opidis 13, 12, $\Phi^{Z*}\Omega^{M}$ | opresserat 41, 56, $O\Psi^{M*}$; oprimens 34, 2, G^{*} | quipiam 39, 11, O | reperit 30, 14, $\Theta^{M2G2}\Omega^{M}$agrelbzc; repererunt 26, 19, $\Lambda^{H}\Phi^{G}\Theta^{M2G2}\Psi^{B*}\Omega^{SJ}$agrelzc; 42, 35, $\Lambda^{H}\Phi^{G}O\Theta^{M2G2}\Psi^{BM}\Omega$ agrelbzc.

qu *pro* p:

torquebant (= torpebant) 41, 21, Φ^{A2}.

q *et* qu *pro* c:

qum (59 *vicibus*) = Σ^{T} (57), Θ^{A*} (3), Θ^{A} (1), Θ^{M*} (2), Θ^{M} (1), Θ^{G*} (2), Σ^{M} (1); B^{*} (1); quum (67) = Θ^{M} (58), Θ^{A} (57), B (55), Θ^{G} (37), C (10), X (7), Θ^{M2} (4), Λ^{L} (3), Θ^{A2} (3), Θ^{G2} (3), Θ^{G*} (3), Σ^{T} (2), Σ^{M} (2), C^{2} (1), B^{2} (1), Θ^{M*} (1); qumque (46) = Σ^{T} (45), X (1), Σ^{M} (1), Σ^{M*} (1); quumque (56) = Θ^{A} (56), Θ^{M} (56), X (55), Θ^{G} (35), B (3), Λ^{L} (1), Σ^{T} (1), Σ^{M} (1), Σ^{M2} (1); quiqumque (3) = Σ^{T} (3); quiquumque (3) = Θ^{A} (3), Θ^{M} (3), Θ^{M*} (1), B (1); quaequmque (1) = Σ^{T}; quaequumque (1) = Θ^{AMG*}; quodquumque (1) = Θ^{AMG}; quemqumque (2) = Σ^{T} (2); quemquumque (2) = Θ^{A}

(2), Θ^{MG} (1); quoqumque (3) = Σ^{T} (3); quoquumque (4) = Θ^{A} (4), Θ^{M} (1), Θ^{M*} (1), Θ^{G} (1); ubiquumque (1) = Θ^{AM} | qur (11) = Σ^{T} (10), X (8), G (7), Θ^{G} (1); quur (11) = C (11), Θ^{A} (11), Θ^{M} (11), B (10), Θ^{G} (6), T (5), X (3), G (1), G^{C} (1), Ψ^{FM} (1) | loqutus (22) = Σ^{T} (19), Σ^{M} (4), T* (2), Σ^{T*} (1), Θ^{M*} (1); loquutus (31) = Θ^{A} (30), Θ^{M} (29), Φ^{A} (28), T (26), Θ^{G} (24), G (18), Σ^{M} (12), B (10), Σ^{O} (4), Ω^{S} (3), T^{2} (2), Λ^{H} (2), Λ^{L} (1), Π^{C} (1), Θ^{M2} (1), P (1); loquti (3) = Σ^{T} (3); loquuti (4) = BT Φ^{A}Θ^{AMG} (4), Σ^{M} (3), G (2) | quoram (11) = C (11) | persequtus (3) = Σ^{T} (3); persequuutus (3) = BTΘ^{AM} (3), Λ^{H} (2), Λ^{L} (1), Σ^{M} (1), Θ^{G} (1) | sequutae 24, 61, Θ^{AMG} | consequtus 31, 25, Σ^{TM}; consequuutus BΘ^{AM} | huiusquemodi 43, 32, O | querqus 35, 8, Σ^{T}; querqum *ibid.*, Σ^{T} | quoequaretur 41, 49, ΛXΣ^{O} | quomedisti 3, 17, Σ^{T} | quonatus 48, 17, C | quoquamus 11, 3, Σ^{M}BΨ^{M} | quotidie 41, 56, Θ^{G2} agrelvzc; quodtidie Λ^{L}; quotdidie Θ^{AM}; quotdidię B; quoddidie X*; quotididie X^{2}.

r *pro* b:

redderam (= bam) 31, 39, O.

r *pro* c:

arcessito 26, 9, C^{2}Σ^{T}M*OP; arcersito G^{C}; arcersito 44, 4, Θ^{AMG}P^{2}; arcersitis 41, 8, G^{2}Θ^{AMG}P^{2}; arcessitis C^{2}X Σ^{O2}B.

r *pro* l:

dirigebat (= dilig) 25, 28, Φ^{V*} | morimur (= moli) 42, 31, Φ^{P} | simur (= ul) 44, 26, Λ^{L*} | superlectilem (= pel) 31, 37, XΣ^{T}Ω^{S}; superlectile 45, 20, Σ^{O}AΨ^{M}; superlectili GXΩ^{S} a.

r *pro* s:

gertis (= gestis) 22, 20, Φ^{Z*}.

r *omissa:*

domiuit (= dor) 19, 33, Φ^{V*} | ego (= ergo) 32, 27, Ψ^{P*}; 47, 19, G | fumenti (= fru) 47, 14, Σ^{O*} | morio (= rior) 25, 32, C*; morere (= rerer) 26, 9, Π^{C}Θ^{M*}; morer (= rerer) Σ^{O†} | oppessura (= oppres) 44, 34, B | patem (= patrem) 28, 2, Σ^{T*} | patem (= partem) 30, 14, G†; 33, 19, Λ^{L*} | pecepit (= prae) 26, 25, Λ^{L} | pincenarum (= cern) 40, 9, B* | popagines (= prop) 40, 10, BΦ^{Z*} | prio (= or) 49, 3, G† | repotauimus (= por) 44, 8, G* | rusus (= rur) 29, 33, O* | ubem (= urb) 19, 21, G*.

r *addita:*

magristri (= gis) 40, 20, Φ^{Z} | pratris (= pa) 36, 9, Φ^{A} | princernarum (= pin) 40, 9, Σ^{T} | proprius (= pius) 44, 18, G^{C}CXO | screptrum (= scep) 49, 10, Φ^{R}.

r *false geminata vel omissa:*

arrietem 15, 9, Ω^{M} | auferret 40, 19, Σ^{O*} | dexterrae 35, 18, G* | dirrexerunt 14, 8, G* | proferrens 14, 18, Ψ^{M*} | properrat 32, 6, Φ^{P*} | referrebant 45, 27, Ψ^{M} | aripuit 22, 10, Θ^{G†}; areptis 34, 25, Ψ^{M} | corigiam 14, 23, XΩ^{M} re zc | cucurit 24, 28, Φ^{P} | interogauit 43, 7, Λ^{L2} | offeret 4, 3, A†OP*Ψ^{D*} | pulcherima 24, 16, Ω^{S}; pulcherime 41, 22, Ω^{M} | referet 37, 5, OP* | transfere 48, 17, O.

s *pro* b:

ascente (= absente) 44, 26, Π^{C†}.

s *pro* c:

cresset (= crescet) 48, 19, Π^{C} | paciuisi (= fici) 42, 31, Σ^{T} | profisiscere (= cis) 24, 51, Λ^{L*} | quiesse (= esce) 26, 2, O* | scissitati (= scisci) 24, 58, a | subito (= cub) 6, 16, Φ^{A*}.

s *pro* d:

circumcisit (= dit) 17, 23, B; 21, 4, CΣ^{T} | occisi (= di) 4, 23, B | quis (= quid) 21, 29, Λ^{L}.

s *pro* h *initiali:*

serbam (= herbam) 1, 11, Π^{C}.

s *pro* m *finali:*

appellatus (= um) 31, 48, Σ^{T} | filias (= iam) 38, 2, O | filius (= um) 29, 5, Ψ^{B*} | istas (= am) 15, 7, Ψ^{B} | iustus (= tum) 18, 23, Ψ^{D} | omnes (= em) 9, 17, O.

s *pro* t *finali:*

audieris (= it) 21, 6, O | concidis (= it) 4, 5, B | sis (= sit) 18, 18, O | subiciens 15, 13, Ψ^{D}.

s *pro* x:

obstetris (= rix) 35, 17, Λ^{H} | senes (= ex) 35, 29, B; 43, 27, $X^{2}B$: 44, 20, XB | sesdecim (= sex) 37, 2, Λ^{L}.

s *inserta ante* c:

lascinia (= lac) 39, 12, Ω^{S} | huiussce-modi 39, 10, $\Sigma^{OM}B^{*}$; 43, 32, $\Sigma^{M}B^{*}\Psi^{FM}$; uiusscemodi Σ^{T} | profisciscetur 24, 55, $\Sigma^{M}\Phi^{P*}$; profisciscere 24, 51, Σ^{M} | quiessce 26, 2, Ψ^{M} | scescentorum 7, 6, Σ^{T}; scescentesimo 7, 11; 8, 13, Σ^{T} | sciscis 44, 13, Λ^{L}; circumscisa 17, 14, Ω^{M*}.

s *inserta ante vel post* x:

iusxta 40, 5, Λ^{L*} | amplexsus 46, 29, Σ^{T} | exsequias 50, 10, $\Sigma^{T}T\Phi^{RAZOP}\Theta^{G^{2}}P\Psi^{F}$ | exspectatio 49, 10, B | exstrahentes 37, 28, Ω^{S}.

s *omissa post* x:

excoriata (= exs) 30, 37, Σ | exequias 50, 10, $GC\Lambda X\Pi\Sigma^{OM}AM\Phi^{V}\Theta^{AMG*}\Psi^{BDM}$ Ω; exequas B†; exequies Θ^{H} | exiccata esset 8, 13, $G^{C}X\Pi^{C}O\Psi^{B}$ relbgc; exiccasset C | exolbas (= exsoluas) 27, 40, Σ^{T} | expoliata 30, 37, $TMP\Psi^{DM}$.

s *in casu ablativo:*

agros (= agro) 37, 7, Ψ^{M} | dolores (= re) 44, 31, Π^{C} | instantes (= te) 38, 27, B | maiores (= ore) 44, 12, Ψ^{M} | manus (= nu) 39, 3; 39, 22, X | pondos (= do) 24, 22, Λ^{H}; pondus Ψ^{B*DFM}.

s *male addita:*

albas (= alba) 31, 8, M* | annis (= ni) 41, 54, $\Pi^{C}\Psi^{M}$; 45, 6, Λ^{H*} | desiderios (= rio) 31, 30, O* | eis sol (= ei s) 32, 31, Ψ^{B} | famis (= mi) 41, 36, $\Sigma^{M*}T^{2}$ | filiis (= lii) 32, 32, $\Lambda^{H*}O$; 50, 12, B* | maculosas (= sa) 30, 39, Π^{C} | maior natus 48, 14, GC*XB | matris (= tri) 30, 14, B | meas (= mea) 31, 29, Π^{C} | monumentis (= ti) 35, 20, B | omnes (= ne) 41, 35, Π^{C} | pasrces (= par) 18, 24, O* | patris (= tri) 31, 6, P*; 45, 23, Ψ^{M} | prosperate (= prop) 45, 19, Σ^{T*} | quadragintas (= ta) 32, 15, $\Phi^{Z^{2}}$ | quas (= qua) 41, 55, Π^{C} | separas (= ra) 30, 32, Π^{C} | spiritus (= tu) 41, 38, Φ^{Z} | sumitates (= te) 44, 1, $\Lambda^{H^{2}}$ | tuis (= tui) 49, 25, Λ^{H*} | uiridias (= dia) 30, 37, Ψ^{M} | uxoris (= ri) 12, 11, $\Lambda^{L}\Psi^{M*}$.

s *omissa:*

abque (= absq) 42, 36, G† | adden (= ens) 45, 23, B* | aliena (= nas) 31, 15, Ψ^{D} | anni (= is) 41, 53, O | arcu (= us) 49, 24, $\Psi^{M^{2}}$ | asini (= nis) 44, 13, Ψ^{M} | camelo (= os) 24, 11, Σ^{M*} | carceri (= ris) 40, 4, Ψ^{F*} | cerni (= nis) 31, 43, Π^{C} | cissis (= sc) 37, 30, Λ^{H} | conpectu (= consp) 24, 40, O†; 38, 7, Σ^{T*M*} | contituę (= const) 47, 6, Λ^{L*} | cuncti (= tis) 39, 2, Σ^{T*} | deficien (= ens) 25, 8, O | deoculans (= osc) 50, 1, $\Sigma^{O\dagger}$ | dilataresemen (= res sem) 32, 12, Π^{C} | domu (= mus) 46, 31, G* | duce (= ces) 36, 19, Λ^{L*} | ei (= eis) 43, 6, $\Pi^{C}T^{*}$ | equi (= equis) 47, 17, Ψ^{DM} | exercitu (= tus) 21, 22, B* | fame (= mes) 45, 6, G* | filii (= iis) sui (= is) 42, 1, O | filio (= os) 23, 3, $\Lambda^{L^{2}}$; 29, 34, $\Sigma^{O\dagger}$; 49, 1, Ψ^{M*} | fratri (= ris) 24, 15, Ψ^{M}; 38, 9, $\Phi^{A^{2}}$; fratrisui (= tris sui) 45, 14, O | ibi (= ibis) 15, 15, P* | igni (= nis) 15, 17, Φ^{Z*} | illi (= illis) 34, 21, Ψ^{M} | indigneri (= ris) 18, 30, Σ^{O*} | interpretisui (= tis sui) 40, 23, $\Pi^{C}\Sigma^{M}\Phi^{P}\Psi$ | iratu (= tus) 41, 10, O* | iusti (= tis) 18, 28, O | leni (= nis) 27, 11, Σ^{M} | libero (= ros) 33, 2, $\Sigma^{O\dagger}$ | mare (= res) 31, 10, Φ^{P} | natiuitati (= tis) 24, 7, Φ^{A*} | nostri (= tris) 31, 23, G† | nouissimo (= mos) 33, 2, O | obliuicatur (= uisc) 27, 45, Φ^{Z*} | obtruxerunt (= obst) 26, 15, $\Pi^{C}B^{*}$; obtruxerant 26, 18, Φ^{P} | operi (= ris) 47, 3, Σ^{O*} | patri (= tris) 9, 23, O; 26, 15, $\Sigma^{M}\Phi^{A*}$; 26, 18, $\Lambda^{L\dagger}\Sigma^{M}$; 28, 13, Σ^{O*}; 29, 9, Σ^{M}; 29, 12, Ψ^{D}; 35, 22, $\Sigma^{O\dagger}$; patrisui (= tris sui) 31, 19, Ψ^{M}; 31, 35, Σ^{M}; 43, 19, $\Lambda^{L}\Sigma^{M}$; 36, 24, 38, 11, Σ^{M}; 46, 1, $\Lambda^{H}\Sigma^{M}$ BP*; 46, 31, 47, 12; 50, 22, Σ^{M} | pecuniasingulorum (= nias sing) 42, 25,

P* | populi (= lis) 42, 6, ΨM | propera (= prosp) 37, 14, B | propiciens (= pros) 26, 8, ΛL* | puerosuos (= ros suos) 22, 19, ΦG | qua si (= quas si) 33, 13, ΨM; quasi OΘG | quipiam (= quisq) 41, 44, ΠC | quisuscitabit (= quis susc) 49, 9, ΛH ΠCBΘHΨM | repexit (= resp) 31, 42, T* | repondit (= resp) 32, 27, ΘG; repondebit 41, 16, Gt | scicitatus (= scisci) 40, 7, ΛH | scissi (= sis) 37, 34, ΣTt | siluestri (= ris) 14, 10, ΨF*M | stella (= las) 22, 17, B* | tollenque (= lensq) 42, 25, B* | tranductis (= transd) 32, 23, ΣMt | turbatis (= bast) 34, 30, ΘA* | uario (= ios) 30, 35, ΣOt | uidenti (= tis) 16, 13, ΛL* | uiduitati (= tis) 38, 14, ΦA* | uxori (= ris) 36, 10, ΠCΦV*.

s *false geminata:*

assinis (= asi) 44, 13, O | asstantibus 45, 1, ΛL* | circumcissionis 17, 25, G* ΦP | circumcissum 17, 26, O* | commessuri (= esu) 43, 16, ΣOB2; commessuri ΛH2P*ΨBDΩM; comessuri 43, 25, ΛΣOT*M*ΦR2A*ZΩJ; commessuri ΦVΨΩM | commisserint 44, 7, P* | conpossuit 22, 9, ΣTO | delussa 31, 35, O | dimissit 26, 31, O; dimisserunt 24, 59, ΦZ; dimississes 31, 42, BΦPΘM* P; dimissises ΦA*; dimississet 28, 5, BΦAP* | diuissi 13, 11, O; diuissit 15, 10, O; 30, 40, O*; 32, 7; 33, 1, O; diuissae, 10, 5, ΛL; 10, 32, O | emissit 3, 23, O; 8, 12, O2 | essuriente 41, 55, O | euasserat 14, 13, ΠC* | missit 19, 13; 20, 2; 31, 4; 38, 20; 41, 8, O; misserunt 19, 10, O | obessis 41, 18, ΣT*ΦV*ΨM | paradissi 2, 9; 2, 16; 3, 8, C; paradisso 3, 10, C; paradissum 2, 10, C; 3, 24, G | pilossus 27, 11, ΦV | possui 24, 47, O; possuit 2, 15, ΨB; 4, 25; 18, 8; 24, 9; 30, 40, O; possuerunt 19, 17, O; possuerit 43, 22, ΛLO; possuisset 48, 17, ΛL; possita 25, 9, O; possitis 31, 17, O | praepossitos 41, 34, O | praemissit 45, 7, O | quaesso 13, 8, O | ressidui 45, 11, T*ΨM | sisscitatus 43, 7, ΨB2 | susspice 15, 5, ΦV | transsiens 15, 17, ΦZ* | uissionis 22, 2, ΛL | uissitauit 21, 1, O | ussi sunt 12, 16, O.

et false omissa:

accesissent 45, 4, ΘA*; accessisent C ΛLΣT | adorasent 33, 7, ΛL | asumpsit 38, 14, ΣMB | bysina 41, 42, O | cessasent 8, 8, ΛLΣT; 8, 11, ΣTΘAM | desiniset 30, 9, O | dissoluiset 40, 16, O*; desoluisset M*; disoluta 49, 24, ΨM; desoluta P* | ediserat 41, 15, B | egresus 44, 28, ΛL | eleuaset 18, 2, ΦP | euigilaset 28, 16, O | iusisti 47, 30, ΩM*; iusit 45, 22, ΛL | iusionem 27, 5, ΨM | mesis (= messis) 30, 14, Gt | prȩsura 41, 36, M*; presura ΘAΨM | posessio 30, 29, O; posessionem 17, 8; 23, 18, O; possesio 30, 29, ΣT; possesionem 26, 14, O; 47, 11, ΛLΣT; 48, 4, ΣT; possesione 13, 2, ΣT; possesiones 47, 22, ΣT | possesurus 15, 8, ΣT | positis (= possi) 42, 34, ΛLΦA* | scisis (= scissis) 37, 30, ΛLB*; 37, 34, ΛL; 44, 13, BO | suggesimus 44, 22, A* | uenisent 30, 38, ΦV | uidiset 40, 6, ΛL; 43, 16, ΛL* | uoluise (= isse) 27, 12, O.

Sub *praepositio*

ante c:

subclamassem 39, 14, ΣOΘAMGΩS | succrescens 26, 13, ΣT*; subcrescens GXΣT2OM.

ante f:

subfoderunt 49, 6, ΨDF; subfuderunt ΨM.

ante p:

supplantauit 27, 36, CΠCΣTMBTM ΦAZVP2ΘAG*ΨBDΩ agrelgc | subposuisti 29, 25, ΛH; supposuisti ΩS; suppusuit 49, 15, ΘH; supposuerat 28, 18, G*ΠC ΣOBTM2ΦOΘA2Ω agrelbgc; subposuerat GCM*ΘA*; supponens 28, 11, GC ΛLΣTOMΦΘAΨDΩ agrelgc.

ante r:

surripuit 27, 36, agrelgc; surripit ΩM; supripuit ΛL*.

t *pro* c:

coctinum (= cocc) 38, 27; 38, 30 ΩS | delitias 49, 20, M2ΦRΨDF; dilitias M*

ψ^{M} | ditioni 37, 8, Σ^{O}TM^{2}Φ^{AZO}PψΩ^{SM} agrelbgc | etce 16, 11, P^{2} | fruttos (= fruct) 4, 12, Ω^{M*} | matiae (= macie) 41, 21, Φ^{G}ψ^{B} | mendatii 38, 23, Σ^{O} Φ^{A*Z*}ψ^{B} | offitio 23, 3, Σ^{M} | profitiscere 24, 51, Φ^{P*} | prouintiae 41, 57, TM*Φ^{A}; 42, 30, M*Φ^{A} | quantotius (= cius) 45, 19, MΦ^{AZP}Θ^{AG*}Ω^{J}; quamtotius Σ^{O}ψ | scistitatus (= sciscit) 40, 7, Φ^{V} | sotius 33, 12; 35, 3, Φ^{A}ψ^{B}; sotii 33, 15, Φ^{A}ψ^{B}; sotiis 14, 15, Φ^{A} | subcineritios 18, 6, ɼ | tum (= cum) 31, 25, T^{2}Φψ^{BD}Ω^{M}.

t *pro* d:

aliut 4, 25, CXΣ^{T*}B; 24, 49, GCΛ^{L}X O; 24, 50, CΛ^{L}X; 28, 17, CΛ^{L}XΣ^{M}B; 37, 9, CΛXΣ^{T*}B; 43, 22, CΛ^{L}XΣ^{T} | aput: *e 21 vicibus sic scribunt pro* apud: CX *semper*; AO *quasi semper (18 et 19)*; GΣ^{TM}B *saepissime* (13, 14, 14, 16); Λ^{L}Π^{C}ψ^{M} *nonnunquam* (7, 4, 4) | at (= ad) 25, 29, Φ^{P}; 26, 26, Π^{C}B Φ^{Z*P*}; 27, 13, Φ^{AZ}P*; 29, 24, P; 40, 6, P* | at sum (= adsum) 27, 1, T | autacter (= dac) 34, 30, B | confitenter (= den) 44, 18, T*O | etulio (= ed) 25, 34, Σ^{T} | illut 2, 3, Σ^{M}; 2, 15, C; 3, 3, CΛ^{L}XB; 31, 52, B; 33, 20, CΛ^{L} XΣ^{M}; 50, 20, CΛ^{L}XB | intuendum (= induen) 28, 20, ψ^{B*} | ipsut 2, 19, C Λ^{L}XB; istut 23, 15, CΛ^{L}Σ | numquit 27, 36, A; 40, 8, Φ^{P} | quit 18, 28, Σ^{T} | quitquam 18, 14; 19, 22, a | quot (= quod) 45, 12; 48, 1, Φ^{V*} | quotcumque 30, 32, T | set: *e 38 casibus, sic scribunt pro* sed: Ω^{J} 31 *vic.;* C 11; ψ^{B} 7; Ω^{M} 6; B 5; Λ^{L} 4; Π^{C}Σ^{M} 2; Φ^{A}Ω^{S} 1 | unumquotque 1, 12, TΦ^{Z} ψ^{DFM}.

t *pro* p:

cotulę (= copulae) 29, 27, Λ^{L*}.

t *pro* r:

mandragotis 30, 14, ψ^{M*}.

t *pro* s *finali*:

dimisisset (= ses) 31, 42, ψ^{D} | exigebat (= bas) 31, 39, ψ^{DF*}.

t *inserta:*

adorauit (= ui) 24, 48, ψ^{M} | dixit (= xi) 24, 42, Θ^{A}; 24, 47, O | erexit (= xi) 31, 51, ψ^{B*} | et uolutis (= euol) 38, 12, Σ^{T} | leuabit (= uaui) 31, 10, Π^{C*} | ponet (= pone) 31, 37, Π^{C*} | posttea 18, 5, Σ^{T} | respondit (= di) 24, 39, O | uidit (= uidi) 31, 10, ψ^{M*}.

t *omissa:*

abuimini (= tim) 19, 8, O | accepi (= pit) 21, 11, Φ^{P*} | adaquaui (= uit) 24, 46, GΦ^{P*}ψ^{B*DFM}Ω^{S}; adaquabi (= bit) O | agnouisse (= sset) 42, 7, O | aque (= atque) 24, 60, Π^{C*}; 26, 32, Θ^{G} | arguite (= arguit te) 31, 42, Π^{C} | atamen (= at tamen) 38, 26, Λ^{L} | au (= aut) 19, 12, Ω^{M} | audiui (= uit) 31, 1, ψ^{B*} | benedixi (= xit) 24, 35, Λ^{L*} | coxi (= xit) 25, 29, P* | decoriauit (= decorticauit) 30, 37, OX | descende (= det) 42, 38, O | dixique (= dixitq) 35, 11, X* | duxi (= xit) 26, 34, Π^{C} | es (= est) 25, 4, Φ^{P*}; esse (= esset) 17, 22, B* | e abierunt (= et a) 14, 11, G*; eocto (= et o) 14, 14, G†; etamen (= et ta) 31, 7, O*; eterram (= et t) 14, 19, O*; e tu (= et tu) 19, 15, O; e iungamus (= et i) 34, 9, C† | facian (= ant) 18, 19, Φ^{P*} | feci (= fecit) 31, 12, Π^{C}; 42, 28, ψ^{M*} | fui (= fuit) 35, 3, Λ^{L*} ψ^{M} | inludere (= ret) 39, 17, O | inqui (= quit) 15, 9, G†ψ^{B} | manea (= eat) 24, 55, Θ^{G†} | misi (= misit) 32, 18, Π^{D} | mitte (= tet) 24, 7, ψ^{M} | obsetrix (= ste) 35, 17, Λ^{L}XΠ^{C}Σ^{TM}T*Φ^{A*} OΘ^{AM*G*}P^{*3}; hobsetrix C; obsetrix 38, 27, G^{C}Λ^{L}XΠ^{C}Σ^{TM}BT*Φ^{A*}OΘ^{AM*G*}P; hobsetrix C | paratis (= tra) 34, 30, A* | parem (= patrem) 27, 6, Σ^{T} | parturire (= ret) 35, 16, Π^{C} | peperi (= rit) 38, 3, Π^{C†} | percucien (= tient) 34, 30, O* | perpetrasse (= sset) 34, 7, O | pone (= net) 46, 4, B* | pos (= post) 18, 10, G†; posnos (= post nos) 32, 18, B*; posquam 11, 11; 20, 13, O†; 31, 1, Σ^{M}; posquem 30, 21, B*; poste (= post te) 17, 7, X†Π^{C}ψ^{M}; *ibid.*, Π^{C}; 17, 9, Π^{C}; 17, 10, Π^{C}ψ^{B}; 38, 4, Π^{C}B; postergum (= post terg) 19, 6, ΛX

Π^{C}Σ^{O}BP*Ψ^{FM}; 19, 17, GΛXΠ^{C}Σ^{TO*M}BM* Φ^{V}OΘ^{M*}P*Ψ^{FM}; 19, 26, B; 22, 13, Λ^{H} XΠ^{C}Σ^{TM}BTΦ^{V}OΘ^{M*G*}P*Ψ | precepera (= rat) 22, 3, Ψ^{M} | respondi timui (= dit tim) 26, 9, O; respondi (= dit) 30, 29, O | scio (= ito) 30, 7, Θ^{A*M*} | scire (= ret) 29, 10, Π^{C}Ψ^{D} | sicu (= cut) 13, 10, O*; 27, 14, Ω^{M} | statua (= tuta) 47, 22, X*Ω^{M*} | tradidi (= dit) 42, 17, Ψ^{M*} | tulerunque 46, 5, B^{t} | uabeam (= ut ab) 30, 26, G^{t} | uegeat (= tat) 9, 15, C* | uidi (= uidit) 31, 24, Σ^{T*}.

t *false geminata uel omissa:*

congluttinata 34, 3, O | fruttos 4, 12, Ω^{M*} | imittantes 34, 22, Ψ^{M} | littore 22, 17, Σ^{OM}Φ^{Z*P}ΨΩ^{SJ}𝔤𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; 49, 13, Ψ^{BDF}Ω^{SJ}𝔤𝔩𝔟𝔷𝔠 | rettulisset 37, 10, GC A | tritticum 42, 2, CXΣ^{T}Θ^{AMG}; 44, 25, A; 45, 23, G*CXΣ^{T}AΘ^{AMG}; trittici 41, 49, CXΣ^{T}AΘ^{AMG}; 44, 2, G*CXΣ^{T}A Θ^{AMG}; 44, 25, CXΣ^{T}Θ^{AMG}; trittico 42, 25, G*CXΣ^{T}AOΘ^{AMG} | dimitite 24, 54, O; demitite 24, 56, O; dimitite 42, 33, Λ^{L} | permito 47, 24, Ψ^{B} | quatuor 2, 10, Λ^{H}OΩ𝔞𝔤𝔢𝔩; 14, 9, Λ^{L*H}Σ^{OM}Ψ^{B}Ω 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟; 47, 24, Λ^{H}Σ^{OM}OΩ^{SJ}𝔯𝔢𝔩𝔟; quatuordecim 31, 41, Λ^{H}Σ^{OM}Ω^{J}; 46, 22, Λ^{H}Σ^{T}OΩ^{J}𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟.

u *pro* a:

aureum (= am) 41, 42, AP^{2} | eum (= eam) 24, 23, Λ^{L} | flagantium (= fragrantiam) 27, 27, Ψ^{M} | haustum (= tam) 24, 20, Ψ^{DFM} | intrabunt (= bant) 23, 18, Ψ^{M} | ipsum (= ipsae) 31, 6, O | meum (= meam) 31, 37, XB | sempiternum (= nam) 48, 4, O | senectu (= ta) 44, 20, Σ^{T*} | sinistrum (= ram) 48, 14, T* | uenustus (= uenator) 10, 9, Π^{C} | utrumque (= utramq) 33, 2, Σ^{M*}.

u *pro* b:

houuias (= obuias) 33, 8, C.

u *pro* e:

coniugium (= gem) 34, 4, C* | fugerum (= fugere) 19, 20, O | habunt (= ent) 46, 32, Ω^{S} | ipsum (= ipse) 31, 6, O | possunt (= sent) 19, 11, B.

u *pro* f:

deuerte (= deferte) 43, 11, Σ^{T*} | paciuici (= fici) 42, 19; 42, 33, Σ^{T}; paciuisi (= fici) 42, 31, Σ^{T} | prouanum 43, 32, Σ^{T} | prouiciscamur 43, 8, Σ^{T}; prouiciscentibus 45, 24, Σ^{T}; prouiciscere 28, 2, Σ^{T} | prouiciens 26, 13, Σ^{T}.

u *pro* i:

annus (= is *vel* os) 31, 38, P* | dederunt (= int) 24, 41, Ψ^{M} | duxit (= dixit) 4, 23, Ω^{M} | eductus (= tis) 42, 18, Ψ^{D*M}𝔞 | exterritus (= tis) 42, 35, Π^{C} | frugus (= fri) 8, 22, G* | inmunutae (= mi) 8, 1, Φ^{V*} | iustus (= tis) 18, 28, Λ^{L} | maculentę (= ci) 41, 19, Σ^{O}; 41, 27, O | obstupuerit (= sti) 32, 32, GΛ^{H}Π^{D}Σ^{O}AΦ^{GP}Ψ^{B}Ω𝔤𝔯𝔢𝔩𝔟𝔷𝔠; obstupuit 𝔞 | octungenti 5, 4, B; 5, 17, X; octungentis 5, 7, XB; 5, 10, B; 5, 16, X | possumus (= sim) 19, 32, Σ^{T} | prosunt (= sint) 37, 20, Σ^{T}B | redductus (= reddilus) 41, 13, Λ^{L*} | serotuna 30, 42, Λ^{L} | seruus tuus (= uis tuis) 44, 21, Ψ^{F} | sunt (= sint) 37, 14, Λ^{L}XΣ^{T} BO | suscitatus (= scisc) 40, 7, Ψ^{F*} | ubi (= ibi) 19, 17, CΛ^{L}.

u *pro* o:

agricula 4, 2, O^{1}P*; 9, 20, P* | annus (= nos) 16, 3; 31, 38, P* | camelus (= los) 24, 10; 24, 11; 24, 30, P* | cibus (= bos) 47, 24, Σ^{M} | cilicium (= cio) 37, 34, Ψ^{B*} | cognuscamus (= gnos) 19, 5, M*; cognusceretur 38, 15, M* | conceptu (= to) 38, 4, B Φ^{Z*}; conceptum G | coniecturis (= to) 40, 22, O | conspectu (= to) 24, 64, Π^{C*}Σ^{O*M}TΨ^{DF*} | consubrinam 29, 10, CXΣBT*M*Φ^{A*G} | cubitu (= to) 6, 16, Σ^{M} | culture (= tore) 47, 19, A; culturae Π^{C} | cunctus (= os) populus (= os) 47, 21, O | curruerunt (= cor) 44, 14, M* | custus (= tos) 4, 9, CΛ^{L*} XT†Φ^{Z*}; 28, 15, C^{2}Λ^{L}XB*T*OP*Ψ^{DM}; 40, 4, G^{C}CXT*O | cybus (= bos) 40, 17, P* | depositu (= to) 38, 19, C | domu (= mo) 20, 13, Φ^{RG}; 24, 7, Φ^{R*G}; 24, 23, O; 24, 40, Φ^{G}; 31, 41; 34, 19, Φ^{RG}; 34, 26, Φ^{R}P*; domum

X; domu 35, 2, Λ^{L}*Φ^{RAGV}; 38, 11, O; 39, 2, Φ^{G}*; 39, 8, Φ^{G}*O; 41, 51; 44, 8, O; domus (= os) 42, 19, Φ^{G}* O | estu (= esto) 31, 30, G^{C} | extremus (= mos) 47, 2, M*Φ^{Z}Ψ^{M} | filium (= filios) 19, 12, Σ^{T}; filius (= ios) 23, 7, P*; 33, 2, A* | funtem 24, 16, P* | furas 39, 15, Φ^{R†} | furtu (= to) 31, 39, Π^{C}Σ^{T} | illum (= illos) 19, 13, Θ^{G} | infudit (= fo) 35, 4, Φ^{A}* | iunctu (= to) 46, 29, Φ^{Z}* | iustus (= tos) 18, 24, P* | liberus (= ros) 16, 1, P* | maculosus (= sos) 31, 10, O | multus (= os) 4, 3, Φ^{P}* | mutabilem (= mot) 1, 21, G^{C}C*Λ^{L}*XΠ^{CD2}Σ^{M}A | nuluerit (= nol) 24, 5, M*Φ^{A}* | nungenti 5, 5, G; 5, 14, GXΠB; 5, 20, GΠ; nungentorum 5, 8, GΛ^{T}*X*B; 5, 11, GΛ^{L}*XΠ; 9, 29, GXΠ^{C}Σ^{T}B; nungentis 5, 27, G; nunaginta 5, 9, Λ^{L}* | oblatus (= tos) 27, 25, Φ^{A}*Θ^{M*G*}P* | octuginta 5, 25, B; 16, 16, X; hoctuginta C; octuaginta Σ^{TM}; octuginta 35, 28, X; octuaginta Σ^{T}OP*Ψ^{DM}; hoctuginta C | pallium (= io) 39, 12, A* | paruulus (= los) 33, 5, P* | patibulu (= lo) 40, 22, P* | populus (= los) 47, 23, Λ^{L}*; 50, 20, Θ^{H}* | pruducant (= pro) 1, 24, Ψ^{F}* | pueru (= ro) 18, 7, P* | pullus (= los) 32, 15, Φ^{A*G*}P* | pupuleas (= pop) 30, 37, X | puteus (= eos) 26, 15, P* | rubustus 10, 9, M* *bis* | scortu (= to) 34, 31, T*; scortum CXΣ^{TM}O | seruus (= uos) 47, 4, P* | siclus (= los) 23, 15, Φ^{A}* | subcinericius (= ios) 18, 6, Φ^{A}* | subfuderunt (= fod) 49, 6, Ψ^{M} | supore (= sop) 41, 21, G | suppusuit (= po) 49, 15, Θ^{H} | surbendum (= sor) 24, 17, C | taurus (= ros) 32, 15, P* | tenturiis (= to) 33, 17, P* | totunderunt 41, 14, M*; tundendas 31, 19, MP* | tunsores 38, 12, M*P* | tuus (= tuos) 31, 30, P* | uenustu (= to) 29, 17, Λ^{H} P* | uernaculus (= os) 17, 23, A*P* | uidebunt (= uidebo) 32, 20, Ψ^{B}* | uriebantur (= orie) 41, 23, G | usculum (= osc) 27, 26, T*.

u *pro* p:

oues (= opes) 31, 16, OΨ^{B}*.

u *pro* t:

paruuriret (= tu) 35, 16, Σ^{T}.

u *pro* y:

abusi (= abyssi) 8, 2, Σ^{O}.

u *pro* au:

cludebatur 29, 2, TP*; 29, 10, Θ^{A}; cluserunt 19, 10, GAP* | udite (= au) 23, 8, O.

u *inserta:*

cataraucte 8, 2, Ω^{J} | domui (= mi) 42, 4, Σ^{TO}*P* | pascuam (= cam) 30, 31, O | paulustribus (= pal) 41, 2, Φ^{P}* | paustu (= pas) 41, 18, Ψ^{M} | potuerat (= te) 36, 6, Π^{D}Σ^{T}B | salutem (= saltem) 24, 55, Ω^{M} | seruiuerim (= uie) 30, 29, C*P* | stuatuam (= stat) 9, 11, O*.

u *omissa:*

actus (= auctus) 47, 27, BΦ^{A}*; actum 26, 29, G*Φ^{A}* | ademus (= aud) 44, 26, O | adis (= uadis) 16, 7, Ω^{M}* | agurari (= aug) 44, 5, M*; aguriari Σ^{T}B; aguriandi 44, 15, Σ^{TM}BM* | alid (= aliud) 37, 9, O* | areis (= aur) 24, 53, G* | aribus (= aur) 35, 4, B | asculta (= aus) 23, 11, Ω^{SM}; ascultate 4, 23, Ω^{SM} | asi sunt (= ausi) 45, 15, G† | aunculi (= auun) 28, 2; 29, 10, P* | fere (= fuere) 46, 27, OP | filim (= lium) 28, 5, O | generit (= nue) 44, 27, B* | habit (= buit) 26, 14, Λ^{L†} | hastam (= haust) 24, 20, Φ^{A}* | huiscemodi (= ius) 39, 10, O* | illis (= ius) 30, 34, B; 44, 20, G† | irante (= iur) 47, 31, Φ^{A}* | loqitur (= qui) 44, 7, C | obiam (= obuiam) 19, 1; 46, 29, O; obbiam 33, 8, O; obiam 32, 1; 33, 4; 33, 8, Λ^{L} | paxillum (= pau) 18, 4, Φ^{V}OΩ^{S}α | qondam 23, 17, P* | sangis (= uis) 42, 22, B | septaginta 12, 4, G; 46, 27, Σ^{T} | surripit (= puit) 27, 38, Ω^{M} | sus (= suus) 48, 17, Λ^{L} | tus (= tuus) 19, 19, O†; 27, 35, Π^{C†}.

u *false geminata vel omissa:*

cuum 14, 13, B | dissoluuiset 40, 16, O^{2} | manuum (= num) 14, 22; 41, 44;

48, 17, Σ^{T*} | paruum (= parum) 44, 25, ΠA | patruum 49, 26, X | rursuum 29, 33, Λ^{H} | uulnam (= ul) 24, 18, Ψ^{B*} | uuluuam 29, 31, M | fructum (= uum) 41, 34, Π^{c}BAΦ^{Z*}O | manum (= nuum) 20, 5, Λ^{L}O; 31, 42, G†X^{2}; 49, 24, G*Λ^{L}Π^{c}Σ^{M}BA*Θ^{AM*G} P*Ψ | mortus 25, 17, Ω^{M}; 36, 36, G | tribum (= buum) 25, 16, O.

u *pro* b:

confunditur u *pro* b, *e circiter* 216 *locis,* 157 *vicibus in* O, 48 *in* A, 38 *in* G, 37 *in* C, 33 *in* Λ^{L}, 32 *in* Σ^{T}, 29 in Π^{c}, 28 *in* B, 18 *in* X, 8 *in* Σ^{M}, 6 *in* TP, 3 *in* Φ^{Z}, 2 *in* Π^{D}Φ^{P}Θ^{AMG}Ψ^{DF}, 1 *in* Φ^{A}Ψ^{M}.

1°) *Confusio in verbis admissa:* adhereuit 2, 24, AO | adorauimus 37, 10, GΛ^{L}Σ^{T}BAΦ^{Z*}OΨ^{M}; hadorauimus C | amauat 25, 28, O; 34, 19, B*; amauit 29, 32, GΛ^{L}Π^{c*}Σ^{T}BT*Φ^{A*Z*}O Θ^{A*M*G*}P*Ψ^{D} | appareuit 9, 14, CO; 37, 20, Λ^{L}Σ^{T}BO | appellauatur 36, 39, O; apellauitur 32, 28, G*CΣ^{T}; appellaueris 17, 5, CΠ^{c2D}AO; 32, 29, C*Σ^{M} | auierunt 14, 11; 18, 22, O; auierat 44, 14, O; auite 42, 33, O | auigebat 15, 11, O | audeuimus 44, 26, A | biuant 24, 19, O; uibant C | celauimus 47, 18, G^{c}Π^{c*}AO | clamauat 41, 55, O | conportauis 6, 21, CA | conrideuit 21, 6, A | considerauat 37, 11, O | consolauitur 5, 29, O | copulauit 29, 34, O | dauo 23, 13; 24, 14, O; 34, 11, Λ^{L}; 45, 18, Π^{c}O; dauis 38, 16; 40, 13, O; dauit 5, 12, AO; dauimus 34, 16, Λ^{L}O; 34, 21, Λ^{L}BAO; dauitis 47, 24, O; dauitur 4, 24, A | deleuo 6, 7, G^{c}; deleuis 18, 28, A*O; deleuit 19, 14, GΛ^{L*}Σ^{T}BAO; deleuimus 19, 13, G*Λ^{L}Σ^{T}AO; deleuitur 17, 14, CBAO | dilataueris 28, 14, GCΠ^{D}Σ^{T}BAOΘ^{AM*G} P* | dominaueris 4, 7, GΠ^{c}AO | generauit 17, 20, G*Λ^{L}Π^{c}Σ^{T*}AOP* | germinauit 3, 18, GΠ^{c*}Σ^{T}AOP* | hauitabat 14, 12; 14, 13, O; hauitabant 13, 7, O; habitauis 27, 44, Λ^{L}A; hauitauit 13, 12; 13, 18; 20, 1; 23, 10; 37, 1; 38, 11, O; 22, 19, G*O^{2}; 33, 18, T* O; 49, 13, CΛ^{L}Π^{c}Σ^{T}AT*Ψ^{DF}; habitauimus 34, 16, Σ^{T*}BAΦ^{P}Ψ^{F*}; auitabimus, O; hauitauerunt 11, 2, O; hauita 45, 10, O; habitaui (= habita ibi) O*; habita iui, O^{2}; hauitet 9, 27, O; hauitaret 26, 17, O; hauitantes 34, 23, O; hauitare 16, 3; 47, 6, O | hauere 43, 6, G*O; 46, 32, O; haueri 29, 33, G* | ineuriamus 19, 32, O; ineuriatus 9, 21, O | insidiaueris 3, 15, GCAO P* | intrauis 30, 16, Π^{c*}Σ^{T}O | iudicauit 49, 16, GCΛ^{L}Π^{c}A | lauauit 49, 11, G Π^{c} | lauorare 33, 13, O | liuerauit 19, 29, O; liuerare 37, 21, O | maneuimus 19, 2, GCΛ^{L2}AO | mirauantur 43, 33, G* | multiplicauitur 48, 19, O | numerauitur 16, 10, O | obseruauitis 17, 10, Σ^{T*} | orauit 20, 7, Π^{c}Σ^{TM}AΦ^{Z*}O; horauit, C | possideuit 22, 17, CA; possedeuit O | praeue 24, 17, Π^{c}O; preue C; praeue 47, 19, A; preue C; praeuebit 49, 20, A; preuebit C; praeuebantur 47, 22, CΠ^{c} | preliauitur 49, 19, C | preualeuis 32, 28, O | propitiauitur 32, 20, CΛ^{L}O | prouabo 42, 33, G*C; prouem 27, 21, Λ^{L}; prouentur 42, 16, G*AO; prouare 42, 20, G*BO | recordauitur 40, 13, Λ^{L} Σ^{T*}O | respondeuit 30, 33, CΛ^{L}A; respondeuimus 44, 16, CΛ^{L}Σ^{T*}BO; respondeuitis 46, 34, CΛ^{L}Σ^{T*}AO | saluauitur 32, 8, Π^{c}B | soruendum 24, 17, O | stauilibi 27, 37, G* | superauit 25, 23, G*CΛ^{L}Π^{c*}Σ^{T}AΦ^{P*}O | suscitauit 49, 9, CΠ^{c}Σ^{TM}AT | transiuitis 18, 5, Σ^{T*}A* | turuastis 34, 30, B* | ualeuimus 34, 15, CΛ^{L}Σ^{T*}A*O | uenedixit 24, 35, O; uenedixerat 27, 41, O; uenedicat 27, 4, O; uenedicentur 12, 3, O | uibit 44, 5, C*; uiuit O; uiuerunt 24, 22, O; uibisset 24, 19, C; uiuisset, O; uiuendum 24, 43, O; uibendum 30, 38, CΛ^{L}O; uibere 21, 19, C O | uideuit 22, 14, Σ^{T}O; uideuitis 43, 3, Λ^{L}Σ^{T*}O; 43, 5, O; 44, 23, Λ^{L}Σ^{T*} O | uisitauit 50, 23, G†Λ^{L}Π^{c}Σ^{T*M}BT*; 50, 24, GΛ^{L}Π^{c}Σ^{T*M}BAT*P* | uocauis 16, 11, AO; 17, 19, O; uocaueris 17, 15, O; 35, 10, G*CΠ^{c*}AO; uocauitur 2, 23, O; 17, 5; 28, 22, CO; 21, 12, Π^{c}O.

2°) *in ceteris vocabulis:* alua 30, 40, Π^{c*}; alui 30, 35, Π^{c*}O | au (= ab) 12, 8, O | bibio 38, 14, X;

uibio Λ^{L}; uiuio A; uiuio 38, 21, A | bouis (= uobis) 9, 3, O | ciuaria 42, 33; 45, 21, G* | ciuum 26, 30, Σ^{T}B; ciuos 40, 17, $\Pi^{C}\Sigma^{TM*}$; ciuis 43, 2; 47, 24, Σ^{T} | concuuina 22, 24, O | cuuiculum 49, 4, Λ^{L2} | cuuitum 19, 4, G* | hauitu 38, 14, O | huruibus 41, 35, C | lauium 11, 6, O; lauii 11, 1, O | lauorem 31, 42, Λ^{L}O; lauorum 41, 51, O; lauoribus 3, 17, O | liuenter 27, 9, G*O | liuera 47, 26, O | liueri 44, 17, O; liueros 16, 1; 30, 26; 33, 2; 42, 36, O; 43, 14, O*; liueris 15, 2; 31, 17; 46, 8, O; 33, 7, G*O; 43, 14, O²; 47, 24, Σ^{T}*O | nouiscum 43, 4; 44, 26, O | pauulum 42, 27, Σ^{M}A; pauula 43, 24, Σ^{M}A | placauilem 43, 14, O | proueruium 10, 9, O | siui 28, 13; 38, 23, O | tauernaculum 12, 8, X Π^{C}O; 13, 3, XBO; 13, 18, XO; 18, 6, O; 24, 67, G*XO; 26, 25; XO; 31, 25, X BO; 35, 21, XB; tauernaculi 18, 1; 18, 2; 18, 10, XBO; tauernaculo 9, 21; 18, 9, XO; tauernacula 16, 12, XBO; 31, 33, Λ^{L}XO; 33, 17; 33, 19, XBO; tauernaculis 25, 27, XBO | uaculus 38, 25, Λ^{L}; uaculum 38, 18, O; uaculo 32, 10, G*$\Lambda^{L}\Pi^{C}$B | uene 4, 7, O | ueruis 50, 17, Λ^{L} | uestia 31, 39, G*; 37, 33, CB; 44, 28, BO; uestiarum 7, 21, O; uestiis 8, 17, G*; uesteis O; uestiis 9, 10, G* | uiennio 11, 10, O | uitumen 11, 3, GΠ^{C}A; uituminis 14, 10. GAO; uitumine 6, 14, Π^{C}A; uitumini G^{C} | uobes 12, 16, C*; 32, 5, Π^{C}* | uono 44, 4, O | uuertatis 41, 31; 41, 53, A | uuerum 49, 25, A.

x *pro* s:

arbitrix (= is) 39, 11 BO | dextrauit, 24, 32, C²Π^{D}; dixtrauit C* | rexpexit 31, 42, Σ^{T} | sexcentorum 7, 6, $\Lambda\Pi\Sigma^{O}$B M$\Phi\Theta^{AM}P\Psi^{DFM}\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; sexcentis 5, 30, Λ^{H}; sexcentesimo 7, 11, $\Lambda\Pi\Sigma^{O}$B $\Phi\Theta^{A2M}\Psi\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; sexcentisimo MP; sexcentesimo 8, 13, $\Lambda\Pi\Sigma^{O}$BTM²$\Phi\Theta^{AM}$ P²$\Psi\Omega$ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠 | sinixtra 48, 13, C; sinixtram 13, 9, CB; *ibid* C; 24, 49, C; 48, 13, CΣ^{T}; *ibid* Σ^{T}; 48, 14, CΣ^{T}.

x *inserta vel omissa:*

sexdecim 37, 2, $\Sigma^{O}\Omega^{SJ}$; 46, 18, Ω^{SJ} | uore (= uxore) 26, 10, Φ^{G*}.

y *pro* a:

yromata (= ar) 37, 25, O.

y *pro* i:

abysset 27, 5, $\Phi^{P}\Psi^{M}$; 31, 21, Ω^{S} | ayt: *e circiter* 88 *vicibus, sic scribunt pro* ait: B, 84; Λ^{L}, 79; C, 11; Σ^{T}, 4; X, 1 | consyderabat 37, 11, 𝔯𝔢; consyderare 42, 12, 𝔯𝔢 | coyret 39, 14, C; coyre 26, 10, C | coytus 30, 39, C; coytum 38, 18, C | cybaria 45, 21; 47, 12, O; 47, 22, $\Lambda^{L}\Psi^{M}$; cybariis 42, 25, OΨ^{B} | cybum 6, 21, P; 26, 30, Λ^{L}OP; cybos 27, 7, P; 27, 14, Λ^{L}P; 27, 25, OP; 40, 17, P²; cybus P*; cybos 42, 10, O; 47, 16, P; 47, 24, Λ^{L} | cymilis 44, 15, O*; symilis O² | desyderium 49, 26, 𝔯𝔢; desyderio 31, 30, 𝔯𝔢 | gygantes 6, 4, MΩ^{SJ} | hyems 8, 22, $\Pi^{C}\Sigma^{M}$ 𝔤𝔯 𝔢𝔩𝔳𝔷; hyemps CΨ^{B}; yems XΣ^{T} | hyrcos 30, 35, $\Lambda\Pi^{C}\Phi^{ZVP}O\Theta^{G*}P\Psi^{DM}\Omega^{SJ}$; yrcos X$\Pi^{D}$; yrccos C; hyrcos 32, 14, $\Lambda^{L}\Pi^{C}\Phi^{P}$ $P\Psi^{DFM}\Omega^{S}$; yrcos CX$\Pi^{D}B\Psi^{B}$ | introyerunt 7, 16; 19, 5, C; introyens 38, 9; 43, 30, C | lacrymae 43, 30, 𝔷𝔠; lachrymae 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳 | lypipis (= lippis) 29, 17, P* | opylio 38, 12, X | paradysus 13, 10, $\Lambda^{L}\Pi\Phi^{P}\Phi^{AM*}P\Omega^{SM}$; paradysi 2, 9, $\Pi\Phi^{ZP}\Theta^{AM*}\Omega^{M}$; 2, 16, $\Lambda^{L}\Pi M\Phi^{RZP}$ $\Theta^{AM*}P\Psi^{D}\Omega^{M}$; 3, 1, $\Pi\Phi^{R*P}\Theta^{AM*}\Omega$; 3, 3, $\Lambda^{L}\Pi\Phi^{R*P}\Theta^{AM*}P\Omega$; 3, 8, $\Pi^{D}\Phi^{R*P}$ $\Theta^{AM*}P\Omega$; paradyso 3, 2, $\Pi\Phi^{R*P}\Theta^{AM*}$ $P\Omega$; 3, 8, $\Lambda^{L2}\Pi\Phi^{R*P}\Theta^{AM*}P\Omega^{M}$; 3, 10, $\Lambda^{L}\Pi\Phi^{RP}\Theta^{AM*}P^{1}\Omega$; 3, 23, $\Lambda^{L}\Pi\Phi^{R*P2}$ $\Theta^{AM*}P\Omega$; paradysum 2, 8, $\Pi M\Phi^{P}\Theta^{AM*}$ $P\Omega^{S}$; 2, 10, $\Lambda^{L}\Pi\Phi^{RZVP2}\Theta^{AM*}P$; 2, 15, $\Pi M\Phi^{R*ZP}\Theta^{AM*}P\Psi^{B}\Omega^{SM}$; 3, 24, $\Lambda^{L}\Pi$ $\Phi^{R*P}\Theta^{AM*}P\Omega$ | possyderat 25, 5, Π^{C} | pylose 27, 23, Ψ^{M} | quantocyus 45, 19, 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; quamtocyus 𝔤 | styrpi 21, 23, $\Phi^{P}\Psi^{F}\Omega^{S}$; styrpe 17, 12, Ψ^{F} | syc 44, 7, O | syclorum 24, 22, X$\Pi^{C}\Omega^{S}$; syclos 23, 16; 24, 22, XΩ^{S}; syclis 23, 15, X | syluestri 14, 8, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳; syluestris 14, 10, 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳; syluestrem 14, 3, 𝔤𝔩𝔳 | totydem 32, 22, C | turrym 11, 4, Ω^{M*}; 11, 5, Ω^{M} | tytulum 31, 45, Ω^{J} | ydola 31, 19, CX$\Psi^{BDM}\Omega$𝔞; 31, 32, X$\Pi^{D}\Psi^{BDM}\Omega^{SJ}$𝔞; 31, 34, CX $\Pi^{D}\Psi^{DM}\Omega$𝔞 | yerunt 50, 7, CΛ^{H}; yerat 31, 19, CΛ^{H}X; yeris 13, 9, CΛ^{H}X Π^{C} | ygitur *sic scribit semper* C *solus* |

ymaginem 1, 26, $\Lambda^{L}B\Psi^{B}\Omega^{SJ}$ a; 1, 27, $\Lambda^{L}B\Psi^{B}\Omega^{S}$ a; *ibid.*, $\Lambda^{L}B\Psi^{B}\Omega^{SJ}$ a; 5, 1, $\Pi^{D^2}\Omega^{SJ}$; 5, 3, $C\Omega$ a; 9, 6, $C\Lambda^{L}\Psi^{B}\Omega^{JM}$ a | ymolatis 31, 54, B | yspidus 25, 25, $CX\Sigma^{O}$; hyspidus Ω^{S} | yste 4, 26, Σ^{T}.

y *additum in initio vocabuli:*

yerat (= erat) 13, 5, X.

z *pro* g:

zelu (= gelu) 31, 40, M* | zeneratione 15, 16, Φ^{A}.

z *pro* t:

prepuzii (= tii) 17, 11; 17, 14; 17, 23; 17, 24, Σ^{T}.

NOTA

In secundo notarum apparatu, post varias lectiones 4, 7, peccatum + tuum; 13, 17, surge + ergo; 26, 18, philisthiim; 30, 25, patriam + meam; 30, 26, tu + vero; 31, 21, abysset; 32, 1, abiit + in, *tolle litteram* C. *Eam, e contra, adde post lectiones* 8, 13, exiccata; 26, 18, philistiim; 31, 25, consecutus + fuisset; 31, 35, solicitudo; *et oost* 24, 64, conspectu, *adde* C*.

THE COLGATE ROC... ...ITY SCHOOL
ROCHESTER, N. Y.